

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת ברכות

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר בראשית כרך א'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70 פרקים) עמיתים א-כז
[הקדמת זוהר דף א. עד פרשת בראשית דף כג.]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזאמן כי כל דברי הז"ס
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת המהר"ח: לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר הו"ר בגלגל [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרומה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, פי הם מארבים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

הקדמת ספר הזוהר

(דף א ע"א)

רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח, כתיב (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים. מי השושנה? זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (משום שיש שושנה ויש שושנה). מה השושנה שהיא בין החוחים יש בה אדם ולכן - אף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה שלשה עשר עלים - אף בכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יש שלש עשרה מדות רחמים שמקיפות אותה מכל צדדיה. אף אלהים של פאן, משעה שנזכר, הוציא שלש עשרה תבות להקיף את כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל ולשמר אותה. ואחר כך נזכר פעם אחרת. למה נזכר בפעם אחרת? כדי להוציא חמשה עלים חזקים שסובבים את השושנה. ואותם החמשה נקראים ישועות, והם [חמשה] [חמשים] שערים. ועל זה הסוד כתוב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָׂא, זו כּוֹס של בְּרָכָה. הכּוֹס של בְּרָכָה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה שיושבת על חמשה עלים חזקים בדגמא של חמש אצבעות. והשושנה הזו היא כּוֹס של בְּרָכָה. מ"אלהים" השני עד "אלהים" השלישי - חמש תבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה [ס"א ז] והוציא בה זרע, וזה נקרא עץ עשה פרי אשר זרעו בו. ואותו הזרע קים באות הברית ממש. וכמו שדמות הברית נזרע בארבעים ושנים זוגים [של אות] הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק מפרש בארבעים ושתים אותיות של מעשה בראשית.

בראשית. רבי שמעון פתח, (שיר ב) הנצנים נראו בארץ. הנצנים - זה מעשה בראשית. מתי נראו בארץ? ביום השלישי,

ולביתר אדפר זמנא אחרא. אמאי אדפר זמנא אחרא. בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה. ואנון חמש אקרון ישועות. ואנון חמש תרעין. ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָׂא דא כּוֹס של בְּרָכָה. כּוֹס של בְּרָכָה אצטריך למהוי על חמש אצבעאן ולא יתיר. פגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבעאן. ושושנה דא איהי כּוֹס של בְּרָכָה. מאלהים תננא עד אלהים תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז ואתפליל בברית ההוא דעאל בשושנה (ס"א דא) ואפיק בה זרעא. ודא אקרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו. וההוא זרע קיימא באות ברית ממש. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותריין זוגין ההוא (נ"א דהוא) זרעא, כך אזדרע שמא גליפא מפרש בארבעין ותריין אתון דעובדא דבראשית.

בראשית, רבי שמעון פתח (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ. הנצנים, דא עובדא דבראשית, נראו בארץ אימתי, ביום

שְׁפָתוֹב וּתּוֹצֵא הָאָרֶץ, אֲזַ נִרְאוּ
בְּאָרֶץ. עֵת הַזְמִיר הַגִּיעַ - זֶה
הַיּוֹם הַרְבִּיעִי שֶׁהָיָה בּוֹ זְמִיר
עָרִיצִים, מְאֹדֶת חֶסֶד. וְקוֹל הַתּוֹר,
- זֶה הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, שְׁפָתוֹב
יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם וְגוֹ', לַעֲשׂוֹת
תּוֹלְדוֹת. נִשְׁמַע - זֶה הַיּוֹם
הַשְּׁשִׁי, שְׁפָתוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם,
שֶׁהָיָה עֲתִיד לְהִקְדָּם עֲשִׂיהָ
לְשִׁמְיעָה, שְׁפָתוֹב כְּאֵן נַעֲשֶׂה
אָדָם, וְכָתוֹב שֵׁם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.
בְּאָרְצָנוּ - זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא
דְּגַמַּת אָרֶץ הַחַיִּים. (שְׁהוּא עוֹלָם הַבָּא,

עוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת, עוֹלָם הַנְּחֻמוֹת).

(נ"א דְּבַר אַחֵר) הַנְּצַנִּים אֵלֶיךָ אֲבָהֶן דְּעָאֵלוּ
בְּמַחְשְׁבָה וְעָאֵלוּ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי וְאֲתַגְּנִיזוּ
תַּפְּזִין. וּמִתַּפְּזִין נִפְקוּ בְּגִיזוּ וְאֲטַמִּירוּ גו' (נ"א בְּהוּ)
נְבִיאֵי קְשׁוּט. אֲתִילִיד יוֹסֵף וְאֲטַמִּירוּ בֵּיה,
עָאֵל יוֹסֵף בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וְנִצִּיב לֹון תַּפְּזִין,
וְכִדִּין נִרְאוּ בְּאָרֶץ וְאֲתַגְּלוּ תַּפְּזִין. וְאִימַתִּי
אֲתַחְזוּן, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַגְּלִי קְשֵׁת בְּעֵלְמָא. דְּהָא
בְּשַׁעֲתָא דְקְשֵׁת אֲתַחְזִי כְּדִין אֲתַגְּלִין אֲנֹון,
וּבֵהֵיא שַׁעֲתָא עֵת הַזְמִיר הַגִּיעַ עֲדָן לְקַצֵּץ
חִיבִין מְעֵלְמָא. אֲמַאי אֲשַׁתְּזִיבוּ, בְּגִין
דְּהַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאָרֶץ, וְאֲלֵמְלָא דְנִרְאוּ לָא
אֲשַׁתְּאַרוּן בְּעֵלְמָא, וְעֵלְמָא לָא אֲתַקִּים.
וּמֵאֵן מְקַיִם עֵלְמָא וְגָרִים לְאַבְהֶן דְאֲתַגְּלִין,
קַל יְנוּקֵי דְלַעָאן בְּאוֹרִיתָא, וּבְגִין אֲנֹון
רַבִּיין דְעֵלְמָא, עֵלְמָא אֲשַׁתְּזִיב. לְקַבְּלִיהוּן,
(שִׁיר הַשִּׁירִים א) תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ, אֵלֶיךָ אֲנֹון
יְנוּקֵי רַבִּיין עוֹלָמִין דְכָתִיב, (שְׁמוֹת כ"ה) וְעֲשִׂיתָ
שְׁנַיִם פְּרוּבִים זָהָב.

בְּרֵאשִׁית רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ישעיה מ)
שְׁאוֹ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בְּרָא אֶלֶה. שְׁאוֹ
מְרוֹם עֵינֵיכֶם לֵאן אֲתַר, לְאַתֵּר דְכָל עֵינִין
תְּלִיאן לִיה. וּמֵאֵן אִיהוּ, פְּתַח עֵינַיִם. וְתַפְּזִין
תַּנְדְּעוּן דְהָאֵי סְתִים עֲתִיקָא דְקִימָא לְשַׁאֲלָה.

הַשְּׁלִישִׁי, דְכָתִיב וּתּוֹצֵא הָאָרֶץ כְּדִין נִרְאוּ
בְּאָרֶץ. עֵת הַזְמִיר הַגִּיעַ, דָּא יוֹם רְבִיעִי דְהָהוּ
בֵּיה זְמִיר עָרִיצִים, מְאֹדֶת חֶסֶד. וְקוֹל הַתּוֹר,
דָּא יוֹם חֲמִישִׁי, דְכָתִיב יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם וְגוֹ'
לְמַעַבְד תּוֹלְדוֹת. נִשְׁמַע, דָּא יוֹם שְׁשִׁי דְכָתִיב
נַעֲשֶׂה אָדָם. דְּהָהוּ עֲתִיד לְמִקְדָּם עֲשִׂיהָ
לְשִׁמְיעָה, דְכָתִיב (דף א ע"ב) הָכָא נַעֲשֶׂה אָדָם,
וְכָתִיב הָתָם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. בְּאָרְצָנוּ, דָּא יוֹם
שַׁבָּת דְאִיהוּ דוּגְמַת אָרֶץ הַחַיִּים. (שְׁהוּא עוֹלָם הַבָּא.
עוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת עוֹלָם הַנְּחֻמוֹת).

בְּרֵאשִׁית רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ישעיה מ)
שְׁאוֹ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בְּרָא אֶלֶה. שְׁאוֹ
מְרוֹם עֵינֵיכֶם לֵאן אֲתַר, לְאַתֵּר דְכָל עֵינִין
תְּלִיאן לִיה. וּמֵאֵן אִיהוּ, פְּתַח עֵינַיִם. וְתַפְּזִין
תַּנְדְּעוּן דְהָאֵי סְתִים עֲתִיקָא דְקִימָא לְשַׁאֲלָה.

בְּרֵאשִׁית רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ישעיה מ)
שְׁאוֹ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בְּרָא אֶלֶה. שְׁאוֹ
מְרוֹם עֵינֵיכֶם לֵאן אֲתַר, לְאַתֵּר דְכָל עֵינִין
תְּלִיאן לִיה. וּמֵאֵן אִיהוּ, פְּתַח עֵינַיִם. וְתַפְּזִין
תַּנְדְּעוּן דְהָאֵי סְתִים עֲתִיקָא דְקִימָא לְשַׁאֲלָה.

פתח עינים, ושם תדעו שהסתום העתיק הזה שעומד לשאלה ברא אלה. ומי הוא? "מי", שהוא שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד בראשיתו. ועל שהוא עומד לשאלה והוא בדרך נסתר ולא גלוי נקרא "מי", שהרי למעלה אין שם שאלה. וקצה השמים הזה נקרא "מי".

ויש אחר למטה שנקרא "מה". מה בין זה לזה? אלא הראשון הנסתר שנקרא "מי" עומד לשאלה. כיון ששואל אדם ומפשפש להסתכל ולדעת מדרגה לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע לשם - "מה". מה ידעת? מה הסתכלת? מה פשפשת? הרי הכל נסתר כבראשונה.

ועל הסוד הזה כתוב (איכה ב) מה אעידך מה אדמה לך. כשנחרב בית המקדש, יצא קול ואמר, מה אעידך [נ"א] ומה אדמה לך, באותו מ"ה אעידך [בכל יום ויום, [ומרי] העידתי בך מימים ראשונים, שכתוב (דברים ל) העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ. ומה אדמה לך, באותו גון ממש עטרתי אותך בעטרות קדושות, עשיתי לך שלטון על העולם, שכתוב (איכה ב) הזאת העיר שיאמרו "פלילת" יפי" וגו'. קראתי לך (תהלים קכב) ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה.

(איכה ב) מה אשורה לך - כמו שאת יושבת בך, בך הוא פכיכול למעלה. כמו שלא נכנסים בך עכשו העם הקדוש בסדרים קדושים, בך נשבעתי לך שאיני נכנס למעלה עד שיפנסו בך אוכלוסיך למטה. וזוהי נחמתך, הואיל שהדרגה הזו אשורה לך לך קיום ורפואה - מ"י ירפא לך.

ברא אלה. ומאן איהו. מ"י. ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא. דכלא קימא ברשותיה. ועל דקימא לשאלה ואיהו בארץ סתים ולא אתגלגא, אקרי מ"י, דהא לעילא לית תמן שאלה. והאי קצה השמים אקרי מ"י.

ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה. מה בין האי להאי, אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קימא לשאלה, כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן, מ"ה. מה ידעת, מה אסתכלתא, מה פשפשתא, הא כלא סתים פדקדמיתא.

ועל רזא דנא כתיב, (איכה ב) מה אעידך מה אדמה לך. פד אתחריב בי מקדשא נפק קלא ואמר מה אעידך (נ"א ומה אדמה לך, בזהו מ"ה אעידך) בכל יומא ויומא, [והא] אסהידת בך מיומין קדמאין דכתיב, (דברים ל) העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ. ומה אדמה לך בזהו גונא ממש עטרית לך בעטרין קדישין עבדית לך שלטנו על עלמא דכתיב, (איכה ב) הזאת העיר שיאמרו "פלילת" יפי" וגו' קרינא לך (תהלים קכ"ב) ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה.

מה אשורה לך. (איכה ב) פגוונא דאנת יתבה, הכי הוא פכיכול לעילא. פגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין, הכי אומינא לך דלא איעול אנא לעילא עד דייעלון בך אכלוסך לתתא. ודא איהו נחמה דילך הואיל דדרגא דא אשורה לך בכלא. והשתא דאנת חכא גדול פים שברך. ואי תימא דלית לך קיימא ואסותא, מ"י ירפא בכל. ועכשו שאת פאן, גדול פים שברך. ואם תאמר שאין

וְדַאי שְׁאוּתָהּ הַדְרָגָה הַנִּסְתָּרָת
הַעֲלִינָה שֶׁהַכֹּל עֹמֵד בָּהּ, תִּרְפָּא
לָךְ וְתִקֵּים אוֹתָךְ.

מ"י - קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַעְלָה, מ"ה
- וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה וְקִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה. וְזֶה יִרְשׁ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה.
מִהַקִּצָּה הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא מ"י, אֶל
הַקִּצָּה הַאַחֲרוֹן שֶׁהוּא מ"ה, מִשׁוּם
שֶׁעֹמֵד בְּאֲמֻצָּע. וְעַל זֶה מִי בָרָא
אֵלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר [בנין] פֶּסֶק
דְּבִרְיָךְ וַיִּתְגַּלֶּה הַסֵּתֵר שֶׁל הַסּוּד
הַעֲלִיּוֹן שְׁאִין בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים. שֶׁתֵּק
רַבִּי אֲלַעְזָר. בְּכֹה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְעֹמֵד
רַגְעַ [ג"א שְׁעִתָּא] אֶחָד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר, מַה זֶה
"אֵלָה"? אִם תֹּאמַר כּוֹכְבִים
וּמַזְלוֹת - הֲרֵי הֵם תָּמִיד נִרְאִים שָׁם,
וּכְמ"ה נִכְרָאוּ כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (תהלים א) ^א
בְּדַבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִם עַל
דְּבָרִים נִסְתָּרִים, שְׁלֵא יִכְתֹּב אֵלָה,
שֶׁהֲרֵי הוּא גָלוּי! אֵלָּא זֶה הַסּוּד
לֹא הִתְגַּלֶּה רַק יוֹם אֶחָד שֶׁהֵייתִי
עַל חוֹף הַיָּם, וּבָא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי,
רַבִּי, יִדְעָתָּ מַה זֶה "מִי בָרָא
אֵלָה"? אֲמַרְתִּי לוֹ, אֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְצַבָּאוֹתָם, הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא שֵׁיֵשׁ לְאָדָם לְהַסְתִּיבֵל
בְּהֵם וּלְבָרָךְ אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב (שם ח) כִּי
אֶרְאֶה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעוֹתֶיךָ
וְגו', ה' אֲדַנְּנוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל
הָאָרֶץ.

אָמַר לִי, רַבִּי, דְּבַר נִסְתָּר הִזְיָה
לְפָנַי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא וְגִלָּה
בְּיָשִׁיבָה הַעֲלִינָה, וְזֶה הוּא.
בְּשַׁעַת שֶׁנִּסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים רָצָה
לְהִתְגַּלּוֹת, עָשָׂה בְּרֵאשׁ נִקְד"ה
אֲחַת, וְזוֹ עֲלָתָהּ לִהְיוֹת מַחֲשָׁבָה.
צִיַּר בָּהּ אֶת כָּל הַצִּיּוּרִים, חִקַּק בָּהּ
כָּל הַחֲקוּקִים.

וְחִקַּק בְּתוֹךְ הַמָּאוֹר הַקְּדוּשׁ

לָךְ, וְדַאי הֵהוּא דְרָגָא סְתִימָאָה עַלְאָה דְכָלָא
קִיִּימָא בֵּיה יִרְפָּא לָךְ וְיִוְקִים לָךְ.

מ"י קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְעִילָא, מ"ה וְעַד קִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא (קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא). וְדַא יִרִית
יַעֲקֹב דְּאִיהוּ מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה, מִן
הַקִּצָּה קִדְמָאָה דְּאִיהוּ מ"י, אֶל הַקִּצָּה
בְּתַרְאָה דְּאִיהוּ מ"ה, בְּגִין דְּקִיאִים
בְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְעַל דָּא מִי בָרָא אֵלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר בְּנֵי פֶסוּק מִיִּלְךָ
וַיִּתְגַּלֵּי סְתִימָא דְרִזָּא עַלְאָה דְבְנֵי
עַלְמָא לֹא יִדְעִין. שְׁתִּיק רַבִּי אֲלַעְזָר. בְּכֹה
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקִיאִים רַגְעָא [ג"א שְׁעִתָּא] חָדָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר מֵאֵי אֵלָה. אֵי
תִימָא כְּכַבֵּיא וּמַזְלֵי, הָא אֲתַחֲזָאן תַּמָּן
תְּדִיר. וּבְמ"ה אֲתַבְּרִיאוּ פְּמָה דְאֵת אָמַר,
(תהלים א) בְּדַבְרֵי יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אֵי עַל מְלִין
סְתִימִין לֹא לְכַתּוּב אֵלָה דְהָא אִיתְגַּלְיָא
אִיהוּ. אֵלָּא רִזָּא דָּא לֹא אִיתְגַּלְיָא בְּרִ יוֹמָא חַד
דְּהוּינָא עַל פִּיָּה יִמָּא, וְאֵתָּא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי
רַבִּי, יִדְעָתָּ מַה הוּא, מִי בָרָא אֵלָה. אָמִינָא
לִיָּה אֵלִין שְׁמִיָּא וְחִילָהוֹן עוּבְדָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאִסְתַּפְּלָא בְּהוּ
וּלְבָרְכָא לִיָּה דְכַתִּיב, (תהלים ח) כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךְ
מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֲצַבְעוֹתֶיךָ וְגו' יי אֲדוּגִינּוּ
מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי רַבִּי מְלָה סְתִימָא הָוָה קִמִּי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְגִלִּי בְּמִתִּיבְתָא עַלְאָה וְדַא
הוּא. בְּשַׁעַתָּא דְסְתִימָא דְכָל סְתִימִין בְּעָא
לְאִתְגַּלְיָא, עֵבֵד בְּרִישָׁא נְקוּד"ה חָדָא, וְדַא
סְלִיק לְמַהוּי מַחֲשָׁבָה. צִיַּיר בָּהּ כָּל צִיּוּרִין.
חִקַּק בָּהּ כָּל גְּלִיפִין.

וְאִנְגְּלִיךָ גוּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא סְתִימָא גְּלִיפוּ דְחַד צִיּוּרָא סְתִימָאָה קְדִישׁ

קדישין בנינא עמיקא דנפק מגו מחשבה
 ואקרי מ"י שירותא (נ"א ראשיתא) לבנינא. קיימא
 ולא קיימא. עמיק וסתים בשמא. לא אקרי
 אלא מ"י. בעא לאתגלויא ולא תקרי בשמא
 (דא) ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה,
 וסליק אל"ה בשמא. אתחברון אתון אלין
 באלין ואשתלים בשמא אלהים. ועד לא ברא
 אלה לא סליק בשמא אלהים. ואנון דחבו
 בעגלא (נ"א בעלמא). על רזא דנא אמרו (שמות לב)
 אלה אלהיך ישראל.

הנסתר חקיקה של ציור אהד
 נסתרו, קדש קדשים, בנין עמק
 שיצא מתוך המחשבה ונקראת
 מ"י תחלה [נ"א ראשית] לבנין. עומד
 ולא עומד. עמק ונסתר בשם. לא
 נקרא אלא מ"י. רצה להתגלות
 ולהקרא בשם [הקד], והתלבש
 בלבוש יקר שמאיר וברא אלה,
 ועלה אלה בשם. התחברו
 האותיות אלו באלו, ונשלמו
 בשם אלהים (מ"א+אלה). וטרם
 שברא אלה, לא עלה בשם
 אלהים, והם שחטאו בעגל [נ"א
 בעולם], ועל סוד זה אמרו (שמות לב)
 אלה אלהיך ישראל.

ובמה דאשתתף מ"י באלה, הכי הוא שמא
 דאשתתף תדיר. וברזא דא אתקיים
 עלמא. ופרח אליהו ולא חמינא ליה. ומניה
 ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתרא דילה.
 אתא רבי אלעזר וכלהו חברייה ואשתטחו
 קמיה. בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא
 אלא למשמע דא די.

ובכו שמשפתף מ"י באלה, כף
 הוא השם שמשפתף תמיד,
 ובסוד הזה התקיים העולם. ופרח
 אליהו ולא ראיתי אותו, וממנו
 ידעתי הדבר [הזה] [שהעמדת] על
 הסוד והסתור שלה. בא רבי
 אלעזר וכל החברים והשתטחו
 לפניו. בכו ואמרו, אלמלא לא
 באנו לעולם אלא לשמע את זה
 די.

אמר רבי שמעון על דא שמיא וחיליהון
 במ"ה אתבריאו, דכתיב (תהלים ח) פי
 אראה שמיה מעשה אצבעותיך וגו' וכתוב,
 (תהלים ח) מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר
 תנה הודך על השמים, על השמים
 איהו לסלקא בשמא. בגין דברא נהורא
 לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא
 עלאה. ועל דא בראשית ברא אלהים, דא
 אלהים עלאה, דהא מ"ה לא הוי הכי ולא
 אתבני.

אמר רבי שמעון, על זה השמים
 וצבאם נבראו במ"ה, שכתוב
 (תהלים ח) פי אראה שמך מעשה
 אצבעותיך וגו'. וכתוב (שם) מ"ה
 אדיר שמך בכל הארץ אשר
 תנה הודך על השמים. על
 השמים הוא לעלות בשם, משום
 שברא אור לאורו והתלבש זה
 בזה ועלה בשם עליון. ועל פן
 בראשית ברא אלהים - זה
 אלהים העליון, שהרי מ"ה לא
 היה כף ולא נבנה.

ארא בשעתא דאתמשכן אתון אלין (פאלין)
 אל"ה מלעילא לתתא. ואמא אוזיפת
 לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטהא.
 ואימתי קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזי.
 בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא, דכתיב,
 אל פני האדון יי, ודא אקרי אדון כמה
 (שמות כג)

אל"ה, בשעה שנמשכו האותיות
 הללו [מאלו] אל"ה מלמעלה
 למטה. והאם הלותה לבת בגדיה
 וקשטה אותה בתכשיטה. ומתי
 קשטה אותה בתכשיטה פראוי?
 בשעה שנראו לפנייה כל זכר,
 שכתוב (שמות כג) אל פני האדון

ה'. וְזֶה נִקְרָא אֲדוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(יהושע א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל
הָאָרֶץ. וְאִזּוֹ יֵצֵאה ה' וְנִכְנסָה י',
וְהִתְקַשְׁטָה בְּכֵלִים שֶׁל זָכָר
כְּנִגְדָם שֶׁל כָּל זָכָר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאוֹתוֹת אַחֲרוֹת מוֹשְׁכִים אוֹתָם
יִשְׂרָאֵל מִלְמַעְלָה לְמָקוֹם הַזֶּה.

(תהלים מב) אֵלֶּה אֲזַכְּרֶה. אֲזַכְּרֶה בְּפִי
וְאֶשְׁפָּף דַּמְעוֹתַי [כְּרַצוֹן נֶפֶשׁ כִּי לְהַמְשִׁךְ
הַאוֹתוֹת הַלְלוּ], וְאִזּוֹ אֲדַדִּם מִלְמַעְלָה
עַד בֵּית אֱלֹהִים, שִׁיְהִיֶּה אֱלֹהִים
כְּמוֹ שֶׁהוּא. וּבַמָּה? (שם) בְּקוֹל
רְנֵה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַשְּׁתִיקָה שְׁלִי
בְּנֵתָה מִקְדָּשׁ לְמַעְלָה וּבְנֵתָה
מִקְדָּשׁ לְמַטָּה, וּבּוֹדָאֵי דְבוּר
בְּסַלְעַ וּשְׁתִיקָה בְּשִׁפְתַיִם. מְלָה
בְּסַלְעַ - מַה שֶׁאַמְרַתִּי וְהִתְעוֹרַרְתִּי
בוֹ, שְׁתִיקָה בְּשִׁפְתַיִם - מַה
שֶׁשְׁתַּקְתִּי שֶׁנִּכְרָאוּ וְנִכְנּוּ שְׁנֵי
עוֹלָמוֹת יַחַד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהִלָּאָה
שְׁלֵמוֹת הַכְּתוּב, שְׁפָתוֹב (ישעיה מ)
הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים. שְׁתִי
דְרַגּוֹת הֵן שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת רְשׁוּמָה
כָּל אַחַת מֵהֶן. אַחַת זֶה שֶׁנֶּאֱמַר
מ"ה, וְאַחַת מ"י. זוֹ עֲלִיּוֹנָה וְזוֹ
תַּחְתּוֹנָה. זוֹ הַעֲלִיּוֹנָה רְשׁוּמָה,
וְאוֹמֵר הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים.
הַמוֹצִיא - אוֹתוֹ הַנּוֹדֵעַ וְאִין
כְּמוֹתוֹ. כְּמוֹ זֶה הַמוֹצִיא לְחֵם מִן
הָאָרֶץ. הַמוֹצִיא - הַהוּא שְׁנוֹדֵעַ.
זוֹ הַדְּרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְהַכֹּל אַחַד.
בְּמִסְפָּר - שְׁשִׁים רְבּוּאָה הֵם
שְׁעוּמָדִים יַחַד, וְהוֹצִיאוּ צְבָאוֹת
לְמִינֵיהֶם שְׁאִין לָהֶם חֲשׁוּבוֹן.

[ג"א כְּמוֹ זֶה]. לְכֹלֶם - בֵּין אוֹתָם
הַשְּׁשִׁים, בֵּין כָּל צְבָאוֹתָם - בְּשֵׁם
קָרָא. מַה זֶה בְּשֵׁם קָרָא? אִם
תֹּאמַר שֶׁקָּרָא לָהֶם בְּשֵׁמוֹתֵיהֶם -
זֶה אֵינוֹ כָּף, שְׁאִם כָּף, הִיָּה צָרִיף
לְהִיּוֹת בְּשֵׁמוֹ. אֵלֶּה בְּזִמְנָן
שֶׁהַדְּרָגָה הַזֹּאת לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם

דְּאֵת אָמַר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל
הָאָרֶץ. כְּדִין נִפְקַת ה' וְאֶעֱלִית י', וְאֶתְקַשְׁטִית
בְּמֵאֵנִי דְכוּרָא לְקַבְּלִיהוֹן דְּכָל דְּכָר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאֶתְוֹן אַחֲרֵינִין מְשַׁכְּן לּוֹן יִשְׂרָאֵל מְעִילָא
לְגַבֵּי אֶתְר דָּא (תהלים מב) אֵלֶּה אֲזַכְּרֶה.

אֲדַכְּרֵנָא בְּפוּמָאֵי וְשְׁפִיכְנָא דְמַעָאֵי (כְּרַעוֹת נֶפֶשִׁי כִיִּין
לְאִמְשָׁבָא אֶתְוִין אֵלִי) וּכְדִין אֲדַדִּם מְעִילָא עַד בֵּית
אֱלֹהִים, לְמַהוּי אֱלֹהִים כְּגוֹוֹנָא דִּילֵיהּ. וּבְמֵאֵי,
(תהלים מב) בְּקוֹל רְנֵה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹגֵג.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁתִיקָא דִּילִי כְּנָא מִקְדָּשָׁא
לְעִילָא וּכְנָא מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא. וּבּוֹדָאֵי
מְלָה בְּסַלְעַ מִשְׁתּוֹקָא בְּתַרִּין. מְלָה בְּסַלְעַ מַה
דְּאִמְרֵנָא וְאֶתְעַרְנָא בֵּיהּ, מִשְׁתּוֹקָא בְּשִׁפְתַיִם מַה
דְּשְׁתִיקְנָא דְאִכְרוּ וְאִיכְנוּ תַרִּין עֲלִמִין כְּחָדָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִכָּאן וְלִהְלָאָה שְׁלִימוֹ
דְּקָרָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר

צְבָאִים, תַרִּין דְרַגִּין אֲנוּן דְאִיצְטְרִיף לְמַהוּי
רְשִׁים כָּל חַד מִיְנֵיהוּ. חַד דָּא דְאֶתְמַר מ"ה.
וְחַד מ"י. דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה. דָּא עֲלָאָה
רְשִׁים וְאִמֵר הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים, הַמוֹצִיא
הַהוּא דְאֶשְׁתַּמּוּדַע וְלִית כְּוֹתִיָּהּ. כְּגוֹוֹנָא דָּא
הַמוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ. הַמוֹצִיא הַהוּא
דְאֶשְׁתַּמּוּדַע דָּא דְרַגָּא תַתָּאָה, וְכֹלָא חַד.
בְּמִסְפָּר שְׁתִין רְבּוּאָה אֲנוּן דְקִיִּימִין כְּחָדָא,
וְאֶפִיקוּ חִילִין לְזִינֵיָּהוּ דְלִית לּוֹן חֲשָׁבָנָא.

(ג"א כְּגוֹוֹנָא דָּא) לְכֹלֶם, בֵּין אֲנוּן שְׁתִין, בֵּין כָּל
חִילִין דִּילָהוֹן, בְּשֵׁם יְקָרָא. מֵאֵי בְשֵׁם
יְקָרָא. אִי תִימָא דְקָרָא לּוֹן בְּשֵׁמֵהֶהוֹן, לָאוּ
הָכִי הוּא, דָּאִם כְּן בְּשֵׁמוֹ מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלֶּה
בְּזִמְנָא דְדְרַגָּא דָּא לָא סָלִיק בְּשֵׁמָא (לְעִילָא)
וְאִקְרִי מ"י, לָא אוֹלִיד וְלָא אֶפִיק טְמִירִין
לְזִינֵיָּה אֶף עַל גַּב דְּכִלְהוּ הוּו טְמִירִין בֵּיהּ.
כִּיִּין דְּבָרָא אֵל"ה וְאֶסְתַּלַּק בְּשֵׁמִיָּה וְאִקְרִי

[למעלה] ונקראת מ"י, לא מולידה ולא מוציאה נספרים למינה, אף על גב שפלים היו טמונים בה. כיון שברא אלה והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות. וזה הוא בשם יקרא, באותו השם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקמו בשלמותו. כמו זה (שמות לא) ראה קראתי בשם הזכרתי שמי שיתקיים בצלאל על קיום שלמותו.

(ישעיה נב) מרב אונים. מה זה מרב אונים? זה ראש הדרגות, שעולים בו כל הדרגות ועליהם בו בדרך נסתר. ואמין כח - זה סוד העולם העליון שהתעלה בשם אלהים כמו שאמרנו. איש לא נעדר - מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם. ומשום שאיש לא נעדר, בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאייהם, נמנו ולא נעדר מאותם ששים רבוא אפלו אחד כדי להיות הכל צורה אחת. כמו שאיש לא נעדר למעלה, אף כף לא נעדר למטה.

בראשית. רב המנונא הזקן אמר, מצאנו אותיות בהפוך. בי"ת בהתחלה ואחר כף. ב' בהתחלה - הינו בראשית. ברא לאחר מכן. אל"ף בהתחלה ואחר כף. אל"ף בהתחלה - הינו אלהים, את לאחר מכן. אלא פשרצה הקדוש-ברוך-הוא לעשות את העולם, כל האותיות היו נספרות. ואלפים שנה טרם שברא את העולם היה מסתכל הקדוש-ברוך-הוא ומשתעשע בהם.

בשרצה לברא את העולם, באו לפניו כל האותיות מסופם לראשם. התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך [אמת] להתחיל באות

אלהים, כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו, ודא הוא בשם יקרא, בההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה. כגוונא דא (שמות לא) ראה קראתי בשם. אדפרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום אשלמותיה.

מרוב אונים, (ישעיה נב) מאי מרוב אונים, דא ריש דרגין, דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה (דף ב ע"ב) בארז סתים. ואמין כח דא רזא דעלמא עלאה דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן. איש לא נעדר מאנון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא. ובגין דאיש לא נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחוביהו אתמנון ולא אעדר מאנון שתין רבוא אפילו חד. בגין למהוי כלל דיוקנא חדא. כמה דאיש לא נעדר לעילא, אוף הכי לא נעדר לתתא.

בראשית, רב המנונא סבא אמר, אשכחן אתוון בהפוכא. בי"ת בקדמיתא ולבתר. ב' בקדמיתא היינו בראשית. ברא לבתר. אל"ף בקדמיתא ולבתר. אל"ף בקדמיתא היינו אלהים. את לבתר. אלא כד בעא קדשא בריך הוא למעבד עלמא, כל אתוון הוו סתימין, ותריז אלפין שנין עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קדשא בריך הוא ואשתעשע בהו.

כד בעא למברי עלמא, אתו כל אתוון קמיה מסופא ארישייהו. שריאת את אל למיעל ברישא, אמרה, רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא, דאנא חותמא דגושפנא דילך אמ"ת, ואת אתקריאת אמ"ת, יאות

התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך [אמת] להתחיל באות

לְמַלְפָּא (אמת) לְמַשְׁרֵי בָאוֹת אֲמַ"ת וּלְמַבְרֵי בִי
עֲלֵמָא. אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, יָאוֹת אַנְתָּ
וְזַפְאָה אַנְתָּ, אֶלָּא לִית אַנְתָּ פְדָאֵי לְמַבְרֵי בְךָ
עֲלֵמָא, הוֹאִיל וְאַנְתָּ זְמִינָא לְמַהוּי רְשִׁים עַל
מַצְחִין דְּגוּבְרִין מְהֵימְנִין דְּקֵימִו אֹרִיתָא
מַאֲל"ף וְעַד תִּי"ו, וּבְרַשִׁימוּ דִּילָךְ יְמוֹתוֹן.
וְעוֹד דְּאַנְתָּ חוֹתְמָא דְמוֹת. הוֹאִיל וְאַנְתָּ פְךָ,
לִית אַנְתָּ פְדָאֵי לְמַבְרֵי בְךָ עֲלֵמָא. מִיַּד נְפַקַת.
עֲאֲלַת אַת ש' קַמִּיה, אָמְרָה קַמִּיה, רַבּוֹן
עֲלֵמִין, נִיחָא קַמְךָ לְמַבְרֵי בִי עֲלֵמָא,
דְּבִי אַתְקֵרִי שְׁמֵךְ שְׁד"י, וְיָאוֹת לְמַבְרֵי עֲלֵמָא
בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. אָמַר לָהּ, יָאוֹת אַנְתָּ, וְטַב אַנְתָּ
וְקָשׁוּט אַנְתָּ, אֲבָל הוֹאִיל וְאַתּוּן דְּזִיוֹפָא
נְטִלִין לָךְ לְמַהוּי עֲמַהוֹן, לָא בְּעֵינָא לְמַבְרֵי
בְךָ עֲלֵמָא, דְּבִגִּין דְּלֵא יִתְקִיִּים שְׁקָרָא, אֶלָּא
אֵי יִטְלוּן לָךְ ק ר.

מִבְּאֵן מָאן דְּבַעֵי לְמִימַר שְׁקָרָא יִטּוּל יִסּוּדָא
דְּקָשׁוּט בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יוֹקִים לִיה
שְׁקָרָא, דְּהָא אַת ש' אַת קָשׁוּט אִיהוּ, אַת
קָשׁוּט דְּאַבְהֶתֶן דְּאַתִּיחְדוּ בַּה. ק ר אַתּוּן
דְּאַתְחִזִּיאֵו עַל סְטְרָא בִישָׂא אַנוּן וּבִגִּין
לְאַתְקֵימָא נְטִלִי אַת ש' בְּגוּוִייהוּ וְהוּי קָשֶׁר.
פִּיּוֹן דְּחַמַּת הַכִּי נְפַקַת מִקַּמִּיה.

עֲאֲלַת אַת צ' אָמְרָה קַמִּיה, רַבּוֹן עֲלֵמָא
נִיחָא קַמְךָ לְמַבְרֵי בִי עֲלֵמָא דְאַנָּא (ס"א)
דְּבִי חֲתִימִין צְדִיקִים, וְאַנְתָּ דְּאַתְקֵרִיאַת
צְדִיק, בִּי רְשִׁים דְּכַתִּיב, (תהלים יא) פִּי צְדִיק יִי
צְדָקוֹת אָהֵב, וּבִי יָאוֹת לְמַבְרֵי עֲלֵמָא. אָמַר
לָהּ צְדִי, צְדִי אַנְתָּ, וְצְדִיק אַנְתָּ, אֲבָל אַנְתָּ
צְרִיךְ לְמַהוּי טְמִירָא, לִית אַנְתָּ צְרִיךְ לְאַתְגְּלִיא
כָּל פְּךָ בְּגִין דְּלֵא לְמִיהֵב פִּתְחוּן פֶּה לְעֵלְמָא.
מֵאֵי טַעְמָא אִיהִי, אַתְיָא י' דְּשֵׁמָא דְּבְרִית
קְדִישָׁא וְרַכִּיב עֲלֶיהָ וְאַתְאַחַד בְּהֶדְהָ. וְרָזָא דָּא

אַמַ"ת וּלְבָרָא בִי אַת הַעוֹלָם.
אָמַר לָהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
רְאוּיָה אַת וּזְפַאִית אַת, אֶלָּא
שְׂאִינְךָ פְדָאִית לְבָרָא בְךָ אַת
הַעוֹלָם, הוֹאִיל וְאַתְּ עֲתִידָה
לְהֵיוֹת רְשׁוּמָה עַל מַצְחֵי
הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱמָנִים שְׁקִימוּ אַת
הַתּוֹרָה מֵאֲל"ף וְעַד תִּי"ו,
וּבְרַשְׁם שְׁלָךְ יְמוֹתוֹ. וְעוֹד, שְׂאַתְּ
חוֹתֶם הַמּוֹת. וְהוֹאִיל וְאַתְּ פְךָ,
אַינְךָ פְדָאִית לְבָרָא בְךָ אַת
הַעוֹלָם. מִיַּד יִצְאָה.

נְכַנְסָה הָאוֹת ש' לְפָנָיו. אָמְרָה
לְפָנָיו: רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, נוֹחַ
לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִי אַת הַעוֹלָם, שְׂבִי
נְקַרְאֵת שְׁמֵךְ שְׂדִי, וְרְאוּיָ לְבָרָא
אַת הַעוֹלָם בְּשֵׁם קְדוֹשׁ. אָמַר
לָהּ: רְאוּיָה אַת וְטוֹבָה אַת וְאַמַּת
אַת, אֲבָל הוֹאִיל וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל
הַזִּיוִף נוֹטְלִים אוֹתְךָ לְהֵיוֹת
עֲמָהֶם, אֵינִי רוֹצֵה לְבָרָא בְךָ אַת
הַעוֹלָם, שְׂכַדִּי שְׁלֵא יִתְקַיִם
הַשְּׁקָר אֶלָּא אִם יִטְלוּ אוֹתְךָ ק ר.
מִבְּאֵן, שְׂמִי שְׂרוּצָה לוֹמַר שְׁקָר,
יִטַּל יִסּוּד שֶׁל אָמַת בְּהַתְחִלָּה
וְאַחַר פְּךָ קִיִּים אַת הַשְּׁקָר. שְׂהֵרִי
הָאוֹת ש' הִיא אוֹת אָמַת, אוֹת
הָאָמַת שְׂהֵתִיחְדוּ בַּה הָאָבוֹת. ק'
ר' הָאוֹתִיּוֹת שְׂנָרְאוּ עַל הַצַּד הַרַע
הַם, וּכְדִי לְהַתְקִיִּים נְטִלוּ אַת
הָאוֹת ש' בְּתוֹכָן וְנִהְיָה קָשֶׁר.
פִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה פְךָ, יִצְאָה מִלְּפָנָיו.
נְכַנְסָה הָאוֹת צ'. אָמְרָה לְפָנָיו:
רַבּוֹן הַעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבָרָא בִי
אַת הַעוֹלָם, שְׂאֵנִי [נִיא שְׂבִי]
חֲתוּמִים הַצְּדִיקִים, וְאַתְּ
שְׂנַקְרָאֵת צְדִיק רְשׁוּם בִּי, שְׂכַתוּב
(תהלים יא) פִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת
אָהֵב, וּבִי רְאוּיָ לְבָרָא אַת הַעוֹלָם.
אָמַר לָהּ: צְדִי, צְדִי אַת וְצְדִיק אַת,
אֲבָל אַת צְרִיכָה לְהֵיוֹת טְמוּנָה,
אַינְךָ צְרִיכָה לְהַתְגַּלּוֹת כָּל פְּךָ כְּדִי
שְׁלֵא לְתַת פִּתְחוּן פֶּה לְעוֹלָם.

מהו הטעם? נ' היא. באה ה' של השם של הברית הקדוש ורובב עליה ונאחו עמה. וזה הסוד, כשברא הקדוש-ברוך-הוא את אדם הראשון, ברא אותו דו פרצופים, ומשום כך הפנים של יו"ד חוזר לאחור כמו זה: (ציור למעלה) ולא חוזרים פנים בפנים כמו זה: (ציור למעלה) מסתכל למעלה כמו זה: (ציור למעלה) מסתכל למטה כמו זה: (ציור למעלה) אמר לה הקדוש-ברוך-הוא עוד, שאני עתיד לנסר אותך ולעשות אותך פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלי. יצאה מלפניו והלכה.

נבנסה האות פ'. אמרה לפניו: רבון העולמים, נוח לפניך לברא בי את העולם, שהרי הפדות שאתה עתיד לעשות בעולם רשומה בי, וזו היא פדות, ובי ראוי לברא את העולם. אמר לה: ראוייה את, אבל כך רשום פשע בסתור. כמו שהנחש שמכה ומכניס ראשו בין גופו, כך מי שחוטא, כופף ראשו ומוציא ידיו. וכן ע' עון, אף על גב שאמרה שיש בה ענוה, אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: לא אברא בך את העולם. יצאה מלפניו.

נבנסה האות ס'. אמרה לפניו: רבון העולמים, נוח לך לברא בי את העולם, שיש בי סמיכה לנופלים, שכתוב (תהלים קמח) סומך ה' לכל הנופלים. אמר לה: על פן את צריכה את מקומך ואל תזווי ממנו. אם את יוצאת ממקומך, מה יהיה על אותם הנופלים, הואיל והם סומכים עליך? מיד יצאה מלפניו.

נבנסה האות נ'. אמרה לפניו: רבון העולם, נוח לפניך לברא בי את העולם, שבי כתוב נורא תהלת מיד תבת לאתרה ונפקת

כד ברא קדשא בריך הוא לאדם הראשון דו פרצופין בראו. ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ז' ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ז', אסתפל לעילא כגוונא דא ז', אסתפלת לתתא כגוונא דא ז', אמר לה קדשא בריך הוא תוב, דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק. נפקת מקמיה ואזלת.

עאלת את פ, אמרה קמיה, רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים, ודא הוא פדות. ובי יאות למברי עלמא. אמר לה יאות אנת, אבל כך אתרשים פשע בטמירו, כגוונא דחיויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה, הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי. וכן ע' עון, אף על גב דאמרה דאית ביה ענוה, אמר לה קדשא בריך הוא, לא איברי בך עלמא. נפקת מקמיה.

עאלת את ס אמרה קמיה, רבון (דף ג ע"א) עלמין, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב, (תהלים קמח) סומך יי לכל הנופלים. אמר לה, על דא אנת צריך לאתרוך ולא תזווי מניה, אי את נפיק מאתרוך מה תהא עליהו דאנון נפילין הואיל ואנון סמיכין עליך. מיד נפקת מקמיה.

עאלת את נ אמרה קמיה, רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי כתיב נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאנה תהלה. אמר לה, ניו"ן תוב לאתרוך, דהא בגינך תבת סמך לאתרה והוי סמך עליה.

מקמיה.

ותהלה לצדיקים נאנה תהלה.
אמר לה: נו"ן שובי למקומך,
שהרי בשבילך שבה סמ"ך
למקומה ותהיי סמוכה עליה.
מיד שבה למקומה ויצאה
מלפניו.

נבנכה האות מ'. אמרה לפניו:
רבון העולם, נוח לפניך לברא בי
את העולם, שבי נקראת מלך.
אמר לה: כף הוא ודאי, אבל לא
אברא בך את העולם, משום
שהעולם צריך מלך. שובי
למקומך את ול' וך', שהרי לא
ראוי לעולם לעמד בלי מלך.

באותה שעה ירדה מלפניו
האות כ' מעל פסא כבודו. הודעו
ואמרה לפניו: רבון העולם, נוח
לפניך לברא בי את העולם,
שאני פכודך. וכשירדה כ' מעל
פסא כבודו, הודעו מאתים
אלך עולמות, והודעו הפסא,
וכל העולמות הודעו לפל.
אמר לה הקדוש-ברוך-הוא:
כ"ף כ"ף, מה את עושה כאן?
שלא אברא בך את העולם. שובי
למקומך, שהרי בך פליה, פלה
ונחרצה (ישעיה') נשמע. שובי
לכסאך ותהיי שם. באותה שעה
יצאה מלפניו ושבה למקומה.

נבנכה האות י'. אמרה לפניו:
רבון העולם, נוח לפניך לברא בי
את העולם, שאני ראשית השם
הקדוש, וראוי לך לברא בי את
העולם. אמר לה: די לך שאת
חקוקה בי ואת רשומה בי, וכל
רצוני עולה בך. אינך ראויה
להעקר משמי.

נבנכה האות ט'. אמרה לפניו:
רבון העולם, נוח לפניך לברא בי
את העולם, שאתה נקראת בי
טוב וישר. אמר לה: לא אברא
בך את העולם, שהרי טובך
נסתר בתוכך וצפון בתוכך, זהו
שכתוב (תהלים לא) מה רב טובך

עאלת את בו אמרה קמיה רבון עלמא,
ניחא קמך למברי בי עלמא, דבי
אתקריאת מלך. אמר לה הכי הוא ודאי, אבל
לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטריך
למלך טוב לאתרוך, אנת וך וך דהא לא
יאות לעלמא למיקם בלא מלך.

בההיא שעתא נחתא מן קדמוהי את כ
מעל פרסי יקריה אזדעזעת ואמרה
קמיה, רבון עלמא, ניחא קמך למברי בי
עלמא דאנא כבודך. וכד נחתת כ מעל פרסי
יקריה אזדעזעו מאתן אלך עלמין ואזדעזעו
פרסייא וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל. אמר
לה קדשא בריך הוא כ"ף כ"ף, מה את עביד
הכא, דלא אברי בך עלמא. טוב לאתרוך דהא
בך פליה (ישעיה') פלה ונחרצה אשתמע, טוב
לכרסייך והוי תמן. בההיא שעתא נפקת
מקמיה ותבת לדוכתה.

עאלת את י אמרה קמיה, רבון עלמא, ניחא
קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא
דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא.
אמר לה, די לך דאנת חקיק בי, ואנת רשים
בי, וכל רעותא דילי בך סליק, לית אנת יאות
לאתעקרא מן שמי.

עאלת את ט אמרה קמיה רבון עלמא ניחא
קמך למברי בי עלמא דאנת בי
אתקריאת טוב וישר. אמר לה לא אברי בך
עלמא דהא טובך סתים בגוון, וצפון בגוון,
הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) מה רב טובך אשר
צפנת ליראיך הואיל וגניז בגוון לית ביה
חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי, אלא
בעלמא דאתי. ותו דעל דטובך גניז בגוון
יטבעון תרעי דהיכלא. הדא הוא דכתיב, (איכה

אֲשֶׁר צִפְנַנְתָּ לִירְאִיקָה. הוֹאִיל וְגַנְזוּ
בְּתוֹכָךְ, אֵין בּוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַזֶּה
שְׁאֵנִי רוֹצֵה לְבְרָא, אֶלָּא בְּעוֹלָם
הַבָּא. וְעוֹד, שְׁעַל שְׁטוּבָךְ גְּנוּז
בְּתוֹכָךְ, יִטְבְּעוּ שְׁעָרֵי הַהֵיכָל, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (איכה ב) טְבְּעוּ בְּאֶרֶץ
שְׁעָרֶיהָ. וְעוֹד, שְׁח' פְּנִינָךְ,
וּכְשֶׁתִּתְחַבְּרוּ יַחַד הֵנָּה ח"ט, וְעַל
כֵּן הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ לֹא רְשׁוּמוֹת
בְּשִׁבְטִים הַקְּדוּשִׁים. מִיָּד יִצְאֶה
מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ז'. אֲמַרְהָ לוֹ: רְבוּן
הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבְרָא בִּי אֶת
הָעוֹלָם, שְׁבִי שׁוֹמְרִים בְּנִיךְ אֶת
הַשְּׁבֵת, שְׁפָתוֹב (שמות ב) זְכוֹר אֶת
יוֹם הַשְּׁבֵת לְקַדְּשׁוֹ. אֲמַר לָהּ: לֹא
אֶבְרָא בְּךָ אֶת הָעוֹלָם, שְׁבָךְ יֵשׁ
קָרֵב, וְחָרֵב שְׁנוּנָה, וְרַמַּח שֶׁל
קָרֵב כְּמוֹ שְׁלֹנּוֹן. מִיָּד יִצְאֶה
מִלְּפָנָיו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ו'. אֲמַרְהָ לְפָנָיו:
רְבוּן הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבְרָא בִּי
אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֵנִי אוֹת מְשֻׁמָּךְ.
אֲמַר לָהּ: וְא"ו, אֶתְּ וְה' דִּי לְכֶם
שְׁאַתָּן אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמִי, שְׁאַתָּן
בְּסוּד שֶׁל שְׁמִי וְחֻקוֹת וּגְלוּפּוֹת
בְּשְׁמִי, וְלֹא אֶבְרָא בְּכֵן אֶת
הָעוֹלָם.

נְכַנְסָה הָאוֹת ד'. וְהָאוֹת ג', אֲמַרְוּ
אֶף בְּךָ. אֲמַר אֶף לְהֵן: דִּי לְכֵן
לְהִיּוֹת זו עִם זו, שְׁהָרֵי הָעֵנִיִּים
לֹא יִתְבַּטְּלוּ מִן הָעוֹלָם, וְצָרִיכִים
לְגַמֵּל עִמָּהֶם חֶסֶד. דְּל"ת הוּא
הָעֵנִי (דל), גִּימֵל גּוֹמְלֵת לָהּ חֶסֶד.
אֵל תְּפָרְדוּ זו מִזו, וְדִי לְכֵן לְזוֹן זו
אֶת זו.

נְכַנְסָה הָאוֹת ב'. אֲמַרְהָ לוֹ:
רְבוּן הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנֶיךָ לְבְרָא בִּי
אֶת הָעוֹלָם, שְׁבִי מְבָרְכִים אוֹתְךָ
לְמַעַלְהָ וּלְמַטָּה. אֲמַר לָהּ

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הָרִי וְדָאֵי שְׁבָךְ אֶבְרָא אֶת הָעוֹלָם, וְאֶת תְּהֵיִי הָרֵאשִׁית לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם.
עֲמָרְהָ הָאוֹת א' וְלֹא נְכַנְסָה. אֲמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לְמָה אֵינְךָ נְכַנְסֵת לְפָנָי
כְּשֶׁאֵר כָּל הָאוֹתִיּוֹת? אֲמַרְהָ לְפָנָיו: רְבוּן הָעוֹלָם, מְשׁוּם שְׁרָאִיתִי שְׁכָל הָאוֹתִיּוֹת יִצְאוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּלִי

ב) טְבְּעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ. וְתוּ ד'ז לְקַבְּלָךְ וְכֵד
תִּתְחַבְּרוּן פְּחָדָא הָא ז' ט, וְעַל דָּא אֲתוּוֹן
אֵלֶיךָ לֹא רְשִׁימִין בְּשִׁבְטֵיךָ קְדִישִׁין. מִיָּד נִפְקַת
מִקְמִיהָ.

עֲאֲלֵת אֶת אֲמַרְהָ לִּיהָ, רְבוּן עֲלֵמָא, נִיחָא
קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי נְטָרִין
בְּנִיךְ שְׁבֵת דְּכְתִיב, (שמות כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת
לְקַדְּשׁוֹ. אֲמַר לָהּ לֹא אֶבְרִי בְּךָ עֲלֵמָא דְּאַנְתָּ
אֵית בְּךָ קָרְבָא וְחָרְבָא דְּשִׁנְנָא וְרוּמְחָא דְּקָרְבָא
כְּגוֹוֹנָא דְּנו"ן. מִיָּד נִפְקַת מִקְמִיהָ.

עֲאֲלֵת אֶת אֲמַרְהָ קַמִּיהָ רְבוּן עֲלֵמָא, נִיחָא
קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּאַנָא אֶת
מְשֻׁמָּךְ. אֲמַר לָהּ וְאוּ אַנְתָּ וְד', דִּי לְכוּן דְּאַתוּן
אֲתוּוֹן דְּשְׁמִי דְּאַתוּן בְּרִזָּא דְּשְׁמִי וְחֻקִּיקִין
וּגְלִיפִין בְּשְׁמִי וְלֹא אֶבְרִי בְּכוּ עֲלֵמָא.

עֲאֲלֵת אֶת ד' וְאֶת ג' אֲמַרְוּ אוֹף הָכִי. אֲמַר
אוֹף לוֹן דִּי לְכוּן לְמַהֲוִי דָּא עִם דָּא
דְּהָא מְסַפְּנִין לֹא יִתְבַּטְּלוּן מִן עֲלֵמָא וְצָרִיכִין
לְגַמּוֹל עִמָּהוֹן טִיבוּ. דְּל"ת אִיהוּ מְסַפְּנָא,
גִּימ"ל גְּמּוֹל לָהּ טִיבוּ, לֹא תִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן
דָּא וְדִי לְכוּן לְמִיזֵן דָּא לְדִין.

עֲאֲלֵת אֶת אֲמַרְהָ לִּיהָ, רְבוּן עֲלֵמָא, נִיחָא
קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי מְבָרְכָאן
לְךָ לְעִילָא וְתַתָּא. אֲמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הָא וְדָאֵי בְּךָ אֶבְרִי עֲלֵמָא וְאֶת תְּהָא שִׁירוּתָא
לְמַבְרִי עֲלֵמָא.

קְרִימָא אֶת א' לֹא עֲאֲלֵת. אֲמַר לָהּ קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶל"ף אֶל"ף לְמָה לִּית אַנְתָּ
עֲאֲלֵת קַמִּי כְּשֶׁאֵר כָּל אֲתוּוֹן. אֲמַרְהָ קַמִּיהָ

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הָרִי וְדָאֵי שְׁבָךְ אֶבְרָא אֶת הָעוֹלָם, וְאֶת תְּהֵיִי הָרֵאשִׁית לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם.
עֲמָרְהָ הָאוֹת א' וְלֹא נְכַנְסָה. אֲמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֶל"ף אֶל"ף, לְמָה אֵינְךָ נְכַנְסֵת לְפָנָי
כְּשֶׁאֵר כָּל הָאוֹתִיּוֹת? אֲמַרְהָ לְפָנָיו: רְבוּן הָעוֹלָם, מְשׁוּם שְׁרָאִיתִי שְׁכָל הָאוֹתִיּוֹת יִצְאוּ מִלְּפָנֶיךָ בְּלִי

רבוץ עלמא בגין דחמינא דכל אתון נפקו מן קמוך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן. ותו דהא (דף ג ע"ב) יהיבתא לאת בי"ת נבזבזא רברבא דא, ולא יאות למלפא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדו ולמיהב לאחרא. אמר לה קדשא ברין הוא אל"ף אל"ף אף על גב דאת בי"ת בה אברי עלמא, את תהא ריש לכל אתון, לית בי יחודא אלא בך. בך ישרון כל חושבנין וכל עובדי דעלמא, וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף. ועבר קדשא ברין הוא אתון עלאין רברבן, ואתון תפתאין זעירין. ובגין כך בי"ת בי"ת בראשית ברא. אל"ף אל"ף אלהים את. אתון מלעילא ואתון מתתא, וכלהו כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה. בראשית רבי יודאי אמר מאי בראשית, בחכמ"ה, דא חכמ"ה, דעלמא קיימא עליה, לאעלא גו רזין סתימין עלאין. והכא אגליפו שית סטרין רברבין עלאין דמנהון נפיק בלא, דמנהון אתעבידו שית מקורין ונחלין, לאעלא גו ימא רבא. והיינו ברא שית מהכא אתבריאו. מאן ברא לון, ההוא דלא אדפר ההוא סתים דלא ידיע. רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא, כד מטו לחד בי חקל, אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו ברא שית ודאי הכי הוא, בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר. אחרנין סתימין אינון. אבר חמינן גו סטרי בראשית דאמר הכי. גליפי אגליף ההוא סתימא קדישא גו מעוי דחד טמירו דנקיט בנקודה דנעיץ. ההוא גליפי אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז בלא תחות מפתחא חדא. וההוא מפתחא

תועלת, מה אני אעשה שם? ועוד, שהרי נתת לאות ב' אוצר גדול זה, ולא ראוי למלך עליון להעביר אוצר שנתן לעבדו ולתת לאחר. אמר לה הקדוש ברוך הוא: אל"ף אל"ף, אף על גב שאברא את העולם באות בי"ת, את תהיי הראש לכל האותיות. אין בי יחוד אלא בך. בך יתחילו כל החשבונות וכל מעשי העולם, וכל יחוד לא יהיה אלא באות אל"ף.

ועשה הקדוש ברוך הוא אותיות עליונות גדולות, ואותיות תחתונות קטנות. ומשום כך בי"ת בי"ת - בראשית ברא. אל"ף אל"ף - אלהים את. אותיות מלמעלה ואותיות מלמטה, וכלן יחד הם מהעולם העליון ומהעולם התחתון.

בראשית. רבי יודאי אמר, מה זה בראשית? בחכמ"ה. זה החכמ"ה שהעולם עומד עליה, להפגס לתוף סודות נסתרים עליונים. וכאן נחקקו ששה צדדים גדולים עליונים שמהם הפל יוצא, שמהם נעשו ששה מקורות ונחלים להפגס לתוף הים הגדול. והינו ברא שית מכאן נבראו. מי ברא אותם? ההוא שלא נזכר, ההוא הנסתר שאינו ידוע.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחד, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שאמתם ברא שית - ודאי זה כך, משום שששה ימים עליונים אצל התורה ולא יותר. האחרים הם נסתרים.

אבר ראינו בתוף צדדי בראשית שאמר כך. חקיקות חקק אותו הנסתר הקדוש בתוף מעיו של סתר אחד שנקוד בנקודה שנעץ. ההוא חקק חקיקים ונסתר בו,

כמי שגונז הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח גונז הכל בהיכל אחד. ואף על גב שהכל גנוז בהיכל ההוא - העקר של הכל הוא באותו המפתח. אותו המפתח סוגר ופותח.

באותו ההיכל יש גנוזים נסתרים רבים אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים מעשה סתר, והם חמשים. נחקקו לארבעה צדדים והיו לארבעים [ס"א ותשעה]. לשער אחד אין צד, לא ידוע אם הוא למעלה אם הוא למטה [ס"א הוא למעלה הוא למטה]. ומשום כך אותו השער סתום.

בתוך אותם השערים יש מנעול אחד, ומקום אחד קטן להכניס אותו המפתח בו, ואינו נרשם אלא ברשם של המפתח. אין יודעים בו אלא אותו המפתח [ס"א של המפתח] לבדו. ועל זה הסוד בראשית ברא אלהים.

בראשית זה המפתח שהכל נסתר בו, והוא סוגר ופותח, וששה שערים פלולים בו באותו המפתח שסוגר ופותח. כשסוגר את אותם השערים וכולל אותם בתוכו [נ"א וכולא בתוכו], אז ודאי כתוב בראשית, דבר גלוי בכלל דבר נסתר. ובכל מקום ברא - זה דבר נסתר. סוגר ולא פותח. אמר רבי יוסי, ודאי זה כך, ושמעתי את המאור הקדוש (רשב"י) שאומר כך, שדבר נסתר הוא ברא, סוגר ולא פותח. ובעוד שהיה סוגר במלת ברא, לא היה העולם ולא התקנים, והיה מכסה על הכל תה"ו. וכשולט התה"ו הנה, אין עולם ולא מתקנים.

מתי אותו המפתח פותח שערים ומזדמן לשמוש ולעשות תולדות? כשכא אברהם, שכתוב אלה תולדות השמים והארץ

גניז פלא בהיכלא חדא, ואף על גב דכלא גניז בההוא היכלא, עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי. ההוא מפתחא סגיר ופתח.

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאיין אלין על אלין. בההוא

היכלא אית תרעין עובד סתימו ואנון חמשין. אגליפו לארבע סטרין והוו ארבעין (ס"א ותשע).

חד תרעא לית ליה סטרא, לא ידיע אי הוא לעילא, אי הוא לתתא (ס"א איהו לעילא איהו לתתא).

ובגין כך ההוא תרעא סתימין.

גו אינון תרעין אית מנעולא חדא, וחד אתר דקיק לאעלא ההוא מפתחא ביה, ולא

אתרשים אלא ברשימו דמפתחא, לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא (ס"א דפתחא) בלחודוי.

ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים.

בראשית דא מפתחא דכלא סתימין ביה, והוא סגיר ופתח, ושית תרעין

פלילין ביה. בההוא מפתחא דסגיר ופתח. פד סגיר אנון תרעין וכליל לון בגויה (נ"א וכלה בגויה)

פדין ודאי כתיב בראשית מלה גליא בכלל מלה סתימאה. ובכל אתר ברא מלא

סתימאה איהו, סגיר ולא פתח.

אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא, ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי, דמלה

סתימאה איהו ברא סגיר ולא פתח. ובעוד דהוה סגיר במלה דברא, עלמא לא הוי ולא

אתקיים, והוה חפי על פלא תה"ו, וכד שלטא האי תה"ו, עלמא לא הוה, ולא

אתקיים.

אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשמושא ולמעבד תולדין פד אתא

אברהם דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם. ומה דהוה כלא

בְּהַבְרָאָם, וְשָׁנִינוּ בְּאַבְרָהָם. וְמָה שֶׁהַכֹּל הָיָה סְתוּם בְּמִלַת בְּרָא - חִזְרוּ הָאוֹתוּתִית לְשִׁמְשׁ, וְיָצָא עֲמוּד שֶׁעָשָׂה תוֹלְדוֹת, אָבֵר הַיְסוּד הַקְּדוֹשׁ שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו.

בְּשֶׁהֶאָבֵר הַזֶּה נִרְשַׁם בְּמִלַת בְּרָא, אִזְ רֵשֶׁם הַנֶּסְתֵּר הַעֲלִיּוֹן [ג"א הקדוש לנלות] רֵשֶׁם אַחֵר לְשִׁמּוֹ וְלִכְבוֹדוֹ. וְזֶה הוּא מ"י. בְּרָא אֱלֹהִים, וְגַם בֵּן הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁמִּתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מ"ה שֶׁנִּרְשַׁם. וְהוֹצִיא מִן בְּרָא אָבֵר, וְהוּא רְשׁוּם בְּאֵלֶּה מִצַּד זֶה וְאָבֵר מִצַּד זֶה. הַנֶּסְתֵּר הַקְּדוֹשׁ. אֵלֶּה עוֹמֵד. אָבֵר עוֹמֵד. כְּשֶׁנִּשְׁלַם זֶה - נִשְׁלַם זֶה. חוֹקֵק לְאָבֵר הַזֶּה ה', וְחוֹקֵק לְ"אֱלֹהִים" הַזֶּה י'.

מִתְעוֹרְרוֹת הָאוֹתוּתִית לְהַשְׁלִים אֶת הַצַּד הַזֶּה וְאֶת הַצַּד הַזֶּה, וְאִז מוֹצִיא מ"ם. נוֹטֵל אֶחָד לְצַד הַזֶּה וְאֶחָד לְצַד הַזֶּה. נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְנַעֲשֶׂה אֱלֹהִים גַּם בֵּן הַשֵּׁם שֶׁל אַבְרָהָם. כְּשֶׁנִּשְׁלַם זֶה - נִשְׁלַם זֶה.

וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁנֹּטֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מ"י וְזָרַק בְּאֵלֶּה וְנַעֲשֶׂה אֱלֹהִים. וְנֹטֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מ"ה וְזָרַק בְּאָבֵר וְנַעֲשֶׂה אַבְרָהָם. (ומלת מ"י רומזת לחמשים שערי בינה, ויש בה יו"ד, האות הראשונה של השם הקדוש. ומלת מ"ה רומזת למנן השם הקדוש, ויש בה האות השנייה של השם הקדוש יח"ה, כמו שנאמר (תהלים קמד) אֲשֶׁר־יָעַם שִׁבְכָה לוֹ וְגו' (איוב כו) תוֹלַה אֶרֶץ עַל בְּלִי מִיָּה. וְגו' (איוב כו) תוֹלַה אֶרֶץ עַל בְּלִי מִיָּה. וְאִז הַתְּקִימוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת. בְּיַד הָעוֹלָם הַבָּא, וְבַה"א הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּלוֹמֵר בְּמִי בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַבָּא, וְבַה"א בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהוּא רָמַז מַעֲלָה וּמִסְתָּה).

וְאִז עָשָׂה תוֹלְדוֹת וְיָצָא שֵׁם שְׁלֹם מִה שְׁלֹא הָיָה מִקֶּדֶם לְכַן. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. כָּלֵם הָיוּ תְלוּיִם עַד שֶׁנִּבְרָא שְׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַזֶּה שֶׁל אַבְרָהָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. זֶהוּ שְׁכַתוּב

סְתוּם בְּמִלַת בְּרָא, אֶתְהַדְרוּ אֶתְוֹן לְשִׁמּוֹשָׁא, וְנִפְקַ עֲמוּדָא דְעֵבֵד תוֹלְדִין, אָבֵר יְסוּדָא קְדִישָׁא דְעֵלְמָא קְיַימָא עֲלֵיהּ.

בַּד הָאֵי אָבֵר אֶתְרִשִׁים בְּמִלַת בְּרָא כְּדִין רִשִׁים סְתִימָאָה עֲלָאָה (ג"א קְדִישָׁא לְנִלְאָה) רִשִׁימוּ אֶתְרָא לְשִׁמְיָה וְלִיקְרִיָה. וְדָא אִיהוּ מ"י בְּרָא אֱלֹהִים. וְגַם בֵּן שְׁמָא קְדִישָׁא דְאֶתְבְּרָכָא דְאִיהוּ מ"ה אֶתְרִשִׁים. וְאֶפִיק מִן בְּרָא אָבֵר. וְהוּא רִשִׁים בְּאֵלֶּה מִסְטְרָא דָּא וְאָבֵר מִסְטְרָא דָּא. סְתִימָאָה קְדִישָׁא. אֱלֹהִים קְיַימָא. אָבֵר קְיַימָא. כַּד אֶשְׁתְּלִים דָּא אֶשְׁתְּלִים דָּא. גְּלִיף לְהָאֵי אָבֵר ה'. גְּלִיף לְהָאֵי אֱלֹהִים י'.

אֶתְעָרוּ אֶתְוֹן לְאֶשְׁלָמָא לְהָאֵי סְטְרָא וְלְהָאֵי סְטְרָא, כְּדִין אֶפִיק מ"ם. נֹטֵל חַד לְהָאֵי סְטְרָא וְחַד לְהָאֵי סְטְרָא, אֶשְׁתְּלִים שְׁמָא קְדִישָׁא וְאֶתְעֵבֵד אֱלֹהִים גַּם בֵּן שְׁמָא (דף ט"ו א) דְאֶבְרָהָם. כַּד אֶשְׁתְּלִים דָּא אֶשְׁתְּלִים דָּא.

וַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְנֹטֵל קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא מִי וְשַׁדִּי בְּאֵלֶּה וְאֶתְעֵבֵד אֱלֹהִים. וְנֹטֵל קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא מִה וְשַׁדִּי בְּאָבֵר וְאֶתְעֵבֵד אַבְרָהָם. (ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית בה יו"ד אות קְדִישָׁא דְשִׁמְאָה דְשִׁמְאָה קְדִישָׁא. ומלת מ"ה רומז למננא דְשִׁמְאָה קְדִישָׁא, ואית ביה אות תְּנִינָא דְשִׁמְאָה קְדִישָׁא יְהוּה. כְּמָה דְאֶתְ אָבֵר, (תהלים קמד) אֲשֶׁר־יָעַם שִׁבְכָה לוֹ וְגו' (איוב כו) תוֹלַה אֶרֶץ עַל בְּלִי מִיָּה. וְכַדִּין אֶתְקַיְמוּ תְרִין עֲלָמִין. בְּיַד עֵלְמָא דְאֶתְנִי, וְכַה"א עֵלְמָא דָּא. כְּלוֹמֵר בְּמִי בְּרָא עוֹלָם הַבָּא וְבַה"א בְּרָא עוֹלָם הַזֶּה. וְכִין הוּא רָמַז עֵילָא וְתַמָּא).

וְכַדִּין עֵבֵד תוֹלְדוֹת וְנִפְקַ שְׁמָא שְׁלִים מִה דְלֹא הָיָה קֶדֶם דְנָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, כְּלָהוּ הוּוּ תְלוּיִן עַד דְאֶתְבְּרִי שְׁמִיָה דְאֶבְרָהָם. כִּינִן דְאֶשְׁתְּלִים שְׁמָא דָּא דְאֶבְרָהָם, שְׁמָא קְדִישָׁא שֶׁל אַבְרָהָם. כִּינִן שֶׁנִּשְׁלַם הַשֵּׁם הַזֶּה שֶׁל אַבְרָהָם, נִשְׁלַם הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אַבְרָהָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב

ביום עשות ה' אלהים ארץ
ושמים.

השתטח רבי חייא בארץ ונשק
את העפר, וככה ואמר: עפר,
עפר, כמה אתה קשה ערף, כמה
אתה בחצפה, שכל מחמדי העין
ירקבו בך, כל עמודי אורות
העולם תאכל ותשחק. כמה אתה
חצוף, המאור הקדוש (רשב"י)
שהיה מאיר את העולם, השליט
הגדול שממנה, שזכותו מעמידה
את העולם, ירקב בך. רבי
שמעון, אור המאור, אור
העולמות, אתה נרקב בעפר
ואתה מקים ומנהיג את העולם.
השתומם וגע אחד, ואמר: עפר,
עפר, אל תתגאה, שלא ימסרו
בך עמודי העולם, שהרי רבי
שמעון לא ירקב בך.

קם רבי חייא והיה בוכה. הלך
ורבי יוסי עמו. מאותו היום
התענה ארבעים ימים לראות את
רבי שמעון. אמרו לו, אינך
רשאי לראות אותו. ככה
והתענה ארבעים ימים אחרים,
הראו לו במחזה את רבי שמעון
ורבי אלעזר בנו שהיו עוסקים
בדבר הזה שאמר רבי יוסי, והיו
כמה אלפים שומעים לדבורו.
בינתיים ראה כמה כנפים גדולות
עליונות, ומעלים עליהם את רבי
שמעון ואת רבי אלעזר בנו,
ועולים לשיבת הרקיע, וכל אלו
הכנפים היו מחכות להם. ראה
שחוזרים ומתחדשים ומאירים
יותר מהאור של זיו השמש.

פתח רבי שמעון ואמר, יבנס
רבי חייא ויראה כמה שעתיד
הקדוש-ברוך-הוא לחדש את
פני הצדיקים לעתיד לבא. אשרי
הוא מי שנכנס לכאן בלי בושה,
ואשרי מי שעומד באותו העולם
כעמוד חזק בכל. וראה שהיה
נכנס ועומד רבי אלעזר, ושאר
העמודים שיושבים שם. והוא

אשתלים. הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ
אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא,
ובכה ואמר עפרא עפרא כמה את
קשי קדל, כמה את בחציפו. דכל מחמדי
עינא יתבלון בך, כל עמודי נהורין דעלמא
תיכול ותידוק. כמה את חציפא, בוצינא
קדישא דהנה נהיר עלמא, שליטא רברבא
ממנא דזכותיה מקיים עלמא אתבלי בך. רבי
שמעון נהירו דבוצינא נהירו דעלמין אנת
בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא. אשתומם
רגעא חדא, ואמר עפרא עפרא לא תתגאי
דלא יתמסרון בך עמודין דעלמא דהא רבי
שמעון לא אתבלי בך.

קם רבי חייא והיה בכי. אזל ורבי יוסי
עמיה. מההוא יומא אתעני ארבעין
יומין למחמי לרבי שמעון. אמרו ליה לית
אנת רשאי למחמי ליה. בכה ואתעני ארבעין
יומין אחרנין. אחזיאו ליה בחזווא לרבי
שמעון ורבי אלעזר בריה, דהוו לעאן במלה
דא דאמר רבי יוסי, והוו כמה אלפין צייתין
למלו ליה. אדהכי חמא כמה גדפין רברבין
עלאין וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי
אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקיעא, וכל
אלין גדפין הוו מחפאן להו. חמא דמתהדרן
ומתחדשן בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא
דשמשא.

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייא
וליהמי בכמה דזמין קדשא בריך
הוא לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי.
זפאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא,
וזפאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא

תקיף בכלא. וְחָמָא דְהוּה עָאל, וְהוּה קָם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן. והוא הוה כסוף ואשמיט גרמיה ועאל ויתיב לרגלוי דרבי שמעון.

קָלָא נֶפֶק וְאָמַר מָאִיךְ עֵינְךָ. לָא תִזְקוּף רישך, וְלָא תִסְתַּפֵּל. מָאִיךְ עֵינְוֵי וְחָמָא נְהוּרָא דְהוּה נְהִיר לְמִרְחוּק. קָלָא אֶהְדֵּר כְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר עֲלָאִין טְמִירִין סְתִימִין פְּקִיחֵי עֵינָא אַנוּן דְמִשְׁטָטִין בְּכָל עֲלָמָא אִסְתַּפְּלוּ וְחָמוּ. תַּתְּאִין (נ"א תנאין) דְמִיכִין סְתִימִין בְּחֹרֵיכוֹן אֲתַעְרוּ.

מָאן מְנַכוּן דִּי חֲשׂוּכָא מְהַפְּכָן לְנְהוּרָא וְטַעֲמִין מְרִירָא לְמַתְקָא עַד לָא יִיתוּן הָכָא. מָאן מְנַכוּן דְמִחְפָּאן בְּכָל יוֹמָא לְנְהוּרָא דְנְהִיר בְּשַׁעֲתָא דְמִלְפָּא פְּקִיד לְאִילְתָּא וְאֲתִיְקֵר וְאֲתִקְרִי מִלְפָּא מְפַל מְלַכִּין דְעֲלָמָא. מָאן דְלָא מְצַפֵּה דָּא בְּכָל יוֹמָא בְּהֵוּא עֲלָמָא, לִית לִיה חוּלְקָא הָכָא.

אֲדַהְבֵי חָמָא כְּמָה מִן חֲבַרְיָא סַחְרָנִיָּה כֹּל אַנוּן עֲמוּדִין דְקִיָּמִין. וְחָמָא דְסִלְיָקוּ לֹוֹן לְמַתִּיבְתָא דְרְקִיעָא. אֲלִין סִלְקִין וְאֲלִין נַחְתִּין, וְעִילָא דְכוּלְהוּ חָמָא מְאִרִי דְגַדְפִי דְהוּה אֲתִי וְהוּא אוֹמִי אוֹמָאָה דְשִׁמְעַ מְאַחֲרִי פְּרַגְוֹדָא דְמִלְפָּא מְפָקֵד בְּכָל יוֹמָא וּדְכִיר לְאִילְתָּא דִּי שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, וּבַעַט בְּעִיטִין בְּהֵוּא שַׁעֲתָא בְּתֵלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְכִלְהוּ מְרַתְתִין וְזַעֲיִן (דף ט"ב) קָמִיָּה. וְאוּרִיד דְמַעֲיִן עַל דָּא, וְנִפְלִי אַנוּן דְמַעֲיִן רְתִיחִין פְּאֲשָׁא לְגוּ יִמָּא רְבָּא, וּמְאַנוּן דְמַעֲיִן קָאִים הֵוּא מְמַנָּא דִימָא וְאֲתִקְיִים וְקִדִּישׁ שְׁמִיָּה דְמִלְפָּא קִדִּישָׁא וְקָבִיל עֲלֵיהָ לְמַבְלַע כֹּל מִיּוּמֵי דְבְּרָאשִׁית וְיִכְנוּשׁ לְהוּ לְגוּיָה בְּשַׁעֲתָא דִּיתְכַנְשׁוּן כֹּל עֲמִמְיָא עַל עֲמָא קִדִּישָׁא, וְיִנְגְבוּן מִיָּא, וְיַעֲבְרוּן בְּנִגְיָבוּ.

הִיָּה מְתַבְּיֵשׁ, וְהַשְׁמִיט אֶת עֲצֻמוֹ, וְנִכְנַס וַיָּשֶׁב לְרַגְלֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: הַנִּמְךָ עֵינֶיךָ וְאֵל תָּרִים רֵאשֶׁךְ וְאֵל תִּסְתַּפֵּל. הַנְּמִיךְ עֵינָיו וְרָאָה אוֹר שְׁמַאִיר לְמִרְחוּק. חֲזַר הַקּוֹל כְּמִקְדָּם וְאָמַר: עֲלִיּוֹנִים טְמוּנִים נִסְתָּרִים, פְּקוּחֵי הָעֵין, אוֹתָם שְׁמִשׁוּטָטִים בְּכָל הָעוֹלָם, הִסְתַּפְּלוּ וּרְאוּ! תַּחְתּוֹנִים (נ"א תנאים) לְשָׁנִים נִסְתָּרִים בְּחֹרֵיכֶם הִתְעוֹרְרוּ!

מִי מִכֶּם שֶׁהוֹפְכִים חֲשֶׁךְ לְאוֹר וְטוֹעֲמִים מֵר לְמִתּוֹק טָרֵם בּוֹאֵם לְכָאן? מִי מִכֶּם שְׁמַחֲפִים בְּכָל יוֹם לְאוֹר שְׁמַאִיר בְּשַׁעֲה שְׁהַמְלִיךְ פּוֹקֵד אֶת הָאֵילָה, וּמִתְכַּבֵּד וְנִקְרָא מְלִיךָ מִכָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם? מִי שֶׁלֹּא מְצַפֵּה לְזֶה בְּכָל יוֹם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם - אֵין לוֹ כָּאן תֵּלֵק!

בִּנְתִּים רָאָה פְּמָה מִן הַחֲבָרִים סְבִיבוֹ, כֹּל אוֹתָם הָעֲמוּדִים שְׁקִימִים, וְרָאָה שְׁמַעֲלִים אוֹתָם לִישִׁיבַת הַרְקִיעַ. אֵלוּ עוֹלִים וְאֵלוּ יוֹרְדִים. וּמַעַל כֹּלָם רָאָה בַּעַל הַכְּנָפִים שֶׁהָיָה בָּא, וְהוּא נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה שְׁשִׁמַּע מְאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד, שְׁהַמְלִיךְ פּוֹקֵד בְּכָל יוֹם וְזוֹכֵר אֶת הָאֵילָה שְׁשׁוֹכְכַת לְעַפְרָא, וּבוֹעֵט בְּעִיטוֹת בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה בְּשִׁלֵּשׁ מְאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים, וְכֹלָם מְפַחְדִים וְרוֹעֲדִים לְפָנָיו. וּמוֹרִיד עַל זֶה דְמַעֲוֹת, וְנוֹפְלוֹת אוֹתָן הַדְּמַעוֹת הַרוֹתְחוֹת כְּאֵשׁ לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל, וּמְאוֹתָן הַדְּמַעוֹת עוֹמֵד אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה שֶׁל הַיָּם, וּמִתְקִים וּמְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמְקַבֵּל עָלָיו לְבַלַּע אֶת כֹּל מִימֵי בְּרָאשִׁית וְכוֹנֵס אוֹתָם לְתוֹכוֹ בְּשַׁעֲה שְׁיִתְקַבְּצוּ כֹּל הָעַמִּים עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְיִתְיַבְּשׁוּ הַמַּיִם, וְיַעֲבְרוּ בִיבֶשׁ.

דִּיתְכַנְשׁוּן כֹּל עֲמִמְיָא עַל עֲמָא קִדִּישָׁא, וְיִנְגְבוּן מִיָּא, וְיַעֲבְרוּן בְּנִגְיָבוּ.

בין כף שמע קול שאומר: פנו מקום, פנו מקום, שהנה המלך המשיח בא לישיבת רבי שמעון, היות שכל הצדיקים ששם וראשי הישיבה, ואותן ישיבות ששם הן רשומות, וכל אותם חברים שבכל ישיבה עולים מהישיבה של פאן לישיבת הרקיע, והמשיח בא בכל אותן הישיבות וחזתם תורה מפי החכמים. ובאותה השעה בא המשיח מתעטר ^[נ"א מראש] מריחות הישיבות בעטרות עליונות.

באותה שעה קמו כל אותם החברים, וקם רבי שמעון, והיה עולה אורו עד רום ^[הרקיע]. אמר לו, רבי, אשריך שתורתך עולה בשלש מאות ושבעים אורות, וכל אור ואור נפרד לשש מאות ושלושה עשר טעמים שעולים ורוחצים בנהרות אפרסמון טהור. והקדוש ברוך הוא מאשר תורה מלישכתך, ומישיבתו של חזקיהו מלך יהודה, ומתוך ישיבתו של אחיה השילוני. ואני לא באתי לאשר מישיבתך, אלא בעל הנפנים בא לכאן, שהרי ידעתי שלא יבנס לתוך הישיבות האחרות אלא לישיבתך.

באותה שעה ספר לו רבי שמעון אותה השבועה שנשבע בעל הנפנים. אז הודעו המשיח והרים קולו, והודעו הרקיעים, והודעו הים הגדול, והודעו הלוחות, וחשב העולם להתהפך. בין כף ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן פאן אדם שלבוש מדי אותו העולם? אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של מאור התורה. אמר לו, יתכנס הוא ובניו ויהיו מהישיבה שלך. אמר

אדהבי שמע קלא דאמר פנון אתר, פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון בגין דכל צדיקיא דתמן רישי מתיבתא ואנון מתיבתי דתמן רשימין אנון. וכל אנון חברין די בכל מתיבתא סלקי ממתבתא דהכא למתיבתא דרקיעא. ומשיח אתי בכל אנון מתיבתי וחתים אורייתא מפומייהו דרבנן. ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר מן ^[נ"א ריש] ריחי מתיבתי בעטרין עלאין.

בההוא שעתא קמו כל אנון חבריא וקם רבי שמעון והוה סליק נהוריה עד רום רקיע, אמר ליה רבי זפאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהורין, וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא. וקודשא בריך הוא איהו חתים אורייתא ממתבתך וממתבתא דחזקיה מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השילוני. ואנא לא אתינא למחתם ממתבתך, אלא מארי דגדפין אתי הכא, דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך.

בההוא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין. כדין אודעו משיח וארים קליה ואודעו רקיעין ואודעו ימא רבא ואודעו לוחותן וחשיב עלמא לאתהפכא. אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון. אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא. אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא נהירו דבוצינא דאורייתא. אמר ליה יתכנש הוא ובנוי וליהוון ממתבתא דילך. אמר רבי שמעון

רבי שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מזעזע ועינו זולגות דמעות. הודעו רבי חייא ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכהן. עליו כתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא.

בראשית. רבי שמעון פתח, (ישעיה נא) ואשם דברי בפיה. כמה יש לאדם להשתדל בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש-ברוך הוא מקשיב לקולות אותם שמתעסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שמתדל בתורה, עושה רקיע אחד.

שנינו, בפעם ההיא שדבר תורה מתחדש מפי אדם, הדבר ההוא עולה ומזדמן לפני הקדוש-ברוך-הוא, והקדוש-ברוך-הוא נוטל את אותו הדבר (תורה) ומנשק אותו, ומעטר אותו בשבעים עטרות גלופות ומחקקות. ודבר חכמה שהתחדש, עולה ויושב על ראש הצדיק חי העולמים, וטס משם ומשוטט בשבעים אלף עולמות ועולה אל עתיק הגימם. וכל הדברים של עתיק הגימם, דברי חכמה הם בסודות נסתרים עליונים.

ואותו הדבר הנסתר של חכמה שהתחדש פאן, כשהוא עולה, מתחבר עם אותם הדברים של עתיק הגימם, ועולה ויורד עמהם ונכנס בשמונה עשר עולמות גנוזים שעין לא ראתה אלהים זולתך (שם סד). יוצאים משם ומשוטטים והולכים מלאים ושלאים ומזדמנים לפני עתיק הגימם.

באותה השעה מריח עתיק

זמנא יתיהיב ליה. יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מזדעזע וזלגין עינוי דמעין. אזדעזע רבי חייא ובכה ואמר ופאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא, וזפאה חולקהיה דבר יוחאי דזכה לכהן. עליה פתיב, (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא.

בראשית רבי שמעון פתח (ישעיה נא) ואשים דברי בפיה. כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא וליליא, בגין דקדשא בריך הוא ציית לקלהון דאנון דמתעסקי באורייתא, ובכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא, עביד רקיעא חדא.

תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש, ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקדשא בריך הוא. וקדשא בריך הוא נטיל לההיא מלה ונשיק לה ועטר לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקן. ומלה דחכמתא דאתחדשא, סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין. וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין וסליקת לגבי עתיק יומין. וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אנון ברזין סתימין עלאין.

וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באנון מלין דעתיק יומין וסלקא ונחתא בהדייהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין (ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים זולתך. נפקי מתמן ושטאן ואתיין מליאן ושלמין ואתעתדו קמי עתיק יומין.

בההיא שעתא ארח עתיק יומין בהאי מלה וניחא קמיה מפלא. נטיל לההיא מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין אלף

הימים את הדבר הזה, וזה נוח לפניו מן הכל. נוטל את אותו

וְשִׁבְעִים אֶלֶף עֶטְרוֹת. אוֹתוֹ
הַדְּבָר טָס וְעוֹלָה וְיוֹרֵד, וְנַעֲשֶׂה
רְקִיעַ אֶחָד. וְכֵן כָּל דְּבָר וְדְבָר שֶׁל
חֲכָמָה (ס"א נְעֻשִׁים) (ס"א רְקִיעִים)
עוֹמְדִים בְּקִיּוּם שְׁלָם לִפְנֵי עֲתִיק
הַיָּמִים. וְהוּא קוֹרָא לָהֶם שְׁמַיִם
חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים,
נִסְתָּרִים שֶׁל סוּדוֹת שֶׁל חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה. וְכָל אוֹתָם שְׁאֵר דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה שֶׁמִּתְחַדָּשִׁים, עוֹמְדִים
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹלִים
וְנַעֲשִׂים אֲרָצוֹת הַחַיִּים, וְיוֹרְדִים
וּמִתְעַטְרִים לְאַרְץ אַחַת,
וּמִתְחַדָּשׁ וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל אֲרָץ
חֲדָשָׁה מֵאוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁהִתְחַדָּשׁ
בַּתּוֹרָה.

וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה טו) כִּי כְּאֶשֶׁר
הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה אֶשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים
לִפְנֵי וָגו'. עֲשִׂיתִי לֹא כְּתוּב, אֲלָא
עוֹשֶׂה. שְׁעוֹשֶׂה תָּמִיד מֵאוֹתָם
הַחֲדוּשִׁים וְהַסּוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם נא) וְאֶשֶׁם דְּבָרֵי
בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע
שָׁמַיִם וְלִיסַד אֲרָץ. לֹא כְּתוּב
הַשָּׁמַיִם, אֲלָא שָׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה וּבְצֶל
יָדֶי כְּסִיתִיךָ? אָמַר לוֹ, בְּשִׁעָה
שֶׁנִּמְסְרָה הַתּוֹרָה לְמֹשֶׁה, בָּאוּ
כַּמָּה רַבּוֹאוֹת שֶׁל מַלְאָכִים
עֲלִיוֹנִים לְשַׂרְף אוֹתוֹ בְּשִׁלְהֶבֶת
פִּיהֶם, עַד שֶׁכִּפְּסָה עָלָיו הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. וְכַעַת שֶׁהִדְּבָר הַזֶּה
עוֹלָה וּמִתְעַטֵּר וְעוֹמֵד לִפְנֵי
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְכַסֶּה
עַל אוֹתוֹ הַדְּבָר, וּמְכַסֶּה עַל אוֹתוֹ
הָאָדָם שֶׁלֹּא יִכַּר אֶלִיָּהֶם אֲלָא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִקְנָאוּ
לוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מִהַדְּבָר (תוֹרָה)
הַהוּא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֲרָץ
חֲדָשָׁה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וּבְצֶל יָדֶי
כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד אֲרָץ.
מִכָּאן שֶׁכָּל דְּבָר שֶׁנִּסְתָּר מִן הַעֵינַן,
נַעֲלָם וּמִתְכַפֶּה מִן הַעֵינַן? בְּשִׁבְלֵי

עֶטְרִין. הֵיחָא מְלָה טָסַת וְסִלְקָא וְנִחְתָּא
וְאִתְעַבִּידָא רְקִיעָא חֲדָא. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה
דְּחֲכָמְתָא (ס"א אִתְעַבִּידִין) (ס"א רְקִיעִין) קִיִּימִין בְּקִיּוּמָא
שְׁלִים קָמֵי עֲתִיק יוֹמִין. וְהוּא קָרִי לֹון שְׁמַיִם
חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם מְחֻדָּשִׁים, סְתִימִין דְּרִזִּין
דְּחֲכָמְתָא עֲלָאָה. וְכָל אֲנוּן שְׁאֵר מְלִין
דְּאוּרִייתָא דְּמִתְחַדָּשִׁין קִיִּימִין קָמֵי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְסִלְקִין וְאִתְעַבִּידוּ אֲרָצוֹת הַחַיִּים.
וְנִחְתִּין וּמִתְעַטְרִין לְגַבֵּי אֲרָץ חַד, וְאִתְחַדָּשׁ
וְאִתְעַבִּיד כֹּלָא אֲרָץ חֲדָשָׁה מֵהֵיחָא מְלָה
דְּאִתְחַדָּשׁ בְּאוּרִייתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה טו) כִּי כְּאֶשֶׁר הַשָּׁמַיִם
הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֶשֶׁר אֲנִי
עוֹשֶׂה עִמָּדִים לִפְנֵי וָגו'. עֲשִׂיתִי לֹא כְּתִיב
אֲלָא עוֹשֶׂה, דְּעַבִּיד תְּדִיר מֵאֲנוּן חֲדוּשִׁין וְרִזִּין
דְּאוּרִייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נא) וְאֶשֶׁם
דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע שָׁמַיִם
וְלִיסוּד אֲרָץ. הַשָּׁמַיִם לֹא כְּתִיב אֲלָא שָׁמַיִם.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהוּ וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ.
אָמַר לִיה בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְמָסַר אוּרִייתָא
לְמֹשֶׁה, אָתוּ כַּמָּה רַבּוֹא דְּמַלְאָכֵי עֲלִיאִין
לְאוּקְדָא לִיה בְּשִׁלְהוּבָא דְּפּוּמָהוּן, עַד דְּחָפָא
עָלָיָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהִשְׁתָּא דְּהֵאִי מְלָה
סִלְקָא וְאִתְעַטְרַת וְקִיִּימָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אִיהוּ חָפִי עַל הֵיחָא מְלָה וְכִסִּי עַל הֵיחָא
בַּר נָשׁ דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדַע לְגַבֵּייהוּ אֲלָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא יִקְנָאוּן לְגַבֵּיָה עַד דְּאִתְעַבִּיד
מֵהֵיחָא מְלָה שְׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֲרָץ חֲדָשָׁה
הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע
שָׁמַיִם וְלִיסוּד אֲרָץ. מִכָּאן דְּכָל מְלָה דְּסִתִּים
מְעִינָא סִלְקָא לְתוֹעֲלָתָא עֲלָאָה הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה נא) וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ. וְאִמָּי

עוֹלָה לְתוֹעֲלַת עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וּבְצֶל יָדֶי כְּסִיתִיךָ. וְלָמָּה

תועלת עליונה. זהו שכתוב
לנטע שמים וליסד ארץ, כמו
שאמרנו.

וְאָמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָהּ. וְלֹאמַר
- לאותם השערים והדברים
המציינים אלו על אלו - עמי
אתה. אל תקרי עמי אלא עמי
אתה, להיות שתף עמי. מה אני
בדבור שלי עשיתי שמים וארץ,
כמו שנאמר (תהלים לג) בדבר ה'
שמים נעשו - אף כן אתה. אשרי
אותם שמשתדלים בתורה. ואם
תאמר שדבור של כל אדם שלא
יודע עושה כזה.

בא ראה, אותו שאין דרכו
בסודות התורה ומחדש דברים
שאינו יודע על ברים פראוי,
אותו הדבר עולה ויוצא לאותו
הדבר איש תהפוכות לשון שקר
מתוך נקב התהום הגדול, ומדלג
חמש מאות פרסאות לקבל את
אותו הדבר. ונוטל אותו, והולך
עם אותו הדבר לתוך הנקב שלו,
ועושה בו רקיע של שוא שנקרא
תהו. וטס באותו הרקיע אותו
איש תהפוכות ששת אלפים
פרסאות בפעם אחת. וכיון
שהרקיע הזה של שוא עומד,
מיד יוצאת אשת זנונים
ומתחזקת באותו הרקיע של
שוא [נ"א היא] [נ"א איש תהפוכות]
ומשתתפת עמו, ומשם יוצאת
והורגת כמה אלפים ורכבות.
משום שכאשר היא עומדת
ברקיע ההוא, יש לה רשות
ויכלת להיות טסה את כל העולם
ברגע אחד.

ועל זה כתוב (ישעיה ה) הוי משכי
העון בחבלי השוא. העון זה
הזכר. וכעבות העגלה חטאה, מי
החטאה? זו הנקבה שנקראת
חטאה. הוא מושף את אותו
שנקרא עון באותם חבלי השוא.
ואחר כך פעבות העגלה חטאה, את אותה הנקבה שנקראת חטאה, ששם התגברה להיות טסה

אתחפי ואתכסי מעינא, בגין לתועלתא
עלאה. הָדָא הוּא דְכְתִיב לְנִטּוּעַ שָׁמַיִם וְלִיסוּד
אֶרֶץ כְּמָה דְאֲתָמַר.

וְלֹאמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָהּ. וְלֹאמַר לְאֲנוּן
תְּרַעִין וּמְלִין דְּמְצוּיֵינִין אֵלִין עַל
אֵלִין עֲמִי אֲתָהּ. אַל תְּקַרֵּי עֲמִי אֲתָהּ, אֲלֵא
עֲמִי אֲתָהּ לְמַהוּי שׁוֹתְפָא עֲמִי, מָה אָנָּא
בְּמִלּוּלָא דִּילִי עֲבָדִית שָׁמַיִם וְאֶרֶץ כְּמָא דְאֲתָ
אָמַר, (תהלים לג) בְּדָבָר יִי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, אוֹף הָכִי
אֲתָ. זַפְאִין אָנוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא. וְאִי
תִּימָא דְמִלָּה דְכָל בַּר נֶשׁ דִּלָּא יָדַע עֲבִיד דָּא.
תָּא חֲזִי, הֵהוּא דְלָאו אֶרְחִיָּה בְּרִזִין
דְּאוּרֵייתָא וְחֲדַשׁ מְלִין דִּלָּא יָדַע עַל
בּוּרֵייהוֹן כְּדָקָא יְאוּת, הֵהִיא מְלָה סְלָקָא
וְנִפְיָק לְגַבֵּי הֵהִיא מְלָה (משלי טו) אִישׁ תְּהִפּוּכוֹת
לְשׁוֹן שָׁקֵר, מְגוּ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא וְדִלִּיג
חֲמֵשׁ מָאָה פְּרָסֵי לְקַבְּלָא לְהֵהִיא מְלָה וְנִטִּיל
לָהּ וְאָזִיל בְּהֵהִיא מְלָה לְגוּ נּוֹקְבִיָּה וְעֲבִיד בָּהּ
רְקִיעָא דְשׁוּא דְאֶקְרִי תַהוּ. וְטַס בְּהֵהוּא
רְקִיעָא הֵהוּא אִישׁ תְּהִפּוּכוֹת שִׁיתָא אֲלִפֵּי
פְּרָסֵי בְּזַמְנָא חָדָא. פִּיּוֹן דֵּהֵאִי רְקִיעָא דְשׁוּא
קָאִים נִפְקַת מִיַּד אִשְׁתַּ זְנוּנִים וְאֲתַקִּיף בְּהֵהוּא
רְקִיעָא דְשׁוּא (נ"א היא) (נ"א איש תהפוכות) וְאֲשַׁתְּתַּפַּת
בִּיהּ וּמִתְמַן נִפְקַת וְקַטְלַת כְּמָה אֲלִפִין וּרְבוּוֹן,
בְּגִין דְכַד קִיִּימַת בְּהֵהוּא רְקִיעָא אִית לָהּ רֶשׁוּ
וּיְכַלְתָּא לְמַהוּי טַס כָּל עֲלָמָא בְּרַגְעָא חָדָא.

ועל דא כתיב, (ישעיה ה) הוי מושכי העון
בחבלי השוא. העון דא דכורא. וכעבות
העגלה חטאה. מאן חטאה, דא נוקבא
דאקרי חטאה. איהו משיף ההוא דאקרי עון
באנון חבלי השוא. ולבתר פעבות העגלה
חטאה, לההיא נוקבא דאקרי חטאה, דתמן
ואחר כך פעבות העגלה חטאה, את אותה הנקבה שנקראת חטאה, ששם התגברה להיות טסה

לְהַרְג בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה (משלי ז) כִּי רַבִּים חַלְלִים הַפִּילָה. מִי הַפִּילָה? זו אוֹתָהּ הַחֲטָאָה שֶׁהוֹרְגַת בְּנֵי אָדָם. מִי גָרַם אֶת זֶה? תְּלַמֵּיד הַחֲכָם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְהוֹרְאָה וּמוֹרָה. הִרְחַמֵּן יִצְיָלְנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם שֶׁלֹּא תוֹצִיאוּ מִפִּיכֶם דְּבַר תּוֹרָה שֶׁלֹּא יִדְעַתֶּם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם מֵעַץ גְּדוֹל כְּרֵאוּי, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיוּ גוֹרְמִים לְאוֹתָהּ הַחֲטָאָה לְהַרְג הַמוֹנִי בְּנֵי אָדָם לְחַנּוּם. פְּתַחוּ כֻלָּם וְאִמְרוּ, הִרְחַמֵּן יִצְיָלְנוּ, הִרְחַמֵּן יִצְיָלְנוּ.

בֵּא רֵאָה, בַּתּוֹרָה כְּרֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהִנֵּה בְּאֵרוֹה שְׁכָתוֹב (שם ח) וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן וְאֶהְיֶה שַׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְהוּא הַסִּתְפַּל בָּהּ פַּעַם וּשְׁתִּים וְשָׁלֹשׁ וְאַרְבַּע פַּעְמִים, וְאַחַר כֵּן אָמַר אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה בָּהּ מַעֲשֶׂה, לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יִבְאוּ לְטַעוֹת בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כח) אֲזִי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינֶה וְגַם חֲקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וַיִּכְנַד אַרְבַּע פַּעְמִים הֵהֱם שְׁכָתוֹב, אֲזִי רֵאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינֶה, וְגַם חֲקְרָה - כְּרֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מַה שֶּׁבְּרָא. וְטָרַם שֶׁהוֹצִיא אֶת הַמַּעֲשֶׂה שְׁלוֹ, הַכְּנִיס בְּרֵאשׁוֹנָה אַרְבַּע תְּבוּת, שְׁכָתוֹב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת. הִנֵּה אַרְבַּע. וְאַחַר כֵּן הִשְׁמִים - הֵם כְּנִגְדֵי אַרְבַּע הַפַּעְמִים שֶׁהִסְתַּפַּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה טָרַם יוֹצִיא אֶת מַעֲשֶׂהוּ לְמַלְאכְתּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִזִּיה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנְיָא חָמִיו, וְרַבִּי אַבָּא עָמוּ, וְהִזִּיה מִחֲמַר אִישׁ אַחַד אַחֲרֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִפְתַּח פְּתָחַי שֶׁל

אֶתְתַּקַּפְתָּ לְמַהְיוֹי טָס לְקַטְלָא בְּנֵי נַשָּׂא. וְעַל דָּא (משלי י) כִּי רַבִּים חַלְלִים הַפִּילָה, מֵאֵן הַפִּילָה, דָּא הֵהִיא חֲטָאָה דְקַטְלִית בְּנֵי נַשָּׂא. מֵאֵן גָּרִים דָּא, תְּלַמֵּיד חֲכָם דְלֹא מָטִי לְהוֹרְאָה וּמוֹרָה, רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרֵיא בְּמִטּוֹתָא מְנַיִיכוּ דְלֹא תַפְקוֹן מְפוּמִּיכוּ מְלָה דְאוּרִייתָא דְלֹא יִדְעָתוּן וְלֹא שְׁמַעָתוּן מְאִילָנָא רַבְרָבָא כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דְלֹא תִהְיוּן גָּרְמִין לְהֵהוּא חֲטָאָה לְקַטְלָא אַכְלוּסִין דְּבַר נֶשׁ לְמַגְנָא. פְּתַחוּ כְלֵהוּן וְאִמְרוּ רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן, רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן.

תָּא חֲזִי, בְּאוּרִייתָא כְּרֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְכְּתִיב,

(משלי ח) וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אִמּוֹן וְאֶהְיֶה שַׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם וְאִיהוּ אִסְתַּפַּל בָּהּ זְמַנָּא וַתְּרִין וַתִּלְתָּא וְאַרְבַּע זְמַנִּין, וְלִבְתַּר אָמַר לוֹן, וְלִבְתַּר עֲבִיד בָּהּ עֲבִידָתָא.

לְאוּלְפָּא לְבְנֵי נַשָּׂא דְלֹא יִיתוֹן לְמַטְעֵי בָּהּ.

כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (איוב כח) אֲזִי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינֶה וְגַם חֲקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְלִקְבִיל

אַרְבַּע זְמַנִּין אֲנוּן דְכְּתִיב, אֲזִי רֵאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינֶה, וְגַם חֲקְרָה, כְּרֵא קְדָשָׁא

בְּרִיךְ הוּא מַה דְּבְרָא. וְעַד לָא אִפִּיק עֲבִידָתִיהָ, אֲעִיל אַרְבַּע תְּבִין בְּקַדְמִיתָא

דְכְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת, הָא אַרְבַּע. וְלִבְתַּר הַשְּׁמִים. אֲנוּן לְקַבִּיל אַרְבַּע

זְמַנִּין דְאִסְתַּפַּל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוּרִייתָא עַד לָא יִפִּיק עֲבִידָתִיהָ לְאוּמְנוּתִיהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנְיָא חָמוּי (דף ה ע"ב)

וְרַבִּי אַבָּא בְּהִדְיָה, וְהוּוּ טַעִין חַד גַּבְרָא אַבְתְּרִייהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִפְתַּח פְּתָחַי דְאוּרִייתָא דְהָא שַׁעֲתָא וְעַדְנָא

אֶבְתְּרִייהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִפְתַּח פְּתָחַי דְאוּרִייתָא דְהָא שַׁעֲתָא וְעַדְנָא

הוא לאתפקנא בארְחון.

תורה, שהרי השעה והזמן הוא להתתקן (להסתדר) בדרךפנו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ויקרא ט) את שבתתי תשמרו. בא ראה, בששה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את העולם. וכל יום ביום גלה את מעשהו, ונתן כחו ביום ההוא. מתי גלה את מעשהו ונתן כחו? ביום הרביעי, משום שאותם שלשת הימים הראשונים, כלם היו נסתרים ולא התגלו. פיון שבא היום הרביעי, הוציא את המעשה והכח של כלם. שהרי אש ומים ורוח, אף על גב שהם שלשה יסודות עליונים, כלם תלויים, ולא התגלה המעשה שלהם עד שהארץ גלתה אותם, ואז נודעה האמנות של כל אחד מהם.

ואם תאמר, הרי ביום השלישי זה היה, שכתוב תדשא הארץ דשא, וכתוב ותוצא הארץ! אלא זה, אף על גב שכתוב ביום השלישי, זה היה רביעי, ונכלל ביום השלישי שיהיו אחד בלי פרוה. ואחר כך היום הרביעי התגלה מעשהו להוציא אמן לאמנותו של כל אחד ואחד. משום שהיום הרביעי הוא הרגל הרביעי של הפסא העליון.

וכך מעשיהם של כלם, בין הימים הראשונים ובין הימים האחרונים, היו תלויים ביום השבת. זהו שכתוב (בראשית ב) ויכל אלהים ביום השביעי. זו השבת, וזו היא הרגל הרביעית של הפסא. ואם תאמר, אם כך, מה זה את שבתתי תשמרו, פעמים? אלא שבת של ערב שבת והשבת של היום ממש אין להם פרוה.

אמר [להם] אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, ומה זה ומקדשי תיראו? אמר לו, זה קדוש של

פתח רבי אלעזר ואמר (ויקרא ט) את שבתתי תשמרו. תא חזי, בשית יומין ברא קדשא בריך הוא עלמא. וכל יומא ויומא גלי עבידתיה ויהב חיליה בההוא יומא. אימתי גלי עבידתיה ויהב חיליה. ביומא רביעאה. בגין דאנון תלת יומין קדמאין פולהו הוו סתימין ולא אתגלו, פיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכולהו. דהא אשא ומיא ורוחא אף על גב דאנון תלת יסודין עלאין, פלהו תליין, ולא אתגלי עבידתא דלהון, עד דארעא גלי לון, פדין אתידע אומנותא דכל חד מנייהו.

ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה דכתיב תדשא הארץ דשא וכתוב ותוצא הארץ (דשא). אלא האי אף על גב דכתיב ביומא תליתאה, רביעאה הוה ואתפליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פירוודא. ולבתר יומא רביעאה אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד. בגין דיומא רביעאה איהו רגלא רביעאה דפרסטיא עלאה.

וכך עבידתייהו דכלהו בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין הוו תליין ביומא דשבתא הדא הוא דכתיב ויכל אלהים ביום השביעי, דא שבת, ודא הוא רגלא רביעאה דפרסטיא. ואי תימא אי הכי, מהו את שבתתי תשמרו תריין. אלא שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא ממש לית לון פירוודא. אמר ההוא טיעא דהוה טעין בתרייהו, ומהו ומקדשי תיראו. אמר ליה דא קדושא דשבת. אמר ליה ומהו קדושא

שבת. אָמַר לוֹ, וּמָה זֶה קִדּוּשׁ שֶׁל שַׁבָּת? אָמַר לוֹ, זֶה הַקִּדּוּשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, עֲשִׂיתָ שֶׁהַשַּׁבָּת אֵינָה קִדּוּשׁ, אֲלֹא קִדּוּשׁ שְׁשׁוּרָה עָלָיו מִלְּמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְכֵן זֶה, (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לַקִּדּוּשׁ ה' מְכַבֵּד. הַזְכִּיר שַׁבָּת לְחֹדֶד וּקִדּוּשׁ ה' לְחֹדֶד. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, מִי זֶה קִדּוּשׁ ה'? אָמַר לוֹ, הַקִּדּוּשָׁה שִׁיּוּרְדַת מִלְּמַעְלָה וְשׁוּרָה עָלָיו. אָמַר לוֹ, אִם הַקִּדּוּשָׁה שֶׁנִּמְשָׁכֶת מִלְּמַעְלָה נִקְרָאת מְכַבֵּד, נִרְאֶה שֶׁשַּׁבָּת אֵינָה מְכַבֵּד, וְכָתוּב וּכְבַדְתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אֲבָא, הַנַּח לוֹ לְאִישׁ הַזֶּה, שְׂדֵכֶר שֶׁל חֻכְמָה יֵשׁ בּוֹ שְׂאֵינָנוּ יוֹדְעִים בּוֹ. אָמְרוּ לוֹ, אָמַר אַתָּה. פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) אֵת שַׁבְּתֹתַי, אֵת - לְרַבּוֹת תַּחֲוֹם שַׁבָּת שֶׁהוּא אֶלְפִים אֲמוֹת לְכָל צֶדֶד, וּמִשׁוֹם כֵּן רַבָּה אֵת. שַׁבְּתֹתַי - ג' וְשַׁבָּת הַעֲלִיּוֹנָה וְשַׁבָּת הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן שְׁתֵּים כְּלוּלוֹת יַחַד וְנִסְתָּרוֹת יַחַד.

נִשְׁאַרָה שַׁבָּת אַחֲרַת שְׁלֹא נִזְכְּרָה וְהִיטָה בְּבוּשָׁה. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מִיּוֹם שֶׁעֲשִׂיתָ אוֹתִי נִקְרָאתִי שַׁבָּת, וְהַיּוֹם אֵינִי בְּלִי לַיְלָה. אָמַר לָהּ, בְּתִי, אֵת שַׁבָּת, וְשַׁבָּת קָרָאתִי לָךְ, אָבֵל הַרִינִי מַעֲטָר אוֹתָךְ בַּעֲטָרָה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה. הַעֲבִיר כְּרוּז וְאָמַר מִקִּדְשֵׁי תִירָאוּ. וְזוֹ שַׁבָּת שֶׁל עָרֹב שַׁבָּת שֶׁהִיא יְרָאָה, וְשׁוּרָה בָּהּ יְרָאָה. וְמִי הוּא שֶׁהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּלִיל וְאָמַר אֲנִי ה'? וְאֲנִי שֶׁמַּעֲתִי מֵאֲבָא שְׂאָמַר כֵּן, וְדִיֵּק אֵת - לְרַבּוֹת תַּחֲוֹם שַׁבָּת. שַׁבְּתֹתַי - זֶה הַעֲגוּל וְהַרְבוּעַ שְׁבַפְנִים, וְהֵם שְׁנַיִם. וְכַנְגֵּד אוֹתָם הַשְּׁנַיִם יֵשׁ שְׁתֵּי

תְּרִין אֵית תְּרִי קִדּוּשְׁתִּי

דְּשַׁבָּת. אָמַר לִיָּה דָא קִדּוּשָׁא דְאַתְמִשְׁכָּא מִלְּעִילָא. אָמַר לִיָּה אִי הָכִי עֲבִידַת לְשַׁבָּת דְּלָאו אִיהוּ קִדּוּשׁ, אֲלֹא קִדּוּשָׁא דְשְׂרִיא עָלָיו מִלְּעִילָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא וְהָכִי הוּא (ישעיה נח)

וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲוֵנָה לַקִּדּוּשׁ יי מְכַוֵּב, אֲדַכְּרָ שַׁבָּת לְחֹדֶד וּקִדּוּשׁ יי לְחֹדֶד. אָמַר לִיָּה אִי הָכִי מָאן קִדּוּשׁ יי. אָמַר לִיָּה קִדּוּשָׁא דִּנְחִתָא מִלְּעִילָא וְשְׂרִיא עָלֶיהָ. אָמַר לִיָּה אִי קִדּוּשָׁא דְאַתְמִשְׁכָּא מִלְּעִילָא אֲקָרִי מְכַוֵּב אֲתַחֲזִי דְשַׁבָּת לָאו אִיהוּ מְכַוֵּב וְכַתִּיב וּכְבַדְתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אֲבָא אַנְחָ לְהֵאִי גְבָרָא דְמָלְהָ (סוֹדָתָא) דְחֻכְמָתָא אֵית בֵּיה דְאַנָּן לָא יִדְעָנָא בָּהּ. אָמְרוּ לִיָּה אִימָא אַנְתָּ. פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) אֵת שַׁבְּתוֹתַי. אֵת לְאַסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבָּת דְּאִיהוּ תְּרִין אֶלְפִין אֲמִין לְכָל סֵטְרָא. וּבְגִין כֵּן אֲסַגִּי אֵת. שַׁבְּתוֹתַי (נ"א דא) שַׁבָּת עֲלָאָה וְשַׁבָּת תַּתָּאָה דְאַנּוֹן תְּרִין כְּלִילָן כַּחְדָּא וְסִתִּימִין כַּחְדָּא.

אֲשֶׁתָּאָר שַׁבָּת אַחֲרָא דְלָא אֲדַכְּרָ וְהוּא בְּכַסּוּפָא. אָמְרָה קָמִיהָ מְאָרִי דְעֲלָמָא מִיּוֹמָא דְעַבְדַּת לִי שַׁבָּת אֲתַקְרִינָא וְיּוֹמָא לָאו אִיהוּ בְּלָא לִילִיא. אָמַר לָהּ בְּרַתִּי שַׁבָּת אַנְתָּ וְשַׁבָּת קָרִינָא לָךְ, אָבֵל הָא אַנָּא מַעֲטָר לָךְ בַּעֲטָרָא עֲלָאָה יִתִּיר. אַעֲבַר כְּרוּזָא וְאָמַר מִקִּדְשֵׁי תִירָאוּ.

וְדָא שַׁבָּת דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא דְאִיהִי יְרָאָה, וְשְׂרִיא בָּהּ יְרָאָה. וּמָאן אִיהוּ. דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַכְלִיל וְאָמַר אֲנִי יי. וְאַנָּא שְׁמַעְנָא מֵאֲבָא דְאָמַר הָכִי. וְדִיֵּיק אֵת לְאַסְגָּאָה תַּחֲוֹם שַׁבָּת. שַׁבְּתוֹתַי דָּא עֲגוּלָא וְרַבּוּעַ דְלָגוּ, וְאַנּוֹן תְּרִין. וְלִקְבִיל אַנּוֹן

דְּאִית לָנוּ לְאֲדַפְרָא, חַד וַיְכַלּוּ, וְחַד קְדוּשׁ.
 וַיְכַלּוּ אִית בֵּיה תְּלַתִּין וְחַמֵּשׁ תֵּיבִין.
 וּבְקְדוּשָׁה (וּבְקְדוּשָׁא) דְּאַנָּן מְקַדְּשִׁין
 תְּלַתִּין וְחַמֵּשׁ תֵּיבִין. וְסָלִיק כְּלָא לְשַׁבְּעִין
 שְׁמֵהּ דְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַעֲטֹר בִּהוּ. וּבְגִין דְּעַגּוּלָא וְרַבּוּעָא דָּא אַנּוּן
 שְׁבַתוֹתֵי, כְּלִילָן תְּרוּוִיְהוּ בְּשִׁמּוֹר דְּכַתִּיב
 תְּשִׁמּוּרוּ. דְּהָא שְׁבַת עֲלָאָה הָכָא לָא אֲתַכְּלִיל
 בְּשִׁמּוֹר אֶלָּא בְּזָכוֹר, דְּהָא מְלָפָא עֲלָאָה בְּזָכוֹר
 אֲסַתְיִים. וְעַל דָּא אַקְרִי מְלָפָא דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהּ,
 וְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ זָכוֹר אִיהוּ. וְעַל דָּא לִית
 מַחְלוּקַת לְעֵילָא.

בְּגִין דְּתֵרִין שְׁלוּמוֹת לְתַתָּא חַד יַעֲקֹב וְחַד
 יוֹסֵף. וּבְגִין כְּף כְּתִיב תֵּרִי זְמַנִּי (יִשְׁעִיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב. לְרַחוּק דָּא
 יַעֲקֹב, (ד' טו' ע"א) וְלִקְרוֹב דָּא יוֹסֵף. לְרַחוּק כְּמָה
 דְּאֵת אָמֵר, (יִרְמִיָּה לא) מְרַחוּק יִי נִרְאָה לִי (שְׁמוֹת ב)
 וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ מְרַחוּק. וְלִקְרוֹב כְּמָה דְּאֵת
 אָמֵר, (דְּבַרִּים לב) חֲדָשִׁים מְקָרוֹב בָּאוּ. מְרַחוּק דָּא
 נְקוּדָה עֲלָאָה דְּקִיּוּמָא בְּהִיכְלֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב תְּשִׁמּוּרוֹ אֲתַכְּלִיל בְּשִׁמּוֹר.
 וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ דָּא נְקוּדָה דְּקִיּוּמָא
 בְּאַמְצַעִיתָא דְּאִית לְדַחְלָא מְנַה יְתִיר מְכַלָּא
 דְּעַנְשִׂיהּ מִיְתָה. וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת לא)
 מְחַלְלֵיהּ מוֹת יוּמַת. מָאן מְחַלְלֵיהּ. מָאן
 דְּעָאֵל לְגוּ חָלָל דְּעַגּוּלָא וְרַבּוּעָא לְאַתֵּר
 דְּהִהוּא דְּנְקוּדָה שְׁרִיָּא וּפְגִים בֵּיה מוֹת יוּמַת.
 וְעַל דָּא כְּתִיב תִּירָאוּ. וְהִיא נְקוּדָה אַקְרִי
 אָנִי, וְעַלָּה שְׁרִיָּא הִהוּא דְּסֵתִים עֲלָאָה דְּלָא
 אֲתַגְּלִיא וְהֵינּוּ יִי וְכֻלָּא חַד.

נְחֹתוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְבָּא וּנְשַׁקְוֵהוּ.
 אָמְרוּ וּמָה כָּל חֲכָמְתָא דָּא אִית
 תַּחוּת יָדָךְ וְאֵת טַעֲיִן אֲבַתְרִין. אָמְרוּ לֵיהּ

קְדוּשׁוֹת שִׁישׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, אַחַד
 וַיְכַלּוּ, וְאַחַד קְדוּשׁ.
 וַיְכַלּוּ יֵשׁ בּוֹ שְׁלִשִׁים וְחַמֵּשׁ
 תְּבוּת, וּבְקְדוּשׁ שְׁאַנּוּ מְקַדְּשִׁים
 יֵשׁ שְׁלִשִׁים וְחַמֵּשׁ תְּבוּת, וְהַכֵּל
 עוֹלָה לְשַׁבְּעִים שְׁמוֹת שְׁהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 מִתְעַטְרִים בָּהֶם. וּמִשּׁוּם שְׁהַעְגוּל
 וְהַרְבוּעַ הַזֶּה הֵם שְׁבַתֵּי, שְׁנֵיהֶם
 כְּלוּלִים בְּשִׁמּוֹר, שְׁכַתוּב תְּשִׁמּוּרוּ.
 שְׁהֵרִי הַשְּׁבַת הַעֲלִינָה כָּאן לָא
 נְכַלְלָה בְּשִׁמּוֹר, אֶלָּא בְּזָכוֹר,
 שְׁהֵרִי הַמְּלָךְ הַעֲלִינּוּן מִסֵּתִים
 בְּזָכוֹר, וְעַל זֶה נִקְרָא מְלָךְ
 שְׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. וְהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ
 הוּא זָכוֹר, וְעַל כֵּן אֵין מַחְלָקַת
 לְמַעְלָה.

מִשּׁוּם שְׁשֵׁנֵי שְׁלוּמוֹת לְמִטָּה -
 אַחַד יַעֲקֹב, וְאַחַד יוֹסֵף.
 וּמִשּׁוּם כְּף כְּתוּב פְּעַמִּים (יִשְׁעִיה נז)
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב.
 לְרַחוּק - זֶה יַעֲקֹב, וְלִקְרוֹב - זֶה
 יוֹסֵף. לְרַחוּק, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יִרְמִיָּה
 לא) מְרַחוּק ה' נִרְאָה לִי, (שְׁמוֹת ב)
 וְתַתְּצַב אַחֲוֹתוֹ מְרַחוּק. וְלִקְרוֹב,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּבַרִּים לב) חֲדָשִׁים
 מְקָרוֹב בָּאוּ. מְרַחוּק - זֶה הַנְּקוּדָה
 הַעֲלִינָה שְׁעוּמַדַת בְּהִיכְלוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב תְּשִׁמּוּרוֹ, נְכַלְל
 בְּשִׁמּוֹר. וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ - זֶה
 הַנְּקוּדָה שְׁעוּמַדַת בְּאַמְצַעַע שִׁישׁ
 לִירָא מְנַה יוֹתֵר מִן הַכֵּל שְׁעַנְשׁוּ
 מִיְתָה. וְהֵינּוּ מַה שְּׁכַתוּב (שְׁמוֹת לא)
 מְחַלְלֵיהּ מוֹת יוּמַת. מִי הֵם
 מְחַלְלֵיהּ? מִי שְׁנִכְנַס לְתוֹךְ הַחָלָל
 שֶׁל הַעְגּוּל וְהַרְבוּעַ לְמִקּוּם
 שְׁאוּמַת הַנְּקוּדָה שׁוֹרָה וּפּוֹגֵם בּוֹ -
 מוֹת יוּמַת. וְעַל זֶה כְּתוּב תִּירָאוּ.
 וְהַנְּקוּדָה הִיא נִקְרָאת אָנִי, וְעַלֶּיהָ
 שׁוֹרָה אוֹתוֹ הַנְּסַתֵּר הַעֲלִינּוּן שְׁלָא
 הַתְּגַלָּה. וְהֵינּוּ ה', וְהַכֵּל אַחַד.

יָרְדוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְבָּא
 וּנְשַׁקְוּ אוֹתוֹ. אָמְרוּ, וּמָה כָּל
 הַחֲכָמָה הַזֶּה יֵשׁ תַּחַת יָדָךְ וְאֵתָה

מחמר אחרינו? אמרו לו, מי אפה? אמר להם, אל תשאלו מי אני, אלא אני ואתם גלף ונתעסק בתורה, וכל אחד יאמר דברי חכמה להאיר את הדרך. אמרו לו, מי נתן לך ללכת פאן ולהיות מחמר בחמורים? אמר להם, יו"ד עשתה קרב עם שתי אותיות, עם פ"ף וסמ"ך, להקשר עמי [נ"א יחד]. פ"ף לא רצתה להסתלק ולהקשר מאחר [נ"א במקום] שלא יכלה להיות רגע אחד אלא עמו. סמ"ך לא רצתה להסתלק, פדי לעזר לאותם הנופלים, שהרי בלי סמ"ך לא יכולים להיות.

יו"ד באה אלי יחידה, נשקה לי וחבקה אותי, בכתה עמי ואמרה לי: בני, מה אעשה לך? אבל הרי אני מסתלקת, ואני מתמלאת מפמה טובות ואותיות נסתרות עליונות ונכבדות. לאחר מכן אבא אליך ואסעד אותך, ואתן לך נחלה של שתי אותיות עליונות יותר מאלו שהסתלקו, שהם י"ש, יו"ד עליונה ושי"ן עליונה, שיהיו לך אוצרות מלאים מכל. ומשום כך, בני, לך ותהיה מחמר חמורים, ועל כן אני הולך בך.

שגחו רבי אלעזר ורבי אבא, ובכו ואמרו, לך רכב, ואנו נחמר אחרך. אמר להם, ולא אמרתי לכם שמצות המלך היא עד שיבא אותו מחמר על החמורים? אמרו לו, הרי שמך לא אמרת לנו, מקום בית מושבך מה הוא? אמר להם, מקום בית מושבי הוא טוב ומעלה אצלי, והוא מגדל אחד שפורח באויר, גדול ונכבד. ואתם הדרים בו במגדל הזה - הקדוש ברוך הוא ועני אחד, וזה הוא מקום בית מושבי. וגליתי

מאן אנת. אמר לון לא תשא לון מאן אנא, אלא אנא ואתון גיזל ונתעסק באורייתא וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא. אמרו ליה מאן יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעון בחמרי, אמר לון יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא בהדאי (נ"א כחדא). פ"ף לא בעא לאסתלקא ולאסתקשרא בתר (נ"א כאתר) דלא יכלא למהוי רגעא חדא אלא ביה. סמ"ך לא בעא לאסתלקא בגין לסעדא לאנון דנפלין דהא בלי סמ"ך לא יכלין למהוי.

יו"ד אתא לגבאי יחידאה נשיק לי וגפיף לי בכה עמי ואמר לי ברי מה אעביד לך, אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מפמה טבין ואתוון טמירין עלאין וקירין, בתר כן איתי לגבך ואנא אהוי סעיד לך ואתן לך אחסנתא דתרין אתוון עלאין יתיר מאלין דאסתלקו דאנון י"ש יו"ד עלאה ושי"ן עלאה למהוי לך אוצרין מלייא מכל. ובגין כך ברי זיל והוי טעין חמרי. ועל דא אנא אזיל בך.

חדו רבי אלעזר ורבי אבא ובכו ואמרו זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך. אמר לון ולא אמרית לכון דפיקודא דמלכא איהו עד דיייתי ההוא דטען חמרי. אמרו ליה הא שמך לא אמרת לן, אתר בית מותבך מאי הוא. אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי, ואיהו מגדל חד דפרח באוירא רב ויקירא. ואנון דדיירין ביה בהאי מגדלא, קדשא בריך הוא וחד מספנא. ודא הוא אתר בית מותבי וגלינא (נ"א ועלינא) מתמן ואנא טעין חמרי. אשגחו רבי אבא ורבי אלעזר ביה ואטעיים

לון מלוי דהו מתיקין פּמנא ודובשא. אָמרו ליה שְמא דאבוך אי תימא ננשיק עפרא דרגלך. אָמר לון ואמאי, לאו אורח דילי בכך לאתגאה באורייתא.

אבֿר אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא, והוה רב ויקירא ועתיק יומין, עד דהוה בלע פל שאר נונין דימא, ולבתר אפיק לון חיינ וקנימין מליין מפל טבין דעלמא. ושאט ימא ברגעא חדא בתוקפיה, ואפיק לי כגירא בידי דגבר תקיף, וטמיר לי כההוא אתר דאמרית לכו. והוא תב לאתריה ואגניז כההוא ימא.

אשגח רבי אלעזר במלוי. אָמר ליה אנת הוה ברין דבוצינא קדישא, אנת הוה ברין דרב המנונא סבא, אנת הוה ברין דנהירו דאורייתא ואנת טעין אבתרן. פכו כחדא ונשקוהו ואזלו. אָמרו ליה אי ניחא קמי מארנא לאודעא לן שמייה.

פתח ואמר (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע. האי קרא אוקמוה ושפיר איהו. אָבל האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוה דאתא. ובניהו בן יהוידע, על רזא דחכמתא קא אתא מלה סתימא איהו, ושמא גרים. בן איש חי דא צדיק חי עלמין.

רב פעלים, מארי דכל עובדין וכל חילין עלאין, בגין דכלהו נפקין מגיה. יי צבאות איהו, אות הוא בכל חילין דידיה רשים הוא ורב מפלא. רב פעלים איהו מקבצאל האי אילנא רב ויקירא, רב מפלא. מאן אתר נפק, מאן דרגא אתא, אהדר קרא

[גיא עליתי] משם, ואני מחמר על חמורים. הסתכלו בו רבי אבא ורבי אלעזר, והטעים להם את דבריו, שהיו מתוקים כמו מן ודבש. אָמרו לו, שם אביך אם תאמר, ננשק את עפר רגליך. אָמר להם, ולמה? אין דרכי בכך להתגאות בתורה

אבֿר אבי היתה דירתו בים הגדול, והוא היה דג אחד שהיה טובב את הים הגדול מצד זה לצד זה, והיה גדול ונכבד ועתיק ימים, עד שהיה בולע את כל שאר הדגים של הים, ואחר כך מוציא אותם חיים וקיימים ומלאים מפל הטובות של העולם. ושט את הים ברגע אחד בכחו, והוציא אותי פחץ ביד איש גבור, והטמין אותי באותו מקום שאמרתי לכם, והוא שב למקומו ונגנז באותו הים.

הבחין רבי אלעזר בדבריו. אָמר לו, אתה הוא בנו של המאור הקדוש, אתה הוא בנו של רב המנונא הזקן, אתה הוא בנו של אור התורה, ואתה מחמר אחרינו?! פכו יחד ונשקו לו והלכו. אָמרו לו, האם נוח לפני מורנו להודיע לנו את שמו?.

פתח ואמר, (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע. הפסוק הזה בארוהו, והוא יפה. אָבל הפסוק הזה בא להראות סודות עליונים של התורה. ובניהו בן יהוידע - על סוד החכמה בא הדבר הנסתר ההוא, והשם גורם. בן איש חי - זה צדיק חי העולמים.

רב פעלים - רבון כל המעשים וכל הפחות העליונים, משום שכלם יוצאים ממנו, הוא ה' צבאות, אות הוא בכל צבאיו, רשום הוא וגדול מן הכל. רב פעלים - הוא מקבצאל, האילן הגדול והנכבד גדול מהכל. מאיזה מקום יצא? מאיזה דרגה בא? חזר הפתוב ואמר, מקבצאל. הדרגה העליונה הנסתרת שעין לא ראתה וגו'. הדרגה שהכל בה,

וְכֹנֶסֶת לְתוֹכָהּ מִתּוֹךְ הָאוֹר
הַעֲלִיּוֹן, וּמִמֶּנָּה יוֹצֵא הַכֹּל. וְהוּא
הַיֵּכֶל קָדוֹשׁ נִסְתָּר שְׂכַל הַדְּרָגוֹת
מִקְבָּצוֹת וְנִסְתָּרוֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְגוֹף
הַהֵיכֶל הַזֶּה קִיָּמִים כָּל הָעוֹלָמוֹת,
וְכָל הַצְּבָאוֹת הַקְּדוֹשִׁים מִמֶּנּוּ
נִזְנָנִים וְעוֹמְדִים עַל קִיּוּמָם.

הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאֵב.
שְׁנֵי מַקְדָּשִׁים הָיוּ עוֹמְדִים בְּגִלְלוֹ
וְנִזְנָנוּ מִמֶּנּוּ, מַקְדָּשׁ רִאשׁוֹן
וּמַקְדָּשׁ שֵׁנִי. בֵּינָן שֶׁהוּא הַסְּתַלְק,
נִקְנַע הַשְּׁפַע שֶׁהִיָּה שׁוֹפֵעַ
מִלְמַעְלָה. כְּבִיכּוֹל הוּא הִכָּה
אוֹתָם וְהַחְרִיב אוֹתָם וְהַשְׁמִיד
אוֹתָם, וְהַפְּסֵא הַגְּדוֹל נִפְל. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (יחזקאל א) וְאָנִי בְּתוֹךְ
הַגּוֹלָה. הַדְּרָגָה הַהִיא שְׁנִקְרָאת
אָנִי, הִיא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. לָמָּה? עַל
נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר שְׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא
שֶׁהַפְּסִיק מִיָּמָיו וּמַעֲיִנוֹתָיו וְלֹא
מִשְׁפִּיעַ כְּבָרָא שׁוֹנָה.

זֶהוּ שְׁכַתוֹב (איוב יד) וְנְהַר יַחֲרֵב
וְיִבֵּשׁ. יַחֲרֵב - בְּבֵית רִאשׁוֹן,
וְיִבֵּשׁ - בְּבֵית שְׁנֵי. וּמִשׁוּם כֶּף
הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרָאֵל מוֹאֵב.
(ס"א שְׁהֵרִי בְּרֵאשׁוֹנָה) מוֹאֵב, שֶׁהָיוּ מֵאֵב
שֶׁבְּשָׁמַיִם, וְנִחְרְבוּ וְהַשְׁמָדוּ
בְּגִלְלוֹ, וְכָל הָאוֹרוֹת שֶׁהָיוּ
מְאִירִים לְיִשְׂרָאֵל, כָּלָם נִחְשְׁכוּ.
וְעוֹד, הוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרֶץ.
בְּזִמְנֵים הָרֵאשׁוֹנִים כְּשֶׁהִנְהָר הַזֶּה
הָיָה מוֹשֵׁף אֶת מִיָּמָיו לְמַטָּה, הָיוּ
יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּשַׁלְמוֹת,
שׁוֹדְבָחִים וְזָבָחִים וְקִרְבָּנוֹת לְכַפֵּר
עַל נַפְשָׁם, וְאָז הָיָה יוֹרֵד
מִלְמַעְלָה דְמוֹת שֶׁל אֲרִיָּה אַחַד,
וְהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ
רוֹבֵץ עַל טְרָפוֹ, אוֹכֵל קִרְבָּנוֹת,
כְּמוֹ גְּבַר חֲזָק, וְכָל הַפְּלָבִים הָיוּ
מִתְחַבָּאִים מִלְּפָנָיו וְלֹא יוֹצְאִים
הַחוּצָה.

וְאָמַר מִקְבָּצֵי־אֵל דְּרָגָא עֲלָאָה סְתִימָאָה (דף ר'
ע"ב) דְּעֵינָן לֹא רָאִתָּהּ וְגו' דְּרָגָא דְּכּוֹלָא בֵּיה,
וְכִנְיֵשׁ בְּגִינְיָה מְגוֹ נְהוֹרָא עֲלָאָה, וּמִנְיָה נְפִיק
כָּלָא. וְאִיהוּ הַיֵּכֶלָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָל
דְּרָגִין כְּנִישֵׁין וְסְתִימִין בְּגִינְיָה. וּבְגוֹפָא דְּהָאִי
הַיֵּכֶלָא (אֵילָנָא) קְנִימִין, כָּל עֲלָמִין וְכָל חֵילִין
קְדִישֵׁין מִינְיָה אֲתָזְנוּ וְקִיָּמִי עַל קִיּוּמֵיהוֹן.

הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאֵב. תְּרִין
מַקְדָּשִׁין הָיוּ קְנִימִין בְּגִינְיָה וְאֲתָזְנוּ
מִנְיָה מַקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וּמַקְדָּשׁ שְׁנֵי, בֵּינָן
דְּאִיהוּ אֲסַתְלַק, נְגִידוֹ דְּהוּא נְגִיד מְלַעֲיָלָא
אֲתִמְנַע, כְּבִיכּוֹל הוּא הִכָּה לוֹן וְחָרִיב לוֹן
וְשַׁצִּי לוֹן. וְכַרְסִיָּא קְדִישָׁא נְפִלַת הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב (יחזקאל א) וְאָנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה.

הַהוּא דְּרָגָא דְּאֲקָרִי אָנִי, הוּא בְּתוֹךְ
הַגּוֹלָה. אֲמַאי. עַל נְהַר כְּבָר. עַל נְהַר
דְּנְגִיד וְנְפִיק דְּפְסִיק מִיָּמוֹי וּמִבּוּעוֹי וְלֹא
אֲנְגִיד כַּד בְּקַדְמִיתָא.

הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב יד) וְנְהַר יַחֲרֵב וְיִבֵּשׁ.
יַחֲרֵב בְּבֵית רִאשׁוֹן וְיִבֵּשׁ בְּבֵית שְׁנֵי.
וּבְגִין כֶּף הוּא הִכָּה אֶת שְׁנֵי אֲרִיאֵל, מוֹאֵב.
(ס"א דְּהָא בְּקַדְמִיתָא) מוֹאֵב דְּהוּוּ מֵאֵב דְּבִשְׁמִיא
וְאֲתַחְרְבוּ וְאֲשַׁתְּצִיאוּ בְּגִינְיָה, וְכָל נְהוֹרִין
דְּהוּוּ נְהִירִין לְיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ אֲתַחְשְׁכוּ.

וְתוֹ הוּא יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאָרֶץ. בְּזִמְנִין
קְדָמָאִין כַּד הָאִי נְהַר הָוּא מְשִׁיף מִיָּמוֹי
לְתַתָּא, הָיוּ קְנִימִין יִשְׂרָאֵל בְּשַׁלְמוֹ, דְּדַבְּחִין
דְּבַחִין וְקִרְבָּנִין לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיהוּ, וְכַדִּין
הָוּא נְחִית מְלַעֲיָלָא דִּיוֹקְנָא דְּחַד אֲרִיָּה וְהוּוּ
חֲמָאן לִיה עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא רְבִיץ עַל טְרַפֵּיהּ,
אֲכִיל קִרְבָּנִין כְּגַבְרַת תְּקִיפָה. וְכָל כְּלָבִין הָיוּ
מִתְטַמְרִין מִקְמִיָּה וְלֹא נִפְקִי לְבַר.

בין שגֵרמוּ החטאים, הוא ירד לתוך הדרגות שלמטה, והרג את אותו הארִיָה שלא רצה לתת לו את טרפו ככראשונה. כפיכּוּל הרג אותו. הוא הפה את הארי ודאי. לתוך הבור - לעיני הצד האחר הרע. בין שראתה כף אותו הצד האחר, התגברה ושלחה פלב אחד לאכל את הקרבנות. ומה שמו של אותו הארִיָה? אוריאל, שפניו פני אריה. ומה שם אותו כלב? בלאדן שמו, שאינו בכלל של אדם, אלא כלב ופני כלב.

ביום השלג - ביום שגֵרמוּ החטאים והדין נדון למעלה מעם בית הדין העליון. ועל זה כתוב לא תירא לביתה משלג. זה הדין העליון. למה? משום שכל ביתה לבש שנים, ויכול לסבל אש חזקה. עד כאן סוד הפתוב.

מה כתוב אחריו? (שמואל ב כג) והוא הפה את איש מצרי איש מראה. כאן סוד הפתוב בא להודיע, שכל פעם שישראל חטאו, הוא הסתלק ומנע מהם כל הטובות וכל האורות שהיו מאירים להם. הוא הפה את איש מצרי - זה האור של האור שהוא שהיה מאיר לישראל. ומי הוא? משה, שכתוב (שמות ב) ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו'. ושם נולד, ושם התגדל, ושם התעלה לאור עליון.

איש מראה - כמו שנאמר (במדבר יב) ומראה ולא בחידות. איש - כמו שנאמר (דברים לג) איש האלהים. כפיכּוּל בעלה דההוא מראה אותו מראה פבוד ה', שזכה להנהיג את הדרגה הזו בכל רצונו בארץ מה שלא זכה איש אחר.

וביר המצרי חנית - זה מטה

בין דגֵרמוּ חובין איהו נחית לגו דרגין דלתתא וקטיל לההוא אריה, דלא בעא למיהב ליה טרפיה כדבבדמיתא, כפיכּוּל קטיל ליה. הוא הפה את הארי ודאי. לתוך הבור לעינהא דסטרא אתרא בישא. בין דחמאת הכי ההוא סטרא אתרא אתתקפת ושרת לחד פלבא למיכל קרבנין. ומה שמייה דההוא אריה אוריאל דאנפוי אנפי אריה. ומה שמייה דההוא פלבא בלאדן שמייה. דלאו איהו בכלל אדם, אלא כלבא ואנפי כלבא.

ביום השלג ביומא דגֵרמוּ חובין ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא עלאה. ועל דא כתיב לא תירא לביתה משלג דא דינא עלאה. אמאי בגין דכל ביתה לבוש שנים ויכיל למיסבל אשא תקיפא. עד כאן רזא דקרא.

מה פתיב בתריה (שמואל ב כג) והוא הפה את איש מצרי איש מראה. הכא רזא דקרא אתא לאודעא, די בכל זמנא דישראל חבו איהו אסתלק ומנע מנייהו כל טבין וכל נהורין דהווי נהירין לון. הוא הפה את איש מצרי דא נהורא דההוא נהורא דהווי נהיר לון לישראל. ומאן איהו משה. דכתיב, ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו'. ותמן אתיליד ותמן אתרבי ותמן אסתליק לנהורא עלאה.

איש מראה כמה דאת אמר (במדבר יב) ומראה ולא בחידות. איש כמה דאת אמר, (דברים לג) איש האלהים. כפיכּוּל בעלה דההוא מראה כבוד יי. דזכה לאנהגא דרגא דא בכל רעותיה בארעא מה דלא זכי בר נש אתרא.

וביר המצרי חנית. דא מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה כמה דאת אמר, (שמות יז)

הַאֱלֹהִים שְׁנַמְסֵר בְּיָדוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שמות יז) וּמָטָה הַאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְזֶה הַמָּטָה שְׁנִכְבְּרָא עָרַב שִׁבְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחִקּוּק בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַחִקּוּק הַקְּדוֹשׁ, וּבְזֶה חֲטָא בְּסַלַע, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (במדבר ט) וַיִּף אֶת הַסַּלַע בְּמָטָהוּ פְעַמִּים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, לֹא לָזֶה נִתְּתִי לָךְ אֶת הַמָּטָה שְׁלִי, חֲטִיף לֹא יִהְיֶה בְּיָדְךָ מִכָּאן וְהִלְאָה.

מִיד - וַיִּרְדּוּ אֵלָיו בְּשִׁבְט (שמואל ב-ב, כב), בְּדִין הַקְּשָׁה, וַיְגֹזֵל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי. שְׁמַהֲשָׁעָה הִיא נִמְנַע מִמֶּנּוּ וְלֹא הָיָה בְּיָדוֹ לְעוֹלָמִים. וַיִּהְרַגְהוּ בַחֲנִיתוֹ - עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁהִכָּה בְּמָטָה הִיא מֵת וְלֹא נִכְנַס לְאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה, וְנִמְנַע הָאוֹר הַזֶּה מִיִּשְׂרָאֵל.

(שם) מִן הַשְּׁלֹשִׁים - הַכִּי נִכְבְּד, אֵלּוֹ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עֲלִיוֹנִים שְׁנִטַּל מֵהֶם וְהַשְּׁפִיעַ לְמָטָה, וּמֵהֶם הוּא הִזָּה לֹקַח וּמִתְקַרֵּב.

וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא - הֵם הָיוּ בָּאִים אֵלָיו וְנוֹתְנִים לוֹ בְּרִצּוֹן הַלֵּב, וְהוּא לֹא הָיָה בָא אֲלֵיהֶם. וְאֵף עַל גַּב שְׁלֹא נִכְנַס בְּמִנְיָן וְהַחֲשָׁבוֹן שְׁלֵהֶם, (שם) וַיִּשְׁמָהוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. שְׁלֹא נִפְרַד מֵלוֹחַ לְבוֹ לְעוֹלָמִים. אֵין לָהֶם פְּרוּד לְעוֹלָמִים. דָּוִד שָׁם לְבוֹ אֵלָיו, וְהוּא לֹא לְדָוִד, מִשּׁוֹם שֶׁהַתְּשַׁבְּחוֹת וְהַשִּׁירִים וְהַאֲהָבִים שֶׁהִלְבֵּנָה עוֹשָׂה לְשִׁמְשׁ, הִיא מוֹשַׁכֶּת אוֹתוֹ אֵלֶיהָ שִׁיְהִיָּה דִּירוֹ עִמָּהּ, וְזֶהוּ וַיִּשְׁמָהוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְלְאוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אַבָּא לְפָנָיו. בֵּין כֶּף וְכֶף לֹא רָאוּ אוֹתוֹ. קָמוּ וְהִסְתַּפְּלוּ לְכָל הַצְּדָדִים וְלֹא רָאוּ אוֹתוֹ. יָשְׁבוּ וּבָכוּ וְלֹא יָכְלוּ לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה. אַחַר שָׁעָה אָמַר רַבֵּי אַבָּא, וְדַאי זֶה שְׁשַׁנִּינוּ, שְׁצַדִּיקִים הוֹלְכִים וְדַכְרֵי תוֹרָה

וּמָטָה הַאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְדָא אִיהוּ מָטָה דְאַתְבְּרִי עָרַב שִׁבְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְחִקּוּק בֵּיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא קְדִישָׁא וּבִהָאִי חָב בְּסַלַע כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (במדבר ט) וַיִּף אֶת הַסַּלַע בְּמָטָהוּ פְעַמִּים. אָמַר לִיהּ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה לָא יִהְיִית לָךְ מָטָה דִּילִי לְהָאִי, חֲטִיף לֹא יִהְיֶה בְּיָדְךָ מִכָּאן וְהִלְאָה.

מִיד וַיִּרְדּוּ אֵלָיו בְּשִׁבְט בְּדִינָא קְשָׁא (שמואל ב כג) וַיְגֹזֵל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי. דְמָהִיא שְׁעֵתָא אֲתַמְנַע מִנִּיהּ וְלֹא הָוָה בְּיָדֵיהּ לְעֵלְמִין. וַיִּהְרַגְהוּ בַחֲנִיתוֹ. עַל הִיא חוּבָא דְמַחָא בְּהָוָה מָטָה, מֵת וְלֹא עָאֵל לְאַרְעָא קְדִישָׁא וְאַתְמְנַע נְהוּרָא דָא מִיִּשְׂרָאֵל. (שם) מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבְּד, אֵלִין שְׁלֹשִׁים שָׁנָה עֲלִאִין דְאִיהוּ נְטִיל מְנַהוֹן וְאַנְגִיד לְתַתָּא, וּמִנִּיְהוּ אִיהוּ הָוָה נְטִיל וְאַתְקַרֵּב.

וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא, אֲנוּן הוּוּ אֲתִיאַן לְגַבִּיהּ וַיִּהְבִּי לִיהּ בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, וְאִיהוּ לֹא הוּי אֲתִי לְגַבִּיהוֹן. וְאֵף עַל גַּב דְלָא עָאֵל בְּמִנִּינָא וְחוּשְׁבִּנָא דְלֵהוֹן, (שמואל ב כג) וַיִּשְׁמָהוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. דְלָא אֲתַפְּרַשׁ מְלוּחָא דְלִבִּיהּ (ד' ט' א' ע"ב) לְעֵלְמִין. לִית פִּירוּדָא לְהוֹן לְעֵלְמִין. דָּוִד שָׁם לִיהּ לִבִּיהּ וְאִיהוּ לָאוּ לְדָוִד. בְּגִין דְתוֹשְׁבַחְוֹן וְשִׁירִין וְרַחֲמִין דְסִיְהִרָא עֲבִיד לְשִׁמְשָׁא, אִיהִי מְשִׁיכַת לִיהּ לְגַבִּיהּ לְמַהוּי דִּירוּיָהּ בְּהִדָּה. וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁמָהוּ דָוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נִפְלְאוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אַבָּא קָמִיהּ. אַדְהָכִי וְהָכִי לֹא חָמוּ לִיהּ. קָמוּ וְאַסְתַּפְּלוּ לְכָל סְטָרִין וְלֹא חָמוּ לִיהּ. יָתְבוּ וּבָכוּ וְלֹא יָכְלוּ לְמַלְלָא דָא לְדָא. לְבַתָּר שְׁעֵתָא אָמַר רַבֵּי אַבָּא וְדַאי הָא דְתַנְיָנָן דְבְּכָל אַרְחָא דְצַדִּיקָיָא אֲזִלִּין וּמִילִי דְאוּרִייתָא בִּינִיְהוּ,

דַּאֲנוּן זַפְּאִין דְּהֵהוּא עֲלָמָא אֲתִיבָאן לְגַבִּיהוּן .
 וּדְאִי דָּא הוּא רַב הַמְנוּנָא סָבָא דְאַתָּא לְגַבְּן
 מֵהֵהוּא עֲלָמָא לְגַלְאָה לֶן מַלִּין אֲלִין, וְעַד
 לָא נִשְׁתַּמּוּדַע בִּיה אָזַל לִיה וְאַתְפְּסִי מִינָן .
 קָמוּ וְהוּוּ בָּעוּ לְמַטְעֵן לְחַמְרִי וְלֹא אָזְלוּ,
 בָּעוּ לְמַטְעֵן וְלֹא אָזְלוּ. דְּחִילוּ וְאַנְחוּ לוֹן
 לְחַמְרִי. וְעַד יוּמָא הוּוּ קָרָאן לְהֵהוּא אֲתֵר,
 דּוּף דְּחַמְרִי.

ביניהם, שאותם צדיקים של
 אותו העולם באים אליהם. ודאי
 זה הוא רב המנונא הזקן שבא
 אלינו מן העולם ההוא לגלות
 לנו את הדברים הללו, וטרם
 הפרנוהו, הלך לו והתכסה
 מעמנו. קמו, והיו רוצים לרכב
 על החמורים ולא הלכו. רצו
 לרכב ולא הלכו. פחדו והניחו
 את החמורים. ועד היום היו
 קוראים לאותו המקום מקום
 החמורים.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (תהלים לא) מָה רַב טוּבָךְ
 אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. כִּמָּה הוּא טָבָא
 עֲלָאָה וַיִּקְרָא דְזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד
 גַּבִּי בְּנֵי נִשְׂא לְאֲנוּן זַפְּאִין עֲלָאִין דְּחִלִּי חֲטָאָה
 דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא כַּד עֲאֲלִין לְהֵהוּא
 עֲלָמָא. טוּבָךְ לָא כְּתִיב אֱלֹא רַב טוּבָךְ. וּמָאן
 אִיהוּ (תהלים קמה) זְכַר רַב טוּבָךְ יַבִּיעוּ. וְדָא אִיהוּ
 עֲנוּגָא דְחִיין דְּנַגְדִין מֵעֲלָמָא דְאַתִּי לְגַבִּי חֵי
 עֲלָמִין דְּאִיהוּ זְכַר רַב טוּבָךְ. וּדְאִי אִיהוּ (ישעיה
 ס"ג) וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים
 לא) מָה רַב טוּבָךְ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ
 לִירְאִיךָ וְגו'. כִּמָּה הוּא הַטּוֹב
 הָעֲלִיּוֹן וְהַנִּכְבָּד שֶׁעָתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְבְנֵי אָדָם
 לְאוֹתָם צְדִיקִים עֲלִיוֹנִים יְרָאִי
 חֲטָא שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה,
 כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם. לֹא
 כְּתוּב טוּבָךְ, אֱלֹא רַב טוּבָךְ. וּמִי
 הוּא? (שם קמה) זְכַר רַב טוּבָךְ
 יַבִּיעוּ. וְזֵהוּ עֲנֵג הַחַיִּים
 שֶׁשׁוֹפְעִים מִהָעוֹלָם הַבָּא לְחֵי
 הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא זְכַר רַב טוּבָךְ.
 וּדְאִי הוּא (ישעיה סג) וְרַב טוּב לְבֵית
 יִשְׂרָאֵל וְגו'.

הוּ מָה רַב טוּבָךְ, הָכָא אַגְלִיף רְזָא דְחַכְמָתָא
 וְכַל רְזִין אֲתַפְּלִילוּ הָכָא, מ"ה, כִּמָּה
 דְּאַתְמַר. רַב דָּא אֵילָנָא ר"ב וְתַקִּיף. בְּגִין
 דְּאִית אֵילָנָא אַחְרָא זוּטָא מַנִּיה, וְדָא הוּא רַב
 וְאַעִיל לִיה בְּרוּם רְקִיעִין. טוּב"ף דָּא אוּר
 דְּאַתְבְּרִי בְיוּמָא קַדְמָאָה. אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ
 בְּגִין דְּגַנִּיז לִיה לְצְדִיקֵיָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא.

עוֹד מָה רַב טוּבָךְ, כָּאן נַחֲקַק
 סוּד הַחֲכָמָה, וְכַל הַסּוּדוֹת נִכְלָלוּ
 כָּאן. מ"ה - כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. רַב -
 זֶה הָעֵץ גְּדוֹל וְחֲזָק, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ
 אֵילָן אַחַר קֶטַן מִמֶּנּוּ, וְזֵה הוּא
 גְּדוֹל וּמְכַנִּיסוֹ לְרוּם הַרְקִיעִים.
 טוּב"ף - זֶה הָאוּר שֶׁנִּבְרָא בְיוֹם
 הַרְאִשׁוֹן. אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ -
 מִשׁוּם שֶׁגִּנְזוּ אוֹתוֹ לְצְדִיקִים
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

פְּעֻלְתָּ דָּא גֵן עֵדֵן עֲלָאָה. דְּכְתִיב, (שמות טו)
 מְכוּן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלְתָּ יי, וְדָא הוּא
 פְּעֻלְתָּ לְחוּסִים בְּךָ. (בראשית מו ע"ב) נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם
 דָּא גֵן עֵדֵן דִּלְתַתָּא דְּכָל צְדִיקֵיָא תַּמָּן קִיָּמִי
 בְּרוּחָא, דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ יָקָר, כְּגוֹנָא
 וְדִיּוּקְנָא דְּהֵאִי עֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ נִגְדַּד בְּנֵי
 אָדָם, בְּהֵהוּא דִּיּוּקְנָא דְּבְנֵי אָדָם דְּהֵאִי עֲלָמָא,

פְּעֻלְתָּ - זֶה גֵן הָעֵדֵן הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁכְּתוּב (שמות טו) מְכוּן לְשִׁבְתְּךָ
 פְּעֻלְתָּ ה'. וְזֵהוּ פְּעֻלְתָּ לְחוּסִים
 בְּךָ. נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם - זֶה גֵן הָעֵדֵן
 שֶׁלְמַטָּה שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים עוֹמְדִים
 שָׁם בְּרוּחַ, שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּלָבוּשׁ
 צוּרָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה,

יָקָר כְּצוּרָה וְדִיּוּקְנָא שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזֵהוּ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם, בְּאוֹתָהּ

ונמצאים שם ופורחים באור ועולים לתוף ישיבת הרקיע באותו גן העדן שלמעלה. ופורחים ורוחצים בטלי נהרות אפרסמון טהור, ויורדים ושורים למטה. ולפעמים נראים נגד בני אדם לעשות להם נסים כמו מלאכים עליונים, כמו שראינו עכשו את אור המאור העליון, ולא זכינו להסתפל ולדעת בסודות של חכמה יותר.

פתח רבי אבא ואמר, (שופטים יג) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות פי אלהים ראינו. אף על גב שמנוח לא היה יודע מה מעשהו - אמר, הואיל וכתוב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנו ראינו, ומשום כך מות נמות. ואנו ראינו וזכינו לאור הגה שהיה הולך עמנו ונתקיים בעולם, שהרי הקדוש ברוך הוא שלח אותו אלינו להודיענו סודות של החכמה שגלה, אשרי חלקנו.

הרבו. הגיעו להר אחד והיתה השמש נוטה. התחילו ענפי האילן של ההר להקיש זה עם זה ואמרו שירה. בעודם הולכים, שמעו קול אחד חזק שהיה אומר: בני אלהים קדושים, אותם שהתפזרו בין החיים של העולם הזה, אותם מאורות בני הישיבה, התקבצו למקומם להשתעשע עם רבונכם בתורה. פחדו אלו ועמדו במקומם וישבו. בינתיים יצא קול כמו מקדם ואמר: סלעים חזקים פטישים רמים, הנה בעל הגונים מרקם בצוירים עומד על כסא השלטון, הפנסו והתקבצו.

בשעה ההיא שמעו את קול ענפי האילנות חזק ומקיר, והיו אומרים, (תהלים קט) קול ה' שובר ארזים. נפלו על פניהם רבי

וקימי תמן, ופרחי באורא וסלקי לגו מתיבתא דרקייעא בההוא גן עדן דלעילא. ופרחי ואסתחין בטלי נהרי אפרסמונא דכיא ונחתו ושראן לתתא. ולזמנין אתחזון נגד בני אדם למעבד לון נסין כמלאכין עלאין, כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה ולא זכינא לאסתפלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר.

פתח רבי אבא ואמר (שופטים יג) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות פי אלהים ראינו, אף על גב דמנוח לא היה יודע מאי עבידתיה, אמר הואיל וכתוב, (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי, ודאי אנו חזינן וכגין כך מות נמות. ואנו חזינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן ונתקיים בעלמא. דהא קדשא בריך הוא שהיה לגבן לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי, זכאה חולקנא.

אזלו, מטו לחד טורא והוה נטי שמשא. שרו ענפין דאילנא דטורא לאקשא דא בדא ואמרי שירתא. עד דהוה אזלי, שמעו חד קלא תקיפא דהוה אמר בני אלהין קדישין אנון דאתבדרו ביני חייא דהאי עלמא, אנון בוציני בני מתיבתא, אתכפנשו לדוכתייהו לאשתעשעא במאריכוון באורייתא. דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבי. אדהכי נפיק קלא כמלקדמין ואמר טגרין תקיפין פטישין רמאין הא מארי דגוונין מרקמא בצוירין קאים על אצטוונא, עולו ואתכפשו.

בההיא שעתא שמעו קל ענפי דאילנין רב ותקיף והוה אמרי (תהלים כט) קול יי שובר ארזים. נפלו על אנפיהו רבי אלעזר ורבי אבא ודחילו סגיא נפל עליהו, קאמו

בְּהִילּוֹ וְאֶזְלוֹ וְלֹא שְׁמַעוּ מִיָּדִי. נִפְקוּ מִן טוֹרָא וְאֶזְלוּ.

בְּדַ מְטוּ לְבֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי תַּמָּן. חָדוּ, (דף י"ב) חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹן וְדָאי אֲרַחָא דְנִסְיִן וְאֲתִין עֲלָאִין קָא עֲבַרְתוּן, דְאֲנָא דְמִיכְנָא הַשְׁתָּא וְחֲמִינָא לְכוּ וְלִבְנֵיהוּ בֶן יְהוּדָע דְקָא מְשַׁדֵּר לְכוּ תְרִין עֶטְרִין עַל יָדָא דְחַד סָבָא לְאֶעֱטָרָא לְכוּ. וְדָאי בְּאֲרַחָא דָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה. תּוּ דְחֲמִינָא אֲנַפְיִכוּ מְשַׁנְיִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי יְאוּת אֲמַרְתוּן דְחַכְמֵי עֲדִיף מִנְבִיא.

אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשׁוּי רִישֵׁי בֵין בְּרַכּוּי דְאָבוּי וְסָח (לִיה) עוֹבְדָא. דְחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה אָמַר (חֲבִיקוּ א) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֲתִי. הָאִי קָרָא חֲבִיקוּק אָמְרוּ בְּשַׁעֲתָא דְחַמָּא מִיתְתִּיָה וְאֲתַקְיָים עַל יָדָא דְאֶלִישֶׁע. אֲמַאי אֲקָרִי חֲבִיקוּק. בְּגִין דְכָתִיב, (מַלְכִים ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חִיָּה אֶת חוֹבְקֵת בֶּן. וְדָא בְרִיה (בְּרַח) דְשׁוֹנְמִית הָוָה. וְתִרִין חֲבוּקִין הָווּ, חַד דְאִימִיָה וְחַד דְאֶלִישֶׁע. דְכָתִיב, (מַלְכִים ב ד) וַיִּשָּׂם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ.

אֲשַׁבְּחָנָא בְּסַפְרָא דְשַׁלְמָה מְלָפָא, שְׁמָא גְלִיפָא דְשַׁבְעִין וְתִרִין שְׁמָהן אֲגְלִיף עֲלוּי בְתַבִּין. בְּגִין דְאֲתוּן דְאֶלְפָא בֵיתָא דְאֲגְלִיף בֵּיה אָבוּי בְקַדְמִיתָא פֶּד מִית פְּרָחוּ מִנְיָה. וְהַשְׁתָּא דְאֶלִישֶׁע חֲבַק לִיה אֲגְלִיף בֵּיה פֶּל אֲנוּן אֲתוּן דְשַׁבְעִין וְתִרִין שְׁמָהן. וְאֲתוּן דְאִילִין שַׁבְעִין וְתִרִין שְׁמָהן גְלִיפֵן אֲנוּן מְאֵתָן וְשִׁיתְסַר אֲתוּן. וְכִלְהוּ אֲתוּן אֲגְלִיף בְּרוּחִיָה (נ"א בְּרִיפּוֹרָא) אֶלִישֶׁע, בְּגִין לְקִיָּמָא לִיה בְּאֲתוּן דְשַׁבְעִין וְתִרִין שְׁמָהן. וְקָרָא לִיה חֲבִיקוּק. שְׁמָא דְאֶשְׁלִים לְכָל

אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא וּפְחַד רַב נָפַל עֲלֵיהֶם. קָמוּ בְּחַפְזוֹן וְהִלְכוּ, וְלֹא שְׁמַעוּ דְבַר. יֵצְאוּ מִן הָהָר וְהִלְכוּ. בְּשִׁהֲגִיעוּ לְבֵית רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, רָאוּ שָׁם אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. שְׁמַחוּ. שְׂמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לְהֶם, וְדָאי דְרַף שֶׁל נְסִים וְאוֹתוֹת עֲלִיוֹנִים עֲבַרְתֶּם, שְׁאֲנִי יִשְׁנַתִּי פֶּאן, וְרִאִיתִי אֶתְכֶם וְאֶת בְּנֵיהוּ בֶּן יְהוּדָע שְׁשׁוֹלַח לְכֶם שְׁתִּי עֶטְרוֹת עַל יְדֵי זְקֵן אֶחָד לְעֶטְרְכֶם. וְדָאי שְׁבַדְרַף הוּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה. וְעוֹד, שְׁרִאִיתִי אֶת פְּנִיכֶם מְשֻׁנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יִפָּה אֲמַרְתֶּם, שְׁחַכְמֵי עֲדִיף מִנְבִיא.

בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׁם אֶת רֵאשׁוּ בֵין בְּרַכּוּי אָבוּי וְסַפְרָא (לִי) הַמְעַשָּׂה. פְּחַד רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה. אָמַר (חֲבִיקוּ א) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֲתִי. אֶת חֲבִיקוּק הַזֶּה אָמַר חֲבִיקוּק בְּשַׁעֲה שְׁרָאָה מִיתְתוּ וְהַתְקִים עַל יְדֵי אֶלִישֶׁע. לְמָה נִקְרָא חֲבִיקוּק? מְשׁוּם שְׁכַתוּב (מַלְכִים-ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חִיָּה אֶת חוֹבְקֵת בֶּן. וְזֶה הָיָה בְּנֵה שֶׁל הַשׁוֹנְמִית. וְשׁוּי חֲבוּקִים הָיוּ - אֶחָד שֶׁל אֲמוּ, וְאֶחָד שֶׁל אֶלִישֶׁע, שְׁכַתוּב (שם) וַיִּשָּׂם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ.

מְצָאֵנוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל שַׁלְמָה הַמְלִיךְ שָׁם חֲבִיקוּק שְׁשַׁבְעִים וְשָׁנִים שְׁמוֹת חֲבִיקוּקִים עֲלוּי בְּתַבּוֹת, מְשׁוּם שְׁאוֹתִיוֹת הָאֵ"ב שְׁחַקֵּק בּוֹ אָבוּי בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּשִׁמְתָּ, פְּרָחוּ מִמֶּנּוּ. וְכָעֵת כְּשֶׁאֶלִישֶׁע חֲבַק אוֹתוֹ, חֲקַק בּוֹ כָּל אוֹתָן הָאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וְשָׁנִים הַשְׁמוֹת, וְהָאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וְשָׁנִים הַשְׁמוֹת הִלְלוּ הַחֲבִיקוּקִים הֵם מְאֵתִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אוֹתִיוֹת. וְאֶת כָּל הָאוֹתִיוֹת חֲקַק בְּרוּחוֹ (נ"א בְּרִיפּוֹרָא) אֶלִישֶׁע, כְּדֵי לְהַעֲמִידוֹ בְּאוֹתִיוֹת שֶׁל שַׁבְעִים וְשָׁנִים

שמות. וקרא לו חֲבֻקִיק, השם שמשלים את כל הצדדים, משלים את החבוקים, כמבאר. והשלים לסוד של מאתים ושש עשרה האותיות של השם הקדוש. בכתובות התקנים להחזיר את רוחו, ובאותיות התקנים כל גופו על קיומו, ועל כן נקרא חֲבֻקִיק.

והוא אמר (חבוקו א) ה' שִׁמְעָתִי שִׁמְעָךְ יְרֵאתִי. שִׁמְעָתִי מֵה שְׁהִיָּה לִי שִׁטְעָמְתִי מֵהעוֹלָם הַהוּא ופְחַדְתִּי. הַתְּחִיל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ וְאָמַר, ה', פִּעֲלֶךָ שִׁעֲשִׂית לִי, בְּקָרְבִי שְׁנַיִם יְהִיו חַיִּיהוּ. כְּמוֹ חַיִּיו. וְכָל מִי שֶׁנִּקְשָׁר בְּאוֹתָן הַשְּׁנַיִם הַקְּדֻמוֹנִיּוֹת, הַחַיִּים נִקְשָׁרִים בּוֹ. בְּקָרְבִי שְׁנַיִם תּוֹדִיעַ לְאוֹתָהּ הַדְּרֻגָה שְׁאִין בָּהּ חַיִּים כָּלֵל.

בְּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, אֶף אֲנִי מִמֶּה שִׁשְׁמַעְתִּי פְחַדְתִּי מֵהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הַרִים יְדוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְאָמַר, וּמָה רַב הַמְּנוּנָא הַזֶּקֶן, אֹרֶךְ הַתּוֹרָה, אֲתָם זְכִיתֶם לְרֵאוֹת פְּנִים בְּפָנִים, וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ. נִפְלַע עַל פְּנָיו וְרָאָה אוֹתוֹ עוֹקֵר הַרִים מְאִיר גְּרוֹת בְּהִיכַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם תִּהְיֶה שְׁכָנִים בְּעַלֵּי הוֹרָאָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵהִיּוֹם הַהוּא הָיָה קוֹרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְלְרַבִּי אַבָּא פְּנִיא"ל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לב) כִּי רֵאִיתִי אֱלֹהִים פְּנִים אֶל פְּנִים.

בְּרֵאשִׁית. רַבִּי חִיָּיא פְּתַח, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאת ה' שְׁכָל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂיהֶם תִּהְלָתוֹ עֹמְדָת לְעַד. רֵאשִׁית חֲכָמָה, פְּסוּקִי זֶה כִּף צְרִיף לְכַתֵּב: סוֹף חֲכָמָה יֵרָאת ה', בְּגִלְלַת שִׁירָאת ה' הִיא סוֹף חֲכָמָה. (נ"א אֵלָא הִיא רֵאשִׁית) לְהַכְּנִס לְתוֹךְ הַדְּרֻגָה שֶׁל חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שִׁפְתוּב (שם קיח)

סְטָרִין. אֲשָׁלִים לְחַבּוּקִין כְּדֹאֲתָמַר. וְאֲשָׁלִים לְרֹזָא דְמֵאתָן וְשִׁיתְסַר אֲתוּוֹן דְשָׁמָא קְדִישָׁא. בְּתַבִּין אֲתַקְיִים לְאַהֲרָא רוּחִיָּה, וּבְאַתּוּוֹן אֲתַקְיִים כָּל גּוּפִיָּה עַל קִיּוּמִיָּה. וְעַל דָּא אֲקָרִי חֲבֻקִיק.

וְאִיהוּ אָמַר (חבוקו א) יִי שִׁמְעָתִי שִׁמְעָךְ יְרֵאתִי, שִׁמְעָנָא מַה דְהוּא לִי דְאֲטַעִימָנָא מֵהֵוּא עֲלָמָא וְדַחִילָנָא. שְׁרָא לְמַתְבַּע רַחֲמִין עַל נַפְשִׁיָּה וְאָמַר יִי פִּעֲלֶךָ דְעַבְדְּתָ לִי בְּקָרְבִי שְׁנַיִם יְהוֹן חַיִּיהוּ. כְּמוֹ חַיִּיו. וְכָל מָאן דְאַתְקָשֶׁר בְּאַנּוּן שְׁנַיִם קְדֻמוֹנִיּוֹת חַיִּין אֲתַקְשְׁרוּ בִּיָּה. בְּקָרְבִי שְׁנַיִם תּוֹדִיעַ לְהֵוּא דְרֻגָא דְלִית (ב"ה) חַיִּין כָּלֵל.

בְּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר אוֹף אֲנָא מִמֶּה דְשִׁמְעָנָא דַּחִילָנָא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זְקִיף יְדוֹי עַל רִישִׁיָּה וְאָמַר וּמָה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא נְהִירוֹ דְאוּרִיִּיתָא זְכִיתוֹן אֲתוּוֹן לְמַחְמִי אֲפִין בְּאַפִּין וְלֹא זְכִינָא בִּיָּה. נִפְלַע עַל אֲנַפּוּי וְחָמָא לִיָּה מְעַקֵּר טוּרִין מִנְהִיר שְׁרָגִין בְּהִיכְלָא דְמִלְכָא מְשִׁיחָא. אָמַר לִיָּה רַבִּי בְּהֵוּא עֲלָמָא תִּהוֹן שְׁבָבִין מְאִרִי אוּלְפָּנִין קָמִי קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵהֵוּא יוֹמָא הוּא קָרִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה וְלְרַבִּי אַבָּא פְּנִיא"ל כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (בראשית לב) כִּי רֵאִיתִי אֱלֹהִים פְּנִים אֶל פְּנִים.

בְּרֵאשִׁית רַבִּי חִיָּיא פְּתַח (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאת יִי שְׁכָל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂיהֶם תִּהְלָתוֹ עֹמְדָת לְעַד. רֵאשִׁית חֲכָמָה, הָאִי קָרָא הָכִי מִיבְעִי לִיָּה, סוֹף חֲכָמָה יֵרָאת יִי, בְּגִין דְיֵרָאת יִי סוֹף חֲכָמָה אִיְהִי. (נ"א אֵלָא אִיְהִי רֵאשִׁית) לְעֵאֱלָא לְגוֹ דְרֻגָא דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. זֶה הַשַּׁעַר לִי וְדָאִי,

דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין. למלכא עלאה דאיהו עלאה וטמיר וגניז ועביד ליה תרעין אלין על אלין ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין. אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי תרעא דא יהא קדמאה לגבאי, מאן דיעול בהאי תרעא יעול. אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת ה' איהי. ודא איהי ראשית

פתחו לי שערי צדק. זה השער לה, ודאי. שאם לא יפנס בשער זה, לא יפנס לעולמים. (משל) למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר: כל מי שרוצה להפנס אלי - שער זה יהיה ראשון לגבי. מי שיפנס בשער זה - יפנס. גם כן שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזהי ראשית.

ב, שנים הם שמתחברים כאחד, ואלה שתי נקודות - אחד גנוז ונסתר, ואחד עומד בהתגלות. ובגלל שאין להם פרוד נקראים ראשית, אחד ולא שנים. מי שנוטל זה נוטל זה, והכל אחד. שהרי הוא וישמו אחד, שכתוב (שם 25) וידעו כי אתה ה' שמך לבדך. למה נקרא יראת ה'? בגלל שהוא עץ של טוב ורע. זכה בן האדם - הנה טוב. ואם לא זכה - הנה רע. ולכן שורה במקום זה יראה, וזה שער להפנס לכל טוב שבועלם. שכל טוב - אלה שני שערים שהם כאחד.

רבי יוסי אמר, שכל טוב - זה עץ החיים, שהוא שכל טוב בלי רע כלל. ועל שלא שורה בו רע הוא שכל טוב בלא רע. לכל עשיהם - אלו חסדי דוד הנאמנים, תומכי התורה. ואותם תומכי התורה פביכול הם עושים. כל אלו שעוסקים בתורה אין בהם עשיה בעוד שעוסקים בה. אותם שתומכים בהם יש בהם עשיה, ובכח זה כתוב תהלתו עמדת לעד, ועומד הפסא על עמדו כראוי.

רבי שמעון היה יושב ועוסק

ב, תרין אנון דמתחברין פחדא, ואנון תרין נקודין, חד גניזא וטמירא וחד קיימא באתגליא. ובגין דלית להו פירוודא אקרון ראשית. חד ולא תרין. מאן דנטיל האי נטיל האי. וכלא חד דהא הוא (שמיה) ושמייה חד דכתיב, (תהלים 85) וידעו כי אתה שמך יי לבדך. אמאי אקרי יראת יי, בגין דאיהו אילנא דטוב ורע, זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע. (דף פ"א ט"ו א) ועל דא שרי בהאי אתר יראה. ודא תרעא לעאלא לכל טובא דעלמא. שכל טוב אלין תרין תרעין דאנון פחדא.

רבי יוסי אמר שכל טוב דא אילנא דחיי דאיהו שכל טוב בלא רע כלל. ועל דלא שריא ביה רע איהו שכל טוב בלא רע. לכל עושיהם, אלין חסדי דוד הנאמנים תמכין אורייתא. ואנון דתמכין אורייתא פביכול אנון עבדין. כל אנון דלעאן באורייתא לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה. אנון דתמכין לון אית בהו עשיה. ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד וקיימא פורסייא על קיומיה פדקא יאות.

רבי שמעון הנה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבועלה. דתנינן

בתורה בלילה שהפלה מתחברת
בבעלה. ששנינו, כל אותם
החברים בני היכל הפלה,
הצטרכו באותו לילה שהפלה
עתידה להיות למחרת בתוך
החפה עם בעלה להיות עמה כל
אותו הלילה, ולשמח עמה
בתקונייה שהיא מתפקנת לעסק
בתורה, מתורה לנביאים,
ומנביאים לכתובים, ובדרשות
הפסוקים ובסודות החכמה,
בגלל שאלו הם תקונייה
ותכשיטיה, והיא ועלמותיה
נכנסת ועומדת על ראשיהם
ומתפקנת בהם, ושמחה בהם כל
אותו הלילה, ולמחרת לא נכנסת
לחפה אלא יחד אתם. ואלה
נקראים בני החפה. וכיון
שנכנסת לחפה, הקדוש ברוך
הוא שואל עליהם ומברך אותם,
ומעטר אותם בעטרת הפלה.
אשרי חלקם.

והיה רבי שמעון וכל החברים
מרוננים ברנת התורה ומחדשים
דברי תורה כל אחד ואחד מהם,
והיה שמח רבי שמעון וכל שאר
החברים. אמר להם רבי שמעון,
בני, אשרי חלקכם, בגלל שמחר
לא תכנס הפלה לחפה אלא יחד
אתכם. בגלל שכלם שמתקנים
תקונייה בלילה הזה ושמים בה,
כלם יהיו רשומים וכתובים
בספר הזכרונות, והקדוש ברוך
הוא מברכם בשבעים ברכות
ועטרות של עולם העליון.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים יט)
השמים מספרים כבוד אל וכו'.
פסוק זה הרי העמדנוהו. אבל
בזמן זה שהפלה מתעוררת
להכנס לחפה, למחרת מתפקנת
ומאירה בקשויטיה יחד עם
החברים ששמחו עמה כל אותו
הלילה, והיא שמחה אתם.
ולמחרת כמה אוכלוסים, צבאות ומרכבות חילות ומחנות אפה, והיא וכלם מחכים לכל אחד

כל אנון חבריא דבני היכלא דכלה אצטריכו
בהיא ליליא דכלה אודמנת למהוי ליומא
אחרא גו חופה בבעלה למהוי עמה כל ההוא
ליליא, ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי
אתפקנת למלעי באורייתא מתורה לנביאים
ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי וברזי
דחכמתא. בגין דאלין אנון תיקונין דילה
ותכשיטהא. ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת
על רישיהון ואתפקנת בהו וחדת בהו כל
ההוא ליליא. וליומא אחרא לא עאלת
לחופה אלא בהדייהו. ואלין אקרון בני
חופתא. וכיון דעאלת לחופתא קדשא בריך
הוא שאיל עליהו ומברך לון ומעטר לון
בעטרהא דכלה. זפאה חולקהון.

והיה רבי שמעון וכלהו חבריא מרוננין
ברנה דאורייתא ומחדשין מלין
דאורייתא כל חד וחד מנייהו. והיה חדי רבי
שמעון וכל שאר חבריא. אמר לון רבי
שמעון, בני זפאה חולקכון בגין דלמחר לא
תיעול פלה לחופה אלא בהדייכו. בגין
דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן
בה פלה יהון רשימין וכתובין בספרא
דדכרניא וקדשא בריך הוא מברך לון
בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה.

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט) השמים
מספרים כבוד אל וגו' קרא דא הא
אוקימנא ליה. אבל בזמנא דא דכלה אתערא
למיעל לחופה ביומא דמחר אתפקנת
ואתנהירת בקישוטהא בהדי חבריא דחדאן
עמה כל ההיא ליליא ואיהי חדאת עמהון.
וביומא דמחר כמה אוכלוסין חילין
ומשריין מתפנשין בהדה. ואיהי וכלהו
ולמחרת כמה אוכלוסים, צבאות ומרכבות חילות ומחנות אפה, והיא וכלם מחכים לכל אחד

מחפאן לכל חד וחד דתקיננו לה בהאי ליליא. כיון דמתחברין כחדא ואיהי חמאת לבעלה מה כתיב השמים מספרים כבוד אל. השמים דא חתן דעאל לחופה. מספרים, מנהרין כזוהרא דספיר, דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא.

ואחד שתקנו אותה בלילה הזה. כיון שמתחברים כאחד והיא רואה את בעלה, מה כתוב? השמים מספרים כבוד אל. השמים - זה החתן שנכנס לחפה. מספרים - מאירים כזה הספיר שמאיר וזהר מסוף העולם ועד סוף העולם.

כבוד אל, דא כבוד פלה דאקרי אל, דכתיב, (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. בכל יומי שתא אקרי אל, והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד, ואקרי אל. יקר על יקר. נהירו על נהירו. ושלטנו על שלטנו. פדין בההיא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה, פל אנון חבריאי דאתקיננו לה פלהו אתפראשי בשמקן תמן הדא הוא דכתיב, (תהלים יט) ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו, אליו אנון מארי קיימא דברית בהדי כלה, ואנון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו, כמה דאת אמר, (תהלים ז) ומעשה ידיו כוננהו דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש.

כבוד אל - זה כבוד פלה שנקרא אל, שכתוב (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. בכל ימי השנה נקרא אל, וכעת כשהרי נכנסת לחפה, נקרא כבוד ונקרא אל. כבוד על כבוד. אור על אור. שלטון על שלטון. ואז באותה שעה שהשמים נכנס לחפה ובא ומאיר לה, כל אותם החברים שהתקיננו אותה, כלם מתפרשים בשמותם שם, וזהו שכתוב ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו - אלה אותם בעלי קיום הברית יחד עם הפלה. ואותם בעלי קיום הברית נקראים מעשה ידיו, כמו שנאמר ומעשה ידיו כוננהו, זו ברית הקיימת שחתומה בבשר בן האדם.

רב המנונא סבא אמר הכי (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא, ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא. דאילו עביד כן משכין ליה לגיהנם. וההוא דממונה על גיהנם דומ"ה שמייה. וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה. וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אנון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא, לית ליה רשו למקרב בהו.

רב המנונא הנקן אמר כך, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך - שלא יתן בן אדם את פיו להביא להרהור רע ויגרום להחטיא אותו בשר קדש שחתום בו ברית הקדש, שאם עושה כך, מושכים אותו לגיהנם. ואותו ממנה על הגיהנם דומ"ה שמו, וכמה רבואות של מלאכי חבלה יחד אתו, ועומד על פתח הגיהנם, וכל אותם ששמרו ברית הקדש בעולם הזה אין לו רשות לקרב אליהם.

דוד מלפא בשעתא דאירע ליה ההוא עובדא דחיל. בההיא שעתא סליק דומ"ה קמי קדשא בריך הוא ואמר ליה מארי דעלמא (דף פ"ב ע"ב) כתיב בתורה (ויקרא כ)

דוד המלך, בשעה שקרה לו אותו מעשה, פחד. באותה שעה עלה דומ"ה לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר לו: רבון העולם,

כתוב בתורה (ויקרא ב) ואיש אשר
 ינאף את אשת איש, וכתוב (סם יח)
 ואל אשת עמיתך וכו'. דוד
 שקלקל ברית בערוה מהו (מה
 דינו)? אמר לו הקדוש ברוך הוא:
 דוד צדיק הוא, וברית הקדש על
 תקונו עומד, שהרי לפני גלוי
 שמזמנת לו בת שבע מיום
 שנברא העולם.

אמר לו: אם לפניך גלוי - לפניו
 לא גלוי! אמר לו: ועוד בהתר
 היה מה שהיה, שהרי כל אלו
 שעולים לקרב, לא עולה אחד
 מהם עד שפוסטו אשתו בגט.
 אמר לו: אם כן, היה לו לחפות
 שלשה חדשים, ולא חפה. אמר
 לו: במה עומד הדבר? במקום
 שחוששים שהיא מעפרת, וגלוי
 לפני שאוריה לא קרב אליה
 מעולם, שהרי שמי חתום בתוכו
 לעדות. כתוב אוריה, וכתוב
 אוריהו. שמי חתום עמו, שלא
 שמש בה לעולמים. אמר לו:
 רבון העולם, זה מה שאמרת -
 אם לפניך גלוי שאוריה לא שכב
 עמה, לפניו האם גלוי? היה לו
 לחפות לה שלשה חדשים. ועוד,
 אם ידע שמעולם לא שכב עמה,
 אז למה שלח לו דוד וצוה עליו
 לשמש עם אשתו, שכתוב
 (שמואל-ב יא) רד לביתך ורחץ
 רגליך?

אמר לו: ודאי לא ידע, אבל
 חפה יותר משלשה חדשים,
 שהרי ארבעה חדשים היו, שפך
 למדנו, בעשרים וחמשה בניסן
 העביר דוד פרוז בכל ישראל,
 והיו עם יואב בשבעה ימים
 שפסיון, והלכו והשחיתו ארץ
 בני עמון. שהו שם סיון תמוז אב
 ואלול, ובעשרים וארבעה
 באלול היה מה שהיה עם בת
 שבע, וביום הפורים מחל לו
 הקדוש ברוך הוא אותו חטא. ויש אומרים בשבעה באדר העבר פרוז, והתפנסו בחמשה עשר

ואיש אשר ינאף את אשת איש. וכתוב ואל
 אשת עמיתך וגו'. דוד דקלקל ברית בערוה
 מהו. אמר ליה קדשא בריך הוא דוד זכאה
 הוא, וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא
 גלי קדמי דאזמנת ליה בת שבע מיומא
 דאתברי עלמא.

אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי. אמר
 ליה ותו בהתירא הוה מה דהוה. דהא
 כל אנון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו
 עד דאפטר בגט לאנתתיה. אמר ליה אי הכי
 הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך. אמר
 ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינן דהיא
 מעופרת, וגלי קדמי דאוריה לא קריב בה
 לעלמין דהא שמי חתים בגייה לסהדותא.
 פתיב אוריה וכתוב אוריהו שמי חתום בהדיה
 דלא שמש בה לעלמין. אמר ליה, מארי
 דעלמא הא מה דאמרית אי קמך גלי דלא
 שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה
 לאורכא לה תלת ירחי. ותו אי ידע דלא
 שכיב בהדה לעלמין אמאי שדר לה דוד
 ופקיד עליה לשמשא באנתתיה דכתוב, (שמואל

ב יא) רד לביתך ורחץ רגליך.
 אמר ליה ודאי לא ידע, אבל יתיר מתלת
 ירחי אוריך דהא ארבע ירחי הוו.
 דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן אעבר
 דוד פרוזא בכל ישראל, והוה עם יואב
 בשבעה יומין דסיון ואזלו וחבלו ארעא דבני
 עמון. סיון ותמוז ואב ואלול אשתהו שם.
 ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה
 מפת שבע. וביומא דכפורי מחל ליה קדשא
 בריך הוא, ההוא חובה. ואית דאמרי בשבעה
 באדר אעבר פרוזא ואתפנשו בחמיסר דאייר,
 הקדוש ברוך הוא אותו חטא. ויש אומרים בשבעה באדר העבר פרוז, והתפנסו בחמשה עשר

בְּאֵיֶר, וּבְחַמְשָׁה עֶשֶׂר בְּאֵלוֹל
הָיָה מֵה שֶׁהָיָה עִם בֵּת שֶׁבַע,
וּבְיָוִם הַכַּפּוּרִים הִתְבַּשֵּׁר (שם יב)
גַּם ה' הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת.
מֵה זֶה לֹא תָמוּת? לֹא תָמוּת בְּיַד
דְּוִמָּה.

אָמַר דְּוִמָּה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי
דְּבַר אֶחָד יֵשׁ לִי אֲלֵיו, שֶׁהוּא
פָּתַח פִּי וְאָמַר (שם) חֵי ה' פִּי בֶן
מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת, וְהוּא דָן
אֶת נַפְשׁוֹ. טְרוּנְיָא יֵשׁ לִי עָלָיו.
אָמַר לוֹ: אֵין לָךְ רִשׁוּת, שֶׁהָרִי
הוֹדָה לְפָנַי וְאָמַר חֲטָאתִי לָהּ,
אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא חָטָא. אָבֵל בְּמָה
שֶׁחָטָא בְּאוּרֵיהּ, עָנַשׁ כְּתַבְתִּי
עָלָיו וְקָבַל. מִיָּד חֹזֵר דְּוִמָּה
לְמַקּוּמוֹ בְּפָחִי נַפְשׁוֹ. וְעַל זֶה אָמַר
דָּוִד, (תהלים צד) לֹוִלִי ה' עֲזָרְתָה לִי
כַּמְעַט שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. לֹוִלִי
ה' עֲזָרְתָה לִי שֶׁהָיָה אֶפְסוּטְרוֹפּוֹס
שְׁלִי, כַּמְעַט שֶׁכָּנָה וְכוּ'. מֵה זֶה
כַּמְעַט? כִּמוֹ חוּט דֵּק כִּמוֹ הַשְּׁעוּר
שִׁישׁ בִּינִי וּבֵין הַצַּד הָאֲחֵר,
כְּאוֹתוֹ שְׁעוּר הָיָה שֶׁלֹּא שֶׁכָּנָה
דְּוִמָּה נַפְשִׁי.

וְכֵן צְרִיךְ בֶּן אָדָם לְהַשְׁמֵר שֶׁלֹּא
יֵאמַר דְּבַר בְּדוּד, בְּגִלְל שֶׁלֹּא
יֻכַל לֹאמַר לְדְוִמָּה (קהלת ה) פִּי
שֶׁגָּגָה הִיא, כִּמוֹ שֶׁהָיָה לְדָוִד
וְנִצַּח אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּדִין. לְמָה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל
קוֹלְךָ - עַל אוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא אָמַר,
וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִידךָ - זֶה בְּשֵׁר
קִדְשׁ בְּרִית הַקְּדוֹשׁ שֶׁפָּגַם וְנִמְשַׁף
בְּגִיָּהנָם עַל יְדֵי דְּוִמָּה. וּבְגִלְל זֶה
(תהלים ט) וּמַעֲשֵׂה יְדִיו מְגִיד
הַרְקִיעַ. אֵלוֹ אוֹתָם הַחֲבָרִים
שֶׁהִתְחַבְּרוּ עִם הַכֹּהֵן הַזֶּה וּבְעֵלֵי
בְרִיתָהּ, מְגִיד וְרוֹשֵׁם כֹּל אֶחָד
וְאֶחָד. מִי הַרְקִיעַ? זֶהוּ הַרְקִיעַ
שֶׁבּו חֲמָה וּלְכַנְּה וְכוּכְבִּים
וּמְזֻלוֹת, וְזֶהוּ סֵפֶר זְכָרוֹן, הוּא
מְגִיד וְרוֹשֵׁם אוֹתָם וְכוֹתֵב אוֹתָם לְהִיּוֹת
בְּנֵי הַיְכָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

וּבְחַמְסִיר בְּאֵלוֹל הָוָה מֵה דְּהוּה מִבֵּת שֶׁבַע,
וּבְיָוִם דְּכַפּוּרָא אֲתַבְּשֵׁר (שמואל ב יב) גַּם יִי
הֶעֱבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מָאִי לֹא תָמוּת, לֹא
תָמוּת בְּיַד דְּדְוִמָּה.

אָמַר דְּוִמָּה מְאֵרִי דְּעֲלָמָא הָא מְלָה חָדָא
אֵית לִי גְבִיָּה דְּאִיהוּ אֲפָתַח פּוּמִיָּה
וְאָמַר (שמואל ב יב) חֵי יִי פִּי בֶן מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה
זֹאת וְאִיהוּ דָן לְנַפְשִׁיהּ טְרוּנְיָא אֵית לִי עָלֶיהָ.
אָמַר לִיָּהּ, לֵית לָךְ רִשׁוּת דְּהָא אוּדִי לְגַבְּאִי
וְאָמַר חֲטָאתִי לִי וְאֵף עַל גַּב דְּלֹא חָב. אָבֵל
בְּמָה דְּחָטָא בְּאוּרֵיהּ עוֹנָשָׁא כְּתַבִּית עָלֶיהָ
וְקָבַל. מִיָּד אֲהַדֵּר דְּוִמָּה לְאַתְרֵיהּ בְּפָחִי
נַפְשׁוֹ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים צד) לֹוִלִי יִי
עֲזָרְתָה לִי כַּמְעַט שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. לֹוִלִי ה'
עֲזָרְתָה לִי דְּהוּה אֶפְסוּטְרוֹפָא דִּילִי. כַּמְעַט
שֶׁכָּנָה וּגּוֹ'. מֵהוּ כַּמְעַט, כְּחוּטָא דְּקִיק
כְּשִׁיעוּרָא דְּאֵית בֵּינֵי וּבֵין סְטָרָא אֲחֵרָא,
כְּהוּוּא שְׁעוּרָא הוֹת דְּלֹא שֶׁכָּנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי.
וּבְגִין כֶּף, בְּעֵי לְאִסְתְּמָרָא בַּר נֶשׁ דְּלֹא יִימָא
מְלָה כְּדוּד. בְּגִין דְּלֹא יְכִיל לְמִימַר
לְדְוִמָּה (קהלת ה) פִּי שֶׁגָּגָה הִיא, כְּמָה דְּהוּה לְדָוִד
וְנִצַּח לִיָּהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא. לְמָה
יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלְךָ עַל הַהוּוּא קוֹל
דְּאִיהוּ אָמַר. וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִידךָ דָּא בְּשֵׁר
קִדְשׁ בְּרִית קְדִישָׁא דְּפָגִים וְאַתְמַשֵּׁף בְּגִיָּהנָם
עַל יְדֵי דְּוִמָּה. וּבְגִין כֶּף (תהלים ט) וּמַעֲשֵׂה יְדִיו
מְגִיד הַרְקִיעַ אֲלֵין אֲנוּן חֲבָרִיָּא דְּאַתְחַבְּרוּ
בְּכֹלָה דָּא וּמְאֵרִי קִימָא דִּילָהּ. מְגִיד וְרִשִׁים
כֹּל חַד וְחַד. מָאן הַרְקִיעַ. דָּא אִיהוּ הַרְקִיעַ
דְּבִיָּה חֲמָה וּלְכַנְּה וְכוּכְבִּיא וּמְזֻלִי, וְדָא אִיהוּ
סֵפֶר זְכָרוֹן. אִיהוּ מְגִיד וְרִשִׁים לְהוּ וְכַתִּיב לְהוּ
לְמַהוּי בְּנֵי הַיְכָלָא וּלְמַעַבְד רְעוּתָהוֹן תְּדִיר.

מְגִיד וְרוֹשֵׁם אוֹתָם וְכוֹתֵב אוֹתָם לְהִיּוֹת בְּנֵי הַיְכָל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

(סו) יום ליום יביע אמר - יום קדוש מאותם ימים עליונים של המלך, משבחים אותם החברים ואומרים אותו דבר שאמר כל אחד לחברו. יום ליום יביע אותו אמר ומשבחו, ולילה ללילה - כל דרגה שמשלמת [נ"א ששולמת] בלילה משבח זה לזה אותו דעת של כל אחד מחברו, ובשלמות [ס"א ובאהבה] רבה נעשים להם חברים ואוהבים.

אין אמר ואין דברים - בשאר דברי העולם, שלא נשמעים לפני המלך הקדוש ולא צריך לשמעם. אבל הדברים הללו, בכל הארץ יצא קום. עושים מדידה, אותם דברים מדורים עליונים ומדורים תחתונים, מאלה נעשים רקיעים, ומאלה הארץ, מאותו השבת. ואם תאמר שאותם דברים במקום אחד משוטטים בעולם - בקצה תבל מליהם. וכיון שנעשים מהם רקיעים, מי שורה בהם? חזר ואמר, לשמש שם אהל בהם. אותו שמש, קדוש שם מדורו ומשכנו בהם ומתעטר בהם.

בין ששורה באותם רקיעים ומתעטר בהם, אזי - והוא פתח יצא מחפתו. שמת ורץ באותם רקיעים. יוצא מהם ורץ לתוך מגדל אחד אחר במקום אחר. מקצה השמים מוצאו - ודאי מעולם עליון יוצא ובה, שהוא קצה השמים למעלה. ותקופתו - מי זה תקופתו? זה קצה השמים למטה, שהיא תקופת השנה שסובבת את כל האיברים, ומתקשרת מן השמים עד רקיע זה. ואין נסתר מחמתו - שאותה תקופה זו ותקופת השמש שמשוכב בכל צד.

ואין נסתר - אין מי שמתכסה

יום ליום יביע אמר, (תהלים ט) יומא קדישא מאנון יומין עלאין דמלכא משבחין לון לחבריא ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא יביע ההוא אמר ומשבח ליה. ולילה ללילה כל דרגא דאשלים (נ"א דשלים) בליליא משבח דא לדא ההוא דעת דכל חד מחבריה, ובשלימו (ס"א ובחיימו) סגי אתעבידו לון חברין ורחימין.

אין אמר ואין דברים בשאר מילין דעלמא. דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לון. אבל הגי מילי בכל הארץ יצא קום. עבדי (דף ט ט"ו א) משיחא אנון מלין מדורי עלאי ומדורי תתאי, מאלין אתעבידו רקיעין ומאלין ארץ מההיא תושבחתא. ואי תימא דאנון מלין באתר חד. משטטא בעלמא בקצה תבל מליהם. וכיון דאתעבידא רקיעין מנהון, מאן שריא בהון. הדר ואמר לשמש שם אהל בהם. ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ומשפניה בהו ואתעטר בהו.

בין דשרי באנון רקיעין ואתעטר בהו, כדין והוא כחתן יוצא מחפתו. חדי ורהיט באנון רקיעין. נפק מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא באתר אחרא. מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה נפיק ואתיא דאיהו קצה השמים לעילא. ותקופתו, מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהי תקופת השנה דאסחרא לכל שייפין. ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא. ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא.

ואין נסתר לית דאתפסי מגיה מפל דרגין עלאין דהו פלהו מסחרן ואתיין לגביה

ממנו מכל הדרגות העליונות שהיו כלם מקיפות ובאות אליו, וכל אחד ואחד אין מי שמתכסה ממנו. מחמתו - בשעה שמתחמם ושב (ומשתוקק) לגביהם בתשובה (בתשוקה) שלמה, כל השבח הזה וכל העלוי הזה בגלל התורה הוא, שכתוב תורת ה' תמימה. שש פעמים כתוב כאן ה', וששה פסוקים מן "השמים מספרים" עד "תורת ה' תמימה". ועל סוד זה כתוב בראשית - הרי שש אותיות. ברא אלהים את השמים ואת הארץ - הרי שש תבות. פסוקים אחרים כנגד שש פעמים ה'. ששה פסוקים בגלל שש אותיות של כאן. ששה שמות בגלל שש תבות של כאן.

בעודם יושבים, נכנסו רבי אלעזר בנו ורבי אבא. אמר להם, ודאי פני השכינה באו, ולכן קראנו לכם פניא"ל, שהרי ראיתם את השכינה פנים בפנים. ועכשו שידעתם וגלה לכם הפתוח של "ובניהו בן יהודע" - ודאי שדבר עתיק קדוש הוא והפסוק שלאחריו. ואותו הסתום מהכל אמרו.

ופסוק זה הוא במקום אחר כגון זה. פתח ואמר, (דברי הימים א-יא) והוא הפה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה. והכל סוד אחד הוא. מי המצרי? אותו הידוע, (שמות יא) גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו', גדול ונכבד כמו שגלה אותו זקן (רב המנוח).

ופסוק זה מתבאר בישיבה העליונה. איש מדה הפל אחד. (שמואל ב-בג) איש מראה ואיש מדה הכל אחד. בגלל שהוא שבת ותחום, שכתוב (במדבר לה)

וְכַל חַד וְחַד יָחַד לִית מְאֵן דִּיתְפְּסֵי מִינֵיהּ. מִחֲמַתּוּ בְּשַׁעֲמָא דְאַתְחַמֵּם וְתַב (וְתַאֲבִי) לְגַבֵּייהוּ בְּתִיבְתָא (בְּתִיבְתָא) שְׁלִים. כָּל שְׁבַחָא דָא וְכָל עֲלוּיָא דָא בְּגִין אֲוִרֵיתָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים ט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. שִׁית זְמַנִּין כְּתִיב הֶכָא יְיָ וְשִׁית קְרָאֵי מִן הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים עַד תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה וְעַל רְזָא דָא כְּתִיב בְּרֵאשִׁית הָא שִׁית אֲתוּוֹן. בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הָא שִׁית תְּבִין. קְרָאֵי אַחֲרֵינִין לְקַבֵּל שִׁית זְמַנִּין ה' שִׁית קְרָאֵי בְּגִין שִׁית אֲתוּוֹן דְּהֶכָא. שִׁית שְׁמֵהּ בְּגִין שִׁית תְּבִין דְּהֶכָא.

עַד דְּהוּוּ יְתִבֵי עָאלוּ רַבֵּי אֲלַעְזָר בְּרִיהּ וְרַבֵּי אַבָּא. אָמַר לוֹן וְדַאי אֲנִפִּי שְׁכִינְתָא אֲתִינִין, וְעַל דָּא פְּנִי"אַל קְרִינָא לְכוּ, דְּהָא חֲמִיתוֹן אֲנִפִּי שְׁכִינְתָא אֲפִין בְּאַפִּין. וְהַשְׁתָּא דְקָא יִדְעַתוֹן וְגַלִּי לְכוּ קְרָא דּוּבְנֵיהוּ בֶן יְהוּדַע, וְדַאי דְמִלָּה דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא אִיהוּ וְקָרָא דְאַבְתְּרִיהּ. וְהָהוּא דְסִתִּים מְפֻלָּא אָמְרוּ. וְהָאֵי קְרָא אִיהוּ בְּאַתְרַא אַחֲרָא כְּגוּוֹנָא דָא. פְּתַח וְאָמַר (דְּבַרֵי הַיָּמִים א יא) וְהוּא הֶכָּה אֶת הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ מְדָה חֲמֵשׁ בְּאַמָּה, וְכֹלָא רְזָא חָדָא אִיהוּ, מְהָאֵי (ס"א ה"א) מְצָרִי, הָהוּא דְאַשְׁתְּמוּדַע, (שמות יא) גְּדוֹל מְאֹד בְּאַרְץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגו' רַב וַיִּקְרָא כְּמָה דְגַלִּי הָהוּא סְבָא.

וְהָאֵי קְרָא בְּמִתִּבְתָּא עֲלָאָה אֲתָמְרוּ. אִישׁ מְדָה כֹּלָא חַד. (שמואל ב בג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ מְדָה כֹּלָא חַד. בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁבַת וְתַחוּמָא דְכְתִיב, (במדבר לה) וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ לְעִיר, וְכְתִיב, (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה. וְעַל דָּא אִישׁ מְדָה אִיהוּ. וְאִיהוּ מִמֶּשׁ וּמִדַּתֶּם מַחוּץ לְעִיר, וְכְתוּב (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה. וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא, וְהוּא

ממש איש מדה הוא, ארכו מסוף העולם ועד סוף העולם. אדם הראשון כף היתה. ואם תאמר, הרי כתוב חמש באמה? אותם חמש באמה היו מסוף העולם ועד סוף העולם.

(דברי הימים א יא) וביד המצרי חנית, כמו שנאמר כמנור ארגים - זה מטה האלהים שהיה בידו חקוק בשם גלוף מפרש באור של צרופי אותיות שהיה חוקק בצלאל וישיבתו, שנקרא אורג, שפנתוב (שמות לה) מלא אתם וגו' חרש וחשב ורקם וגו'. והוא מטה היה מאיר שם חקוק בכל הצדדים באור שהחכמים שהיו חוקקים שם המפרש בארבעים ושנים אפנים. והפסוק מכאן והלאה כמו שאמר. אשרי חלקו. שבו נכבדים, שבו ונחדש תקון הפלה בלילה הנה. שכל מי שמשפתף יחד אתה בלילה הנה, יהיה שמור למעלה ולמטה כל השנה ההיא ויוציא שנתו בשלום. עליהם פתוב (תהלים לד) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'. פתח רבי שמעון ואמר, בראשית ברא אלהים. בפסוק זה יש להסתכל, שכל מי שאומר יש אלוה אחר, משמד מהעולמות, כמו שנאמר (ירמיה י) כף תאמרו להם: אלהי השמים וארקא לא עשו, יאבדו מהארץ ומתחת השמים אלה. בגלל שאין אלוה אחר חוץ מן הקדוש ברוך הוא בלבדו.

ופסוק זה הוא תרגום, חוץ ממלת סוף הפסוק (אלה). אם תאמר בגלל שמלאכים קדושים לא נזקקים לתרגום ולא מכירים אותו, אז מלה זו ראויה היא להאמר בלשון הקדש כדי שישמעו מלאכים קדושים ויהיו

איש מדה איהו ארפיה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. אדם הראשון הכי הנה. ואי תימא הא כתיב חמש באמה. אנון חמש באמה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא הנה.

וביד המצרי חנית (דברי הימים א יא) כמה דאת אמר כמנור אורגים, דא מטה האלהים דהנה בידיה חקיק בשמא גליפא מפרש בנהירו דצרופי אתוון דהנה גליף בצלאל ומתיבתא דיליה דאקרי אורג דכתיב, (שמות לה) מלא אותם וגו' חרש וחשב ורקם וגו'. והוא מטה הנה נהיר שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין דהוה מגלפין שמא מפרש בארבעין ותריין גוונני. וקרא מפאן ולהלאה כמה דאמר זכאה חולקיה. תיבו יקרין תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא. דכל מאן דאשפתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם. עליהו כתיב (תהלים לד) חונה מלאך יי סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב יי:

פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים. האי קרא אית לאסתפלא ביה. דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי מעלמין. כמה דאתמר (ירמיה י) פדנה תמרון להום אלהא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה. בגין דלית אלהא אחרא בר קדשא בריך הוא בלחודווי.

והאי (דף ט ע"ב) קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא. אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודען ביה, מלה דא יאות היא למימר בלישנא קדישא בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא. אלא ודאי

זְקוּקִים לַהֲדוּת עַל זֶה, אֵלֶּא וְדַאי מְשׁוּם כִּף פְּתוּב תְּרַגּוּם, שְׁלֵא נִזְקָקִים לוֹ הַמְּלָאכִים הַקְּדוּשִׁים וְלֹא יִקְנְאוּ בְּבֶן אָדָם לְהִזִּיק לוֹ, בְּגִלְל שְׁבַפְסוּק זֶה בְּכָלֵל הֵם מְלָאכִים קְדוּשִׁים, שְׁהָרִי הֵם נִקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם בְּכָלֵל שֶׁל אֱלֹהִים, וְהֵם לֹא עָשׂוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאֶרְקָא, הִנֵּה צְרִיף לְכַתֵּב וָאֶרְעָא (אֶרֶץ)! אֵלֶּא בְּגִלְל שְׁאֶרְקָא הִיא אַחַת מֵאוֹתָן שְׁבַע אֲרָצוֹת שְׁלֹמֶטָה, וּבִאוּתוֹ מִקּוֹם יִשָּׁנֵם בְּנֵי בְנֵי שֶׁל קִינ. לְאַחַר שְׁגֵרַשׁ מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, יָרַד שֶׁם וַעֲשֵׂה תוֹלְדוֹת, וְהִשְׁתַּבֵּשׁ שָׁם, שְׁלֵא יָדַע כְּלוּם. וְהִיא אֶרֶץ

כְּפוּלָה שְׁנִכְפָּלָה מִחֻשָּׁף וָאוּר. וְשֵׁם שְׁנֵי מְמַנִּים שְׁלִיטִים שְׁשׁוּלְטִים - זֶה בַּחֻשָּׁף וְזֶה בְּאוּר. וְשֵׁם קְטְרוּג זֶה בְּזֶה. וּבִשְׁעָה שְׁיָרַד לְשֵׁם קִינ, הִשְׁתַּתְּפוּ זֶה עִם זֶה וְהִשְׁלִימוּ כְּאַחַד, וְהַכֵּל רוֹאִים שֶׁהֵם תוֹלְדוֹת קִינ. וְעַל זֶה הֵם בְּשְׁנֵי רֵאשִׁים כְּמוֹ שְׁתֵּי חַיּוֹת, פֶּרֶט שְׁכַשְׂאוֹתוֹ אוּר שׁוּלֵט - מְנַצֵּחַ שְׁלוֹ וּמְנַצֵּחַ עַל הָאֲחֵר. וְעַל זֶה נִכְלָלוּ שְׁבַחֻשָּׁף בְּאוּר וּנְהִיִּים אַחַד. הֵם שְׁנֵי מְמַנִּים, עֶפְרַיִם וְקַסְטִימוֹן, וְדַמוּתָם כְּדַמוּת מְלָאכִים קְדוּשִׁים בְּשֵׁשׁ כְּנָפַיִם, אַחַד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ שׁוֹר, וְאַחַד דְּמוּתוֹ כְּמוֹ נֶשֶׁר, וְכַשְׁמַתְחַבְרִים נַעֲשִׂים דְּמוּת אָדָם.

בְּשֵׁהֶם בַּחֻשָּׁף, מִתְּהַפְּכִים לְדַמוּת שֶׁל נַחֲשׁ בְּשְׁנֵי רֵאשִׁים, וְהוֹלְכִים כְּנַחֲשׁ, וְטָסִים לְתוֹף הַתְּהוּם וְרוֹחֲצִים בֵּינֵם הַגְּדוּל. כְּשִׁמְגִיעִים לְשִׁלְשֵׁלַת עֲזוּ"א וְעַזְא"ל, מְרַגְזִים אוֹתָם וּמְעוֹרְרִים אוֹתָם, וְהֵם מְדַלְגִים לְתוֹף הָרִי הַחֻשָּׁף, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא רוֹצֵה לְתַבַּע לָהֶם דִּין. וְשְׁנֵי מְמַנִּים אֵלּוּ שְׁטִים בֵּינֵם הַגְּדוּל, וּפּוֹרְחִים מִשָּׁם, וְהוֹלְכִים בְּלִילָה לְנַעֲמָה, אִם

בְּגִין כִּף פְּתוּב תְּרַגּוּם דְּלֹא נִזְקָקִין בֵּיה מְלָאכִין קְדִישִׁין לָא יִקְנְאוּן בְּבַר נֶשׁ לְאַבְאָשָׁא לִיה, בְּגִין דְּבַהֲאִי קָרָא בְּכָלֵלָא אַנּוּן מְלָאכִין קְדִישִׁין, דְּהָא אַנּוּן אֱלֹהִים אֶקְרוּן וּבְכָלֵלָא דְּאֱלֹהִים הוּו, וְאַנּוּן לֹא עֲבָדוּ שְׁמַיָּא וְאֶרְקָא. וְאֶרְקָא, וְאֶרְעָא מִיבְעֵי לִיה. אֵלֶּא בְּגִין דְּאֶרְקָא אִיהִי חֲדָא מֵאַנּוּן שְׁבַע אֲרַעִין דְּלִתְתָּא. וּבַהֲהוּא אַתְרַּא אִית בְּנֵי בְנוֹי דְּקִינ. לְבַתְרַּא דְּאִתְתְּרַּף מֵעַל אִפֵּי אֲרַעָא נְחִית לְתַמָּן וְעֲבִיד תוֹלְדוֹת וְאִשְׁתַּבֵּשׁ תַּמָּן דְּלֹא יָדַע כְּלוּם. וְאִיהוּ אֲרַעָא כְּפִילָא דְּאִתְכַּפַּל מִחֻשָּׁכָא וּנְהוּרָא.

וְאִית תַּמָּן תְּרִין מְמַנִּין שְׁלִיטִין דִּי שְׁלִטִין דָּא בַּחֻשָּׁכָא וְדָא בְּנְהוּרָא. וְתַמָּן קְטְרוּגָא דָּא בְּדָא. וְשַׁעֲתָא דְּנְחִית לְתַמָּן קִינ, אִשְׁתַּתְּפוּ דָּא בְּדָא וְאִשְׁתַּלִּימוּ כְּחֲדָא. וְכִלְא חֲזִי דְּאַנּוּן תוֹלְדוֹת דְּקִינ. וְעַל דָּא אַנּוּן בַּתְּרִין רֵאשִׁין כְּתְרִין חִיּוּן, בַּר דְּכַד הִהוּא נְהוּרָא שְׁלִיט נַצַּח דִּילִיָּה וְנַצַּח עַל אַחְרָא. וְעַל דָּא אִתְכַּלִּילוּ דִּי בַּחֻשָּׁכָא בְּנְהוּרָא וְהוּו חַד. אַנּוּן תְּרִין מְמַנִּין עֶפְרַיִם וְקַסְטִימוֹן. וְדִיוקְנָא דְּלַהוּן כְּדִיוקְנָא דְּמְלָאכִין קְדִישִׁין בְּשִׁית גְּדַפִּין. חַד דִּיוקְנָא כְּתוּר"א, וְחַד דִּיוקְנָא כְּנִשְׁר"א. וְכַד מִתְּחַבְרָן אִתְעַבִּידוּ דִּיוקְנָא דְּאָדָם.

כַּד אַנּוּן בַּחֻשָּׁכָא מִתְּהַפְּכִין לְדִיוקְנָא דְּנַחֲשׁ בַּתְּרִין רֵאשִׁין וְאִזְלִין כְּחוּיָא וְטָאסִין גּוּ תְהוּמָא וְאִסְתַּחֲיִין בִּימָא רַבָּא. כַּד מְטָאן לְשִׁלְשֵׁלָא דְּעַזְא"א וְעַזְא"ל מְרַגְזִין לוּן וּמִתְעַרֵּי לוּן. וְאַנּוּן מְדַלְגִין גּוּ טוּרֵי חֻשָּׁכָן וְחֻשְׁבֵי דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי לְמִתְבַּע לוּן דִּינָא. וְאִלִּין תְּרִין מְמַנִּין שְׁאִטִין בִּימָא רַבָּא וּפְרַחִין מִתַּמָּן וְאִזְלִין בְּלִילָא לְגַבֵּי נַעֲמָה

השדים, שטעו אחריה יראים ראשונים וחשבו להתקרב אליה. והיא מדלגת ששים אלה פרסאות, ונעשית בכמה ציורים לגבי בני אדם כדי שטעו אחריה בני אדם.

ושני ממנים אלה פורחים ומשוטטים בכל העולם וחוזרים למקומם, והם מעוזרים לאותם בני בניו של קנן ברוח של יצרים רעים לעשות תולדות. השמים ששם הם שולטים אינם כאלה, והארץ לא מולידה בכחם שלהם זרע וקציר כמו אלה, ולא חוזרים אלא בכמה שנים וזמנים. והם אלהי השמים וארקא לא עשו. יאבדו מארץ עליונה של תבל, שלא ישלטו בה ולא ישוטטו בה, ולא יגרמו לבני אדם להטמא ממקרה לילה. ועל זה יאבדו מהארץ ומפתח השמים, שנעשו בשם של אלה, כמו שנתבאר. ולכן פסוק זה הוא תרגום, שלא יחשבו מלאכים עליונים שעליהם אומרים, ולא יקטרגו לנו. ועל זה הסוד של "אלה" כמו שנתבאר, הוא דבר קדוש שלא מתחלף בתרגום.

אמר לו רבי אלעזר, פסוק זה שפיתוב (ירמיה) מי לא יראך מלך הגוים פי לך יאתה, איזה שבח הוא? אמר לו, אלעזר בני, פסוק זה נאמר בכמה מקומות, אבל ודאי הוא לא (ירמיה), שפיתוב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. שחרי בא לפתח פה הרשעים שחושבים שהקדוש ברוך הוא לא יודע הרהוריהם ומחשבותיהם, ולכן יש להודיע את שטותם. שפעם אחת בא אלי פילוסוף אחד מאמות העולם, אמר לי: אתם אומרים

אמהון דשדין דטעו אבתרהא דחלין קדמאין וחשבין למקרב לגבה. ואיהי דליגת שתין אלפין פרסין ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא בגין דיטעון בני נשא אבתרה.

ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא ואהדרן לאתרייהו. ואנון מתערין לאנון בני בנוי דקין ברוחא דיצרין בישין למעבד תולדות. שמיא דשלטין תמן לאו כהני. ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא כהני. ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין. ואנון אלהא די שמיא וארקא לא עבדו. יאבדו מארעא עילאה דתבל, דלא ישלטון בה ולא ישטטון בה ולא יהון גרמין לבני נשא לאסתאבא ממקרה ליליא. ועל דא יאבדו מארעא ומן תחות שמיא דאתעבידו בשמא דאלה כמה דאתמר. ועל דא האי קרא תרגום דלא יחשבון מלאכי עלאי דעלייהו אמרין, ולא יקטרגו לן. ועל דא רזא דאלה כמה דאתמר איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום.

אמר ליה רבי אלעזר, האי קרא דכתיב, (ירמיה) מי לא יראך מלך הגוים פי לך יאתה, מאי שבחא איהו. אמר ליה אלעזר ברי, האי קרא בכמה דוכתי אתמר, אבל ודאי לאו איהו (נ"א תכ"י) דכתיב, (ירמיה) פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם דהא אתא למפתח פומא דחייבין דחשבין דקדשא בריה הוא לא ידע הרהורין ומחשבין דילהון. ובגין פה אית לאודעא שטותא דלהון. דזמנא חדא אתא פילוסופא חדא דאומות העולם לגבאי, אמר לי אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא. פלהון חילין ומשריין לא אדבקן שאליהם שולט בכל רומי השמים? כל הצבאות והמרפבות לא משיגים ולא יודעים את מקומו.

פסוק זה לא מגדיל את כבודו כל כך, שכתוב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין פמוך. מה שקול זה לבני אדם שאין להם קיום?

ועוד, שאתם אומרים (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם - אבל באמות העולם קם. גם כך אני אומר, בכל חכמי הגוים אין פמוהו - אבל בחכמי ישראל יש. אם כך, אלוה שיש בחכמי ישראל פמוהו, אינו האלוה השליט. עין בפסוק ותמצא שדיקתי פראוי. אמרתי לו: ודאי יפה אמרת.

מי מחיה מתים? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אליהו ואלישע והחיו מתים. מי מוריד גשמים? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אליהו ומנע אותם, והורידם בתפלתו. מי עשה שמים וארץ? אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. בא אברהם והתקיימו בעמדם בגללו. מי מנהיג את השמש? אלא הקדוש ברוך הוא. בא יהושע והשתיקו וצוהו שיעמד על עמדו ושקט, וכתוב (יהושע י) וידם השמש וירח עמד. הקדוש ברוך הוא גזר גזר דין - גם כך משה גזר דין והתקיים. ועוד, שהקדוש ברוך הוא גזר גזרות - וצדיקי ישראל מבטלים אותם, שכתוב (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. ועוד, שהוא מצוה אותם ללכת בדרךיו ממש להתדמות לו בכל. הלך אותו פילוסוף והתגזר בכפר שחלים, וקראו לו יוסי קטינאה, ולמד תורה הרבה, והוא בין חכמי וצדיקי אותו מקום.

בעת יש להסתכל בפסוק, והרי

ולא ידעי אתר דיליה. האי קרא לא אסגי יקריה כל כך. דכתיב פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין פמוך. מאי שיקולא דא לבני נשא די לית (דף י"ע"א) לון קיומא.

ותו דאתון אמרין (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם. אוף הכי אנא אימא בכל חכמי הגוים אין פמוהו, אבל בחכמי ישראל אית. אי הכי אלהא דאית בחכמי ישראל פוותיה לאו איהו עלאה שליטא. אסתפל בקרא ותשפח דידיקנא כדקא יאות. אמינא ליה ודאי שפיר קא אמרת.

מאן מחיה מתים אלא קדשא בריך הוא בלחודו, אתא אליהו ואלישע ואחיו מתיא. מאן מוריד גשמים אלא קדשא בריך הוא בלחודו אתא אליהו ומנע לון ונחית לון בצלותיה. מאן עבד שמיא וארעא אלא קדשא בריך הוא בלחודו, אתא אברהם אתקיימו בקיומוהי בגיניה. מאן מנהיג שמשא אלא קדשא בריך הוא, אתא יהושע ושכיף ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך וכתיב, (יהושע י) וידם השמש וירח עמד. קדשא בריך הוא גזר גזר דין אוף הכי משה גזיר גזר דין ואתקיימו. ותו דקדשא בריך הוא גזר גזרין וצדיקנא דישראל מבטלין לו דכתיב, (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש לאתדמא ליה בכלא. אזל ההוא פילוסופא ואתגזיר בכפר שחלים וקרין ליה יוסי קטינאה. ואוליך אורייתא סגיא. ואיהו בין חפמיין וזפאין דההוא אתר.

השתא אית לאסתפלא בקרא והא כתיב, (ישעיה מ) כל הגוים פאין נגדו.

מאי רבוניא הכא. אלא מי לא יראך מלך הגוים וכי מלך הגוים איהו ולא מלך ישראל. אלא בכל אתר קדשא בריך הוא בעא לאשתפחא בישראל, ולא אתקרי אלא על ישראל בלחודוי. דכתיב, (שמות ה) אלהי ישראל אלהי העברים, וכתיב, (ישעיה מד) פה אמר יי מלך ישראל. מלך ישראל ודאי. אמרו אומות העולם פטרון אחרן אית לן בשמיא דהא מלכיכון לא שליט אלא עלייכו בלחודיכון ועלנא לא שליט.

אתא קרא ואמר מי לא יראך מלך הגוים (נ"א מלכא עילאה לבראה לון ולאקאח לון ולמעבר בהון רעותיה.

כי לך יאתה לברלא מנה לעילא ותתא. כי בכל חכמי הגוים) אלין שליטין רברבן די ממנן עלייהו. ובכל מלכותם בההוא מלכו דלעילא. דהא ארבע מלכוון שליטין אית לעילא ושליטין ברעותיה על כל שאר עמין. ועם כל דא לית בהו די עביד אפלו מלה זעירא אלא כמה דפקיד לון דכתיב, (דניאל ד) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא. חכמי הגוים אנון ממנן ורברבן דלעילא דחכמתא דלהון מנייהו הוה. בכל מלכותם מלכותא דשליט כמה דאתמר. ודא הוא קרא פפשיטיה.

אבר' בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. האי אשפחנא בספרי קדמאי, דאנון משריין וחיילין אף על גב דאתפקדן על מלין דעלמא ופקיד לכל חד למעבד עבידתא, מאן הוא (סתניא קרישא ולא ברעותיה) די עביד שום חד מנייהו כמוף. בגין דאנת רשים בעילוניא, ואת רשים בעובדך מפלהו. ודא הוא מאין כמוף יי, מאן הוא סתימאה בעלוי, ואתה רשום במעשה מכלם. וזהו מאין כמוף הי. מיהו נסתר קדוש שיעשה ויהיה כמוף

כתוב (ישעיה מ) כל הגוים פאין נגדו, מה הרבוי פאין? אלא, מי לא יראך מלך הגוים, וכי מלך הגוים הוא, ולא מלך ישראל? אלא בכל מקום הקדוש ברוך הוא רצה להשתבח בישראל, ולא נקרא - רק על ישראל לבדם, שכתוב (שמות ה) אלהי ישראל אלהי העברים. וכתיב פה אמר הי מלך ישראל. מלך ישראל בודאי. אמרו אומות העולם: פטרון אחר לנו בשמים, שהרי מלככם לא שולט אלא עליכם לבדכם, ועלינו אינו שולט.

בא הפסוק ואמר, מי לא יראך מלך הגוים (נ"א המלך העליון לרדות בהם ולהלקותם ולעשות בהם רצונו. כי לך יאתה, לרד ממוך למעלה ולמטה. כי בכל חכמי הגוים) - אלה שליטים גדולים הממנים עליהם. ובכל מלכותם - במלכות ההיא שלמעלה, שהרי ארבע מלכיות שולטות יש למעלה, ושולטות ברצונו על כל שאר העמים, ועם כל זה אין בהם שיעשה אפלו דבר קטן אלא כמו שצוה אותם, כמו שכתוב (דניאל ד) וכרצונו עושה בצבא השמים ובדירי הארץ. חכמי הגוים - אותם הממנים והגדולים שלמעלה שחכמתם היא מהם. ובכל מלכותם - המלכות השלטת, כמו שנאמר. וזה המקרא כפשוטו.

אבר' בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם - את זה מצאנו בספרי הראשונים, שאותן מרפכות וצבאות, אף על גב שנתמנו על דברי העולם ומנה לכל אחד לעשות פעלתו, מיהו נסתר קדוש ולא ברצונו שיעשה שום אחד מהם כמוף? בגלל שאתה רשום נסתר קדוש שיעשה ויהיה כמוף

למעלה ולמטה ויהיה דומה לך
 בכל? מעשה המלך הקדוש,
 שמים וארץ. אבל הם (ישעיה
 מד) תהו וחמודיהם כל יועילו.
 בקדוש-ברוך-הוא פתוב בראשית
 ברא אלהים וכו', במלכותם פתוב
 והארץ היתה תהו ובהו.

אמר רבי שמעון לחברים, בני
 הלולא זו, כל אחד מכם יקשט
 קשוט אחד לפלה. אמר לרבי
 אלעזר בנו, אלעזר, תן מתנה אחת
 לפלה, שהרי מחר יסתפל (הקדוש
 ברוך הוא) [נ"א ב] כשיכנס לחפה
 באותם שירים ושבתים (אצערות
 וצמידים) שנותנים לה בני ההיכל
 לעמד לפניו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (שיר א) מי
 זאת עלה מן המדבר וגו'. מי זאת
 - הכלל של שני קדושים של שני
 עולמות בחבור אחד וקשר אחד
 - עלה ממש להיות קדש קדשים.
 שהרי קדש קדשים מ", ומתחבר
 עם זא"ת כדי להיות עולה, שהיא
 קדש קדשים. מן המדבר - שהרי
 מן המדבר ירשה להיות כלה
 ולהכנס לחפה. ועוד, מן המדבר
 היא עולה, כמו שנאמר (שיר ד)
 ומדברך נאוה. באותו מדבר של
 לחש בשפתים היא עולה.

ושנינו, מהו שכתוב (שמואל א-
 ד) האלהים האלה אלה הם
 האלהים המפים את מצרים בכל
 מפה במדבר, וכי כל מה שעשה
 להם הקדוש ברוך הוא במדבר
 היה? והרי בישוב זה היה! אלא
 במדבר - בדבור, כמו שנאמר
 (שיר ד) ומדברך נאוה, וכתוב
 (תהלים עז) ממדבר הרים. גם כן
 עלה מן המדבר - מן המדבר
 ודאי. באותו דבר של הפה היא
 עולה ונכנסת בין פנפי האמא,
 ואחר כן בדבור יורדת ושורה

קדישא דיעביד ולהוי כמוך עילא ותתא.
 ויהא דמי לך בכל, עובדא דמלכא קדישא
 שמים וארץ, אבל אנון (ישעיה מד) תהו
 וחמודיהם כל יועילו. בקודשא בריך הוא
 כתיב בראשית ברא אלהים וגו', במלכותם
 פתיב והארץ היתה תהו ובהו.

אמר רבי שמעון לחברייא בני הלולא
 דא, כל חד מנכון יקשט קשוטא
 חד לפלה. אמר לרבי אלעזר בריה.
 אלעזר הב נבזבזא חד לפלה דהא למחר
 אסתפל (קדשא ברוך הוא) (נ"א ב) פד יעול
 לחופה באנון שירין ושבתין דיהבו לה
 בני היכלא לקיימא קמיה.

פתח רבי אלעזר ואמר (שיר השירים ג) מי זאת
 עולה מן המדבר וגו', מי זאת,
 כללית
 דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא
 וקשורא חדא. עולה ממש למהוי קדש
 קדשין. דהא קדש קדשין מ". ואתחברא
 בזא"ת. בגין למהוי עולה דאיהי קדש
 קדשין. מן המדבר דהא מן המדבר ירתא
 למהוי כלה ולמיצל לחפה. תו מן המדבר
 איהי עולה כמה דאת אמר, (שיר השירים ד)
 ומדברך נאוה בההוא מדבר (דף י"ב) דלחישו
 בשפוון איהי עולה.

ותנינן מאי דכתיב, (שמואל א ד) האלהים
 האדירים האלה אלה הם האלהים
 המפים את מצרים בכל מפה במדבר. וכי
 כל דעבד לון קדשא בריך הוא במדבר הוה,
 והא בישובא הוה. אלא במדבר, בדבורא,
 כמא דאת אמר, (שיר השירים ד) ומדברך נאוה.
 וכתיב, (תהלים עז) ממדבר הרים. אוף הכי
 עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי. בההיא
 מלה דפומא איהי סלקא ואעלת בין גדפי דאמא, ולכתר בדבורא

על ראשי העם הקדוש.
 איך עולה בדבור? שהרי
 בהתחלה, כשפן אדם קם בבקר,
 יש לו לברך לרבנונו בשעה
 שפקח עיניו. איך מברך? כך היו
 עושים חסידים ראשונים: נטלה
 של מים היו נותנים לפניהם,
 ובזמן שמתעוררים בלילה,
 רוחצים ידיהם, ועומדים
 ועוסקים בתורה ומברכים על
 קריאתה. וכשהתרגול קורא, אז
 חצות הלילה ממש, ואז הקדוש
 ברוך הוא נמצא עם הצדיקים
 בגן עדן. ואסור לברך בידים
 טמאות ומזהמות, (ומברכים), וכך
 כל שעה.

בגלל שבשעה שפן אדם ישן,
 רוחו פורחת ממנו. ובשעה
 שרוחו פורחת ממנו, רוח טמאה
 מזמנת ושורה על ידיו ומטמאת
 אותם, ואסור לברך בהם ללא
 נטילה. ואם תאמר, אם כך, הרי
 ביום כשאנינו ישן ורוחו לא
 פורחת ממנו ולא שורה עליו
 רוח טמאה, וכשנכנס לבית
 הפסא לא לברך ולא לקרא בתורה
 אפלו דבר אחד עד שירחץ ידיו!
 ואם תאמר בגלל שהם מלכלכים
 - לא כך הוא, במה התלכלכו?
 אלא אוי לבני העולם שלא
 משגיחים ולא יודעים על כבוד
 רבונם ולא יודעים על מה עומד
 העולם. יש רוח אחד בכל בית
 פסא שבעולם ששם שורה ונהנה
 מאותו לכלוף וטנפת, ומיד
 שורה על אותן אצבעות ידי הבן
 אדם.

פתח רבי שמעון ואמר, כל מי
 ששמח באותם המועדים ולא
 נותן חלק לקדוש-ברוך-הוא,
 אותו רע עין, שטן שונא אותו
 ומקטרט עליו ומסלקו מהעולם,
 וכמה צרות על צרות מסובב לו.
 חלק הקדוש ברוך הוא לשמח

נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא.
 הוה סלקא בדבורא. דהא בשירותא כד בר
 נש קאים בצפרא אית ליה לברכא
 למאריה. בשעתא דפקח עינוי הוה מברך.
 הכי הוה עבדי חסידי קדמאי, נטלא דמייא
 הוה יחבי קמייהו, ובזמנא דאתערו בליליא
 אסתן ידיהו. וקיימי ולעאן באורייתא
 ומברכי על קריאתה. וכד תרגולא קרי וכדין
 פלגות ליליא ממש, וכדין קדשא ברוך הוא
 אשתפח עם צדיקייא בגנתא דעדן, ואסיר
 לברכא בידין מסואבות ומזהמות. (ומברכיין).
 וכן כל שעתא.

בגין דבשעתא דבר נש נאים, רוחיה פרחא
 מניה. ובשעתא דרוחיה פרחא מניה,
 רוחא מסאבא זמין ושריא על ידוי ומסאב
 לון ואסיר לברכא בהו בלא נטילה. ואי
 תימא אי הכי הא ביממא דלא נאים ולא פרח
 רוחיה מניה ולא שריא עליה רוחא מסאבא
 וכד עאל לבית הפסא לא יברך ולא יקרא
 בתורה אפלו מלה חדא עד דיסחי ידוי. ואי
 תימא בגין דמלוכלכים אנון, לאו הכי הוא,
 במה אתלכלכו. אלא ווי לבני עלמא דלא
 משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון ולא
 ידעי על מה קיימא עלמא. רוחא חדא אית
 בכל בית הפסא דעלמא דשריא תמן ואתהני
 מההוא לכלוכא וטנופא ומיד שרי על אנון
 אצבעאן ידוי דבר נש.

פתח רבי שמעון ואמר כל מאן דחדי באנון
 מועדיא ולא יהיב חולקיה לקדשא
 ברוך הוא, ההוא רע עין שטן שונא אותו
 וקא מקטרט ליה וסליק ליה מעלמא וכמה
 עקו על עקו מסבב ליה. חולקיה דקודשא
 ברוך הוא, למחדי למסכני כפום מה דיכיל

לְמַעַבְד. בְּגִין דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמֵיָא
אֵלִין אֲתֵי לְמַחְמֵי לְאַנוּן מְאַנִּין תְּבִירִין דִּילֵיה,
וְעָאֵל עֲלֵייהוּ וְחָמֵי דְלֹא אֵית לְהוּן לְמַחְדֵי,
וּבְכֵי עֲלֵייהוּ. סְלִיק לְעֵילָא לְחַרְבָּא עֲלֵמָא.

אַתָּאן בְּנֵי מְתִיבְתָא קָמִיה וְאַמְרֵי רַבּוֹן
עֲלֵמָא, רַחוּם וְחַנוּן אַתְּקְרִיאַת
יְתַגְלַגְלוּן רַחֲמֶךָ עַל בְּנֶךָ. אָמַר לוֹן וְכִי עֲלֵמָא
לֹא עֲבָדִית לֵיה אֱלָא עַל חֶסֶד דְּכֹתִיב, (תהלים
ט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, וְעֲלֵמָא עַל דָּא
קְיִימָא. אָמְרֵי קָמִיה מְלֹאכֵי עֲלֵאֵי, רַבּוֹן
עֲלֵמָא הָא פְּלַנְיָא דְאַכִּיל וְרוּי וְיָכִיל לְמַעַבְד
טִיבוּ עִם מְסַפְנֵי וְלֹא יְהִיב לוֹן מִיְדֵי. אֲתֵי
הֵהוּא מְקַטְרְגָא וְתַבַּע רְשׁוֹ וְרַדְף אַבְתָּרִיָּה
דִּיהוּא בַר נָשׁ.

מָאן לָן בְּעֲלֵמָא גְדוֹל מְאַבְרָהָם דְּעַבְד
טִיבוּ לְכָל בְּרִיָּין. בְּיוֹמָא דְּעַבְד
מִשְׁתַּיָּיא, מַה כְּתִיב, (בראשית כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד
וַיִּגְמַל, וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם
הַגְּמִל אֶת יִצְחָק. עַבְד אַבְרָהָם מִשְׁתַּיָּיא
וְקָרָא לְכָל רַבְרָבֵי דְרָא לְהֵיָא סְעוּדָתָא.
וְתַנִּין בְּכָל סְעוּדָתָא דְחַדְוָה, הֵהוּא
מְקַטְרְגָא אֲזִיל וְחָמֵי אֵי הֵהוּא בַר נָשׁ
אַקְדִים טִיבוּ לְמַסְפְּנֵי, וּמְסַפְּנֵי בְּבֵיתָא,
הֵהוּא מְקַטְרְגָא אַתְפָּרֵשׁ מֵהֵהוּא בֵּיתָא וְלֹא
עָאֵל תַּפְּזִין, וְאֵי לָאו עָאֵל תַּפְּזִין. וְחָמֵי
עַרְבוּבָיָא דְחַדְוָה בְּלֹא מְסַפְּנֵי וּבְלֹא טִיבוּ
דְאַקְדִים לְמַסְפְּנֵי, סְלִיק לְעֵילָא וּמְקַטְרְגָא
עֲלֵיה.

אַבְרָהָם פִּיזִין דְּזַמִּין לְרַבְרָבֵי דְרָא, נַחַת
מְקַטְרְגָא וְקָם עַל פְּתַחַא כְּגוּוֹנָא
דְמַסְפְּנָא וְלֹא הָוֵה מָאן דְאַשְׁגַּח בֵּיה. אַבְרָהָם
הָוֵה מְשַׁמֵּשׁ לְאַנוּן מְלָכִין וְרַבְרָבִין. שְׂרָה
אוּנִיקַת בְּנִין לְכַלְהוּ, דְלֹא הוּוּ מֵהַמְנִין פַּד

עֲנִיִּים כְּפִי מַה שְׂיָכּוּל לְעִשׂוֹת.
בְּגַלְל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָמִים
אֵלוּ בָּא לְרֹאוֹת אוֹתָם כְּלִים
שְׁבוּרִים שְׁלוּ, וְנִכְנַס עֲלֵיהֶם,
וְרֹאָה שְׂאִין לְהֶם לְשִׁמְחָה, וּבּוֹכָה
עֲלֵיהֶם. עוֹלָה לְמַעְלָה וְרוּצָה
לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם,

בְּאִים בְּנֵי הַשִּׁיבָה לְפָנָיו
וְאוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, רַחוּם
וְחַנוּן נִקְרֵאתָ, יְתַגְלַגְלוּ רַחֲמֶיךָ
עַל בְּנֶיךָ! אָמַר לְהֶם: וְכִי הָעוֹלָם
לֹא עֲשִׂיתִיהוּ אֱלָא עַל חֶסֶד,
שְׁפָתוֹב (תהלים ט) אָמַרְתִּי עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה, וְהָעוֹלָם עַל זֶה קִיַּם.
אוֹמְרִים לְפָנָיו הַמְּלֹאכִים
הָעֲלִיּוֹנִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי
פְּלוּנֵי שְׂאֵכֵל וְשִׁתָּה וְיָכּוּל לְעִשׂוֹת
חֶסֶד עִם הָעֲנִיִּים וְלֹא נָתַן לְהֶם
דְּבַר. בָּא אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא וּמְבַקֵּשׁ
רְשׁוֹת, וְרוּדְף אַחַר אוֹתוֹ אִישׁ.

מִי לָנוּ בְּעוֹלָם גְּדוֹל מְאַבְרָהָם
שְׁעֵשֶׂה חֶסֶד לְכָל הַבְּרִיּוֹת. בְּיוֹם
שְׁעֵשֶׂה מִשְׁתָּה מַה כְּתוּב? (בראשית
כא) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ
אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְּדוֹל בְּיוֹם הַגְּמִל
אֶת יִצְחָק. עֵשֶׂה אַבְרָהָם מִשְׁתָּה
וְקָרָא לְכָל גְּדוּלֵי הַדּוֹר לְאוֹתָהּ
סְעוּדָה. וְלְמַדְנּוּ, בְּכָל סְעוּדַת
שְׂמַחָה אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא הוֹלֵף
וְרוּאָה. אִם אוֹתוֹ אָדָם הַקָּדִים
חֶסֶד לְעֲנִיִּים וְהָעֲנִיִּים בְּבֵית -
אוֹתוֹ מְקַטְרְגָא נְפָרַד מְאוֹתוֹ בֵּית
וְלֹא נִכְנַס שָׁם. וְאִם לֹא - נִכְנַס
לְשֵׁם וְרוּאָה עַרְבוּבָיָה שֶׁל שְׂמַחָה
בְּלֵי עֲנִיִּים וּבְלֵי חֶסֶד שְׁהַקָּדִים
לְעֲנִיִּים, עוֹלָה לְמַעְלָה וּמְקַטְרְגָא
עֲלֵיו.

בִּיּוֹן שְׁהַזְמִין אַבְרָהָם אֶת גְּדוּלֵי
הַדּוֹר, יָרַד הַמְקַטְרְגָא וְעָמַד עַל
הַפְּתַח כְּמוֹ עֲנִי, וְלֹא הָיָה מִי
שְׁיִשְׁגִיחַ בוֹ. אַבְרָהָם הָיָה מְשַׁמֵּשׁ
אֶת אוֹתָם הַמְּלָכִים וְהַגְּדוּלִים.
שְׂרָה הִינִיקָה בָּנִים לְכָלָם, שְׁלֹא
הָיוּ מְאַמְנִים כְּשֶׁהוֹלִידָה, אֱלָא

אָמְרוּ, אָסוּפִי הוּא, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ מִן הַשּׁוּק. מִשּׁוּם כִּךְ הִבִּיאוּ אֶת בְּנֵיהֶם עִמָּם, וְנִטְלָה אוֹתָם שָׂרָה וְהִינִיקָה אוֹתָם לְפָנֶיהָ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) מִי מִלָּל לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה. בָּנִים וּדְאִי. וְהִמְקַטְרֵג הֵהוּא עַל הַפֶּתַח. אָמְרָה שָׂרָה, צַחֵק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד עָלָה הִמְקַטְרֵג הֵהוּא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֵבִי, עָשָׂה סְעוּדָה וְלֹא נָתַן לָךְ דָּבָר וְלֹא לְעַנְיִים, וְלֹא הִקְרִיב לְפָנֶיךָ אֶפְלוֹ יוֹנָה אַחַת. וְעוֹד, אָמְרָה שָׂרָה שְׁצַחֵקְתָּ בִּהּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי בְּעוֹלָם כָּאֲבָרָהּ? וְלֹא זֶה מִשָּׁם עַד שֶׁבִלְבָּל כָּל אוֹתָהּ שִׁמְחָה, וְצוּהָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִקְרִיב אֶת יִצְחָק קָרְבָּן, וְנִגְזַר עַל שָׂרָה שְׁתַּמּוֹת עַל צַעַר בְּנָהּ. כָּל אוֹתוֹ הִצְעַר גָּרַם שְׁלֹא נָתַן דָּבָר לְעַנְיִים. פֶּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, מֵהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה' - בֵּא תִרְאֶה כִּמְהָ הוּא הִפָּח הַחֹזֶק שֶׁל הַתּוֹרָה וְכִמְהָ הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד מֵעֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְלֹא פוֹחַד מִחֲלָאִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אָחִזוּ בְּעֵץ הַחַיִּים וְלוֹמַד מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם.

שְׁחַרְי הַתּוֹרָה מִלְּמַדְת אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֲמַת, תִּלְמַד אוֹתוֹ עֲצָה אִיף יֵשׁוּב לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ לְבַטֵּל אֶת אוֹתָהּ הַגְּזֵרָה. שְׁאֶפְלוֹ אִם נִגְזַר עָלָיו שְׁלֹא תִבְטַל הַגְּזֵרָה הַזֶּה - מִיָּד מִתְבַּטְּלִת וּמִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹרָה עַל הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִשּׁוּם כִּךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמִים וְלַיְלֹת וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (יהושע א) וְהִגִּיתָ

אִיהִי אוֹלֵידָת אֶלָּא אָמְרוּ אָסוּפִי הוּא וּמִן שׁוּקָא אִיִּתִּיאוּ לִיהּ. בְּגִין כִּךְ אֲתִיִּין בְּנֵיִיהוּ בְּהִדְיִיהוּ וְנִטְלַת לוֹן שָׂרָה וְאוֹנִיקַת לוֹן קְמִיִּיהוּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כא) מִי מִלָּל (דף יא ע"א) לְאַבְרָהָם הִינִיקָה בָּנִים שָׂרָה, בָּנִים וּדְאִי. וְהֵהוּא מְקַטְרֵגָא עַל פֶּתַחֵא. אָמְרָה צַחֵק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיָּד סָלִיק הֵהוּא מְקַטְרֵגָא קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיהּ רַבּוֹן עֲלֵמָא אִתָּהּ אָמַרְתָּ אַבְרָהָם אוֹהֵבִי, עֲבַד סְעוּדָתָא וְלֹא יָהֵב לָךְ מִיָּדִי, וְלֹא לְמַסְפְּנִי, וְלֹא קָרִיב קְדָמָךְ אֶפְלוֹ יוֹנָה חַד. וְתוֹ אָמַרְתָּ שָׂרָה דְחִיִּיכַת בִּהּ. אָמַר לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן בְּעֵלְמָא כָּאֲבָרָהּ. וְלֹא זֶה מִתְמָן, עַד דְּבִלְבָּל כָּל הֵהוּא חֲדוּהּ, וּפְקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַקְרַב לְיִצְחָק קָרְבָּנָא, וְאִתְגַּזַּר עַל שָׂרָה דְתַמּוֹת עַל צַעֲרָא דְבָרָהּ. כָּל הֵהוּא צַעֲרָא גָרִים, דְּלֹא יָהֵב מִיָּדִי לְמַסְפְּנִי.

פֶּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר מָאִי דְכַתִּיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי'. תָּא חֲזִי, כִּמְהָ הוּא חִילָא תְקִיפָא דְאוֹרִיִּיתָא, וְכִמְהָ הוּא עֲלָאָה עַל כָּלֵא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיִּיתָא לֹא דְחִיל מְעִילָאִי וּמִתְתַּאֲרִי. וְלֹא דְחִיל מִמְרַעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אָחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי וְיִלִּיף מִיָּנִיָּה בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוֹרִיִּיתָא תּוֹלִיף לְבַר נֶשׁ לְמִיזַל בְּאַרְחָ קְשׁוּט. תּוֹלִיף לִיהּ עֵיטָא הִיף יָתוּב קְמִי מְאָרִיָּה לְבַטֵּלָא הֵהוּא גְזֵרָה. דְּאֶפְלוֹ אִתְגַּזַּר עָלֶיהָ דְּלֹא יִתְבַּטֵּל הָאִי גְזֵרָה, מִיָּד אִתְבַּטֵּל וְאִסְתַּלַּק מִיָּנִיָּה וְלֹא שְׁרִיא עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ בְּהָאִי עֵלְמָא. וּבְגִין כִּךְ בְּעִי לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאִשְׁתַּדֵּלָא בְּאוֹרִיִּיתָא יִמְמָא וְלִילִי וְלֹא יִתְעַדִּי

מִיָּנִיָּה הָדָא הוּא דְכַתִּיב (יהושע

א) והגית בו יומם ולילה. ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי.

תא חזי, עיטא לבר נש, פד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה ומיד אשתזיב מפל מרעין בישין ומפל רוחין בישין ולא שלטין עליה. ובצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמייעל לביתה ולמסגד קמי היכליה בדחילו סגיא, ובתר פן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאנון אבהן קדישין דכתיב, (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לעאלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב, בגין דאנון תקינו צלותא לקמי קדשא בריך הוא. הדיא הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, דא אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך, דא יצחק. ביראתך, דא יעקב. ובעי לאכללא לון ברישא, ובתר פן ייעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדין כתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס הוה שכיח קמי דרבי רחומאי בכיף ימא דגנוסר. ובר נש רב וקשישא דיומין הוה ועינוי אסתלקו מלמחמי. אמר לרבי פינחס ודאי שמענא דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא, ואסתפלית בנהורא דההיא מרגלית נפקא כנהירו דשמשא מנרתקה ונהרא כל עלמא. וההוא נהורא

בו יומם ולילה. ואם סר מן התורה או נפרד ממנה, כאלו נפרד מעץ החיים.

בא ראה עצה לאדם - כשהוא עולה בלילה על מטתו, צריך לקבל עליו את המלכות שלמעלה בלב שלם ולהקדים למסור לפניו את פקדון נפשו, ומיד נצול מכל המחלות הרעות ומכל הרעות עליו. ובבקר, כשקם ממטתו, צריך לברך לרבנו, ולהפגס לביתו, ולהשתחוות לפני היכלו ביראה ובה, ואחר כך יתפלל תפלתו. ויקח עצה מאותם האבות הקדושים, שכתוב (תהלים ה) ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל היכל קדשך ביראתך.

כך פרושה, שלא צריך לאדם להפגס לבית הפגסת אלא אם נמלך בראשונה באברהם יצחק ויעקב, משום שהם תקנו התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב ואני ברב חסדך אבוא ביתך - זה אברהם. אשתתוה אל היכל קדשך - זה יצחק. ביראתך - זה יעקב. וצריך להכלילם בראש, ואחר כך יפגס לבית הפגסת ויתפלל תפלתו. אז כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רבי פינחס היה מצוי לפני רבי רחומאי בחוף ים כנרת, ואדם גדול וקשיש ימים היה, ועינוי פסקו מלראות. אמר לרבי פינחס, ודאי שמעתי שליוחאי חברנו יש מרגלית אבן טובה, והסתפלתי באור המרגלית ההיא שיוצא באור השמש מנרתקה והאירה את כל העולם, ואותו האור עמד מן השמים לארץ והאיר את כל העולם עד שישב עתיק הימים

כל עלמא. וההוא נהורא

וְיָשֵׁב עַל הַפֶּסֶס פְּרָאוּי. וְהָאוּר
הַהוּא כָּלֵל הַכֹּל בְּבֵיתְךָ, וּמִהָאוּר
שְׁנֹכְלֵל בְּבֵיתְךָ יֵצֵא אוֹר דֶּק וְקָטָן,
וְיֵצֵא הַחוּצָה וְהָאִיר אֶת כָּל
הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקְךָ. צֵא, בְּנֵי,
צֵא, וְלֶךְ אַחֲרַי הַמְּרַגְּלִית הַהִיא
שְׁמַאֲרָה אֶת כָּל הָעוֹלָם, שְׁהֲרֵי
הַשְּׁעָה עוֹמְדַת לָךְ.

יֵצֵא מִלְּפָנָיו וְעַמֵּד לְהַפְּנֵס לְאַנְיָה
הַהִיא, וְשִׁנֵּי גְבָרִים עִמּוֹ. רָאָה שְׁתֵּי
צַפְרִים שְׁהִיוּ בְּאוֹת וְטָסוֹת עַל
הַיָּם. הָרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר:
צַפְרִים צַפְרִים, שְׂאֲתָן טָסוֹת עַל
הַיָּם, הֲרֵאִיתֶם אֶת הַמְּקוֹם שֶׁשָּׁם
בַּר יוֹחָאי? הַשְּׁתֵּהּ מֵעַט, אָמַר:
צַפְרִים צַפְרִים, לָכוּ וְהִשִּׁיבוּ אוֹתִי.
פָּרְחוּ וְהִלְכוּ. נִכְנְסוּ לַיָּם וְהִלְכוּ
לָהֶן. עַד שִׁיֵּצֵא, הִנֵּה אוֹתָן צַפְרִים
בְּאוֹת, וּבְכִי אַחַת מֵהֶן פִּתְקָה
אַחַת, וְכָתוּב בַּתּוֹכָהּ שֶׁהִנֵּה בַר
יוֹחָאי יֵצֵא מִן הַמְּעָרָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּנֵי. הֲלֶךְ אֵלָיו, וּמֵצֵא אוֹתוֹ
מִשְׁנָה, וְגוֹפּוֹ מֵלֵא חֲלָדִים. בְּכָה
עִמּוֹ וְאָמַר: וַיִּשְׂרָאֵתִיךָ בְּכָף.
אָמַר: אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי שְׂרָאִית אוֹתִי
בְּכָף. שְׂאֵלְמֵלֵא לֹא רָאִיתִי אוֹתִי
בְּכָף, לֹא הֵייתִי בְּכָף.

בֹּא רָאָה, הֵהָר הַזֶּה, לְשׁוֹן קֶשֶׁה
הוּא. אוֹתָם הָרִים לְמַעְלָה,
וְצַדִּיקִים הָאֵלוֹ שְׂאֲחוּזִים בְּכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָאִים הֵר צִיּוֹן אוֹתָם
הָרִים שְׁסָבִיב יְרוּשָׁלַיִם, בְּגִלְל
שֶׁהֵם מְצַיְנִים וְאוֹמְרִים זֶה לְזֶה
בְּצַד הַיְחֻד (עובדיה א) לְשִׁפְט אֶת הֵר
עֵשׂוֹ, שְׁקִטְרוּג הַמְּקִטְרוּג מֵצַד
הַשְּׂמָאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהִיתָה לֵה
הַמְּלוּכָה. בִּהְתַּחֲלָה נִקְרָאת
מִמְּלָכָה, מִשּׁוּם שְׁמִינִיקָה לְשִׁנֵּי
צַדָּדִים - לְיָמִין וְלְשְׂמָאל. וְעַכְשָׁו
נִקְרָאת מְלוּכָה, בְּגִלְל שְׁמִינִיקָה
לְיָמִין. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (הושע ב)
וְאַרְשִׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִלְל

מְלוּכָה אֶקְרִי בְּגִין דִּינִקָא

קָאִים מְשָׁמֵיָא לְאַרְעָא וְנִהִיר כָּל עֲלָמָא
עַד דִּי תִּיב עֲתִיק יוֹמִין וְיִתִּיב עַל כְּרִסְיָא
כְּדָקָא יְאוּת. וְהָהוּא נִהוּרָא כְּלִיל כְּלָא
בְּבֵיתְךָ. וּמִנְהוּרָא דְאַתְּכְּלִיל בְּבֵיתְךָ. נִפְק
נִהִירוֹ דְקִיק וְזִיעִיר וְנִפְיק לְבַר וְנִהִיר כָּל
עֲלָמָא, זַפְּאָה חוּלְקָךְ. פּוֹק בְּרִי, פּוֹק, זִיל
אַבְתְּרִיה דִּהִיא מְרַגְּלִית דִּנְהִיר עֲלָמָא,
דְּהָא שְׁעָתָא קִיִּמָא לָךְ.

נִפְק מְקַמֵּיה וְקָאִים לְמֵיעַל בְּהִיא אַרְבָּא
וְתִרִין גּוֹבְרִין בְּהִדִּיה. חֲמָא תִרִין צַפְרִין
דְּהוּוּ אֲתִיִּין וְטָסִין עַל יָמָא, רָמָא לֹוֹן קָלָא
וְאָמַר צַפְרִין צַפְרִין דְאַתּוֹן טָאֲסִין עַל יָמָא,
חֲמִיתוֹן דּוּף דְבַר יוֹחָאי תַּמָּן, אֲשִׁתְּהִי פּוֹרְתָא
אָמַר, צַפְרִין צַפְרִין זִילוּ וְאַתִּיבוּ לִי. פָּרְחוּ
וְאַזִּילוּ, עָאלוּ בְּיָמָא וְאַזְלִי לְהוֹן. עַד דִּנְפַק,
הָא אַנּוּן צַפְרִין אֲתִיִּין וּבְפּוֹמָא דְחָדָא מְנִיִּיהוּ
פִּתְקָא חָדָא וְכָתִיב בְּגִוּוֹה דְהָא בַר יוֹחָאי נִפְק
מִן מְעָרְתָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. אֶזְל לְגַבִּיָּה
וְאַשְׁפַּח לִיה מְשַׁנְיָא וְגוֹפִיָּה מְלִיא חֲלוּדִין.
בְּכָה (דף יא ע"ב) בְּהִדִּיה וְאָמַר וּוִי דְחֲמִיתִיךָ
בְּכָף. אָמַר זַפְּאָה חוּלְקֵי דְחֲמִית לִי בְּכָף
דְאַלְמֵלֵא לֹא חֲמִיתָא לִי בְּכָף לֹא הוִינָא בְּכָף

השלמה מהחשמטות (סימן כג)

תָּא חֲזִי הָאִי הֵר לִישָׁנָא דְתַקִּיפוּ הוּא.
אֵינּוֹן הָרִים לְעֵילָא וְאַלִּין צַדִּיקִים
דְאַחִידִין בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְאַקְרוּן הֵר צִיּוֹן
הָרִים דְסַחְרָנִי יְרוּשָׁלַיִם בְּגִין דְאַינּוֹן
מְצוּיְיִנִין וְאַמְרִין הָאִי לְהָאִי בְּסִטְרָא
דִּיחֻדָא (עובדיה א) לְשִׁפּוּט אֶת הֵר עֵשׂוֹ
דְקִטְרוּגוֹ מְקִטְרוּגָא מְסִטְרָא דְשְׂמָאלָא
בְּהִיא זְמַנָא (עובדיה א) וְהִיתָה לִי מְלוּכָה.
בְּקַדְמִיתָא אֶקְרִי מְמִלְכָה בְּגִין דִּינִקָא
לְתִרִין סִטְרִין לִימִנָא וְלְשְׂמָאלָא. וְהִשְׁתָּא

לִימִינָא. הָדָא הוּא דְכִתִּיב (הושע ב') וְאַרְשְׁתִּיךְ לִי לְעוֹלָם. וּבִגִּין דְּגִלוּתָא לָאו לְעוֹלָם הוּא דְהָא יִתְבָּא בְּגִלוּתָא.

תָּא חֲזִי, דְסַמִּיךְ לִיה (זכריה י"ד) וְהִיָּה יִי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד בְּגִין דְּעַד הַשְּׁתָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא שְׂכִינְתָּא עִמָּהוֹן וּמַלְכָּא בְּלֹא מְטְרוּנִיתָא לָאו מַלְכָּא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זְמַנָּא וְהִיָּה יִי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. כַּד אֲתַדְבַּקַת שְׂכִינְתָּא בְּצַדִּיק הוּא יְחוּדָא.

דְּהָבִי אֹוּלִיפְנָא בְּרִזָּא דְקֶרִית שְׁמַע דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְיַחְדָּא לְמֵאֲרִיָּה וּלְקִשְׂרָא קִשְׂרִין דְּמֵהִימְנוּתָא בְּרַעוּתָא דְלָבָא. וְכַד מְטִי לְאֶחָד אֲבַעֵי לִיה לְכוּנָא בָּא' סְתִימָא עֲתִיקָא (ס"א עמיקא) דְכִלָּא וְח' תְּמַנָּא דְרַגִּין עֲלָאִין מִחֲכֻמָּה עֲלָאָה עַד צַדִּיק. וְד' רַבְתָּא אֲתַדְבַּקוּתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי חוּלְקִיָּה דְדוּד דְּאֶקְרִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן כַּד אֲתַדְבַּקַת לְאִינוּן דְּרַגִּין דְּלַעִילָא דְרַמִּיזִין בְּא"ח. כַּדִּין אִיהִי רַבְתָּא וְעֲלָמָא כּוּלִיָּה יְנִיק מִינָּה וְאִינוּן שְׂדִים דְּאִינוּן (שיר השירים ח') כְּמַגְדְּלוֹת אֲזִי הִיִּיתִי בְּעִינִי כְּמוֹצָאֵת שְׁלוֹם.

תָּא חֲזִי, הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר כַּד אִיהִי בְּגִלוּתָא עִם בְּנֵהָא בֵּין אֹוּמִין דְּעֲלָמָא אֶקְרִי זַעִירָא הָדָא הוּא דְכִתִּיב (שם) אַחֹות לְנוּ קִטְנָה וְעַד יִשְׂרָאֵל אֲתַדְבְּרוּ בְּאוּרִייתָא וְאֲזִלִּין בְּאַרְחָ קְשׁוּט כַּדִּין אֲתַמְלִיָּיא וְשְׁלוֹם אֲתַחֲבַר בְּהוּ. אֲתִיבַת אִיהִי וְאֲמַרְתָּ אֲנִי חוּמָה וְשְׂדִי כְּמַגְדְּלוֹת.

בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאֲתַחֲבַר עִמִּי אָ"ז וְשְׁלוֹ"ם. א' רְזָא דְעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְכִלָּא, ז' שְׁבַע דְרַגִּין וְשְׁלוֹ"ם דְּאֶקְרִי צַדִּיק בֵּינוּן

שְׁהַגְלוּתָא לֹא לְעוֹלָם הִיא, שְׁהֲרִי יוֹשְׁבַת בְּגִלוּתָא.

בָּא רָאָה, שְׁסַמּוּךְ לוֹ (זכריה יד) וְהִיָּה ה' לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּגִלְלָ שְׁעַד עַכְשָׁו, כְּשִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא - שְׂכִינָה עִמָּהֶם, וּמַלְךְ בְּלִי גְבִירָה אִינוּ מַלְךְ, אֲבָל אוֹתוֹ זְמַן, וְהִיָּה ה' מַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. כְּשִׁנְדְבַקַת הַשְּׂכִינָה בְּצַדִּיק, אֲזִי הוּא יְחִיּוּד.

שְׂכַךְ לְמַדְנוּ בְּסוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁצַרִּיךְ אָדָם לִיַּחַד לְאֹדוּנוֹ וּלְקִשְׂרֵי קִשְׂרֵי הַאֲמוּנָה בְּרַצוֹן הַלֵּב. וּכְשִׁמְגִיעַ לְ"אֶחָד", צַרִּיךְ לוֹ לְכוּן בָּא' נִסְתָּרַת עֲתִיקָה [עֲמִיקָה] שֶׁל הַכֵּל, וְח' - שְׁמוּנָה דְרַגּוֹת עֲלִיוֹנוֹת מִחֲכֻמָּה עֲלִיוֹנָה עַד צַדִּיק. וְד' גְּדוּלָּה - הַתְּדַבְּקוֹת שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא חֲלָקוֹ שֶׁל דוּד שְׁנַקְרָא (תהלים פו) עֲנִי וְאֲבִיוֹן, כְּשִׁנְדְבַקַת לְאוֹתָן דְרַגּוֹת שְׁלֹמְעֵלָה שְׁרַמּוּזוֹת בְּא"ח. אֲזִי הִיא גְּדוּלָּה וְכָל הָעוֹלָם יוֹנֵק מִמֶּנָּה, וְאוֹתָם שְׂדִים שְׁהֶם כְּמַגְדְּלוֹת, (שיר ח) אֲזִי הִיִּיתִי בְּעִינֵי כְּמוֹצָאֵת שְׁלוֹם.

בָּא רָאָה, פְּסוּק זֶה עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִתְבָּאָר. כְּשִׁהִיא בְּגִלוּתָא עִם בְּנֵיהָ בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם נִקְרֵאתָ קִטְנָה, זֶהוּ שְׂכַתוּב (שם) אַחֹות לְנוּ קִטְנָה. וּכְשִׁישְׂרָאֵל נִדְבָקִים בְּתוֹרָה וְהוֹלְכִים בְּדַרְךְ אֲמַת, אֲזִי מִתְמַלֵּאת, וְשְׁלוֹם מִתְחַבֵּר בְּהֶם. מְשִׁיבָה הִיא וְאוֹמַרְתָּ, אֲנִי חוּמָה וְשְׂדִי כְּמַגְדְּלוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַתְּחַבֵּר עִמִּי, אֲזִי וְשְׁלוֹם. א' סוּד הָעֲתִיק הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַכֵּל. ז' שְׁבַע דְרַגּוֹת, וְשְׁלוֹם שְׁנַקְרָא צַדִּיק. בֵּינוּן שְׁהַדְרַגּוֹת הַלְלוּ מִתְחַבְּרוֹת, אֲזִי הִיִּיתִי

בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וְאִיזָה עֵינָיו? אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁנִקְרָאוֹת עֵינֵי ה', פְּנֵי ה', וְאִז שְׁלוֹם לְעוֹלָם, וְשׁוֹרָה הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק בְּמָקוֹם שֶׁל זְכָר וְנִקְבָּה, וְלִכְּן צִוָּה מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה וְאָמַר (דְּבָרִים יד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. לְקַשֵּׁר אֶת כָּל קִשְׁרֵי הָאֱמוּנָה.

בֵּא רְאֵה, כָּל הַמְּאָרִיף בְּאֶחָד, מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מַה הַטַּעַם? בְּגִלּוֹל שֶׁהוּא מְקוֹם שֶׁכָּל יָמֵי וּשְׁנוֹת הָעוֹלָם בּוֹ תְּלוּיִים בְּסוּד אוֹתָם הַדְּרָגוֹת שְׁרָמוּזוֹת בְּאֶחָד, וְהֵם עֲשָׂרָה, וְכֻלָּם אֶחָד. וְהַתְּעוּרָרָו בּוֹ הַחֲבָרִים וְאָמְרוּ, בְּדִלְ"ת וְיָפָה, בְּגִלּוֹל שֶׁמְקוֹם זֶה שֶׁל דִּלְ"ת הוּא, וְאֵין לָהּ אוֹר מִשְׁלָה, וְצָרִיף אָדָם לְהֶאָרִיף בָּהּ וּלְמַשֵּׁף לָהּ בְּרֻכּוֹת מֵאוֹתָם שֶׁשֶׁה צְדָדִים, שֶׁשֶׁה בְּנִים עֲלִיוֹנִים עַל יְדֵי הַצְּדִיק, וְאוֹתָם שֶׁשֶׁה צְדָדִים רְמוּזִים בַּח', בְּסוּד שֶׁל שְׁמוֹנָה. שֶׁשֶׁת אֵלֶּה, וּשְׁנַיִם לְמַעְלָה -

חֲכָמָה וּבִינָה, אֵב וְאֵם - לְהוֹסִיף וּלְהַכְלִילֵם לְמַעְלָה וּלְתַתּ לָהֶם בְּרֻכּוֹת מֵאֵב וְאֵם הָעֲלִיוֹנִים, שְׁתֵּרֵי אֵין שׁוֹרָה הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק אֵלֶּה בְּמָקוֹם שְׁלוֹם, בְּמָקוֹם שְׁנִמְצָאִים זְכָר וְנִקְבָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר א) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגוֹמֵר. בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וְגוֹמֵר. בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ דּוֹקָא. וְעַל זֶה אָמְרוּ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יַחֲטֹף בַּחֲיִ"ת, אֵלֶּה צָרִיף לְמַשֵּׁף בְּרֻכּוֹת מְקוֹם עֲלִיוֹן שֶׁל הַכֹּל, וּלְהַרְיֵק בְּאוֹתָם שֶׁשֶׁה בְּנִים. אַחַר כֵּן לִבַּת הַזֹּאת שְׁאֵין לָהּ יָרֵשָׁה בְּבֵית אֲבִיהָ וְאִמָּהּ, אֵלֶּה רַק הַבֵּן הַזֶּה. וּמִכָּאֵן לְמַדְּנוּ שְׁבֵן יוֹרֵשׁ אֵב וְאֵם, וּבַת לֹא, אֵלֶּה שֵׁישׁ לָהּ מְזוֹנוֹת מִן הַבֵּן, אֵלֶּה צָרִיף לְהֶאָרִיף בְּדִלְ"ת הַזֹּאת.

דְּהַנִּי דְּרָגִין מִתְּחִבְרָן פְּדִין א"ז הַיִּתִּי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וּמֵאֵן עֵינָיו. אֵינּוֹן שְׁבַע דְּרָגִין דְּאֶקְרוּן עֵינֵי יי, פְּנֵי יי, וּכְדִין שְׁלָמָא לְעֵלְמָא וְשְׂרִיָּא טִיבּוֹ דְּעֲתִיקָא בְּאַתֵּר דְּדַכְר וְנוֹקְבָא וּבְגִין כֵּן פְּקֵד מֹשֶׁה בְּאוֹרֵייתָא וְאָמַר (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד. לְקַשֵּׁר כּוֹלְהוֹ קִשְׁרֵין דְּמַהִימְנוּתָא.

תָּא חַזִּי, כָּל הַמְּאָרִיף בְּאֶחָד מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אַתֵּר דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנִין דְּעֵלְמָא בִּיהַ תְּלִיין בְּרָזָא דְּאֵינּוֹן דְּרָגִין דְּרַמִּיזִין בְּאֶחָד וְאֵינּוֹן עֲשָׂרָה וּכְלֵהוּ חַד, וְאַתְעָרוּ בִּיהַ חֲבָרֵיָּא וְאָמְרוּ בְּדִלְ"ת וְשְׁפִיר. בְּגִין דְּהָאֵי אַתְרָא דְּדִלְ"ת הִיא וְלִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילֵיהּ. וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְכָּא בַּהּ וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ בְּרַכָּאָן מְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין שִׁית בְּנִין עֲלָאִין עַל יְדֵי דְּצְדִיק וְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין רְמִיזִין בַּח' בְּרָזָא דְּתַמְנֵיָּא.

שִׁית אֵלִין וְתִרִין לְעֵילָא חֲכָמָה וּבִינָה אַבָּא וְאִימָא לְאוֹסְפָא וּלְאַכְלָלָא לָהּ לְעֵילָא, וּלְמִיָּהֵב לָהּ בְּרַכָּאָן מֵאַבָּא וְאִימָא עֲלָאָה. דְּהָא לָא שְׂרִיָּא טִיבּוֹ דְּעֲתִיקָא אֵלֶּה בְּאַתֵּר דְּשְׁלִים, בְּאַתֵּר דְּאַשְׁתַּפַּח דְּכָר וְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגו' בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וְגו'. בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ דִּיִּיקָא. וְעַל דָּא אָמְרוּ וּבִלְבָד שְׁלֹא יַחֲטֹף בַּחֲיִ"ת אֵלֶּה בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאָן מֵאַתֵּר עֲלָאָה דְּכוּלָּא. וּלְאַרְקָא בְּאֵינּוֹן שִׁית בְּנִין. לְבַתֵּר לְהָאֵי בַת דְּלִית לָהּ אַחְסָנָא בְּבֵית אָבוּהָ וְאִימָא אֵלֶּה הָאֵי בְּרָא. וּמִכָּאֵן אוּלְפִּנָא דְּבְרָא יָרִית לְאַבָּא וּלְאִימָא וּבְרַתָּא לָא, אֵלֶּה דְּאִית לָהּ מְזוּנֵי מִן בְּרָא אֵלֶּה בְּעֵי לְאַרְכָּא בְּהָאֵי דִלְ"ת.

וְתָמֵן אֲמַרִי כְמָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְכָּא בַּהּ, כְּשִׁיעוּרָא דִּימְלִיךְ יְתָה לְעִילָא וּלְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זְווּיִין דְּעֶלְמָא, רְזָא דְשִׁית סְטָרִין עֲלָאִין דְּכֻלְהוּ יִתְחַבְרוּן עִמָּה וְלֹא יִתְפַּרְשׁוּן לְעֶלְמִין. וְכַד בַּר נֶשׁ מְאַרִיךְ בְּהָאֵי כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין וְשָׁנִין עֲלָאִין מוֹסְרִין בְּרַכָּאן עַל רִישֵׁיהּ וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִי לֵיהּ (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

תָּא חֲזִי, כְּלָלָא דְאֹרִייתָא בְּהָאֵי קָרָא רְמִיזִין וְכְלָלָא דְכָל אֵינּוֹן אֲמִירָן דְּאֲתַבְּרִי בְּהוֹן עֶלְמָא בְּאַחַד רְמִיזִין הָדָא הוּא דְכֹתִיב (איוב כ"ג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וּנְפֹשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבַהוֹן אֲתַבְּרִי עֶלְמָא וְעַל דָּא תְּגִינֵן בְּעֶשְׂרָה מְאָמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ' וְאוֹקִימְנָא דְכוּלְהוּ עֶשְׂרָה וְכֻלְהוּ כְּלִילָן בְּקָרָא קְדַמָּא דְאֹרִייתָא: (עד כאן מוההשמטות)

השלמה מוההשמטות (סימן כד)

בְּרֵאשִׁית רְזָא דְחֻכְמָ"ה. בְּרָא. עֲלָאָה סְתִימָא דְלֹא אֲתִיידַע אֱלֹהִים בִּינָ"ה. אִ"ת כְּלָלָא דְחֻסָּד וּגְבוּרָ"ה. הַשְּׁמַיִם תְּפַאֲרָת וְאִ"ת כְּלָלָא דְנִצְח וְהוּ"ד. וְא"ו דוֹאֲת לְאֲכַלְלָא צְדִיק. הָאֲרִיץ כְּלָלָא דְכְּנַסְת יִשְׂרָאֵל אֲרִיץ הַחַיִּים וּבְתַר פְּרֻטָא דְאֹרִייתָא בְּרָזָא דְאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין. בְּרֵאשִׁית מְאָמֵר הוּא לְקַבַּל דְּרֻגָא דְחֻכְמָ"ה וְאֲקָרִי רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְלְקַבַּל דְּרֻגָא דְחֻסָּד דְּאִיהוּ לִימִינָא. דְּהָא מִתְּמָן נִפְּיק נְהוּרָא לְכֻלְהוּ עֲלָמִין בְּרֻזָא דְיוֹם, הָדָא הוּא דְכֹתִיב (תהלים נ"ב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם וּלְקַבְּלֵיהּ לְתַתָּא אֲבָרְהָם דְּאֲחִיד בְּהָאֵי חוּלְקָא. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב הָכָא יוֹם אֲחַד, וְהָכָא (יחזקאל לג) אֲחַד הָיָה אֲבָרְהָם וּבֵיהּ פְּתִיב (ישעיה מ"א) מִי הָעִיר מִמְזַרְחָ בְּרָזָא דְאֹר דְנִפְּיק מִמְזַרְחָ.

וְשֵׁם אֲוֹמְרִים כְּמָה צְרִיךְ אָדָם לְהֵאָרִיךְ בַּהּ, כְּשִׁיעוּר שִׁימְלִיךְ אֹתָהּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּע זְווּיֹת הָעוֹלָם, סוּד שֶׁל שְׁשֵׁה צְדָדִים עֲלִיוֹנִים שְׂכָלָם יִתְחַבְרוּ עִמָּה וְלֹא יִפְרְדוּ לְעוֹלָמִים, וּכְשֶׁאֲדָם מְאַרִיךְ בָּזָה, כָּל אוֹתָם יָמִים וְשָׁנִים עֲלִיוֹנִים מוֹשְׁכִים בְּרַכָּה עַל רֵאשׁוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לוֹ (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

בָּא רָאָה, כָּלֵל הַתּוֹרָה בְּפִסּוּק הַזֶּה רְמוּזִים, וְכָלֵל שֶׁל כָּל אוֹתָן הָאֲמִירוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרָא הָעוֹלָם רְמוּזִים בְּאַחַד. זֶהוּ שְׂכַתּוּב (איוב כב) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וּנְפֹשׁוּ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבְהֵם נִבְרָא הָעוֹלָם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, בְּעֶשְׂרָה מְאָמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וְכוּ', וּפְרָשְׁנוּ שְׂכָלָם עֶשְׂרָה, וְכָלָם כְּלוּלִים בְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה.

בְּרֵאשִׁית - סוּד הַחֻכְמָה. בְּרָא - הָעֲלִיּוֹן הַנְּסֻתָר שֶׁלֹּא נוֹדַע. אֱלֹהִים - בִּינָה. אֵת - כָּלֵל שֶׁל חֶסֶד וּגְבוּרָה. הַשְּׁמַיִם - תְּפַאֲרָת. וְאֵת - כְּלָלוּת שֶׁל נִצְח וְהוּד. וְא"ו שֶׁל "וְאֵת" - לְהַכְלִיל הַצְּדִיק. הָאֲרִיץ - כְּלָלוּת שֶׁל כְּנַסְת יִשְׂרָאֵל, אֲרִיץ הַחַיִּים, וְאַחַר כֶּף פְּרֻטָא שֶׁל תּוֹרָה בְּסוּד אוֹתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים. בְּרֵאשִׁית הוּא מְאָמֵר, כְּנֻגַד הַדְּרָגָה שֶׁל חֻכְמָה, וְנֻקְרָא רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר - כְּנֻגַד הַדְּרָגָה שֶׁל חֶסֶד שֶׁהִיא לִימִין, שֶׁהִיא מִשְׁם יוֹצֵא אֹר לְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּסוּד שֶׁל יוֹם, זֶהוּ שְׂכַתּוּב (תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וּכְנֻגַדוֹ לְמַטָּה, אֲבָרְהָם שְׂאוֹמֵז בַּחֲלֵק הַזֶּה, וְלִכְּן כְּתוּב כָּאֵן יוֹם אֲחַד, וְכָאֵן - אֲחַד הָיָה אֲבָרְהָם, וְכוּ כְּתוּב (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְזַרְחָ, בְּסוּד שֶׁל אֹר שִׁיּוּצָא מִמְזַרְחָ.

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים שאחוזים למעלה בסוד של שמוותיהם בתחלה אף, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד הזה, שהרי כהנים מצד החסד באים. אף על גב שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה, אף על גב שאחוז בנצח, גם בתפארת אחוז הוא, להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין הקדוש ברוך הוא, ונקרא כהן, זהו שכתוב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרגתו הוא הוד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' - פנגד הדרגה של גבורה ששם אחוז יצחק, וכנגדו תפארת. המים הולידו אש, בגלל כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, ובגלל כך למטה (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק, ובאותו יום נברא גיהנם, שיצא מאותה אש חזקה באותה מחלקת, ולכן אותו יום הוא יום הדין.

ויאמר אלהים יקוו המים - פנגד דרגת תפארת שנקרא קו האמצעי, וכנגד יעקב שהוא שלישי, ונוטל שני חלקים באותו של אש ומים (של אש השמים) משמים, וכנגדו יום שלישי, ועל זה נקרא יעקב (שם) איש תם ישב אהלים. שלם בכל. שלם בחסד. שלם בדין. שלם במים. שלם באש. ישב אהלים - שנים, חסד וגבורה, ונוטל הכל, ונעשה בידיו רחמים.

ויאמר אלהים תדשא הארץ תדשא עשב פרי וגומר. הדרגה של צדיק שנקרא

ותא חזי לא תשפח בכלהו שבעה זפאין דאחידן לעילא ברזא דשמהתהון בשירותא אלה אלא אברהם ואהרן דאחידן בהאי חס"ד דהא כהנים מסטרא דחס"ד אתו. ואף על גב דאחיד אהרן בהוד, בחס"ד נמי אחיד ומשה אף על גב דאחיד בנצח, בתפארת נמי אחיד. לאחזאה דכולא חד ואברהם רישא לכלהו זפאין ומניה אתפרשו לתתא דאיהו לימינא דקדשא ברוך הוא ואקרי כהן הדא הוא דכתיב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן בגין דאיהו כהן אחיד בהאי, אבל דרגא דיליה הו"ד איהו:

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' לקבל דרגא דגבור"ה דאחיד תמן יצחק ולקבליה תפארת מיא אולידו אשא בגין כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל. ובגין כך לתתא אברהם הוליד את יצחק וביומא ההוא אתברי גיהנם דנפיק מההוא אשא תקיפא בההוא מחלוקת ובגין כך ההוא יומא, יומא דדינא:

ויאמר אלהים יקוו המים לקבל דא דרגא דתפארת דאקרי קו האמצעי ולקבליה דיעקב דאיהו תליתאי ונטיל תרין חולקין בההוא דאש ומים (דאש השמים) משמים ולקבליה יום תליתאי ועל דא דאקרי יעקב (בראשית כ"ה) איש תם יושב אהלים. שלים בכלא. שלים בחסד. שלים בדינא. שלים במיא שלים באשא. יושב אהלים תרין, חס"ד וגבור"ה ונטיל פלא ואתעביד בידיה רחמין:

ויאמר אלהים תדשא הארץ תדשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו'. דרגא דצדיק

דַּאֲקָרִי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לִית בְּכֻלְהוּ דִּיעֵבִיד פְּרִי בְּרֵי אִיהוּ. זֶרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ וַיִּיקָא. וְלִקְבֻלִּיהּ לְתַתָּא (בראשית מט) בֵּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרְתַת עֲלֵי עֵין. וְאֲקָרִי בְרִית שְׁלָמָא. וּבְגִין כֶּף תְּרִי זְמַנִּי בְּהַאי יוֹמָא כִּי טוֹב, חַד לִקְבֹּל דִּרְגָא דְתַפְאָרַת וְחַד לִקְבֹּל דִּרְגָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ יוֹמָא דְשִׁבְתָּא דְלַעֲיֵלָא וְעֵבִידְתָּא אַחְרָא לִית בֵּיה אֱלָא זּוּגָא לְאַפְקָא פְּרִי נְשַׁמְתִּין לְעֵלְמָא, פְּרִי עוֹבְדוּי דְקֻדְשָׁא בְרִיף הוּא. הֵכִי נָמִי לְתַתָּא דְזוּגָא שְׂרִי בֵּיה מְשַׁבֵּת לְשַׁבַּת.

עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי, שְׁהִי אֵין בְּכֻלָּם שְׁיַעֲשֶׂה פְּרִי פְּרִט לּוּ. זֶרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ, דְּוָקָא, וּכְנַגְדוּ לְמִטָּה (שם מט) בֵּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף בֵּן פּוֹרְתַת עֲלֵי עֵין, וְנִקְרָא בְרִית שְׁלוֹם. וְלִכְּן פְּעַמִּים בְּיּוֹם הַזֶּה כִּי טוֹב, אֶחָד כְּנַגְדֵי דְרַגְתַּת תַּפְאָרַת, וְאֶחָד כְּנַגְדֵי דְרַגְתַּת צַדִּיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבֵט שְׁלַמְעֵלָה, וּמַעֲשֶׂה אַחַר אֵין בּוּ אֱלָא זּוּגָא לְהוֹצִיא פְּרִי נְשַׁמְתוֹת לְעוֹלָם, פְּרִי מַעֲשִׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כֶּף גַּם לְמִטָּה, שְׁזוּגָא מְתַר בּוּ מְשַׁבֵּת לְשַׁבַּת.

בֵּא רְאֵה סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, מֵה זֶה עֵץ פְּרִי עֲשֶׂה פְּרִי, הוּא כְּנַגְדֵי יוֹם הַשְּׁבֵט, מֵה הַטַּעַם נִכְלָל בְּיּוֹם שְׁלִישִׁי? סוּד עֲלִיּוֹן הוּא, בְּגַלְל שְׁשִׁנְיָנוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן יוֹחָאי אָמַר, מֵה הַטַּעַם כְּתוּב בַּתּוֹרָה (דברים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה, וְלֹא כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ? בְּגַלְל שְׁדַרְךָ הָאִישׁ לְחִזְרָא וְלִבְקַשׁ אִשָּׁה. מִשָּׁל לְאָדָם שְׁאֲבָדָה לּוּ אֲבָדָה, בְּעַל הָאֲבָדָה מְחִזְרָא אַחַר אֲבָדְתּוֹ. וְצַדִּיק (סוד) זֶה נִקְרָא אִישׁ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית מג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה, כְּפִי שְׁבָאֲרָנוּ.

וּבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל שְׁרַמּוּזָה בְּיּוֹם רַבִּיעִי בְּסוּד שֶׁל מְאֹרַת חֶסֶד, הַעֲמוּד הַרְבִּיעִי מְלָכוֹת שֶׁל דָּוִד, לְכֹן אֵף עַל גַּב שְׁמֻקּוֹמוֹ שֶׁל צַדִּיק זֶה יוֹם הַשְּׁבֵט, נִכְלָל וְנִרְמָז בְּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, לְהֵיוֹת סְמוּךְ לְיוֹם רַבִּיעִי, וְהִיא אִשְׁתּוֹ, לְכֹן בְּעַל הָאֲבָדָה מְחִזְרָא עַל אֲבָדְתּוֹ, וְלְכֹן כְּתוּב לְמִטָּה (שם מג) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אֲבָר לְעֵתִיד לְבֵא, שֶׁהוּא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא הָאֶלֶף הַשְּׁשִׁי, כְּשִׁבְא הַמְּשִׁיחַ, שְׁיוֹמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֶף שָׁנָה, אֵף עַל גַּב

תָּא חֲזִי, רְזָא עֲלָאָה דְאֹרִייתָא, מְאִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, לִקְבֹּל יוֹמָא דְשִׁבְתָּא אִיהוּ. וּמְאִי טַעְמָא אַתְּכִלִּיל בְּיּוֹם תְּלִיתָאי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ. בְּגִין דְתַגְּנִין רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן יוֹחָאי אָמַר מְאִי טַעְמָא כְּתִיב בְּאֹרִייתָא (דברים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלֹא כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ בְּגִין דְאֶרְחִיָּה דְבַר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא וְלִמְתַּבַּע אַנְתּוֹ. מְתַל לְבַר נֶשׁ דְאֶתְאֲבִיד לִיה אֲבִידְתָּא מְאִרִי דְאֲבִידְתָּא מְחִזְרָא לְמְתַבַּע אֲבִידְתָּא דִּילִיָּה, וְהִיא צַדִּיק אִישׁ אֲקָרִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה כְּדְאֹקִימָנָא.

וּבְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְרַמִּיזָא בְּיּוֹם רַבִּיעִיאִ בְּרְזָא דְמְאֹרַת חֶסֶד סְמְכָא רַבִּיעִיאָה מְלָכוֹתָא דְדָוִד. בְּגִין כֶּף אֵף עַל גַּב דְאֶתְרִיָּה דְהִיא צַדִּיק יוֹמָא דְשִׁבְתָּא אַתְּכִלִּיל וְאֶתְרַמִּיז בְּיּוֹמָא תְּלִיתָאי לְמַהוּי סְמִיךְ לְיוֹם רַבִּיעִיאִ וְאִיהוּ אַנְתּוֹ דִּילִיָּה בְּגִין כֶּף מְאִרִיָּה דְאֲבִידְתָּא מְחִזְרָא עַל אֲבִידְתּוֹ וּבְגִין כֶּף כְּתִיב לְתַתָּא (בראשית מ"ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אֲבָר בְּזַמְנָא דְאֶתִי דְאִיהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים בְּיּוֹם שְׁתִּיתָאי דְאִיהוּ אֶלְפָא שְׁתִּיתָאָה

שחלקה של פנסת ישראל הוא יום הרביעי, הלכה ונרמזה ביום הששי להיות סמוכה לבעלה שנקרא צדיק, יום השבת, לתקן לו שלחן. וזהו שכתוב (ירמיה לא) פי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר. זהו בזמן המשיח שהוא ביום הששי, ולכן כתוב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. מה הטעם נוסף ה', מה שלא היה כן בשאר הימים? אבל בכל מקום ה' זו פנסת ישראל, שבאה להזדווג עם בעלה ביום שבת, כשיבא בעלה להקימה מן העפר. ובגלל כך כתוב (ישעיה כו) ויבאו האבדים בארץ אשור, זה צדיק ופנסת ישראל.

דבר אחר, מה הטעם נכלל היום השלישי הסוד של צדיק? בגלל ששלוש דרגות מימין ושלש משמאל, והוא היה באמצע הגוף להשקות לכל כפי להשפיע השפעתו ליום רביעי שהוא פנסת ישראל, שאין לה אור מעצמה סמוך לצדיק הזה. ובא תראה, יום השבת הזה אסור לעשות בו מלאכה, משום כך נכללו בו שני ויאמר, פנגד שתי דרגות, והכפל בו כי טוב. ויאמר אלהים יהי מארת - פנגד דרגה של צדק, מלכות שלמעלה שאין לה אור משלה אלא מה שנותן לה על ידי צדיק, ולכן דוד למטה עני ואביון אחוזי בה, והצטרף להוסיף לו ימים ושנים, והרי בארנו דוקא שבעים שנה, ונקרא יום רביעי.

ויאמר אלהים ישראל ישרצו המים - פנגד דרגה של נצח, שהוא עמוד ימין של התורה, וכנגדו משה

כד ייתי משיחא, דיומא דקדשא ברין הוא אלה שנין אף על גב דפנסת ישראל חולקא דידה יומא רביעאה, אזלא ואתרמיזא ביומא שתיתאה למהוי סמיכא לבעלה דאקרי צדיק יומא דשבתא לתקנא ליה פתורא והאי דכתיב (ירמיה לא) פי ברא יי חדשה בארץ נקבה תסובב גבר דא איהו בזמנא דמשיחא דאיהי ביומא שתיתאה ובגין כך פתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ומאי טעמא אתוסף ה' מה דלא הוה כן בשאר יומי. אבל בכל אתרא ה' דא כנסת ישראל דאתייה לאזדווגא בבעלה יומא דשבתא, כד ייתי לבעלה (ס"א לה בעלה) לאקמא לה מעפרא. ובגין כך פתיב (ישעיה כ"ו) ובאו האבדים בארץ אשור. דא צדיק ופנסת ישראל.

דבר אחר מאי טעמא אתכליל ביום תליתאי רזא דצדיק בגין דתלת דרגין מימינא ותלתא משמאלא ואיהו הוה אמצעייתא דגופא לאשקאה לכולא בגין למנגד שקיותיה ליום רביעאי דאיהי כנסת ישראל דלית לה נהורא מגרמה, סמיה להאי צדיק. ותא חזי האי יומא דשבתא אסיר למעפד עבידתא בגין כך אתכלילו ביה תרין ויאמר, לקבל תרין דרגין והוכפל ביה פי טוב.

ויאמר אלהים יהי מארת לקבל דרגא דצד"ק, מלכו"ת דלעילא דלית לה נהורא מדילה אלא מה דאתייהיב לה על ידי צדיק ובגין כך דוד לתתא עני ואביון אחיד בה ואצטרין לאוספא ליה יומין ושנין והא אוקימנא שבעים שנה דייקא ואקרי יום רביעאי:

ויאמר אלהים ישראל ישרצו המים. לקבל דרגא דנצ"ח דאיהו סמיכא ימינא דאורייתא ולקבליה משה לתתא סמיה לעלמא באורייתא דא

למטה סומך לעולם בתורה. זהו שפּתּוּב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגומר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ - כְּנֶגֶד דְּרָגָה שֶׁל הוֹד שְׂאוּחָז אֶהְרֹן, וּנְקֵרָאת יוֹם שְׁשִׁי. בֹּא רָאָה, אֶהְרֹן לְמִטָּה אָף עַל גֵּב שֶׁבֶא מַחְסֵד, אֶחָזוּ לְמִטָּה בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁנִּקְרָא הוֹד, וְעוֹשֶׂה קְרִבְנוּת בְּאוֹתָם מִיְּנֵי בְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בְּיוֹם שְׁלוֹ, לְקַרֵּב אֶת כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּרְמְזָה בְּצַדִּיק, לְקֶשֶׁר דְּרָגוֹת הָאֱמוּנָה וְלִהְיוֹרֵיד רַחֲמִים לְעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאֱמִירָה הַזֹּאת כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַכֹּל נִסְתָּרֵת הַנִּסְתָּרִים, רְצָה לַעֲשׂוֹת כְּבוֹד לְדַמּוּתוֹ בְּסוּד שֶׁל אָדָם, וּבְכָל הַדְּרָגוֹת לְמִטָּה נִתֵּן פֶּחַ לְהוֹצִיא, כֹּל אֶחָד פְּרָאוּי לוֹ, וְעֲשֶׂה אָדָם שְׁשׁוּלֵט בְּכָל, בְּעֲלִיוֹנִים וּתְחִתּוֹנִים.

וְבֹא רָאָה, עַד שֶׁלֹּא הִשְׁתַּלְּמוּ אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת שֶׁל יָמִים עֲלִיוֹנִים, לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ אָדָם לְמַעְלָה. בְּיוֹן שֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ לְמַעְלָה אָדָם הָעֲלִיּוֹן, הִשְׁתַּלְּמוּ לְמִטָּה אָדָם הַתְּחִתּוֹן וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁלְמוֹת. לָכֵן הִשְׁלִיט אֶת הָאָדָם הַתְּחִתּוֹן עַל כָּל מֵה שֶׁנִּבְרָא בְּעוֹלָם, בְּגִלְל שֶׁאָדָם הָעֲלִיּוֹן שׁוּלֵט עַל הַכֹּל. וְלָכֵן רָמַז בְּפִסּוּק זֶה שְׁבַע דְּרָגוֹת, שִׁישׁ בּוֹ שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם אָדָם שְׁלִמְעֵלָה וְהִשְׁתַּלְּמוּ בָּהֶם. בְּגִלְל כֶּן, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ, לְתַת לוֹ שְׁפַע מְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֶסֶד.

בֹּא רָאָה, מִי שֶׁצִּלְמָם זֶה עֲלִיוֹ, חֶסֶד אֵל לֹא זָז מִמֶּנּוּ וַיּוֹשֵׁב עַל רִאשׁוֹ, וּמִתְחַבֵּרֵת בּוֹ שְׁכִינָה בְּסוּף יְמֵיו, בְּגִלְל שֶׁחֶסֶד זֶה הוּא שֶׁבֶא לוֹ מִמֶּנּוּ לֹא מִסְתַּלֵּק, עַד

הוּא דְכָתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו' :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ לְקַבֵּל דְּרָגָה דְּהו"ד דְּאֶחָיד אֶהְרֹן וְאֶקְרִי יוֹם שְׁתִּיתָאִי. תָּא חֲזִי אֶהְרֹן לְתַתָּא אָף עַל גֵּב דְּאֶתִּי מַחְסֵ"ד אֶחָיד לְתַתָּא בְּיוֹם שְׁתִּיתָאִי דְּאֶקְרִי הו"ד וְעָבִיד קְרִבְנִין בְּאִינוֹן מִיְּנֵי בְּעִירָן דְּכִיָּין וְאֶתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דִּילִיָּה (לְקַרְבָּא) לְאֶקְרָבָא כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְרְמִיזָא בִּיהַּ בְּצַדִּיק לְקֶשֶׁר דְּרָגִין דְּמַהִימְנוּתָא וְלִנְחֵתָא רַחֲמֵי לְעַלְמָא :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאִי אֱמִירָא לְקַבֵּל דְּרָגָה עֲלָאָה דְּכָלֹא סְתִימָאָה דְּסְתִימִין. בְּעָא לְמַעְבַּד יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא בְּרִזָּא דְּאָדָם וּבְכִלְהוֹ דְּרָגִין לְתַתָּא יְהִיב חִילָא לְאֶפְקָא כָּל חַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהַּ וְעָבִיד אָדָם דְּשִׁלִּיט בְּכָלֹא בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי.

וְתָא חֲזִי עַד לֹא אֲשְׁלִימוּ אִינוֹן שְׁבַע דְּרָגִין יוֹמִין עֲלָאִין לֹא אֲשְׁתַּלְּמוּ אָדָם לְעִילָא. בְּיוֹן דְּאֲשְׁתַּלְּמוּ לְעִילָא אָדָם עֲלָאָה, אֲשְׁתַּלְּמוּ לְתַתָּא אָדָם תַּתָּאָה. וְכִלְהוֹ עֲלָמִין בְּשִׁלְמוֹ. בְּגִין כֶּן שְׁלִטִּיה לְאָדָם תַּתָּאָה עַל כָּל דְּאֶתְבְּרִי בְּעַלְמָא בְּגִין דְּאָדָם עֲלָאָה שְׁלִיט עַל כָּלֹא. וּבְגִין כֶּן רָמַז בְּהַאי קָרָא שְׁבַע דְּרָגִין. דְּאִית בִּיהַּ שְׁבַע דְּרָגִין עֲלָאִין דְּאֶקְרִי בְּהוֹ אָדָם דְּלְעִילָא וְאֲשְׁתַּלְּמוּ בְּהוֹ. בְּגִין כֶּן נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ, לְמִיָּהֵב לִיהַּ שְׁפַע מַהִהוּא אֶתְרָא דְּאֶקְרִי חֶסֶד.

תָּא חֲזִי, מָאן דְּהַאי צוֹלְמָא עֲלִיָּה, חֶסֶד אֵל לֹא אַעֲדֵי מִנְיָה וַיִּתְבָּא עַל רִישִׁיָּה וְאֶתְחַבֵּרֵת בִּיהַּ שְׁכִינְתָּא בְּסוּפָא דִּיוֹמוֹי בְּגִין

יוֹם רִאשׁוֹן, וְהוּא רִאשׁוֹ שֶׁל כָּל הַיָּמִים שְׁלִמְעֵלָה. וְצִלְמָם זֶה

שנשלמים ימיו באותה הדרגה
שנקראת אחרית הימים. והיא
הדרגה של צד"ק, והיא שביעית,
שנת השמטה. ובאותה דרגה
נשלמים ימי האדם, כשנשלמו
שבעים שנה פנגד שבע דרגות,
עשר לכל דרגה. זהו שכתוב (תהלים
צ) ימי שנתינו בהם שבעים שנה.
מה זה בהם? באותם ימים ושנים
שלמעלה, ואם בגבורת שמונים.
בא ראה, בנים חיים ומזונות לא
בזכות תלויים הדברים, הסוד של
אותן שבע דרגות שבהן זכות
וחוכה בסוד חסד וגבורה, שאם
כף לא היה לו לאדם להיות חי
פרט לשבעים, אלא שבמזל
העליון העתיק של הכל תלויים,
בגלל כף הוא מוסיף על כל ימי
האדם כרצונו.

ובא ראה, כף למדנו בספרו של
שלמה המלך, שבלילה האחרון
של חג, אם יסתפל אדם בצלמו
ויראה אותו שלם, לא נגזרה עליו
מיתה. ומה הטעם בלילה הזו?
בגלל ששבעת ימי החג פנגד
שבעה ימים עליונים הם, שכל
הימים והשנים של העולם תלויים
בהם, והם רמוזים בכתוב של (דברי
הימים-א כט) לך ה' הגדלה וגומר.
ראשיתם חסד וסיומם ממלכה.
פנסת ישראל. אחרית הימים
שנמצאת שביעית אחרית.

ובשבא ליל השביעי הזה, נראה
אם השתלמו הימים באחרית
הזאת. ואם הצלם העליון הזה
נראה עליו, אז חסד אל כל היום
יחזר עליו כבתחלה, ולא פוחד
מהדין הזה של צדק, והיא עמו
בשלמות בחדוה ומחזירה לו
פנים. ולכן הזהיר הקדוש ברוך
הוא את ישראל להנצל מדיני
הצדק הזו, ולכסות סכת שלום

דהאי חס"ד יום ראשון ואיהו רישא דכל
יומין דלעילא והאי צולמא דאתנא ליה
מניה לא אסתלק עד דאשתלימו יומוי
בהווא דרגא דאקרי אחרית הימים והוא
דרגא דצדק ואיהי שביעאה, שנת השמיטה
בהווא דרגא אשלימו יומוי דבר נש פד
אשתלימו שבעין שנין לקבל שבע דרגין,
עשרה לכל דרגא. הדא הוא דכתיב (תהלים צ)
ימי שנתינו בהם שבעים שנה. מאן בהם,
באינון יומין ושנין דלעילא. ואם בגבורת
שמונים.

תא חזי, פני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא
מלתא. רזא דאינון שב בדרגין (לדעתי צ"ל
שבע דרגין) דבהון זכות וחוכא ברזא דחס"ד
וגבורה. דאי הכי לא הוה ליה לבר נש
למהוי חי בר משבעין. אלא במזלא עלאה
עתיקא דכלא תליין. בגין כף איהו מוסיף
על כל יומוי דכל בר נש פרעוניה.

ותא חזי הכי אוליפנא בספרא דשלמה
מלכא, דביליא בתראה דחגא, אי
יסתפל בר נש בצולמא דיליה וחזי ליה
שלים, לא אתגזר עלוי מיתה. ומאי טעמא
בהאי ליליא, בגין דשבעא יומין דחגא
לקבל שבעא יומין עלאין אינון. דכל יומין
ושנין דעלמא בהו תליין, ואינון רמיזין
בקרא (דברי הימים א כט) דלך יי' הגדולה וגו'
שירותא דלהון חס"ד וסיומא דלהון
ממ"לכה, פנסת ישראל, אחריות הימים.
אשתכח שביעאה אחרית.

וכר אתנא האי ליליא דשביעי אתחזי אי
אשתלימו יומוי בהאי אחרית. ואי האי
צולמא עלאה חזי עליה, חס"ד אל יתהדר
עליה פדבקדמיתא ולא מסתפי מהאי דינא דצד"ק ואיהי בהדיה

בשלימו בחדוותא ואהדרת ליה אנפין.
 ובגין כך אזהר לון קדשא בריך הוא
 לישראל לאשתזבא מדינוי דהאי צד"ק,
 ולחפאה ספת שלמא עלייהו ולמיתב בצלא
 דמהימנותא. ^(ויקרא כ"ג) הָדָא הוּא דְכְתִיב
 בספות תשובו שבעת ימים לאכללא להאי
 דרגא דלעילא ולאוספא ביה ברכה ממין
 עלאין, בגין דהאי יומא שביעאה איהו
 כנסת ישראל אגן מקיפין להאי מזבח עלאה
 באינון תרין למודים דאינון ערבי נחל
 ועבדין בה נסוף המים ויהיב צדי"ק באינון
 שתין דאינון מששת ימי בראשית פלא ברזא
 דחכמתא.

עליהם, ולשבת בצל האמונה. זהו
 שכתוב ^(ויקרא כג) בספת תשובו
 שבעת ימים, להכליל את הדרגה
 הזו למעלה ולהוסיף בה ברכה
 ממים העליונים, בגלל שיום זה
 הוא שביעי הוא כנסת ישראל. אנו
 מקיפים את המזבח הזה העליון
 באותם שני למודים שהם ערבי
 נחל, ועושים בה נסוף המים,
 ונותן צדיק באותם שתין שהם
 מששת ימי בראשית, הכל בסוד
 החכמה.

ולאחר מפן ^(במדבר כט) ביום
 השמיני עצרת תהיה לכם, תעשו
 כנוס לאותם שבעה ימים עליונים,
 ועשו יום טוב בגלל שנצלתם
 מדינו של אותו יום שביעי. בגלל
 כך כתוב בצלמנו כדמותנו, כנגד
 יום שני גבורה, חלקו של יצחק,
 ואז יש לאדם לשים את 'דמותנו'
 הזאת ולהדמות במעשיו לאותם
 העליונים. וכל זה למה? בגלל
 שהקדוש ברוך הוא נתן בידי
 האיש, אם רוצה האיש לדמות
 עצמו לאותם שלמעלה, משתלם
 בהם, ולא פוחד ממדת הדין
 העליונה.

וירדו בדת הים - כנגד הדרגה
 של נצח שאחוז בה משה, שדת
 הים נבראו באותה דרגה ^(ספירה),
 ונתן להם נסתר הנסתרים כח
 לשלט עליהם אם דומה אדם
 לעליונים, ואם לא דומה לעליונים
 - ירדו, ודגי הים שולטים בהם
 בכני אדם, ולכן הזהירה אותם
 התורה שנתנה על ידי משה, ^{(דברים}

וּבְחֶרֶת בַּחַיִּים.^ו
 בא ראה, משה, כשנזרק לים, לא
 שלטו עליו דגי הים ולא פחד

ולבחר ^(במדבר כ"ט) ביום השמיני עצרת תהיה
 לכם. עבדו פנישתא לאינון שבע
 יומין עלאין ועבדו יומא טבא, בגין
 דאשתזבתון מדינוי דההוא יומא שביעאה.
 בגין כך פתיב בצלמנו כדמותנו לקבל יומא
 תנינא גבורה, חולקיה דיצחק. כדין אית
 לבר נש למשוי להאי דמותנו ולא תדמי
 בעובדוי לאינון עלאין. וכל דא למה בגין
 דקדשא בריך הוא יהב בידי דבר נש, דאי
 בעי בר נש למדמי גרמיה לאינון דלעילא
 אשתלים בהו ולא מסתפי מהאי מדת דינא
 עלאה.

וירדו בדת הים לקבל דרגא דנצ"ח
 דאחיד ביה משה דגת הים בההוא
 דרגא אתבריא ויהיב לון סתימא דסתימין
 חילא למשלט עלייהו, אי דמי בר נש
 לעלאין, ואי לא דמי לעלאין ירדו. ונוגי
 ימא שלטין בהו בכני נשא. ובגין כך אזהירת לון אורייתא
 דאתיהיבת על ידי דמשה ^(דברים ל') וּבְחֶרֶת בַּחַיִּים.

תא חזי, משה כד אתרמי לימא לא שלטו עליה נוגי ימא ולא אסתפי

מֵהֶם, בְּגִלּוֹל שֶׁהוּא הִיָּה עִתִּיד
לְהִתְקַרֵּב לְמַעֲלָה וּלְדַבֵּק
בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא, וְלֵאחֹר
שֶׁנִּדְבַק, שָׁלַט עַל דְּגֵי הַיָּם, וְרָמַז
לְאַהֲרֹן אָחִיו שִׁיכָּה אֶת הַיָּם
וְיָמוּתוּ הַדְּגִים, וְהוּא לֹא עָשָׂה
כֵּן, בְּגִלּוֹל שְׂאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁלוֹ
שׁוֹלְטָת עֲלֵיהֶם וְכֵּה נִכְרָאוּ, וְלֹא
רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיכָּה
הוּא בְּשִׁבִיל לְהִתְהַפֵּךְ לָהֶם
לְאוֹיֵב. וְכִשְׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב עֲלָיו
(ישעיה מג) כִּי תַעֲבֹר בְּמִים אֲתָךְ אֲנִי
וְגוֹמֵר. שֶׁזֶה וְיִרְדּוּ בְדַגַּת הַיָּם
וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם. כִּנְגִיד דְרָגָה שֶׁל
שָׁמַיִם, שְׂבֹאוֹתָהּ דְרָגָה שׁוֹלֵט
עֲלֵיהֶם, וְזוֹ תְּפָאֵרֶת.

וְאֵף עַל גֵּב שֶׁבְּדַרְגַּת הַנִּצְחָה נַעֲשׂוּ
כָּל דְּגֵי הַיָּם וְהַעוֹפוֹת, לֹא כְּתוּב
שֵׁם אֶלָּא עוֹף כִּנְיָ, אֲכָל עֲכָשׁוּ
קָרָא לָהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּגִלּוֹל
שֶׁבֶן אָדָם לֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אֶלָּא
מִצַּד שֶׁל שָׁמַיִם. וּבִבְהֵמָה -
שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם בְּסוּד שֶׁל הוֹד
שְׁנוֹתָן לוֹ סִיּוּעַ, שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ יוֹם
נִכְרָאוּ הַבְּהֵמוֹת. וּבְכָל הָאָרֶץ -
שׁוֹלֵט בְּסוּד שֶׁל צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא
כָּל, וְהוּא שׁוֹלֵט עַל הָאָרֶץ, אָרֶץ
הָעֲלִיּוֹנָה. כֵּן גַּם אָדָם לְמִטָּה
שׁוֹלֵט עַל אָרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה, מִשׁוּם
שֶׁהִפֵּל בּוֹ. וּבְכָל הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ
עַל הָאָרֶץ - שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם אָדָם
מִסִּיּוּעַ שְׁנַתָּן לוֹ מֵאָרֶץ הַחַיִּים,
הַמְּלָכוֹת הָעֲלִיּוֹנָה: (ע"כ מִהַשְׁמָטוֹת)
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִצְוֹת
הַתּוֹרָה וְאָמַר, מִצְוֹת הַתּוֹרָה
שְׁנַתָּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, כֵּן פְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה
בְּדֶרֶךְ כָּלֵל.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. זוֹהִי
הַמִּצְוָה הַרְאשׁוֹנָה שֶׁל הַכָּל.
וְנִקְרָאת מִצְוָה זוֹ יִרְאֵת ה',
שֶׁנִּקְרָאת רֵאשִׁית, שֶׁכְּתוּב (תהלים
קיא) רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת ה'. (משלי

מִנִּיּוּהוּ בְּגִין דְּאִיהוּ הָוָה זְמִין לְקַרְבָּא לְעֵילָא
וְלֹא תִדְבַקָא בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבַתָּר פִּד
אֲתִדְבַק שְׁלִיט עַל נוּגֵי יַמָּא. וְרָמַז לְאַהֲרֹן
אָחִיו דִּימְחֵי יֵת יַמָּא וְיָמוּתוּן נוּגֵי וְאִיהוּ לֹא
עֲבִיד הַכִּי, בְּגִין דְּהֵיִיא דְרָגָא דִּילֵיהּ שְׁלִיט
עֲלֵייהוּ וּבִיהּ אֲתַבְּרִיאוּ וְלֹא בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִּימְחֵי אִיהוּ, בְּגִין לְאַתְהַפְּכָא לְהוּ
לְאוֹיֵב. וְכַד בַּר נֶשׁ אָזִיל בְּאַרְחוּי דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כְּתוּב עֲלֵיהּ (ישעיה מ"ג) כִּי תַעֲבֹר
בְּמִים אֲיִתָךְ אֲנִי וְגוֹ'. דְּהָא וְיִרְדּוּ בְדַגַּת הַיָּם
וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם לְקַבֵּל דְרָגָא דְשָׁמַיִם. דְּבַהּ הוּא
דְרָגָא שְׁלִיט עֲלֵיהוּ וְדָא תְּפָאֵרֶת.

וְאֵף עַל גֵּב דְּבְּרָגָא דְנִצְחָה אֲתַעֲבִידוּ כָּל
נוּגֵי יַמָּא וְעוֹפֵי, לֹא כְּתוּב תִּפְּחֵן אֶלָּא עוֹף
כִּנְיָ אֲכָל הַשְׂתָּא קָרִי לְהוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּגִין
דְּבַר נֶשׁ לֹא שְׁלִיט עֲלֵיהוּ אֶלָּא מִסְטָרָא
דְשָׁמַיִם. וּבִבְהֵמָה שְׁלִיט עֲלֵיהוּ בְּרִזָּא דְהוּ"ד
דִּיהִיב לֵיהּ סִיּוּעָא דְהָא בְּהֵוּא יוֹמָא
אֲתַבְּרִיאוּ בְּעִירָן. וּבְכָל הָאָרֶץ שְׁלִיט בְּרִזָּא
דְּצַדִּיק דְּאֶקְרִי כ"ל וְאִיהוּ שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ
אַרְעָא עֲלֵאָה. הַכִּי נִמְי בַּר נֶשׁ לְתַתָּא שְׁלִיט
עַל אַרְעָא תַתָּאָה בְּגִין דְּכוּלָּא בִּיהּ. וּבְכָל
הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַל הָאָרֶץ שְׁלִיט עֲלֵיהוּ בַּר
נֶשׁ מִסִּיּוּעָא דְאַתִּיְהִיב לֵיהּ מֵאָרֶץ הַחַיִּים
מְלָכוֹת עֲלֵאָה: (ע"כ כַּאן מִהַשְׁמָטוֹת)

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִקּוּדֵי אוּרִייתָא. וְאָמַר
פִּקּוּדֵי אוּרִייתָא דִּיהֵב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל כֵּלְהוּ בְּאוּרִייתָא בְּאַרְחָה כָּלֵל כְּתוּבֵי:
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. הַדָּא הִיא פִּקּוּדָא
קִדְמָא"ה דְּכָלָא. וְאֶקְרִי פִּקּוּדָא דָּא
יִרְאֵת יי דְּאֶקְרִי רֵאשִׁית. דְּכְתוּב, (תהלים קיא)
רֵאשִׁית חֲכֵמָה יִרְאֵת יי. (משלי א) יִרְאֵת יי
רֵאשִׁית דַּעַת. בְּגִין דְּמִלָּה דָּא רֵאשִׁית אֶקְרִי.

וְדָא אִיהִי תְרַעָא לְאַעְלָא גּוּ מְהִימְנוּתָא. וְעַל פְּקוּדָא דָּא אַתְקִימִים כָּל עַלְמָא.

יִרְאָה אַתְפָּרֵשׁ לְתַלְתַּת סְטָרִין. תְּרִין מְנַיִיהוּ לֵית בְּהוּ עֵיקְרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְחַד

עֵיקְרָא דִּירְאָה. אֵית בַּר נֶשׁ דְּדַחִיל מְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּגִין דְּיִיחֹן בְּנוּהִי וְלֹא יְמוּתוּן. אוּ

דְּחִיל מְעוּנָשָׁא דְּגוּפִיהּ אוּ דְּמְמוּנִיהּ. וְעַל דָּא דְּחִיל לִיהּ תְּדִיר. אֲשַׁתְּכַח יִרְאָה דְּאִיהוּ דְּחִיל

לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא שְׂוִי לְעֵקְרָא. אֵית בַּר נֶשׁ דְּדַחִיל מִן קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּגִין דְּדַחִיל

מְעוּנָשָׁא דְּהוּא עַלְמָא וְעוּנָשָׁא דְּגִיהֶנָם. תְּרִין אֲלִין לָאוּ עֵיקְרָא דִּירְאָה אֲנוּן וְשִׂרְשָׁא דִּילִיהּ.

יִרְאָה דְּאִיהִי עֵקְרָא, לְמַדְחַל בַּר נֶשׁ לְמֵאֲרִיָּה בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשְׁלִיט

עֵקְרָא וְשִׂרְשָׁא דְּכָל עַלְמִין וְכָלָא קַמִּיהּ כְּלָא חֲשִׁיבִין. כְּמָה דְּאַתְמָר (דְּנִיאל ד') וְכָל דִּיִּירִי אֲרַעָא

כְּלָא חֲשִׁיבִין. וְלִשְׂוָאָה רְעוּתִיהּ בְּהוּא אַתְר דְּאַקְרִי (נ"א ב) יִרְאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמְר וּוִי אִי אִימָא וּוִי אִי לֹא אִימָא. אִי אִימָא יִנְדַעוֹן חֲיִיבִין חִיף

יִפְלַחוּן לְמֵאֲרִיָּהוּן. אִי לֹא אִימָא יֵאבְדוּן חֲבֵרִיָּא מְלָה דָּא. בְּאַתְר דִּירְאָה קְדִישָׁא שְׂרִי,

מְלַרְע אֵית יִרְאָה רְעָה דְּלָקִי וּמְחִי וּמְקַטְרַג וְאִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חֲיִיבִיא. וּמָאן דְּדַחִיל

בְּגִין עוּנָשׁ דְּמִלְקִיוּתָא וְקַטְרוּגָא כְּמָה דְּאַתְמָר. לֹא שְׂרִיא עֲלִיהּ הֵהִיא יִרְאָת יִי

דְּאִיקְרִי יִרְאָת יִי לְחַיִּים. אֲלֹא מָאן שְׂרִיא עֲלִיהּ הֵהִיא יִרְאָה רְעָה. וְאַשְׁתְּכַח דְּשְׂרִיא

עֲלִיהּ הֵהִיא רְצוּעָה יִרְאָה רְעָה וְלֹא יִרְאָת יִי. וּבְגִין כִּף אַתְר דְּאַקְרִי יִרְאָת יִי רֵאשִׁית דְּעֵת

(א) יִרְאָת ה' רֵאשִׁית דְּעֵת. מִשּׁוּם שְׂדֵבֵר זֶה נִקְרָא רֵאשִׁית, וְזֶה הַשְּׂעִר לְהַכְנֵס לְתוֹךְ הָאֲמוּנָה, וְעַל הַמְצָוָה הַזֶּה מִתְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם.

הִירְאָה נִפְרְדַת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, שְׁנַיִם מֵהֶם אֵין בְּהֶם עֵקֶר כְּרֵאוּי, וְאַחַד עֵקֶר שֶׁל יִרְאָה. יֵשׁ אָדָם שִׂירָא מִהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא כְּדִי שְׂיִחִיו כְּנִיו וְלֹא יְמוּתוּ, אוּ שִׂירָא מְעַנֵּשׁ שֶׁל גּוּפוֹ אוּ שֶׁל מְמוּנּוֹ, וְעַל כֵּן יִרָא מְמוּנּוֹ תְּמִיד. נִמְצְאָת הִירְאָה שֶׁהוּא יִרָא מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לֹא שֵׁם אוֹתָהּ לְעֵקֶר. יֵשׁ אָדָם שְׂפּוּחַד מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא מִשּׁוּם שְׂפּוּחַד מְעַנֵּשׁ אוֹתוֹ הָעוֹלָם וּמְעַנֵּשׁ הַגִּיהֶנָם. שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא עֵקֶר שֶׁל יִרְאָה הֵם וְהַשְּׂרֵשׁ שֶׁלּוֹ.

הִירְאָה שֶׁהִיא עֵקֶר, שְׂאָדָם יִירָא מְרַבּוּנוֹ מִשּׁוּם שֶׁהוּא גְדוֹל וְשְׁלִיט, עֵקֶר וְשִׂרְשׁ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהַכָּל לְפָנָיו כְּלָא חֲשׁוּבִים, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (דְּנִיאל ד') וְכָל דִּיִּירִי הָאָרֶץ כְּאִינָם חֲשׁוּבִים, וְלִשְׁמֵי אֵת רְצוּנוֹ בְּאוֹתוֹ הַמְקוּם שְׁנֵקְרָא יִרְאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמְר, אוּי אִם אִמְר, וְאוּי אִם לֹא אִמְר. אִם אִמְר - יִדְעוּ הַרְשָׁעִים אִיף יַעֲבְדוּ אֵת רַבּוֹנָם. אִם לֹא אִמְר - יֵאבְדוּ הַחֲכָרִים אֵת הַדְּבָר הַזֶּה. בְּמְקוּם שְׂשׂוּרָה יִרְאָה קְדוּשָׁה, מְלַפְנֵיהּ יֵשׁ יִרְאָה רְעָה שְׂמִלְקָה וּמְכָה וּמְקַטְרַגָּת, וְהִיא הַרְצוּעָה לְהַלְקוֹת אֵת הַרְשָׁעִים, וּמִי שְׂפּוּחַד בְּגַלְל עֲנֵשׁ הַמְלָקוֹת וְהַקְטְרוּג כְּמוֹ שְׂנַתְבָּאָר, לֹא שׂוּרָה עֲלָיו אוֹתָהּ יִרְאָת ה' שְׂנֵקְרָא יִרְאָת ה' לְחַיִּים. אֲלֹא מִי שׂוּרָה עֲלָיו? הִירְאָה הַרְעָה

הֵהִיא. וְנִמְצְאָ שְׂשׂוּרָה עֲלָיו הַרְצוּעָה הֵהִיא, יִרְאָה רְעָה וְלֹא יִרְאָת ה'. וּמִשּׁוּם כִּף הַמְקוּם שְׂנֵקְרָא יִרְאָת ה' נִקְרָא רֵאשִׁית דְּעֵת, וְעַל כֵּן נִכְלַלְתָּ כָּאן הַמְצָוָה הַזֶּה, וְזֶה

העקר והיסוד לכל שאר המצוות של התורה. מי ששומר היראה זהו - שומר הכל. לא שומר יראה - לא שומר את מצוות התורה, שהרי זה השער של הכל. ומשום כך פתוב בראשית, שהיא יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. שמי שעובר על זה, עובר על מצוות התורה. וענשו של מי שעובר על זה - הרצועה הרעה הזו מלקה אותו, והינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הנה אלו ארבעה ענשים להעניש בהם את הרשעים.

תהו - זה חנק, שכתוב (ישעיה לד) קו תהו, (זכריה ב) חבל מדה. בהו - זו סקילה, אבנים המשקעות בתוך התהום הגדול לענש את הרשעים. וחשך - זו שרפה, שכתוב (דברים ח) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך, (שם ד) והקר בער באש עד לב השמים חשך וכו'. וזו האש החזקה שעל ראשי הרשעים מתחילה לשרף אותם. ורוח - זה הרג בסיף. רוח סערה, חרב שנונה מלהטת בו, כמו שנאמר (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת, ונקראת רוח הענש הזה למי שיעבר על מצוות התורה. ואחר פתוב יראה ראשית, שהיא הפלל של הכל. מפאן והלאה שאר מצוות התורה.

מצוה שניה - זוהי מצוה שמצוה של יראה נאחזה בה ולא יוצאת ממנה לעולמים, והיא אהבה. שאדם יאהב את רבונו אהבה שלמה. ומה היא אהבה שלמה? זו אהבה רבה, שכתוב (שם יז) התהלך לפני והיה תמים, שלם באהבה. וזהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור. זו אהבה שלמה שנקראת אהבה רבה.

אקרי. ועל דא אתפליל הכא פקודא דא. ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא. מאן דנטיר יראה (דא) נטיר כלא. לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא, דהא דא תרעא דכלא. ובגין כך פתיב בראשית דאיהי יראה, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. דמאן דעבר על דא עבר על פקודי דאורייתא. ועונשא דמאן דעבר על דא האי רצועה רעה אלקי ליה. והיינו והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים. הא אלין ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא.

תהו דא חנק, דכתיב, (ישעיה לד) קו תהו (זכריה ב) חבל מדה. בהו דא סקילה, אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייביא. וחשך דא שריפה, דכתיב, (דברים ח) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (דברים ד) והקר בוער באש עד לב השמים חשך כו'. ודא אשא תקיפא דעל רישיהון דחייביא שרי לאוקדא לון. ורוח דא הרג בסיף. רוח סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה. כמא דאת אמר, (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח. האי עונשא למאן דעבר על פקודי אורייתא. וכתיב לבתר יראה, ראשית, דאיהי כללא דכלא. מפאן והלאה שאר פקודין דאורייתא.

פקודא תננינא דא איהי פקודא. דפקודא דיראה אתאחדת בה ולא נפקא מינה לעלמין. ואיהי אהבה. למרחם בר נש למאריה רחימו שלים. ומאן איהו רחימו שלים. דא אהבה רבה דכתיב, (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים שלים ברחימותא. ודא הוא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור דא

וכאן היא המצנה שאדם יאהב את רבונו כראוי.

אמר רבי אלעזר, אבא, אהבה בשלמות אני שמעתי בזה. אמר לו, אמר, בני, לפני רבי פינחס, שהרי הוא עומד בדרגה הזו. אמר רבי אלעזר, אהבה רבה הינו אהבה שלמה בשלמות של שני צדדים, ואם אין נכללת בשני צדדים - אינה אהבה כראוי בשלמות.

ועל פן שנינו, לשני צדדים נפרדת האהבה, אהבת הקדוש ברוך הוא. יש מי שאוהב אותו מתוך שיש לו עשר, ארץ ימים, בנים סביבו, שולט על שונאיו, דרכיו מתקנות לו, ומתוך כך אוהב אותו. ואם לזה יתהפך ויחזיר עליו הקדוש ברוך הוא גלגול של דין קשה - ישנא אותו ולא יאהב אותו כלל, ובגלל כך אהבה זו אינה אהבה שיש לה עקר.

אהבה שנקראת שלמה, ההוא שהיה בשני הצדדים - בין בדין בין בחסד. ותקון דרכו שאוהב את רבונו, כמו ששנינו, אפלו שנוטל את נשמתו ממך. זו היא אהבה שלמה בשני צדדים. ועל כן האור של מעשה בראשית יצא ואחר כך נגנז. כשנגנז, יצא דין קשה, ונכללו שני הצדדים יחד, שתהיה שלמות האהבה כראוי.

נטלו רבי שמעון ונשקו. בא רבי פינחס ונשקו וברכו, ואמר, בודאי הקדוש ברוך הוא שלחני לכאן. זה הוא אור קטן שאמרו לי שנכלל בביתי ואחר כך מאיר לכל העולם. אמר רבי אלעזר, בודאי לא צריך לשפח ירא'ה בכל המצוות, כל שפן במצנה הזו צריך ירא'ה להתדבק בזה. איך מתדבק? האהבה היא בצד אחד

רחימו שלימותא דאקרי אהבה רבה. והכא איהו פקודא למרחם בר נש למאריה כדקא יאות.

אמר רבי אלעזר, אבא, רחימתא בשלימו אנא שמענא ביה. אמר ליה אימא ברי קמי דרבי פינחס דהא איהו בהאי דרגא קאים. אמר רבי אלעזר אהבה רבה היינו אהבה שלימתא בשלימו דתרין סטרין, ואי לא אתפליל בתרין סטרין לאו (דף יב ע"א) איהו אהבה כדקא יאות בשלימו.

ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקדשא בריה הוא. אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא, אורכא דיומין, בנין סחרגיה, שליט על שנאוי, ארחוי מתתקנן ליה, ומגו כך רחים ליה. ואי להאי יהא בהפוכא ויהדר עליה קדשא בריה הוא גלגולא דדינא קשיא, יהא שניא ליה ולא ירחם ליה כלל. ובגין כך רחימו דא לאו איהו אהבה דאית ליה עקרא.

רחימו דאקרי שלים ההוא דהוי בתרין סטרין בין בדינא בין בטיבו. ותקונא דארחוי דרחים ליה למאריה כמה דתנינן אפלו הוא נטיל נשמתו מינה. דא איהו רחימו שלים דהוי בתרין סטרין. ועל דא אור דמעשה בראשית נפק ולבתר אגניז. כד אגניז נפק דינא קשיא ואתפלילו תרין סטרין כחדא למיהוי שלימו דא אהבה כדקא יאות.

נטליה רבי שמעון ונשקיה. אתא רבי פינחס ונשקיה וברכיה ואמר בודאי קדשא בריה הוא שדרני הכא. דא הוא נהירו דקיק דאמרו לי דאתפליל בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא. אמר רבי אלעזר ודאי לא איצטריך לאתנשי

ואתנשי

טוב, כמו שנתבאר שנותן עשר וטוב, אך של חיים, בנים ומזונות, אז צריך לעורר יראה ולפחד שלא יגרם החטא. ועל זה כתוב (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, משום שזה כולל ירא"ה באהב"ה.

וכך צריך בצד האחר של הדין הקשה לעורר בו יראה. כשואה שיהיה הקשה שורה עליו, אז יעורר יראה ויפחד מרבוננו פראוי ולא יקשה לבו. ועל זה כתוב (שם) ומקשה לבו יפול ברעה, באותו הצד האחר שנקרא רעה. נמצאת שיראה שנאחזה בשני צדדים ונכללת מהם, וזוהי אהבה שלמה פראוי.

מצוה שלישית - לדעת שיש אלוה גדול ושליט בעולם, וליחד אותו בכל יום יחוד פראוי באותם ששת הצדדים העליונים, ולעשות אותם יחוד אחד בשש התבות של שמע ישראל ולכוון רצון למעלה עמהם. ועל פן צריך "אחד" להאריך אותו (נ"א בשש) בשש תבות, וזהו שכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנסו הדרגות שמתחת השמים שתאחז בהן יראה להיות בשלמות לששה צדדים פראוי. ועם כל זה, באותו היחוד צריך לקשר בו יראה, שצריך להאריך בדל"ת של אחד, שדל"ת של אחד גדולה. והיננו שכתוב ותראה היבשה, שתראה ותתקשר דל"ת, שהיא יבשה, באותו היחוד.

ואחר שנקשרה שם למעלה, צריך לקשר אותה למטה עם

ירא"ה בכל פקודין, כל שפן בפקודא דא אצטריך יראה לאתדבקה בהאי. היך אתדבקה. אהבה איהי בסטרא חד טב כמה דאתמר דיהב עותרא וטב אורפא דחיי בני מזוני, פדין איצטריך לאתערא יראה ולמדחל דלא יגרם חובא. ועל דא כתיב, (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, בגין דהא כליל ירא"ה באהב"ה.

והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא לאתערא ביה יראה. פד חמי דדינא קשיא שריא עלוי, פדין יתער יראה וידחל למאריה פדקא יאות ולא יקשה לביה. ועל דא כתיב, (משלי כח) ומקשה לבו יפול ברעה. ביהווא סטרא אחרא דאקרי רעה. אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין ואתכלילת מנייהו. ודא איהו אהבה שלימתא כדקא יאות.

פקודא תליתאה למנדע דאית אלהא רברבא ושליטאה בעלמא. ולייחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות באנון שית סטרין עלאין. ולמעבד לון יחודא חדא בשית תבין דשמע ישראל ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו. ועל דא אחד אצטריך לארפא ליה (נ"א בשית) בשית תבין. ודא הוא דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. יתכנסון דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה (יראה) למיהוי בשלימו לשית סטרין פדקא יאות. ועם כל

דא ביהווא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארפא בדל"ת דאחד. דדל"ת דאחד גדולה. והיננו דכתיב ותראה היבשה דתתחזי ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה ביהווא יחודא.

ולבתר דאתקשר תמן לעילא איצטריך לקשרא לה לתתא באכלוסהא

אוכלוסיה בששה צדדים האחרים שלמטה, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בו שש תבות אחרות של היחוד. ואז, מה שהיתה יבשה, נעשתה ארץ לעשות פרות ואבים ולנטע אילנות. והינו מה שכתוב ויקרא אלהים ליבשה ארץ, באותו היחוד שלמטה ארץ, רצון שלם פראוי. ועל פן פי טוב כי טוב פעמים. יחוד אחד עליון ויחוד אחד תחתון. פיון שנאחו בשני צדדים, מפאן והלאה תדשא הארץ דשא. התפקנה לעשות פרות ואבים פראוי.

מצוה רביעית - לדעת שה' הוא האלהים, כמו שנאמר (דברים ד) וידעת היום והשבת אל לבבך פי ה' הוא האלהים. ושיפלל השם של אלהים בשם של יי, לדעת שהם אחד ואין בהם פרוי. והינו סוד הכתוב יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ, שיהיו שני השמות אחד בלי פרוי כלל, ושיפלל מארת חסר בשם של שמים (ג"א שרשום) שהם אחד ואין בהם פרוי. אור שחר באור לבן אין בהם פרוי, והפל (דבר) אחד. וזה הוא ענן הלכן של היום וענן של אש בלילה, מדת יום ומדת לילה, ויתקנו זה עם זה להאיר, כמו שנאמר להאיר על הארץ.

וזהו החטא של הנחש הקדמוני שהוא - חבר למטה והפריד למעלה, ומשום כך גרם מה שגרם לעולם, משום שצריך להפריד למטה ולחבר למעלה. ואור שחר צריך להאחו למעלה בחבור אחד, ולהאחו אחר כך באוכלוסיה ביחודה ולהפריד אותה מן הצד הרע. ועם כל זה צריך לדעת שאלהים ה' הפל אחד בלי פרוי.

אצטרף למנדע דאלהים יי פלא חד בלא פירוודא. יי הוא האלהים. וכד

בשית סטרין אחרנין דלתתא, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. דאית ביה שית תבין אחרנין דיחודא. פדין מה דהות יבשה אתעבידת ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא אילנין. והינו דכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ בההוא יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים פדקא יאות. ועל דא כי טוב, פי טוב תרי זמני. חד יחודא עלאה וחד יחודא תתאה. פיון דאתאחיד בתרין סטרין מפאן ולהלאה תדשא הארץ דשא. אתתקנת למעבד פירין ואיבין פדקא יאות.

פקודא רביעאה למנדע דיי הוא האלהים, כמה דאת אמר, (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך פי יי הוא האלהים. ולא תפללא שמא דאלהים בשמא דיי. למנדע דאנון חד ולית בהו פרוודא. והינו רזא דכתיב יהי מארת ברקיע השמים להאיר על הארץ. למהוי תרין שמהן חד בלא פרוודא כלל. לאתפללא מארת חסר בשמא דשמים (ג"א דרשום) דאנון חד ולית בהו פרוודא. נהורא אוכמא בנהורא חיוורא לית בהו פרוודא וכלא חד. (דף יב ע"ב) ודא הוא עננא חיוורא דיממא ועננא דאשתא בליליא. מדת יום ומדת לילה. ולא תתקן דא בדא לאנהרא כמה דאתמר להאיר על הארץ.

ודא חובה דההוא נחש קדמאה חבר לתתא ואתפרש לעילא. ובגין כך גרם מה דגרם לעלמא. בגין דאצטרף לאפרשא לתתא ולחברא לעילא. ונהורא אוכמא אצטרף לאתאחדא לעילא בחבורא חדא. ולא תאחדא לבתר באוכלוסיה ביחודה ולאפרשא לה מסטרא בישא. ועם כל דא אצטרף למנדע דאלהים יי פלא חד בלא פירוודא.

ה' הוא האלהים. וכשידע אדם ששכל אחד ולא ישים פרוז, אפלו אותו הצד האחר יסתלק מן העולם ולא ימשך למטה.

והינו סוד הפתוב והיו למארות. שהנה הקלפה עולה אחר המח. המח אור. הצד האחר מות. אור בחבור של אותיות. מות בפרווד. וכשהאור הזה מסתלק משם, מתחבר באותיות מות של פרווד. מהאותיות הללו התחילה חנה וגרמה רע על העולם, פכתוב (בראשית א) ותרא האשה כי טוב.

החזירה האותיות למפרע ונשאר מ"ו, והם הלכו ונטלו האות תי"ו עמם, וגרמה מות על העולם, כמו שכתוב ותרא. אמר רבי אלעזר, אבא, הרי למדנו מ"ם נשארה יחידה. וא"ו שהיא חיים, תמיד מתהפכת והולכת ונוטלת תי"ו, שכתוב ותקח ותתן. ונשלמה התכה הזו והתחברו האותיות. אמר לו, ברוך אתה בני, והרי בארנו הדבר הזה.

מצוה חמישית - פתוב ישרצו המים שרץ נפש חיה. בפסוק הזה יש שלש מצוות: אחת לעסוק בתורה, ואחת להתעסק בפרשה ורביה, ואחת למול לשמונה ימים ולהעביר משם הערלה. לעסוק בתורה ולהשתדל בה ולהגדילה בכל יום לתקן את נפשו ורוחו.

שבין שאדם מתעסק בתורה, הוא נתקן בנשמה אחרת קדושה, שכתוב שרץ נפש חיה. הנפש של החיה הקדושה היא. שפאשר אין אדם מתעסק בתורה, אין לו נפש קדושה, והקדושה שלמעלה אינה שורה עליו. וכאשר משתדל בתורה, באותו הדבור שהוא מברר בה, הוא זוכה לנפש החיה היא

ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פירוודא, אפילו ההיא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא.

והיינו רזא דכתיב והיו למארות. הא קליפה בתר מוחא סלקא. מוחא אור. סטרא אחרא מות. אור בחבור דאתוון. מות בפירוודא. וכד האי אור אסתלק מתמן, מתחברא באתוון מות דפירוודא. מאלין אתוון שריאת חוה וגרמת בישא על עלמא. כמה דכתיב, (בראשית ג) ותרא האשה כי טוב אהדרת אתוון למפרע אשתאר מ"ו ואנון אזלו ונטלו אות תי"ו בהדיהו וגרמת מותא על עלמא כמה דכתיב ותרא. אמר רבי אלעזר, אבא, הא אוליפנא מ"ם אשתארת יחידאה, וא"ו דאיהו חייך תדיר אתהפכת ואזלת ונטלת תי"ו דכתיב ותקח ותתן ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון. אמר ליה בריך אנת ברי והא אוקימנא מלה דא.

פקודא חמישאה כתיב, ישרצו המים שרץ נפש חיה. בהאי קרא אית תלת פקודין. חד למלעי באורייתא. וחד לאתעסקא בפריה ורביה. וחד למגזר לתמנייא יומין ולאעברא מתמן ערלתא. למלעי באורייתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא לתקנא נפשיה ורוחיה.

דביון דבר נש אתעסק באורייתא אתתקן בנשמתא אחרא קדישא. דכתיב שרץ נפש חיה. נפש דהיא חיה קדישא. דכד בר נש לא אתעסק באורייתא לית ליה נפשא קדישא. קדושא דלעילא לא שריא עלוי. וכד אשתדל באורייתא, בההוא רחישו דרחיש בה זכי להיא נפש חיה, ולמהדר כמלאכין קדישין. דכתיב, (תהלים קג)

וְלִהְיוֹת כְּמוֹ מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים,
שְׁפָתוֹב (תהלים ק) בְּרָכוּ ה'
מְלֹאכִיו. אֵלוּ הֵם שְׁמַתְעֵסְקִים
בַּתּוֹרָה שְׁנִקְרָאִים מְלֹאכִיו בְּאֶרֶץ.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
הָאֶרֶץ. זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם שְׁנִינּוּ, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּנַפִּים
כְּנִשְׂרִים וְשִׁשְׁשׁוּטוֹ בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׁפָתוֹב (ישעיה מ) וְקוֹי ה' יַחְלִיפוּ
כַח יַעֲלוּ אֶבֶר כְּנִשְׂרִים. וְהִינּוּ מֵה
שְׁפָתוֹב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ -
זוֹ הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת מִים, יִשְׂרָצוּ
וְיִוֹצְיָאוּ שְׂרָץ שֶׁל נֶפֶשׁ חַיָּה
מִהַמְּקוֹם שֶׁל הַחַיָּה הַהִיא יִמְשְׁכוּ
אוֹתָהּ לַמַּטָּה, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר. וְעַל
כֵּן אָמַר דָּוִד (תהלים נא) לֵב טְהוֹר
בְּרָא לִי אֱלֹהִים, לַעֲסֵק בַּתּוֹרָה,
וְאֵז - וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.

מִצְוָה שְׁשִׁית - לְהַתְעַסֵּק בַּפְּרִיָּה
וּרְבִיָּה. שְׁכַל מִי שְׁמַתְעַסֵּק בַּפְּרִיָּה
וּרְבִיָּה, גּוֹרֵם לְנִהַר הַהוּא לְהִיּוֹת
נוֹבֵעַ תָּמִיד וְלֹא יִפְסְקוּ מִיָּמִיו.
וְהֵם מִתְמַלֵּא בְּכָל הַצְּדִידִים.
וּנְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת
וְיִוֹצְאוֹת מְאוֹתוֹ הָאֵילָן, וְצִבְאוֹת
רַבִּים מִתְגַּדְּלִים לַמַּעֲלָה עִם
אוֹתָם הַנְּשָׁמוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(בראשית א) יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ
חַיָּה. זֶה בְּרִית הַקְּדָשׁ, הַנִּהַר
שְׁשׁוֹפֵעַ וְיִוֹצֵא, וְהַמִּים שֶׁלוֹ
מִתְרַבִּים וְשׁוֹרְצִים שְׂרָץ
וְהַתְּרַבּוֹת שֶׁל נִשְׁמָתוֹ לַחַיָּה
הַהִיא.

וּבְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שְׁנִכְנְסוֹת
לַחַיָּה הַהִיא, יוֹצְאִים כְּמֵה עוֹפּוֹת
שְׁפוֹרְחִים וְטָסִים בְּכָל הָעוֹלָם.
וּכְאֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת אֶל
הָעוֹלָם הַזֶּה, הָעוֹף הַהוּא שְׁפוֹרֵחַ
וְיִוֹצֵא עִם הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת, מְאוֹתוֹ
הָעֵץ יוֹצֵא עִמּוֹ. כְּמֵה יוֹצְאִים עִם
כָּל נִשְׁמָה וְנִשְׁמָה? שְׁנַיִם, אֶחָד
מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. אִם הוּא
זוֹכֵה - הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ,

בְּרָכוּ יְיָ מְלֹאכִיו, אֵלֶיךָ אֲנוּן דְּמַתְעַסְקִין
בְּאוֹרֵייתָא דְּאֶקְרוּן מְלֹאכִיו בְּאֶרְעָא.

וְדָא הוּא דְּכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאֶרֶץ.
הַאי בְּהַאי עֲלָמָא. בְּהַהוּא עֲלָמָא
תְּנִינָן דְּזַמִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לִּזְוֹן
גְּדַפִּין כְּנִשְׂרִין וְלֹא שְׂטָא בְּכָל עֲלָמָא דְּכַתִּיב,
(ישעיה מ) וְקוֹי יְיָ יַחְלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֶבֶר
כְּנִשְׂרִים. וְהִינּוּ דְּכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
הָאֶרֶץ דָּא אוֹרֵייתָא דְּאֶקְרִי מִים יִשְׂרָצוּן
וְיִפְקוּן רַחֲשָׁא דְּנֶפֶשׁ חַיָּה מֵאֲתַר דְּהַהִיא
חַיָּה יִמְשְׁכוּן לָהּ לְתַתָּא כְּמֵה דְּאֲתַמָּר. וְעַל
דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים נא) לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי
אֱלֹהִים, לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְכַדִּין וְרוּחַ נְכוֹן
חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי:

בְּקוֹדָא שְׁתִּיתָאָה לְאֲתַעֲסָקָא בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה.
דְּכָל מָאן דְּאֲתַעֲסֵק בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה,
גָּרִים לְהַהוּא נִהַר לְמַהוּי נְבִיעַ תְּדִיר וְלֹא
יִפְסְקוּן מִיָּמִיו. וְיִמָּא אֲתַמְלִיָּא בְּכָל סְטָרִין.
וְנִשְׁמָתִין חֲדָתִין מִתְחַדְּשִׁין וְנִפְקִין מִהַהוּא
אֵילָנָא. וְחִילִין סְגִיָּאִין אֲתַרְבִּיָּאוּ לְעֵילָא בְּהַדִּי
אֲנוּן נִשְׁמָתִין. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית א)
יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא בְּרִית קְרִיָּמָא
קְדִישָׁא נִהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק, וְיִמָּא דִּילִיָּה
אֲתַרְבִּיָּאוּ וְרַחֲשִׁין רַחֲשָׁא וְרַבּוּיָא דְּנִשְׁמָתִיָּה
לְהַהִיא חַיָּה.

וּבְאֲנוּן נִשְׁמָתִין דְּעָאֵלִין בְּהַהִיא חַיָּה נִפְקִי
כְּמֵה עוֹפֵי דְּפִרְחוּן וְטָאָסֵן כָּל עֲלָמָא.
וְכַד נִשְׁמָתָא נִפְקָא לְהַאי עֲלָמָא הַהוּא עוֹפָא
דְּפִרַח וְנִפְקַח בְּהַדִּי הַאי נִשְׁמָתָא מִהַהוּא אֵילָנָא
נִפְקַח עִמִּיהָ. כְּמֵה נִפְקֵן בְּכָל נִשְׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא.
תְּרִין, חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. אִי זְכִי אֲנוּן
נְטָרִין לִיָּה דְּכַתִּיב, (תהלים צא) פִּי מְלֹאכִיו יַצְוֶה
לָהּ. וְאִי לֹא אֲנוּן מְקַטְרְגִי עֲלֵיָּה.

שפכתוב (תהלים צא) פי מלאכי
יצוה לך. ואם לא - הם מקטרגים
עליו.

אמר רבי פינחס, שלשה הם
שעומדים אפוטרופוסים על
האדם כשהוא זוכה, שפכתוב (איוב
5) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה להגיד לאדם ישרו. אם
יש עליו מלאך הנה אחד. מליץ
- שנים. אחד מני אלה להגיד
לאדם ישרו - הנה שלשה. אמר
רבי שמעון חמשה, שפכתוב
יותר, ויחננו ויאמר. ויחננו -
אחד. ויאמר - שנים. אמר לו, לא
פכה, אלא ויחננו זה הקדוש
ברוך הוא לבדו, שהרי אין רשות
לאחר אלא לו.

אמר לו, יפה אמרת, ומי שנמנע
מפריה ורביה, כככול ממעיט
את הדמות שפוללת את כל
הדמיות, וגורם לאותו הנהר
שאין שופעים מימיו, ופוגם את
הברית הקדוש בכל הצדדים,
ועליו פכתוב (ישעיה 10) ויצאו וראו
בפגרי האנשים הפושעים בי. בי
ודאי זה לגוף, ואין נשמתו
נכנסת לפרגוד כלל, והוא נטרד
מאותו העולם.

מצוה שביעית - למול לשמנה
ימים ולהעביר את זממת
הערלה, משום שהחיה היא
היא הדרגה השמינית לכל
הדרגות, והנפש היא שפורחת
ממנה צריכה להראות לפני
לשמנה ימים כמו שהיא דרגה
שמינית, ואז ודאי נראה שהיא
נפש חיה. הנפש של החיה היא
הקדושה, ולא מן הצד האחר.
וזהו ישרצו המים. בספרו של
חנוף גרשמו המים של זרע קדש
רשם של נפש חיה. וזה הרשם
של האות יו"ד שגרשם בכשר
מכל שאר הרשומים של העולם.

הקדש מכל שאר הרשומים של העולם באותה המילה

אמר רבי פינחס (דף יג ע"א) תלתא אנון דקיימי
אפוטרופסין עליה דבר נש בד זכי.

דכתיב, (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה להגיד לאדם ישרו. אם יש עליו
מלאך האחד. מליץ תרי. אחד מני אלה
להגיד לאדם ישרו הא תלת. אמר רבי
שמעון, חמש, דכתיב יתיר, ויחננו ויאמר.
ויחננו חד. ויאמר תרין. אמר ליה לאו הכי,
אלא ויחננו דא קדשא בריך הוא בלחודוי,
דהא לית רשו לאחרא אלא ליה.

אמר ליה שפיר קא אמרת. ומאן דאתמנע
מפריה ורביה כביכול אזעיר דיוקנא
דכליל כל דיוקנין. וגרים לההוא נהר דלא
נגדין מימיו ופגים קיימא קדישא בכל
סטרין. ועליה כתיב, (ישעיה 10) ויצאו וראו
בפגרי האנשים הפושעים בי. בי ודאי דא
לגופא. ונשמתיה לא עייל לפרגודא כלל
ואטרוד מההוא עלמא.

פקודא שביעאה למגזר לתמניא יומין
ולאעברא זוהמא דערלתא, בגין
דההיא חיה איהי דרגא תמינאה לכל
דרגין, וההיא נפש דפרחא מינה אצטריכא
לאתחזאה קמה לתמניא יומין פמה דאיהי
דרגא תמינאה. וכדין אתחזי ודאי דאיהי
נפש חיה. נפש דההיא חיה קדישא ולא
מסטרא אחרא. ודא איהו ישרצו המים.
בספרא דחנוף יתרשמון מיא דזרעא
קדישא רשימו דנפש חיה. ודא רשימו
דאת יו"ד דאתרשים בבשרא קדישא מכל
שאר רשומין דעלמא.

ועוף יעופף על הארץ. דא אליהו דטאס כל

ועוף יעופף על הארץ - זה אליהו שטס את כל העולם בארבע

שֶׁל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ. וְצִרִיף לְסֹדֵר לוֹ
כֶּסֶף, וְלֹהֲזַכִּיר בְּפִי: זֶה הַכֶּסֶף שֶׁל
אֱלֹהֵינוּ. וְאִם לֹא - אֵינּוּ שׁוֹרֵה שָׁם.
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים
- שְׁנֵי אֵלֶּה עָרְלָה וּפְרִיעָה. הַמִּלְלָה
שֶׁל הָעָרְלָה, וְאַחַר כֵּן הַפְּרִיעָה.
וְהֵם זָכַר וְנִקְבָּה. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ
הַחַיָּה הַרְמֵשֶׁת - זֶה הַרְשָׁם שֶׁל
אוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ
חַיָּה הַקְּדוּשָׁה כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם - הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים
שֶׁנִּמְשְׁכוּ אֵלֶיהָ שֶׁל אוֹת הַרְשָׁם
הַזֶּה.

וּבַגְּדֵי זֶה נִרְשְׁמוּ יִשְׂרָאֵל בְּרֵשֶׁם
קְדוֹשׁ וְטָהוֹר לְמַטָּה. כְּדַגְמַת אוֹתָם
רְשׁוּמִים קְדוּשִׁים, לְהַכִּיר בֵּין צַד
הַקְּדוּשָׁה לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל הַטְּמֵאָה,
אֲף יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים לְהַכִּיר בֵּין צַד
הַקְּדוּשָׁה לְעַצְמֵם עַכְשָׁם, שְׂבָאִים
מִצַּד הָאֲחֵר שֶׁל טְמֵאָה, כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאָר. וַיְכַמּוּ שְׂרוּשָׁם אוֹתָם, כֵּן
רוּשָׁם הַבְּהֵמוֹת וְהָעוֹפוֹת שֶׁלָּהֶם
לְבַהֲמוֹת וְעוֹפוֹת שֶׁל הָעַצְמִים
עַכְשָׁם. אֲשֶׁרֵי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
מִצְוָה שְׂמִינִית - לְאַהֲבֵ אֶת הַגֵּר
שֶׁנִּכְנָס לְמוֹל אֶת עַצְמוֹ וְלֹהֲכַנְס
תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה. וְהִיא מְכַנְּסָה
אוֹתָם תַּחַת כַּנְּפֵיהָ לְאוֹתָם
שֶׁנִּפְרָדִים מִצַּד הַטְּמֵאָה הָאֲחֵר
וּמִתְקַרְבִּים אֵלֶיהָ, שְׂכַתוֹב תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִם
תֵּאמַר שֶׁנֶּפֶשׁ הַחַיָּה הַזֹּאת שְׂכַלּוּלָהּ
בְּיִשְׂרָאֵל הִיא מְזַמְנָת לְכָל - חֲזוֹר
וְאָמַר לְמִינָהּ. כִּמְהָ אַכְסְדְּרָאוֹת
וְחֲדָרִים זֶה לְפָנִים מִזֶּה יֵשׁ לְאָרֶץ
הַזֹּאת שֶׁהִיא חַיָּה. תַּחַת כַּנְּפֵיהָ.

כִּנְף זְמִין, יֵשׁ לָהּ שְׂתֵי
אַכְסְדְּרָאוֹת. וּמִהַכֵּן הִזוּ נִפְרָדִים
לְשְׂתֵי אַמּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהֵן קְרוֹבוֹת
בְּיַחַד לְיִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ
הָאַכְסְדְּרָאוֹת הַלָּלוּ. וְתַחַת כִּנְף
שְׂמָאל יֵשׁ שְׂתֵי אַכְסְדְּרָאוֹת

עֲלֵמָא בְּאַרְבַּע טְאָסִין לְמַהוּי תַּמָּן בַּהֲוֵא
גְזִירוֹ דְקִימָא קְדִישָׁא. וְאַצְטְרִיף לְתַקְנָא לִיה
כּוֹרְסִיָּא וְלֹאֲדַכְרָא בְּפוּמִיָּה דָּא כְּרִסִּיָּא
דְּאֵלִיָּהּ. וְאִי לָאו לָא שְׂאֲרֵי תַּמָּן. וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים. תְּרִין אֵלִין
עָרְלָה וּפְרִיעָה. גְזִירוֹ דְעָרְלָה וּפְרִיעָה לְבַתֵּר.
וְאַנּוּן דְכָר וְנוֹקְבָא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה
הַרוֹמֵשֶׁת, דָּא רְשִׁימוֹ דְא"ת קִימָא קְדִישָׁא
דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה קְדִישָׁא כְּדַקְאֲמַרְן. אֲשֶׁר
שָׂרְצוּ הַמַּיִם מִיִּין עֲלָאִין דְּאֲתַמְשְׁכוּ לְגַבְהָ
דְּאֵת רְשִׁימוֹ דָּא.

וּבְגִין דָּא אֲתַרְשִׁימוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרְשִׁימוֹ
קְדִישָׁא וְדַכְּיוֹ לְתַתָּא, כְּגוֹוֵנָא דְאַנּוּן
רְשִׁימִין קְדִישִׁין, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין סֵטֵר
קְדִישָׁא לְסֵטֵרָא אַחְרָא דְמִסְאָבוּ. אוּף
יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין קְדוּשָׁא,
לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּאֲתִיִּין
מִסֵּטֵרָא אַחְרָא דְמִסְאָבָא כְּמָה דְּאֲתַמֵּר.
וּכְמָה דְרְשִׁים לֹון הַכִּי רְשִׁים בְּעִירֵי וְעוֹפֵי
דְּלֵהוּן לְבְעִירֵי וְעוֹפֵי דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. זַכָּאָה חוּלְקֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל:
כְּפִקּוּדָא תְּמִינָאָה לְמַרְחָם גִּיּוּרָא (על) דְּעָאֵל
לְמַגְזֵר גְּרַמִּיָּה וְלֹאֲעֲלָא תַּחוֹת גְּדַפּוּי
דְשְׂכִינְתָּא. וְאִיהִי אֲעִילָא לֹון תַּחוֹת גְּדַפּוּיָּא
לְאַנּוּן דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִסֵּטֵרָא אַחְרָא מִסְאָבָא
וּמִתְקַרְבִּין לְגַבְהָ. דְכַתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִי תִימָא דְהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה
דְּכַלִּילָא בְּיִשְׂרָאֵל לְכֹלָא הִיא אֲזַדְמְנָת. הַדְר
וְאָמַר לְמִינָהּ. כִּמְהָ אַפְסְדְּרִין וְאֲדְרִין דָּא לְגוּ
מִן דָּא אֵית לָהּ לְהִיא אָרֶץ דְּאִיהִי חַיָּה תַּחוֹת
גְּדַפּוּיָּא.

גְּרַפָּא יְמִינָא אֵית לָהּ תְּרִין אַפְסְדְּרִין. וּמִהִיא

גְּדַפּוּיָּא אֲתַפְּרֵשֵׁן לְתְרִין אוּמִין אַחְרַנִּין דְּאַנּוּן קְרִיבִין בְּיַחַדָּא

אחרות, ונפרדים לשתי אמות
אחרות, שהם עמוז ומואב. וכלם
נקראים נפש חיה. וכמה חדרים
סתומים אחרים והיכלות אחרים
בכל פנה ופנה, ומהם יוצאות
רוחות להפריד לכל אותם הגרים
שמתגירים, ונקראים נפש חיה,
אבל למינה. וכלם נכנסים תחת
פנפי השכינה ולא יותר.

אבל נשמת ישראל יוצאת מתוך
הגוף של האילן ההוא, ומשם
פורחות הנשמות לתוך הארץ הזו
לתוך מעיה לפני ולפנים, והסוד -

(מלאכי א) כי תהיו אתם ארץ חפץ.

ועל זה ישראל בן יקיר שהמו

מעיה עליו, ונקראים (ישעיה מז)

העמוסים מני בטן, ולא מהפנפים

החוצה. ועוד, לגרים אין חלק

באילן העליון, וכל שפן בגוף

שלו. אבל החלק שלהם הוא

בפנפים ולא יותר, והגר תחת פנפי

השכינה ולא יותר. גרי הצדק הם

ששורים שם ונאחזים, ולא לפנים,

כמו שנתבאר. ומשום כך תוצא

הארץ נפש חיה למינה. ולמי?

בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה.

כלם שואבים נפש מהחיה ההיא,

אבל כל אחד למינה פראוי לה.

מצוה תשיעית - לחן את העניים

ולתת להם טרף, שכתוב נעשה

אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה

אדם - משתף, כלל של זכר

ונקבה. בצלמנו - עשירים.

כדמותנו - עניים. שהרי מצד הזכר

עשירים, ומצד הנקבה עניים. כמו

שהם בשתפות אחת וזה חס על

זה, וזה נותן לזה וגומל לו חסד,

כך צריך אדם למטה שיהיו עשיר

ועני בחבור אחד, ולתת זה לזה

ולגמל חסד זה לזה.

לְיִשְׂרָאֵל לְאַעֲלֵא לֹוֹן לְגוֹ אֶפְסֵדְרִין אֲלֵיךְ.
וּתְחֹות גְּדָפָא שְׁמַאלָא אֵית תְּרִין אֶפְסֵדְרִין
אַחְרַנִּין וּמִתְפָּרְשָׁן לְתִרִין אֹמִין אַחְרַנִּין
דְּאַנּוּן עֲמוּז וּמוֹאֵב. וְכִלְהוּן אֶקְרוּן נֶפֶשׁ
חַיָּה. וְכִמְה אֲדִרִין סְתִימִין אַחְרַנִּין וְהִיכְלִין
אַחְרַנִּין בְּכֹל גְּדָפָא וְגְדָפָא. וּמִנִּייהוּ נִפְקוּ
רוּחִין לְאַפְרָשָׁא לְכֹל אַנּוּן גִּיּוּרִין דְּמִתְגִּירִין.
וְאַקְרוּן נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל לְמִינָהּ. וְכִלְהוּ
עָאֲלִין תְּחֹות גְּדָפּוּי דְשְׁכִינְתָּא וְלֹא יִתִּיר.

אבל נשמתא דישׂראל נפקא מגו גופא
דהווא אילנא, ומתפן פרחין נשמתין

לגו האי ארץ גו מעהא לגו לגו. ורזא (מלאכי

א) כי תהיו אתם ארץ חפץ. ועל דא ישׂראל

בן יקיר דהמו מעהא עליה ואקרוון (ישעיה מז)

העמוסים מני בטן ולא מגדפין לבר. ותו

(דף יג ע"ב) גיורין לית לון חולקא באילנא

עלאה כל שפן בגופא דיליה. אבל חולקא

דלהון בגדפין איהו ולא יתיר. וגיורא

תחות גדפי שכינתא ולא יתיר גירי הצדק

אנון דתמן שראן ואתאחדן ולא לגו כמה

דאתמר. ובגין כך תוצא הארץ נפש חיה

למינה. ולמאן, בהמה ורמש וחיתו ארץ

למינה כלהו שאבין נפש מההיא חיה,

אבל כל חד למינה פדקא חזי לה:

פקודא תשיעאה למיחן למספני ולמיהב

לון טרפא. דכתיב נעשה אדם

בצלמנו כדמותנו. נעשה אדם, משותפא

כלל דכר ונוקבא. בצלמנו, עתירי.

כדמותנו, מספני. דהא מסטרא דדכורא

עתירי, ומסטרא דנוקבא מספני. כמה דאנון

בשותפא חדא. וחס דא על דא, ויהיב דא

לדא וגמיל ליה טיבו, הכי אצטרף בר נש לתתא למהוי עתירא ומספנא

בחבורא חדא, ולמיהב דא לדא ולגמלאה טובא דא לדא.

וַיִּרְדּוּ בְדַגַּת הַיָּם וְגו' רְזָא דְנֵן חֲמִינָן
 בְּסַפְרָא דְשִׁלְמָה מְלָכָא, דְכָל מָאן
 דְחָס עַל מְסַפְנֵי בְרַעוּתָא דְלָבָא, לָא מִשְׁתַּנֵּי
 דְיוֹקְנֵיהּ לְעֵלָם מְדְיוֹקְנָא דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן.
 וְכִיּוֹן דְדְיוֹקְנָא דְאָדָם אֲתַרְשִׁים בֵּיהּ,
 שְׁלִיט עַל כָּל בְּרִיּוֹן דְעֵלְמָא בְּהֵוּא
 דְיוֹקְנָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ט)
 וּמִוִּרְאֵכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ
 וְגו' פְּלֵהוּ זַעֲיִן וְדַחְלִין מֵהֵוּא דְיוֹקְנָא
 דְאֲתַרְשִׁים בֵּיהּ, בְּגִין דְדָא הוּא פְּקוּדָא
 מְעֵלְיָא לְאִסְתְּלָקָא בְּרֵשׁ בְּדְיוֹקְנֵיהּ דְאָדָם
 עַל כָּל שְׂאֵר פְּקוּדֵינָן.

מִנָּן לְנוּ? מְנַבּוּכְדִנְצַר (הַרְשַׁע). אַף
 עַל גַּב שְׁחָלָם אֶת הַחֲלוּם הַהוּא
 - כָּל זְמַן שֶׁהָיָה מְרַחֵם עַל
 הָעֲנִיִּים, לֹא שָׂרָה עֲלָיו חֲלוּמוֹ.
 כִּיּוֹן שֶׁהִטִּיל עֵינָיו רָעָה שְׁלֵא לְרַחֵם
 עַל עֲנִיִּים, מָה פְּתוּב? (דְּנִיאֵל ד)
 הַדְּבָר בְּפִי הַמְּלָךְ וְגו'. מִיָּד
 הַשְׁתַּנְּתָה דְמוּתוֹ וְנִטְרַד מִבְּנֵי
 הָאָדָם. וּמִשׁוּם כֶּף נַעֲשֶׂה אָדָם.
 פְּתוּב כְּאֵן עֲשִׂיהָ, וְכְתוּב שֵׁם (רוּת
 א) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ
 הַיּוֹם בְּעוֹז.

מְצוּה עֲשִׂירִית - לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין
 וּלְהַשְׁלִים אֶת עֲצֻמוֹ בְּדְמוּת
 הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁכָתוּב (בראשית א)
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
 פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ז) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
 כְּפַרְמֶל. הַפְּסוּק הַזֶּה הָעֲמֻדָהוּ
 וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
 כְּפַרְמֶל - זֶה הָרֵאשׁ הָעֲלִיּוֹן,
 תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ
 הַקְּדוֹשׁ יְהוָה בְּאוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת,
 וְכָל אוֹת וְאוֹת פְּרֻשָׁה אַחַת, הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ חֲקוּק בְּסִדּוּר שֶׁל
 הָאוֹתִיּוֹת כְּרֵאוּי. וְשִׁנּוּ, (דְּבָרִים כח)
 כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי
 - אֱלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שֶׁהֵם שֵׁם
 קְדוֹשׁ בְּסִדּוּר שֶׁל אוֹתִיּוֹתָיו.

לָן מְנַבּוּכְדִנְצַר. אַף עַל גַּב דְּחָלָם הַהוּא
 חֲלָמָא, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מֵיחֵן לְמְסַפְנֵי
 לָא שְׂרָא עֲלֵיהּ חֲלָמִיהּ. פִּיּוֹן דְאֵטִיל עֵינָא
 בִּישָׂא דְלֹא לְמֵיחֵן לְמְסַפְנֵי, מָה כְּתִיב, (דְּנִיאֵל ד)
 עוֹד מְלִתָּא בְּפּוּם מְלָכָא וְגו', מִיָּד אֲשַׁתְּנֵי
 דְיוֹקְנֵיהּ וְאֵטְרִיד מִן בְּנֵי נֶשְׂא. וּבְגִין כֶּף נַעֲשֶׂה
 אָדָם. כְּתִיב הֲכֹא עֲשִׂיהָ, וְכְתִיב הַתֵּם (רוּת ב) שֵׁם
 הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

פְּקוּדָא עֲשִׂירָא לְאַנְחָא תְּפִלִּין וּלְאַשְׁלָמָא
 גְּרַמִּיהּ בְּדְיוֹקְנָא עֲלָאָה. דְכְתִיב,
 (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
 פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כְּפַרְמֶל
 הַאי קָרָא אוֹקִימָנָא וְאֲתַמַּר. אֲבָל רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
 כְּפַרְמֶל, דָּא רֵישָׁא עֲלָאָה תְּפִלִּין דְרֵישָׁא,
 שְׂמָא דְמְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא יְהוָה בְּאַתְוּוֹן
 רְשִׁימִין, כָּל אֶת וְאֶת פְּרֻשָׁתָא חֲדָא, שְׂמָא
 קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּסִדּוּרָא דְאַתְוּוֹן כְּדָקָא יְאוּת.
 וְתַנּוּן (דְּבָרִים כח) כִּי שֵׁם יי נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי,
 אֵלִין תְּפִלִּין דְרֵישָׁא, דְאַנּוּן שְׂמָא קְדִישָׁא
 בְּסִדּוּרָא דְאַתְוּוִי.

פְּקוּדָא עֲשִׂירָא לְאַנְחָא תְּפִלִּין וּלְאַשְׁלָמָא
 גְּרַמִּיהּ בְּדְיוֹקְנָא עֲלָאָה. דְכְתִיב,
 (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.
 פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כְּפַרְמֶל
 הַאי קָרָא אוֹקִימָנָא וְאֲתַמַּר. אֲבָל רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ
 כְּפַרְמֶל, דָּא רֵישָׁא עֲלָאָה תְּפִלִּין דְרֵישָׁא,
 שְׂמָא דְמְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא יְהוָה בְּאַתְוּוֹן
 רְשִׁימִין, כָּל אֶת וְאֶת פְּרֻשָׁתָא חֲדָא, שְׂמָא
 קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּסִדּוּרָא דְאַתְוּוֹן כְּדָקָא יְאוּת.
 וְתַנּוּן (דְּבָרִים כח) כִּי שֵׁם יי נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי,
 אֵלִין תְּפִלִּין דְרֵישָׁא, דְאַנּוּן שְׂמָא קְדִישָׁא
 בְּסִדּוּרָא דְאַתְוּוִי.

פְּרָשָׁה קְדָמָה (שמות יג) - קְדָשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, זֹו י' שֶׁהִיא קְדָשׁ, הַבְּכוֹר שֶׁל כָּל הַקְּדָשִׁים הַעֲלִיּוֹנִים. פֶּטֶר כָּל רָחֵם - בְּשִׁבִיל הַדֵּק הַהוּא שִׁינְרָד מִיֹּד, שֶׁהוּא פּוֹתַח אֶת רָחֵמָה לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְאֵבִים כְּרָאוּי, וְהוּא קְדָשׁ עֲלִיּוֹן.

פְּרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה - (שם) וְהִנֵּה פִי יִבְאֶרְךָ, זֹו ה' הַהִיכֵל שֶׁנִּפְתַּח רָחֵמָה מִתּוֹךְ יו"ד בְּחֻמְשֵׁים פְּתָחִים, אֲכַסְדָּרָאוֹת וְחֻדְרִים הַנִּסְתָּרִים שָׁבוּ. שֶׁהַפֶּטֶר הַהוּא שֶׁעָשָׂה יו"ד בְּהִיכֵל הַזֶּה לְשִׁמְעַ בַּה קוֹל שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ הַשּׁוֹפָר הַזֶּה, מִשׁוֹם שֶׁהַשּׁוֹפָר הַזֶּה הוּא נִסְתָּר בְּכָל הַצְּדָדִים, וְכֹא יו"ד וּפְתַח אוֹתוֹ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ קוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁפְּתַח אוֹתוֹ, תִּקַּע לוֹ וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ קוֹל לְהוֹצִיא עֲבָדִים לְחֵרוֹת. וּבִתְקִיעַת הַשּׁוֹפָר הַזֶּה יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְכֹף עֲתִיד בְּפֶעֶם אַחֲרַת כְּסוּף הַיָּמִים. וְכָל גְּאֻלָּה בָּאָה מִן הַשּׁוֹפָר הַזֶּה, וּמִשׁוֹם כֹּף לֵשׁ יִצִּיאַת מִצְרַיִם בְּפָרְשָׁה הַזֹּו, שֶׁהָרִי מִהַשּׁוֹפָר הַזֶּה בָּא בִּכְחַשׁ שֶׁל יו"ד שֶׁפּוֹתַח רָחֵמָה וּמוֹצִיא קוֹלוֹ לְגַאֲלַת הָעֲבָדִים. וְזוֹ ה, הָאוֹת הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית - סוּד הַיַּחֲוֹד שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו). זֹו וְאִ"ו שֶׁפּוֹלְלַת הַכֹּל וּבָה הַיַּחֲוֹד שֶׁל הַכֹּל, וּבוֹ מִתְחַדִּים וְהוּא נוֹטֵל הַכֹּל. הַפְּרָשָׁה הַרְבִּיעִית - (שם ה) וְהִנֵּה אִם שְׁמוֹעַ, כְּלָלוֹת שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים שֶׁנֶּאֱחָזוֹת בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הַגְּבוּרָה שֶׁלֹּמֶטָה. וְזוֹ ה' הָאֲחֻרּוֹנָה שֶׁנוֹטֵלַת אוֹתָם וְנִכְלָלַת מֵהֶם. וְהַתְּפִלִּין הֵם מִמֶּשׁ אוֹתִיוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְעַל כֵּן, רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כְּפָרְמֵל - אֵלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ. וְדַלַת רֵאשֶׁף - הַתְּפִלָּה

פְּרָשָׁה קְדָמָה (שמות יג) קְדָשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. דָּא י' דְּאִיהִי קְדָשׁ. בּוּכְרָא דְכָל קוּדְשִׁין עֲלֵאִין. פֶּטֶר כָּל רָחֵם, בְּהֵהוּא שְׁבִיל דְּקִיק דְנַחַת מִן יו"ד דְּאִיהוּ אֶפְתַּח רָחֵמָא לְמַעַבְד פִּירִין וְאֶפִּין כְּדָקָא יָאוֹת. וְאִיהוּ קְדָשׁ עֲלֵאָה.

פְּרָשָׁה תְּנִינָא (שמות יג) וְהִנֵּה כִי יִבְאֶרְךָ. דָּא ה' הִיכְלָא. דְּאֶתְפַּתַּח רָחֵמָא דִּילָהּ מִגּוֹ יו"ד בְּחֻמְשִׁין פְּתָחִין אֲכַסְדָּרָאִין וְאֶדְרִין סְתִימִין דְּבִיָּה. דְּהֵהוּא פֶּטֶר דְּעֵבִיד יו"ד בְּהֵאִי הִיכְלָא לְמִשְׁמַע בָּה קָלָא דִּי נִפְקָא מִגּוֹ שׁוֹפָר דָּא. בְּגִין דְּשׁוֹפָר דָּא הוּא סְתִים בְּכָל סְטְרִין, וְאֶתָא יו"ד וּפְתַח לִיה לְאַפְקָא מִינֵיה קָלָא. וְכִיּוֹן דְּאֶפְתַּח לִיה תִּקַּע לִיה וְאֶפִּיק מִנֵּיה קָלָא לְאַפְקָא עֲבָדִין לְחֵירוֹ. וּבִתְקִיעוֹ דְּשׁוֹפְרָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְכֹף זְמִין זִמְנָא אַחֲרָא לְסוּף יוֹמָא. וְכָל פּוֹרְקָנָא מֵהֵאִי שׁוֹפָר אֶתָּא.

וּבְגִין כֹּף אִית בָּה יִצִּיאַת מִצְרַיִם בְּפְרָשָׁתָא דָּא. דְּהָא מֵהֵאִי שׁוֹפָר אֶתִּי בְּחִילָא דִּיו"ד דְּפְתַח רָחֵמָא דִּילָהּ וְאֶפִּיק קָלִיה לְפּוֹרְקָנָא דְּעֲבָדִין. וְדָא ה אֶת תְּנִינָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא.

פְּרָשָׁה תְּלִיתָא רְזָא דִּיחֻדָּא (דברים ו) דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דָּא וְאִ"ו דְּכָלִיל כְּלָא,

וּבִיָּה יַחֲוֹדָא דְכָלָא. וּבִיָּה אֶתִּיחֻדָּן וְהוּא נְטִיל כְּלָא. פְּרָשָׁתָא רְבִיעֵאָה (דברים ה) וְהִנֵּה אִם שְׁמוֹעַ, כְּלִילוֹ דְתִרִין סְטְרִין (דף יד ע"א)

דְּאֶתְאֲחַדַּת בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל גְּבוּרָה דְלִתְתָא. וְדָא ה' בְּתֵרָאָה דְנְטָלָא לוֹן וְאֶתְכְּלִילַת מְנַהוּן. וְתְּפִלִּין אֶתּוּן דְשְׁמָא קְדִישָׁא אֲנוּן מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כְּפָרְמֵל אֵלִין תְּפִלִּין דְרִישָׁא. (שיר השירים ו)

דַּאִיְהִי מִסְכָּנָא לְגַבֵּי עֵילָא אוֹף הָכִי שְׁלִימוּ
אֵית לָהּ כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא.

מִלְךְ אָסוּר בְּרִהֲטִים (שיר השירים ז) קָשִׁיר אִיהוּ
וְאֶחִיד בְּאֲנוּן בְּתֵי לְאִתְאַחַדָּא בְּהֵוּא
שְׂמָא קְדִישָׁא כְדִקָּא יְאוּת. וְעַל דָּא מָאן
דְּאִתְתַּקֵּן בְּהוּ אִיהוּ הוּי בְּצֻלָּם אֱלֹהִים. מָה
אֱלֹהִים אִתְיַחַד בֵּיה שְׂמָא קְדִישָׁא, אָף הוּא
אִתְיַחַד בֵּיה שְׂמָא קְדִישָׁא כְדִקָּא יְאוּת. זְכַר
וּנְקֻבָּה בְּרָא אוֹתָם. תְּפִלִּין דְּרִישָׁא וְתַפְלָה שְׁל
יָד וְכָלָא חַד.

בְּקוּדָא חֲדָסָר לְעֶשְׂרָא מַעֲשָׂרָא דְאַרְעָא.
הָכָא אֵית תְּרִין פְּקוּדִין. חַד לְעֶשְׂרָא
מַעֲשָׂרָא דְאַרְעָא. וְחַד בְּפוּרֵי דְפִירֵי אֵילָנָא.
דְּכְתִיב (בראשית א) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב
זֹרַע זֹרַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. כְּתִיב הָכָא
הִנֵּה נָתַתִּי. וְכְתִיב הָתָם (במדבר יח) וְלִבְנֵי לְוִי
הִנֵּה נָתַתִּי אֶת כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל. וְכְתִיב,
(ויקרא כז) וְכָל מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי
הָעֵץ לֵיי הוּא.

בְּקוּדָא תְּרִיסָר לְאַיִתְתָּא בְּפוּרֵי דְאַיִלָּנָא
דְּכְתִיב, (בראשית א) וְאֵת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר
בּו פְּרֵי עֵץ זֹרַע זֹרַע. כָּל מָאן דְּאִתְחַזֵּי לִי,
לְכוּן אָסִירָא לְמִיכָל. אִתִּיר לֹון וְיֵהב לֹון כָּל
מַעֲשָׂרָא דִּילִיהּ וּבְפוּרֵין דְאַיִלָּנִין. נָתַתִּי לָכֶם,
לָכֶם וְלֹא לְדָרִין דְּבִתְרִיכוּן.

בְּקוּדָא תְּלִיסָר. לְמַעַבַּד פּוּרְקָנָא לְבְרִיה
לְקֶשְׂרָא לִיה בְּחֵיין. דְּתִרִין מְמַנָּן
נִינְהוּ חַד דְּחֵיין וְחַד דְּמוֹתָא וְקִיִּימִין עֲלִיהּ
דְּבַר נָשׁ, וְכַד יְפָרוּק בַּר נָשׁ לְבְרִיה, מִידָּא
דְּהֵוּא מוֹתָא פְּרִיק לִיה, וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה
עֲלִיהּ. וְרָזָא דָּא וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה בְּכָלֵל. וְהִנֵּה טוֹב דָּא מְלֶאךְ חַיִּים.
מָאד דָּא מְלֶאךְ הַמּוֹת. וְעַל דָּא בְּהֵוּא פּוּרְקָנָא אֲתַקִּיִּים דָּא דְּחַיִּים

הֵהִיא שֶׁל יָד, שֶׁהִיא עֲנִיָּה כְּלַפִּי
מֵעֵלָה, אָף כִּף שְׁלֵמוֹת יֵשׁ לָהּ כְּמוֹ
שְׁלֵמֵעֵלָה.

מִלְךְ אָסוּר בְּרִהֲטִים - הוּא קָשִׁיר
וְאֶחִיד בְּאֲנוּתָם הַבְּתִים לְהֶאָחֵז
בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ הַהוּא כְּרָאוּי. וְעַל כֵּן
מִי שֶׁמִּתְתַּקֵּן בָּהֶם הוּא בְּצֻלָּם
אֱלֹהִים. מָה בְּאֱלֹהִים מִתְיַחַד בּוֹ
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, אָף הוּא מִתְיַחַד בּוֹ
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כְּרָאוּי. זְכַר וּנְקֻבָּה
כְּרָא אֲתָם. תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְתַפְלָה
שֶׁל יָד, וְהִכָּל אֶחָד.

מִצְוָה אַחַת עֶשְׂרֵה - לְעֶשֶׂר מַעֲשֵׂר
הָאָרֶץ. כָּאֵן יֵשׁ שְׁתֵּי מִצְוֹת - אַחַת
לְעֶשֶׂר מַעֲשֵׂר שֶׁל הָאָרֶץ, וְאַחַת
בְּפוּרֵים שֶׁל פְּרוֹת הָאֵילָן, שְׁכַתוּב
(בראשית א) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל
עֵשֶׂב זֹרַע זֹרַע אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָל
הָאָרֶץ. כְּתוּב כָּאֵן הִנֵּה נָתַתִּי,
וְכַתוּב שָׁם (במדבר יח) וְלִבְנֵי לְוִי הִנֵּה
נָתַתִּי כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב
(ויקרא כז) וְכָל מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע
הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ לֵהּ הוּא.

מִצְוָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה - לְהִבְיָא
בְּפוּרֵי הָאֵילָן, שְׁכַתוּב (בראשית א)
וְאֵת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר בּוֹ פְּרֵי עֵץ זֹרַע
זֹרַע. כָּל מָה שְׂרָאוּי לִי, לָכֶם אָסוּר
לְמַאֲכָל. הַתִּיר לָהֶם וְנָתַן לָהֶם כָּל
הַמַּעֲשֵׂר שְׁלוֹ וּבְכּוּרֵי הָאֵילָנוֹת.
נָתַתִּי לָכֶם - לָכֶם וְלֹא לְדוֹרוֹת
שְׂאֲחֲרִיכֶם.

מִצְוָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה - לְעִשׂוֹת
פְּדִיּוֹן לְבָנוֹ לְקֶשֶׁר אוֹתוֹ בְּחַיִּים.
שְׁשֻׁנֵי מְמִנִים הֵם, אֶחָד שֶׁל חַיִּים
וְאֶחָד שֶׁל מוֹת, וְעוֹמְדִים עַל
הָאָדָם. וּכְשִׁיפְדָה הָאִישׁ אֶת בְּנוֹ,
מִיַּד הַמּוֹת הַהוּא הוּא פּוֹדֶה אוֹתוֹ,
וְלֹא יְכוּל לְשַׁלֵּט עָלָיו. וְזֶה סוּד שֶׁל
וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
בְּכָלֵל, וְהִנֵּה טוֹב - זֶה מְלֶאךְ חַיִּים,
מָאד - זֶה מְלֶאךְ הַמּוֹת. וְעַל כֵּן
בְּפְדִיּוֹן הַהוּא מִתְקַיֵּם זֶה שֶׁל חַיִּים,

מָאד דָּא מְלֶאךְ הַמּוֹת. וְעַל דָּא בְּהֵוּא פּוּרְקָנָא אֲתַקִּיִּים דָּא דְּחַיִּים

ונחלש אותו של המות. בפדיון הנה קונה לו חיים, כמו שנתבאר. ואותו הצד הרע עוזב אותו ולא אוהז בו.

מצוה ארבע עשרה - לשמר את יום השבת, שהוא יום המנוחה מכל מעשה בראשית. פאן פלולות שתי מצוות - אחת שמירת יום השבת, ואחת לקדש אותו היום בקדושו. לשמר את יום השבת, כמו שהזכרנו והערנו עליו, שהוא יום של מנוחה לעולמות, וכל המעשים נשתכללו בו ונעשו עד שהתקדש היום. פיון שהתקדש היום, נשארה בריאה של רוחות שלא נבראו להם גופות. וכי לא ידע הקדוש ברוך הוא לעכב לקדש את היום עד שיבראו גופות לרוחות הללו? אלא עץ הדעת טוב ורע עורר את אותו הצד האחר של הרע ורצה להתחזק בעולם, ונפרדו כמה רוחות בכמה מינים להתחזק בעולם בגופות.

ביון שראה הקדוש ברוך הוא כף, נתעורר מתוך עץ החיים נשיבת רוח והפה באילן אחר, והתעורר צד אחר של טוב והתקדש היום. שהרי בריאת גופות והתעוררות רוחות בצד הטוב היא בלילה הזה, ולא בצד האחר. ואלמלא הקדים הצד האחר בלילה הזה טרם שיקדים צד הטוב, לא יכול העולם לעמד לפנייהם אפלו רגע אחד. אבל הקדוש ברוך הוא הקדים רפואה - שדלג לפניו קדוש היום, והקדים לפני הצד האחר, והתקים העולם. ומה שחשב הצד האחר להפנות בעולם להתחזק, נבנה בלילה הזה צד הטוב והתחזק, ונכנו גופות ורוחות קדושות בלילה הזה מצד

ואתחלש ההוא דמות. בפורקנא דא קני ליה חיים כמה דאתמר. וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה:

פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא, דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית. הכא כלילן תרין פקודין. חד נטרא דיום השבת. וחד לקדשא ההוא יומא בקדושיה. לנטרא יומא דשבתא כמה דאדברנא ואתערנא עלייהו דאיהו יומא דנייחא לעלמין. וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו עד דאתקדש יומא. פיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא. וכי לא הוה ידע קדשא בריך הוא לאעכבא לקדשא יומא עד דיתברון גופין להגי רוחין. אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא דרע ובצעא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין.

ביון דחמא קדשא בריך הוא כף, אתער מגו אילנא דחיי נשיבא דרוחא ובטש באילנא אחרא ואתער סטרא אחרא דטוב ואתקדש יומא. דהא בריאו דגופין ואתערון דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא, ולא בסטרא אחרא. ואלמלא אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא עד דלא יקדים סטרא דטוב, לא יכול עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא. אבל אסוותא אקדים קדשא בריך הוא דדלג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים עלמא ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא לאתתקפא, אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב ואתתקף ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי

ליליא מסטרא דטוב. ובגין

כָּךְ עוֹנֵתָן דְּחַפְמִינ דִּידְעֵי דָא מְשַׁבֵּת (דף יד ע"ב) לְשַׁבַּת.

הטוב. ומשום כך עונתן של חכמים שיודעים את זה משבת לשבת.

שְׁהָרִי אָז רוּאָה אֶת זֶה הַצַּד הָאֲחֵר, שְׂכָמוּ שְׁהִיא חֲשֵׁבָה לְעֵשׂוֹת - עֲשֵׂתָה צַד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה. הוֹלֵכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת בְּכַמְּה צְבָאוֹת וְהַצְדָדִים שֶׁלָּהּ, וְרוּאָה אֶת כָּל אוֹתָם שֶׁמְשַׁמְשִׁים אֶת מִטְּתָם בְּגִלּוּי שֶׁל גּוֹפֶס לְאוֹר הַנֵּר, וְכָל אוֹתָם הַבְּנִים שִׁיּוֹצְאִים מִשֵּׁם הֵם נִכְפִּים, שֶׁהֵיוּ שְׂרוּיִים עֲלֵיהֶם רוּחֹת מֵהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא. וְאוֹתָם הַרוּחֹת הָעֲרֻטִּילָאוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים שֶׁנִּקְרָאִים מִזִּיקִים, וְשׁוֹרָה בָּהֶם לִילִי"ת וְהוֹרְגָת אוֹתָם.

בֵּינָן שֶׁהַתְּקַדְּשׁ הַיּוֹם וְהַקְּדוּשָׁה שׁוֹלְטֶת עַל הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר מִקְטִין עֲצָמוּ וְנִטְמָן כָּל לַיִל שַׁבַּת וְיוֹם הַשַּׁבָּת, פֶּרֶט לְאַסִּימוּ"ן, וְכָל הַכֶּת שֶׁלּוֹ שֶׁהוֹלְכִים עַל הַנְּרוֹת בַּסֵּתֵר לְרֵאוֹת אֶת הַגִּלּוּיִים שֶׁל הַתְּשֻׁמִּישִׁים, וְאַחֵר כָּךְ נִטְמָנִים בְּתוֹךְ נֶקֶב הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל. בֵּינָן שִׁיּוֹצְאָה הַשַּׁבָּת, כַּמָּה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת פּוֹרְחִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן תִּקַּן שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ. לֵאמֹר מִקוֹם מְשׁוֹטְטִים בְּלִילָה הַהוּא? כְּשִׁיּוֹצְאִים בַּחֲפוּזָן וְחוֹשְׁבִים לְשַׁלֵּט בְּעוֹלָם עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְרוּאִים אוֹתָם בַּתְּפִלָּה וְאוֹמְרִים אֶת הַשִּׁירָה הַזֶּה, וּבְרֵאוֹשִׁית מְבַדִּילִים בַּתְּפִלָּה וּמְבַדִּילִים עַל הַכּוֹס, פּוֹרְחִים מִשֵּׁם וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים וּמְגִיעִים לְתוֹךְ הַמְדָבָר. הַרְחֵמֵן יִצְיַלְנוּ מֵהֶם וּמֵהַצְדָדִים הַרְעִים. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוּם לְבִרְכָה, שֶׁלֶּשָׁה הֵם שְׂגוּרָמִים רְעָה

דְּהָא פְּדִין חֲמַת דָּא סְטָרָא אַחְרָא דְכַמְּה דְּאִיהִי חֲשֵׁיבַת לְמַעְבַּד, עֲבִידֵי סְטָרָא דְקְדוּשָׁה. אֲזֵלָא וּמְשַׁטְטָא בְּכַמְּה חֲיִילִין וְסְטָרִין דִּילָהּ וְחֲמַת כָּל אֲנוּן דְקָא מְשַׁמְשִׁי עֲרֻסִייהוּ בְּגִלּוּיָא דְגּוֹפִיֵהוּן לְנַהוּרָא דְבוּצִינָא, וְכָל אֲנוּן בְּנִין דְנִפְקִין מִתַּמָּן הוּוּ נִכְפִּין דְשָׂרוּ עֲלֵיהוּ רוּחִין מֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא. וְאֲנוּן רוּחִין עֲרֻטִּילָאִין דְחֲיִיבִיא דְאַקְרוּן מִזִּיקִין וְשָׂרִיאַת בְּהוּ לִילִי"ת וְקִטִּילַת לוּן.

בֵּינָן דְּאִתְקַדְּשׁ יוֹמָא וְשִׁלְטָא קְדוּשָׁה עַל עֲלָמָא, הַהוּא סְטָרָא אַחְרָא אֲזַעֲרִית גְּרָמָה וְאַטְמַרְת כָּל לִילִיא דְשַׁבְּתָא וְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בַּר מִן אֲסִימוּ"ן וְכָל כֶּת דִּילָהּ דְאֲזִילֵי עַל שְׂרָגֵי בְּטְמִירוּ לְמַחְמֵי עַל גִּלּוּיֵי דְשַׁמוּשָׂא, וְלִבְתֵּר אֲטְמָרוּן גּוֹ נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. בֵּינָן דְנִפְקַ שַׁבְּתָא, כַּמָּה חֲיִילִין וּמְשַׁרְיִין פְּרַחִין וּמְשַׁטְטִין בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא אִתְקַן שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים דְלֹא יִשְׁלְטוּן עַל עַמָּא קְדִישָׁא. לְאֵן אֲתֵר מְשַׁטְטֵי בְּהוּא לִילִיא. כִּד נִפְקֵי בְּבֵהִילוּ וְחֲשֵׁבִין לְשַׁלְטָאָה בְּעֲלָמָא עַל עַמָּא קְדִישָׁא וְחֲמָאן לוּן בְּצִלוֹתָא וְאַמְרִין שִׁירְתָּא דָּא, וּבְשִׁירוֹתָא מְבַדִּילֵי בְּצִלוֹתָא וּמְבַדִּילֵי עַל הַכּוֹס, פְּרַחֵי מִתַּמָּן וְאֲזִילֵי וּמְשַׁטְטֵי וּמְטָאן לְגוּ מְדַבְּרָא. רַחֲמֵנָא לְשִׁיזְבוּן מַנְיֵיהוּ וּמִסְטָרָן בִּישָׂא.

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוּם לְבִרְכָה, תִּלְתָּא אֲנוּן גְּרָמִין בִּישָׂא לְגַרְמִייהוּ. חַד מָאן דְלִיִּט גְּרָמִיָה. תִּנְיִנָא מָאן דְזָרַק נַהֲמָא אוּ פְרוּרִין דְאִית בְּהוּ כְּזִית. תִּלְתִּיתָּא מָאן לְעַצְמָם: אַחַד - מִי שֶׁמְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ. הַשְּׁנִי - מִי שֶׁזוֹרֵק לְחֵם אוּ פְרוּרִים שֵׁישׁ בָּהֶם כְּזִית. הַשְּׁלִישִׁי - מִי שֶׁמְדַלֵּק נֵר בְּמוֹצָאי שַׁבַּת בְּטָרָם שֶׁמְגִיעִים יִשְׂרָאֵל לְקַדְּשָׁה דְסִדְרָא, שְׂגוּרָם לְאֵשׁ

הגיהנםם להדלק באש הזו טרם שהגיע זמנם. שמקום אחד יש בגיהנםם לאותם שמחללים שבתות, ואותם שענושים בגיהנםם מקללים את אותו שהדליק נר טרם שהגיע זמנו, ואומרים לו: (ישעיה כב) הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר וגו', (שם) צנוף יצנפה צנפה כדור אל ארץ רחבת ידיים.

משום שאין ראוי הוא להדליק אש כשיצאת שבת עד שישאל מבדילים בתפלה ומבדילים על הכוס, משום שעד אותו הזמן שבת היא, וקדשת השבת שולטת עלינו. ובשעה שמבדילים על הכוס, כל אותם החילות וכל אותם המחנות שהתמנו על זמות החל, כל אחד ואחד ישוב למקומו ולעבודתו שהתמנה עליה.

משום שכשנכנסה שבת והתקדש היום, הקדש מתעורר ושולט בעולם, והחל מתבטל שלטונו, עד השעה שיוצאת השבת לא שבים למקומם. ואף על גב שיוצאת שבת, לא שבים למקומם עד הזמן שישאל אומרים ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחל. אז הקדש מסתלק, והמחנות שהתמנו על זמות החל מתעוררים ושבים למקומם, כל אחד ואחד על משמרתו שהפקד עליה. ועם כל זה לא שולטים עד שיהיו אורות מסוד הנר. וכלם נקראים מאורי האש, משום [שמאור האש ששופע] [נ"א] שמפור עמוד האש] ומיסוד האש באים כלם ושולטים על העולם הפתוח. וכל זה כשאדם מדליק נר טרם השלימו ישראל את הקדשה דסדרא.

אבר אי איהו ממתין עד שישלימו קדשה דסדרא, אותם

דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטי ישראל לקדושא דסדרא דגרים לנורא דגיהנםם לאדלקא בהאי נורא עד לא מטא זמנייהו. דחד דוכתא אית בגיהנםם לאנון דקא מחללי שבתות, ואנון דענושין בגיהנםם לייטין ליה להווא דאוקיד שרגא עד לא מטא זמניה, ואמרי ליה (ישעיה כב) הנה יי מטלטלך טלטלה גבר וגו' (ישעיה כב) צנוף יצנפה צנפה כדור אל ארץ רחבת ידיים.

בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא עד דמבדלי ישראל בצלותא ומבדלי על פסא. בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא, וקדושה דשבת שליט עלנא. ובשעתא דמבדילין על פסא כל אנון חיילין וכל אנון משריין דאתמנן על יומי דחול, כל חד וחד יתיב לאתריה ופולחניה דאתמני עליה.

בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא, קדש אתער ושלטי בעלמא, וחול אתעדי משולטנותא דיליה, עד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין לאתרייהו. ואף על גב דנפיק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול. כדין קדש אסתלק, ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתעריין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקד עליה. ועם כל דא לא שלטין עד דיהון נהורין מרזא דשרגא. וכלהון אקרון מאורי האש בגין (דמנהורא דנורא דנורא) (נ"א דמרוא דעמודא דנורא)

ומיסודא דנורא אתיאן פלהו ושלטין על עלמא תתאה. וכל דא כד בר נש אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא. אבר אי איהו ממתין עד דישלימו קדושא דסדרא, אנון חייבין דגיהנםם מצדיקין

הַרְשָׁעִים שְׂבָגֵיהֶנּוּ מִצְדִּיקִים
 עֲלֵיהֶם אֵת דִּינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְהֵם מְקִימִים עַל אוֹתוֹ
 הָאִישׁ כָּל הַבְּרֻכּוֹת שְׂאוֹמְרִים
 הַצָּבוּר (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ
 הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם (דברים כח)
 בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה
 בַּשָּׂדֶה וְגו' (תהלים מא) אֲשֶׁרִי
 מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלֹטְהוּ ה' בְּיוֹם רַע הִזְיָ צְרִיף
 לַהַיּוֹת, מַה זֶה בְּיוֹם רָעָה? הַיּוֹם
 שְׁשׁוּלְטַת הַרְעָה הַהִיא לְקַחַת אֵת
 נַשְׁמָתוֹ. אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל -
 זֶהוּ שְׂכִיב מְרַע לְרַפְּאוֹ מִחֻטְאוֹ
 אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבַר
 אַחַר - זֶה הַיּוֹם שֶׁהַדִּין שׁוֹרֵה עַל
 הָעוֹלָם, נִצּוֹל מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ ה'. הַיּוֹם
 שְׂנַמְסֵר הַדִּין לְאוֹתָהּ רָעָה לְשִׁלַּט
 עַל הָעוֹלָם.

בראשית

בְּרִישׁ [נ"א בראשית בחקמת המלך חקק]
 רְצוֹן הַמֶּלֶךְ חִקַּק חִקְקוֹת בְּאוּר
 עֲלִיוֹן יִצְוֹץ חֻזֵק, וַיֵּצֵא תוֹף
 נִסְתָּר הַנְּסֻתִּים מְרֹאשׁ [נ"א מסוד]
 הָאִי"ן סו"ף עֶשֶׂן בְּגֵלָם נִעוּץ
 בְּטַבְעַת, לֹא לִבֵּן וְלֹא שָׁחַר וְלֹא
 אָדָם וְלֹא יָרַק וְלֹא גִנֵּן כָּלֵל.
 כְּשֶׁמֶדֶד מְדִידָה, עֲשֵׂה צוּרוֹת
 לְהָאִיר. לְפָנִים בְּתוֹף הַמְּאוּר יֵצֵא
 מֵעֵין אֶחָד שְׂמֵמְנוֹ נִצְבָּעוּ
 הַצּוּרוֹת לְמִטָּה. נִסְתָּר תוֹף
 הַנְּסֻתִּים שֶׁל סוּד הָאִי"ן סו"ף
 בְּקַע וְלֹא בְּקַע אֵת הָאִוִּיר שֶׁלוֹ
 לֹא נוֹדַע כָּלֵל, עַד שֶׁמֶתוּף דַּחַק
 הַבְּקִיעָה שֶׁלוֹ מְאִירָה נִקְדָּה אַחַת
 נִסְתָּרַת עֲלִיוֹנָה אַחַר אוֹתָהּ נִקְדָּה
 לֹא נוֹדַע כָּלֵל, וְלִכֵּן נִקְרָאת
 רֵאשִׁית, הַמְּאֵר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל
 הַכֹּל.

בראשית ברא אלהים "את
 השמים ואת הארץ, ראשי
 תבות אהו", שבו נבראו שמים
 וארץ. א"ה - בו נבראו השמים.

עֲלֵייהוּ דִּינָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֲנוּן
 מְקִימֵי עַל הַהוּא בַר נֶשׁ כָּל בְּרַכָּאן דְקָא
 אֲמַרֵי צְבוּרָא (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל
 הַשָּׁמַיִם (דברים כח) בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה
 בַּשָּׂדֶה וְגו'. (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יי. בְּיוֹם רַע מִיבְעִי לִי, הִיא,
 מְאִי בְיוֹם רָעָה. יוֹמָא דְשִׁלְטָא הַהִיא רָעָה
 לְמִיסַב נַשְׁמָתִיהָ. אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל דָּא
 הוּא שְׂכִיב מְרַע לְאַסָּאָה לִי מַחֻבּוּי גְבִי
 קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּבַר אַחַר דָּא יוֹמָא דְדִינָא
 שְׂרִיא עַל עֲלָמָא אֲשֶׁתְּזִיב מִנִּיהָ כְּמָה דְאַתְמָר
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יי. יוֹמָא דְאַתְמָסֵר דִּינָא
 לְהַהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא (חפ"ר): (דף טו
 ע"א).

פרשת בראשית

בְּרִישׁ (נ"א בראשית בחקמתא דמלכא גליף וכו') הוֹרְמָנוּתָא
 דְמִלְכָּא, גְּלִיף גְּלוּפִי (נ"א גליפין)
 בְּטַהִירוֹ עֲלָאָה בּוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, וְנָפִיק גּו
 סְתִים דְסְתִימוֹ מְרִישָׁא (נ"א מרוא) דְאִי"ן סו"ף
 קוּטְרָא (פִּירוּשׁ עֶשֶׂן) בְּגוּלְמָא, נְעִיץ בְּעִזְקָא לָא
 חוּר וְלֹא אוֹכֵם וְלֹא סוּמָק וְלֹא יְרוּק וְלֹא גּוּוֹן
 כָּלֵל, כַּד (נ"א חדר) מְדִיד מְשִׁיחָא עֲבִיד גּוּוֹנִין
 לְאַנְהָרָא, לְגוּ בְּגוּ בּוּצִינָא נָפִיק (נ"א נפיק) חַד
 נְבִיעוֹ דְמִנִּיהָ אֲצֻטְבָּעוּ גּוּוֹנִין לְתַתָּא. סְתִים גּו
 סְתִימִין דְרִזָּא דְאִי"ן סו"ף בְּקַע וְלֹא בְּקַע
 אוֹיְרָא דִילִיָּה לָא אֲתִידַע כָּלֵל, עַד דְמַגּו
 דְחִיקוֹ דְבְקִיעוּתִיהָ נְהִיר נְקוּדָה חָדָא סְתִימָא
 עֲלָאָה, בְּתַר הַהִיא נְקוּדָה לָא אֲתִידַע כָּלֵל,
 וּבְגִין כֵּן אֲקָרִי רֵאשִׁית מְאֵר קַדְמָאָה דְכָלֵּא.

השלמה מהשמות (סימן א)

בראשית ברא אלהים "את השמים ואת
 הארץ ראשי תיבין אהו"ה דביה
 אתבריאו שמא וארעא א"ה ביה אתבריאו

ו"ה - בו נבראה הארץ וכל מה שיש בה. והוא נתן תשוקה בכל האילנות והעשבים שבארץ, שהוא מה שאמרו, אין לה כל עשב ועשב מלמטה שאין ממנה עליו מלמעלה ושומר אותו, שמפה אותו ואומר לו גדל שגאמר (איוב ל"ח) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ:

(דניאל יב) והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד. הזהר הנסתר של הנסתרים הפה באויר שלו ושהגיע ולא הגיע [הארץ] בנקודה זו [אור], ואז התפשטה הראשית הזאת, ועשה לו היכל לכבודו ולתשבחתו, [כבוד להיכלו ולשבחו] [נ"א ולכבודו ולהיכלו ולתשבחתו], שם זרע זרע קדש להוליד לתועלת העולם, וזה סוד (ישעיהו ו) זרע קדש מצבתי. זהר שזרע זרע לכבודו, כמו זרע המשי הנה של ארנמן טוב שמתפסה לפנים ועושה לו היכל שהיא תשבחתו ותועלת לכל. בראשית הזו ברא אותו נסתר שלא נודע את ההיכל הנה. היכל זה נקרא אלהים, וסוד זה - בראשית ברא אלהים.

הזהר שממנו כל המאורות נבראו בסוד התפשטות של הנקדה של הזהר הנסתר הנה. אם בנה כתוב ברא, אין תמיהה, שכתוב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו. זהר זה סוד בראשית, הראשון של הכל, שמו אהיה, שם קדוש חקוק בצדו [נ"א מאיר בחקוקה מאיר] אלהים, חקוק בעצמה [נ"א בחקוקת העצמה] אש"ר היכל נסתר ונגזז, הראשית של סוד של ראשית אש"ר ראש שיוצא מראשית.

ובשהתחנן לאחר הנקדה וההיכל [כסדר] פאחד, אז בראשית כולל ראשית, ראשית עליונה

שמיא ו"ה ביה אתבריאת ארעא וכל מה דאית בה והוא יהיב תיאובתא בכל אילנין ועשבין די בארעא והוא מה שאמרו אין לה כל עשב ועשב מלמטה שאין ממנה עליו מלמעלה ושומר אותו שמפה אותו ואומר לו גדל שגאמר (איוב ל"ח) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ: (עד כאן מההשמטות):

והמשבילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד. (דניאל יב) זהר סתימא דסתימין, בטש אוירא דיליה (דמטי ולא מטי) [נ"א ונאנהיר] ביהאי נקודה (ס"א נהירא) וכדין אתפשט האי ראשית ועביד ליה היכלא ליקריה ולתושבחתיה (נקרא להיכליה ולתושבחתא). [נ"א וליקרניה ולהיכליה ולתושבחתיה]. תמן זרע זרע דקודשא לאולדא לתועלתא דעלמא, ורזא דא (ישעיהו ו) זרע קדש מצבתי. זהר דזרע זרעא ליקריה, פהאי זרעא דמשי דארגוון טב דאתחפי לגו ועביד ליה היכלא דאיהו תושבחתא דיליה ותועלתא דכלא. פהאי ראשית ברא ההוא סתימא דלא אתיידע להיכלא דא. היכלא דא אקרי אלהים, ורזא דא בראשית ברא אלהים.

זהר דמניה פלהו מאורות אתבריאוו ברזא דאתפשטותא דנקודה דזהר סתים דא. אי בהאי פתיב ברא, לית תוהא דכתיב, (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו, זהר רזא דא בראשית קדמאה דכלא שמיה אחיה שמא קדישא גליפא בסטרוי [נ"א נהיר ונ"א בגליפא נהיר] אלהים. גליפא בעיטרא [נ"א בגליפא דעיטרא] אש"ר היכלא טמיר וגניז, שריאותא דרזא דראשית. אש"ר ראש דנפיק מראשית.

ובר (דף טו ע"ב) אתתמן לבתר נקודה והיכלא (כסדרא) פחדא, פדין בראשית כליל

רַאשִׁיתָא עֲלָאָה בְּחֻמְתָּא. לְבַתָּר
 אַתְחַלְף גְּוֹן הַהוּא הִיכְלָא וְאַקְרִי בֵּית. (נ"א
 וּמִינֵיהּ אַתְחַדַּשׁ הִיכְלָא) נְקוּדָה עֲלָאָה אַקְרִי רַא"ש.
 כְּלִיל דָּא בְּדָא בְּרָזָא בְּרַאשִׁית, כַּד אִיהוּ
 כְּלָא כְּחָדָא בְּכֻלְלָא חָדָא עַד לָא הָוִי
 יִשׁוּבָא בְּבֵיתָא, כִּיּוֹן דְּאַזְדָּרַע לְתַקוּנָא
 דְּיִשׁוּבָא כְּדִין אַקְרִי אֱלֹהִים טְמִירָא
 סְתִימָא :

זַהר סְתִימִים וְגַנְיָז כַּד בְּנִין (ס"א עַד דְּבָנִין) בְּגִינְיָה
 לְאוּלְדָא וּבֵיתָא קִיּוּמָא בְּפִשְׁטוּ
 דְּתַקוּנָא דְּאַנּוּן זַרַע קִדְשׁ. וְעַד לָא
 אַתְעָדִיאת וְלֹא אַתְפִּשֵׁט פִּשְׁטוּ דְּיִשׁוּבָא
 לָא אַקְרִי אֱלֹהִים, אֲלָא כְּלָא בְּכֻלְלָא
 בְּרַאשִׁית, לְבַתָּר דְּאַתְתַּפְקֵן בְּשִׁמָּא דְּאֱלֹהִים
 אֲפִיק אַנּוּן תּוֹלְדִין מֵהַהוּא זַרַעָא דְּאַזְדָּרַע
 בֵּיהּ. מָאן הַהוּא זַרַעָא, אַנּוּן אַתְוּן גְּלִיפֵן
 רְזָא דְּאוּרִייתָא דְּנִפְקוּ מֵהַהִיא נְקוּדָה.

הַהִיא נְקוּדָה זַרַע בְּגוּ הַהוּא הִיכְלָא רְזָא (נ"א
 זַרַעָא) דְּתַלַּת נְקוּדִין חַל"ם, שׁוּר"ק,
 חִיר"ק. וְאַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְאַתְעָבִידוּ רְזָא
 חָדָא. קו"ל דְּנִפִיק בְּחַבּוּרָא חָדָא. בְּשַׁעֲתָא
 דְּנִפְקִי, נִפְקַת בַּת זּוּגִיָּה בַּהֲדִיָּה דְּכְלִיל כַּל
 אַתְוּן. דְּכַתִּיב א"ת הַשְּׁמַיִם, קוֹל וּבַת זּוּגוּ.
 הַאי קוֹל דְּאִיהוּ שְׁמַיִם אִיהוּ אֶהֱיָה בְּתַרְאָה.
 זַהר דְּכְלִיל כַּל אַתְוּן וְגוּוּנִין, כְּגוּוּנָא (נ"א זַרַעָא)
 דָּא.

עַד הָבָא יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה, אֲלִין תְּלַתָּא
 דְּרִגִין לְקַבֵּל רְזָא דָּא עֲלָאָה בְּרַאשִׁית
 בְּרַא אֱלֹהִים. בְּרַאשִׁית רְזָא קְדָמָאָה. בְּרַא
 רְזָא סְתִימָא לְאַתְפִּשְׁטָא מִתְּמָן כְּלָא. אֱלֹהִים
 רְזָא לְקִיּוּמָא כְּלָא לְתַתָּא. אֶת הַשְּׁמַיִם, דְּלָא
 לְאַפְרָשָׁא לּוֹן דְּכַר וְנוּקְבָא כְּחָדָא.

א"ת כַּד נְטִיל אַתְוּן כְּלָא דְּכַלְהוּ

בְּחֻמְתָּא. אַחַר כַּד הַתְחַלְף גּוֹן
 אוֹתוּ הִיכְלָא וְנִקְרָא בֵּית. (נ"א וּמִינֵיהּ
 הַתְחַדַּשׁ הִיכְלָא) נְקוּדָה עֲלִיּוּנָה נְקִרָא
 רַא"ש, כּוֹלָל זֶה בְּזֶה בְּסוּד
 בְּרַאשִׁית, כְּשֶׁהִכַּל הוּא יַחַד, בְּכֻלָּל
 אַחַד, כְּשֶׁטָרַם הִיָּה יְשׁוּב בְּבֵית.
 כִּיּוֹן שְׁזָרַע לְתַקוּן הַיְשׁוּב, אִז
 נְקִרָא אֱלֹהִים טְמִיר נְסִתָּר.

זַהר נְסִתָּר וְגַנְיָז כְּשֶׁבָנִים (ס"א עַד
 שְׁבָנִים) בְּתוּכוּ לְהוֹלִיד, וְהַבֵּית קָיָם
 בְּפִשְׁטוּת שֶׁל תַּקוּן שֶׁל אוֹתָם זַרַע
 קִדְשׁ, וְעַד שֶׁלֹּא הוֹסְרָה וְלֹא
 הַתְפִּשְׁטָה הַתְפִּשְׁטוּת הַיְשׁוּב, לֹא
 נְקִרָא אֱלֹהִים, אֲלָא הַכֹּל בְּכֻלָּל שֶׁל
 בְּרַאשִׁית. אַחַר שֶׁהַתַּפְקֵן בְּשֵׁם שֶׁל
 אֱלֹהִים, הוֹצִיא אוֹתָם תּוֹלְדוֹת
 מֵאוֹתוֹ זַרַע שְׁזָרַע בּוֹ. מִי הוּא
 אוֹתוֹ זַרַע? אֵלּוֹ אוֹתִיּוֹת חֻקוֹקוֹת
 סוּד שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁיִּצְאוּ מֵאוֹתָהּ
 נְקִדָּה.

אוֹתָהּ הַנְּקִדָּה זַרַעָה בְּתוֹךְ אוֹתוֹ
 הִיכַל סוּד (זַרַע) שֶׁל שְׁלֹשָׁה נְקִדּוֹת:
 חַל"ם, שׁוּר"ק, חִיר"ק. וְנִכְלְלוּ זֶה
 בְּזֶה וְנַעֲשׂוּ סוּד אַחַד. קו"ל שִׁיּוּצָא
 בְּחַבּוּר אַחַד, בְּשַׁעָה שִׁיּוּצָא,
 יוֹצֵאת עִמּוֹ בַת זּוּגוּ שְׁכוֹלֶלֶת כַּל
 הָאוֹתִיּוֹת, שְׁכַתִּיב א"ת הַשְּׁמַיִם,
 קוֹל וּבַת זּוּגוּ. הַקוֹל הַזֶּה שֶׁהוּא
 שְׁמַיִם (תַּפְּאֶרֶת), הוּא אֶהֱיָה אַחֲרוֹן.
 הַזֶּהר שְׁכוֹלֶל כַּל הָאוֹתִיּוֹת וְהַגְּוּנִים
 כְּמוֹ (נ"א זַרַע) זֶה.

עַד כָּאן, יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה, אֵלּוֹ
 שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת כְּנִגְדַּת הַסּוּד הַזֶּה
 הַעֲלִיּוֹן בְּרַאשִׁית בְּרַא אֱלֹהִים.
 בְּרַאשִׁית - סוּד רַאשׁוֹן. בְּרַא -
 סוּד נְסִתָּר לְהַתְפִּשֵׁט מִשֵּׁם הַכֹּל.
 אֱלֹהִיִּים - סוּד לְקַיָּם הַכֹּל לְמַטָּה.
 אֶת הַשְּׁמַיִם - שֶׁלֹּא לְהַפְרִידֵם זְכַר
 וְנוּקְבָה כְּאַחַד.

א"ת - כְּשֶׁלוֹקַח הָאוֹתִיּוֹת כְּלָם,
 הַכְּלָל שֶׁל כַּל הָאוֹתִיּוֹת הֵם רַאשׁ
 וְסוּף. אַחַר כַּד מִתּוֹסֵף ה"א

אַתְוּן אַנּוּן רִישָׁא וְסוּפָא.

לְהַתְּחַבֵּר כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִם ה"א,
וְנִקְרָא אִתָּהּ, וְעַל זֶה (נחמיה ט)
וְאִתָּהּ מְחִיָּה אֶת כָּלֶם. אֵת - סוּד
אֲדָנִי וְכָךְ נִקְרָא. הַשָּׁמַיִם - זֶה
יְהוָה סוּד עֲלִיּוֹן.

וְאִתָּת - תִּקְוֵן זָכַר וְנִקְבָּה. וְאִתָּת
- סוּד וַיְהוּ"ה, וְהַכֵּל אֶחָד. הָאָרֶץ
- זֶה אֱלֹהִים כְּדָגְמַת עֲלִיּוֹן,
לְעִשׂוֹת פְּרוֹת וְאִבִּים. שֵׁם זֶה
כָּלוּל בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת, וּמִשֵּׁם
נִפְרָד שֵׁם זֶה לְכַמָּה צְדָדִים. עַד
כָּאֵן סוּד שֶׁל סֵתֵר הַסִּתְרִים
שֶׁחֻקָּק וּבִנְיָה וְהַעֲמִיד בְּדַרְךְ נִסְתָּר
בְּסִתְרֵי שֶׁל פְּסוּק אֶחָד. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה:

מִשְׁנָה. קְשָׁרִים רַמִּים, שָׁרִים
מוֹשְׁלִים בְּמִמְשָׁלָה, קָרְבו
וְשִׁמְעוּ. מִי מִכֶּם שֶׁעָלָה וַיְרֵד, מִי
כִּנְס רֹחַ בְּיָדוֹ, יָקוּם וַיִּדַע, בְּשַׁעַה
שֶׁעָלָה בְּרִצּוֹן שֶׁל הָרֹאשׁ הַלְבָן
לְעִשׂוֹת כְּבוֹד לְכַבוֹדוֹ, עָלָה אֹר
אֶחָד נִסְתָּר בְּרֹאשׁ שֶׁל הַכֵּל, נִשְׁב
בָּהּ וְהוֹצִיא קְלָפוֹת מְאִירוֹת
מִתְחַבְּרוֹת הַכֵּל כְּאֶחָד, וְעָלוּ
וַיְרֵדוּ וְנַעֲשֶׂה הַכֵּל אֶחָד, וְאוֹתוֹ
אֹר נִסְתָּר כְּשֶׁנִּשְׁבַּב בָּהּ וְהָאִיר
נִקְרָא אֱהִי"ה. אוֹתוֹ אֹר עָלָה
וַיְרֵד וַיִּרְק נִיצוּצוֹת וְנִשְׁבַּב בָּהּ,
וְהוֹצִיא כַח טְמִיר אֶחָד, וְנִקְרָא
שְׁמוֹ אֲשֶׁר אֱהִי"ה. בְּחֻקֵּי
טְמִירָה וְנִסְתָּרָתָּ, אוֹתָם קְלָפוֹת
מְאִירוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ מִתּוֹךְ סֵלַע
אֶחָד נִסְתָּר, יֵצְאוּ בְּחֻקֵּי כַח
שֶׁל אוֹתוֹ אוֹת עֲלִיּוֹן, וְנִקְרָא
יְהוָה.

עוֹד נִשְׁבַּב בָּהּ וְהוֹצִיא זִיקִים
נוֹצְצִים זוֹרְקִים לְכָל עֵבֶר,
וְהוֹצִיא כַח אֶחָד טְמִיר שְׁנוּצֵץ
לְכָל צֵד וְנִקְרָא א"ל. עוֹד אוֹתוֹ
אֹר טְמִיר נִסְתָּר נִשְׁבַּב בָּהּ, וְעָלָה
וַיְרֵד וְעָלָה בְּאֶלֶף וּמֵאֵתִים
קְשׁוּרִים שֶׁל אֵשׁ, וְהוֹצִיא כַח
אֶחָד טְמִיר וְנִקְרָא אֱלֹהִים, וְזוֹ
הַגְּבוּרָה. מִזֶּה מִתְפַּשְׁטִים כַּחוֹת

לְבַתֵּר אֶתּוֹסֶף ה"א לְאֶתְחַבְּרָא כְּלֵהוּ אֶתּוֹן
בֵּה"א וְאֶתְקַרֵּי אִתָּהּ. וְעַל דָּא (נחמיה ט) וְאִתָּהּ
מְחִיָּה אֶת כָּלֶם. אֶת רְזָא אֲדָנִי וְהַכִּי אֶקְרִי.
הַשָּׁמַיִם דָּא יְהוּ"ה רְזָא עֲלָאָה.

וְאִתָּת תִּקְוֵנָא דְכַר וְנִוְקְבָא. וְאִתָּת רְזָא
וַיְהוּ"ה, וְכִלָּא חַד. הָאָרֶץ דָּא אֱלֹהִים
כְּגוֹוֵנָא עֲלָאָה לְמַעַבְד פִּירִין וְאִיבִין. שְׁמָא דָּא
כְּלִילָא בְתִלְת דְּוִכְתִּי, וּמִתְמָן אֶתְפָּרֵשׁ שְׁמָא דָּא
לְכַמָּה סְטָרִין. עַד הָכָא רְזָא דְסִתְרָא דְסִתְרִין
דְּגָלִיד וּבְנֵי וְקִיִּים בְּאַרְח סְתִים בְּסִתְרָא דְחַד
קָרָא. מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה.

השלמה מההשמות (סימן ב)

מִתְנִיתִין קְטוּרֵי רַמָּאי הוֹרְמָנִי דְבוּרֵי יִרְי
קָרִיבוּ שְׁמַעוּ מָאן מִנְכוּן דְסָלִיק
וְנַחֲתִית מָאן פְּנֵשׁ רוּחָא בִידוּי יָקוּם וַיִּנְדַע
בְּשַׁעַתָּא דְסָלִיק בְּרַעוּתָא דְרִישָׁא חִיּוּרָא
לְמַעַבְד יִקְרָא לִיקְרִיָּה סָלִיק חַד טְהִירוֹ סְתִימוֹ
בְּרִישָׁא דְכִלָּא נִשְׁבַּב בָּהּ וְאַפִּיק קוּמְרִין טְהִירִין
מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא כִלָּא וְסָלִיקוּ וְנַחֲתוּ וְאֶתְעַבִּיד
כִלָּא חַד וְהָהוּא טְהִירוֹ סְתִימוֹ כַד נִשְׁיב בָּהּ
וְאַנְהִיר אֶקְרִי אֱהִי"ה הָהוּא טְהִירוֹ סִלְקָא
וְנַחֲתָא וְזָרִיק זִיקִין נְצִיצִין וְאַנְשִׁיב בָּהּ וְאַפִּיק
חַד חִילָא טְמִירָא וְאִיקְרִי שְׁמִיָּה אֲשֶׁר אֱהִי"ה
בְּגָלִיפוֹ טְמִיר וְסְתִים אֵינוֹן קוּמְרִין טְהִירִין
דְּאֶתְחַבְּרוּ מִגּוֹ חַד טְיִנְרָא סְתִים נְפָקִי בְּגִלוּפָא
בְּחִילָא דְהָהוּא טְהִירוֹ עֲלָאָה וְאִיקְרִי יְהוּ"ה.

תוֹ נִשְׁיב בָּהּ וְאַפִּיק זִיקִין נְצִיצִין זִרְקִין לְכָל
עֵיבֶר וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא נְצִיץ
לְכָל סְטֵר וְאִיקְרִי א"ל. תוֹ הָהוּא טְמִירָא
טְהִירוֹ סְתִים נִשְׁבַּב בָּהּ וְסִלְקָא וְנַחֲתָא וְסָלִיק
בְּאֶלֶף וּמֵאֵתֵן קִיטוּרִין דְנוּרָא וְאַפִּיק חַד חִילָא
טְמִירָא וְאִיקְרִי אֱלֹהִים וְדָא גְבוּרָה. מִהָאִי
מִתְפַּשְׁטֵן חִילִין טְמִירִין לְהִטִּין לְכָל סְטֵר

טמירים לזוהטים לכל צד, מהם שמתקנים בתקונים יפים, ומהם שמתקנים בתקונים אחרים.

עוד נשב בה והוציא כח טמיר אחד שנקרא 'הו"ה', מדת רחמים, ונקרא שמים. ועומד בין שני חילות שנקראים צבאות. מזה יצאו כל החילות וכל המחנות העליונים, כל אחד ואחד למינו לקים ולהנהיג את העולמות, עליו כתוב (תהלים פד) ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך: בראשית, ברא שיי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, ששה צדדים שמתפשטים מסוד עליון בהתפשטות [נ"א משלש נקודות] שברא מתוך נקדה ראשונה. ברא התפשטות של נקדה אחת שלמעלה. וכאן נחקק סוד השם של ארבעים ושנים אותיות.

(דניאל יב) והמשפלים יזהרו, כדגמת תנועות [נ"א טעמים] שמנגנות, ובנגון שלהם הולכים אחריהם אותיות ונקודות ומתנועעים אחריהם, כמו חילים אחרי מלכם. הגוף אותיות, והרוח נקודות. כלם נוסעים במסעותיהם אחר התנועות ועומדים במקומם. כשנגון הטעמים נוסע, נוסעות האותיות והנקודות אחריהם. כשהוא פוסק, הם אינם נוסעים ועומדים במקומם.

והמשפלים יזהרו - אותיות ונקודות. פזר - נגון הטעמים. הרקיע - התפשטות הנגון כמו אלה שמתפשטים בהתפשטות והולכים בנגון. ומצדיקי הרבים - אותם פסוקי הטעמים שפוסקים במסעותיהם, שבגלל כך נשמע הדבר. יזהירו אותיות ונקודות, ומאירים כאחד במסעות בסוד של סתר במסע כאותם שבילים נסתרים. מזה

מנהון די מתקנן בתיקוני יאות ומנהון די מתקנן בתיקוני אחרא.

הו נשיב בה ואפיק חד חילא טמירא דאיתקרי יהו"ה מדת רחמים ואקרי שמים, וקיימא בין תרין חילין דאיקרון צבאות מהאי נפקן (נפקו) כל חילין וכל משיריין עילאין כל חד וחד לזניה לקיימא ולהנהגא עלמין עליה פתיב (תהלים פ"ד) יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: (ער כאן מההשמעות) בראשית, ברא שיי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, שית סטריין דמתפשטן מרזא עלאה באתפשטותא (נ"א משלש נקודות) דברא מגו נקודה קדמאה. ברא אתפשטותא דחד (נ"א מנו) נקודה דלעילא. והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותריין אתנוון:

והמשפלים יזהרו, (דניאל יב) פגוונא דתנועעי (נ"א דטעמי) דמנגני, ובנגוונא דילהון אזלין אבתרייהו אתנוון ונקודי, ומתנענען אבתרייהו כחילין בתר מלכיהון. גופא אתנוון, ורוחא נקודי. פלהו נטלו במטלניהון בתר תנועעי (נ"א טעמי) וקיימי בקיומיהו. פד נגוונא דטעמי נטיל, נטלי אתנוון ונקודי אבתרייהו. פד איהו פסיק אנון לא נטלין וקיימי בקיומיהו.

והמשפלים יזהרו, אתנוון ונקודי. פזר נגוונא דטעמי. הרקיע אתפשטותא דנגוונא כגון אנון דמתפשטי בפשיטו ואזלו בנגוונא. ומצדיקי הרבים אנון פסוקי דטעמי דפסקי במטלניהון דבגין כך אשתמע מלה. יזהירו אתנוון ונקודי ונהרין כחדא במטלנין ברזא דסתימו במטלנותא (נ"א כאנון) כאנון שבילין סתימין. מהאי אתפשט

מתפשט הכל. והמשפלים יזהרו
 כזהר הרקיע - אותם עמודים
 ואדנים של אותו אפריון.
 המשפלים - אותם עמודים
 ואדנים עליונים שהם מסתפלים
 בהשפל בכל מה שצריך אותו
 אפריון ואדנים שלו. הסתר הזה
 כמו שנאמר (תהלים מא) אשרי
 משפיל אל דל. יזהרו - שאם לא
 יזהירו ולא מאירים, לא יכולים
 לעיין ולהסתפל באותו אפריון
 בכל מה שצריך.

כזהר הרקיע - אותו שעומד על
 גבי אותם המשפלים, שכתוב
 בו (יחזקאל א) ודמות על ראשי
 החיה רקיע כעין הקרח הנורא.
 זהר שמאיר לתורה, זהר שמאיר
 לאותם ראשים של אותה חיה,
 ואותם ראשים הם משפלים
 שמאירים תמיד ומסתפלים
 לאותו רקיע לאותו האור שיוצא
 משם, וזהו אור התורה שמאיר
 תמיד ולא פוסק.

ספר הבהיר

השלמה מההשמטות (סימן ל)

אמר רבי ברכיה, מה זה שכתוב
 והארץ היתה תהו? מה משמיע
 היתה? שפכר היתה, ומה זה
 תהו? דבר המתהה את בני אדם.
 ומה זה בהו? דבר שיש בו
 ממש, שכתוב בהו - בו הוא, על
 שם מה שכתוב (קהלת ז) גם את זה
 לעמת זה עשה האלהים. ברא
 בהו ושם מקומו בשלום. ברא
 תהו ושם מקומו ברע. בהו
 בשלום, שכתוב (איוב כה) עשה
 שלום במרומיו. מלמד שמיכאל
 שר מינו של הקדוש ברוך הוא
 - מים וברד, וגבריאל שר
 שמאלו - אש. ושם שלום
 ביניהם מכריע, והינו שכתוב
 עשה שלום במרומיו. ומנין לנו
 שבהו שלום? שכתוב (ישעיה מה)
 עשה שלום ובורא רע, הא

כלא. והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע אנון
 קיימין וסמכין דההוא אפריון. המשפלים
 אנון קיימין וסמכין עלאין דאנון מסתפלי
 בסכלתנו בכל מה דאצטריך ההוא אפריון
 וסמכין (ג"א דביה) דיליה. סתרא דא כמה דאת
 אמר, (תהלים מא) אשרי משפיל אל דל. יזהירו,
 דאי לא יזהירו ולא נהרין לא יכלין לעיינא
 ולאסתפלא בההוא אפריון בכל מה
 דאצטריך.

כזהר הרקיע ההוא דקיימא (דף טו ע"א) על גבי
 אנון משפלים דכתיב ביה (יחזקאל א)
 ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח
 הנורא. זהר דההוא נהיר לאורייתא. זהר
 דנהיר לאנון ראשי דההיא חיה, ואנון ראשי
 אנון משפלים דנהרין תדיר ומסתפלן
 לההוא רקיע לההוא נהירו דנפיק מתפמן, ודא
 איהו נהירו דאורייתא דנהיר תדיר ולא פסיק.

ספר הבהיר

השלמה מההשמטות (סימן ל)

אמר רבי ברכיה מאי דכתיב והארץ היתה
 תהו, מאי משמע היתה, שפכר היתה.
 ומאי תהו, דבר המתהה את בני אדם. ומאי
 בהו, דבר שיש בו ממש, דכתיב בהו, בו
 הוא. על שם מאי דכתיב (קהלת ז) גם את זה
 לעמת זה עשה האלהים. ברא בהו ושם
 מקומו בשלום. ברא תהו ושם מקומו ברע.
 בהו בשלום דכתיב (איוב כה) עושה שלום
 במרומיו. מלמד שמכאל שר מינו של
 הקדוש ברוך הוא, מים וברד. וגבריאל שר
 שמאלו, אש. ושם שלום ביניהם מכריע
 והיינו דכתיב עושה שלום במרומיו. ומנין
 דבהו שלום, דכתיב (ישעיה מה) עושה שלום
 ובורא רע, הא כיצד רע מתהו ושלום מבהו,

כי צד? רע מתהו, ושלום מבהו. ברא תהו ושם מקומו ברע, שנאמר עשה שלום ובורא רע. ברא תהו ושם מקומו ברע, שנאמר עשה שלום ובורא רע. ברא בהו ושם מקומו בשלום, שנאמר עשה שלום במרומי:

והארץ היתה תהו ובהו וגו', היתה דוקא מקדם לזה, שלג בתוך המים. יצאה ממנה זקמה באותו פח של שלג במים, והפה בה אש חזקה והיתה בה פסלות, והוסרה ונעשתה תהו ממקום [מחר] הזקמה, קן הפסלות. ובהו ברור שהתברר מתוך פסלות והתישב בה החשף, הסוד של אש חזקה. ואותו חשף פסה על אותו תהו על גבי אותה פסלות והתתקנה ממנו.

ורוח אלהים - רוח הקדש שיצאה מאלהים חיים, וזו מרחפת על פני המים. אחר שרוח זו נשבה, נבררה דקיקות אחת מתוך אותה פסלות כמו שביב הזקמה. כשנבררה ונצנפה ונצרפה פעם ופעמים, עד שנשארה אותה זקמה שאין בה כלל זקמה, כשהתהו הזה נברר ונצרף, יצא ממנו רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים, אותו שראה אליהו. נברר בהם ונצרף, ויצא ממנו רעש, שפתיוב (ש) ואחר הרוח רעש. ונברר החשף ונכלל בסוד שלו אש, שפתיוב ואחר הרעש אש. נברר הרוח ונכלל בסוד שלו קול דקמה דקה.

תהו - מקום שאין בו גוון ולא דמות ולא נכלל בסוד הדמות, עכשו הוא בדמות, כשמתפללים בו אין לו דמות כלל. לכל יש לבוש להתלבש פרט לזה [שנראה בו] ואינו כלל ולא תהו.

בהו - לזה יש ציור ודמות אבנים שקועות בתוך החקיקה [גא קלפה] של תהו יוצאים מתוך

ברא תהו ושם מקומו ברע, שנאמר עשה שלום ובורא רע. ברא בהו ושם מקומו בשלום שנאמר עשה שלום במרומי. ע"כ:

(עד כאן מזהה שממות)

והארץ היתה תהו ובהו וגו', היתה דייקא מקדמת דנא, תלגא גו מייא. נפקא מנה זוקמה בההוא חילא דתלגא במייא, ואקיש בה אשא תקיפא והוה בה פסולת, ואתעדיאת ואתעבידת תהו מאתר (גא מדורא) דזוקמה. קינא דפסולת. ובהו ברירו דאתבריר מגו פסולת ואתיישב בה חשף, רזא דאשא תקיפא. וההוא חשף דחפי על גבי ההוא תהו על גבי ההוא פסולת ואתתקנת

מיניה. (דף טז ע"א).

ורוח אלהים, רוח קדשא דנפיק מאלהים חיים ודא מרחפת על פני המים. בתר דהאי רוח נשיב אבריר דקיקו חד מגו ההוא פסולת פטיסא דזוקמה. פד אבריר ואצניף ואצריף זמנא ותרין עד דישתאר ההוא זוקמה דלית ביה זוקמה כלל, פד האי תהו אבריר ואצריף נפק מיניה (מלכים א יט) רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים ההוא דחמא אליהו. אבריר בהו ואצריף ונפק מניה רעש דכתיב, (מלכים א יט) ואחר הרוח רעש. ואבריר חשף ואכליל ברזא דיליה אש דכתיב ואחר הרעש אש. אבריר רוח ואתפליל ברזא דיליה קול דקמה דקה.

תהו אתר דלית ביה גוון ולא דיוקנא ולא אתפליל ברזא דדיוקנא. השתא איהו בדיוקנא כד מסתפלן ביה לית ליה דיוקנא כלל. לכלא אית לבושא לאתלבשא בר האי.

(דאתחזי ביה וליתיה כלל ולא תהו).

בהו להאי אית ליה ציורא ודיוקנא אבנין

חֲקִיקָה הַשְּׁקוּעָה שָׁם, וּמִשָּׁם מוֹשְׁכִים תוֹעֲלֹת לְעוֹלָם בְּצִיּוֹר שֶׁל לְבוּשׁ, מוֹשְׁכִים תוֹעֲלֹת מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְעוֹלָה מִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה הֵם נְקוּבִים וּמְפֻלְמִים, [מלכות] אֵלֶּה תְלוּיִים בְּאֵוִיר. לְפַעֲמִים תְלוּיִים בְּאֵוִיר שְׁעוֹלִים מִשָּׁם לְמַעְלָה, וְלַפְעָמִים הֵם מִתְחַבְּאִים בַּיּוֹם הַמְעַנָּן, וּמוֹצִיאִים מִים מִתּוֹךְ הַתְּהוֹם לְהִזִּין אֶת הַתַּה"ו מִשָּׁם, שֶׁהָרִי אֵז חֲדוּה וְשִׁטוֹת [גיא ושעה] [שאין] שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט הַתְּהוֹ בְּעוֹלָם.

חֲשֶׁךְ הוּא אֵשׁ שְׁחוּרָה חֲזָקָה בְּגוֹן. אֵשׁ אֲדָמָה חֲזָקָה בְּמֵרָאָה. אֵשׁ יִרְקָה חֲזָקָה בְּצִיּוֹר. אֵשׁ לְבָנָה, הַגָּוֶן שְׂכוּלָל הַכֹּל. חֲשֶׁךְ חֲזָק בְּכָל הָאֲשִׁים, וְזֶה מִחֻזַּק אֶת הַתַּה"ו. חֲשֶׁךְ הוּא אֵשׁ, וְלֹא אֵשׁ חֲשׂוּבָה, פֶּרֶט לְמַתִּי שֶׁמִּחֻזַּק אֶת הַתְּהוֹ, וְזֶה סוּד (בראשית כו) וַתִּכְהַיְנֶה עֵינָיו מֵרְאוֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ וְגו'. חֲשֶׁךְ פָּנֵי רַע שֶׁמְסַבֵּיר פָּנִים לְרַע, וְאֵז נִקְרָא חֲשֶׁךְ שְׁשׂוּרָה עָלָיו לְחֻזַּק אוֹתוֹ, וְזֶה סוּד וְחֲשֶׁךְ עַל פָּנֵי תְהוֹם.

רו"ח הוּא קוֹל דְּשִׁאֲרֵי עַל בַּהוּ וְאֶתְקִיף לִיה וּמִחֻזַּק אוֹתוֹ וּמְנַהֵג אוֹתוֹ בְּכָל מַה שְּׁצָרִיף, וְזֶה סוּד (תהלים כט) קוֹל ה' עַל הַמַּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אֲבָנִים שְׁקוּעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת שְׁמָהֶם יוֹצְאִים מִים, וְעַל זֶה נִקְרָאוּ פְּנֵי הַמַּיִם. רוּחַ מְנַהֵגָה וּמִחֻזַּקת לְאוֹתָם פְּנִים, פְּנֵי תְהוֹם, זֶה כְּמוֹ שְׁצָרִיף לוֹ וְזֶה כְּמוֹ שְׁצָרִיף לוֹ. תַּה"ו, עָלָיו שׂוּרָה שָׁם שְׁד"י. בַּה"ו, עָלָיו שְׂרוּי שָׁם צְבָאוֹת. חֲשֶׁךְ, עָלָיו שְׂרוּי שָׁם אֱלֹהִים. רוּחַ, עָלֶיהָ שְׂרוּי שָׁם יְהו"ה.

רוּחַ חֲזָק מְפָרֵק הָרִים לֹא בְרוּחַ יי וְגו' שְׁמָא דָּא לֹא הוּי בֵּיה, דְּהָא שְׁד"י

מִשְׁקַעֲיָן גּוֹ גְלִיפָא (ג"א קליפה) דְּתַהוּ נְפָקֵי גּוֹ גְלִיפָא דְּמִשְׁקַעֲנָן תַּמָּן. וּמִתַּמָּן מִשְׁכֵּי תוֹעֲלֹתָא לְעוֹלָמָא בְּצִיּוֹרָא דְּלְבוּשָׂא, מִשְׁכֵּי תוֹעֲלֹתָא מְעִילָא לְתַתָּא וְסִלְקָא מִתַּתָּא לְעִילָא. וְעַל דָּא נְקוּבִין וּמְפוּלְמִין, הֵנִי תְלוּיִן בְּאֵוִירָא. לְזַמְנִין תְלוּיִן בְּאֵוִירָא דְּסִלְקֵי מִתַּמָּן לְעִילָא. לְזַמְנִין מִטְמָרִין בְּיוֹמָא דְּעֵיבָא וּמְפִיקֵי מִיִּין מִגּוֹ תְהוֹמָא לְאַתְזָנָא תַּה"ו מִתַּמָּן דְּהָא כְּדִין חֲדוּה וְשִׁטוֹתָא (ג"א ושעה) דְּקָא (ג"א דלא) אֶתְפַּשֵּׁט תַּהוּ בְּעוֹלָמָא.

חֲשֶׁךְ הוּא אֵשׁ אוֹכְמָא תְקִיף בְּגוֹן. אֵשׁ סוּמְקָא תְקִיף בְּחִיזוֹ. אֵשׁ יְרוּקָא תְקִיף בְּצִיּוֹר. אֵשׁ חִינּוּרָא גּוֹן דְּכָלִּיל כָּלָא. חֲשֶׁךְ תְקִיף בְּכָל אֲשִׁין וְדָא אֶתְקִיף לְתַה"ו. חֲשֶׁךְ הוּא אֵשׁ וְלֹא אֵיהוּ אֵשׁ חֲשׂוּבָא בַר פֶּד אֶתְקִיף לְתַהוּ, וְרָזָא דָּא (בראשית כו) וַתִּכְהַיְנֶה עֵינָיו מֵרְאוֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ וְגו'. חֲשֶׁךְ פָּנֵי רַע דְּאֶסְפֵּר אֲנִפִּין לְרַע, וּכְדִין אֶקְרִי חֲשֶׁךְ דְּשָׂרֵי עֲלִיָּה לְאַתְקַפָּא לִיה. וְרָזָא דָּא וְחֲשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם.

רו"ח הוּא קוֹל דְּשִׁאֲרֵי עַל בַּהוּ וְאֶתְקִיף לִיה וְאֶנְהִיג לִיה בְּכָל מַה דְּאֶצְטְרִיף. וְרָזָא דָּא (תהלים כט) קוֹל יי עַל הַמַּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אֲבָנִין מִשְׁקַעֲנָן גּוֹ תְהוֹמֵי דְּנְפָקֵי מִיָּא מְנַהֵן. וְעַל דָּא אֶקְרוּן פְּנֵי הַמַּיִם. רוּחַ אֶנְהִיג וְאֶתְקִיף לְאַנוּן פְּנִים פְּנֵי תְהוֹם, דָּא פְּמָה דְּאֶצְטְרִיף לִיה וְדָא כְּמָה דְּאֶצְטְרִיף לִיה. תַּה"ו עָלִיָּה שְׂרִיָּא שָׁם שְׁד"י. בַּה"ו עָלִיָּה שְׂרִיָּא שָׁם צְבָאוֹת. חֲשֶׁךְ עָלִיָּה שְׂרִיָּא שָׁם אֱלֹהִים. רוּחַ עָלִיָּה שְׂרִיָּא שָׁם יְהו"ה.

רוּחַ חֲזָק מְפָרֵק הָרִים לֹא בְרוּחַ יי וְגו' שְׁמָא דָּא לֹא הוּי בֵּיה, דְּהָא שְׁד"י

שולט עליו בסוד [של סתר] היתהו.
ואחר הרוח רעש לא ברעש ה',
שהרי שם צבאות שולט בו בסוד
הבהו, ועל כף נקרא הבהו רעש,
שאינו בלא רעש. ואחר הרעש
אש לא באש ה', שהרי שם
אלהים שולט בו מצד החשף.
ואחר האש קול דממה דקה. כאן
נמצא שם יהו"ה. ארבעה פרקים
כאן, שהם פרקי הגוף ואיברים
ידועים של אותם ארבעה, והם
שנים עשר, וכאן שם חקוק של
שתיים עשרה אותיות שנמסר
לאליהו במערה.

רבי בנימן לוי, מצאתי כתוב
שם בן י"ב אותיות יה יה יה יה יה
וה יה: תה"ו במספר קטן עם ג'
אותיות גימטריא ש' ש"ד שד"י.
בהו במספר קטן גימטריא
צבאות כזה ב' ב"ה בהו. חשף
במספר קטן עם הפולל גימטריא
אלהים. רוח במספר קטן עם
הפולל בגימטריא יהו"ה במספר
קטן. רעש במספר קטן עם
הפולל גימטריא בהו. קול דממה
דקה במספר קטן עם הפולל
יהו"ה וי"ב יותר פנגד שם י"ב
הנמסר לאליהו במערה. וכן דקה
במספר קטן עם השלשה אותיות
גימטריא יב"ק. נלעד"ן:

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור.
מכאן היא הראשית למצא גנזים
איך נברא העולם בפרט. שעד
כאן היה בכלל, ואחר כך חזר
להיות פלל, להיות פלל ופרט
וכלל. עד כאן היה הכל תלוי
באור מסוד אין סוף. פיון
שהתפשט הפח בהיכל העליון
הסוד של אלהים, כתוב בו
אמירה, ויאמר אלהים. שהרי
למעלה לא כתוב בו אמירה
בפרט, ואף על גב שבראשית

שְׁלֹטָא עֲלֵיהּ בְרָזָא (דסתרא) דיתהו.

ואחר הרוח רעש לא ברעש יי דהא שם
צבאות שְׁלֹטָא ביה בְרָזָא דבהו. ועל
דא אקרי בהו רעש דלאו איהו בלא רעש.
ואחר הרעש אש לא באש יי. דהא שְׁמָא
דאלהים שְׁלֹטָא ביה מְסֻטְרָא דחשף. ואחר
האש קול דממה דקה הכא אשתכח שם
יהו"ה. ארבע פרקין הכא דאנון פרקי גופא
ואברין ידיען דאנון ארבעה ואנון תריסר
והכא שְׁמָא גליפא. דתריסר אתוון דאתמסר
לאליהו במערה.

השלמה מההשממות (סימן כו)

רבי בנימן לוי, מצאתי כתוב שם בן י"ב
אותיות יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה
במספר קטן עם ג' אותיות גימטריא ש' ש"ד
שד"י. בהו במספר קטן גימטריא צבאות
כזה ב' ב"ה בהו. חשף במספר קטן עם
הפולל גימטריא אלהים. רוח במספר קטן
עם הפולל בגימטריא יהו"ה במספר קטן.
רעש במספר קטן עם הפולל גימטריא בהו.
קול דממה דקה במספר קטן עם הפולל
יהו"ה וי"ב יותר פנגד שם י"ב הנמסר
לאליהו במערה. וכן דקה במספר קטן עם
השלשה אותיות גימטריא יב"ק. נלעד"ן: (עד כאן

מההשממות) (דף טז ע"ב).

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. (בראשית א)
מהכא איהו שירותא לאשפחא גניזין
היך אתברי עלמא בפרט. דעד הכא הוה
בכלל. ובתר אתהדר פלל. למהוי פלל ופרט
וכלל. עד הכא הוה כלל תליא באוירא
מרזא דאין סוף, פיון דאתפשט חילא
בהיכלא עלאה רזא דאלהים, פתיב ביה
אמירה ויאמר אלהים. דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים. דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים.

אמירה ויאמר אלהים. דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים. דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים.

הוא מאמר, אבל לא כתוב בו ויאמר.

ויאמר הנה הוא עומד לשאל ולדעת. ויאמר, כח שהתרום והקמתו בחדשי מסוד אין סוף בסוד [נ"א בראש] המחשבה. ויאמר אלהים. עכשו הוליד אותו ההיכל ממה שהוסר מזרע של קדש והוליד בחדשי. והוא שמתילד, נשמע בחוץ מי שהוליד אותו. הוליד בחדשי שלא נשמע כלל. כיון שיצא ממנו מה שיצא, נעשה קול שנסמע בחוץ.

יהי אור - כל מה שיצא בסוד זה יצא. יהי - על סוד של אבא ואמא, שהוא י"ה. אחר כך חזר לנקדה הראשונה להיות ראשית להתפשט לדבר אחר אור. ויהי אור - אור שפכר הנה. אור זה סוד נסתר, התפשטות שהתפשטה ונקבעה מסוד של סתר האויר העליון הנסתר. בקע בתחלה והוציא נקדה נסתרת אחת מסוד שלו, שהרי אין סוף בקע מאויר שלו וגלה נקדה זו י. כיון שי' זו התפשטה, מה שנסאר נמצא אור מאותו סוד של אותו אויר נסתר.

בשנמצאה ממנו נקדה ראשונה, י התגלגלה אחר כך עליו, הגיע ולא הגיע. כיון שהתפשט, יצא, והוא הוא האור שנסאר מאויר, והינו אור שפכר הנה, וזה עומד. יצא והסתלק ונגזז, ונשארה נקדה אחת ממנו שתהיה מגיעה תמיד בדרך גניזות באותה נקדה, מגיע ולא מגיע. מאיר בו בדרך נקדה ראשונה שיצאה ממנו, ולכן הפל אחוז זה בזה, מאיר בזה וכוה. בשעורה, הפל עולים ונאחזים בו, והוא מגיע ונגזז במקום אי"ן סוף, והכל נעשה אחד. אותה

גב דבראשית מאמר הוא, אבל לא כתוב ביה ויאמר.

דא ויאמר איהו קיימא למשאל ולמנדע. ויאמר חילא דאתרם וארמותא בחדשי מרזא דאין סוף ברזא (נ"א בראש) דמחשבה. ויאמר אלהים השתא אוליד ההוא היכלא ממה דאתעדיאת מזרעא דקדש, ואוליד בחדשי. והוא דאתילד (דאתיליד) אשתמע לבר. מאן דאוליד ליה אוליד בחדשי דלא אשתמע כלל, כיון דנפק מניה, מאן דנפק, אתעביד קול דאשתמע לבר.

יהי אור. כל מה דנפק ברזא דא נפק. יהי על רזא דאבא ואמא דאיהו י"ה. ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה, למהוי שירותא לאתפשטא למלה אתרא אור. ויהי אור, אור דכבר הנה. אור דא רזא סתימא אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאויר עלאה סתימא. בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה. דהא אין סוף בקע מאוירא דיליה וגלי האי נקודה י. כיון דהאי י אתפשט, מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אויר סתימאה.

בר אשתכח מניה נקודה קדמאה י, אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי. כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא אור דאשתאר מאויר. והינו אור דכבר הנה, והא קיימא. נפק ואסתלק ואתגניז ואשתאר חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורח גניזו בההיא נקודה מטי ולא מטי. נהיר ביה באורח נקודה קדמאה דנפק מניה. ובגין כך פלא אחיד דא בדא. נהיר בהאי ובהאי.

בר סליק פלא סלקין ואתאחדן ביה ואיהו מטי ואגניז באתר דאי"ן סוף וכלא חד

נְקִדַת אֹר, הִיא אֹר, וּמִתְפַשֵּׁט וּמְאִירִים בּוֹ שֶׁבַע הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל א"ב וְלֹא קָרְשׁוּ, וְלַחִים הִיוּ. יֵצֵא חֲשֵׁף אַחַר כָּף, וְיֵצֵאוּ בּוֹ שֶׁבַע אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הָא"ב וְלֹא נִקְרְשׁוּ, נִקְרְשׁוּ וְעוֹמְדִים לַחִים. יֵצֵא רְקִיעַ שֶׁהַפְּרִיד מִחֻלְקַת שֶׁל שְׁנֵי צְדִדִים, וְיֵצֵאוּ בּוֹ שְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת. אַז כ"ב. דִּלְגוּ שֶׁבַע אוֹתִיּוֹת שֶׁל צַד זֶה וְשֶׁבַע שֶׁל צַד זֶה, וְנִחְקְקוּ כֻלָּם בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְהִיוּ עוֹמְדִים לַחִים. נִקְרַשׁ אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְנִקְרְשׁוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְהִתְגַּלְמוּ וְהִצְטִירוּ בְּצִיּוּרֵיהֶם, וְנִחְקְקָה שֵׁם הַתּוֹרָה לְהָאִיר הַחוּצָה.

יְהִי אֹר - שֶׁהוּא אֶל גְּדוֹל סוּד שִׁיצֵא מְאִיר רֵאשׁוֹן. וְיִהִי - סוּד שֶׁל חֲשֵׁף שֶׁנִּקְרָא אֱלֹהִים, אֹר שֶׁנִּכְלָל שְׂמַאל בְּיָמִין. וְאִז מְסוּד שֶׁל אֶל יֵשׁ אֱלֹהִים, נִכְלָל יָמִין בְּשְׂמַאל וּשְׂמַאל בְּיָמִין.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב - זֶה עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי. כִּי טוֹב - הָאִיר מְעֵלָה וּמְטָה וְלִכְלֹל שְׂאֵר הַצְּדָדִים בְּסוּד יְהו"ה, הַשֵּׁם שְׂאוֹחַז אֶת כָּל הַצְּדָדִים. וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים וְגו' - הַפְּרִיד מִחֻלְקַת לְהִיּוֹת הַכֹּל שְׁלֵם.

בְּתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, וְכֵתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. בֹּא רָאָה, אֹר זֶה שְׁלֵמָה, כְּשִׂמְאִיר מִכַּח שְׁנִתָּן לוֹ מִהַטּוֹב שְׁלֵמָה, וְלִכְן מִזֵּן יָמוֹת הַחֲמָה שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁבוּעוֹת. מִהֶם כְּנֶגֶד דְּרֻגָה זוֹ שֶׁל צְדִיק שֶׁנִּקְרָא טוֹב, וְהוּא שְׁבִיעִי, וַיּוֹנֵק מִמֶּנּוּ הַשֵּׁם זֶה שְׁלֵמָה. שְׁבִיעָה שְׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים, כְּנֶגֶד שְׁבִיעָה שְׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים, שֶׁהוּא יוֹנֵק מִהָאֵם הַעֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת יוֹבֵל, וְכֶנֶגֶד שְׁנֹת יוֹבֵל שְׁלֵמָה. נִשְׂאָרוֹ

אֲתַעְבִּיד. הֵהוּא נְקוּדָה דְּאֹר, אֹר אִיהוּ. וְאֲתַפְשֵׁט וְנִהִירוּ בֵּיה שֶׁבַע אֲתוּוֹן דְּאֶלְפָּא בֵּיתָא וְלֹא אֶקְרִישׁוּ וְלַחִים הָווּ. נָפַק חֲשֵׁף לְבַתָּר וְנָפְקוּ בֵּיה שֶׁבַע אֲתוּוֹן אֲחֲרָן דְּאֶלְפָּא בֵּיתָא וְלֹא אֶקְרִישׁוּ וְקִיִּימוּ לַחִים. נָפַק רְקִיעַ דְּאֶפְרִישׁ מִחֻלְקַת דְּתָרִין סְטָרִין וְנָפְקוּ בֵּיה תְּמַנְיָא אֲתוּוֹן אַחֲרָנִין. כְּדִין כ"ב. דִּלְגוּ שֶׁבַע אֲתוּוֹן דֵּהֲאִי סְטָרָא וְשֶׁבַע דֵּהֲאִי סְטָרָא, וְאֲתַגְלִיפוּ כְּלֵהוּ בְּהֵהוּא רְקִיעַ וְהָווּ קִיִּימֵי לַחִים. אֶקְרִישׁ הֵהוּא רְקִיעַ וְאֶקְרִישׁוּ אֲתוּוֹן וְאֶגְלִימוּ וְאֲתַצְיִירוּ בְּצִיּוּרֵיהֶוּ. וְאֶגְלִיף תַּמָּן אֹרִיִיתָא לְאַנְהָרָא לְבָר.

יְהִי אֹר דֵּהוּא אֶל גְּדוֹל רְזָא דְנִפְיָק מְאִוִיר קְדַמָּאָה. וְיִהִי רְזָא דְחֲשֵׁף דְאֶקְרִי אֱלֹהִים אֹר דְאֲתַפְלִיל שְׂמַאלָא בְּיָמִינָא. וְכִדִּין מְרֻזָּא דְאֶל הָוִי אֱלֹהִים, אֲתַפְלִיל יָמִינָא בְּשְׂמַאלָא וּשְׂמַאלָא בְּיָמִינָא.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא כִּי טוֹב אֲנַהִיר עֵילָא וְתַתָּא וְלִכְלֹל שְׂאֵר סְטָרִין בְּרֻזָּא יְהו"ה שְׂמַא דְאֲחִיד לְכָל סְטָרִין. וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים וְגו' אֶפְרִישׁ מִחֻלְקַת לְמַהִיו כֻּלָּא שְׁלֵים.

השלמה מהחשמטות (סימן ג)

בְּתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְכֵתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. תָּא חֲזִי הָאִי אֹר דְּלַתְתָּא כַּד נִהִיר מִחֵילָא דְאֲתִיִּיהִיב לִיה מְטוֹב דְּלַעִילָא וּבְגִין כָּף מִנְיָן יָמוֹת הַחֲמָה שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין שְׁבוּעִים, מִנְהוֹן לְקַבֵּל הָאִי דְרֻגָּא דְצְדִיק דְאִיקְרִי טוֹב וְאִיהוּ שְׁבִיעִי, וַיּוֹנֵק מִנֶּיהָ הָאִי שְׂמַא דְלַתְתָּא. שְׁבִיעָה שְׁבוּעִים שְׁבִיעָה זְמַנִּין לְקַבֵּל שְׁבִיעָה שְׁבוּעִין שְׁבִיעָה זְמַנִּין דְאִיהוּ יוֹנֵק מֵאִמָּא עֲלָאָה

דַּאֲקָרִי יוֹבְלָא, וְלִקְבֵּלָה שְׁנֵי יוֹבֵל דְּלִתְתָּא
 אֲשֶׁתְּאָרוּ מִשְׁלַשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים
 עֶשְׂרִין וַתְּרִין יוֹמִין לְקַבֵּל עֶשְׂרִין וַתְּרִין אֲתוּוֹן
 דְּאוּרִיתָא דְעֵלְמָא תְּתָאָה אֲתַקְיִים עַלְיֵיהּ.

דְּהָא צְדִיק דְּלַעֲיֵלָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב אֲקָרִי וְכֵד
 אֲשֶׁתְּלִימוּ אֵינוֹן שְׁלַשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה
 וְשִׁשִּׁים יוֹמִין תִּיבִין תְּנַיִינוֹת לְקַבֵּל מַהֲאֵי
 דְּרָגָא דְטוֹב דְּהָאֵי דְרָגָא וְכָל אֵינוֹן שְׁבַע
 דְּרָגִין עֲלָאִין תִּיבִין תְּנַיִינוֹת לְקַבֵּל מֵאֵימָא
 עֲלָאָה וְהָאֵי דְרָגָא דְסִיְהָרָא דְשְׁלֵטָא בְּלִילְיָא
 יִנְקָא מַהֲאֵי דְרָגָא דְאֲקָרִי שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה
 דִּינְקָא מַהֲהוּא צְדִיק וּבְגִין דְּהוּא צְדִיק
 אֲמַלִּי לָהּ מַהֲנָהוּ תְּפִנוּקִין עֲיֵלְאִין וְיִנְקָא מַגִּיָּה
 (אקרי) סִיְהָרָא.

דְּבַמָּה דְּהָאֵי סִיְהָרָא תְּתָאָה לִית לָהּ נְהוּרָא
 מְגַרְמָה אֶלָּא מָאֵי דְאֲתִיְהִיב לָהּ מִן
 שְׁמַשָּׁא, הֵכִי נְמִי הוּא דְרָגָא דְלַעֲיֵלָא וְהָאֵי
 דְרָגָא אֲקָרִי יִמָּא דְחֲכָמְתָּא לַעֲיֵלָא וְקִיִּמִי
 תְּרִיסָר שְׁבֻטִין עֲלָאִין קְדִישִׁין תְּלַתָּא לְצַפּוֹנָא
 וְתַלְתָּא לְדְרוּמָא וְתַלְתָּא לְמַעְרָבָא וְתַלְתָּא
 לְמַדִּינְתָּא, וְהָאֵי יִמָּא דְחֲכָמְתָּא עַלְיֵיהּ.

וְלִקְבֵּלְיָהוֹן לְתַתָּא י"ב שְׁבֻטִין קִיִּמִין סַחְרָנִי
 מְדַבְחָא פְּהָאֵי גּוֹנוֹנָא. וְלִקְבֵּל הָאֵי
 דְרָגָא עֶבֶד שְׁלֵמָה יִמָּא לְתַתָּא עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם
 עֶשֶׂר בְּקָר. וְהָאֵי יִמָּא לַעֲיֵלָא אֲקָרִי י"ם מָאֵי
 טַעֲמָא אֲקָרִי יָם אֶלָּא בְּגִין הוּא דְרָגָא דְצְדִיק
 דְּאֲמַלִּי לְהָאֵי יָם אֲקָרִי יוֹם דְּכַתִּיב (בְּרַאשִׁית א')
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ"ז) אוֹר
 זְרוּעַ לְצְדִיק, וְהָאֵי נְהִיר בְּרוּזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא
 דְּבִיָּה אֲמַלִּי לְהָאֵי יָם דְּאֲקָרִי ה"א תְּתָאָה
 (בְּתַרְתָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא). הָדָא הוּא דְכַתִּיב (קְהֵלֵת א') כָּל
 הַנְּחָלִים הַזֹּלְכִים אֶל הַיָּם כָּ"ל דָּא דְרָגָא
 דְצְדִיק דְאִיקָרִי כָּל בְּגִין דְכָל תְּפִנוּקִין נְפִקִין

מִשְׁלַשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה
 עֶשְׂרִים וְשָׁנִים יָמִים, כְּנֶגֶד
 עֶשְׂרִים וְשָׁנִים אוֹתִיוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַתֵּן עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם.

שְׁחָרִי צְדִיק שְׁלַמְעֵלָה נִקְרָא
 תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וּכְשֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ
 אוֹתָם שְׁלַשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים
 וַחֲמִשָּׁה יָמִים, שְׁבַע שָׁנִית לְקַבֵּל
 מִדְּרָגָה זוֹ שֶׁל טוֹב, שְׁדַרְגָּה זוֹ
 וְכָל אוֹתָן שְׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת
 שְׁבוֹת שָׁנִית לְקַבֵּל מִן הָאֵם
 הָעֲלִיוֹנָה, וְהַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁהִלְבְּנָה
 שְׁשׁוֹלְטַת בְּלִילְיָה יוֹנְקַת מִהַדְּרָגָה
 הַזֹּאת שְׁנִקְרָאת שְׁכִינָה תְּחַתּוֹנָה,
 שִׁיוֹנְקַת מֵאוֹתוֹ צְדִיק. וּבְגִלְל
 שְׁאוֹתוֹ צְדִיק מְמַלֵּא אוֹתָהּ
 מֵאוֹתָם תְּפִנוּקִים עֲלִיוֹנִים וְיוֹנְקַת
 מִמֶּנּוּ, (נִקְרָאת) לְבָנָה.

שְׁכַמּוֹ שֶׁהִלְבְּנָה הִתְחַתּוֹנָה הַזֹּאת
 אֵין לָהּ אוֹר מְעַצְמָה אֶלָּא רַק מֵהַ
 שֶׁנִּתְּנָן לָהּ מִהַשֶּׁמֶשׁ, כִּדְ גַם אוֹתָהּ
 דְרָגָה שְׁלַמְעֵלָה, וְדַרְגָּה זוֹ נִקְרָאת
 יָם הַחֲכָמָה לְמַעְלָה. וְעוֹמְדִים
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטִים עֲלִיוֹנִים
 קְדוּשִׁים, שְׁלֹשָׁה לְצַפּוֹן וְשְׁלֹשָׁה
 לְדְרוֹם, וְשְׁלֹשָׁה לְמַעְרָב וְשְׁלֹשָׁה
 לְמִזְרָח, וְיָם הַחֲכָמָה הַזֹּאת עֲלֵיהֶם.
 וּבְגִנְדָם לְמַטָּה שְׁנַיִם עֶשֶׂר
 שְׁבֻטִים עוֹמְדִים סְבִיב הַמְּזֻבָּח
 כְּדַגְמָה הַזֹּאת. וּכְנֶגֶד הַדְּרָגָה הַזֹּאת
 עֹשֶׂה שְׁלֵמָה הַיָּם שְׁלַמְטָה עוֹמֵד
 עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר, וְהַיָּם הַזֶּה
 לְמַעְלָה נִקְרָא י"ם. מֵהַ הַטַּעַם
 נִקְרָא יָם? אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹתָהּ
 דְרָגָה שֶׁל צְדִיק שְׁמַמְלֵאת הַיָּם
 הַזֶּה נִקְרָא יוֹם, שְׁכַתּוּב (בְּרַאשִׁית א')
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם, וּכְתוּב
 (תְּהִלִּים צז) אוֹר זְרוּעַ לְצְדִיק, וְזֶה
 מֵאִיר בְּסוּד שֶׁל הַשֶּׁם הַקְּדוּשׁ,
 שְׁבוּ מְמַלֵּא לַיָּם הַזֶּה שְׁנִקְרָא
 ה"א תְּחַתּוֹנָה (אֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַשֶּׁם
 הַקְּדוּשׁ). זֶהוּ שְׁכַתּוּב (קְהֵלֵת א') כָּל
 הַנְּחָלִים הַזֹּלְכִים אֶת הַיָּם, וְכָל זֶה

דְּרַגַּת הַצְּדִיק שֶׁנִּקְרָאת כּל, מִשּׁוֹם שֶׁכָּל הַתְּפִלּוֹת יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. הַנִּחְלָה אֵלּוּ חֲמֵשׁ הַדְּרָגוֹת שֶׁעָמַד, הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְמֵלֵא אוֹתָהּ, וְזוֹ הַדְּרָגָה נִקְרָאת בַּת שֶׁבַע. וְכִשְׁמֵאִיר הַצְּדִיק הַזֶּה לַדְּרָגָה הַזֹּאת בְּסוּד שֶׁל שֶׁבַע שְׁבוּעוֹת שֶׁבַע פְּעָמִים הַשְּׁמֵשׁ הַתְּחַתּוֹנָה מֵאִירָה בְּסוּד שֶׁל שֶׁבַע שְׁבוּעוֹת, שֶׁבַע פְּעָמִים לְלִבְנָה.

מִשּׁוֹם כִּי שְׁנַת הַלִּבְנָה שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וְחֲמִשָּׁה יָמִים, אֲרַבְעִים וְתֵשְׁעָה שְׁבוּעוֹת, מֵהֵם כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הַשְּׁבִיעִית הַזֹּאת הַיָּם הַעֲלִיּוֹן, שֶׁמֵאִירָה מֵהַצְּדִיק בַּתֵּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים שְׁבוּעוֹת אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. נִשְׁאָרוּ תְּרִיסֵר יָמִים לְחֻשְׁבוֹן שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְחֲמִשִּׁים כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים שֶׁסָּבִיב הַיָּם הַזֶּה לְשִׁמּוֹר מִשְׁמֵרַת הַמִּשְׁכָּן בְּתְרִיסֵר שְׁעָרִים עֲלִיוֹנִים שֵׁשׁ בִּירוּשָׁלַיִם הַעֲלִיּוֹנָה, (בְּמִדְרָף) וְדָרָף אוֹתָם שְׁעָרִים עֲלִיוֹנִים יוֹנְקִים אוֹתָם שְׁבָטִים מֵאֵמָּה תְּחַתּוֹנָה, כֹּל אֶחָד לְצִדּוֹ כְּרָאוּי לוֹ, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (יִחְזַקְאֵל מִח) שֶׁעַר יְהוּדָה אֶחָד, וְעַל זֶה כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מִג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, זוֹ דְּרַגַּת צְדִיק שֶׁמֵאִיר בְּכַח שֶׁל שְׁמִי. וְלִכְבוֹדֵי בְּרֵאתִיו - לְהֵאִיר לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹדֵי בְּרֵאתִיו, וְזֶהוּ יָם הַחֲכֵמָה שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה' שְׁנַתְגָּלָה בְּמִשְׁכָּן.

יְצַרְתִּיו - זֶה סוּד הַיּוֹם שֶׁלֹּמְטָה שֶׁהוּא כְּנֶגֶד כֹּל שֶׁלֹּמְעָלָה, וְעַל כֵּן כְּתוּב (שִׁם מִח) יוֹצֵר אוֹר. וּבְצְדִיק הַזֶּה שֶׁלֹּמְעָלָה לֹא כְּתוּב בּוֹ יְצִירָה, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה מַעֲשֵׂהוּ לְמִטָּה וּמֵאִיר לְעוֹלָם שֶׁלֹּמְטָה מִמֶּנּוּ. אֵף עֲשִׂיתִיו - זוֹ הַלִּבְנָה שְׁלוֹם לְעוֹלָם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית

מִנִּיהַ הַנִּחְלָה אֵלּוּ חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת דְּעַמִּיהַ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְאִמְלִי (לְמַלְלֵי) לָהּ וְהֵיא דְרַגָּא אֶקְרִי בַת שֶׁבַע וְכַד נְהִיר הַיָּם צְדִיק לְהֵיא דְרַגָּא בְּרַזָּא דְשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמַנִּין שֶׁמֵּשָׂא תְּתָאָה נְהִיר בְּרַזָּא דְשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמַנִּין לְסִיְהָרָא.

בְּגִין כִּי שְׁנַת הַלִּבְנָה שְׁנִיָּה יוֹמִין, תֵּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין שְׁבוּעִין מִנְהוּן לְקַבֵּל הַיָּם דְרַגָּא שְׁבִיעָאָה יִמָּא עַלְאָה דְנְהָרָא מִצְדִּיק בְּמִ"ט שְׁבוּעִין נְהוּרִין עַלְאִין אֲשֶׁתְּאָרוּ תְרִיסֵר יוֹמִין לְחוּשְׁפֵן שְׁנִיָּה לְקַבֵּל י"ב שְׁבָטִין דְסִתְרֵי הַיָּם יִמָּא לְמִיטְר מְטֵרַת מִשְׁכָּנָא בְּתְרִיסֵר תְרַעִין עַלְאִין דְאִית בִּירוּשָׁלַיִם עַלְאָה (וּמְאֹרְחָא) וְאוֹרְחָא דְאִינוּן תְרַעִין עַלְאִין יִנְקִין אִינוּן שְׁבָטִין מֵאִמָּא תְתָאָה כֹּל חַד לְסִטְרֵיהַ כְּדָקָא חֲזִי לִיהַ דְדָא הוּא דְכְּתִיב (יִחְזַקְאֵל מִח) שֶׁעַר יְהוּדָה אֶחָד וְעַל דָּא כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה מִ"ג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי דָּא דְרַגָּא צְדִיק דְנְהִיר בְּחִילָא דְשְׁמִי וְלִכְבוֹדֵי בְּרֵאתִיו לְאַנְהָרָא לְהֵהוּא אֶתְר דְאֶקְרִי כְבוֹדֵי בְּרֵאתִיו, וְדָא יִמָּא דְחֲכֵמְתָא דְאֶקְרִי כְבוֹד ה' דְאֶתְגַּלִּי בְּמִשְׁכָּנָא.

יְצַרְתִּיו דָּא רַזָּא דְיוֹם דְלִתְתָּא דְאִיהוּ לְקַבֵּל כָּ"ל דְלְעִילָא וְעַל דָּא כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה מִ"ה) יוֹצֵר אוֹר וְהֵיא צְדִיק דְלְעִילָא לָא כְּתִיב בִּיהַ יְצִירָה עַד דִּיִּתְגַּלִּי עֲבִידְתִּיהַ לְתֵתָּא וְנְהִיר עַלְמָא תְתָאָה מִנִּיהַ. אֵף עֲשִׂיתִיו דָּא סִיְהָרָא לְתֵתָּא דְדָא הוּא דְכְּתִיב וּבּוֹרָא חֲשָׁן כְּדִ אֶתְחַבְּרוּ כְדִין עוֹשֶׂה שְׁלוֹם שְׁלָמָא לְעַלְמָא, דְדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א') וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. כְּדִין יְחוּדָא לְעִילָא

לְמִטָּה, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וּבּוֹרָא חֲשָׁן. כִּשֶׁהַתְּחַבְּרוּ, אִז עוֹשֶׂה שְׁלוֹם,

(א) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד.
וְאֵז יַחֲדוּ לְמַעַלָּה יַחֲדוּ לְמַטָּה,
שְׁלוֹם לְמַעַלָּה שְׁלוֹם לְמַטָּה.
כְּמוֹ זֶה יוֹסֵף לְמַטָּה, שֶׁהָרִי אַחֲזוּ
בְּצַדִּיק שְׁלֹמֶעֱלָה. כְּשִׁמְשֵׁתְלָם
לְמַטָּה, מוֹסִיף שְׁלוֹם בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת וּבְכָל הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים. כְּתוּב כֵּן (שם ט) וַיְהִי
כַּדְּבָרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם, וְכְתוּב
שָׁם (תהלים סח) בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם
יַעֲמֹס לָנוּ. מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא שָׁמַע
לְאַשְׁת פּוֹטִיפֶר יוֹם יוֹם, אֵז יָמִים
הָעֲלִיּוֹנִים בְּשְׁלוֹם וּבְרֻכּוֹת בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֶת בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם (בראשית א), שֶׁם שְׁנִינוּ,
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵה זֶה שְׁכַתוּב
(שיר ד) כִּלְךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵיךְ
כָּךְ?

בֵּא רֵא, כְּשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עֲשָׂא מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר הַנֶּאֱצָל מִלְּמַעַלָּה, וּבְרָא
אֶת הַשָּׁמַיִם מֵאוֹתוֹ רַקִּיעַ
הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִכִּינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וּבְרָאוּ בְּתַחֲלָה, וְאוֹתוֹ
הַרַקִּיעַ הוֹלִיד כֹּל שְׂאֵר הַרַקִּיעִים
שֶׁנִּתְהוּוּ מִמֶּנּוּ.

וַאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אוֹתוֹ
הַרַקִּיעַ הוֹלִיד כֹּל הַמְּאֹרוֹת
מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁמִּקְבֵּל מִלְּמַעַלָּה,
וּכְשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ
רַקִּיעַ, נִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַמְּאֹרוֹת וְהֵנִיחָם בְּאוֹתוֹ רַקִּיעַ
הַנֶּקְרָא רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאוֹתוֹ
רַקִּיעַ נִתְהוּוּ מִן הַשָּׁמַיִם. שֶׁאָמַר
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, הַרַקִּיעַ
הָעֲלִיּוֹן הוֹלִיד אֶת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
תַּחְתּוֹ, וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ אֶת
הַרַקִּיעַ הַזֶּה, וְנִקְרְאוּ רַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְנִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַמְּאֹרוֹת הַלְלוּ וּנְתַנֵּם בּוֹ. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (בראשית א) וַיִּתֵּן אֹתָם
אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּאֹרוֹת הַלְלוּ וְהֵנִיחָם בְּזֶה הַרַקִּיעַ לְהִיּוֹת מִמְּשָׁלָה עַל

יַחֲדָא לְתַתָּא שְׁלֹמָא לְעִילָא שְׁלֹמָא לְתַתָּא.
בְּגוֹזְנָא דָּא יוֹסֵף לְתַתָּא דְּהָא אַחִיד בְּצַדִּיק
דְּלְעִילָא, וְכַד אֲשַׁתְּלִים לְתַתָּא
אוֹסִיף שְׁלֹמָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין וּבְכָל יוֹמִין
עֲלָאִין. כְּתִיב הֵכָא וַיְהִי כַּדְּבָרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם
יוֹם וְכְתִיב הֵתָם (תהלים ס"ח) בְּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם
יַעֲמוֹס לָנוּ בְּגִין דְּלֹא שָׁמַע לָהּ לְאַשְׁת פּוֹטִיפֶר
יוֹם יוֹם, כְּדִין יוֹמִין עֲלָאִין בְּשְׁלֹמָא וּבְרֻכְתָּא
בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרוֹת בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם תִּפְּזוּ תְּנִינָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאִי
דְּכְתִיב (שיר השירים ד') כִּלְךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין
כָּךְ.

הָא חֲזִי, כְּשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
עוֹלָמוֹ עֲשָׂא מֵאוֹתוֹ הָאוֹר הַנֶּאֱצָל
לְמַעַלָּה וּבְרָא אֶת הַשָּׁמַיִם מֵאוֹתוֹ רַקִּיעַ
הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִכִּינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְרָאוּ
בְּתַחֲלָה וְאוֹתוֹ הַרַקִּיעַ הוֹלִיד כֹּל שְׂאֵר
הַשָּׁמַיִם (נ"א הרקיעים) שֶׁנִּתְהוּוּ מִמֶּנּוּ.

וַאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אוֹתוֹ הַרַקִּיעַ הוֹלִיד
כֹּל הַמְּאֹרוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁמִּקְבֵּל
לְמַעַלָּה וּכְשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ
רַקִּיעַ נִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּאֹרוֹת
וְהֵנִיחָם בְּאוֹתוֹ רַקִּיעַ הַנֶּקְרָא רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם,
וְאוֹתוֹ רַקִּיעַ נִתְהוּוּ מִן הַשָּׁמַיִם דְּאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר רַב הַרַקִּיעַ הָעֲלִיּוֹן הוֹלִיד אֶת
הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר תַּחְתּוֹ, וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ הָאִי
רַקִּיעַ וְנִקְרְאוּ רַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם וְנִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הֵנִי מְאֹרוֹת וּנְתַנֵּם בּוֹ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב
(בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִי

מאורות והניחם ביד (נ"א בנה) הרקיע להיות
 ממשלה על הארץ ולהשתמש בהם הבריות
 ושניהם נתנו אורם בשוה. אמרה הלכנה
 אין נאה להשתמש ולהתנהג בשני כתרים
 בשוה. מה עשה הקדוש ברוך הוא המעיט
 אותה והיינו הפפרה של שעיר ראש חדש
 שנאמר בו (במדבר כ"ח) חטאת ליי.

אמר רבי יעקב ובכמה אתר תנינן דא ולא
 אתיישבא בלבאי עניינא, כד אתא רב
 נחמן אתו ושיליהו, משמען אמר (נ"א
 כמשמעו). אמר רבי יהודה לרבי יעקב פלום
 אתה רוצה לעבור על דברי חביריך,
 אשתיק.

רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אתא
 למחמי לרבי אלעזר חתניה נפקת
 ברתיה ושקלת ידוהי לנשקא להון, ואמר
 לה לכי ומעטי את עצמך מקמיה בעליך
 דאיהו קדישא. שמע רבי אלעזר. אמר, פען
 ידענא אנא מדפרנא מלה חד דאיהי מרגלא
 יקירא דאתמר על סיהרא כדתנינן דקדשא
 בריך הוא אמר לסיהרא לכי ומעטי את
 עצמך דחשבה סיהרא דלא אתייהיב
 שולטנא לה, אמר ליה חמוהי, אנא כן
 שמענא וכך הוה מסודר בלבאי ובגין דלא
 אעבר על דעתוהי דחבראי שתקתי.

פתח רבי אלעזר ואמר (דברים ל"ג) אשריך
 ישראל מי כמוך עם נושע בני מגן
 עזרך ואשר חרב גאותך, אמר רבי אלעזר
 וכי גאותן של ישראל בחרב הוא, לאו הכי,
 דהא חרב לעשו אתיהיבת דכתיב (בראשית כ"ז)
 ועל חרבך תחיה אלא הכי שמענא מאבוי
 דאלין תלמידי חכמים דכד שמעין מלה
 ולא אתיישבא בלבהון ואינון מגיחי קרבא

הארץ ולהשתמש בהם הבריות,
 ושניהם נתנו אורם בשוה. אמרה
 הלכנה, אין נאה להשתמש
 ולהתנהג בשני כתרים בשוה. מה
 עשה הקדוש ברוך הוא? המעיט
 אותה, והיינו הפפרה של שעיר
 ראש חדש שנאמר בו (במדבר כח)
 חטאת לה'.

אמר רבי יעקב, בכמה מקומות
 שנינו את זה, ולא התישב בלבי
 הענין. כשבא רב נחמן, באו
 ושאלו אותו. אמר כמשמעו. אמר
 רבי יהודה לרבי יעקב, פלום אתה
 רוצה לעבר על דברי חביריך?
 שתק.

רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא
 בא לראות את רבי אלעזר חתנו.
 יצאה בתו ולקחה ידיו לנשק
 אותם. אמר לה, לכי ומעטי
 מלפני בעלך, שהוא קדוש. שמע
 רבי אלעזר ואמר, עכשו ידעתי,
 אני נזכר בדבר אחד, שהיא
 מרגלית יקרה שנאמר על הלכנה,
 כמו ששנינו שהקדוש ברוך הוא
 אמר ללכנה לכי ומעטי את עצמך,
 שחשבה הלכנה שלא נתן לה
 שלטון. אמר לו חמיו, כך אני
 שמעתי וכך היה מסדר בלבי,
 וכדי שלא לעבר על דעת חבירי
 שתקתי.

פתח רבי אלעזר ואמר, (דברים לו)
 אשריך ישראל מי כמוך עם נושע
 בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך.
 אמר רבי אלעזר, וכי גאותם של
 ישראל בחרב הוא? לא כן! שהרי
 החרב נתנה לעשו, שכתוב (בראשית
 כז) ועל חרבך תחיה. אלא כן
 שמעתי מאבי, שאלו תלמידי
 חכמים, שכאשר שומעים דבר
 ולא מתישב בלבם, והם עורכים
 קרב זה עם זה כאותם עורכי
 קרבות בחרב, ורוצים להרג זה

דין עם דין פאינון מגיחי

את זה עליה, ודבר זה שאמר
חברינו כף היא, וכף גזרנו בסוד
משנתנו.

שפאשר ברא הקדוש ברוך הוא
את השמש ואת הלבנה, גזר על
השמש להיות שלטון של עשו,
ועל הלבנה להיות בעולם הזה
שלטון של יעקב, ומנה עליהם
גדולים ותקופים עד שיבאו שתי
האמות הללו, ואותו גדול
שהתמנה על הלבנה בשביל
האמה של יעקב, רצה מן
הקדוש ברוך הוא שינתן שלטון
ללבנה בעולם הזה, כלומר
לאמה של יעקב. אמר הקדוש
ברוך הוא, וכי מה אני צריך
אמה של יעקב (חסר כאן). אלא
בעולם הבא, ולשלט בהם על כל
האמות, אבל בעולם הזה לכי
ומעטי את עצמך והשתעבדי
בגלות לזכות אותך לעולם הבא.
ובשבאו אמה של יעקב
והתרעמו לפני הקדוש ברוך הוא
על שנטל מהם השלטון ונתן
לעשו, אמר להם הקדוש ברוך
הוא: וכי מה אתם רוצים שלטון
בעולם הזה? שהרי אני ערב
להשליט אתכם לעולם הבא על
כל האמות, ולכן הביאו כפרה
עלי. כלומר, על אותה הבטחה
שאני ערב. לכו והביאו כפרה
והתעסקו בתורה, ועלי לתת לכם
שכר טוב, ועלי להשליט אתכם
על כל העמים, שעל מנת פן
מעטתי את הירח בעולם. בא
רבי יוסי ונשקו בראשו, וקרא
לבתו ואמר לה, כלי הגדול של
האור והמנוחה שגחלקה
בטובות יש לך. אשריך ואשרי
חלקך, ואשרי חלקי שזכיתי
לראות כך.

רבי יוחנן אמר, זכו ישראל
שהאיר להם הקדוש ברוך הוא
ואינם צריכים למאור אחר,

קרבא בחרבא ובעיין לקטלא דין לדין עליה.
ומלה דא דקא אמרי חברנא כף היא וכף
גזרנא ברזא דמתניתין דילן.

דבר ברא קדשא בריך הוא לשמשא
ולסיהרא גזר על שמשא למהוי
שולטנא דעשו ועל סיהרא למהוי בעלמא
דין שולטנא דיעקב ומני עליהון תקיפין
רבבין עד דיותון תרין אומיאי אלין והוא
רבבא דאתמני על סיהרא בגין אומה דיעקב
בעא מן קדשא בריך הוא דיתייב שולטנא
לסיהרא בעלמא דין כלומר אומה דיעקב.
אמר קדשא בריך הוא, וכי מה אנא בעי
אומה דיעקב (חסר כאן). אלא בעלמא דאתי
לשלטאה בהו על כל אומיאי אבל בעלמא
דין לכי ומעטי את עצמך והשתעבדי בגלותא
למזפי לך בעלמא דאתי.

ובר אתו אומה דיעקב ואתרעמו קמיה
דקודשא בריך הוא, על דאתנטל מנהון
שולטנא ואתייביב לעשו. אמר לון קדשא
ברוך הוא, וכי מה אתון בעאן שולטנא
בעלמא דין דהא אנא ערבנא לשלטאה לכו
לעלמא דאתי על כל אומיאי ובגין כף הביאו
כפרה עלי כלומר על אותה הבטחה שאני
ערב לכו והביאו כפרה והתעסקו בתורה
ועלי לתת לכם שכר טוב ועלי להשליט
אתכם על כל העמים שעל מנת פן מיעטתי
את הירח בעולם אתא רבי יוסי ונשקיה
ברישיה וקרא לברתיה ואמר לה קוטפיזא
דנהוריתא ובוצינא דאתפרשא בטבוון אית
גבך, זכאה אנת וזכאה חולקיך וזכאה חולקי
דזכינא למחמי כך.

רבי יוחנן אמר זכו ישראל דנהיר לון
קדשא בריך הוא ולית אנן צריכים

שכתוב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בִּינוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לָהֶם הַשְּׁלֹטוֹן, מוֹנִים חֲשׁוֹן לְלִבָּנָה שְׁבָה מְנַהֶגֶת נֶהֱג פְּצֵאן יוֹסֵף. וּמִוּם אֵין בָּךְ - שְׁלֹא נִמְצָא בָּהּ חֲסָרוֹן בְּשִׁבִיל מוֹעֲדִין וְזִמְנִים:

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו', מֵהוּ וַיִּקְרָא? קָרָא וְהִזְמִין לְהוֹצִיא מֵהָאוֹר הַשְּׁלֵם הַזֶּה שְׁעוֹמֵד בְּאֲמֻצֵּעַ אוֹר אֶחָד שֶׁהוּא יְסוֹד הָעוֹלָם שְׁעָלָיו עוֹמְדִים הָעוֹלָמוֹת. וּמֵאוֹתוֹ אוֹר שְׁלֵם, עֲמוּד הָאֲמֻצֵּעַ, הַתְּפֹשֵׁט יְסוֹד חַי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא יוֹם מִצַּד הַיָּמִין. וְלַחֲשׂוֹף קָרָא לִילָה - קָרָא וְהִזְמִין וְהוֹצִיא מִצַּד הַחֲשׂוֹף נִקְבָּה אַחַת, הַלִּבְנָה שְׁשׁוֹלֶטֶת בְּלִילָה וְנִקְרָאת לִילָה, הַסּוֹד שֶׁל אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. נִכְנַס הַיָּמִין בְּאוֹתוֹ הָעֲמוּד הַשְּׁלֵם שְׁבָאֲמֻצֵּעַ כְּלוּל בְּסוֹד הַשְּׁמָאל, וְעָלָה לְמַעְלָה עַד נִקְבָּה רֵאשׁוֹנָה, וְלוֹקַח וְאוֹחֵז שֵׁם דְּבָר [נ"א כח] שֶׁל שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת: חוֹלָם שׁוֹר"ק חִיר"ק זֶרַע קֹדֶשׁ. שְׁהָרִי אֵין זֶרַע שְׁנֹרַע מְלֻבָּד בְּסוֹד הַזֶּה, וְהַתְּחִבֵּר הַכָּל בְּעֲמוּד הָאֲמֻצֵּעַ וְהוֹצִיא יְסוֹד הָעוֹלָם, וְלִכְן נִקְרָא כָּל, שְׁאוֹחֵז אֶת הַכָּל בְּאוֹר הַהִשְׁתַּוְּקָקוֹת.

הַשְּׁמָאל לֹוֶהֱט בְּכַח וּמְרִיחַ, בְּכָל הַדְּרָגוֹת מְרִיחַ רִיחַ. וּמֵאוֹתוֹ לֵהִט שֶׁל אֵשׁ הוֹצִיָּאָה אוֹתָהּ נִקְבָּה הַסֶּהַר, וְאוֹתוֹ הִלֵּהט הָיָה חֲשׂוֹף, בְּגִלְגַּל שֶׁהָיָה מִחֲשׂוֹף. וּשְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ הוֹצִיָּאוּ שְׁתֵּי הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ, אֶחָד זָכָר וְאֶחָד נִקְבָּה. הַיְסוֹד אַחֲזוּ בְּעֲמוּד הָאֲמֻצֵּעַ מֵאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת אוֹר שֶׁהִיָּתָה בּוֹ. שְׁפִינֵן שְׁאוֹתוֹ עֲמוּד הָאֲמֻצֵּעַ הַשְּׁתֵּלָם וְעָשָׂה שְׁלוֹם לְכָל הַצְּדָדִים, אֲז נּוֹסֵף בּוֹ אוֹר מְלַמְעָלָה וּמְכַל הַצְּדָדִים בְּחֻדוֹהָ שֶׁהַכָּל בּוֹ, וּמֵאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת

לְבוֹצִינָא אַחְרָא דְכְּתִיב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ יְיָ לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בִּינוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לָהֶו שׁוֹלְטָנָא אֵינוֹן מוֹנִין חֲשִׁבָנָא לְסִיְהָרָא דְבָהּ מְנַהֶגֶת נוֹהֶג פְּצֵאן יוֹסֵף וּמִוּם אֵין בָּךְ דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בָּהּ גְּרַעוֹנָא בְּגִין מוֹעֲדִין וְזִמְנִין. (עד כאן מההשמטות)

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו', מֵהוּ וַיִּקְרָא, קָרָא וְזִמְנִין לְאַפְקָא מֵהָאֵי אוֹר שְׁלֵים דְּקַיִימָא בְּאֲמֻצֵּעִיתָא, חַד נִהִירוּ דְּאִיהוּ יְסוֹדָא דְּעֵלְמָא דְּעָלִיָּה קַיִימִין עֵלְמִין. וּמֵהָהוּא אוֹר שְׁלֵים עֲמוּדָא דְּאֲמֻצֵּעִיתָא אֲתַפְּשֵׁט יְסוֹדָא חַי עֵלְמִין דְּאִיהוּ יוֹם מְסֻטְרָא דְּיָמִינָא. וְלַחֲשׂוֹף קָרָא לִילָה, קָרָא וְזִמְנִין וְאַפִּיק מְסֻטְרָא דְּחֲשׂוֹף חַד נוֹקְבָא סִיְהָרָא דְּשְׁלִטָּא בְּלִילָא וְאַקְרִי לִילָה רְזָא דְּאֲדֹנָי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. עָאל יָמִינָא כִּהָהוּא עֲמוּדָא שְׁלֵים דְּבְּאֲמֻצֵּעִיתָא כְּלִיל בְּרִזָּא דְּשְׁמָאלָא, וְסָלִיק לְעֵילָא עַד נִקְוֶדָה קְדָמָאָה וְנָטִיל וְאַחִיד (ד' ט"ו א') תַּמָּן מְלָה (נ"א ח"לא) דְּתִלְתַּת נִקְוֶדִין חֲל"ם שׁוֹר"ק חִיר"ק זֶרַע קֹדֶשׁ. דְּהָא לִית זֶרַעָא דְּאֲזִדְרַע בַּר בְּרִזָּא דָּא, וְאַתְּחִבֵּר כְּלָא בְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצֵּעִיתָא. וְאַפִּיק יְסוֹדָא דְּעֵלְמָא, וּבְגִין כְּךָ אַקְרִי כָּל דְּאַחִיד לְכָלָא בְּנִהִירוּ דְּתִיאֻבְבָתָא.

שְׁמָאלָא לְהִיט בְּתוֹקְפָא וְאַרְחַ, בְּכוּלָּהּוּ דְּרַגִּין אַרְחַ רִיחָא. וּמֵהָהוּא לְהִיטוּ דְּאֲשָׂא אַפִּיק הָיָה נוֹקְבָא סִיְהָרָא. וְהָהוּא לְהִיטוּ הָוָה חֲשׂוֹף בְּגִין דְּהָוָה מִחֲשׂוֹף. וְתָרִין סְטָרִין אֵלִין אַפִּיקוּ תָרִין דְּרַגִּין אֵלִין חַד דְּכַר וְחַד נוֹקְבָא. יְסוֹדָא אֶחָד בְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצֵּעִיתָא מֵהָהוּא תּוֹסֶפֶת נְהוּרָא דְּהָוָה בֵּיהּ, דְּכִינוֹן דְּהָהוּא עֲמוּדָא דְּאֲמֻצֵּעִיתָא אֲשַׁתְּלִים וְעֵבִיד שְׁלָם לְכָל סְטָרִין, כְּדִין אֲתוֹסֵף בֵּיהּ נִהִירוּ מְעֵילָא וּמְכַל

לְבוֹצִינָא אַחְרָא דְכְּתִיב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ יְיָ לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בִּינוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לָהֶם הַשְּׁלֹטוֹן, מוֹנִים חֲשׁוֹן לְלִבָּנָה שְׁבָה מְנַהֶגֶת נֶהֱג פְּצֵאן יוֹסֵף. וּמִוּם אֵין בָּךְ - שְׁלֹא נִמְצָא בָּהּ חֲסָרוֹן בְּשִׁבִיל מוֹעֲדִין וְזִמְנִים:

שֶׁל חֲדוּהָ יֵצֵא יסוד העולמים ונקרא מוסף. מכאן יצאו כל הצבאות למטה ורוחות ונשמות קדושות בסוד יהו"ה צבאו"ת, אל אלהי הרוחות.

לַיְלָה אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ מִצַּד שֶׁל הַשָּׁמַיִם מֵאוֹתוֹ חֲשֵׁף. וּבְגִלְלַת שְׁתַּאֲנוֹת אוֹתוֹ הַחֲשֵׁף לְהַתְּכַלֵּל בְּיָמִין וּנְחַלֵּשׁ כְּחוֹ, הַתְּפַשֵּׁט מִמֶּנּוּ הַלְּיָלָה הַזֶּה. כְּשֶׁמִּתְחִיל לְהַתְּפַשֵּׁט הַלְּיָלָה הַזֶּה כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִסְתִּיִּם, אוֹתוֹ חֲשֵׁף נִכְנָס וְנִכְלָל בְּיָמִין, וְהַיָּמִין אוֹחֵז אוֹתוֹ וְנִשְׁאָר בַּחֲסָרוֹן הַלְּיָלָה הַזֶּה. וְכִמוֹ שְׁתַּאֲנוֹת הַחֲשֵׁף לְהַתְּכַלֵּל בְּאוֹר, כִּף הַלְּיָלָה תִּאֲנוֹתוֹ לְהַתְּכַלֵּל בְּיוֹם. הַחֲשֵׁף גֹרֵעַ אוֹרוֹ, וְלִכְּן הוֹצִיא דְרָגָה בַּחֲסָרוֹן וְלֹא בְּאוֹר. הַחֲשֵׁף לֹא מְאִיר, אֲלֵא כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאוֹר. לַיְלָה שְׂיוֹצֵא מִמֶּנּוּ לֹא מְאִיר אֲלֵא כְּאִשֶּׁר נִכְלָל בְּיוֹם. חֲסָרוֹן הַלְּיָלָה לֹא מְשַׁתְּלֵם אֲלֵא בְּמוֹסֵף. מֵה שְׁנוֹסֵף כָּאֵן - נִגְרַע כָּאֵן.

בְּמוֹסֵף הֵיךְ בּוֹ סוּד שֶׁל הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה וְסוּד שֶׁל עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי כְּכֹל הַצְּדִידִים, וְלִכְּן נוֹסְפוֹ בּוֹ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. בְּלַיְלָה נִגְרָעִים מִמֶּנּוּ שְׁנֵי אֵלֶּה, וְאֵז קָרָא כְּתוּב וַיִּקְרָא, וְנִגְרַע מִמֶּנּוּ וַי"ו, וְכְתוּב קָרָא לַיְלָה. כָּאֵן סוּד שֶׁל שְׁבַעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל פֶּתֶר עֲלִיוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. כָּאֵן בְּפֶרֶט הַסוּד לְהַפְרִיד בֵּין מַיִם עֲלִיוֹנִים לְתַתְּחוֹנִים בְּסוּד הַשָּׁמַיִל. ^(נ"א)

וְנִגְרַע ^(נ"א) כָּאֵן מִחֲלֻקַּת בְּסוּד הַשָּׁמַיִל. שְׂעֵד כָּאֵן סוּד הַיָּמִין הוּא, וְכָאֵן הוּא סוּד הַשָּׁמַיִל, וְלִכְּן הִרְבּוּ מִחֲלֻקַּת ^(נ"ב) בְּגִלְלַת זֶה לַיָּמִין. הַיָּמִין הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְלִכְּן בְּיָמִין כְּתוּב הַכֹּל, שְׁתֵּרֵי בּוֹ תְלוּיָהּ כָּל

סְטָרִין בְּחֲדוּהָ דְכָלָא בִּיהַ. וַיִּמְהוּא תוֹסֵפֶת דְּחֲדוּהָ נְפִיק יְסוּדָא דְעֲלָמִין וְאִקְרִי מוֹסֵף. מְהֵכָא נְפִיקִין כָּל חֲיִילִין לְתַתָּא וְרוּחִין וְנִשְׁמָתִין קְדִישִׁין בְּרִזָּא יְהו"ה צְבָאו"ת, אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת.

לַיְלָה אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ, מִסְטָרָא דְשָׁמַיִלָא מֵהוּא חֲשֵׁף. וּבְגִין דְּהוּא חֲשֵׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּכַלֵּל בְּיָמִינָא וְחֲלָשׁ תוֹקְפִיָּה, אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיהַ הַאי לַיְלָה. כִּד שְׂאִרֵי לְהַתְּפַשֵּׁט הַאי לַיְלָה עַד לֹא אִסְתִּיִּם, הוּא חֲשֵׁף עָאֵל וְאַתְּכַלֵּל בְּיָמִינָא וְיָמִינָא אַחִיד לִיהַ, וְאַשְׁתָּאֵר בְּגִרְעוֹ הַאי לַיְלָה. וְכִמְה דְּחֲשֵׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּכַלֵּל בְּאוֹר הַכִּי לַיְלָה תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְּכַלֵּל בְּיוֹם. חֲשֵׁף גֹרֵעַ נְהוּרִיָּה, וּבְגִין כִּף אִפִּיק דְּרָגָא בְּגִרְעוֹ וְלֹא בְּנְהִירוֹ. חֲשֵׁף לֹא נְהִיר אֲלֵא כִּד אֲתַכְלִיל בְּאוֹר. לַיְלָה דְנִפְק מִנִּיהַ לֹא נְהִיר אֲלֵא כִּד אֲתַכְלִיל בְּיוֹם. גִּרְעוֹ דְלַיְלָה לֹא אִשְׁתְּלִים אֲלֵא בְּמוֹסֵף. מֵה דְאַתוֹסֵף הֵכָא גֹרֵעַ הֵכָא.

בְּמוֹסֵף הוּה בִּיהַ רִזָּא דְנִקְוֵדָה עֲלָאָה וְרִזָּא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא כְּכֹל סְטָרִין, וּבְגִין כִּף אֲתוֹסֵף בִּיהַ תְּרִין אֲתוּוֹן. בְּלַיְלָא גִרְעוֹ בִּיהַ אֲלִין תְּרִין. כִּדִּין קָרָא כְּתִיב וַיִּקְרָא וְנִגְרַע מִנִּיהַ וַי"ו וְכְתִיב קָרָא לַיְלָה. הֵכָא רִזָּא דְשָׁמָא דְשְׁבַעִין וְתְרִין אֲתוּוֹן גְּלִיפָא דְכְתָרָא עֲלָאָה:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', הֵכָא בְּפֶרֶט רִזָּא לְאַפְרָשָׁא ^(נ"ב) מִיִּין עֲלָאִין לְתַתָּאִי ^(לְתַתָּאִין) בְּרִזָּא דְשָׁמַיִלָא. ^(נ"א) וְאַחַרְדָּר) הֵכָא מִחֲלוּקַת בְּרִזָּא דְשָׁמַיִלָא. דְעַד הֵכָא רִזָּא דְיָמִינָא הוּא, וְהֵכָא הוּא רִזָּא דְשָׁמַיִלָא, וּבְגִין כִּף אִסְגִּיאוֹ מִחֲלוּקַת ^(נ"א נ"ב) בְּגִין דָּא לְיָמִינָא. יָמִינָא

בְּגִין דָּא לְיָמִינָא. יָמִינָא

השלמות. כשמתעורר שמאל, מתעוררת מחלקת, ובאותה מחלקת מתחזקת אש הרגז, ויוצא ממנה מאותה מחלקת גיהנם. וגיהנם מתעורר בשמאל ונדבק. חכמתו של משה, בזה הסתפל ובמעשה בראשית השגיח התבונן. במעשה בראשית היתה מחלקת שמאל עם ימין, ובאותה מחלקת שהתעורר בו השמאל, יצא בו גיהנם ונדבק בו. העמוד האמצעי שהוא יום שלישי, נכנס ביניהם והפריד המחלקת והספים לשני צדדים. וגיהנם ירד למטה. ושמאל נכלל בימין, והיה שלום בכל.

כמו זה מחלקת קרח באהרן, שמאל בימין. הסתפל משה במעשה בראשית. אמר לי, ראוי להפריד מחלקת בין ימין ושמאל. השתפל להספים ביניהם. ולא רצה השמאל, והתחזק קרח בחזקו. אמר, ודאי גיהנם בפת של המחלקת שמאל צריך להתדבק [למעלה ולהכלל בימין] הוא לא רצה להתדבק למעלה ולהכלל בימין, ודאי ירד למטה בכח הרגז שלו. ועל זה לא רצה קרח להספים מחלקת זו ביד משה, בגלל שלא היה לשם שמים, ולא חשש לכבוד שלמעלה והכחיש מעשה בראשית. כיון שראה משה שהכחיש מעשה בראשית ונדחה הוא החוצה, אז ויחר למשה מאד. ויחר למשה - על שהכחישו אותו שלא הסכים לאותה מחלקת. מאד - על שהכחישו מעשה בראשית. ובכל הכחיש קרח - במעלה ובמטה, שפתוב (במדבר כו) בהצותם

איהו שלימא דכלא, ובגין כך בימינא כתיב כלא דהא ביה תלייא כל שלימו. כד אתער שמאלא אתער מחלוקת. ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא ונפיק מניה מההוא מחלוקת גיהנם. וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק.

חכמתא דמשה בהא אסתפל ובעובדא דבראשית אשגח. בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא, ובההוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה. עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תלייתאי עאל בינייהו ואפריש מחלוקת ואספים לתרין סטריין. וגיהנם נחית לתתא. ושמאלא אתפליל בימינא והוה שלמא בכלא.

בגוונא דא מחלוקת קרח באהרן שמאלא בימינא. אסתפל משה בעובדא דבראשית. אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת בין ימינא לשמאלא. אשתדל לאספמא בינייהו. ולא בעי שמאלא ואתקף קרח בתוקפיה. אמר ודאי גיהנם בתוקפא דמחלוקת שמאלא אצטריך לאתדבקה (ס"א לעילא ולאסתפללא בימינא) הוא לא בעי לאתדבקה לעילא ולאסתפללא בימינא, ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגזא דיליה.

ועל דא לא בעי קרח לאספמא האי מחלוקת בינא דמשה בגין דלא הוה לשם שמים ולא חייש ליקרא דלעילא ואפחיש עובדא דבראשית. כיון דחמא משה דהוה מפחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר, כדיון ויחר למשה מאד.

ויחר למשה על דאפחישו ליה דלא אספים ההוא מחלוקת. מאד על דאפחישו עובדא דבראשית. ובכלא אפחיש (דף פ"ג ע"ב) קרח בעילא

על ה'. הרי למטה ולמעלה. ועל זה נדבק כמו [במה] שראוי לו.

מחלקת שהתמנה כמו שלמעלה, ועולה ולא יורדת, ומתקיימת בדרך ישר - זו מחלקת של שמאי והלל. והקדוש ברוך הוא הפריד ביניהם והספיק להם, וזו הייתה מחלקת לשם שמים. ושמים הפרידו מחלקת, ועל זה התקיים. וזה היה כמו שמעשה בראשית. וקרח במעשה בראשית הכחיש את כל, ומחלקת של שמים הייתה. ורצה להכחיש דברי תורה. ודאי היה בהתדבקות הגיהנם, ועל זה נדבק בו.

וסוד זה בספרו של אדם. כשחשף מתעורר, מתעורר בכחו וברא בו גיהנם ונדבק אתו באותה מחלקת. פיון ששוכף הרגז והפח, מתעוררת מחלקת בגון אחר, מחלקת של אהבה. ושתי מחלוקות היו, אחת ראשית ואחת סיום. וזוהי דרך הצדיקים - ראשית שלהם בקשי, וסוף שלהם במנוחה. קרח היה ראשית המחלקת כפי רגז וכח ונדבק בגיהנם. שמאי הסוף של המחלקת. כשרגז שכף, צריך לעורר מחלקת של אהבה ולהספמה על ידי השמים.

וזה סוד יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל. זו מחלקת ראשונה, התעוררות של רגז וכח רצה להפריד, והתעורר גיהנם עד שרגז והפח הצטננו. ואז ויעש אלהים את הרקיע וגו', התעוררה מחלקת של אהבה וחביבות וקיום העולם, ובסוד זה המחלקת של שמאי והלל, שתורה שבעל פה נכנסה באהבה לתורה שבכתב והיו בקיום שלם.

ובתפא. דכתיב, (במדבר כו) בהצותם על יי, הא תפא ועילא. ועל דא אתדבק כמה (במה) דאתחזי ליה.

מחלוקת דאתמקן כגוונא דלעילא וסליק ולא נחית ואתקיים בארץ מישר, דא מחלוקת דשמאי והלל. וקדשא בריך הוא אפריש בינייהו ואספיק לון. ודא הוה מחלוקת לשם שמים. ושמים אפריש מחלוקת. ועל דא אתקיים. ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית. וקרח בעובדא דבראשית אפחיש בכלא. ופלוגתא דשמים הוה. ובעא לאפחשא מלי דאורייתא. ודאי באתדבקותא דגיהנם הוה. ועל דא אתדבק בהדיה.

ורזא דא בספרא דאדם. חשף פד אתער אתער בתוקפיה וברא ביה גיהנם ואתדבק בהדיה בהווא מחלוקת. פיון דשכיף רוגזא ותוקפא, אתער מחלוקת כגוונא אחרא, מחלוקת דרחימו. ותרין מחלוקת הוו. חד שירותא וחד סיומא. ודא איהו ארחיון דצדיקיא שירותא דלהון בקשיו וסופא דלהון בנייחא. קרח הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגזא ותוקפא ואתדבק בגיהנם. שמאי סופא דמחלוקת כד רוגזא בנייחא אצטריך לאתער מחלוקת דרחימו ולאספמא על ידא דשמים.

ורזא דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, דא מחלוקת קדמאה אתערו דרוגזא ותוקפא בעא לאפרישא ואתער גיהנם עד דרוגזא ותוקפא אצטנן. וכדין ויעש אלהים את הרקיע וגו' אתער מחלוקת דרחימו וחביבו וקיומא דעלמא. וברזא דא מחלוקת שמאי והלל. דתורה שבעל פה עאלת ברחימו גפי תורה שבכתב והווי בקיומא שלים.

הַבְּדִלָּה אִיהוּ וְדָאֵי בְּשִׁמְאָלָא. כְּתִיב הַכָּא
הַבְּדִלָּה, וְיֵהִי מְבַדִּיל וְכְתִיב וַיְבַדֵּל,
וְכְתִיב וַיְבַדֵּל, וְכְתִיב שֵׁם (שם טו)
הַמְעֵט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל וְגו',
וְכְתִיב (דברים ו) בָּעֵת הַהִיא הַבְּדִיל
ה' אֶת שְׁבֻט הַלְוִי. שְׁהָרִי וְדָאֵי
אֵין הַבְּדִלָּה אֶלָּא בְּשֵׁנִי בְּמִקּוּם
שִׁמְאָל. וְאִם תֹּאמַר הַבְּדִלָּה הִיא
בְּשֵׁנִי וְדָאֵי, לְמָה הַבְּדִלָּה בְּלוֹי
שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי? הַבְּדִלָּה צָרִיף
בְּשִׁמְעוֹן שֶׁהוּא שְׁנַיִ! אֶלָּא, אָף
עַל גַּב שְׁלוֹי הוּא שְׁלִישִׁי, לְדַעַת
יַעֲקֹב שֶׁנִּי הָיָה שְׁנַיִ, וְלַעוֹלָם בְּשֵׁנִי
הָיָה, וְהַכֵּל בְּדָרְךָ יֵשֶׁר בְּדָרְךָ שֶׁלֹּם
כְּרִאוּי.

הַבְּדִלָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בֵּין
אוֹתָם שְׁשׁוּלְטִים בִּימֵי הַחֹל
לְשַׁבַּת. וְכִשְׁיֹוצֵאת הַשַּׁבַּת, עוֹלָה
מִגִּיהֵנָם צַד אֶחָד מֵעֵין הַרְעָה וּפִ"א
מִשְׁחֵית מִמֶּנָּה רַע) שְׁרוּצָה לְשִׁלֵּט
בְּשִׁעָה שִׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (תהלים ז)
וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וְיוֹצֵא
מֵאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְרָאת שִׁמְאָל
(שְׁאוּל), וְרוּצָה לְהַתְּעַרֵב בְּזֵרַע שֶׁל
יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁלֹט עַל יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה בְּהֵדָס
וְיִזֵּן וְאוֹמְרִים הַבְּדִלָּה, וְנִפְרָד
מֵהֶם, וּמָף אוֹתוֹ צַד וְנִכְנָס
לְמִקּוּמוֹ בְּשְׁאוּל, בְּמִקּוּם שְׁקָרָח
וְעֵדְתוֹ שֵׁם, שְׁכָתוּב (במדבר ט)
וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים
שְׁאוּלָה. וְהֵם לֹא יוֹרְדִים לְשֵׁם עַד
שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל הַבְּדִלָּה מֵהֶם,
שְׁכָתוּב (שם) הַבְּדִלוּ מִתּוֹף הָעֵדָה
וְגו'.

וְלַעוֹלָם הַבְּדִלָּה הִיא בְּשֵׁנִי,
שֶׁהוּא שִׁמְאָל בְּרֵאשִׁית וְרִגְזוֹ
שְׁמַעוֹר הַשִּׁמְאָל בְּמַחְלָקָת,
עֲדִין שְׁלֹא שׁוֹכֵף בְּמִנוּחָה, וְנִכְרָא
בּו גִיהֵנָם. אַז נִכְרָאוּ כָּל אוֹתָם
מִלְּאָכִים שְׁמִקְטָרִגִים לְרַבּוֹנָם
לְמַעַלָּה, וְאֶכְלָה אוֹתָם הָאֵשׁ
וְנִשְׂרָפוּ, וְכֵן כָּל שְׂאָר אֵלֶּה
שְׁמַתְבְּטָלִים, וְאֵין לָהֶם קִיּוּם

הַבְּדִלָּה אִיהוּ וְדָאֵי בְּשִׁמְאָלָא. כְּתִיב הַכָּא
הַבְּדִלָּה, וְיֵהִי מְבַדִּיל וְכְתִיב וַיְבַדֵּל,
וְכְתִיב הָתָם (במדבר טו) הַמְעֵט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל
וְגו', וְכְתִיב (דברים ו) בָּעֵת הַהִיא הַבְּדִיל יְי אֶת
שְׁבֻט הַלְוִי. דְּהָא וְדָאֵי לִית הַבְּדִלָּה אֶלָּא בְּשֵׁנִי
בְּאַתְר שִׁמְאָלָא. וְאִי תִימָא הַבְּדִלָּה בְּשֵׁנִי אִיהוּ
וְדָאֵי אִמְאֵי הַבְּדִלָּה בְּלוֹי דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה.
הַבְּדִלָּה בְּשִׁמְעוֹן אֶצְטְרִיף דְּאִיהוּ שְׁנַיִ. אֶלָּא,
אָף עַל גַּב דְּלוֹי אִיהוּ תְּלִיתָאָה. לְדַעַתָּא
דִּיעֲקֹב שְׁנַיִ הָיָה. וְלַעוֹלָם בְּשֵׁנִי הָיָה, וְכָלָא
בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל בְּאַרְח שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.

הַבְּדִלָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בֵּין אֲנוּן דְּשְׁלִיטִין
בְּיוֹמֵי חוֹל לְשַׁבַּת. וְכַד נִפִּיק שַׁבַּת
סְלָקָא מִגִּיהֵנָם חַד סְטָרָא מְעִינָא בִישָׂא (ס"א
טְסִירָא מִמֶּנָּה בִישָׂא) דְּבַעָא לְשִׁלְטָאָה בְּשַׁעַתָּא
דְּאַמְרִין יִשְׂרָאֵל (תהלים ז) וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה
עֲלֵינוּ וְנִפִּיק מֵהָהוּא דְרָגָא דְּאַקְרִי שִׁמְאָלָא (נ"א
שְׁאוּלָה) וְכַעֲי לְאַתְעַרְבָא בְּזֵרַע דִּישְׂרָאֵל
וְלִשְׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֵי עוֹבְדָא בְּהֵדָס וּבִיזִין וְאַמְרִי
הַבְּדִלָּה, וְאַתְפָּרַשׁ מִנִּיְהוּ, וּמְאִיף
הֵהוּא סְטָרָא וְעָאֵל לְדוּכְתִיָּה בְּשְׁאוּל אֶתְר
דְּקָרָח וְסִיעֲתִיָּה תַּמָּן דְּכְתִיב, (במדבר ט) וַיִּרְדּוּ הֵם
וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאוּלָה. וְאַנּוּן לָא נַחְתִּי
תַּמָּן עַד דְּעֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּדִלָּה מִנְהוּן דְּכְתִיב,
(במדבר יט) הַבְּדִלוּ מִתּוֹף הָעֵדָה וְגו'.

וְלַעוֹלָם הַבְּדִלָּה בְּשֵׁנִי דְּאִיהוּ שִׁמְאָלָא
בְּשִׁירוּתָא וְתוֹקְפָא וְרוּגְזָא דְּאַתְעַר
שִׁמְאָלָא בְּמַחְלָקָת עַד לָא שְׁכִיף בְּנִיחָא
וְאַתְפָּרַי בִּיה גִּיהֵנָם. כְּדִין אֶתְפָּרִיאוּ כָּל אֲנוּן
מִלְּאָכִים דְּקְטָרְגִי לְמֵאֲרִיהוּן לְעִילָא וְאַכִּיל
לוֹן נוֹרָא וְאַתּוֹקְדוּ. וְכֵן כָּל שְׂאָר אֲנוּן
דְּמַתְבְּטָלִי וְלִית לוֹן קִיּוּמָא וְאַתְאַכְלוּ בְּנוֹרָא.

וְנֶאֱכָלוּ בְּאֵשׁ. כְּמוֹ זֶה קָרַח
לְמִטָּה, וְהִפְלֵ כְּמוֹ זֶה.

יהי רקיע - התפשטה התפרדות
זו מזו. א"ל - כתף של ימין א"ל
גדול התפשט התפרדות מתוף
המים להשתלם השם הזה א"ל
ולהתפלל באותה התפרדות זה
בזה, והתפרד מאל אלהים הי"ם.
אלה התפרדו והתהפכו להיות
מים תחתונים ימ"ה, אותה
התפרדות שהתפשט בשני מים
עליונים הי"ם, זה הי"ם גדול.
הי"ם מים עליונים. ההפך של
האותריות האלה ימ"ה, מים
תחתונים. כיון שהתקנו, נעשו
הכל כלל אחד והתפרד שם זה
בכמה מקומות.

מים עליונים זכרים, ומים
תחתונים נקבות. בתחלה היו
מים במים, עד שנפרדו, להפיר
מים עליונים ותחתונים, זה
אלהים (מים עליונים). וזה אדני (מים
תחתונים). וזו ה' עליונה וה'
תחתונה. מה פתוב? ויעש
אלהים את הרקיע. התפשטות זו
לקח שם זה אלהים מים
עליונים, ומים תחתונים אדני.
ועם כל זה, כיון שהשתלמו מים
זכרים במים נוקבים, שם אלהים
התפשט בכל.

ואף על גב שהפריד בין מים
עליונים לתחתונים, מחלקת לא
התבטלה עד יום שלישי,
והספמה המחלקת, והכל
התישב במקומו פראוי. ובגלל
מחלקת זו, אף על פי שהוא
קיום העולם, לא כתוב כי טוב
בשני, שלא השתלם המעשה.
מים עליונים ומים תחתונים היו
כאחד, ולא היו תולדות בעולם
עד שנפרדו ונודעו, ולכן עשו
תולדות.

ועם כל זה, אף על גב שהבדלה
היתה בשני והמחלקת בו היתה

בְּגִוּוֹנָא דָּא קָרַח לְתַתָּא. וְכֹלָא כְּגִוּוֹנָא דָּא.
יְהוּ רְקִיעַ אַתְּפִשְׁט פְּשִׁיטוּ דָּא מִן דָּא. א"ל
קִטְפָּא יְמִינָא א"ל גְּדוֹל אַתְּפִשְׁט פְּשִׁיטוּ
מִן גּוּ מִיָּיא לְאַשְׁתְּלָמָא שְׁמָא דָּא א"ל
וְלֹאֲתַפְלְלָא בְּהוּא פְּשִׁיטוּ דָּא בְּדָא,
וְאַתְּפִשְׁט מְאֵל אֱלֹהִים הִי"ם אֲלִין אַתְּפִשְׁטוּ
וְאַתְהִפְכוּ לְמַהוּי מִיין תַּתָּאִין ימ"ה הוּא
פְּשִׁיטוּ דְאַתְּפִשְׁט בְּשִׁנֵי, מִיין עֲלָאִין הִי"ם זֶה
הִי"ם גְּדוֹל. הִי"ם מִיין עֲלָאִין, הַפּוֹכָא דְאַלִין
אַתּוּן ימ"ה מִיין תַּתָּאִין. כִּיּוֹן דְאַתְתַּקְנוּ
אַתְעִבִּידוּ כֹּלָא כֹּלָּא חֲדָא וְאַתְּפִשְׁט שְׁמָא דָּא
בְּכַמָּה דּוּכְתֵי.

מִיין עֲלָאִין דְכוּרִין. וּמִיין תַּתָּאִין נּוֹקְבֵי.
בְּקַדְמִיתָא הוּוּ מִים בְּמִים, עַד
דְאַתְּפִרְשׁוּ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא מִיין עֲלָאִין וְתַתָּאִין,
דָּא אֱלֹהִים (נ"א מִיין עֲלָאִין). וְדָא אַדְנִי" (נ"א מִיין תַּתָּאִין).
וְדָא ה' עֵילָאָה וְה' תַּתָּאָה. מַה כְּתִיב וַיַּעַשׂ
אֱלֹהִים אֵת הַרְקִיעַ. אַתְּפִשְׁטוּתָא דָּא נְטִל
שְׁמָא דָּא אֱלֹהִים מִיין עֲלָאִין. (דף יח ע"א)
תַּתָּאִין אַדְנִי"י. וְעַם כֹּל דָּא כִּיּוֹן דְאַשְׁתְּלִימוּ
מִיין דְכוּרִין בְּמִיין נּוֹקְבֵין, שְׁמָא דְאַלֹהִים
אַתְּפִשְׁט בְּכֹלָא.

וְאַף עַל גַּב דְאַפְרִישׁ בֵּין מִיין עֲלָאִין
לְתַתָּאִין, מְחֻלְקֵת לָא אַתְּבִטֵּל עַד יוֹם
תְּלִיתָאִי וְאַסְפִּים מְחֻלְקֵת וְאַתִּישֵׁב כֹּלָּא
בְּדוּכְתִיָּה פְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין מְחֻלְקֵת דָּא אָף
עַל פִּי דְאִיהוּ קִיּוּמָא דְעֲלָמָא לָא כְּתִיב כִּי טוֹב
בְּשִׁנֵי, דְלָא אֲשְׁתְּלִים עוּבְדָּא. מִיין עֲלָאִין
וּמִיין תַּתָּאִין הוּוּ כְּחֲדָא וְלָא הוּוּ תּוֹלְדִין
בְּעֲלָמָא עַד דְאַתְּפִרְשׁוּ וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ. וּבְגִין כִּף
עֲבָדוּ תּוֹלְדִין.

וְעַם כֹּל דָּא אָף עַל גַּב דְהִבְדְּלָה הוּי בְּשִׁנֵי
וּמְחֻלְקֵת בֵּיהּ הָוָה, יוֹם תְּלִיתָאִי אַסְפִּים

- יום השלישי הספים בפל, שהוא שם שנחזקק בחזקתו [יהו"ה] הו"ה להספים בין מים עליונים ומים תחתונים. ה' עליונה ה' תחתונה, ו' ביניהם להשלים בשני צדדים. וסימן זה מי הירדן, מים עליונים, קמו נד אחד. מים תחתונים ירדו לים, וישראל הלכו באמצע.

חמשה רקיעים כתוב כאן, וחי העולמים הולך בהם ומנהיג בהם, וכלם פלולים זה בזה. ואלמלא מחלקת זו שהספמה על ידי האמצע, לא נכללו ולא השפירו [גיא נתישו] זה בזה. חמש מאות שנים הם שעץ החיים דבק בהם לעשות פרות ותולדות לעולם, וכל מימי בראשית ששופעים ונמשכים מבראשית נחלקו תחתיו על ידו, ודוד המלך לקח הכל, והוא חלק אחר כף, שכתוב (שמואל ב) ויחלק לכל העם לכל המון וגו', וכתוב (תהלים קד) תתן להם ילקוטון, וכתוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף וגו'.

בשעה שמחלקת מתעוררת בחזק השמאל, מתרבה ומתחזקת שלהבת הדינים, ויצאו משם קלפות, ונקרשו מיד בלי לחות פלל, והיו זכר ונקבה. ומהם נפרדו מינים רעים למיניהם, וכאן התקיפות של רוח הטמאה בכל אותן קלפות חזקות, והם סוד הערלה. אלה התחזקו במינים חזקים, אחד אפע"ה ואחד נח"ש, ושניהם אחד. אפע"ה מוליד [לשבעים] לשבע שנים בחבור אחד. חזר הכל לשבע שנים של נחש.

כאן הוא סוד הגיהנם שנקרא בשבעה שמות. יצר הרע נקרא בשבעה שמות. ובכמה דרגות התפשטה הטמאה מכאן לעולם,

בכלא דהוא שמא דאיגלה בגליפוי (ס"א יהוה) הוה לאסתפמא מיין עלאין ומיין תתאין ה' עלאה, ה' תתאה, ו' ביניהו. לאשלמא בתרין סטריין. וסימנא דא מי הירדן מיין עלאין קמו נד אחד. מיין תתאין נחתו לימא. וישראל אזלי באמצעיתא.

חמש רקיעין פתיבי הכא וחי העולמים אזיל בהו ואנהיג בהו וכלהו כלילן דא בדא. ואלמלא האי מחלוקת דאסתפם על ידי דאמצעיתא לא אתפלילו ולא אשתיירו (ג"א אתישרו) דא בדא. חמש מאה שנין אנון דאילנא דחיי דביק בהו למעבד אפין ותולדין לעלמא וכל מימוי דבראשית דנגדין ואתמשכן מבראשית אתפלגו תחותוי על ידיה. ודוד מלפא נקיט פלא ואיהו פליג לבתר דכתיב, (שמואל ב) ויחלק לכל העם לכל המון וגו' וכתיב, (תהלים קד) תתן להם ילקוטון וכתיב, (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף וגו'.

בשעתא דאתער מחלוקת בתוקפא דשמאלא, אסגי ואתקף הורפילא דטיפסא ונפקו מתמן טסירין ואקרישו מיד בלא לחותא כלל והוה דכר וניקבא. ומנהוון אתפרשו זיינין בישין לזנייהו, והכא תקיפו דרוח מסאבא בכל אנון תוקפין טסירין. ואנון רזא דערלה. אלין אתקפו בזיינין תקיפין, חד אפע"ה וחד נח"ש ותרווייהו חד. אפע"ה אוליד (ס"א לשבעין) לשבעא שנין בחבורא חדא, אתהדר פלא לשבע שנין דנחש.

הכא איהו רזא דגיהנם דאקרי בשבע שמות. יצר הרע בשבע שמות אקרי. ובכמה דרגין אתפשט מסאבו מהכא לעלמא

והכל מסוד השמאל טוב ורע, והוא ישוב העולם. כּאן שם חקוק של שמונה עשרה אותיות ממונה על גשמי רצון נדבה וברכה ישוב של העולם.

ויאמר אלהים יקוו המים וגו'. בדרף קו להיות בדרף ישרה, שרי מסוד של אותה נקדה ראשונה הכל יצא בנסתר, עד שהגיע והתפנס להיכל עליון, ומשם יצא בקו ישר לשאר הדרגות, עד שמגיע לאותו מקום אחד שפונס הכל בכלל של זכר ונקבה. ומיהו? חי העולמים.

המים שיוצאים מלמעלה מה העליונה. מתחת השמים ו' קטנה. ועל זה ו'ו, אחד שמים ואחד מתחת השמים. אז ותראה היבשה, זו ה' תחתונה. זה התגלה, וכל השאר התפסה. ומתוך האחרונה הזו נודע בשכל אותו שהתפסה. אל מקום אחד, בגלל שכאן הוא קשר היחוד של העולם העליון.

יהו"ה אחד ושמו אחד. שני יחודים, אחד של העולם העליון להתיחד בדרגותיו, ואחד של העולם התחתון להתיחד בדרגותיו. קשר היחוד של העולם העליון הוא עד כאן. חי העולמים שם מתבשם, ונקשר העולם העליון ביחוד שלו, ולכן נקרא מקום אחד. כל הדרגות וכל האיברים מתפנסים שם, ונהיים פלם בו אחד, בלי פרוד כלל. ואין דרגה שמתחידת שם ביחוד אחד אלא זו, ובו מתפנסים פלם בדרף נסתר בהשתוקקות אחת. עד כאן בדרגה זו מתחיד העולם הנגלה בעולם הנסתר.

העולם הנגלה מתחיד גם פן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון. (ישעיהו) ואראה את ה', (שמות כד) ויראו את אלהי ישראל,

וכלא מרזא דשמאלא, טב וביש ואיהו ישובא דעלמא. הכא שמא גליפא דתמיני סרי אתון ממנא על גשמי רצון נדבה וברכה ישובא דעלמא:

(ר"ת יהו"ה) ויאמר אלקים יקוו המים וגו' בארז קו למחוי בארז מישר. דהא מרזא דהיא נקודה קדמאה נפק פלא בסתימו. עד דמטי ואתפניש להיכלא עלאה ומתמן נפיק בקו מישר לשאר דרגין. עד דמטי ליהוה אתר חד דכניש פלא בכלל דכר ונוקבא. ומאן איהו חי עלמין.

המים דנפקי מלעיל מאת ה' עלאה. מתחת השמים ו' זעירא. ועל דא ו'ו חד שמים וחד מתחת השמים. כדין ותראה היבשה דא ה' תתאה. דא אתגלי. וכל שאר אתפסי. ומגו האי בתראה אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתפסי. אל מקום אחד בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא עלאה.

יהו"ה אחד ושמו אחד תרין יחודין חד דעלמא עלאה לאתניחדא בדרגוי, וחד דעלמא תתאה לאתניחדא בדרגוי. קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו. חי עלמין תמן אתבסים ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה. ובגין פך אקרי מקום אחד. כל דרגין וכל שייפין מתפנשין תמן והו פלהו ביה חד פלא פירוודא כלל. ולית דרגא דאתניחדן תמן ביחודא חד אלא האי, וביה אתפסין פלהו בארז סתים בתיאובתא חד. עד הכא בדרגא דא אתניחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתפסייא.

עלמא דאתגלייא אתניחד אוף הכי לתתא, ועלמא דאתגלייא איהו עלמא דתתא"ה. (ישעיהו) ואראה את יי (שמות כד) ויראו

אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר יד) וְכָבוֹד יִי נִרְאָה (במדבר יז)
 וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ (יחזקאל א) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת וְגו' פֶּן מִרְאֵה הַנִּגְהָ סָבִיב
 הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'. וְזֶהוּ סוּד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה.

בְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת (יחזקאל א) זֶה חַי עַלְמִינ. וְזֶהוּ
 אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בַעֲנַן דָּא מַלְכוּת. נִתְתִּי מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עַלְמָא. בְּיוֹמָא (ד) יח
 ע"ב) דְעֵיבָא דְאַתְחִזִּי קִשֶׁת (דאֲתַעַר שְׂמָאלָא לְאַתְתַּקְפָּא).
 מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה' אֲתַעַר שְׂמָאלָא לְאַתְתַּקְפָּא. נִפְקַת רַחֲל וְתַקְשׁ בְּלִדְתָּהּ.
 מִיכָא"ל בְּסִטְרָא דָּא, רְפָא"ל בְּסִטְרָא דָּא, גְּבִרְיָא"ל בְּסִטְרָא דָּא. וְאַנּוּן גְּוֹנִינ דְאַתְחִזִּין
 בְּהֵהוּא דְמוּת חִיּוֹר וְסוּמְק וְיִרוּק.

בֵּן מִרְאֵה הַנִּגְהָ סָבִיב. נְהִירוּ דְאַתְפְּסִיָּא בְּגִלְגוּלָא דְחִיזוּ דְעֵינָא. הוּא מִרְאֵה דְמוּת
 כְּבוֹד יְיָ. גְּוֹנִין דְאַתְיַחֲדָא יַחֲוּדָא תַּתְּאָה לְפּוּם יַחֲוּדָא
 דְאַתְיַחֲדָא יַחֲוּדָא דְלַעִילָא. יִי אֱלֹהֵינוּ יְיָ. גְּוֹנִין סְתִימִין
 דְלֹא אֲתַחֲזִין וְאַתְקִשְׁרִין אֶל מְקוּם אֶחָד
 יַחֲוּדָא חֲדָא בַעֲלָאָה. גְּוֹנִין בְּקִשְׁתִּי לְתַתְּא
 לְאַתְיַחֲדָא בְּהוּ. חִיּוֹר סוּמְק וְיִרוּק כְּגוֹנִין
 סְתִימִין. וְאַנּוּן יַחֲוּדָא אַחְרָא רְזָא וְשָׂמוּ
 אֶחָד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וָעֶד יַחֲוּדָא דְלְתַתְּא. יַחֲוּדָא עַלְאָה (דְּבֵרִים ו)
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.
 דָּא לְקַבֵּיל דָּא. יְקוּוּ מְדִידוּ דְקוּ וּמְשַׁחְתָּא.
 הָכָא שִׁית תִּיבִין. וְהָכָא שִׁית תִּיבִין.

מְשַׁחְתָּא פּוֹצֵינָא דְקַרְדִּינּוּתָא דְכְּתִיב, (ישעיה מ)
 מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מַיִם. וְדָא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם.
 הָכָא שְׁעוּרָא דְיוֹצֵר עַלְמִין יו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א, קְדוּ"ש קְדוּ"ש קְדוּ"ש דָּא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם.
 יִי צְבָאוֹת. דָּא אִיהוּ אֶל מְקוּם אֶחָד
 בְּרְזָא דְשָׂמָא דָּא. מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
 דָּא וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה. רְזָא

(במדבר יד) וְכָבוֹד ה' נִרְאָה, (שם יז) וַיֵּרָא
 כְּבוֹד ה', (יחזקאל א) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת וְגו',
 פֶּן מִרְאֵה הַנִּגְהָ סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'. וְזֶהוּ
 סוּד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה.

(שם) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת - זֶה חַי עַלְמִי
 הָעוֹלָמִים. וְזֶהוּ אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בַעֲנַן,
 זֶה מַלְכוּת, נִתְתִּי מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם.
 בְּיוֹם מַעֲנַן כְּשִׁנְרָאִית הַקֶּשֶׁת וְכִשְׁמַחְעוּרר
 הַשְּׂמָאלָא לְהַתְגַּבֵּר, מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'
 מִתְעוּרֵר הַשְּׂמָאלָא לְהַתְגַּבֵּר. יוֹצֵאת רַחֲל
 וְתַקְשׁ בְּלִדְתָּהּ. מִיכָא"ל בְּצַד זֶה,
 רְפָא"ל בְּצַד זֶה, גְּבִרְיָא"ל בְּצַד זֶה, וְהֵם
 הַגְּוִיִּים שְׁנַרְאִים בְּאוֹתָהּ דְמוּת - לְכֹן
 וְאֲדָם וְיִרְק.

בֵּן מִרְאֵה הַנִּגְהָ סָבִיב, הָאוּר שְׁהַתְפַּסָּה
 בְּגִלְגוּל מִרְאֵה הָעֵינַן, הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'.
 הַגְּוִיִּים שְׁהַתְיַחֲדוּ הַיַּחֲוּד הַתְּחַתּוּן
 הֵם לְפִי יַחֲוּד שְׁהַתְיַחֲד יַחֲוּד עַלְיוֹן.
 ה' אֱלֹהֵינוּ ה'. גְּוִיִּים נִסְתָּרִים
 שְׁלֹא נִרְאִים וּמִתְקַשְׂרִים אֶל מְקוּם
 אֶחָד יַחֲוּד אֶחָד בְּעַלְיוֹן, הַגְּוִיִּים
 בְּקִשְׁתִּי לְמַטָּה לְהַתְיַחֲד בְּהֵם.
 לְכֹן אֲדָם וְיִרְק כְּמוֹ גְּוִיִּים
 נִסְתָּרִים. וְהֵם יַחֲוּד אַחֵר, סוּד
 וְשָׂמוּ אֶחָד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד - הַיַּחֲוּד שְׁלַמְטָה.
 יַחֲוּד עַלְיוֹן - (דְּבֵרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.
 זֶה כְּנִגְדָּא זֶה. יְקוּוּ - מְדִידוּת
 שְׁל קוּ וּמְדָה. כָּאֵן שְׁשׁ תְּבוּת,
 וְכָאֵן שְׁשׁ תְּבוּת.

מְדִידַת הַיּוֹצֵר הַחֹזֵק, שְׁכַתּוּב (ישעיה מ)
 מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מַיִם. וְזֶהוּ יְקוּוּ
 הַמַּיִם. כָּאֵן שְׁעוּר שְׁל יוֹצֵר הָעוֹלָמוֹת
 יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, קְדוּ"ש קְדוּ"ש קְדוּ"ש
 דָּא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם. ה' צְבָאוֹת - זֶהוּ
 אֶל מְקוּם אֶחָד בְּסוּד שְׁל שֵׁם זֶה.
 מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ - זֶה וְתִרְאָה
 הַיִּבְשָׁה. סוּד תְּקִיקַת שֵׁם

היחוד כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.
תדשא הארץ דשא עשב וגו',
כאן הוציאה כח באותם מים
שהתכנסו למקום אחד ושופעים
בתוכו תוף טמירות נסתרת,
ויוצאים בתוכו טמירים עליונים
ועבאות קדושים, שכל אותם בני
האמונה מתקנים אותם בתקון
האמונה באותה עבודת רבונם.

וזה סוד (תהלים קד) מצמיח חציר
לבהמה וגו'. זו בהמה שרוכצת
על אלה הרים, ומגדלים לה בכל
יום אותו חציר, וחציר הזה,
אותם מלאכים שליטים לפי
שעה שנבראו בשני ועומדים
למאכל של הבהמה הזו. בגלל
שיש אש אוכלת אש.

ועשב לעבודת האדם - עשב זה
האופנים האלה וחיות וכרובים,
שכלם מתקנים תוף תקונייהם
ועומדים להתתקן בשעה שבני
אדם באים לעבודת רבונם
בקרבניהם ובתפלה, שזוהי
עבודת האדם. ועשב זה מזמן
ומוכן לעבודת האדם להתתקן
בתקונו פראוי וכשהם מתתקנים
באותה עבודת האדם, אחר כך
יוצאים מהם מזונות וטרף
לעולם, שכתוב (שם) להוציא
לחם מן הארץ. וזהו עשב מזריע
זרע, שהרי חציר לא מזריע זרע,
אלא מזדמן למאכל של אש
קדושה, ועשב לתקון העולם.

וכך זה להוציא לחם מן הארץ.
כל התקונים של בני האדם
שמתקנים את עשב הארץ הזה,
שעבודתם לרבונם לספק על ידם
מאותה ארץ טרף ומזונות
לעולם הזה ולהתברך בני אדם
מברכות של מעלה.

עץ פרי עשה פרי - דרגה על
דרגה, זכר ונקבה. כמו שעץ פרי
מוציא כח של עץ עשה פרי, גם
כאן הוא מוציא, ומיהו? אלה

גליפא שמא דיחודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו.
תדשא הארץ דשא עשב וגו' השתא אפיקת
חילא באנון מיין דאתפנשו לאתר חד
ונגדין בגויה גו טמירו סתימאה. ונפקין
בגויה טמירין עלאין וחיילין קדישין. די כל
אנון בני מהימנותא מתקנן לון בתקוונא
דמהימנותא בההיא פולחנא דמאריהון.

ורוא דא (תהלים קד) מצמיח חציר לבהמה וגו'
דא בהמה דרביעאה על אלה טורין
ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר. וחציר
דא אנון מלאכין שליטין לפום שעתא
דאתפריאו בשני וקיימין למיכלא דהאי
בהמה. בגין דאית אשא אכלא אשא.

ועשב לעבודת האדם עשב דא אלין אופנין
וחיות וכרובים. דכלהו מתקנן גו
תקונייהו וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני
נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבניהון
ובצלותא דדא איהו עבודת האדם. ועשב דא
אזדמן ואתעמד לעבודת האדם לאתתקנא
בתקוניה פדקא יאות. וכד אנון מתתקנן
בההיא עבודת האדם, לבתר מנייהו נפקי
מזוני וטרפין לעלמא דכתיב (תהלים קד) להוציא
לחם מן הארץ. ודא איהו עשב מזריע זרע,
דהא חציר לא מזריע זרע איהו אלא אזדמן
למיכלא דאשא קדישא. ועשב לתקוונא
דעלמא.

וכך דא להוציא לחם מן הארץ. כל תקונין
דבני נשא דקא מתקנא להאי עשב
ארץ. דפולחנא דלהון למאריהון לספקא על
ידיהון מההיא ארץ טרפי ומזוני להאי עלמא
ולאתברכא בני נשא מברכין דלעיל (דלעילא).

עץ פרי עושה פרי. דרגא על דרגא דכר
ונוקבא. פמה דעץ פרי אפיק חילא דעץ

אותם פְּרוּבִים וְתַמְרוֹת. מֵה זֶה תַמְרוֹת? אֵלֶּה אוֹתָם שְׁעוּלִים בְּעֶשֶׂן הַקֶּרֶבֶן וּמִתַּתְקָנִים יַחַד עִמּוֹ וּמִצְמִידִים [וּנְקָרָאִים] תַמְרוֹת עֶשֶׂן, וְכֹלֶם קְיָמִים בְּתַקּוּנֵיהֶם לְעִבּוּדַת הָאָדָם, מֵה שְׁלֵא קָיָם פֶּן הַחֲצִיר, שְׁהָרִי מוּכָן לְמֵאֲכָל, שְׁכַתוּב (אִיּוֹב מ) הִנֵּה נָא בְּהֵמוֹת אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמָּךְ חֲצִיר כְּבָקָר יֵאכֹל.

עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי - דְמוּת זָכָר וְנִקְבָּה. וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֵלֶּה אֵינָם כְּאוֹתָם פְּרוּבִים. אֵלֶּה פְּנִים גְּדוּלוֹת בְּדְמוּת חַתוּמָּה. פְּרוּבִים, פְּנִים קְטַנּוֹת כְּמוֹ תִּינוּקוֹת. פְּנֵי אָדָם, כָּל הַדְּמִיּוֹת כְּלוּלוֹת בָּהֶם. בְּגִלּוֹל שֶׁהֵם פְּנִים גְּדוּלוֹת וּמִצְטַיְרִים בָּהֶם צִיּוּרִים חֲקוּקִים כְּמוֹ חֲקִיקוֹת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, מְזַרְחֵה מְעַרְבֵי צְפוּן וְדָרוֹם.

מִיכָאֵל רֹשֵׁם רֹשֵׁם רְשׁוּם לְצַד דָּרוֹם, וְכֹל הַפְּנִים מְסַתְּפָלִים אֵלָיו. פְּנֵי אָדָם, פְּנֵי אֲרִי'ה, פְּנֵי שׁו"ר, פְּנֵי נֶשֶׁר. אָדָם הוּא זָכָר וְנִקְבָּה, וְלֹא נִקְרָא אָדָם פְּרִט לְאֵלֶּה. מִצְטַיְרִים צִיּוּרִים שֶׁל רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנָאן. שְׁנָאן כָּלֵל שֶׁל כָּל הַצִּיּוּרִים, שׁו"ר נֶשֶׁר אֲרִי'ה. וְזֶהוּ אָדָם, הַתְּפַשְׁטוֹת שֶׁנִּכְלָלָה כְּאֶחָד בְּסוּד זָכָר וְנִקְבָּה. וְכֹל הָאֶלְפִים וְיִרְכָבוֹת, כָּלֵם יוֹצְאִים מֵהַסוּד הַזֶּה שְׁנָאן. וּמֵהַדְּמִיּוֹת הַלְלוּ נִפְרָדִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּצִדֵיהֶם כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָהֶם.

וְאֵלֶּה הֵם שְׁמֵשֶׁלְבִים אֶחָד בְּאֶחָד, וּכְלוּלִים אֶחָד בְּאֶחָד, לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּלוּל בְּחִבְרוֹ. שׁו"ר נֶשֶׁר אֲרִי'ה אָדָם מִתְּנַהֲגִים בְּסוּד שֶׁל אֲרַבְעָה שְׁמוֹת חֲקוּקִים עוֹלָם לְהַתְּנַהֵג וּלְהַסְתַּפֵּל.

עוֹשֶׂה פְּרִי, אוֹף הֵכָא אֶפִיק אֵיהּ. וּמֵאֵן אֵיהּ אֵלִין אַנּוּן פְּרוּבִים וְתַמְרוֹת. מֵאֵי תַמְרוֹת. אֵלִין אַנּוּן דְּסִלְקֵי בְּתַנּוּנָא דְקֶרְבְּנָא, וּמִתַּתְקָנֵי בְּהַדִּיָּה וְאַקְמָן (נ"א וְאַקְרִין) תַמְרוֹת עֶשֶׂן. וְכִלְהוּ קְיָיִמִין בְּתַקּוּנֵיהוּ לְעִבּוּדַת הָאָדָם, מֵה דְלֹא קְיָיִמָא כֵּן חֲצִיר דְהָא אֲתַעְתַּד לְמִיכָל דְכַתִּיב, הִנֵּה נָא בְּהֵמוֹת אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמָּךְ חֲצִיר כְּבָקָר יֵאכֹל.

עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי דְיוֹקְנָא דְכָר וְנוֹקְבָא. וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. אֵלִין לָאו אַנּוּן פְּאֻנּוֹן פְּרוּבִים. אֵלִין אֶפִי רְבִרְבָן בְּדִיקְנָא חֲתִימָא. פְּרוּבִים אֶפִי זוּטְרֵי כְרַבְיִין. פְּנֵי אָדָם כָּל (ד"ו) דְיוֹקְנִין כְּלִילָן בְּהוּ. בְּגִין דְאַנּוּן אֶפִין רְבִרְבִין וּמִצְטַיְרִין בְּהוּ צִיּוּרִין גְּלִיפִין כְּגִלּוּפֵי שְׁמָא מְפָרֵשׁ בְּאַרְבַּע סְטְרֵי דְעֵלְמָא מְזַרְחֵה מְעַרְבֵי צְפוּן וְדָרוֹם.

מִיכָאֵל רֹשֵׁם רְשׁוּם לְצַד דָּרוֹם. וְכֹל אֶנְפִין מְסַתְּפָלִין לְגַבִּיָּה. פְּנֵי אָדָם פְּנֵי אֲרִי'ה פְּנֵי שׁו"ר פְּנֵי נֶשֶׁר. אָדָם אֵיהּ דְכָר וְנוֹקְבָא, וְלֹא אִקְרִי אָדָם בַּר הַיְי וּמַנְיָה אֲצִטְיִירָן צִיּוּרִין דְרֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים דְכַתִּיב, (תְּהִלִּים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנָאן.

שְׁנָאן כָּלֵל דְכִלְהוּ צִיּוּרִין שׁו"ר נֶשֶׁר אֲרִי'ה. וְזֶהוּ אֵיהּ אָדָם (דף יט ע"א) פְּשִׁיטוֹ דְאַתְּפָלִיל כְּחָדָא בְּרִזָּא דְכָר וְנוֹקְבָא, וְכִלְהוּ אֶלְפִין וְרֶכֶבָן כְּלִילָן. נְפִיקֵי מֵהַיְי רִזָּא שְׁנָאן. וּמֵהַיְי דְיוֹקְנִין מִתְּפַרְשִׁין כָּל חַד וְחַד כְּסִטְרֵיהוּ כְּמָה דְאַתְחַזִּי לֹון.

וְאֵלִין אַנּוּן דְקָא מְשֻׁלְבָן חַד בְּחַד וְכִלְלִיל חַד בְּחַד לְמַהוּי כָּל חַד וְחַד כְּלִילָן בְּחִבְרִיָּה, שׁו"ר נֶשֶׁר אֲרִי'ה אָדָם אֲתַנְהֲגָן בְּרִזָּא דְאַרְבַּע שְׁמָהָן גְּלִיפָאן סִלְקִין לְאַתְנַהֲגָא וּלְאַסְתַּפֵּלָא.

עוֹלָה לְהַתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל שׁוֹר
אֶל פְּנֵי אָדָם. עוֹלָה שֵׁם אֶחָד
מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד שֶׁל שְׁנֵי
גִּוְנִים, וְהוּא א"ל. אִז חוֹזֵר
לְאַחֹר, וְהַכֶּסֶף חוֹקֵק וְגוֹלְף
אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם לְהַתְנַהֵג בְּסוּד
הַשֵּׁם הַזֶּה.

עוֹלָה לְהַתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל נֶשֶׁר
אֶל פְּנֵי הָאָדָם. עוֹלָה שֵׁם אַחֵר,
מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד שֶׁל שְׁנֵי
פְּנִים גִּוְנִים לְהִיּוֹת מוֹאֵר וְלַעֲלוֹת
בְּעֵלְיָהּ בְּעֵטוֹר שֶׁלֹּמְעֵלָה, וְהוּא
גְּדוּל. אִז חוֹזֵר לְאַחֹר, וְהַכֶּסֶף
חוֹקֵק וְגוֹלְף אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם
לְהַתְנַהֵג בְּסוּד הַשֵּׁם הַזֶּה.

עוֹלָה לְהַתְנַהֵג וּלְהַסְתַּכֵּל אַרְיָה
אֶל פְּנֵי אָדָם. עוֹלָה שֵׁם אַחֵר
מִתְעַטֵּר מִחֻקֵּק בְּסוּד שֶׁל שְׁנֵי
פְּנִים גִּוְנִים לְהַתְחַזֵּק וּלְהַתְיַשֵּׁר
בְּתַקְפָּה, וְהוּא גְבוּר. אִז חוֹזֵר
לְאַחֹר, וְהַכֶּסֶף חוֹקֵק וְגוֹלְף
אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם לְהַתְנַהֵג בְּסוּד
הַשֵּׁם הַזֶּה.

אֲדָם מְסַתְּפֵל בְּכֻלָּם, וְכֻלָּם
עוֹלִים וּמְסַתְּפִלִים בּוֹ. אִז כָּלָם
הַצְּטִירוּ בְּחֻקֵּיכֶם בְּצִיּוּר זֶה
בְּסוּד שֵׁם אֶחָד שֶׁנִּקְרָא נוֹרָא. וְאִז
כְּתוּב עֲלֵיהֶם (יחזקאל א) וְדַמּוֹת
פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. כָּלָם כְּלוּלִים
בְּדַמּוֹת הַזֶּה. וְהַדַּמּוֹת הַזֶּה כּוֹלֵלֶת
אוֹתָם.

וְעַל סוּד זֶה נִקְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא (נחמיה ט) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר
וְהַנּוֹרָא. שְׁתֵּרֵי הַשְּׁמוֹת הַזֵּלוּ
חֻקֵּיכֶם הֵם לְמַעַלָּה בְּסוּד
הַמְּרַכְּבָה הַעֲלִיּוֹנָה, כְּלוּלָה
בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהו"ה, שֶׁהוּא
הַשֵּׁם שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל. דְּמִיּוֹת הָאֵלָה
מִחֻקּוֹת וּגְלוּפּוֹת בְּכֶסֶף, וְהַכֶּסֶף
חֻקֵּק מְרַקֵּם בָּהֶם, אֶחָד לְיָמִין
וְאֶחָד לְשְׂמָאל וְאֶחָד לְפָנִים
וְאֶחָד לְאַחֹר, רְשׁוּם בְּאַרְבַּעַת
צַדֵּי הָעוֹלָם.

הַכֶּסֶף, כִּשְׁהוּא עוֹלָה, רְשׁוּם

סְלִיֵק לְאַתְנַהֵגָא וּלְאַסְתַּפְּלָא שׁוֹר לְאַנְפִי
אָדָם. סְלִיֵק שְׂמָא חַד מִתְעַטְרָא
מִחֻקְקָא בְּרִזָּא דְתַרִין גִּוְוִינִין וְאִיהוּ א"ל. כְּדִין
אַתְהִדֵּר לְאַחֹרָא וְכוּרְסִיָּה חֻקֵּיק וְגְלִיף לִיה.
וְאַתְרִשִׁים לְאַתְנַהֵגָא בְּרִזָּא דְשְׂמָא דָּא.

סְלִיֵק לְאַתְנַהֵגָא וּלְאַסְתַּפְּלָא נֶשֶׁר לְאַנְפִי
אָדָם. סְלִיֵק שְׂמָא אַחְרָא מִתְעַטְרָא
מִחֻקְקָא בְּרִזָּא דְתַרִין אַנְפִין גִּוְוִינִין לְאַתְנַהֵרָא
וּלְאַסְתַּלְקָא בְּסְלִיקוּ בְּעֵטוֹרָא דְלְעִילָא וְאִיהוּ
גְּדוּל. כְּדִין אַתְהִדֵּר לְאַחֹרָא וְכוּרְסִיָּה חֻקֵּיק
וְגְלִיף לִיה וְאַתְרִשִׁים לְאַתְנַהֵגָא בְּרִזָּא דְשְׂמָא
דָּא.

סְלִיֵק לְאַתְנַהֵגָא וּלְאַסְתַּפְּלָא אַרְיָה לְאַנְפִי
אָדָם. סְלִיֵק שְׂמָא אַחְרָא מִתְעַטְרָא
מִתְחֻקְקָא בְּרִזָּא דְתַרִין אַנְפִין גִּוְוִינִין
לְאַתְתַּקְפָּא וּלְאַתְיַשְׂרָא בְּתוּקְפָּא וְאִיהוּ גְבוּר.
כְּדִין אַתְהִדֵּר לְאַחֹרָא וְכוּרְסִיָּה חֻקֵּיק וְגְלִיף
לִיה וְאַתְרִשִׁים לְאַתְנַהֵגָא בְּרִזָּא דְשְׂמָא דָּא.

אֲדָם אֲסַתְּפֵל בְּכֻלְהוּ וְכֻלְהוּ סְלִיקִין
וּמְסַתְּפִלִין בֵּיה. כְּדִין כְּלְהוּ אַצְטִיירוּ
בְּגְלוּפִיָּיהוּ בְּצִיּוֹרָא דָּא בְּרִזָּא דְשְׂמָא חַד
דְּאַקְרֵי נוֹרָא. וְכְדִין כְּתִיב עֲלֵיהוּ (יחזקאל א)
וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, כְּלְהוּ כְּלִילִין בְּהַאי
דִּיוּקְנָא. וְהַאי דִּיוּקְנָא כְּלִיל לוּן.

וְעַל רִזָּא דָּא אַקְרֵי קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא (נחמיה ט)
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. דְּהַא שְׂמָהֵן
אַלִין גְּלִיפִין אַנוּן לְעִיל (לְעִילָא) בְּרִזָּא דְרִתִּיכָא
עֲלָאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אַתְוּוּן יְהו"ה דְּאִיהוּ
שְׂמָא דְכְּלִיל כְּלָא. דִּיוּקְנִין אַלִין מִחֻקְקוֹן
גְּלִיפִין בְּכוּרְסִיָּא. וְכוּרְסִיָּא גְּלִיפָא מְרַקְמָא
כְּהוּ חַד לְיָמִינָא וְחַד לְשְׂמָאֲלָא וְחַד לְקַמָּא
וְחַד לְאַחֹרָא רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע סְטְרִין דְעֲלָמָא.
בְּרִסְוִיא כַּד סְלִקָא רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דִּיוּקְנִין

בארבע הדמיות הללו. ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הפסא הזה, והפסא נכלל בהם, עד שלוקח ולוקט נפשות וענוגים של פסופים. כיון שלוקח ולוקט אותם ענוגים וכסופים, יורד מלא כמו עץ שמלא ענפים לכל צד ומלא פרות. כיון שהוא יורד, יוצאים ארבע הדמיות הללו מצירים בציוריהם חקוקים מאירים נוצצים מלהטים, והם זורעים זרע על העולם, ואז נקרא עשב מזריע זרע, העשב שהם זורעים זרע על העולם.

כיון שיוצאת דמות אדם שפוללת כל הדמיות, אז כתוב עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ. לא מוציא זרע אלא לתועלת, דוקא על הארץ אשר זרעו בו. מכאן שאין רשות לבן אדם להוציא זרע ממנו לבטלה. החציר [סוד] של פאן אינו מזריע זרע, ולכן התבטל ולא עומד בקיומו כמו האחרים האלה, שאין לו דמות להצטיר ולהחקק בדמות וציור כלל. אלא נראים ולא נראים. כל אותם שלא הצטירו בציור ודמות, אין להם קיום. עומדים לפי שעה ונאכלים באש אוכלת אש, וחוזרים כמו קדם וכן בכל יום.

כן אדם למטה יש לו דמות וציור, ואינו בקיום כמו של אלה שלמעלה. ציור ודמות שלמעלה מצטירים בציוריהם כמו שהיו בלי מלבוש אחר להצטיר, ולכן הם בקיום תמיד. הציור של אדם למטה, מצטירים בציוריהם במלבוש ולא בגון אחר. ולכן עומדים בקיום של זמן ועדן, ובכל לילה ולילה מתפשט רוח מהמלבוש הזה ועולה [למעלה]. ואותה אש אוכלת, אוכלת אותו. ואחר כך חוזרים כמו מקדם

אליו, אליו ארבע שמהן עליון נטליו להאי כרסויא, וכרסויא אתכליל בהו עד דנקטא ולקטא נפשין וענוגין דכסופין. כיון דנקטא ולקטא אנון ענוגין וכסופין, נחתא מלייא, פאילנא דמלייא ענפין לכל סטר ומלי אבין (איבין). כיון דנחתתי (דנחתתי) נפקי אליו ארבע דיוקנין מצטיירין בציוריהו גליפן מנהרין נציצין מלהטין. ואנון זרעין זרעא על עלמא, כדין אתקרי, עשב מזריע זרע, עשב דאנון זרעין זרעא על עלמא.

נפקא (כיון) דיוקנא דאדם דכליל כל דיוקנין. כדין פתיב עץ פרי עושה פרי למינו. אשר זרעו בו על הארץ. לא אפיק זרעא אלא לתועלתא. על הארץ אשר זרעו בו דייקא. מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא מניה לבטלא. חציר (נ"א דשא) (דשא) דהכא לאו איהו מזריע זרע. ובגין כך אתבטל ולא קיימא בקיומא כהני אחרנין, דלית ליה דיוקנא לאצטיירא ולא תגלפא בדיוקנא וציורא כלל. אלא אתחזון ולא אתחזון. כל אנון דלא אצטיירו בציורא ודיוקנא לית לון קיומא. קיימי לפום שעתא ואתאכילו באשא דאכלא אשא ומהדרין כמדלקדמין וכן בכל יומא. בר נש לתתא אית ליה דיוקנא וציורא, ולא איהו בקיומא כגוונא דהני דלעילא. ציורא ודיוקנא דלעיל (דלעילא). מצטיירין בציוריהון כמה דהויין בלא מלבושא אחרא לאצטיירא. ובגין כך אנון בקיומא תדיר. ציורא דאדם לתתא מצטיירין בציוריהו במלבושא ולא כגוונא (כגוונא) אחרא, ובגין כך

ומצטיירים בלבושיהם, ולכן אין להם עמידה כמו הדמיות הללו שלמעלה, ועל זה כתוב (איכה א) חדשים לבקרים, בני אדם שהם חדשים בכל יום ויום. מה הטעם רבה אמונתך? רבה היא ולא קטנה.

רבה אמונתך, ודאי גדולה, שיוכלה לקחת כל בני העולם ולהכלילם בתוכה עליונה ותחתונה. מקום גדול ורב הוא שכולל הכל ולא מתמלא יותר, וסוד זה - (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. הולכים לים, והים לוקח אותם ואוכל אותם בתוכו, ולא מתמלא. אחר כך הוא מוציא אותם כמו מקדם והולכים, ובגלל זה רבה אמונתך.

ביום זה כתוב פי טוב כי טוב פעמים. בגלל שיום הזה אחוז לשני צדדים ומפריד מחלקת, אמר לצד זה פי טוב ולצד זה פי טוב, ומסכים ביניהם. ולכן יש בו פעמים ויאמר ויאמר. כאן הסוד של שם של ארבע אותיות חקיקה מחוקקת עולה לשמים עשרה אותיות בארבע דמיות בארבעה צדדים רשום על הכפא הקדוש. ויאמר אלהים יהי מארת וכו'. מארת חסר, שנבראה אסברה לתנינות. שאחר שנגנו אור של אור הראשון, נבראה קלפה למח, ואותה קלפה מתפשטת ומוציאה קלפה אחרת. כיון שיוצאת, עולה ויורדת, מגיעה לגבי פנים קטנות, רוצה להתדבק בהם ולהצטרף בתוכם, ולא רוצה להפרד מהם, מפריד אותה הקדוש ברוך הוא משם ומוריד אותה למטה, כשברא אדם כדי לתקן זה בעולם הזה.

ולאצטיירא בגווייהו ולא בעאת לאפרשא מנייהו, אפרש לה קדשא בריך הוא מתמן ונחית לה לתתא, כד ברא אדם בגין לאתקנא האי בהאי עלמא.

קיימין בקיומא זמן ועדן. ובכל ליליא ולייליא מתפשט רוחא מהאי מלבושא וסלקא (לעלא). וההוא אשא דאכלא אכיל ליה. ובתר אתהדר כמלקדמין ומצטיירין בלבושייהו. ובגין כך לית לון קיומא כאנון דיוקנין דלעיל. ועל דא כתיב, (איכה ג) חדשים לבקרים. בני נשא דאנון חדשים בכל יומא ויומא. (דף יט ע"ב) מאי טעמא, רבה אמונתך, רבה איהו ולא זעירא.

רבה אמונתך ודאי רבה דיכלא לנטלא כל בני עלמא ולאכללא לון בגווה עלאה ותתאה. אחר רב וסגי איהו דכליל כלא ולא אתמלייא יתיר. ורזא דא (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו' אזלי לגבי ימא וימא נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמלייא. ובתר אפיק לון כמלקדמין ואזלי. ובגין דא רבה אמונתך.

ביומא דא כתיב פי טוב כי טוב תרי זמני. בגין דיומא דא אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת. אמר להאי סטרא כי טוב ולהאי סטרא כי טוב ואספם בינייהו. ובגין כך אית ביה תרין זמנין ויאמר ויאמר. הכא רזא דשמא דארבע אתוון גליפא מחקקא סליק לתריסר אתוון בארבע דיוקנין בארבע סטרין רשים על פורסייא קדישא:

ויאמר אלהים יהי מאורות וכו'. מארת חסר. דאתברי אסברה לרביי. דבתר דאתגניז נהירו אור קדמאה. אתברי קליפה למוחא, וההיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה אחרא. כיון דנפקת סלקא ונחתא מטת לגבי אנפי זוטרי, בעאת לאתדבקא בהו

ולאצטיירא בגווייהו ולא בעאת לאפרשא מנייהו, אפרש לה קדשא בריך הוא מתמן ונחית לה לתתא, כד ברא אדם בגין לאתקנא האי בהאי עלמא.

בין שראתה את חנה דבוקה בצדו של אדם של יפי של מעלה וראתה דמות שלמה, פרחה משם, ורצתה כמו מקדם להתדבק בפנים קטנות. אותם שומרי השערים שלמעלה לא נתנו לה. גוף בהם הקדוש ברוך הוא והטיל אותה בשפולי הים, וישבה שם עד שחטא אדם ואשתו. אז הוציא אותה הקדוש ברוך הוא משפולי הים, ושולטת על כל אותם תינוקות פנים קטנות של בני אדם שראויים להעניש בחטאי אבותיהם, והיא הולכת ומשוטטת בעולם. מתקרבת לשערי גן עדן שבארץ ורואה כרובים, שומרי שערי גן העדן, ויושבת שם אצל אותו להט החרב, בגלל שהיא יצאה מצד אותו להט.

בשעה שמתהפך אותו להט, בורחת ומשוטטת בעולם, ומוצאת תינוקות שראויים להעניש, וצוחקת בהם והורגת אותם. ונהו בפגימת הלכנה שהקטינה את אורה, ונה מארת. כשנולד קין לא יכלה להתדבק בו. אחר כך התקרבה אליו והולידה רוחות ושדים ומעופפים.

אדם שמש מאה ושלושים שנים עם רוחות נקבות, עד שבאה נעמה, ומתוך יפיה טעו אחריה בני האלהים ענ"א ועזא"ל, והולידה מהם. ומנה התפשטו רוחות רעות ושדים בעולם, שהיא הולכת ומשוטטת בלילה [נ"א עם לילית] והולכת בעולם וצוחקת [נ"א וצוחקת] בבני אדם ועושות להם שישפכו קרי. ובכל מקום שנמצאים בני אדם ישנים יחידים בבית, שורות עליהם, ואוחזות ונדבקות בהם, ולקחות מהם תאוה ומולידות מהם, ועוד פוגעות בו במחלות, והוא לא יודע. וכל זה בפגימת הלכנה.

בין דחמת לחנה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם דשפירו דלעילא ודחמת דיוקנא שלים, פרחא מתמן, ובעאת במלקדמין לאתדבקא באנפוי זוטרי. אנון נטרי תרעין דלעיל לא שבקו לה. גוף קדשא ברוך הוא בה ואטיל לה בשפולי ימא. ויתבת תמן עד דחטא אדם ואנתתיה. פדין אפיק לה קדשא ברוך הוא משפולי ימא, ושלטא על כל אנון רבני אפי זוטרי דבני נשא דאתחזון לאענשא בחובי דאבוהון. ואיהי אזלא משטטא בעלמא. קריבת לתרעי גן עדן דארעא ודחמת כרובים נטרי תרעי דגן עדן ויתבא תמן לגבי ההוא להט החרב בגין דהיא נפקת מסטרא דההוא להט.

בשעתא דההוא להט אתהפך ערקת ומשטטת בעלמא ואשתפחת רבני דאתחזון לאתענשא וחיכת בהו וקטילת לון. ודא איהו בגריעו דסיהרא דאזעירת נהורא ודא מארת פד אתיליד קין לא יכלא לאתדבקא ביה. לבתר אתקריבת בהדיה ואולידת רוחין וטיסין.

אדם מאה ותלתין שנין שמש ברוחין נוקבין, עד דאתת נעמה ומגו שפירו דילה טעו בני האלהים בתרה עז"א ועזא"ל ואולידת מנייהו. ומנה אתפשטו רוחין בישיין ושדין בעלמא, דאיהי אזלת ומשוטטת בלילא [נ"א בלילית] ואזלת בעלמא וחיכת [נ"א וחיכו] בבני נשא ועבדי לון דאושדון קרי. ובכל אתר דאשפחן בני נשא ניימין יחידאין בביתא שרן עלייהו ואחידן לון ומתדבקן בהו ונטלי מנייהו תאובתא ואולידן מנייהו. ותו פגעין ביה במרעין ולא ידע. וכל דא בגריעו דסיהרא.

מֵאֲרֶת, כְּשֶׁמִתְפַקֵּן הַלְבָנָה, מִתְהַפְּכֹת הָאוֹתִיּוֹת (תהלים יח) אֲמַרְתָּ ה' צְרוּפָה מְגֵן לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ. מְגֵן הוּא עַל כָּל אוֹתָם רוּחוֹת רְעוּת וּמְזִיקִים שֶׁמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם בְּפִגְמִתָּה לְכֹל אוֹתָם שְׁאַחֲזִים בּוֹ בְּאִמּוֹנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁלֹמֹה מִלְכָּה כַד נַחִית לְעַמְקָא דְאַגּוּזָא דְכַתִּיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֲגוּז יִרְדְּתִי, נָטַל קְלִיפָה דְאַגּוּזָא וְאִסְתַּפַּל בְּכָל אֲנוּן קְלִיפִין וַיִּדַע (נ"א וְאִסְתַּפַּל דְכָל אֲנוּן לֹא נִבְרָאוּ אֶלָּא מְעִינֻנָא) דְכָל אֲנוּן עֲנוּגִין דִּיהֵנְהוּ רוּחִין קְלִיפִין דְאַגּוּזָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאִתְדַבְּקָא בְּבִנֵי נֶשְׁא (נ"א וְלֹאִסְתַּאֲב) וְלֹאִסְתַּאֲב לֹון דְכַתִּיב, (קהלת ב) וַתַּעֲנוּגוֹת בְּנֵי הָאָדָם שָׂדֶה וְשָׂדוֹת.

עוֹד, תַּעֲנוּגֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁמִתְעַנְּגִים בְּשֵׁנַת הַלֵּילָה יוֹצֵא מֵהֶם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת, וְהַכֹּל הַצְּטֻרָף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא בְּעוֹלָם וְלִהְתַּקֵּין בְּהֶם אֶת הָעוֹלָם, וְהַכֹּל מִחַ מִבְּפִנִים, וְכַמָּה קְלֻפּוֹת חוֹפּוֹת עַל הַמַּח. וְכָל עוֹלָם כְּמוֹ זֶה, מַעֲלָה וּמַטָּה מְרֹאֵשׁ סוּד הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה עַד סוּף כָּל הַדְּרָגוֹת. כָּלֵם הֵם זֶה לְבוּשׁ לְזֶה, וְזֶה לְזֶה. זֶה מִחַ לְתוֹף מִחַ וּקְלֻפָּה רוּחַ. זֶה לְפָנִים מִזֶּה, וְזֶה לְפָנִים מִזֶּה, עַד שֶׁנִּמְצָא שְׂדֵה קְלֻפָּה לְזֶה וְזֶה לְזֶה.

נִקְדָּה רֵאשׁוֹנָה הִיְתָה אֹר פְּנִימִי שְׂאִין לוֹ שְׁעוֹר לְדַעַת הַזְּדַכְכוּת וְדִקְיוֹת וּנְקִיּוֹת שְׁלוֹ, עַד שֶׁהַתְּפִשְׁטָה מִמֶּנּוּ הַתְּפִשְׁטוֹת, וְאוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל אוֹתָהּ נִקְדָּה נַעֲשִׂית הֵיכַל אֶחָד לְהַתְּלַבֵּשׁ אוֹתָהּ נִקְדָּה, אֹר שְׁלֹא יְדוּעַ לְגַדֵּל הַזְּכוּף שְׁלוֹ.

הַחֵיבֵר שֶׁהוּא לְבוּשׁ לְאוֹתָהּ נִקְדָּה נִסְתַּרְתָּהּ הִיא אֹר שְׂאִין לוֹ שְׁעוֹר, וְעַם כָּל זֶה לֹא דְקִיק וּמְצוּף

מֵאֲרֶת כַּד אִתְּפַקֵּן סִהְרָא, אִתְּהַפְּכֵן אֲתוּן (תהלים יח) אֲמַרְתָּ יי צְרוּפָה. מְגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ. מְגֵן הוּא עַל כָּל אֲנוּן רוּחִין בִּישִׁין וְקִסְטִירִין דְמְשׁוֹטְטִי בְּעַלְמָא בְּגָרִיעוֹ דִּילָהּ לְכֹל אֲנוּן דְאַחֲזִין בִּיהַּ בְּהִימְנוּתִיהַּ דְקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא.

שְׁלֹמֹה מִלְכָּה כַד נַחִית לְעַמְקָא דְאַגּוּזָא דְכַתִּיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֲגוּז יִרְדְּתִי, נָטַל קְלִיפָה דְאַגּוּזָא וְאִסְתַּפַּל בְּכָל אֲנוּן קְלִיפִין וַיִּדַע (נ"א וְאִסְתַּפַּל דְכָל אֲנוּן לֹא נִבְרָאוּ אֶלָּא מְעִינֻנָא) דְכָל אֲנוּן עֲנוּגִין דִּיהֵנְהוּ רוּחִין קְלִיפִין דְאַגּוּזָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאִתְדַבְּקָא בְּבִנֵי נֶשְׁא (נ"א וְלֹאִסְתַּאֲב) וְלֹאִסְתַּאֲב לֹון דְכַתִּיב, (קהלת ב) וַתַּעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת.

הֵנו תַּעֲנוּגֵי בְּנֵי אָדָם דְמִתְעַנְּגִי בְּשֵׁינַתָּא דְלִילָא, נִפְקָא מִנֵּיהוּ שְׂדֵה וְשָׂדוֹת. וְכֹלָא אֲצֻטְרִין קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְמַבְרִי בְּעַלְמָא וְלֹאִתְקַנָּא עַלְמָא בְּהוּ. וְכֹלָא מִחָא לְגוֹ וְכַמָּה קְלִיפִין חִפְיָא לְמוֹחָא. וְכָל עַלְמָא כְּהֵאֵי גּוֹנָא עֵילָא וְתַתָּא מְרִישׁ רְזָא דְנִקְוֵדָה עַלְאָה עַד סוּפָא דְכָל דְרָגִין. כְּלָהוּ (דף כ ע"א) אִיהוּ דָּא לְבוּשָׁא לְדָא, וְדָא לְדָא. דָּא מוֹחָא לְגוֹ מוֹחָא וּקְלִיפָה (ס"א מוֹחָא) רוּחָא. דָּא לְגוֹ מִן דָּא. וְדָא לְגוֹ מִן דָּא. עַד דְאַשְׁתַּכַּח דִּיהֵא קְלִיפָה לְהֵאֵי וְהֵאֵי לְהֵאֵי.

נִקְוֵדָה קְדַמָּה הָוָה נְהִירוֹ פְּנִימָאָה דְלִית לֵיהַּ שְׁעוֹרָא לְמַנְדַע זְכִיכוֹ וְדִקְיוֹ וּנְקִיוֹ דִּילֵיהַּ. עַד דְאַתְּפִשְׁט פְּשִׁיטוֹ. וְהֵהוּא פְּשִׁיטוֹ דִּיהֵא נִקְוֵדָה אִתְּעַבִּיד חַד הֵיכְלָא לְאִתְּלַבֵּשָׁא הֵהִיא נִקְוֵדָה נְהִירוֹ דְלָא יְדִיעַ לְסִגְיָאוֹ זְכוּכָא דִּילֵיהַּ.

הַחֵיבֵר דְאִיהוּ לְבוּשָׁא לְהֵהוּא נִקְוֵדָה סְתִימָא אִיהֵי נְהִירוֹ דְלִית לֵיהַּ שְׁעוֹרָא. וְעַם כָּל זֶה דָּא לָאו

הוא כמו אותה נקדה קדמא טמיר וגניז. ההוא היכל אתפשט פשיטו אור קדמא. והוא פשיטו איהו לבושא לההוא היכל דקיק וזכין פנימא יתיר. מבאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא. עד דאשתכח דא לבושא לדא ודא לדא. דא מוחא ודא קליפה. ואף על גב דדא לבושא. אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא. וכלא כגוונא דא אתעביד הכי לתתא. עד פי בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה רוחא וגופא. וכלא איהו תקונא דעלמא.

בד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא, הות סיהרא בנהירו. כיון דאתפרשא מן שמשא ואתפקדת על (בל) חילהא, אזעירת גרמה, אזעירת נהורא. ואתברון קליפין על קליפין לגניזו דמוחא. וכלא תקונא דמוחא. ועל דא יהי מארת חסר (כתוב). וכל דא לתקונא דעלמא. ודא הוא דכתיב להאיר על הארץ:

ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים ויעש רבויא ותקונא דכלא כדקא יאות. את שני המאורות הגדולים בקדמיתא בחבורא חדא. רזא דא שמא שלים פחדא יהו"ה אלהים אף על גב דלא איהו באתגליא אלא בארחה סתים. הגדולים דאתבריא (נ"א דאתבריא) בשמא דא כדא לאתקרי בהו שמא דכלא. מצפין מצפין אליו שמיהן עלאין דתליסר מכילין דרחמי. הגדולים, אליו אתבריא וסלקין לעילא. בגין דאנון עלאין מרזא עלאה וסלקין לתועלתא דעלמא דאתקיימא בהון עלמין. כגוונא דא שני המאורות תרווייהו כחדא סליקו ברבותא חדא.

בשחיתת הלכנה עם השמש בדבקות אחת, היתה הלכנה באור. כיון שנפרדה מהשמש והפקדה על כל חילותיה, הקטינה את עצמה, הקטינה את אורה, ונבראו קלפות על קלפות לגניזות המת. והכל תקון של המת. ועל זה יהי מארת חסר. וכל זה לתקון העולם, וזהו שכתוב להאיר על הארץ. ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים. ויעש - רבוי ותקון של הכל כראוי. את שני המאורות הגדולים - בהתקלה בחבור אחד. סוד זה השם השלם יחד הוי"ה אלהים, אף על גב שאינו בגלוי אלא בדרך נסתר. הגדולים - שנבראו (נ"א שנתגלו) בשם זה פזה להקרא בהם השם של הכל. מצפין מצפין אלו שמות עליונים של שלש עשרה מדות הרחמים. הגדולים - אלו התגדלו ועולים למעלה, בגלל שהם עליונים מסוד עליון, ועולים לתועלת העולם שמקיים בהם העולמות. כמו זה שני המארת, שניהם כאחד עולים בגדלות אחת.

ר"א התישבה הלכנה אצל השמש. זו התבישה מלפני זו. הלכנה אמרה (שיר א) איכה תרעה. השמש אמרה (שם) איכה תרביץ בצהררים. נר קטן איך מאיר בצהררים? (שם) שלמה אהיה פעטיה, איך אהיה בבושה? אז הקטינה עצמה להיות ראש לתחתונים, שכתוב צאי לך בעקבי הצאן. אמר לה הקדוש ברוך הוא, לכי ונהקטיני את עצמך.

ומשם אין לה אור, רק מהשמש. שבהתחלה היו יושבים כאחד שקולים, אחר כך הקטינה את עצמה בכל אותם דרגות שלה, אף על גב שהיא ראש עליהם, שהרי אין אשה בגדלות רק עם בעלה כאחד. את המאור הגדל - יהו"ה. ואת המאור הקטן - אלהיים, סוף כל הדרגות, סוף המחשבה. בהתחלה נרשם הוא למעלה באותיות של השם הקדוש האות הרביעית שלו, ואחר כך הקטינה עצמה להקרא בשם של אלהים.

ועם כל זה עולה לכל הצדדים למעלה באות ה' בחבור האותיות של השם הקדוש. אחר כך התפשטו דרגות מצד זה ומצד זה. הדרגות שהתפשטו מצד שלמעלה נקראו ממשלת היום, ודרגות שהתפשטו מצד שלמטה נקראו ממשלת הלילה. ואת הכוכבים - שאר הצבאות והמחנות שאין להם חשבון, שכלם תלויים באותו רקיע השמים חי העולמים, שכתוב ויתן אותם אלהים ברקיע השמים. להאיר על הארץ - זו ארץ העליונה למטה, כדגמא זו חי העולמים. וזה להאיר על הארץ, זו ארץ התחתונה כדגמא שלמעלה.

ר"א אתיישב סיהרא לגבי שמשא. דא אכסיף מקמי דא. סיהרא אמרה (שיר השירים) איכה תרעה. שמשא אמרה (שם) איכה תרביץ בצהררים. שרגא זעירא איכדין צהיר בצהררים. (שם) שלמה אהיה כעוטיה איכדין בכסופא. פדין אזעירת גרמה למהוי רישא לתתאי. דכתיב צאי לך בעקבי הצאן. אמר לה קדשא בריך הוא, זילי ואזעירי גרמך. ומתמן לית לה נהורא בר משמשא. דבקדמיתא הוו יתבי כחדא בשקולא. לבתר אזעירת גרמה בכל אנון דרגין דילה, אף על גב דאיהי רישא עלייהו. דהא לית אתתא ברבויא בר בעעלה פחדא. את המאור הגדול יהו"ה. ואת המאור הקטן אלהיים סוף כל דרגין סופא דמחשבה. בקדמיתא אתרשים איהו לעילא באנון דשמא קדישא, את רביעאה דילה. ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים.

ועם כל דא סלקא לכל סטרין לעיל באת ה' בחבורא דאתון דשמא קדישא. לבתר אתפשטו דרגין מסטרא דא ומסטרא דא. דרגין דאתפשטו מסטרא דלעיל (דלעלא) אקרון ממשלת היום. דרגין דאתפשטו מסטרא דתתא (דלתתא) אקרון ממשלת הלילה. ואת הכוכבים שאר חילין (תילין) ומשיריין דלית לון חושפנא דכלהו תליין בההוא רקיע השמים חי העולמים. דכתיב ויתן אותם אלהים ברקיע השמים. להאיר על הארץ. דא ארץ עלאה לתתא כדוגמא דא חי העולמים. ודא להאיר על הארץ דא ארץ תתאה כדוגמא דלעיל.

מַלְבוֹתָא דְדוּד. אַתְתַּקֵּן בְּיוֹמָא דָּא (וְדָא הוּא) רַגְלָא וְסַמְכָא רְבִיעָאָה דְכוּרְסֵיָא, אַתְתַּקֵּנוּ אַתְוּוֹן וְאַתְיִישְׁרוּ עַל הַדּוֹכְתִּיָּהּ. וְעַם כָּל דָּא, עַד יוֹם שְׁתִּיתָאָה דְאַתְתַּקֵּן דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם תְּקוּנָא כְּדָקָא יָאוּת לָא אַתְיִישַׁב בְּדוֹכְתִּיָּהּ. וְכַדִּין אַתְתַּקֵּן פּוּרְסֵיָא עַלְאָה וְכוּרְסֵיָא תַּתָּא. וְעַלְמִין פְּלָהוּ אַתְיִישְׁבוּ בְּדוֹכְתִּיָּהּ. וְאַתְוּוֹן פְּלָהוּ אַתְתַּקֵּנָן (דף כ"ע"ב) עַל גַּלְגְּלֵי בַפְּשִׁיטוּ דְטוּפְסִירָא דְקוּטְרָא.

וְיוֹמָא רְבִיעָאָה אִיהוּ יוֹמָא מְאִיס מְבוּנִים כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים קיח) אַבְנֵי מְאִסוּ הַבוּנִים. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אִמִּי נַחְרוּ בֵּי. דְהָא נְהוּרָא דָּא אֲזַעֲרִית גְּרָמָה וְנְהִירוּ דִּילָהּ. וְקְלִיפִין אַתְקֵנוּ עַל הַדּוֹכְתִּיָּהּ. כָּל אַנּוּן נְהוּרִין דְנִהְרָן פְּלָהוּ תְלִיין בְּהַאי רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם לְאַתְקֵנָא כְּהוּ כוּרְסֵיָא דְדוּד. אַלִּין נְהוּרִין מְצִיִּירָן צִיּוּרָא דְלַתְתָּא לְאַתְקֵנָא צִיּוּרָא דְכְּלָהוּ דְאַנּוּן בְּכָלְלָא דְאָדָם צִיּוּרָא פְּנִימָאָה. דְכָל צִיּוּרָא פְּנִימָאָה אַקְרִי הָכִי. וּמַהֲכָא כָּל צִיּוּרָא דְאַתְפְּלִיל בְּאַתְפְּשִׁטוּ דָּא אַקְרִי אָדָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל לד) אָדָם אַתָּם. אַתָּם קְרוּיִן אָדָם וְלֹא שְׂאֵר עַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת.

וְכָרְ רֹחַא אַקְרִי אָדָם. רֹחַא דְסִטְר קְדִישָׁא גּוּפָא דִּילָיָה לְבוּשָׁא (דָּאָדָם) אִיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תְּלַבִּישְׁנִי וְגו'. בְּשָׂרָא דְאָדָם לְבוּשָׁא אִיהוּ. וּבְכָל אַתְר פְּתִיב בְּשָׂר אָדָם, אָדָם לְגו'. בְּשָׂר לְבוּשָׁא דְאָדָם גּוּפָא דִּילָיָה. טְסִירִין דְלַתְתָּא דְאַתְתַּתְּוּ בְּהַתּוּכָא דְרוּחָא דָּא. אַצְטִיִירוּ מְגִיָּה צִיּוּרִין דְאַתְלַבְּשָׁן בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא. כְּגוֹן צִיּוּרָא דְבַעֲיָרִי דְכִיִּין (דברים יד) שׁוֹר שֶׁהָ כְּשָׂבִים וְשֶׁהָ עֲזִים אֵיל וְצִבִי וַיַּחְמֹר וְגו' אַנּוּן דְבַעֲיִין לְאַתְפְּלָלָא בְּלְבוּשָׁא

מַלְבוֹת דְדוּד הַתְתַּקְנָה בְּיוֹם זֶה (וְזֶה הוּא) רַגְלָא וְתַמְיָכָה רְבִיעִית שֶׁל הַפְּסָא, הַתְתַּקְנּוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהַתִּישְׁרוּ עַל מְקוֹמָן. וְעַם כָּל זֶה, עַד הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהַתְתַּקְנָה דְמוֹת הָאָדָם תְּקוּן פְּרָאוּי, לֹא הַתִּישַׁב בְּמְקוֹמוֹ, וְאֵז הַתְתַּקֵּן פְּסָא עַלִּין וְכַסָּא תַּתְוּוֹן, וְהַעוֹלְמוֹת כָּלִם הַתִּישְׁבוּ בְּמְקוֹמָם, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת הַתְתַּקְנּוּ עַל גַּלְגְּלֵיהֶם בְּהַתְפַּשְׁטוֹת שֶׁל תְּפִיסַת הַקְּשֶׁר. וְיוֹם רְבִיעִי הוּא יוֹם מְאוּס

מְבוּנִים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים קיח) אַבְנֵי מְאִסוּ הַבוּנִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שיר א) בְּנֵי אִמִּי נַחְרוּ בֵּי. שְׁהִירִי אֹרְחָה זֹו הַקְּטִינָה עֲצָמָה וְהָאוֹר שְׁלָהּ, וְהַקְּלָפוֹת נִתְקַנוּ עַל מְקוֹמָם. כָּל אוֹתָם הַמְּאוּרוֹת שְׁמַאֲרִים, כָּלִם תְּלוּיִים בְּרַקִּיעַ הַשְּׁמַיִם הַזֶּה לְהַתְקִין בְּהֶם פְּסָא דְדוּד (מַלְכוּת).

הַמְּאוּרוֹת הִלְלוּ מְצִיִּירִים צִיּוּר שְׁלִמְטָה לְהַתְקִין צִיּוּר שֶׁל כָּלִם שְׁהֶם בְּכָלְלָא שֶׁל אָדָם, צִיּוּר פְּנִימִי. שְׁכָל צִיּוּר פְּנִימִי נִקְרָא כְּדָ. וּמַכָּאן שְׁכָל צִיּוּר שְׁנַכְלָל בְּהַתְפַּשְׁטוֹת זֹו נִקְרָא אָדָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יחזקאל לד) אָדָם אַתָּם, אַתָּם קְרוּיִים אָדָם וְלֹא שְׂאֵר עַמּוּם.

וְכָרְ רֹחַ נִקְרָאָת אָדָם. רֹחַ שֶׁל צִד קְדִישָׁה גּוּפּוֹ הוּא לְבוּשׁ [שֶׁל אָדָם], וְעַל זֶה כְּתוּב (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תְּלַבִּישְׁנִי וְגו'. בְּשָׂר שֶׁל אָדָם הוּא לְבוּשׁ. וּבְכָל מְקוֹם כְּתוּב בְּשָׂר אָדָם, אָדָם לְפָנִים. בְּשָׂר, לְבוּשׁ הָאָדָם גּוּפּוֹ. רֹחוֹת שְׁלִמְטָה שְׁנַתְּכִים בְּהַתּוּף שֶׁל רֹחַ זֹו הַצְּטִירוּ מִמֶּנּוּ צִיּוּרִים שֶׁהַתְּלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשׁ אַחַר, כְּמוֹ צִיּוּר שֶׁל בְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת, (דברים יד) שׁוֹר שֶׁהָ כְּשָׂבִים וְשֶׁהָ עֲזִים אֵיל וְצִבִי וַיַּחְמֹר וְגו'. אוֹתָם שְׁצִרִיכִים לְהַפְּלִל בְּלְבוּשׁ שֶׁל

אָדָם, אוֹתוֹ רוּחַ פְּנִימִי שֶׁל אוֹתָם צְדָדִים [ס"א ציורים] עוֹלָה בְּאוֹתוֹ שֶׁם שְׁנֵקְרָא בוֹ גּוֹפוֹ לְבוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁם בֶּשֶׂר שׁוֹר. שׁוֹר הוּא פְּנִימִי שֶׁל אוֹתוֹ גּוֹף. הַבֶּשֶׂר שֶׁלוֹ לְבוּשׁ, וְכֵן כָּלֵם.

כְּמוֹ זֶה בְּצַד הָאֲחֵר הַטְּמֵא, רוּחַ שֶׁהַתַּפְשֻׁטָּה בִּשְׂאֵר עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹרִים יוֹצֵאת מִצַּד טְמֵאָה שְׂאִינוֹ אָדָם. וּמִשּׁוֹם כֶּף לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם זֶה. הַשֵּׁם שֶׁל אוֹתוֹ רוּחַ טְמֵא לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם שֶׁל אָדָם וְאִין בוֹ חֵלֶק. הַגּוֹף שֶׁלוֹ לְבוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ טְמֵא, בֶּשֶׂר טְמֵא יִטְמֵא לְתוֹף בֶּשֶׂר לְבוּשׁוֹ. מִשּׁוֹם כֶּף, בְּעוֹד שְׂשׁוּרָה אוֹתוֹ רוּחַ בְּאוֹתוֹ גּוֹף נִקְרָא טְמֵא. יוֹצֵא רוּחַ מְאוֹתוֹ הִלְבוּשׁ - לֹא נִקְרָא טְמֵא וְלֹא עוֹלָה אוֹתוֹ לְבוּשׁ בְּשֵׁם.

הַרוּחוֹת לְמִטָּה שְׁנֹתֵכִים בְּהַתּוֹף שֶׁל רוּחַ זוֹ מְצַטְטִירִים מִמֶּנּוּ צִיּוּרִים שְׂמֵתִלְבָּשִׁים בְּלְבוּשׁ אֲחֵר כְּמוֹ צִיּוּרֵי בְּהֵמוֹת טְמֵאוֹת, וְהַתּוֹרָה פְּתַחָה בָּהֶם (ויקרא י"א) וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא. כְּגוֹן חֲזִיר וְעוֹפּוֹת וּבְהֵמוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַצֶּדֶד, רוּחַ עוֹלָה בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם הַגּוֹף הִלְבוּשׁ שֶׁלוֹ. וְהַגּוֹף נִקְרָא בֶּשֶׂר חֲזִיר, חֲזִיר לְתוֹף בֶּשֶׂר הִלְבוּשׁ שֶׁלוֹ. וְלִכְּן שְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ נִפְרָדִים. אֵלֶּה נִכְלָלוּ בְּסוּד אָדָם, וְאֵלֶּה נִכְלָלוּ בְּסוּד שֶׁל טְמֵא. כָּל מִין הוֹלֵף לְמִינוֹ וְחוֹזֵר לְמִינוֹ.

הַמְּאוֹרוֹת הַעֲלוּיִנִים שְׂמֵאִירִים, מְאִירִים בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ', לְצִיר לְמִטָּה צִיּוּרִים כְּרֵאוּי, שְׂכַתוֹב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ' וְלְמִשׁוֹל בְּיוֹם וּבְלֵילָה. שֶׁלְטוֹן שֶׁל שְׁנֵי אוֹרוֹת אֵלֶּה זֶהוּ שֶׁלְטוֹן כְּרֵאוּי.

הַמְּאוֹר הַגְּדוֹל שֶׁלְטוֹנוֹ בְּיוֹם,

דָּאָדָם הֵהוּא רוּחָא פְּנִימָאָה דְּאֲנוּן סְטֵרִין (ס"א ציורים), סְלִיק בְּהֵהוּא שְׂמָא דְּאֲתִקְרִי בְּהַ גּוֹפָא דִּילִיָּה לְבוּשָׂא דְּהֵהוּא שְׂמָא בְּשֶׂר שׁוֹר. שׁוֹר אִיהוּ פְּנִימָאָה דְּהֵהוּא גּוֹפָא. בֶּשֶׂר דִּילִיָּה לְבוּשָׂא. וְכֵן כָּלְהוּ.

בְּגוֹזְנָא דָּא בְּסֵטְרָא אֲחֵרָא מְסֵאָבָא, רוּחָא דְּאֲתַפְשֻׁט בִּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי

עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת נִפְקָא מִסְטֵרָא דְּמְסֵאָבוֹ לָאו אִיהוּ אָדָם. וּבְגִין כֶּף לֹא סְלִיק בְּשְׂמָא דָּא. שְׂמָא דְּהֵהוּא רוּחָא טְמֵא לֹא סְלִיק בְּשְׂמָא דְּאָדָם וְלִית בֵּיה חוּלְקָא. גּוֹפָא דִּילִיָּה לְבוּשָׂא דְּהֵהוּא טְמֵא בֶּשֶׂר טְמֵא יִטְמֵא לְגוֹ בֶּשֶׂר לְבוּשָׂא דִּילִיָּה, בְּגִין כֶּף בְּעוֹד דְּשָׂרֵי הֵהוּא רוּחָא בְּהֵהוּא גּוֹפָא אֲתִקְרִי טְמֵא. נִפְקַר רוּחָא מְהֵהוּא לְבוּשָׂא לָאו אֲקִרֵי טְמֵא וְלֹא סְלִיק הֵהוּא לְבוּשָׂא בְּשְׂמָא.

טְסִירִין לְתַתָּא דְּאֲתַהֲתַף בְּהַתּוֹכָא דְּרוּחָא דָּא. אֲצִטְטִירִין מִנִּיהַ צִיּוּרִין

דְּאֲתַלְבָּשֵׁן בְּלְבוּשָׂא אֲחֵרָא כְּגוֹן צִיּוּרֵי בְּעִירֵי מְסֵאָבֵי. וְאוֹרֵייתָא פְּתַח בְּהוּ (ויקרא י"א) וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא. כְּגוֹן חֲזִיר וְעוֹפֵי וּבְעִירֵי דְּהֵהוּא סְטֵרָא רוּחָא סְלִיק בְּהֵהוּא שְׂמָא גּוֹפָא לְבוּשָׂא דִּילִיָּה. וּגּוֹפָא בֶּשֶׂר חֲזִיר אֲקִרֵי. חֲזִיר לְגוֹ בְּשָׂרָא לְבוּשָׂא דִּילִיָּה. וּבְגִין כֶּף אֵלִין תְּרִין סְטֵרִין מִתְפָּרְשֵׁן. אֵלִין אֲתַפְלִילוּ בְּרִזָּא דְּאָדָם. וְאֵלִין אֲתַפְלִילוּ בְּרִזָּא דְּטְמֵא. כָּל זִינָא אֲזִיל לְזִינִיָּה וְאֲתַהֲדֵר לְזִינִיָּה.

נְהוּרִין עֲלֵאִין דְּקָא מְנַהֲרִין נְהִרִין בְּהֵהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ' לְאֲצִטְטִירָא לְתַתָּא צִיּוּרִין כְּדָקָא חֲזִי. דְּכַתִּיב וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. וְלְמִשׁוֹל בְּיוֹם וּבְלֵילָה. שֶׁלְטוֹנוֹ דְּתֵרִין נְהוּרִין דָּא אִיהוּ שֶׁלְטוֹנוֹ כְּדָקָא חֲזִי.

מְאוֹר גְּדוֹל שֶׁלְטוֹנוֹ בְּיוֹמָא. מְאוֹר קָטָן שֶׁלְטוֹנוֹ בְּלֵילָא. וְרִזָּא דָּא מְהָכָא

שֶׁלְטָנוּתָא דְדְכוּרָא בִימְמָא לְמִנְאָה (נ"א לְמִלְאָה) בִּיתְהָ דְאַצְטְרִיךְ וּלְאַעְלָא בִּיהַ טְרַפָּא וּמְזוּנָא. פִּינּוּן דְעָאל לִילְיָא וְנוֹקְבָא נְקִיט פְּלָא לִית שׁוּלְטָנוּ דְבִיתָא בַר בְּנוֹקְבָא, דְהָא כְּדִין שֶׁלְטָנוּ דִּילָהּ (וְלֹא דְדְכוּרָא) דְכִתְיִב, (מְשֻׁלֵי לֹא) וּתְקָם בְּעוּד לִילָהּ וּתְתִן טְרַף לְבִיתָהּ. הִיא וְלֹא הוּא. מְמִשְׁלַת הַיּוֹם דְדְכוּרָא. מְמִשְׁלַת הַלֵּילָהּ דְנוֹקְבָא.

מאור קטן שלטונו בלילה. וסוד זה, מכאן שלטון הזכר ביום לצוות (נ"א למלא) לביתו בכל מה שצריך ולהכניס בו טרף ומזון. פינן שנכנס הלילה והנקבה לזקחת הכל, אין שלטון הבית - רק בנקבה, שהרי אז השלטון שלה (ולא של הזכר), שפתיוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. היא ולא הוא. ממשלת היום של הזכר, וממשלת הלילה של הנקבה.

(מאור גדול דא הוא שמשא ואית ביה תרין עשר פתחין. אית ביה תרי עשר שעתי. ושמשא שליט על יומא. מאור קטן אית ביה תרי עשר פתחין ודא סיהרא ושליטא על ליליא. וליליא אית ביה תריסר שעתי. ועל דא ביום ההוא ויהי יי אחר ושמו אחר. שמשא ותריסר פתחין אהעבידו י"ג מילין דרחמי. ליל סיהרא ותריסר פתחין ואתעבידו י"ג ואתעבידו שמשא וסיהרא חד. ויום ולילה אחר. תדא הוא דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחר ויהי דא לעילא). ואת הפוככים. פינן דנוקבא פקידת ביתא ואתפניסת לבעלה לית שולטנו לביתא אלא לעולמתן דאשתארן בביתא לאתקנא כל תקוני ביתא. ובתר אתהדר ביתא לשלטנו דדכורא ביממא כלא כדקא חזי:

(מאור גדול זהו השמש, ויש בו שנים עשר פתחים, יש בו שתיים עשרה שעות, ושמש שולט על היום. המאור הקטן יש בו שנים עשר פתחים, וזו הלכנה, ושולטת על הלילה, ובלילה יש שתיים עשרה שעות, ועל זה ביום ההוא יהיה ה' אחר ושמו אחר. השמש ושנים עשר פתחים נעשים שלש עשרה מדות הרחמים. ליל הלכנה ושנים עשר פתחים ונעשו שלשה עשר. ונעשו השמש והלכנה אחר, ויום ולילה אחר. וזה שכתוב ויהי ערב ויהי בקר יום אחר, וסוד זה למעלה). ואת הפוככים - פינן שהנקבה פוקדת את הבית ומתפנסת לבעלה, אין שלטון לבית אלא רק לעלמות שנשארו בבית להתקין כל תקוני הבית, ואחר כך חוזר הבית לשלטון הזכר ביום, והכל פראוי.

ויעש אלהים את שני המאורות. דא מאור ודא מאור. בגין כן אנון נהורין דסלקי לעילא אקרון מאורי אור. ואנון נהורין דנחתו לתתא אקרון מאורי אש דאנון דרגין לתתא ושליטי כל יומוי דחול. ועל דא כד נפיק שפתא מברכין על שרגא דהא אתיהיב לון רשו לשלטאה. אצבעאן דבר נש אנון סתרא דדרגין ורזין דלעילא, ואית בהו פנימאין ואחורים. אחורים אנון לבר ואנון רמז לטופרין דאצבען. ובגין כן אית (דף כא ב) רשו לאסתפלא בטופרין במוצאי שבת דהא נהרין מההוא שרגא ונהרין מההוא אש לשלטאה.

ויעש אלהים את שני המארות. זה מאור וזה מאור. משום כן אותם מאורות שעולים למעלה נקראים מאורי אור, ואותם מאורות שירדו למטה נקראים מאורי אש, שהם דרגות למטה ושולטים כל ימי החל. ועל כן, כשהשבת יוצאת, מברכים על גר, שהרי נתנה להם רשות לשלט. האצבעות של בן אדם הם סתר של דרגות וסודות שלמעלה, ויש בהם פנימיים ואחוריים. אחוריים הם לחוץ, והם רמז לצפוני האצבעות.

ולכן יש רשות להסתכל בצפרנים במוצאי שבת, שהרי מאירים מאותו הנר ומאירים מאותה אש לשלט.

אֲלֵה נְרָאִים. אֶצְבְּעוֹת שֶׁל בְּפָנִים
 אֵין רְשׁוֹת לְהִרְאוֹת בְּאוֹתוֹ נֵר,
 שְׁהָרִי מְלַמְעֵלָה מְאִירִים וְנִקְרָאִים
 פְּנִים פְּנִימִיּוֹת. וְזֶה סוּד וְרֵאִית
 אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ. שְׁלֹא
 יִסְתַּכַּל בֶּן אָדָם בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת
 בְּאֶצְבְּעוֹת לְפָנִים בְּשַׁעֲהָ שְׂאוֹמֵר
 בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. וְרֵאִית אֶת
 אַחֲרֵי - אֵלוֹ פְּנִים שֶׁל בַּחוּץ
 שְׁנִרְמָזוּ בְּצַפְרִינִים. (ס) וּפְנֵי לֹא
 יֵרָאוּ - אֵלוֹ הָאֶצְבְּעוֹת לְפָנִים.
 אֵלֶּה שׁוֹלְטִים בְּשַׁבַּת, וְאֵלֶּה
 שׁוֹלְטִים בַּחֹל.

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שׁוֹלֵט לְבָדוֹ בְּאוֹתָם פְּנִים
 פְּנִימִיִּים עַל כִּפְסֵי כְבוֹדוֹ, וְכֻלָּם
 נִקְלָלִים בּוֹ וְהַשְׁלֵטוֹן הוּא שְׁלוֹ.
 וְלִכֵּן מוֹרִישׁ מְנוּחָה לְכָל
 הָעוֹלָמוֹת, וְיוֹרְשִׁים יֵרָשֶׁה זֶה
 הָעַם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שְׁנִקְרָאִים עִם
 אֶחָד בְּאַרְץ. מְאוּרֵי אוֹר מֵצַד
 הַיָּמִין שֶׁהוּא אוֹר רֵאשׁוֹן שֶׁהִיא
 בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן. שְׁבִיּוֹם הַשַּׁבָּת
 מְאִירִים אוֹתָם מְאוּרֵי אוֹר
 בְּלְבָדָם וְשׁוֹלְטִים, וּמֵהֶם מְאִירִים
 כָּלֵם לְמַטָּה.

וּבְשִׁיּוֹצֵאת שַׁבַּת, נִגְנְזִים [ואתם]
 מְאוּרֵי אוֹר שְׁלֹא מְתַגַּלִּים,
 וּמְאוּרֵי הָאֵשׁ שׁוֹלְטִים כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד עַל מְקוֹמָם. מֵתֵי שׁוֹלְטִים
 בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת? עַד עָרֵב יוֹם
 הַשַּׁבָּת. וְעַל זֶה צְרִיכִים לְהִיּוֹת
 מוֹאֲרִים מְאוֹתוֹ הַנֵּר בְּמוֹצְאֵי
 שַׁבַּת.

וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, שְׁלֹא יִכּוֹלָה
 הָעֵינַן לְשַׁלֵּט בָּהֶם בְּגִלְלָה שֶׁהֵם
 רְצוּא וְשׁוּב. חַיּוֹת שְׂמֵתְגַלּוֹת הֵם
 שֶׁל אוֹתוֹ הָאוֹפֵן נִמְצָא בְּתוֹכָם,
 וּמִיָּהוּ זֶה? מִטְטְרוּן, שֶׁהוּא
 גְּדוֹל וְנִכְבָּד מִשְׁאֵר אֵלֶּה [נ"א
 הַצְּבָאוֹת], וְעַלְיוֹן חֲמֵשׁ מְאוֹת
 פָּרְסוֹת. חַיּוֹת שְׂמֵתְרוֹת הֵן
 [רְבוּצוֹת] תַּחַת שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
 שְׂמֵתְפּוֹת. י"ה אוֹתִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת

אֲלֵיךְ אֶתְחַזְּיִן, אֶצְבְּעָן לְגוֹ לֹא אֵית רְשׁוֹ
 לְאֶתְחַזְּיִי בַּהֲוֵא שְׂרָגָא דְּהָא מְלַעִילָא
 נְהָרִין וְאֶקְרוּן פְּנִים פְּנִימָאִין. וְרָזָא דָא וְרֵאִית
 אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ. דְּלֹא יִסְתַּכַּל בְּרֵשׁ
 בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת בְּאֶצְבְּעָן לְגוֹ בְּשַׁעֲתָא דְּאָמֵר
 בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. וְרֵאִית אֶת אַחֲרֵי אֵלֵיךְ
 פְּנִים דְּלִבְרֵי דְּאֶתְרַמִּיזוּ בְּטוּפְרֵי. (ס) וּפְנֵי לֹא
 יֵרָאוּ אֵלֵיךְ אֶצְבְּעָן לְגוֹ. אֵלֵיךְ שְׁלֵטִי בְּשַׁבַּתָא
 וְאֵלֵיךְ שְׁלֵטִי בַּחֹל.

וּבְיוֹמָא דְּשַׁבַּתָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלֵט
 בְּלַחֲדוּדֵי בְּאַנּוֹן פְּנִים פְּנִימָאִין עַל
 פְּרִסֵי^(ה) יִקְרִיָה וְכֻלְהוֹ אֶתְפְּלִילֵן בִּיה
 וְשִׁלְטְנוּתָא דִּילִיָּה אִיהוּ. וּבְגִין כֶּף אַחֲסִין
 נִיחָא לְכָל עַלְמִין. וְיִרְתִּין יִרְוּתָא דִּיוֹמָא דָא
 עִמָּא קְדִישָׁא דְּאֶקְרוּן עִמָּא חַד בְּאַרְעָא.
 מְאוּרֵי אוֹר מְסֻטְרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ אוֹר
 קְדָמָא דְּהוּא בְּיוֹמָא קְדָמָא. דְּבְיוֹמָא
 דְּשַׁבַּתָא נְהָרִין אַנּוֹן מְאוּרֵי אוֹר בְּלַחֲדוּדֵיהוּ
 וְשִׁלְטִין. וּמִנִּיָּהוּ נְהָרִין כֻּלְהוֹ לְתַתָּא.

וְכֵר נְפִיק שַׁבַּתָא גְּנִיזִין (אנני) מְאוּרֵי אוֹר דְּלֹא
 אֶתְגַּלְיִין. וּמְאוּרֵי הָאֵשׁ שְׁלֵטִין כָּל חַד
 וְחַד עַל דּוּכְפִיָּיהוּ. אֵימְתֵי שְׁלֵטִין בְּמוֹצְאֵי
 שַׁבַּת עַד מְעַלֵי יוֹמָא דְּשַׁבַּתָא. וְעַל דָּא
 אֶצְטְרִיכוּ לְאֶתְנַהֲרָא מֵהֲוֵא שְׂרָגָא בְּמוֹצְאֵי
 שַׁבַּת.

וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב. דְּלֹא יִכּוֹל עֵינָא לְמַשְׁלֵט
 בְּהוּ בְּגִין דְּאַנּוֹן רְצוּא וְשׁוּב. חַיּוֹת
 דְּאֶתְגַּלְיִין אַנּוֹן דְּהֵוָא אוֹפֵן קָאִים בְּגוּוִיָּהוּ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ דָא מִטְטְרוּן דְּאִיהוּ רַב וְיִקְרִי
 מִשְׁאֵר אֵלֵיךְ (נ"א חִילִין), וְעַלְאָה חֲמֵשׁ מְאָה
 פְּרִסֵי. חַיּוֹת דְּמִטְמָרְן אַנּוֹן (רְבִיעָא) תַּחַת תַּרְיִן
 אֶתְוֹן עַלְאִין דְּאֶתְפְּסִיין. י"ה אֶתְוֹן שְׁלֵטִין
 עַל ו"ה. אֵלֵיךְ רְתִיכָא לְאֵלֵיךְ. וְהֵוָא טְמִירָא

על ו"ה. אלה מרכבה לאלה. ואותו הטמיר של כל הטמירים שלא נודע כלל שולט על הכל ורוכב על הכל. החיות שמתגלות הם למטה תחת אלה העליונות שנסתרות ומוארות מהן, ומתנהגים בגללם.

החיות העליונות כלן כלולות ברקיע השמים, ועליהם כתוב יהי מארת ברקיע השמים, והיו למארת ברקיע השמים. כלם תלויים באותו רקיע השמים. הרקיע שעל גבי החיות, זה אותו שכתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי הסיה רקיע פעין הקרח. זה אותו קדמון (נ"א ה' קדמון).

שְׁהָרִי מִשֶׁם וְהִלָּאָה אֵין מִי שְׁיִכּוּל לְהִסְתַּפֵּל וְלִדְעַת. מֶה הַטַּעַם? מִשֶׁם שֶׁהוּא נִסְתָּר בְּמַחְשָׁבָה, וּמַחְשַׁבַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא טְמִירָה וְנִסְתָּרָת עֲלִיּוֹנָה. מַחְשַׁבַת בֵּן הָאָדָם בְּכָל הָעוֹלָם [לא יבול] לְהִתְדַבֵּק וְלִדְעַת אוֹתָהּ. דְּבָרִים הַתְּלוּיִים בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיּוֹנָה אֵין מִי שְׁיִכּוּל לְהַשִּׁיג אוֹתָם. הַמַּחְשָׁבָה [עֲלִיּוֹנָה] מִמֶּשׁ עַל אַחַת כְּפֶה וְכַמָּה. לְפָנִים מִמַּחְשָׁבָה מִיְהוּ שְׁעוּשָׁה רְעִיּוֹנוֹת? שְׁהָרִי אֵין הַשְּׂפָלָה לְשָׂאֵל, וְכָל שֶׁכֵּן לִדְעַת.

בְּאִי"ן סו"ף אֵין בּוֹ רֶשֶׁם כָּלָל, וּשְׂאֵלָה לֹא תְלוּיָהּ בּוֹ, וְלֹא רְעִיּוֹן לְהִסְתַּפְּלוֹת הַמַּחְשָׁבָה כָּלָל. מִתּוֹךְ נִסְתָּר הַנִּסְתָּר, מֵרֹאשׁ תַּחְתִּית שֶׁל הָאֵין סו"ף, מֵאִיר אֹר דְּקִיק וְלֹא יְדוּע, נִסְתָּר בְּסִתָּר (נ"א בְּרֶשֶׁם) כְּחַד הַמַּחֲט. סוּד נִסְתָּר שֶׁל הַמַּחְשָׁבָה לֹא יְדוּע, עַד שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ אֹר. בְּמִקּוֹם שִׁישׁ בּוֹ רְשׁוּמִים שֶׁל כָּל הָאוֹתוֹת, מִשֶׁם יוֹצְאִים.

בְּרֹאשׁ הַכֹּל. א רֹאשׁ וְסו"ף שֶׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. הַרֶשֶׁם שֶׁנֶּרְשָׁמִים בּוֹ בּוֹ דְמִוֹת רַבּוֹת, אֵינוֹ אֶלָּא אֶחָד.

לְכָל טְמִירִין דְּלֹא אֶתִידַע כָּלָל שְׁלִיט עַל כֹּלָּא וְרֹכֵיב עַל כֹּלָּא. חִיּוֹת דְּאֶתְגַּלְיִין אֲנוּן לְתַתָּא תַּחֲתוֹת אֵלִין עֲלָאִין דְּמִטְמָרן, וְאֶתְנַהֲרן מִבְּנִייהוּ, וְנִטְלִין בְּגִינְיִיהוּ.

חִיּוֹת עֲלָאִין כְּלִיזוֹן בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְעֲלִייהוּ כְּתִיב יְהִי מְאֹרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם וְהָיוּ לְמְאֹרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. כְּלִיזוֹ תְלִיין בְּהֵוֹא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. רְקִיעַ שְׁעַל גְּבִי חִיּוֹת דָּא הֵוֹא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְדָמוֹת עַל רְאִשֵׁי חֲחִיָּה רְקִיעַ פְּעִין הַקְּרַח דָּא הֵוֹא קְדָמוֹן (נ"א ה' קדמון).

דְּהָא מִתְמָן וְלְהִלָּאָה לִית מָאן דְּיִכִּיל לְאַסְתַּכְּלָא וְלִמְנַדַּע. מָאִי טַעְמָא מִשׁוּם דְּאִיהוּ סְתִים בְּמַחְשָׁבָה. וּמַחְשָׁבָה דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא סְתִימָא עֲלָאָה. מַחְשָׁבָה דְּבַר נֶשׁ בְּכָל עֲלָמָא (ס"א לא יביל) לְאַתְדַּבְּקָא וְלִמְנַדַּע לָהּ. מִלִּין דְּתְלִיין בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה לִית מָאן דְּיִכִּיל לְאַתְדַּבְּקָא לוּן. מַחְשָׁבָה (עֲלָאָה) מִמֶּשׁ עַל אַחַת כְּפֶה וְכַמָּה. לְגוֹ מִן מַחְשָׁבָה מָאן אִיהוּ דְּעֵבִיד רְעִיּוֹנִי. דְּהָא לִית סוּכְלָתְנוּ לְמִשְׂאֵל כָּל שֶׁכֵּן לְמִנְדַּע.

אִי"ן סו"ף לִית בֵּיה רְשׁוּמָא כָּלָל וְלֹא תְלִיא שְׂאֵלְתָא בֵּיה וְלֹא רְעִיּוֹנָא לְאַסְתַּכְּלוֹתָא דְּמַחְשָׁבָה כָּלָל. מְגוֹ סְתִימָא דְּסְתִימָא, מְרִישׁ נְחִיתוֹ דְּאֵין סו"ף, נְהִיר נְהִירוֹ דְּקִיק וְלֹא יְדִיעַ. סְתִים בְּסְתִימוֹ (נ"א בְּרֶשֶׁמוֹ) פְּחִדוּדָא דְּמַחְטָא. רְזָא סְתִימָא דְּמַחְשָׁבָה לֹא יְדִיעַ עַד דְּאֶתְפַּשֵּׁט נְהִירוֹ מִגְּיָה. בְּאַתְר דְּאִית בֵּיה רְשִׁימִין דְּאֶתְוּוֹן כְּלִיזוֹ. מִתְמָן נִכְקָן.

בְּרִישׁ כֹּלָּא. א רִישָׁא וְסוּפָא דְּכָל הַדְּרָגִין. רְשִׁימוֹ דְּאֶתְרִשִׁים בֵּיה הַדְּרָגִין כְּלִיזוֹ.

כָּל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא נִקְרָא אֶלָּא אֶחָד. לְהִרְאוֹת שְׂאֵף עַל גַּב שִׁישׁ

וְדָאֵי הִיא הָאוֹת שְׁעֲלִינִים וְתַחֲתוֹנִים תְּלוּיִים בָּהּ. רֵאשִׁית שֶׁל אֶלֶף, סֵתֵר שֶׁל סוּד הַמַּחְשָׁבָה הַעֲלִינָה. וְאוֹתָהּ הַתְּפֹשֶׁטוֹת שֶׁל אוֹתוֹ רְקִיעַ עֲלִיּוֹן, הַכֹּל נִסְתָּר בְּאוֹתוֹ הָרֵאשׁ. בְּגִלְל שְׁפִשְׁיוּצֵאת א' מְרַקֵּיעַ הִזָּה, בְּדַמוֹת שֶׁל סוּד רֵאשׁ הַמַּחְשָׁבָה יוֹצֵאת. בְּאוֹתוֹ אֲמַצֵּעַ שֶׁל אֶלֶף פְּלוֹלִים בּוֹ שֵׁשׁ דְּרָגוֹת, סוּד שֶׁל כָּל הַחַיּוֹת הַנִּסְתָּרוֹת הַעֲלִינּוֹת [כ"א שְׁעוֹלוֹת] [כ"א שְׁתַּלּוּיּוֹת] מִתּוֹךְ הַמַּחְשָׁבָה.

אוֹר אֶחָד שְׁמַאִיר וְנִגְנֹו, זֶה אוֹר שֶׁל אוֹת ט שֶׁל בְּרֵאשִׁית. חֹם הַיּוֹם שֶׁהִיא יוֹשֵׁב אֲבָרְהָם פֶּתַח הָאֵהֶל, שֶׁהוּא פֶּתַח מְלֻמְטָה לְמַעְלָה, וְחֹם הַיּוֹם מַאִיר עַל אוֹתוֹ פֶּתַח וּמַאִיר מִשָּׁם.

שְׁנֵי אוֹר שְׁהוֹלֵף לְהִיּוֹת חֲשׂוֹף לְעַת פְּנוֹת עָרֵב. הַסוּד שֶׁל תְּפִלַּת יִצְחָק לְהַתְּקִין דְּרָגָה זוֹ, שְׁכַתּוֹב (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה לְפָנוֹת עָרֵב. הַסְּתַפְלוֹת שֶׁל עָרֵב, וְחֲשׂוֹכִים כָּלֵם אֲצִלוֹ. בְּפָנוֹת הָעָרֵב הִזָּה הַסְּתַפֵּל יִעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מִמְּנָה שֶׁל עֶשׂוֹ.

שְׂרִישֵׁי אוֹר שְׁפּוֹלֵל שְׁנֵי אֵלוֹ, אוֹר שְׁמַאִיר בְּרִפּוּאָה, סוּד הַכְּתוּב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וְדָאֵי כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאוֹתוֹ פְּנוֹת עָרֵב. מִכָּאן וְהִלָּאָה וְהוּא צֹלַע עַל יָרְכוֹ. זֶהוּ נִצַּח יִשְׂרָאֵל.

עַר יָרְכוֹ, יָרְכוֹ כְּתוּב וְלֹא יָרְכִיו, זֶה דְּרָגָה רְבִיעִית, שֶׁלֹּא הַתְּנַבֵּא אִישׁ מִשָּׁם עַד שֶׁבֵּא שְׁמוּאֵל, וְעֲלִיו כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֲזַ נִתְּקַן שֶׁהִיא חֲלָשׁ כְּשֶׁהַסְּתַפֵּן יִעֲקֹב אֲבִינוֹ עִם הַמִּמְנָה שֶׁל עֶשׂוֹ.

וַיִּנְעַ בְּכַף יָרְכוֹ. כְּשֶׁבֵּא אֲצֵל יִעֲקֹב, לָקַח כַּח מְאוֹתוֹ פְּנוֹת עָרֵב בְּדִין הַקָּשָׁה. וַיַּעֲקֹב הִזָּה נִכְלָל בּוֹ

וְלֹא אֶקְרִי אֶלָּא אֶחָד. לְאַחֲזָאָה דְּאָף עַל גַּב דְּאִית בֵּיה דְּיוֹקְנִין סְגִיִּין לָאו אִיהוּ אֶלָּא חַד. וְדָאֵי אִיהוּ אֶת דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין תְּלִיין בֵּיה. רֵאשִׁיתָּא דְּאֶלֶף טְמִירוֹ דְּרָזָא דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה. וְהִיא אֶתְפֹּשֶׁטוֹ דֵּהִיא רְקִיעַ עֲלָאָה כֹּלָּא סְתִימָה בֵּיהוּא רִישָׁא. בְּגִין דְּכַד נְפִיק א' מֵהֵאֵי רְקִיעַ בְּדִיוֹקְנָא דְּרָזָא דְּרִישָׁא דְּמַחְשָׁבָה נְפָקָא. בֵּיהוּא אֲמַצְעִיתָּא דְּאֶלֶף שִׁית דְּרָגִין כְּלִילָן בֵּיה רָזָא דְּכִלְהוּ חַיּוֹת טְמִירִין עֲלָאִין (כ"א דְּסִלְקוֹ) (כ"א דְּתַלּוּיּוֹ) מִגּוֹ מַחְשָׁבָה.

חַד נְהִירוֹ דְּנְהִיר וְאַתְּגַנְיִו. דְּהָא נְהִירוֹ דְּאֶת (ט) דְּבְרֵאשִׁית (כ"א ב' דְּבְרֵאשִׁית). חֹם הַיּוֹם דֵּהוּא אֲבָרְהָם יְתִיב פֶּתַח הָאֵהֶל דְּאִיהִי פֶּתַחַּא מִתְּתָא לְעִילָא. וְחֹם הַיּוֹם נְהִיר עַל הִיא פֶּתַחַּא וְנְהִירָא מִתְּתָן.

תְּנַנְנָא נְהִירוֹ דְּאֲזִיל לְאַתְחַשְׁכָּא לְעַת פְּנוֹת עָרֵב. רָזָא דְּצִלוֹתָא דְּיִצְחָק לְאַתְקַנָּא הֵאֵי דְּרָגָא דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה לְפָנוֹת עָרֵב. אֶסְתַּפְלוֹתָא דְּעָרֵב וְחֲשׂוֹכֵן כְּלָהוּ לְגַבִּיָּה. בֵּהֵאֵי פְּנוֹת עָרֵב וְאַסְתַּפֵּל (נ"א אֶסְתַּפְלוֹ) יִעֲקֹב בֵּיהוּא מִמְּנָא דְּעֶשׂוֹ. תְּלִיתָאָה נְהִירוֹ דְּכִלִּיל תְּרִין (דף כא ע"ב) אֶלִּין. נְהִירוֹ דְּנְהִיר בְּאַסְוֹתָא. רָזָא דְּכְתִיב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וְדָאֵי כַּד אֶתְפְּלִיל בֵּיהוּא פְּנוֹת עָרֵב. מִכָּאן וְהִלָּאָה וְהוּא צוֹלַע עַל יָרְכוֹ. דָּא אִיהוּ נִצַּח יִשְׂרָאֵל.

עַר יָרְכוֹ יָרְכוֹ כְּתִיב וְלֹא יָרְכִיו, דָּא דְּרָגָא רְבִיעִאָה. דְּלֹא אֶתְנַבֵּי בַר נֶשׁ מִתְּתָן עַד דְּאֶתָּא שְׁמוּאֵל, וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל וְגו', כְּדִין אֶתְקַן דֵּהוּא חֲלָשָׁא מִכַּד אֶסְתַּפֵּן יִעֲקֹב אֲבִינוֹ בְּמִמְנָא דְּעֶשׂוֹ.

וַיִּנְעַ בְּכַף יָרְכוֹ כַּד אֶתָּא לְגַבִּי דְּיַעֲקֹב נִטְל

וְלֹא יָכַל לוֹ. וַיֵּרָא פִּי לֹא יָכַל לוֹ
וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ. לָקַח תְּקַף הַדִּין
מִשָּׁם, בְּגַלְל שְׂיִרְךָ הוּא מַחוּץ
לַגּוֹף. שְׂיִעֲקֹב הִיָּה גּוֹף, וְגוֹפוֹ
הִיָּה כְּלוּל בְּסוּד שֶׁל שְׂתֵי דְרָגוֹת
בְּסוּד שְׁנֵי אָדָם. כִּיּוֹן שֶׁלָּקַח
תְּקַף מַחוּץ לַגּוֹף, מִיָּד - וַתִּקַּע כַּף
יָרֵךְ יַעֲקֹב.

וְלֹא הִתְנַבֵּא אִישׁ מִשָּׁם עַד שֶׁבָּא
שְׁמוּאֵל, וְעַל זֶה נִצַּח יִשְׂרָאֵל
כְּתוּב בּוֹ, כִּי לֹא אָדָם הוּא.
יְהוֹשֻׁעַ נִתְנַבֵּא מֵהוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה,
שְׁפָתוֹב (במדבר כז) וְנִתְּתָה מֵהוֹדֶךָ
עָלָיו. הוֹד. וְזוֹ דְרָגָה חֲמִישִׁית.
נִצַּח - יָרֵךְ שְׁמַאל שֶׁל יַעֲקֹב. וְלָכֵן
כָּא דוֹד וְכָלֵל אוֹתוֹ בְּיָמֵינוּ,
שְׁפָתוֹב (תהלים טו) נְעֻמּוֹת בְּיָמֵינוּ
נִצַּח. יָמֵינוּ לֹא כְּתוּב אֶלֶּא
בְּיָמֵינוּ. מַה הַטַּעַם נִחְלָשָׁה יָרֵךְ
יַעֲקֹב? בְּגַלְל שֶׁהִתְקַרַּב אֵלָיו צַד
הַטְּמֵאָה וְלָקַח מִמֶּנּוּ כַח,
וְהִתְעַכֵּב עַד שְׁמוּאֵל. וְעַל זֶה כָּא
לְהַזְכִּיר שֶׁזָּהוּ יָרֵךְ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שְׁפָתוֹב וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה
כָּל דְּבָרָיו הָיוּ בְּדִין בְּרֵאשִׁית
וְלְבִסוּף.

וְעוֹד, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּלֵל
אוֹתוֹ אַחַר כֵּף בְּהוֹד, מִתִּי? לְאַחַר
שֶׁמֶשַׁח מְלָכִים. וְעַל זֶה הוּא
שְׁקוּל כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. מַה מֹּשֶׁה
וְאַהֲרֹן בְּשְׁנֵי צְדָדִים שְׁלֹמְעֵלָה -
גַּם הוּא לְמַטָּה כְּמוֹ שְׂאוֹתָם שְׁנֵי
הַצְּדָדִים, וּמִי הֵם? נִצַּח וְהוֹד,
כְּמוֹ שֶׁמֶשַׁה וְאַהֲרֹן שְׁלֹמְעֵלָה.
וְכָל הַדְּרָגוֹת אַחֲזוּזוֹת זוֹ בְּזוֹ,
שְׁפָתוֹב (שם טז) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
בְּכַהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ.
שְׁהָרֵי שֶׁשָּׂה צְדָדִים נִכְלָלוּ
בְּאַחֲזוּזוֹת זוֹ בְּזוֹ.

כְּמוֹ שְׂאֵלָה אַחֲזוּזִים, מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וּשְׁמוּאֵל - כֵּף גַּם אַחֲזוּזִים
יַעֲקֹב מֹשֶׁה וְיוֹסֵף. יַעֲקֹב בְּעַל
הַבַּיִת. מִת יַעֲקֹב - נִטְל מֹשֶׁה אֶת
הַבַּיִת, וְצָנָה אוֹתָהּ בְּחַיָּיו. יוֹסֵף

תְּקַפָּא מֵהֵוּא פְּנוֹת עַרְבַּ בְּדִינָא תְּקִיפָא. וַיַּעֲקֹב
הָוָה אֶתְּכָלִיל בֵּיהּ וְלֹא יָכִיל לֵיהּ. וַיֵּרָא כִּי לֹא
יָכוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ. נִטְל תְּקַפָּא דְּדִינָא
מִתַּמָּן. בְּגִין דְּיִרְכָא אִיהוּ לְבַר מַגּוּפָא. דְּיַעֲקֹב
גּוּפָא הָוָה, וְגוּפִיהּ הָוָה כָּלִיל בְּרָזָא דְּתַרִּין
דְּרָגִין בְּרָזָא דְּאֶקְרִי אָדָם. כִּיּוֹן דְּנִטְל תְּקַפָּא
לְבַר מַגּוּפָא, מִיָּד וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב.

וְלֹא אִתְּנִיבֵי בַר נֶשׁ מִתַּמָּן עַד דְּאֵתָא שְׁמוּאֵל.
וְעַל דָּא נִצַּח יִשְׂרָאֵל פְּתִיב בֵּיהּ פִּי לֹא
אָדָם הוּא. יְהוֹשֻׁעַ אִתְּנִיבֵי מֵהוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
דְּכְתִיב (במדבר כז) וְנִתְּתָה מֵהוֹדֶךָ עָלָיו. הוֹד. וְדָא
דְּרָגָא חֲמִישִׁאָה. נִצַּח יִרְכָא שְׁמַאלָא דְּיַעֲקֹב.
וּבְגִין כֵּף אֵתָא דוֹד וְכָלִיל לֵיהּ בְּיָמֵינוּ דְּכְתִיב,
(תהלים יו) נְעֻמּוֹת בְּיָמֵינוּ נִצַּח. יָמֵינוּ לֹא כְּתִיב
אֶלֶּא בְּיָמֵינוּ. מָאִי טַעְמָא אִתְּחַלֵּשׁ יִרְכָא
דְּיַעֲקֹב, בְּגִין דְּאִתְּקַרַּב בֵּיהּ סֵטֵר מְסַאָבָא
וְנָקִיט תְּקַפָּא מִנִּיהּ וְאִתְּעַכֵּב עַד שְׁמוּאֵל, וְעַל
דָּא אֵתָא לְאַדְפְּרָא דְּדָא אִיהוּ יִרְכָא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּכְתִיב וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כָּל מִלוּי
הוּוּ בְּדִינָא בְּשִׁירוּתָא וּבְסוּפָא.

וְתוֹ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלִיל לֵיהּ לְבַתָּר בְּהוֹד.
אִימְתִי לְבַתָּר דְּמֶשַׁח מְלָכִין. וְעַל דָּא
שְׁקִיל אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. מַה מֹּשֶׁה וְאַהֲרֹן
בְּתַרִּין סֵטֵרִין דְּלַעֲיִלָא, אִף הוּא לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא
דְּאֲנוּן תַּרִּין סֵטֵרִי. וּמָאן אֲנוּן. נִצַּח וְהוֹד.
כְּגוּוֹנָא דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דְּלַעֲיִלָא. וְכִלְהוּ דְּרָגִין
אַחֲזִדֵּן דָּא בְּדָא דְּכְתִיב, (תהלים טז) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
בְּכַהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. דְּהָא שִׁית
סֵטֵרִין אִתְּכָלִילוּ וְאַחֲזִדֵּן דָּא בְּדָא.

בְּמָה דְּאֵלִין אַחֲזִדֵּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּשְׁמוּאֵל,
אוּף הָכִי אַחֲזִדֵּן (כ"א דָּא בְּדָא) יַעֲקֹב מֹשֶׁה
וְיוֹסֵף. יַעֲקֹב מְאָרִיָּה דְּבִיתָא. מִית יַעֲקֹב נִטְל
מֹשֶׁה בִּיתָא וּמִנֵּי לָהּ בְּחַיָּיו. יוֹסֵף עַל יָדֵי

על ידי יעקב ומשה היה צדיק.
[ושגורם לא שמשו הבית אלא ביוסף, בגלל שהיה צדיק].

יעקב ביוסף לקח את הבית, שכתוב (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף. משה לא שמש בה עד שלקח אותו את יוסף. כשיצאה השכינה מהגלות, לא יכול להזדווג בה, רק ביוסף, שכתוב (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. למה כתוב עמו? אלא גוף לא מזדווג בנקבה עד שמזדווג עם הברית. ועל זה משה לקח לו את יוסף עמו. פיון שהיה עמו, שמש בנקבה פראוי. ולכן יעקב משה ויוסף הולכים כאחד.

יעקב מת, וגופו הכניסו אותו לארץ הקדושה. יוסף מת, גופו לא נקבר בארץ הקדש, אלא עצמותיו. משה [מת] - לא זה ולא זה, למה? אלא יעקב בעלה הראשון של הגבריה היה. מת יעקב - הזדווגה במשה. ובעוד שמשו היה בעולם הזה, צוה אותה פראוי, והוא היה בעלה השני. את יעקב הכניסו לארץ הקדושה כשגופו שלם, בגלל שהוא גוף. יוסף - עצמותיו ולא גופו, בגלל שעצמות הם צבאות ומחנות שלמעלה, וכלם יוצאים מאותו צדיק. והצדיק נקרא צבאות. מה הטעם? בגלל שכל צבאות ומחנות עליונים יוצאים ממנו, ועל זה עצמותיו, שהן צבאות, נכנסו לארץ.

משה היה בחוץ, ולא נכנס לשם לא גופו ולא עצמותיו. אלא נכנסה השכינה לארץ. אחר שמשו מת וחזרה לבעלה הראשון, ודאי הוא יעקב. מפאן נקבה שנשאת לשנים באותו העולם, היא חוזרת לראשון. משה היה בחוץ, פיון שבעלה הראשון היה בארץ.

דיעקב ומשה הנה צדיק. (והרנוייהו לא שמשו ביתא אלא ביוסף בגין דהנה צדיק).

יעקב ביוסף נטל ביתא דכתיב, (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף. משה לא שמש בה עד דנטל ליה ליוסף. כד נפקת שכינתא מן גלותא לא יכיל לאזדווגא בה אלא ביוסף דכתיב, (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. אמאי כתיב עמו. אלא גופא לא אזדווג בנוקבא עד דאזדווג בהדי ברית. ועל דא משה נטל ליה ליוסף עמיה. פיון דהנה עמיה שמש בנוקבא כדקא יאות. ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא אזלי.

יעקב מית וגופיה אעלו ליה בארעא קדישא. יוסף מית גופיה לא אתקבר בארעא קדישא אלא גרמוי. משה (מית) לא האי ולא האי. אמאי. אלא יעקב בעלה קדמאה דמטרוניתא הנה. מית יעקב אזדווגא ביה במשה. ובעוד דהנה משה בהאי עלמא מני לה כדקא יאות ואיהו הנה בעלה תניינא. יעקב אעילו ליה לארעא קדישא גופיה שלים בגין דאיהו גופא. יוסף גרמוי ולא גופיה בגין דגרמין אנון חיילין ומשריין דלעילא וכלהו נפקי מההוא צדיק. וצדיק צבאות אקרי. מאי טעמא, בגין דכל צבאות ומשריין עלאין מניה נפקין. ועל דא גרמוי דאנון צבאות אעלו בארעא.

משה הנה לבר ולא עאל תמן לא גופיה ולא גרמוי אלא אעלת שכינתא בארעא. בתר דמית משה ואתהדרת לבעלה קדמאה ודאי איהו יעקב. מפאן נוקבא דאתנסיבת בתרין, בההוא עלמא אהדרת לקדמאה. משה הנה לבר פיון דבעלה קדמאה הנה בארעא.

מֹשֶׁה זָכָה בְּחַיָּיו מֵהַ זָכָה שֶׁלֹּא זָכָה
 בּוֹ יַעֲקֹב. יַעֲקֹב שָׁמַשׁ בַּהּ בְּאוֹתוֹ
 עוֹלָם, וּמֹשֶׁה פְּעוּלָם הָיָה. וְאִם
 תֹּאמַר שֶׁזֶּה הֵינָה הַחֲסָרוֹן שֶׁל
 מֹשֶׁה - לֹא כֵּן! אֲלֵא כִּשְׂיִצְאוֹ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, מִצַּד הַיּוֹבֵל
 הַיָּה, וְכָל אוֹתָם שְׁשִׁים רְבּוּא הָיוּ
 מִעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן. וּבְאוֹתָהּ הַדְּמוּת
 הַלְכוּ בְּמִדְבָּר, וְאֶחָד מֵהֶם לֹא
 נִכְנַס לְאֶרֶץ, אֲלֵא בְּנֵיהֶם
 תּוֹלְדוֹתֵיהֶם כְּרֵאוּי, שֶׁהֵם תִּקּוּן
 הַלְבָנָה, וְכָל מַעֲשֵׂי הָאֶרֶץ הָיוּ
 תִּקּוּן הַלְבָנָה.

מֹשֶׁה שָׁמַשׁ בְּלְבָנָה פְּעוּד שֶׁהוּא
 בְּגוּף וְצוּה אוֹתָהּ לְרִצּוֹנוֹ,
 וְכִשְׁנִפְטָר מִהַעוֹלָם הָיָה, עָלָה
 בְּעֲלִיָּה עֲלִיּוֹנָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
 וְחִזַּר בְּרוּחַ לַיּוֹבֵל הַעֲלִיּוֹן (בַּיָּה),
 וְשֵׁם נִדְבַק בְּאוֹתָם שְׁשִׁים רְבּוּא
 שֶׁהָיוּ שְׁלוֹ. מֵה שֶׁלֹּא הָיָה כֵּן
 לַיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא חִזַּר בְּרוּחַ לְתוֹךְ
 הַשְּׁמִטָּה מֵה שֶׁלֹּא הָיָה כֵּן בְּחַיָּיו,
 [הָיִיתָ] כִּיּוֹן שְׁבִית אַחַר הָיָה לוֹ.

וְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה נִתְמַקְנָה בְּתִקּוּן
 [הַעוֹלָם שְׁלֵמָה] בְּכַח שְׁלֵמָעֲלָה. וְעַל
 זֶה לֹא רֵאוּי לְהִיּוֹת כָּלֶם כְּאֶחָד.
 אֲלֵא שֶׁל הַעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן הָיוּ
 לְבָדֶם כָּלֶם בְּרוּחַ, וְאֲלֵא שֶׁל
 הַעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הָיוּ כָּלֶם לְבָדֶם
 בְּגוּף, וְלֹא רֵאוּיִים לְהִיּוֹת אֲלֵה
 וְאֲלֵה בְּתוֹךְ הַלְבָנָה, אֲלֵא אֲלֵה
 תוֹךְ הַלְבָנָה וְאֲלֵה בְּחוּץ, לְהֵאִיר
 אֲלֵה מִתּוֹךְ אֲלֵה. וְכָלֶם שְׁנִכְנְסוּ
 בְּאֶרֶץ, דְּמוּת הָרֵאוּשׁוֹנִים הָיוּ,
 וְלֹא הָיוּ בְּעֲלִיָּה עֲלִיּוֹנָה כְּמוֹתֶם,
 בְּגִלְל שֶׁלֹּא יָהִי דוֹר וְלֹא הָיָה
 מִקְדָּם כְּמוֹ אוֹתָם רֵאוּשׁוֹנִים
 שְׁנִרְאָה לָהֶם זִיו כְּבוֹד רְבוּנָם
 פְּנִים בְּפְנִים.

יַעֲקֹב שָׁמַשׁ בְּנִשְׁוֹתָיו בְּגוּף, אַחַר
 כֵּן נִדְבַק רִיחַ בְּרוּחַ. מֹשֶׁה נִפְרַד
 מֵאִשְׁתּוֹ וְשָׁמַשׁ כְּשֶׁהוּא בְּגוּף
 בְּאוֹתָהּ רִיחַ קְדוּשָׁה. אַחַר כֵּן
 נִדְבַק רִיחַ בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה טְמִירָה

מֹשֶׁה זָכָה בְּחַיָּיו מֵהַ דְּלָא זָכָה בֵּיהַ יַעֲקֹב.
 יַעֲקֹב שָׁמַשׁ בַּהּ בְּהֵוּא עֲלֵמָא, מֹשֶׁה
 בְּהֵאִי עֲלֵמָא. וְאִי תִימָא דְגָרִיעוֹ דְּמֹשֶׁה הָיָה.
 לֹאוּ הָכִי. אֲלֵא כַּד נִפְקִי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 מִסְטָרָא דִּיּוֹבְלָא הָיָה. וְכָל אֲנוּן שְׁתִּין רַבְרָבָן
 מִעֲלֵמָא עֲלֵאָה הָוּ. (דף כב ע"א) וּבְהֵוּא דִּיּוֹקְנָא
 אֲזִלוּ בְּמִדְבָּרָא וְחַד מְנַהוּן לָא עֲאֵלוּ בְּאַרְעָא.
 אֲלֵא בְּנֵיהוֹן תּוֹלְדִין דְּלֵהוֹן כְּדָקָא חֲזִי דְּאֲנוּן
 תִּקּוּנָא דְּסִיְהָרָא. וְכָל עוֹבְדֵי אֶרְעָא תִּקּוּנָא
 דְּסִיְהָרָא הָוּ.

מֹשֶׁה שָׁמַשׁ בְּסִיְהָרָא פְּעוּד דְּאִיהוּ בְּגוּפָא
 וּמְנִי לָהּ לְרַעוּתִיָּה. כַּד אֲתַפְטָר מֵהֵאִי
 עֲלֵמָא סְלִיק בְּסְלִיקוֹ עֲלֵאָה בְּרוּחָא קְדִישָׁא
 וְאֲתַהֲדַר בְּרוּחָא לַיּוֹבְלָא עֲלֵאָה וְתַמָּן אֲתַדְבָּקוּ
 בְּאֲנוּן שִׁיתִין רְבּוּא דְהוּוּ דִּילִיָּה. מֵה דְּלָא הָיָה
 כֵּן לַיַּעֲקֹב דְּהוּא אֲתַהֲדַר בְּרוּחָא לְגוֹ שְׁמִטָּה
 מֵה דְּלָא הָיָה כֵּן בְּחַיָּיו (בַּיָּו) כִּיּוֹן דְּבִיתָא אַחְרָא
 הָיָה לִיָּה.

וְאַרְעָא קְדִישָׁא בְּתִקּוּנָא (דְּעֲלֵמָא נִיא דְּלֵתְמָא)
 אֲתַתְקַנְתָּ בְּחִילָא דְּלַעֲלֵלָא. וְעַל דָּא
 לֹא אֲתַחֲזוּן לְמַהוּי כְּלֵהוּ כְּלֵהוּ פְּחָדָא. אֲנוּן דְּעֲלֵמָא
 עֲלֵאָה הָוּ בְּלַחֲוֹדֵייהוּ כְּלֵהוּ בְּרוּחָא. וְאֲנוּן
 דְּעֲלֵמָא תַתָּאָה הָוּ בְּלַחֲוֹדֵייהוּ כְּלֵהוּ בְּגוּפָא.
 וְלֹא אֲתַחֲזוּן לְמַהוּי אֲלִין וְאֲלִין גּוֹ סִיְהָרָא.
 אֲלֵא אֲלִין גּוֹ סִיְהָרָא. וְאֲלִין לְבַר. לְנֵהָרָא
 אֲלִין מְגוֹ אֲלִין. וְכְלֵהוּ דְּעֲאֵלוּ בְּאַרְעָא דִּיּוֹקְנָא
 דְּקַדְמָאִי הָוּ. וְלֹא הָוּ בְּסְלִיקוֹ עֲלֵאָה
 כְּוֹתֵייהוּ. בְּגִין דְּלֹא יָהֵא דְרָא וְלֹא הָיָה
 מִקְדָּמַת דְּנָא כְּאֲנוּן קְדִמָּאִי דְּאֲתַחֲזִיא לְהוֹן זִיו
 יִקְרָא דְּמֵאֲרִיְהוֹן אֲפִין בְּאֲפִין.

יַעֲקֹב שָׁמַשׁ בְּנִשְׁוִי בְּגוּפָא. לְבַתָּר אֲתַדְבַּק
 רִיחָא בְּרוּחָא. מֹשֶׁה אֲתַפְרֵשׁ מֵאֲתַתִּיָּה
 וְשָׁמַשׁ כַּד אִיהוּ בְּגוּפָא בְּהֵוּא רִיחָא קְדִישָׁא.

שֶׁל מַעֲלָה, וְכָל הַדְּרָגוֹת הַיּוֹ
 נִדְבָקִים כִּלְוֹן כְּאַחַד. רִוְחוֹ שֶׁל
 מִשָּׁה הָיָא מְהִיבֵל, גּוֹפּוֹ
 מִהַשְׁמַטָּה. רִוְחוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
 לְהַתְּדַבֵּק בְּשִׁמְטָה. גּוֹף שֶׁל נְשׁוֹתָיו
 הָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. כָּל אוֹתָם
 מְאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים בְּדַמוֹת שֶׁלָּהֶם
 לְמַטָּה בְּאַרְץ [ג'א בְּדַמוֹתָם לְמַטָּה מֵהֶם
 בְּדַמוֹתָם לְמַטָּה בְּאַרְץ], וְכֻלָּם תְּלוּיִים
 בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. כָּאֵן סוּד שֶׁל שְׁנֵי
 שְׁמוֹת כְּלוּלִים כְּאַחַד וְתַקוּנָם
 שְׁלֹשָׁה, וְחוֹזְרִים לְאַחַד זֶה כְּנֶגֶד
 זֶה. וְהוּא שֵׁם גְּלוּף חֲקוּק כְּלוּלִים
 בְּסוּד זֶה שֶׁל הָאֱמוּנָה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם. סוּד
 ה' לִירְאוֹ וְגו' (תהלים כה). פֶּתַח אֲתוֹ
 זֶקֶן הַזְּקֵנִים וְאָמַר: שְׁמַעוֹן שְׁמַעוֹן,
 מִי הוּא שְׁאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 נַעֲשֵׂה אָדָם? מִיֵּהוּ כָּאֵן אֱלֹהִים
 זֶה? בֵּין כֹּף פֶּרַח אוֹתוֹ זֶקֶן הַזְּקֵנִים
 וְלֹא רָאָה אוֹתוֹ. וְכִמּוֹ שֶׁשְׁמַע רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, שֶׁהִיָּה קוֹרֵא לוֹ שְׁמַעוֹן
 וְלֹא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לְחֻבְרָיו:
 וְדַאי זֶהוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁנֹאמַר בּוֹ (דְּנִיאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין
 יוֹשֵׁב. הָרִי כַּעַת זוֹהִי שַׁעַה לְפֶתַח
 בְּסוּד הַזֶּה, שְׁוֹדַאי יֵשׁ כָּאֵן סוּד
 שֶׁלֹּא נִתֵּן רְשׁוֹת לְהַתְּגַלּוֹת, וְכַעַת
 מְשַׁמַּע שְׁנִתְּנָה רְשׁוֹת לְהַתְּגַלּוֹת.
 פֶּתַח וְאָמַר, (מִשְׁל) לְמַלְךְ שֶׁהִיוֹ לוֹ
 כְּמָה בְּנִינִים לְבָנוֹת וְהִיָּה לוֹ אֶמֶן,
 וְאוֹתוֹ אֶמֶן לֹא הָיָה עוֹשֶׂה דְבָר
 אֶלֶּא מְרֻשּׁוֹת הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שְׁאִתָּה
 אוֹמַר (מִשְׁלִי ח) וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ אֶמֶן.
 הַמֶּלֶךְ הוּא וְדַאי חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה
 לְמַעֲלָה, וְעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי (הוּא) מֶלֶךְ
 לְמַטָּה. אֱלֹהִים אֶמֶן לְמַעֲלָה, וְזוֹ
 אִם הָעֲלִיוֹנָה. אֱלֹהִים אֶמֶן לְמַטָּה,
 וְזוֹ שְׁכִינָה שְׁלֹמַטָּה.

וְרֵאשָׁה אֵין רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת דְּבָר
 בְּלִי רְשׁוֹת בְּעֵלָה, וְכָל הַבְּנִינִים

לְבַתָּר אֲתַדְּבַק רִוְחָא בְּרוּחָא עַלְמָה טְמִירָא
 דְּלַעֲיִלָּא. וְכָל דְּרַגִּין הוּוּ מִתְּדַבְּקֵן כְּלַהּוּ
 כְּחֻדָּא. רִוְחָא דְּמִשָּׁה דְּיוֹבְלָא אִיהוּ גּוֹפִיָּה
 דְּשִׁמְטָה. רִוְחָא דְּיַעֲקֹב לְאַתְּדַבְּקָא בְּשִׁמְטָה,
 גּוֹפִיָּה דְּנִשְׁוִי הָוָה בְּהַאי עַלְמָא. כָּל אֲנוּן
 נְהוּרִין עַלְאִין בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוּן לְתַתָּא בְּאַרְעָא
 (ג'א בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוּן לְתַתָּא מִנְהוּן בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוּן לְתַתָּא בְּאַרְעָא)
 וְכַלְהוּ תְּלִיין בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. הֵכָא רְזָא
 דְּתַרִּין שְׁמַהֲן כְּלִילֵן כְּחֻדָּא וְשְׁכְלוּלָא דְּלַהוּן
 תְּלַתָּא וְאַתְּהִדְרֵן לְחַד דָּא לְקַבֵּל דָּא. וְאִיהוּ
 שְׁמָא גְּלִיפָא מְחַקְקָא כְּלִילֵן בְּהַאי בְּרֻזָּא
 דְּמַהִימְנוּתָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם (תהלים כה) סוּד יי
 לִירְאוֹ וְגו' פֶּתַח הַהוּא סְבָא דְּסַבִּין
 וְאָמַר, שְׁמַעוֹן שְׁמַעוֹן מֵאֵן הוּא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם. (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים) מֵאִי נִיהוּ הֵכָא
 הַאי אֱלֹהִים. אֲדַהֲכִי פֶרַח הַהוּא סְבָא דְּסַבִּין
 וְלֹא חֲמָא לִיָּה. וְכִמּוֹ דְּשְׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן
 דְּהָוָה קָרִי לִיָּה שְׁמַעוֹן וְלֹא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
 לְחֻבְרָיו וְדַאי הַאי הוּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאַתְמַר בֵּיה (דְּנִיאל ז) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב. הָא כַּעַן
 אִיהוּ שַׁעַתָּא לְמַפְתַּח בְּהַאי רְזָא. דְּוְדַאי הֵכָא
 אִית רְזָא דְּלֹא אֲתִיָּהִיב רְשׁוֹ לְאַתְּגַלְיָא. וְכַעַן
 מְשַׁמַּע דְּרְשׁוּתָא אֲתִיָּהִיב לְאַתְּגַלְיָא.

פֶּתַח וְאָמַר לְמַלְכָּא דְּהוּוּה לִיָּה כְּמָה בְּנִינִין
 לְמַבְנִי. וְהוּוּה לִיָּה אוּמְנָא. וְהַהוּא
 אוּמְנָא לֹא הָוָה עֶבֶד מְדַעַם אֶלֶּא מְרֻשׁוֹ
 דְּמַלְכָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מִשְׁלִי ח) וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ
 אֶמֶן. מַלְכָּא וְדַאי אִיהוּ חֲכָמָה עַלְמָה
 לַעֲיִלָּא. וְעַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא (אִיהוּ) מַלְכָּא
 לְתַתָּא. אֱלֹהִים אוּמְנָא לַעֲיִלָּא וְדָא אִימָא
 עַלְמָה. אֱלֹהִים אוּמְנָא לְתַתָּא וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּלְתַתָּא.

וְאַתְתָּא לִית לָהּ רְשׁוֹ לְמַעְבַּד מְדַעַם בְּלֹא רְשׁוֹת בְּעֵלָה. וְכָל בְּנִינִין דְּהוּוּ

שְׁהוּ בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת, הִיָּה אוֹמֵר
 אֲבִ"א בְּאֲמִירָה לְאִמָּ"א, יִהְיֶה
 כְּזֶה וְכֵהָ, וּמִיָּד נִהְיֶה, כְּמוֹ
 שְׁנֹאֲמֵר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
 וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר, הִיָּה אוֹמֵר
 לְאֱלֹהִים יְהִי אוֹר. בְּעַל הַבְּנִיָּן
 הוּא אוֹמֵר, וְהֵאֵמֵן עוֹשֶׂה מִיָּד.
 וְכֵךְ כָּל הַבְּנִיָּנִים בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת
 הִיָּה אוֹמֵר יְהִי רְקִיעַ, יְהִי מְאֹרֹת,
 וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה מִיָּד. כְּשֶׁהֲגִיעַ
 לְעוֹלָם הַפְּרוּד, שֶׁהוּא עוֹלָם
 הַנִּבְדָּלִים, אָמַר הָאֵמֵן לְבַעַל
 הַבְּנִיָּן, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדַמוֹתֵנוּ. אָמַר בְּעַל הַבְּנִיָּן, וַדַּאי
 טוֹב הוּא לַעֲשׂוֹתוֹ, אֲבָל עֲתִיד
 הוּא לְחַטָּא לְפָנֶיךָ בְּגַלְלֵי שֶׁהוּא
 כְּסִיל. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם י) בֵּן חָכָם
 יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹנֵת אִמּוֹ.
 הִיא אֲמָרָה, אַחַר שְׁחָטְאוּ תְלוּי
 בְּאִמָּ"א וְלֹא בְּאֲבִ"א, אֲנִי רֹצֵחַ
 לְבָרָא אוֹתוֹ בְּדַמוֹת שְׁלִי. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ, וְלֹא רֹצֵחַ לְשִׁתְּףֵי בּוֹ
 אֲבִ"א. בְּזִמְנֵן שְׁחָטָא מַה כְּתוּב?
 (ישעיה ג) וּכְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלְחָה
 אִמְכֶם. אָמַר הַמֶּלֶךְ לְאִמָּ"א, וְלֹא
 אֲמַרְתִּי לָךְ שְׁעֵתִיד הוּא לְחַטָּא !
 בְּאוֹתוֹ זִמְנֵן גָּרַשׁ אוֹתוֹ וּגְרַשׁ אֶת
 אִמּוֹ עִמוֹ. וְלִכְּנֵן כְּתוּב (משלי י) בֵּן
 חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹנֵת
 אִמּוֹ. בֵּן חָכָם - זֶה אָדָם שֶׁהוּא
 בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת. וּבֵן כְּסִיל - זֶה
 אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה.

קָמוּ כָּל הַחֲבָרִים וְאָמְרוּ, רַבִּי
 רַבִּי, וְכִי יֵשׁ פְּרוּד בֵּין אֲבִ"א
 וְאִמָּ"א, שְׁמַצַּד שֶׁל אֲבִ"א הוּא
 בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת וּמַצַּד הָאִמָּ"א
 בְּבְרִיאָה? אָמַר לָהֶם, חֲבָרִים
 חֲבָרִים, לֹא כֵךְ זֶה, שֶׁהָרִי אָדָם
 שֶׁל אֲצִילוֹת זָכַר וּנְקֵבָה הִיָּה מַצַּד
 אֲבִ"א וְאִמָּ"א, וְזֶהוּ וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי
 אוֹר מַצַּד הָאֲבִ"א, וַיְהִי אוֹר מַצַּד
 הָאִמָּ"א. וְזֶהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִים.

בְּאֵרַח אֲצִילוֹתָא הָוָה אָמַר אֲבִ"א בְּאֲמִירָה
 לְגַבֵּי אִמָּ"א יְהִי כְדִין וְכְדִין, וּמִיָּד הָוָה. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.
 וַיֹּאמֶר הָוָה אָמַר לְאֱלֹהִים, יְהִי אוֹר. מְאִרֵי
 דְּבְנֵינָא אִיהוּ אוֹמֵר וְאוֹמְנָא עֲבִיד מִיָּד. וְהָכִי
 כָּל בְּנֵינִין בְּאֵרַח אֲצִילוֹתָא הָוָה אָמַר יְהִי
 רְקִיעַ, יְהִי מְאֹרֹת, וְכָלֵא אֶתְעֲבִיד מִיָּד. כַּד
 מְטָא לְעֵלְמָא דְּפְרוּדָא דְּאִיהוּ עוֹלָם הַנִּבְדָּלִים,
 אָמַר אוֹמְנָא לְמְאִרֵי בְנֵינָא נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. אָמַר מְאִרֵי בְנֵינָא וַדַּאי
 טוֹב הוּא לְמַעַבְדֵי לִיה. אֲבָל עֲתִיד הוּא לְמַחֲטִי
 קָמוּ בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי
 י) בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹנֵת אִמּוֹ.

אִיהוּ אֲמָרָה בְּתַר דְּחוֹבִיָּה תְלִיָא בְּאִמָּ"א וְלֹא
 בְּאֲבִ"א אֲנָא בְּעֵינָא לְמַבְרֵי לִיה
 בְּדִיוֹקְנָא דִּילֵי. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְלֹא בְּעַא
 לְאִשְׁתַּתְּפָא בִּיה אֲבִ"א. בְּזִמְנָא דְּחָב מַה כְּתִיב
 (דף כב ע"ב) (ישעיה ג) וּכְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלְחָה אִמְכֶם. אָמַר
 מְלָכָא לְאִמָּ"א וְלֹא אֲמַרְתִּי לָךְ דְּעֵתִיד הוּא
 לְמַחֲטִי. בְּהֵוָה זִמְנָא תְרִיף לִיה וְתְרִיף אִמָּא
 עִמֵּיה. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, (משלי י) בֵּן חָכָם יִשְׁמַח
 אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹנֵת אִמּוֹ. בֵּן חָכָם, דָּא אָדָם
 דְּאִיהוּ בְּאֵרַח אֲצִילוֹת. וּבֵן כְּסִיל, דָּא אָדָם
 דְּבְרִיאָה.

קָמוּ כָּלֵהוּ חֲבָרֵיָא וְאָמְרוּ רַבִּי רַבִּי, וְכִי אִית
 פְּרוּדָא בֵּין אֲבִ"א וְאִמָּ"א דְּמַסְטְרָא
 דְּאֲבִ"א אִיהוּ בְּאֵרַח אֲצִילוֹת וּמַסְטְרָא
 דְּאִמָּ"א בְּבְרִיאָה. אָמַר לוֹן חֲבָרֵיָא חֲבָרֵיָא
 לָאו הָכִי הוּא, דְּהָא אָדָם דְּאֲצִילוֹתָא דְּכַר
 וְנוֹקְבָא הָוָה מַסְטְרָא דְּאֲבָא וְאִמָּ"א. וְדָא
 אִיהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי
 אוֹר מַסְטְרָא דְּאֲבָא, וַיְהִי אוֹר מַסְטְרָא

אֲבָרָ לְזֶה אֵין בּוּ צֶלֶם וּדְמוּת,
אֵלָא אִם הָעֲלִינָה הִיָּה לָהּ כְּנֻי
אֶחָד שְׁעוּלָה לְחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים,
וְאוֹתוֹ כְּנֻי הוּא אֹר וְחֻשְׁף. וּבְגִלְל
אוֹתוֹ חֻשְׁף שְׁהִיָּה בְּאוֹתוֹ כְּנֻי,
אָמַר אֲבָא שְׁעִתִּיד לְחֻטָּא לְאָדָם
שֶׁל אֲצִילוֹת (נ"א שֶׁל בְּרִיאָה) שֶׁהוּא אֹר
לְבוּשׁ עֲלִיּוֹן (נ"א עֲלִיּוֹן).

וְזֵהוּ הָאֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שְׁגִנּוּ אוֹתוֹ
לְצַדִּיקִים. וְאוֹתוֹ חֻשְׁף שְׁנִבְרָא
בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְרֻשְׁעִים, כְּמוֹ
שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל א-ב) וְרֻשְׁעִים בַּחֻשְׁף
יִדְמוּ, וּבְגִלְל אוֹתוֹ חֻשְׁף שְׁהִיָּה
עֲתִיד לְחֻטָּא לְאוֹתוֹ אֹר, לֹא רָצָה
אֲבָא לְהַשְׁתַּתֵּף בּוֹ. וּבְגִלְל זֶה אָמַר
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ - אוֹתוֹ הָאֹר.
כְּדְמוּתֵנוּ - אוֹתוֹ חֻשְׁף, שֶׁהוּא
לְבוּשׁ לְאֹר, כְּמוֹ שְׁגוּף הוּא לְבוּשׁ
לְנִשְׁמָה. זֵהוּ שְׁכַתוּב (איוב י) עוֹר
וּבֶשֶׁר תִּלְבַּשׁנִי. שְׁמַחוּ כֻלָּם
וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ
לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שְׁלֹא נִשְׁמְעוּ עַד
עַתָּה.

פְּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דְּבָרִים
לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין
אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'. אָמַר, חֲבָרִים
שְׁמַעוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שְׁרָצִיתִי
לְגִלְלוֹת אַחַר שְׁנִתְּנָה (ל') רְשׁוֹת
עֲלִינָה לֹמַר. מִי זֶה שְׁאָמַר רְאוּ
עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא? אֵלָא זֵהוּ
עֲלַת עַל כָּל הָעֲלִינִים, אוֹתוֹ
שְׁנִקְרָא עֲלַת הָעֲלוֹת, עֲלַת
מִהְעֲלוֹת הָאֱלֹהִים, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה אֶחָד
מִהְעֲלוֹת הַלָּלוּ שׁוֹם מַעֲשֶׂה עַד
שְׁיַקַּח רְשׁוֹת מֵאוֹתוֹ שְׁעֲלִיו, כְּמוֹ
שְׁבִאֲרֵנוּ לְמַעְלָה בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וְדָאֵי. עַל שְׁנַיִם נֵאֲמַר.
שְׁאָמַר זֶה לְאוֹתוֹ שְׁלִמְעֵלָה מִמֶּנּוּ
נַעֲשֶׂה. וְלֹא עוֹשֶׂה דְּכָר אֵלָא
בְּרְשׁוֹת וְאִמְרָה מֵאוֹתוֹ שְׁלִמְעֵלָה
מִמֶּנּוּ. וְאוֹתוֹ שְׁלִמְעֵלָה מִמֶּנּוּ לֹא

עָבִיד מִדְּעַם אֵלָא בְּרִשׁוֹ

דְּאֲמַ"א. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין.
אֲבָרָ לְהָאִי לִית בֵּיה צֶלֶם וּדְמוּת. אֵלָא
אֲמַא עֲלָאָה הָיָה לִיה חַד כְּנֻי"י
דְּסָלִיק לְחֻשְׁבָּן אֱלֹהִים. וְהָהוּא כְּנֻי אִיהוּ
אֹר וְחֻשְׁף. וּבְגִין הָהוּא חֻשְׁף דְּהָיָה בְּהָהוּא
כְּנֻי, אָמַר אֲבָא דְּעִתִּיד לְמַחְטִי לְאָדָם
דְּאֲצִילוֹת (נ"א דְּבְרִיאָה) דְּאִיהוּ אֹר לְבוּשׁ עֲלָא"ה
(נ"א עֲלִיּוֹן).

וְהָאִי אִיהוּ אֹר דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּיוֹם רֵאשׁוֹן דְּגִנְזוּ לְצַדִּיקֵיִיא. וְהָהוּא
חֻשְׁף דְּאֲתַבְּרִי בְּיוֹמָא קְדָמָאָה לְרֻשְׁעֵיִיא
כְּמָה דְּאֲתַתְּ אָמַר, (שְׁמוּאֵל א ב) וְרֻשְׁעִים בַּחֻשְׁף
יִדְמוּ, וּבְגִין הָהוּא חֻשְׁף דְּהָיָה עֲתִיד
לְמַחְטִי לְהָהוּא אֹר, לֹא בַעַא אֲבָא
לְאֲשְׁתַּתְּפָא בֵּיה. וּבְגִין דָּא אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ הָהוּא אֹר. כְּדְמוּתֵנוּ הָהוּא חֻשְׁף
דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְאֹר. כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ
לְבוּשָׁא לְנִשְׁמָתָא הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב י)
עוֹר וּבֶשֶׁר תִּלְבַּשׁנִי. חֲדוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ
זַפָּאָה חוּלְקָנָא דְּזַכִּינָא לְמַשְׁמַע מְלִין דְּלָא
אֲשְׁתַּמְעוּ עַד כְּעַן.

פְּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (דְּבָרִים לב) רְאוּ
עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים
עִמָּדִי וְגו'. אָמַר חֲבָרֵיִיא שְׁמַעוּ מְלִין עֲתִיקִין
דְּבַעֲינָא לְגִלְלָאָה בְּתַר דְּאֲתִיָּהִיב רְשׁוֹ עֲלָאָה
לְמִימַר. מָאִי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי
אֲנִי הוּא. אֵלָא דָּא הוּא עֲיֵלַת עַל כָּל עֲלָאִין.
הָהוּא דְּאֲתַקְרִי עֲלַת הָעֲלוֹת עֲלַת מְאֲלִין
עֲלוֹת. דְּלֹא יַעֲבִיד חַד מְאֲלִין עֲלוֹת שׁוֹם
עוֹבְדָא עַד דְּנִטִּיל רְשׁוֹת מִהָהוּא דְּעֲלִיָּה.
כְּמָה דְּאוּקִימְנָא לְעֵילָא בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וְדָאֵי. עַל תְּרִין אֲתַמַּר. דְּאָמַר דָּא
לְהָהוּא דְּלְעֵילָא מִינִיָּה נַעֲשֶׂה. וְלֹא

עושה דבר עד שלוקח עצה מחברו. אבל אותו שנקרא עלת על כל עלות, שאין למעלה ממנו ולא למטה שנה לו, כמו שנאמר (ישעיה מ) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. אמר, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שלוקח ממנו עצה, כמו שאותו שאמר ויאמר אלהים נעשה אדם. כמו כל החברים ואמרו, רבי, תן לנו רשות לדבר במקום זה. אמרו, והרי לא בארת למעלה שעלת העלות אמר לכת"ר נעשה אדם? אמר להם, היו שומעים אזניכם מה שפיכם מדבר! והרי לא אמרתי לכם עכשו שיש מי שנקרא עלת העלות, ונה אינו אותו שנקרא עלת על כל עלות, שלעלת על כל עלות אין לו שני שלוקח ממנו עצה, שהוא יחיד לפני הכל, ואין לו שותף.

ורבן אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שלוקח ממנו עצה, שאין לו שני ולא שותף ולא חשבון. שיש אחד בשותף כמו זכר ונקבה, ונאמר בהם (שם נא) כי אחד קראתיו, אבל הוא אחד בלי חשבון ולא שתוף, ולכן אמר ואין אלהים עמדי. כמו כלם והשתטחו לפניו ואמרו, אשרי האיש שרבונו מסכים עמו לגלות סודות טמירים שלא היו מתגלים למלאכים קדושים.

אמר להם, חברים, יש לנו להשלים הפסוק, שפמה סודות טמירים יש בפסוק הזה (דברים לב) אני אמית ואחיה וגו'. אני אמית ואחיה - בפסירות. אחיה - מצד של הימין חיים, ומצד השמאל מות. ואם לא מסכימים שניהם עם עמוד האמצעי, לא מתקם הדין, שהם במושב שלשה פאחד.

ומסטרן דשמאלא מותא.

ואמירה מההוא דלעילא מיניה. וההוא דלעילא מניה לא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה. אבל ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה. כמה דאת אמר, (ישעיה מ) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דנטיל עצה מניה. כגוונא דההוא דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם.

קמו פלהו חבריאי ואמרו רבי הב לנא רשו למללא בהאי אתר. אמרו והא לא אוקמת לעילא דעלות העלות אמר לכת"ר נעשה אדם. אמר לון הו שמעין אודניכו מה דפומכון ממללן. והא לא אמרית לנו השתא דאית דאתקרי עלת העלות ולא איהו ההוא דאתקרי עלת על כל עלות. דלעלת על כל עלות לית ליה תניינא דנטיל עצה מניה דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה שותפא.

ובגין דא אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא ולא שותפא ולא חושבנא. דאית אחד בשתוף כגון דכר ונוקבא ואתמר בהון (ישעיה נא) כי אחד קראתיו אבל איהו חד בלא חשבון ולא שתוף. ובגין דא אמר ואין אלהים עמדי. כמו כלהו ואשתטחו קמיה ואמרו זפאה בר נש דמאריה אסתפם עמיה לגלאה רזין טמירין דלא הו מתגליין למלאכייא קדישייא.

אמר לון חבריאי, אית לן לאשלמא קרא, דכמה רזין טמירין אית בהאי קרא. (דברים לב) אני אמית ואחיה וגו' אני אמית ואחיה בספירן. אחיה מסטרן דימינא חיי.

וְלַפְעָמִים מִסְכִּימִים שְׁלֹשָׁה
לְעִשׂוֹת דִּין, וְיָבֵא יו"ד [מין] שֶׁהִיא
פְּשוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, שֶׁהוּא
יְהו"ה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְזוֹ
שְׂכִינָה נִקְרָאת יָד זְמִין מִצַּד
הַחֶסֶד. יָד שְׂמָאל מִצַּד הַגְּבוּרָה.
יָד יְהו"ה מִצַּד עֲמוּד הָאֲמֻצָּע.
כְּשֶׁבֶן אָדָם שָׁב בְּתֻשׁוּכָה, הֵיךְ הַזֶּה
מִצִּילָה אוֹתוֹ מִהַדִּין. אָבֵל כְּשֶׁדָּן
עֶלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, נֶאֱמַר בּוֹ וְאִין
מִיָּדִי מִצִּיל.

וְעוֹד, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נֶאֱמַר בְּפִסּוּק
זֶה אֲנִי אֲנִי אֲנִי, שֵׁשׁ בָּהֶם א' א'
א' י' י', שְׁנַרְמְזוּ בְּיו"ד ה"י וְא"ו
ה"י יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְיֵשׁ
בָּהֶם שְׁלֹשׁ וָיִם, ו' ו' ו' - וְאֶחָיָה
וְאֲנִי וְאִין - שְׁנַרְמְזוּ בְּשֵׁמוֹת
הָאֵלֹהִים. וְעַם כָּל זֶה שֶׁהָרִי בְּאֵרוֹ אֵת
הַפִּסּוּק הַזֶּה הַחֲבָרִים אֲצֵל אֱלֹהִים
אֲחֵרִים, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר רָאוּ עֲתָה פִי
אֲנִי אֲנִי הוּא - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם אֲנִי
וְהו"ו. וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי - זֶה
סַמָּא"ל וְנַח"ש. אֲנִי אֲמִית וְאֶחָיָה
- אֲנִי אֲמִית בְּשְׂכִינְתִי לְמִי שֶׁהוּא
רִשָּׁע, וְאֲנִי אֶחָיָה בַּה אֵת מִי שֶׁהוּא
צַדִּיק. וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל - זֶה יו"ד
יְהו"ה שֶׁהוּא יְהו"ה יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א, וְהוּא כּוּז"ו בְּמוֹכַס"ז
כּוּז"ו, וְהַכֵּל אֲמֵת. אָבֵל מַה
שְׁנִתְבָּאָר לְמַעְלָה עֶלְת הָעֲלִיּוֹן
שֶׁהוּא עֶלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, וְהַסּוּד
הַזֶּה לֹא נִמְסָר לְכָל חֹכֵם וְנָבִיא (נ"א
אָבֵל מַה שְׁנֶאֱמַר לְמַעְלָה עַל עֲלִיּוֹן שֶׁהוּא עַל הָעֲלוֹת,
הַסּוּד הַזֶּה לֹא נִמְסָר אֶלָּא לְכָל חֹכֵם וְנָבִיא).

בֹּא רֵאָה כְּמָה עֲלוֹת הֵם נִסְתָּרִים
שֶׁהֵם מִתְלַבְּשִׁים וְהֵם מִרְכָּבִים
בְּסִפִּירוֹת, וְהַסְפִּירוֹת מְרַכְּבָה לָהֶם,
שֶׁהֵם טְמִירִים מִמַּחְשַׁבַת בְּנֵי אָדָם,
וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (קְהֵלֶת ה) כִּי גִבְהָ מֵעַל
גִּבְהָ שְׁמֵר וְגו'. אִירוֹת מְצַחֲצָחִים
אֵלֶּה עַל אֵלֶּה. וְאֵלֶּה שְׁמַקְבִּלִים

וְאִי לֹא אֶסְתַּפְּמֵן תְּרוּיָהוּ בְּעֲמוּדָא
דְּאֲמַצְעִיתָא לֹא אֶתְקַיִים דִּינָא. דְּאֲנוּן בְּמוֹתַב
תְּלַתָּא כַּחְדָּא. וְלִזְמַנִּין (דף כג ע"א) אֶסְתַּפְּמוּ
תְּלַתָּא לְמַעַבְד דִּינָא, וְיִיתִי יו"ד (מִינָא) דְּאִיהִי
פְּשוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים דְּאִיהוּ יְהו"ה יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א. וְדָא שְׂכִינְתָּא אֶתְקַרֵּי יָד
זְמִין מִסְטָרָא דְחֶסֶד. יָד שְׂמָאל מִסְטָרָא
דְּגְבוּרָה. יָד יְהו"ה מִסְטָרָא דְעֲמוּדָא
דְּאֲמַצְעִיתָא. כִּד בֵּר נֶשׁ תַּב בְּתִיּוּבְתָא הָאִי יָד
שְׂזִיב לִיה מִן דִּינָא. אָבֵל כִּד דָּן עֶלְת עַל כָּל
הָעֲלוֹת אֶתְמַר בֵּיה וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל.

וְעוֹד תְּלַת זְמַנִּין אֶתְמַר בְּהָאִי קָרָא אֲנִי אֲנִי
אֲנִי. דְּאִית בְּהוֹן א' א' א' י' י' י'.

דְּאֶתְרַמְיָזוּ בְּיו"ד ה"י וְא"ו ה"י, יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א. וְאִית בְּהוֹן ג' ווִין ו' ו' ו' - וְאֶחָיָה
וְאֲנִי וְאִין דְּאֶתְרַמְיָזוּ בְּאֵלִין שְׂמָהָן. וְעַם כָּל
דָּא דְּהָאִי קָרָא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא לְגַבֵּי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים. כְּמָה דְּאֵת אֶמַר רָאוּ עֲתָה כִי
אֲנִי אֲנִי הוּא, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתִּיה דְּאֶתְמַר בְּהוּ אֲנִי וְהו"ו. וְאִין
אֱלֹהִים עֲמָדִי דָּא סַמָּא"ל וְנַח"ש. אֲנִי אֲמִית
וְאֶחָיָה, אֲנִי אֲמִית בְּשְׂכִינְתִי לְמָאן דְּאִיהוּ
חֲיִיב. וְאֲנִי אֶחָיָה בַּה לְמָאן דְּאִיהוּ זְפָאִי.
וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל דָּא יו"ד יְהו"ה דְּאִיהוּ
יְהו"ה, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א וְאִיהוּ כּוּז"ו
בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו וְכֹלָא קְשׁוּט. אָבֵל מַה
דְּאֶתְמַר לְעִילָא עֶלְת עֲלָאָה דְּאִיהוּ עֶלְת עַל
כָּל הָעֲלוֹת. וְהָאִי רִזָּא לֹא אֶתְמַסֵּר לְכָל
חַכְיָמָא וְנָבִיאָה (נ"א אָבֵל מַה דְּאֶתְמַר לְעִילָא עַל עֲלָאָה דְּאִיהוּ
עַל הָעֲלוֹת הָאִי רִזָּא לֹא אֶתְמַסֵּר אֶלָּא לְכָל חַכְיָמָא וְנָבִיאָה).

תָּא חֲזִי, כְּמָה עֲלוֹת אֲנוּן סְתִימִין דְּאֲנוּן
מִתְלַבְּשִׁין וְאֲנוּן מוֹרְכָבִין בְּסִפִּירָן,

וְסִפִּירָן מְרַכְּבָה לְגַבֵּייהוּ, דְּאֲנוּן טְמִירִין מִמַּחְשַׁבְתָּא דְּבִנֵי נֶשָׁא, וְעֲלֵייהוּ

הם חשוכים מאחרים שעליהם
שקבלים מהם. ולעלת [על כל]
העלות אין אור עומד לפניו, שכל
האורות חשוכים לפניו.

ו"ן, מה מעשהו? כמנן ימות
השבו, ללמדך שכל יום יש לו
פח. ומה מעשהו כאן? ללמדך
שכשם שיש חכמה גדולה באין
לאין תכלית, כך יש הפח ההוא
בכל האברים. ואיזה אברים?
שבע שיש באדם, שכתוב (בראשית
ט) כי בצלם אלהים עשה את
האדם:

רעיא מהימנא

אמר לו, מנורה הקדושה, אחר
שאמר (בראשית א) נעשה אדם
בצלמנו כדמותנו, מהו שאמר
אחר כך ויברא אלהים את האדם
בצלמו? אמר לו, מה שבארו על
כף בעלי המשנה, שמהם אמרו
נברא, ומהם אמרו לא נברא,
והקדוש ברוך הוא ברא אותו,
שכתוב (שם) ויברא אלהים את
האדם בצלמו.

אמר לו, אם כך הוא, לא יתן
חלק ביד אחד מהם ולא נעשה
בדמות שלהם, אלא באיקונין של
המלך, בצלמו כדמותו, שהוא
צלם ודמות תבניתו. אמר, כך
נודע? אמר, חס ושלום, אלא אני
אומר שנברא בכל והשליטו על
הכל, שאם היה כל אחד נותן בו
חלקו, בזמן שהיה כועס עליו כל
אחד היה נוטל חלקו ממנו, פי
במה נחשב הוא?!

א"ל הקדוש ברוך הוא ברא אותו
כל אחד בדמותו, זוהי מלכות
הקדושה שהיא תמונת כל, שבה
הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא
את העולם וכל הבריות שברא
בעולם, וכלל בה עליונים
ותחתונים בלי פרוז כלל, וכלל

קדשא בריך הוא וברא עלמא וכל בריין דברא בעלמא וכלל בה עלאין ותתאין בלא

אתמר (קהלת ה) פי גבוה מעל גבוה שומר וגו'.
נהורין מצוהצחין אלין על אלין. ואלין
דמקבלין אנון חשוכין מאחרנין דעלייהו
דמקבלין מנייהו. ועלת (על כל) העלות לית
נהורא קיימא קמיה דכל נהורין מתחשכן
קמיה.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ג)

ו"ן מאי עבידתיה, כמנן ימי השבו.
ללמדך שכל יום יש לו פח. ומאי
עבידתיה הכא ללמדך שכשם שיש חכמה
גדולה באוון לאין תכלית, כך יש הפח
ההוא בכל האברים, ומאי אברים, שבע
שיש באדם. דכתיב כי בצלם אלהים עשה
את האדם. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

רעיא מהימנא

השלמה מההשמטות (סימן ד)

אמר ליה בוצינא קדישא בתר דאמר (בראשית א) נעשה
אדם בצלמנו כדמותנו מאי ניהו דאמר לבתר
ויברא אלהים את האדם בצלמו, אמר ליה מה
דאוקמוה על דא מארי מתניתיין דמנהון אמרו (הוא)
נברא ומנהון (אמרו) לא נברא וקדשא בריך הוא ברא
ליה, דכתיב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם
בצלמו.

אמר ליה אי הכי איהו לא יהיב חלקא ביד חד מנייהו
ולא אתעביד בדיוקנא דילהון אלא באיקונין
דמלכא בצלמו כדמותו דאיהו צלם ודמות תבניתו.
אמר הכי אשתמודע. אמר חס ושלום. אלא אנא אימא
דאתברי בכלא ואשליטיה על פלא. דאי הוה יהיב כל
חד חולקיה בזמנא דהוה כעסיה עליה כל חד הוה
נטיל חולקיה מניה, פי במה נחשב הוא.

אלא קדשא בריך הוא ברא ליה כל חד בדיוקניה, דא
מלכות קדישא דאיהי תמונת כל, דבה אסתכל

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת שבת

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר בראשית כרך א'
לפי ספר הזוהר 10 כרכים (70- כרכים) עמודים כב-תלח
[מפרשת בראשית דף כג: עד פרשת נח דף ער:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויגמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר הוור בגלגל [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארבים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה.

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

פירוּדָא כָּלל וְכָלל בְּהָ עֶשֶׂר סְפִירָן וְכָל שְׁמֵהֶן וְכַנּוּיֵיהֶן וְהַנּוּיִן וְעַלְתָּ עַל כָּל אֲשֶׁתְּכֶח בְּכָל עֲלָאִין וְתַפְאִין פְּחוֹת מִיְנִיהָ. בְּגִין דְּאִיהוּ קָשֶׁר דְּכֻלְהוּ שְׁלִימוּ דְּכֻלְהוּ לְקַיִמָא בֵּיהּ וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וּבְגִין דְּלֹא אֲשֶׁתְּכֶח עֲלֵת עַל כָּל אֲשֶׁר בְּעֲלָאִין וְתַפְאִין פְּחוֹת מִיְנִיהָ אֶפְלוּ בְּחַד מִיְנִיהוּ (אֲתַקְרִיבָת) אֲתַקְרִיבָת אֲמוֹנָת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְעֲלֵת עַל כָּל אֲתַמָּר בְּהָ (דְּבָרִים ד') כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִסְטָרָא דְשָׂאָר עֲמִין אֲתַמָּר בְּהוּ (בָּה) (בַּמְדַּבֵּר י"ב) וְתְמוּנָת י"י זְבִיט.

בְּגִילָא שְׁהוּא קָשֶׁר שֶׁל כָּלִם וְהַשְׁלָמוֹת שֶׁל כָּלִם, לְקַיִם בּוּ וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וּבְגִלָּל שְׁלֹא נִמְצָא עֲלֵת עַל הַכֹּל בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים פְּחוֹת מִמֶּנּוּ אֶפְלוּ בְּאֶחָד מֵהֶם, הִיא [נְקִרָאֵת] הַתְּקָרְבָה אֲמוֹנָת יִשְׂרָאֵל. וּמִצַּד שֶׁל עֲלֵת עַל הַכֹּל נֶאֱמַר בְּהָ (דְּבָרִים ד') כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִצַּד שֶׁל שָׂאָר הַעֲמִים נֶאֱמַר בְּהֶם [בָּה] (בַּמְדַּבֵּר י"ב) וְתְמוּנָת ה' יְבִיט.

בְּאֵ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וּשְׂאָר הַחֲבָרִים וְהַשְׁתַּחֲוִי לִפְנֵי וְאֶמְרוּ, כַּעֲת אֵין מִי שְׂיִכּוֹל לְטַל מִמֶּנּוּ אֵת חֲלָקוֹ, שְׁלֹא נִתֵּן לוֹ אֶחָד מִהַעוֹלָם, אֲלֹא בּוֹרָא הַעוֹלָמוֹת עֲלֵת עַל הַכֹּל, וּבּוּ תְלוּי עֲנָשׁוּ אוֹ שְׁכָרוּ, וְלֹא בְּמִלְאָךְ וּשְׂרָף וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיָּה מִהַעוֹלָם, וּבְגִלָּל כִּף פְּרֻשׁוּהָ חֲכָמֵי הַמְּשָׁנָה, הַמְּשַׁתֵּף שֵׁם שְׁמַיִם וְדָבָר אַחֵר נֶעְקַר מִן הַעוֹלָם: ע"כ.

דְּבָר אַחֵר נֶעֱשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, הָאֵת אֲמָרוּהָ חֲבָרִיָּא עַל מְלָאכֵי הַשָּׁרָת דְּאֵנוּן אֲמָרֵי הָאֵי קָרָא. אֲמַר לְהוּ בְּתַר דְּהוּ יְדַעִין מַה דְּהוּהָ וּמַה דְּעַתִּיד לְמַהוּי וְאֵנוּן הוּוּ יְדַעִין דְּעַתִּיד לְמַחֲטִי אֲמָאֵי כְּעוּ לְמַעֲבַד לִיהָ. וְלֹא עוֹד אֲלֹא דְעִזָּא וְעִזָּאֵל הוּוּ מְקַטְרְגִי עֲלִיהָ בְּזַמְנָא דְאֶמְרָא שְׂכִינְתָא לְקַדְשָׁא בְּרִיָּה הוּוּ נֶעֱשֶׂה אָדָם, אֲמָרוּ מַה אָדָם וְתַדְעָהוּ. מַה אֵת בְּעֵי לְמַבְרֵי אָדָם, וְתַדְעָהוּ דְעַתִּיד לְמַחֲטִי קַמָּךְ בְּאַתְתָּא דִּילִיהָ דְאִיהִי חֲשָׁךְ. דְּאוּר אִיהוּ דְכוּרָא וְחֲשָׁךְ נּוֹקְבָא שְׂמָאֵלָא חֲשָׁךְ דְּבְרִיאָה. בְּהַהוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָא אֲמָרַת לוּן בְּהָאֵי דְאֵתוּן מְקַטְרְגִין אֵתוּן עֲתִידִים לְמַנְפֵּל. כְּדַכְתִּיב וַיְרָאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת לִפְנֵיהֶן בָּאֲשֶׁתוֹ שֶׁהִיא חֲשָׁךְ? שְׂאוּר הוּוּ זְכָר, וְחֲשָׁךְ נְקֵבָה, שְׂמָאֵל חֲשָׁךְ שֶׁל בְּרִיאָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן

אֵתָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וּשְׂאָר חֲבָרִיָּא וְאֲשֶׁתְּחַו קַמִּיהָ וְאֶמְרוּ כְּעַן לִית מָאן דִּיכִיל לְמִיטַל מִיְנִיהָ חוּלְקִיָּה דְלֹא יְהִיב לִיהָ חַד מִעֲלָמָא אֲלֹא בּוֹרָא עֲלָמִין עֲלֵת עַל כָּל אֲשֶׁר בְּהוּ תְלוּיָא עוֹנָשִׁיהָ אוֹ אֲגָרִיָּה וְלֹא בְּמִלְאָךְ וּשְׂרָף וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיָּה דְעֲלָמָא וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבְּנָן דְּמַתְנִיתִין הַמְּשַׁתֵּף שֵׁם שְׁמַיִם וְדָבָר אַחֵר נֶעְקַר מִן הַעוֹלָם. ע"כ: (עַד כֹּאן מִהַחֲשַׁמְמוֹת).

דְּבָר אַחֵר נֶעֱשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, הָאֵת אֲמָרוּהָ חֲבָרִיָּא עַל מְלָאכֵי הַשָּׁרָת דְּאֵנוּן אֲמָרֵי הָאֵי קָרָא. אֲמַר לְהוּ בְּתַר דְּהוּ יְדַעִין מַה דְּהוּהָ וּמַה דְּעַתִּיד לְמַהוּי וְאֵנוּן הוּוּ יְדַעִין דְּעַתִּיד לְמַחֲטִי אֲמָאֵי כְּעוּ לְמַעֲבַד לִיהָ. וְלֹא עוֹד אֲלֹא דְעִזָּא וְעִזָּאֵל הוּוּ מְקַטְרְגִי עֲלִיהָ בְּזַמְנָא דְאֶמְרָא שְׂכִינְתָא לְקַדְשָׁא בְּרִיָּה הוּוּ נֶעֱשֶׂה אָדָם, אֲמָרוּ מַה אָדָם וְתַדְעָהוּ. מַה אֵת בְּעֵי לְמַבְרֵי אָדָם, וְתַדְעָהוּ דְעַתִּיד לְמַחֲטִי קַמָּךְ בְּאַתְתָּא דִּילִיהָ דְאִיהִי חֲשָׁךְ. דְּאוּר אִיהוּ דְכוּרָא וְחֲשָׁךְ נּוֹקְבָא שְׂמָאֵלָא חֲשָׁךְ דְּבְרִיאָה. בְּהַהוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָא אֲמָרַת לוּן בְּהָאֵי דְאֵתוּן מְקַטְרְגִין אֵתוּן עֲתִידִים לְמַנְפֵּל. כְּדַכְתִּיב וַיְרָאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת לִפְנֵיהֶן בָּאֲשֶׁתוֹ שֶׁהִיא חֲשָׁךְ? שְׂאוּר הוּוּ זְכָר, וְחֲשָׁךְ נְקֵבָה, שְׂמָאֵל חֲשָׁךְ שֶׁל בְּרִיאָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן

אמרה להם השכינה: בזה שאתם מקטרגים, אתם עתידים לנפל, כמו שכתוב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה וגו'. [חשקו בהם] וטעו בהם, והפילה אותם השכינה מקדשתם.

אמרו החברים, רבי רבי, בין כף [גיא אם קרו], עזא ועזאל לא היו משקרים בדבריהם, שודאי בנקבה עתיד אדם לחטא. אמר להם, כף אמרה השכינה: אתם הזדמנתם לקטרג לפני יותר מצבא המרום. אם אתם הייתם יפים מאדם במעשיכם, נאה לכם לקטרג עליו, אבל הוא עתיד לחטא באשה אחת, ואתם בנשים רבות. החכה שלכם יותר מבני אדם, כמו שכתוב ויראו בני האלהים את בנות האדם. את פת האדם לא נאמר, אלא את בנות האדם. ולא עוד, אלא אם אדם חוטא, הרי מקדים לו תשובה לחזור לרבונו לתקן במה שחטא.

אמרו לו החברים, [רבי רבי], אם כף, למה כל זה? אמר רבי שמעון לחברים, אם לא היה כף שברא הקדוש ברוך הוא יצר טוב ורע, שהם אור וחשך, לא הייתה זכות וחובה לאדם של בריאה, אלא [בגלל] שנברא משניהם, ולכן [דברים ל] ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו'. אמרו לו, כל זה למה? ולא היה יפה שלא נברא ושללא לחטא ולגרם כל מה שגרם למעלה, ולא היה לו לא ענש ולא שכר? אמר להם, מן הדין היה לו לבראו כף, בגלל שהתורה בגללו נבראה, שכתוב בה ענש לרשעים ושכר לצדיקים, ולא

הנה וגו' [חשקו בהו] וטעו בהוין ואפיל לון שכינתא מקדושה דלהוין.

אמרו חברי רבי רבי, אדהכי (ג"א א' ה'כ) עזא ועזאל לא הוו משקרין במלווליהו. דודאי בניקבא עתיד אדם למחטי. אמר להו הכי אמרה שכינתא אתון אזדמנתון לקטרגא קדמי יתיר מחילא דמרומא, אי אתון הויתון שפירין מאדם בעובדיכו יאות לכו לקטרגא עליה. אבל איהו עתיד למחטי באתתא חדא, אתון בנשין סגיאין. חבתיכון יתיר מבני נשא כמה דכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו', את פת האדם לא נאמר, אלא את בנות האדם. ולא עוד אלא אם אדם חב הא אקדים ליה תשובה לאהדרא למאריה לאתקנא במה דחב.

אמרו ליה חברי רבי (רבי רבי) אי הכי אמאי כולי האי. אמר רבי שמעון לחברי רבי אי לא דהוה הכי דברא קדשא בריך הוא יצרא טבא ובישא דאנון אור וחשך לא הוה זכו וחובה לאדם דבריאה. אלא [בגין] דאתברי מתרווייהו, ובגין דא [דברים ל] ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו'. אמרו ליה כולי האי אמאי. ולא הוה שפיר דלא אתברי דלא למיחב ולגרמא כל מה דגרים לעילא ולא הוה ליה לא עונש ולא שכר.

אמר לון מן הדין הוה ליה למברייה כף. בגין דאורייתא בגיניה אתבריאת דכתיב בה עונשא לרשיעיא ואגרא לצדיקיא ולא הוה אגרא לצדיקיא ועונשא לרשיעיא אלא בגין אדם דבריאה [ישעיה מה] לא תהו בראה לשבת יצרה. אמרו ודאי כען

היה שכר לצדיקים וענש לרשעים אלא בגלל אדם של בריאה, [ישעיה מה] לא תהו בראה לשבת יצרה. אמרו, ודאי כעת שמענו מה שלא שמענו עד עכשו, שודאי לא ברא הקדוש ברוך הוא

דָּבָר שֶׁלֹּא צָרִיךְ, וְלֹא עוֹד, אֲלֹא הַתּוֹרָה שֶׁל בְּרִיאָה הִיא לְבוֹשׁ הַשְּׂכִינָה, וְאִם אָדָם לֹא הָיָה עֵתִיד לְהִבְרֹאת [לְחַטָּא], הָיְתָה הַשְּׂכִינָה בְּלִי כְסוּי כְמוֹ עֵנִי. וְלִכְּנֹן כָּל מִי שֶׁחָטָא, כְּאֵלּוֹ הַפְּשִׁיט לְשְׂכִינָה אֶת מְלַבּוֹשֶׁיהָ, וְזֶהוּ עֲנֵשׁ הָאָדָם.

וְכָל מִי שֶׁמְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כְּאֵלּוֹ הַלְּבִישׁ לְשְׂכִינָה אֶת מְלַבּוֹשֶׁיהָ. וְלִכְּנֹן פְּרֻשׁוּהָ בְּכִסּוּי הַצִּיצִית [וּתְפִלִּין] (שְׁמוֹת כב) כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבִדָּה הוּא שֶׁמְלֵתוֹ לְעֵרוֹ בְּמָה יִשְׁכַּב, בְּגָלוֹת? וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ. בֹּא רְאֵה, חֲשׂוֹף הוּא שְׁחֹר שֶׁל הַתּוֹרָה, אֹר הַלְּכֵן שֶׁל הַתּוֹרָה.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻטוֹת (סִימָן ה)
לְכֵן שֶׁל הַתּוֹרָה, וּכְשֵׁאוֹתוֹ אֹר מִתְלַבֵּשׁ בַּחֲשׂוֹף, נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאדָה. וּכְשֶׁמְתַעֲלָה מִשָּׁם אֹר שֶׁהוּא לְכֵן, אֹמְרָת אֵל תְּרַאנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וְהַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁבֶת עֵין, שֶׁהִיא שְׁחוֹרָה וְיָפָה בְּאֹר שֶׁמְאִיר בָּהּ, וְלִכְּנֹן בֶּת עֵין וְהָאֹר שֶׁמְאִיר בָּהּ אֲמָרָה ה' אֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אִירָא. אֹרִי - אֹר י', שֶׁהִיא בֶּת עֵין, וְשִׁנֵּי גִּוְנִים יֵשׁ לָהּ - אֹר מִבְּפָנִים וְחֲשׂוֹף מִבְּחוּץ, לְהִיּוֹת שׁוֹלֵט בָּהֶם עַל כָּל הַקְּלוּסִים [קְלִפּוֹת]. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (תְּהִלִּים ap) וּמְלִכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

בְּרֻבּוֹשׁ שֶׁל אֹר הִיא שׁוֹלֵטָת עַל כָּל אוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שְׁמוֹת י) וְלִכְּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבָתָם, וּבְלְבוֹשׁ שְׁחֹר שׁוֹלֵטָת עַל הַרְשָׁעִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שְׁמוּאֵל א-א ב) וְרָשָׁעִים בַּחֲשׂוֹף יִדְמוּ.

וְעוֹד, אֹר הוּא מִצַּד הַיָּמִין (חֲסֵד), שֶׁהוּא אֹר שֶׁל יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁנֶּאֱמַר

יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם וּבְלְבוֹשָׁא אוֹכְמָא שְׁלִיטָת עַל חֵיבָא דְאַתְמָר בְּהוֹן (שְׁמוּאֵל א' ב') וְרָשָׁעִים בַּחֲשׂוֹף יִדְמוּ.

וְעוֹד אֹר הוּא מְסֻטָּרָא דִּימִינָא דְאִיהוּ אֹר יוֹם קְדָמָא דְאַתְמָר בֵּיהּ

שְׁמֵעָנָא מַה דְלָא שְׁמֵעָנָא עַד הַשְּׁתָּא, דְּוִדָּא לָא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֵתָא דְלָאו אִיהוּ צָרִיךְ. וְלֹא עוֹד אֲלֹא אֹרִייתָא דְבְּרִיאָה (ד' ט' כג ע"ב) אִיהוּ לְבוֹשָׁא דְשְׂכִינָתָא. וְאִי אָדָם לָא הָוָה עֵתִיד לְמַבְרִי (לְמַחְשִׁי) הוֹת שְׂכִינָתָא בְּלָא כְּסוּיָא כְּגוֹוְנָא דְעֵנִי. וּבְגִין דָּא כָּל מָאן דְחָב כְּאֵלּוֹ אֲפֻשִׁיט לְשְׂכִינָתָא מְלַבּוֹשָׁהָ. וְהִיא אִיהוּ עוֹנָשָׁא דְאָדָם.

וְכָל מָאן דְמְקַיֵּים פְּקוּדֵין דְאֹרִייתָא כְּאֵלּוֹ הוּא לְבִישׁ לְשְׂכִינָתָא בְּלְבוֹשָׁהָ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ בְּכִסּוּיָא דְצִיצִית (וּתְפִלִּין) (שְׁמוֹת כב) כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הִיא שֶׁמְלֵתוֹ לְעוֹרוֹ בְּמָה יִשְׁכַּב בְּגָלוֹתָא וְהִיא אוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזִי, חֲשׂוֹף אִיהוּ אוֹכְמוֹ דְאֹרִייתָא אֹר חֵירוֹ דְאֹרִייתָא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻטוֹת (סִימָן ה)

חֵירוֹ דְאֹרִייתָא וְכַד אִיהוּ אֹר מִתְלַבֵּשׁ בַּחֲשׂוֹף אֲתָמַר בְּאֹרִייתָא (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאדָה וְכַד אֲסִתְלַק מִתְּמָן אֹר דְאִיהוּ חֵירוֹ אֲמָרָה אֵל תְּרַאנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ וְאֹרִייתָא כְּגוֹוְנָא דְבֶת עֵינָא דְאִיהִי אוֹכְמָא וְשִׁפְרָא בְּאֹר דְנִהִיר בָּהּ וּבְגִין דָּא בֶּת עֵינָא וְאֹר דְנִהִיר בָּהּ אֲמָרָה (תְּהִלִּים כז) יי אֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אִירָא אֹרִי אֹר יי דְאִיהִי בֶּת עֵין וְתִרִין גִּוְנִין אִית לִיה אֹר מְלָגָאוּ וְחֲשׂוֹף מְלָבֵר לְמַהוּי שְׁלֵטָאָה בְּהו עַל כָּל קְלוּסִין (קְלִיפּוֹת) הָדָא הוּא דְכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ג) וּמְלִכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

בְּרֻבּוֹשָׁא דְאֹר אִיהִי שְׁלִיטָת עַל כָּל אֵינוֹן דְאַתְמָר בְּהוֹן (שְׁמוֹת י) וְלִכְל בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם וּבְלְבוֹשָׁא אוֹכְמָא שְׁלִיטָת עַל חֵיבָא דְאַתְמָר בְּהוֹן (שְׁמוּאֵל א' ב') וְרָשָׁעִים בַּחֲשׂוֹף יִדְמוּ.

בו יהי אור, זה אברהם, ויקרא
אלהים לאור יום. חשף מצד
השמאל, שנאמר בו ביצחק (שם
כ) ותכהין עיניו מראות, ולחשף
קרא לילה. יעקב שהיה לבוש
משניהם באור של זמן ובחשף
של שמאל, ובשניהם עמוד
האמצעי הוא עמוד.

עמוד הענן יומם ועמוד האש
לילה לפני העם. הענן מצד שלו
מים. החשף מצד שלו אש. עמוד
הוא שלום ביניהם. זהו שכתוב
(איוב כח) עושה שלום במרומיו.
וכשהוא באמצע - ולא קרב זה
אל זה כל הלילה. לא קרב המים
לאש, ולא אש למים, שהוא
מפריד ביניהם. וזוהי מחלקת
בית הלל ובית שמאי שהיא לשם
שמים, וכנגדם שני אמוראים של
הרקיע, מיכאל וגבריאל, ושר
שלום מכריע ביניהם, שהוא
נוריאל. אוריאל נקרא מצד
הימין, נוריאל מצד השמאל,
והוא אדם שלמטה, מטטרוין
שמו, שולט על כל בעלי
המשנה. זהו שכתוב (בראשית א)
וירדו בדגת הים, אלו תלמידי
חכמים שמתרבים במי התורה,
שיורשים משם נפש חיה.

ובעוף השמים - אלו בעלי
זכיות, שבזכותם פורחים
למעלה, ויורשים משם רוח
שהוא עוף יעופף בפנפים
במצוות עשה. ובבהמה - אלו
עמי הארץ שנאמר בהם (במדבר יד)
אל תיראו את עם הארץ כי
לחמנו הם. ע"כ.

וואם תפלה אינה שלמה, פמה
מלאכי חבלה רודפים אחריה,
כמו שנאמר (איכה א) כל רדפיה
השיגוה בין המצרים, ולכן
מתפללים (תהלים עח) והוא רחום
יכפר עון - זה סמאל שהוא

(בראשית א) יהי אור דא אברהם ויקרא אלהים
לאור יום. חשף מסטרא דשמאלא דאתמר
ביה ביצחק (בראשית כ"ז) ותכהין עיניו מראות
ולחשף קרא לילה יעקב דאתלבש מתרויהו
באור דימינא ובחשף דשמאלא ובתרויהו
עמודא דאמצעיתא איהו עמוד.

עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני
העם (שמות י"ג). ענן מסטרא דיליה מיא,
חשף מסטרא דיליה אשא עמוד איהו שלום
ביניהו. הדא הוא דכתיב (איוב כ"ה) עושה
שלום במרומיו וכד איהו באמצעיתא (שמות יד)
ולא קרב זה אל זה כל הלילה, לא קריב מיא
לאשא ולא אשא למיא דאיהו אפריש
ביניהו. ודא איהו מחלוקת בית הלל ובית
שמאי שהיא לשם שמים ולקבלייהו תרין
אמוראי דרקיעא מיכאל וגבריאל ושר שלום
מכריע ביניהם דאיהו נוריא"ל, אוריא"ל
אתקרי מסטרא דימינא נוריא"ל מסטרא
דשמאלא ואיהו אדם דלתתא מטטרוין
שמיה שליט על כל מארי מתניתין הדא הוא
דכתיב (בראשית א) וירדו בדגת הים אלין
תלמידי חכמים דמתרפין בימא דאורייתא
דירתי מתמן נפש חיה.

ובעוף השמים אלין מארי דזכוון
דבזכותהון פרחין לעילא וירתיין
מתמן רוחא דאיהו עוף יעופף בגדפין
בפקודין דעשה. ובבהמה אלין עמי הארץ
דאתמר בהון (במדבר י"ד) אל תיראו את עם
הארץ פי לחמנו הם. (עד כאן מההשמות)

(ואי צלותא לאו איהי שלימא כמה מלאכי חבלה רדפין אבתרה כמה דאת
אמר, איכה א) כל רדפיה השיגוה וגו'. ובגין דא מצלין (תהלים עח)
והוא רחום יכפר עון דא סמאל דאיהו נחש. ולא ישחית דא משחית. והרבה
להשיב אפו דא את. ולא יעיר כל חמתו דא חמה. בגין דלא ירדפון בתר

צלותא. וכמה מלאכי חבלה תליון מנייהו. שבעה ממנו אנון ותליון מנייהו שבעין. ובכל רקיעא ורקיעא אנון מקטרגין ותליון מנייהו עשרה אלף רבוא. ואי צלותא שלקא שלקא בעטופא דמצנה ותפלין על רישא ודרועא, אתמר בהו (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך וראו מפק. שם יי אוקמוה דאיהי תפילין דרישא. ומאן דחזי שם יהוה על רישא, בצלותא דאיהי (יהוה) אדני, מיד בלהון ברחין. תדא הוא דכתיב, (תהלים צא) יפול מצדך אלף וגו'.

השלמה מההשמטות (המשך)

כד נהורא איהו (תהלים ל"ג) רננו צדיקים ביי ודא דרגא דצדיק חי עלמין ומתמן רנה וביה פורקנא הדא הוא דכתיב (ירמיה כ"ג) צמח צדיק ודאי דאיהו עשיראה וצדיק נטיל משמאל ועמודא דאמצעייתא מימינא הדא הוא דכתיב (דברים ל"ג) מימינו אש דת למו.

תא חזי, כל אתון אינון מסטרא דאתון דאורייתא דכלילן בשכינתא וצדיק איהו נטיל לשמאלא קץ חי דאיהו יצחק בהפוך חי עלמין קשיר בשמאלא ושכינתא תתאה מסטרא דשמאלא אתמר בה והארץ היתה מסטרא דימינא תוהו ובהו בו הוא מסטרא דעמודא דאמצעייתא וחשף על פני תהום דא שכינתא תתאה ומאן גרים ליה (לה) האי אלא קדשא ברין הוא קודם דברא עלמא הוה סתים יהוה לבתר אתפשטת ה לתתא ואתמר בה והארץ היתה תוהו ובהו ורזא דמלה אלה "תולדות השמים והארץ בהבראם בה" בראם הרי לך דתוה לבושהא תוהו.

ובגין דא כי לא המטיר יי אלהים עד לא הוה נחית נביעו עליה בגין דאדם אין

נחש. ולא ישחית - זה המשחית. והרבה להשיב אפו - זה אף. ולא יעיר כל חמתו - זו חמה, כדי שלא ירדפו אחר התפלה. וכמה מלאכי חבלה תלויים מהם. שבעה ממנים הם, ותלויים מהם שבעים, ובכל רקיע ורקיע הם מקטרגים, ותלויים מהם עשרת אלפים רבוא. ואם תפלה עולה שלמה בעטוף של מצנה ותפלין על הראש והזרוע, נאמר בהם (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך וראו ממך. שם ה' פרשוקה שהיא תפלין של ראש. ומי שרואה שם יהוה על הראש בתפלה שהיא אדני (יהוה), מיד פלם ברחים. זהו שכתוב (תהלים צא) יפול מצדך אלף וגו'.

בשהאור הוא, רננו צדיקים בה, וזו דרגה של צדיק חי העולמים, ומשם רנה ובו הגאלה. זהו שכתוב (ירמיה כג) צמח צדיק, ודאי שהוא עשירי, וצדיק נוסע משמאל, ועמוד האמצע מימין. זהו שכתוב מימינו אש דת למו.

בא ראה, כל האותיות הן מצד אותיות התורה שכלולות בשכינה, וצדיק נוסע משמאל, קץ חי שהוא יצחק בהפוך. חי העולמים קשיר בשמאל, ושכינה תחתונה מצד שמאל נאמר בה והארץ היתה. מצד הימין תוהו ובהו, בו הוא מצד עמוד האמצעי. וחשף על פני תהום - זו שכינה התחתונה. ומי גרם לה את זה? אלא הקב"ה קדם שברא את העולם היה

נסתר יהוה, אחר כף התפשטה ה' למטה, ונאמר בה והארץ היתה תוהו ובהו, וסוד הדבר - אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. הרי לך שהיה לבושה תוהו ובגד זה כי לא המטיר ה' אלהים, עדין לא היה יורד השפע שלה בגלל שאדם אין, שהיה בעלה נסתר באין. עד שהתפשט ה' מן יהוה, שהוא בינה, שהוא מקור השפע, שהיא נקדה

נסתרת, ומשם השקה את כל פני האדמה. וקדם שיורה היה הקדוש ברוך הוא בונה עולמות ומחריבן, בגלל זה היה השפע יורד באותו זמן היא ראשית מחסד, זהו שכתוב (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה. ובגלל זה לא תהו בראה לשבת יצרה, ונאמר בה לא טוב היות האדם לבדו, שלא תהו בראה.

ובזמן שהיה תהו, אמר אלהים לנח, קץ כל בשר בא לפני וגו', קץ של יצחק שנאמר בו כי אתך ראיתי צדיק לפני, שאם אתה היית מבקש רחמים עליהם, לא נחרבו. והוא היה אומר לו ברמז פדי שיקבש רחמים עליהם, ולא ימות משיח שהוא מצד השמאל.

אמר לו, והרי היה בונה עולמות ומחריבן קדם שנברא העולם? אלא מגיד מראשית אחרית, שהקדוש ברוך הוא היה במחשבתו כל הדורות שהיה בונה, ונחרבו קדם שנבראו. ראה שהיו עושים מעשים שיחרבו, וכיון שברא, חשב כאלו חריבם, וזה מדבר עד סוף הימים שאלה תולדות רעות, והיו גורמים דנהר יחרב ויבש. יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. הנביעה שלו בשני עולמות, שכינה עליונה ושכינה תחתונה. ולנח התגלה מה שהיה ומה שעתידי להיות, ולא בקש עליהם רחמים, עד שבא משה ובקש רחמים, שעתידים היו ישראל שלא יצאו אלא אחד מעיר ושנים ממשפחה, מצד הגבורה שהיו דנים, והחזר העולם לתהו.

דהוה בעלה לעילא סתים באין עד דאתפשט ה' מן יה"ו דאיהו בינה □ דאיהו מקורא דנביעו דאיהי נקודה סתימא ומתמן והשקה את כל פני האדמה וקודם דנחתת הוה קדשא בריך הוא בונה עולמות ומחריבן, בגין דא הוה נביעו נחית בהווא זמנא הוא שירותא מחסד הדא הוא דכתיב (תהלים פ"ט) אמרתי עולם חסד יבנה ובגין דא לא תוהו בראה לשבת יצרה ואתמר בה לא טוב היות האדם לבדו דלא תוהו בראה.

ובזמנא דהוה תוהו אמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני וגו' קץ דיצחק דאתמר ביה כי אתך ראיתי צדיק לפני דאי אנת הוית פעי רחמי עליהו לא אתחרבו ואיהו הוה אמר ליה ברמז בגין דיבעי רחמי עליהו ולא ימות משיח דאיהו מסטרא דשמאלא.

אמר ליה והא בונה עולמות ומחריבן קודם דאתברי עלמא הוה אלא מגיד מראשית אחרית דקודשא בריך הוא הוה במחשבתיה כל דרין דהוה בונה ואתחריבו קודם דאתבריאו חזא דהו עבדין עובדין דיתחריבו וכיון דברא חשב כאילו חריב לון ודא ממלל עד סוף יומין דאלין תולדין בישיין והו גרמין דנהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני נביעו דיליה בתרין עלמין שכינתא עלאה ושכינתא תתאה ולנח אתגלייא מה דהוה ומה דעתידי למהוי ולא בעא רחמי עליהו עד דאתא משה ובעא רחמי דעתידין הו ישראל דלא

יפקון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה מסטרא דגבורה דהוי דיניין ויתחזר עלמא לתהו.

ובג'ר שמשוה בקש עליהם
 רחמים, השמאל דוחה ולא יצאו
 בה בני ישראל, וימין מקרבת
 שהיא ימין מטה כלפי חסד.
 ומשה, בגלל שנתן עצמו
 עליהם, נתן תקף לדרגתו, שהיא
 עמוד האמצעי, שהיא תורה
 שנתנה בימין. זהו שכתוב (דברים
 ל) מימינו אש דת למו, ובגלל זה
 הגאלה תלויה בו. זהו שכתוב
 (בראשית מט) לא יסור שבט
 מיהודה, עד פי יבא "שילה",
 שהוא משה בחשבון.

יסוד צדיק ביה סו"ד תהא שמאל
 דוחה, אף על פי שפרשנו בו
 כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה
 ששים ושש, בגלל שנקשר
 בשמאל, וימין מקרבת פי תלוי
 ממנה עמוד האמצעי, שששים
 ושש הם ששים מסכתות, וששה
 סדרי משנה שנתנו מגבורה
 שהיא שמאל. ששים גבורים
 נקראו שנוסעים מגבורה, ששם
 תורה שבעל פה, שהיא שכינה
 תחתונה, כלל של ששים
 מסכתות וששה סדרי משנה.
 שתורה שבכתב, לפה לא
 התגלתה, בגלל שעתיד שמאל,
 שהיא פה, להדחות.

ורבן הוא מסתיר פה הגאלה
 בלב, והפה שהוא גלוי לא
 מתגלה הגאלה, ובגלל שהכל
 תלוי בימין, אמר הנביא (ישעיה נג)
 וזרוע ה' על מי נגלתה. על מי
 ודאי, שנאמר בה מי ירפא לך,
 זהו שכתוב (איכה ב) מ"ה אעידך
 מ"ה אדמה לך, ואמרו לי מ"ה
 שמו, במ"ה יבא הזמן, ובמ"ה
 תבא רפואה. זהו שכתוב (שם) מה
 אשנה לך ואנחמך וגומר, מ"י
 ירפא לך, שמשוה הוא מ"ה שמו
 ובו תהא נחמתך. ובגלל פה כפל
 הקדוש ברופ הוא שמו משה
 משה, אחד על גאלה הראשונה,

ובגין דבעא משה רחמין עליהו שמאל
 דוחה ולא יפקון ביה ישראל וימין
 מקרבת דאיהי ימינא מטי כלפי חסד ומשה
 בגין דיהב גרמיה עליהו יחב תוקפא לדרגיה
 דאיהו עמודא דאמצעיתא דאיהי אורייתא
 דאתיהיבת בימינא הדא הוא דכתיב (דברים ל"ג)
 מימינו אש דת למו ובגין דא פורקנא ביה
 תלייא הדא הוא דכתיב (בראשית מ"ט) לא יסור
 שבט מיהודה עד פי יבא שילה דאיהו משה
 בחושבנא.

יסוד צדיק ביה סו"ד תהא שמאל דוחה אף
 על גב דאוקימנא ביה (בראשית מו) כל
 הנפש הבאה ליעקב מצרימה ששים ושש
 בגין דאתקשר בשמאלא וימין מקרבת בגין
 דתליא מניה עמודא דאמצעיתא דששים
 ושש אינון ששים מסכתות ושיתא סדרי
 משנה דאתיהיבו מגבורה דאיהי שמאלא
 ששים גבורים אתקריאו דנטלן מגבורה
 דתמן אורייתא דבעל פה דאיהי שכינתא
 תתאה כללא דששים מסכתות ושיתא סדרי
 משנה דתורה שבכתב לפומא לא גלי בגין
 דעתידה שמאל דאיהי פומא לאדחייא.

ובגין פה איהו סתים הכי פורקנא בלבא
 ופומא דאיהו גלייא לא אתגלי
 פורקנא ובגין דכלא תלייא בימינא אמר
 הנביא (ישעיה נ"ג) וזרוע יי על מי נגלתה על מי
 ודאי דאתמר ביה (איכה ב) מי ירפא לך הדא
 הוא דכתיב (איכה ב) מ"ה אעידך מ"ה אדמה
 לך (שמות ג) ואמרו לי מה שמו במ"ה ייתי זמנא
 ובמ"ה אסוותא הדא הוא דכתיב (איכה ב) מה
 אשנה לך ואנחמך וגו' מי ירפא לך, דמשה
 איהו מה שמו וביה תהא נחמתך ובגין דא
 כפל קדשא בריך הוא שמייה משה משה חד

ואחד על האחרונה, ובגלל זה אז
ישיר משה. אז שר לא נאמר,
אלא אז ישיר.

עשירי בתפלה, וזו שכינה,
ועליה נאמר (תהלים ז) תפלה לדוד
שמעה ה' צדק. ודוד ברוח
הקדש אמר באחרית הימים של
הגלות, אמר על ישראל (שם)
בחנת לפי פקדת לילה, ואין
לילה אלא גלות, ומה שאמר
איוב הפל היה משל על ישראל
שאמר כלה ענן וילך, והשטן
רצה לקטרג לו, ואמר הקדוש
ברוך הוא, איוב לא בדעת ידבר.
אף ביצקב כף, בגלל שראה
ברוח קדשו את דחק הגלות:
ע"כ.

ויצקב, בגלל שראה ברוח
הקדש דחק של הגלות האחרונה
בסוף הימים, ואמר (בראשית כח) ויפגע
במקום וילן שם כי בא השמש ובא הלילה של
הגלות, ואמר (שם לב) ויירא יצקב מאד
ויצר לו. וחלק את העם הקדוש
בגלות לשלושה צדדים, כמו
שנאמר (שם לג) וישם את
השפחות ואת ילדיהן ראשנה,
בראש בגלות אדום. ואת לאה
וילדיה אחרנים ואת רחל ואת
יוסף אחרנים. ובגלל שראה אחר
כף עניות וצער שלהם, אמר (שם
כח) ושכתי בשלום אל בית אבי.
ואמר, ונתן לי לחם לאכול ובגד
ללבוש.

ודוד, בגלל הגלות אמר (שמואל ב-
ז) רעב ועיף וצמא במדבר. בגלל
שראה שכינה חרבה יבשה, היה
נוטל צער בגללה. אחר שראה
שישראל חוזרים [בתשובה] בחדוה,
תקן עשרה מיני נגונים, ובסוף
כלם אמר (תהלים קב) תפלה לעני
כי יצטף [נ"א תקן עשרה מיני תלים, ובסוף
כלם תפלה לדוד תפוח ה' אונד עני. אחת שקל
התפלות שבגלל מתעטפים לפני המקל, ולא היו
נכנסות עד שתכנס תפלת העני, אמר תפלה לעני

על פורקנא קדמא וחד על בתרייתא ובגין
דא (שמות יד) אז ישיר משה אז שר לא נאמר
אלא אז ישיר.

עשיראה בתפלה ודא שכינתא עליה אתמר
(תהלים י"ז) תפלה לדוד שמעה יי צדק
ודוד ברוח קדשא אמר באחרית יומין
דגלותא, אמר על ישראל (תהלים י"ז) בחנת לפי
פקדת לילה. ולית לילה אלא גלות ואיוב מה
דאמר כלא הוא משל על ישראל דאמר (איוב
ז) כלה ענן וילך, ושטן בעא לקטרגא ליה
ואמר קדשא בריך הוא (איוב לד) איוב לא בדעת
ידבר אוף ביצקב בגין דחזא ברוחא דקודשא
דוחקא דגלותא (ער כאן מהשמטות)

ויצקב בגין דחמא ברוחא דקודשא דוחקא
דגלותא בתראה בסוף יומייה (אמר

(בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ובא הלילה דגלותא
ואמר (בראשית לב) ויירא יצקב מאד ויצר לו. ופליג
עמא קדישא בגלותא לג' סטריין. כמא דאת
אמר, (בראשית לג) וישם את השפחות ואת ילדיהן
ראשונה ברישא בגלותא דאדום, ואת לאה
וילדיה אחרונים. ואת רחל ואת יוסף
אחרונים. ובגין דחמא בתר כן עניותא
וצערא דלהון אמר (בראשית כח) ושכתי בשלום
אל בית אבי ואמר ונתן לי לחם לאכול ובגד
ללבוש.

ודוד בגין גלותא אמר (שמואל ב ז) רעב ועיף
וצמא במדבר, בגין דחמא שכינתא
חרבה יבשה הוה נטיל צערא בגינהא. לבתר
דחמא דהדרין ישראל (בתשובה) בחדוה, תקין
עשר מיני נגונים. ובסוף פלהו אמר (תהלים קב)
תפלה לעני כי יצטוף (נ"א תקין מיני תלים, ובסוף פלהו
תפלה לדוד תפוח ה' אונד עני. חמא דבלחו צלותין דבגנייהו מתעטפין קדם
מלכא. ולא הוו עאלין עד דועול צלותא דעני אמר תפלה לעני כי יצטוף)

כי יצא, והיא תפלה שעוֹטֶפֶת כל התפלות לפניך עד שתפנס תפלתו, לכן הקדים עני לכלם.

מהי תפלת העני? זו תפלת ערבית שהיא רשות בפני עצמה בלי בעלה, ומשום שהיא בלי בעלה, היא עניה ויבשה, וצדיק עני יבש זה זרע יעקב, שהוא ברשות כל אמות העולם, ודומה לתפלת ערבית שהיא לילה של הגלות.

ותפלת שבת היא צדקה לעני, כמו שבארנו בעלי המשנה, שמש בשבת צדקה לעניים (שעניים מתנחמים בדרך של שמש של שבת). ולכן צריך אדם להיות כמו עני לשער המלך בתפלת עמידה בכל ששת ימי החל בשביל השכינה, ומתעטף לה בעטוף של מצוה של ציצית כמו עני, ויהיה בתפלין כמו אביון אצל השער שהוא אדני. שפך עולה לחשבון היכ"ל. וזהו אדני שפתי תפתח.

ובשפוח פיו בתפלת ערבית, נוחת גשר בימי החל לקבל בכנפיו תפלת הלילה. וזה נוריא"ל נקרא אוריא"ל מצד של חס"ד, ונוריא"ל מצד של גבורה, שהוא נר דולק, שנאמר בו (דניאל ז) נהר דינור וגו'.

ובתפלת שחרית אריה נוחת לקבל תפלה בזרועותיו וכנפיו, שארבע כנפים (יש) לכל חיה, זה מיכאל. ובתפלת מנחה שור נוחת לקבל (נ"א תפלה) בקרניו וכנפיו, וזה גבריאל. ובשבת נוחת הקדוש ברוך הוא בשלישת האבות לקבל הבת יחידה שלו בהם, וזה סוד של שבת, ש' בת יחידה שלו. באותו זמן החיות העליונות שנקראו בשם של יי, פותחים ואמרים, (תהלים כד) שאו שערים

והיא צלוחת דעטיף כל צלותין קדמהא עד דייעול צלותא דיליה. בגין דא אקדים עני לכלהו.

מאן צלותא דעני. דא צלותא דערבית דאיהי רשות בפני עצמה בלא בעלה. ובגין דאיהי בלא בעלה איהי ענייה יבשה (ברשות כל אינש) וצדיק עני יבש דא זרעא דיעקב דאיהו ברשות כל אומין דעלמא ודמיא לצלותא דערבית דאיהי ליליא דגלותא.

וצלותא דשבת איהי צדקה לעני כמה דאוקמוה מארי מתניתין שמש

בשבת צדקה לעניים (דעניים מתנחמי בארץ דשמשא בשבתא) דשבתא. ובגין דא צריך בר נש למהוי איהו כעני לתרעא דמלכא בצלותא דעמידה בכל שית יומין דחול בגין שכינתא. ומתעטף לה בעטופא דמצוה דציצית כעני. ויהא בתפילין כאביון לגבי תרעא דאיהו אדני. דהכי סליק לחושב"ן היכ"ל. ודא איהו אדני שפתי תפתח.

וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית נשרא קא נחית ביומין דחולא לקבלא בגדפהא צלותא דליליא. ודא נוריא"ל אתקרי אוריא"ל מסטרא דחס"ד, ונוריא"ל מסטרא דגבורה דאיהו נור דליק, דאתמר ביה (דניאל ז) נהר דינור וגו'.

ובצלותא דשחרית אריה נחית לקבלא צלותא בדרועוי וגדפוי דארבע גדפין (כ"א אית) לכל חיה דא מיכאל. ובצלותא דמנחה שור נחית לקבלא (נ"א צלותא) בקרנוי וגדפוי ודא גבריאל. ובשבת נחית קדשא בריך הוא כג' אבהן לקבלא בת יחידא דיליה בהון. ודא רזא דשבת ש' ב"ת יחידא דיליה. בההוא זמנא חיוון עלאין דאתקריאו

בשמא דיי פתחין ואמריין

שְׁאוּ שְׁעָרִים רְאִיכֶם וְהַנְּשֹׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. (תהלים כד)

רְאִיכֶם וְהַנְּשֹׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתְּחִים שְׁבָעָה הַיְכָלוֹת. הַיְכַל הָרִאשׁוֹן - הַיְכַל הָאֶחָד. שְׁנֵי - הַיְכַל הַיְרֵאָה. שְׁלִישִׁי - הַיְכַל הָרְחֻמִּים. רְבִיעִי - הַיְכַל הַנְּבוֹאָה בְּאַסְפֵּק־לְרִיָּה הַמְּאִירָה. חֲמִישִׁי - הַיְכַל הַנְּבוֹאָה בְּאַסְפֵּק־לְרִיָּה שְׂאִינָה מְאִירָה. שֵׁשִׁי - הַיְכַל הַצֶּדֶק. שְׁבִיעִי - הַיְכַל הַדִּין.

וְעָלִייהוּ נֹאמַר בְּרֵאשִׁית - בְּרֵאשִׁית שֵׁשִׁית. אֱלֹהִים הַיְכַל שְׁבִיעִי. וְכַף הֵם שְׁבָעָה הַיְכָלוֹת לְמִטָּה, וְכַנְגָדָם שְׁבָעָה קוֹלוֹת שֶׁל הַבַּיִת לְהַ', וְשִׁמּוֹנָה עֲשָׂרָה אֲזָכְרוֹת שֶׁבָהֶן מְשׁוּטֵט הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁמּוֹנָה עֲשָׂר עוֹלָמוֹת (תהלים סח) בְּרֵכֵב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפִי שְׁנֹאן, שֶׁהֵם שִׁמּוֹנָה עֲשָׂר רַבּוֹא עוֹלָמוֹת, וְכַמָּה שׁוֹמְרֵי שְׁעָרִים יֵשׁ לְהַיְכָלוֹת שֶׁמְקַבְּלִים תְּפִלוֹת, וְכָל תְּפִלָּה לֹא תִכְנַס אֶלָּא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל, וְאִין מִי שֶׁעוֹמֵד לְפָנַי שְׁעַר הַתְּפִלָּה, וְעָלִיו נֹאמַר (שם קכו) לֹא יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשִׁעַר, שֶׁהִיא שְׁעַר הַמְּלָךְ. בְּגִלְל שֶׁתְּפִלָּה הִיא מְצוּהָ, וְזוֹ שְׁכִינָה, וְהַתּוֹרָה זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - לֹא צָרִיךְ בִּינְיָהֶם הַפְּסָקָה. וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת תּוֹרָה וּמְצוּהָ בְּאֶהְבָּה וְיִרְאָה.

שְׁכַר מְצוּוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלָן תְּלוּיֹת מִשָּׁם יִהְיֶה. כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ סוּד זֶה שְׁמִי עִם י"ה - שִׁס"ה מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה - רַמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה. וְהָרִי כָּאֵן שִׁס"ה וְרַמ"ח, וְהֵם רַמ"ח תְּבוֹת שֶׁבְּקָרִיאת שְׁמַע, וְנִתְּנוּ מֵאֶהְבָּה [שֶׁל אוֹת י'] וְיִרְאָה שֶׁל אוֹת ה'. וְלִכֵּן תִּקְנֵנוּ

יִשְׂרָאֵל בְּאֶהְבָּה וְאֲנוּן

בְּהוּא זְמַנָּא מִתְּפִתְחִין שְׁבָעָה הַיְכָלִין. הַיְכַל קְדָמָא הַיְכָלָא דְאֶהְבָּה. תְּנִינָא הַיְכָלָא דִּירְאָה. תְּלִיתָא הַיְכָלָא דְרַחֲמִי. רְבִיעָא הַיְכָלָא דְנְבוֹאָה דְאַסְפֵּק־לְרִיָּא דְנִהְרָא. (דף כד ע"א) חֲמִישָׁא הַיְכָלָא דְנְבוֹאָה דְאַסְפֵּק־לְרִיָּא דְלֹא נִהְרָא. שְׁתִּיתָא הַיְכָלָא דְצֶדֶק. שְׁבִיעָא הַיְכָלָא דְדִין.

וְעָלִייהוּ אֲתָמַר בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית שֵׁשִׁית. אֱלֹהִים הַיְכָלָא שְׁבִיעָא. וְהַכִּי אֲנוּן ז' הַיְכָלִין לְתַתָּא וּלְקַבְּלִייהוּ שְׁבָעָה קָלִין דְהַבַּיִת לִי. וְתַמְנִיסַר אֲזָכְרוֹת דְבֵיהַ, דְבַהוּן שֵׁט קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּתַמְנִיסַר עֲלָמִין (תהלים סח) בְּרֵכֵב אֱלֹהִים רַבּוֹתִים אֶלְפִי שְׁנֹאן דְאֲנוּן תַּמְנִיסַר רַבּוּן עֲלָמִין וְכַמָּה נְטוּרֵי תַרְעִין אִית לְהַיְכָלִין דְמְקַבְּלִין צְלוֹתֵין, וְכָל צְלוֹתָא לֹא תִיעוּל אֶלָּא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל. וְלִית מָאן דְקָאִים קָמִי תַרְעָא דְצְלוֹתָא. וְעָלִיהַ אֲתָמַר (תהלים קכו) לֹא יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשִׁעַר. דְאִיְהִי תַרְעָא דְמִלְפָּא. בְּגִין דְצְלוֹתָא אִיְהִי מְצוּהָ וְדָא שְׁכִינְתָּא. וְאוּרִייתָא דָּא קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא. לֹא צָרִיךְ הַפְּסָקָה בִּינְיָהוּ. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא תּוֹרָה וּמְצוּהָ בְּרַחֲמֵינוּ וּדְחִילוֹ.

דְּכָר פְּקוּדֵין דְעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלֵהוּ תְלִיין מִן שָׁם יִהְיֶה. כְּמָה דְאוּקִימְנָא רְזָא דָּא שְׁמִי עִם י"ה שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה מְאוֹתִים וְשִׁמּוֹנָה וְאַרְבָּעִים מְצוּוֹת עֲשֵׂה. וְהֵא הַכָּא שִׁס"ה וְרַמ"ח. וְאֲנוּן רַמ"ח תִּיבִין בְּקָרִיאת שְׁמַע וְאֲתִיְהִיבוּ מְרַחֲמֵינוּ (דָּאָת י) וּדְחִילוֹ דָּאָת ה'. וְכַגִּין דָּא תִקְנֵנוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ

הבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה,
וְהֵם כְּלוּלִים בְּאַבְרָהָם, שְׁנֵאמַר
בּוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבֵי. אֵין מִי
שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי שַׁעַר הַתְּפִלָּה,
וְעָלִיו נֶאמַר (שם קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִי
יִדְבְּרוּ אֶת אֲיִכִים בְּשַׁעַר, שֶׁהוּא
שַׁעַר הַמְּלָךְ, בְּגִלְל שְׁתַּפְּלָה הִיא
מִצְוָה, וְזוֹ שְׂכִינָה, וְתוֹרָה זֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא צָרִיךְ
בְּיַעֲקֹב הַפְּסָקָה, וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת
תוֹרָה וּמִצְוָה בִּירְאָה וְאַהֲבָה,
שֶׁכָּל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה
תְּלוּיֹת מִשֵּׁם יְהוָה, כְּמוֹ
שֶׁבִאֲרַנּוּ סוּד זֶה שְׁמִי עִם י"ה -
שִׁס"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, וְזֶה
זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח מִצְוֹת
עֲשֵׂה, וְהָרִי פֶּאֶן מֵאַתִּים וּשְׁמוֹנֶה
וָאַרְבָּעִים, וְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה
וְשִׁשִּׁים, וְהֵן מֵאַתִּים וּשְׁמוֹנֶה
וָאַרְבָּעִים תְּכוֹת שֶׁבְּקִרְיַת שְׁמַע,
וְנִתְּנּוּ מֵאַהֲבָה וִירְאָה שֶׁל אוֹת ה',
וּמְשׁוּם כֶּף תִּקְנּוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְהֵם כְּלוּלִים
בְּאַבְרָהָם שְׁנֵאמַר בּוֹ (ישעיה מא)

זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבֵי.

תְּפִלִּין הֵן עוֹ שֶׁנִּתְּנּוּ מִירְאָה
שֶׁהִיא לְשִׁמְאֵל, וְזֶה פֶּחַד יִצְחָק,
שֶׁשֵּׁם כָּל הַמְּקַטְרְגִים עוֹלִים
לְתַבַּע כָּל הַדִּינִים, וְלִכְן וּבִזְרוּעַ
עֵזוֹ - זֶה תְּפִלִּין, י"ה בִּירְאָה, ו"ה
בְּאַהֲבָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים לא)
אַהֲבוּ אֶת ה' כָּל חֲסִידָיו. בֹּא רֵאֵה,
יְהוָה כּוֹלֵל הַפֶּל, וְלִכְן נֶאמַר
בְּיַצְקָב וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו,
שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמִצְעִי לְאַחַר
שְׁהוּקָם. (כתוב בְּרַפּוּס, עַד בְּרַמּוֹת שֶׁל רִבּוֹנוֹ
וְדַאִין) שֶׁכְּפֶאֶר תְּפִלְתּוֹ עוֹלָה
לְמַעַלָּה, הַפְּרוּז יוֹצֵא מִן הַרְקִיעִים
וַיֹּאמֶר הֵבו כְּבוֹד לְדַיּוּקָן הַמְּלָךְ,
וְאֵין שַׁעַר שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי הַתְּפִלָּה
הַזֹּה. אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח - לְהוֹצִיא
מִזֶּן לְבָנִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁבְּהִכָּל
הַזֶּה שֵׁם הַמְּזוּנָה.

כְּלִיל בְּאַבְרָהָם דֹּא תִמַּר בֵּיה זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי. לֵית מָאן דְּקָאִים קָמִיה
תְּרַעָא דְּצִלוֹתָא וְעָלִיה אֲתִמַּר (תהלים קכ"ז)
לֹא יִבְשׁוּ כִי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר דֹּאִיהוּ
תְּרַעָא דְּמִלְכָא בְּגִין דְּצִלוֹתָא אִיהִי מִצְוָה וְדֹא
שְׂכִינְתָא וְאוֹרִייתָא דֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא
צָרִיךְ הַפְּסָקָה בִּינִייהוּ וְצָרִיךְ לְסַלְקָא תוֹרָה
וּמִצְוָה בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ דְּכָל פְּקוּדִין דְּעֲשֵׂה
וְלֹא תַעֲשֵׂה כְּלֵהוּ תְּלִיין מִן שֵׁם יְהוָה כְּמָה
דֹּא וְקִמְנָא רְזָא דֹא שְׁמִי עִם י"ה שְׁלֵשׁ
מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה וְזֶה
זְכָרִי עִם ו"ה מֵאַתִּים וּשְׁמוֹנֶה וָאַרְבָּעִים
מִצְוֹת עֲשֵׂה וְהֵא הֵכָא רמ"ח וּשְׁס"ה וְאִינוּן
רמ"ח תִּיבִין בְּקִרְיַת שְׁמַע וְאַתִּייהִיבוּ מְרַחֲמִימוּ
וּדְחִילוֹ דֹּאוֹת ה' וּבְגִין דֹּא תִקְנּוּ הַבּוֹחֵר
בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְאִינוּן כְּלִיל בְּאַבְרָהָם
דֹּא תִמַּר בֵּיה (ישעיה מ"א) זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.

תְּפִלִּין אִינוּן עוֹז דֹּא תִייהִיבוּ מִירְאָה דֹּאִיהוּ
לְשִׁמְאֵלָא וְדֹא פֶּחַד יִצְחָק דִּתְמָן כָּל
מְקַטְרְגִין סְלִקִין לְמַתְבַּע כָּל דִּינִין וּבְגִין דֹּא
(ישעיה סב) וּבִזְרוּעַ עוֹזוֹ, דֹּא תְּפִלִּין י"ה בִּירְאָה
ו"ה בְּאַהֲבָה הֵדֹא הוּא דְּכְתִיב (תהילים ל"א) אֶהְבֵּנוּ
אֶת יי כָּל חֲסִידָיו. תָּא חֲזִי (כ"א ת"ת) יְהוָה
כְּלִיל כְּלָא וּבְגִין דֹּא אֲתִמַּר בְּיַצְקָב (בראשית כט)
וְהִנֵּה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו דֹּאִיהוּ עֲמוּדָא
דְּאֲמִצְעִיתָא לְבַתֵּר דֹּא תִתְקַם. (כתוב בְּרַפּוּס, עַד בְּרַמּוֹת
דְּמֵאֲרִיָּה וְדֹא) דְּכַד צִלוֹתָא דִּילִיה סְלִקָא לְעִילָא
כְּרוּזָא נְפִיק מְרַקִיעִין וַיִּמָּא הֵבוּ יִקְרָא
לְדַיּוּקָנָא דְּמִלְכָא וְלֵית תְּרַעָא דְּקָאִים קָמִיה
הִיא צִלוֹתָא, (תהלים נ"א) אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח
לְאַפְקָא מְזוּנָא לְבָנִין קְדִישִׁין דְּבִהֲאִי הִיכָלָא
תְּמָן מְזוּנָא.

בְּנֵי חַיִּים וּמְזוּנֵי מַצֵּד עֲמוּד
הָאֲמֻצֵּי, שֶׁהוּא בְּנֵי בְּכָרִי
יִשְׂרָאֵל, וְהוּא עֵץ הַחַיִּים שִׁיּוּצָא
מֵהַחַיִּים שְׁלַמְעֵלָה, וְהוּא הָעֵץ
שֶׁבּוּ מְזוּן לְכָלֶם. וּבְנֵי הַשְּׂכִינָה
הֵם יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, הַחַיִּים שְׁלָה
תּוֹרָה, הַמְּזוּן שְׁלָה תַּפְלָה,
שֶׁחֲשׂוּבָה כְּקֶרֶן, וּבְגִלּוֹת נֶאֱמַר
אֶצֶל יִשְׂרָאֵל הִבָּה לִי בְּנִים,
וּשְׂכִינָה הִיא קֶרֶן לְקְדוּשׁ-כְּרוּף
הוּא שְׁמֻקְבֵּל אוֹתָהּ בְּיָמִין
וּשְׂמָאל וְגוֹף, וְיַחְדוֹ עֲמָה
בְּצַדִּיק, שֶׁהוּא אוֹת תַּפְלִין וְשִׁבַּת
יָמִים טוֹבִים.

וַיֵּשׁ לְשֶׁאֵל, לְמָה מִתְּפַלְלִים אָל
הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא בְּכַמָּה דְּרָגוֹת?
לְפַעֲמִים מִתְּפַלְלִים אֵלָיו בְּסִפְרָה
יְדוּעָה וּבְמִדָּה יְדוּעָה, לְפַעֲמִים
תַּפְלָה לְיָמִין - זֶהוּ שְׁנֶאֱמַר
הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, לְפַעֲמִים
לְשְׂמָאל - זֶהוּ שְׁנֶאֱמַר הַרוּצָה
לְהַעֲשִׂיר יְצִפִּין, לְפַעֲמִים שֶׁל אָב
וְאִם הֵם לְיָמִין וְלְשְׂמָאל,
וְלְפַעֲמִים לְעֲמוּד הָאֲמֻצֵּי,
לְפַעֲמִים לְצַדִּיק, כָּל תַּפְלָה עוֹלָה
לְדֶרְגָה יְדוּעָה. אֶלָּא וַדַּאי יְהוּ"ה
הוּא בְּכָל סִפְרָה וּסִפְרָה, וְתַפְלָה
הִיא שְׂכִינָה.

בְּזִמְנָן שְׂמֻבְקָשׁ לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם
עוֹלָה בְּיָמִין, וּבְזִמְנָן שְׂמֻבְקָשׁ
לְעֲשׂוֹת דִּין בְּעוֹלָם עוֹלָה
בְּשְׂמָאל, וְהַפֵּל אֶל יְהוּ"ה שֶׁהוּא
בְּכָל מְקוֹם, וְלִכְּנָן זֹאת תּוֹרַת
הָעֵלָה, עוֹלָה לֵה, וְזוֹ תַּפְלָה
שֶׁהִיא שְׂכִינָה קֶרֶן לֵה, וְזוֹ
תַּפְלָה שֶׁהִיא קֶרֶן, וְכִשְׁעוֹלָה
אֵלָיו, צְרִיף לְהַכְלִיל עֲמָה אֶת כָּל
הַסִּפְרֹת, שְׂאִין קְדוּשָׁה פְּחוֹת
מִעֲשָׂרָה: ע"כ.

יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹלָה בְּיוֹ"ד ה"א וְא"ו
ה"א, וְסוּד הַדְּבָר - יִשְׂרָאֵל עֲלָה
בְּמַחְשָׁבָה לְהַבְרָאת. מַחְשָׁבָה -
חֲשׁ"ב מ"ה, וְכוּ תִמְצָא אֶת הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ. וּמִשׁוּם שֶׁעֲקֵב שֶׁהוּא

בְּנֵי חַיִּים וּמְזוּנֵי מַסְטָרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצֵּיתָא
דְּאִיהוּ (שְׁמוֹת ה) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ
עֵץ הַחַיִּים דְּנִפְיָק מִחַיִּים דְּלְעִילָא וְאִיהוּ
אֵילָנָא דְּמְזוּן לְכוֹלָא בֵּיה וּבְנִין דְּשְׂכִינָה אֵינוֹן
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חַיִּים דִּילָה אֲוֵרִייתָא, מְזוּנָא
דִּילָה צְלוֹתָא דְּחֲשִׁיבָא לְקֶרֶבְנָא. וּבְגִלּוֹתָא
אֲתַמַּר לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל (בְּרֵאשִׁית לב) הָבָה לִי בְּנִים
וּשְׂכִינָתָא אִיהִי קֶרֶבְנָא לְקְדוּשָׁא בְּרִיף הוּא
דְּמֻקְבֵּל לָהּ בְּיָמִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוֹפָא וְיַחְדוֹא
דִּילִיהָ עֲמָה בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ אוֹת תַּפְלִין וְשִׁבַּת
יָמִים טוֹבִים.

וְאִיתָ לְמִשְׁאֵל לְמָה מְצַלָּן לְקְדוּשָׁא בְּרִיף
הוּא בְּכַמָּה דְּרָגִין, זְמַנִּין מְצַלִּין לִיה
בְּסִפְרָה יְדִיעָא וּבְמִדָּה יְדִיעָא לְזְמַנִּין צְלוֹתָא
לְיָמִינָא הָדָא הוּא דְּאֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַחֲכִים
יְדָרִים. לְזְמַנִּין לְשְׂמָאלָא, הָדָא הוּא דְּאֲתַמַּר
הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצִפִּין, לְזְמַנִּין דְּאֲבָא וְאִמָּא
לְיָמִינָא וְלְשְׂמָאלָא אֵינוֹן לְזְמַנִּין לְעֲמוּדָא
דְּאֲמֻצֵּיתָא לְזְמַנִּין לְצַדִּיק כָּל צְלוֹתָא סְלֻקָּא
לְדֶרְגָא יְדִיעָא אֶלָּא וַדַּאי יְהוּ"ה אִיהוּ בְּכָל
סִפְרָה וּסִפְרָה וְצְלוֹתָא אִיהִי שְׂכִינָתָא.

בְּזִמְנָא דְּבַעֵי לְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא סְלִיקַת
בְּיָמִינָא וּבְזִמְנָא דְּבַעֵי לְמַעַבְדִּי יִנָּא
בְּעֲלָמָא סְלִיקַת בְּשְׂמָאלָא וְכוֹלָא לְגַבֵּי יְהוּ"ה
דְּאִיהוּ בְּכָל אֲתַר וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה
עוֹלָה לֵי וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׂכִינָתָא קֶרֶן
לֵי וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי קֶרֶבְנָא דִּילִיהָ וְכַד
סְלֻקָּא לְגַבֵּיהָ צְרִיף לְאֲכַלְלָא עֲמָה כָּל סִפְרִין
דְּלִית קְדוּשָׁה פְּחוֹת מִעֲשָׂרָה. (עַד כֵּן מִחַהֲשִׁמְמוֹת)

יִשְׂרָאֵל דְּסְלִיק בְּיוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְרִזָּא
דְּמִלָּה יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה
לְהַבְרָאוֹת. מַחְשָׁבָה חֲשׁ"ב מ"ה, וּבֵיהָ תַּשְׁבַּח
שְׂמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין יַעֲקֹב דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל

יִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר וַיִּכְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדַמּוֹת רַבּוֹנוֹ.

בְּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת מִצַּד עֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי, שֶׁהוּא בְּנִי בְּכוֹרִי
יִשְׂרָאֵל. וְהוּא עֵץ הַחַיִּים, וְהוּא
עֵץ שְׁמֹזוּן בּוֹ לְכָל. וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל
הֵם הַמְּזוּן שְׁלוֹ תַפְלָה שְׁנַחֲשֶׁבֶת
לְקַרְבָּן. וּבְגִלוֹת נֹאמֵר (בראשית ל)

הָבָה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי.
וּשְׂכִינָה הִיא קְרָבָן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ בְּיָמִין וּשְׂמָאל
וְגוּף. וּכְשֶׁעוֹלָה אֵלָיו, צָרִיף
לְהַכְלִיל עִמָּה כָּל עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת,
שְׂאִין קְדוּשָׁה פְּחוֹת מֵעֶשֶׂר, שֶׁהוּא
קְדוּשָׁתוֹ. וְלָכֵן כְּשֶׁבָּן אָדָם רוֹצֵה
לְהַעֲלוֹת תַּפְלָה בְּכָל תְּנוּעָתוֹ, [א]

נֶחֱשׁ רוֹצֵה לְקַטֵּרַג לְתַפְלָה, צָרִיף
לַעֲשׂוֹת לוֹ מְקַלֵּעַ, וְסוּד הַדְּבָר -
זְרָקָא מְקַף שׁוֹפֵר הוֹלֵף סְגוּלָתָא.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֵמֵר, עֲלִיּוֹנִים
שְׁמַעוּ, תַּחְתּוֹנִים הַתְּכַסּוּ, אֵלֶּה
מוֹרֵי הַיְשִׁיבָה שְׁלַמְעֵלָה וְשְׁלַמְטָה.
אֵלֶּיָּהוּ, בְּשׁוֹבְעָה עֲלֶיךָ, קַח רְשׁוֹת
וְרַד לְכָאן, שְׁהִרֵי קָרַב גְּדוּל
הַיְדוּמָן. תְּנוּף הַמְּמַנָּה, רַד לְכָאן
אִתָּה וְכָל מוֹרֵי הַיְשִׁיבָה שְׁפַתַּח
יְדֶךָ, שְׁלֵא לְכַבּוּדֵי עֲשִׂיתִי, אֵלֶּא
לְכַבּוּד הַשְּׂכִינָה.

פְּתַח כְּמַקְדָּם וְאֵמֵר, זְרָקָא וְדָאִי.
בְּבוֹאֵךְ לְהַעֲלוֹת תַּפְלָה לְאוֹתוֹ
מְקוֹם יְדוּעַ. כְּמוֹ שְׂאוֹתָה אֲבָן
הַקְּלַע שְׁנַזְרָקָה לְמְקוֹם יְדוּעַ, כִּף
צָרִיף לְהַעֲלוֹת מִחֻשְׁבָּתוֹ בְּתַפְלָה
בְּאוֹתוֹ כְּתוּר אֲבָן מְכַלְלָת וּמַעֲטָרַת,
שְׁנַאֲמַר בָּהּ כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם,
שְׁצָרִיף לְהַעֲלוֹתָה לְשֵׁם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמַעֲלָה אוֹתָהּ
לְבַעֲלָהּ, אֲפִלּוּ נֶחֱשׁ כְּרוּף עַל עַקְבוֹ
לֹא יִפְסִיק, אִף עַל גַּב שְׁנַאֲמַר בּוֹ
וְאִתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב. אוֹתָהּ הָאֲבָן
שְׁהִיא י' שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁנַאֲמַר בָּהּ
(בראשית מט) מִשֵּׁם רַעְיָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל,

אֶתְמַר וַיִּכְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּדִיוֹקְנָא דְמֵאֲרִיָּה.

בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי מְסֻטָּרָא דְעַמּוּדָא
דְאֲמֻצְעִיתָא. דְאִיהוּ בְּנִי בְּכוֹרִי
יִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, וְאִיהוּ אֵילָנָא
דְמְזוּן לְכֹלָא בֵּיה. וּבְגִין דָּא אֲנוּן יִשְׂרָאֵל
מְזוּנָא דִּילְיָה צְלוֹתָא דְחֻשִׁיבָא לְקַרְבָּנָא.

וּבְגִלוֹתָא אֶתְמַר (בראשית ל) הָבָה לִי בָנִים וְאִם
אֵין מִתָּה אֲנֹכִי. וּשְׂכִינְתָּא אִיהִי קְרַבְנָא
דְקְדוּשָׁא בְּרִיף הוּא מִיָּנִיָּה בְּיָמִינָא וּשְׂמָאלָא
וְגוּפָא. וְכַד סְלָקָא לְגַבִּיָּה צָרִיף לְאֲכַלְלָא
עִמָּיה כָּל עֶשֶׂר סְפִירָן. דְלִית קְדוּשָׁה פְּחוֹת
מֵעֶשֶׂרָה דְאִיהוּ קְדוּשָׁה דִּילְיָה. וּבְגִין דָּא כַּד
בַּר נֶשׁ בְּעֵי לְסְלָקָא צְלוֹתִיָּה בְּכָל תְּנוּעִיָּה. (א)

(א) חִיּוּיָא בְּעֵי לְקַטֵּרְגָא לְצְלוֹתָא, צָרִיף
לְמַעַבְדַּ לִּיָּה קִירְטָא, וְרוּזָא דְמֵלָה זְרָקָא מְקַף
שׁוֹפֵר הוֹלֵף סְגוּלָתָא :

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֵמֵר עֲלִאֵין שְׁמַעוּ.
תַּתְּאֵין אֶתְכַנְשׁוּ. אֵלִין מְאִרֵי מְתִיבְתָא
דְלַעֲיִלָא וְתַתְּא. אֵלִיָּהוּ בְּאוּמָאָה עֲלֵךְ טוֹל
רְשׁוֹ וְנַחֲתֵת הָכָא, דְהָא קְרַבָּא סְגִיָּאָה אֲזִדְמָן.
חֲנוּף מְמַנָּא נַחֲתֵת הָכָא, אֲנַתְּ וְכָל מְאִרֵי
מְתִיבְתָא דְתַחֲוֹת יְדֶךָ. דְלֹא לִיקְרָא דִּילִי
עַבִּידְנָא, אֵלֹא לִיקְרָא דְשְׂכִינְתָּא.

פְּתַח כְּמַלְקָדְמִין וְאֵמֵר. זְרָקָא וְדָאִי בְּמִיתְךָ
לְסְלָקָא צְלוֹתָא לְהֵהוּא אֶתְרֵי יְדוּעַ,
כְּמָה דְהֵיָא אֲבָנָא דְקִירְטָא דְאֲזִדְרִיקַת
לְאֶתְרֵי יְדוּעַ, הִכִּי צָרִיף לְסְלָקָא מִחֻשְׁבָּתִיָּה
בְּצְלוֹתִיָּה בְּהֵיָא תְּגָא אֲבָן מוּכְלָלָת
וּמַעוּטָרַת. דְאֶתְמַר בָּהּ כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם
דְצָרִיף לְסְלָקָא לָה תְּמָן.

וּבְהֵהוּא (אמר דפליק) לָה לְגַבִּי בַעֲלָה אֲפִילוּ

נֶחֱשׁ כְּרוּף עַל עַקְבוֹ לֹא יִפְסִיק. אִף

עַל גַּב דְאֶתְמַר בֵּיה וְאִתָּה

תְּשׁוּפְנוּ עָקֹב. הִהִיא אֶבֶן דְּאִיהִי י' דִּיעֲקֹב
 דְּאִתְמַר בֵּיה (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל
 לֹא יִפְסִיק. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא (נ"א ל"ה) עַד אֵין סוּף.
 וְכַד נַחִית לָהּ אִתְמַר בֵּיה כָּל הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ
 בְּבָרוּךְ, דְּצָרִיךְ לְנַחֲתָא (נ"א ל"ה) עַד אֵין תַּכְלִית,
 וְלֹא יִפְסִיק (נ"א ל"ה) מִנִּיהּ לֹא לְעִילָא לֹא לְתַתָּא.
 לְזַמְנִין אִיהוּ בַעֲלָה ו' בְּצַדִּיק בְּשִׁית פְּרָקִין
 דְּתֵרִין שׁוֹקִין נַחַת לְגַבְהָ בְּתֵרִין
 שׁוֹקִין. לְזַמְנָא אִיהוּ בַעֲלָה ו' בְּתֵרִין (נ"א דרועין)
 שִׁית פְּרָקִין דְּסְלִיקַת לְגַבְהָ בְּתֵרִין דְּרוּעִין.
 לְזַמְנִין אִיהוּ בֵּן אֲבָא וְאֲמָא בֵּן י"ה צָרִיךְ
 לְסַלְקָא. (ס"א ל"ה לְעִילָא וְכַד) לְעִילָא לְה'. וְכַד סְלִיקַת
 תְּמָן לְזַמְנִין אִיהִי בְּהַפּוּכָא ו' וּבֵין י' י' פְּגוּוֹנָא
 דָּא א צָרִיךְ לְסַלְקָא לְגַבְהִיה דְּאִתְמַר בֵּיה (תהלים
 קיח) אֶבֶן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
 וְכַד אִיהִי סְלִיקַת לְעִילָא, בְּרִישָׁא דְכָל רִישֵׁין
 סְלִקָא. וּבְגִינָה מְלֹאכְיָא אֲמַרִין (דף כד ע"ב)
 אִי"ה מְקוּם כְּבוֹדוֹ. וְכַד סְלִיקַת לֹא' (לְעִילָא)
 פְּגוּוֹנָא דָּא א, אִיהִי תְּגָא בְּרִישָׁא דָּא' עֲטָרָה
 עַל רִישִׁיהָ פְּתָ"ר. וְכַד נַחֲתָא נְקוּדָא לְתַתָּא
 וְאִתְעֲטַרַת נַחִיתַת בֵּיה פְּגוּוֹנָא דָּא (נ"א קמ"ז). וְכַד
 סְלִיקַת אִתְקַרִי תְּגָא בְּרֹזָא דְטַעֲמִי. וְכַד נַחִיתַת
 אִתְקַרִיאת נְקוּדָה. וְכַד מְתִיחַד עֲמָה אִיהִי
 (אִתְקַרִיאת אוֹת) ז' כְּלִילָא מְנִיהּ אוֹת בְּרִי"ת דְּאִיהוּ
 שְׁבִיעָאָה דְכֻלָּא.

לֹא יִפְסִיק. וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָהּ [נ"א
 אוֹתָהּ] עַד אֵין סוּף. וְכִשְׁמֹרִיד
 אוֹתָהּ, נֹאמַר בּוֹ כָּל הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ
 בְּבָרוּךְ, שְׁצָרִיךְ לְהוֹרִידָהּ עַד אֵין
 תַּכְלִית, וְלֹא יִפְסִיק [נ"א אוֹתָהּ] מִמְּנֵו
 לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה.
 לְפַעֲמִים בַּעֲלָה הוּא ו' בְּצַדִּיק
 בְּשִׁשָּׁה פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי שׁוֹקִים
 יוֹרֵד אֵלֶיהָ בְּשְׁתֵּי שׁוֹקִים.
 לְפַעֲמִים בַּעֲלָה הוּא ו' בְּשְׁתֵּי [נ"א
 דְּרוּעוֹת], שִׁשָּׁה פְּרָקִים שְׁעוֹלָה אֵלֶיו
 בְּשְׁתֵּי דְרוּעוֹת. לְפַעֲמִים הוּא בֵּן
 אֲבָא וְאֲמָא, בֵּן י"ה, צָרִיךְ
 לְהַעֲלוֹת [לָהּ לְמַעְלָה וְכֹאשֶׁר] לְמַעְלָה
 לְה'. וְכִשְׁעוֹלָה שָׁם, לְפַעֲמִים
 הִיא בְּהַפּוּךְ ו' וּבֵין י' י' כְּמוֹ זֶה
 א צָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָהּ אֵלֶיו, שְׁנֹאמַר
 בֵּיה (תהלים קיח) אֶבֶן מְאָסוּ הַבּוֹנִים
 הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
 וְכִשְׁהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה, בְּרֹאשׁ
 כָּל הָרְאשִׁים הִיא עוֹלָה, וּבְגִלְלָה
 הַמְּלֹאכִים אוֹמְרִים אִי"ה מְקוּם
 כְּבוֹדוֹ. וְכִשְׁעוֹלָה לֹא' [לְמַעְלָה] כְּמוֹ
 זֶה א, הִיא כְּתֵר בְּרֹאשׁ שֶׁל א'
 עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ פְּתָ"ר.
 וְכִשְׁיִוְרְדַת נְקוּדָה לְמַטָּה
 וּמְתַעֲטַרַת, יוֹרְדַת בֵּיה כְּמוֹ זֶה [א
 קמ"ז]. וְכִשְׁעוֹלָה נְקֻרָא תְּתֵר בְּסוּד
 הַטַּעֲמִים, וְכִשְׁיִוְרְדַת נְקֻרָא תְּתֵר
 נְקֻדָּה. וְכִשְׁמְתִיחַד עֲמָה הִיא
 [נְקֻרָא אוֹת] ז', הִיא כְּלוּלָה מִמְּנֵו
 אוֹת בְּרִי"ת, שֶׁהוּא שְׁבִיעֵי שֶׁל
 הַכֹּל.

וּבְוִדְאִי שְׁאֶבֶן זוּ הִיא בְּנִין כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, וְלֹכֵן (דְּבָרִים כ"ה) אֶבֶן
 שְׁלֵמָה וְצַדִּיק יִהְיֶה לָּהּ. הִיא מְדָה
 בֵּין כָּל סְפִירָה, וְסְפִירָה שֶׁל כָּל
 סְפִירָה, [נ"א וְכָל סְפִירָה] בֵּיה עוֹלָה
 לְעֶשֶׂר, הַשְּׁעוֹר שְׁלָהּ. וּבֵיה נַעֲשִׂית
 אֲמָה עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי בֵּין כָּל
 סְפִירָה וְסְפִירָה. וְסוּד הַדְּבָר -
 עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי הַקְּרֶשׁ, וּבֵין
 הַכֹּל מְאָה. י' הִיא בֵּין פְּרָק וּפְרָק
 עֶשֶׂר פַּעֲמִים עוֹלָה לְמְדָה [כַּעֲל]

וּבְוִדְאִי הֵאֵי אֲבָנָא הִיא בְּנִיָּא דְכָל עַלְמִין.
 וּבְגִין דָּא (דְּבָרִים כ"ה) אֶבֶן שְׁלִימָה וְצַדִּיק
 יִהְיֶה לָּהּ. אִיהִי מְדָה בֵּין כָּל סְפִירָה.
 וְסְפִירָה דְכָל סְפִירָה. (נ"א וְכָל סְפִירָה) בֵּיה סְלִיקַת
 לְעֶשֶׂר. שִׁיעוֹר דִּילָהּ וּבֵיה (נ"א ו' ב"ה) אִתְעֲבִידַת
 אֲמָה עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי בֵּין כָּל סְפִירָה
 וְסְפִירָה. וְרֹזָא דְמְלָה עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי הַקְּרֶשׁ
 וּבֵין כָּל מְאָה. אִיהוּ י' בֵּין פְּרָק וּפְרָק

שָׁל מֵאָה אִמָּה.

כָּל מִדָּה וּמִדָּה נִקְרָאת עוֹלָם, וְיָוִו הֵם שְׁעוֹר וּמִדָּה. וְשֶׁקֶל, י' מִדָּה שְׁלֵה. וְשְׁעוֹר הַמִּדָּה חֲמֵשׁ אֲמוֹת אַרְבֵּי וְחֲמֵשׁ אֲמוֹת רַחֲב. וְהֵם כִּנְגַד שְׁעוֹר שֶׁל כָּל רִקִיעַ שְׁמַהֲלֵךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַרְפוֹ וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת רַחֲבוֹ, וְהֵם ה"ה. הָרִי לֵךְ שְׁעוֹר קוֹמָה בְּאוֹתוֹת יְהו"ה. שְׁאוֹת ו' הוּא רִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. חֲמִשָּׁה רִקִיעִים שְׁלוֹ ה' אֱלֹהֵי נִקְרָאוּ ה' שָׁמַיִם. ה' חֲמִשָּׁה רִקִיעִים שְׁפִלוּלִים בְּשָׁמַיִם, חֲמִשָּׁה עֲלִיוֹנִים שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. וְהֵם ה"ה חֲמֵשׁ עִם חֲמֵשׁ. ו' רִקִיעַ שְׁשֵׁי לֵהֶם. י' שְׁבִיעֵי לֵהֶם. י' שְׁבַעַה בְּשַׁבְּעָה וְעוֹלָיִם י"ד. וְכֵן הֵם הָאֲרָצוֹת שְׁבַעַה עַל גְּבֵי שְׁבַעַה כְּמוֹ גְּלָדֵי בְּצָלִים, וְכֻלָּם רְמוּזִים בְּשֵׁתֵי עֵינַיִם.

י' נִקְרָא עוֹלָם קָטָן, ו' עוֹלָם אַרְבֵּי. וְכֻל מִי שְׁרוּצָה לְשָׂאֵל שְׂאֵלוֹת לְעוֹלָם אַרְבֵּי, צָרִיף לְהָאֲרִיף בּוֹ. וְכֻל מִי שְׁשׂוֹאֵל בְּעוֹלָם קָצֵר, צָרִיף לְקָצֵר. וְעַל זֶה בְּאֵרוֹ, בְּמִקוֹם שְׁאֲמָרוֹ לְקָצֵר - אֵין אָדָם רִשְׁאֵי לְהָאֲרִיף.

לְקָצֵר בְּתַפְלוּת - (במדבר יב) אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. בְּנִקְדָּה שֶׁל י' לְהָאֲרִיף (מצד של אות ו'). וְלֵהֲתַנְפַּל - (דברים ט) [באות פ'. וְהַכֵּל פ"ו] וְאֲתַנְפַּל לְפָנַי ה' כְּרָאשׁוֹנָה אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה. הַכֵּל [אחר]. מ"ם, י' נִקְדָּה בְּאֲמִצַּע נַעֲשִׂית מִי"ם מִצַּד הַחֲס"ד צָרִיף לְהָאֲרִיף בְּתַפְלָה וּבִשְׁם הַקְּדוּשׁ, וְעוֹלָה יְהו"ה בְּרִבִיעַ [וצריך] לְהָאֲרִיף בְּתַנּוּעָה זו שְׁהוּא סוּד הַתְּקִיעָה. לְקָצֵר מִצַּד הַשְּׁבָרִים. בֵּינוּנִי - לֹא בְּקָצֵר וְלֹא בְּאֲרִיכוּת, בְּתַרּוּעָה שֶׁל הַעֲמוּד הָאֲמִצְעִי שְׁהִיא שְׁלִשְׁלֹת, שְׁשִׁנְיָהֶם שֶׁקֶל הַקְּדוּשׁ. כִּנְגַד רִבִיעַ שְׁהוּא עוֹלָה חֲלָם. שְׁבָרִים כִּנְגַד שְׁבָא. זֶה צָרִיף

עֲשׂוֹר זְמַנִּין סִלְקָא לְמִדָּה. (מארי) דְּמֵאָה אִמָּה. כָּל מִדָּה וּמִדָּה אֲתַקְרִי עוֹלָם. וְאֲנוּן י"ו שְׁעוֹר וּמִדָּה. ו' שֶׁקֶל י' מִדָּה דִּילִיָּה. וְשְׁעוֹרָא דְּמִדָּה חֲמֵשׁ אֲמוֹת אַרְבֵּי וְחֲמֵשׁ אֲמוֹת רַחֲב. וְאֲנוּן לְקַבֵּל שְׁעוֹרָא דְּכָל רִקִיעַ דְּמַהֲלֵךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת אֲוִרְפִיָּה וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת פּוֹתִיָּה. וְאֲנוּן ה"ה. הָרִי לֵךְ שְׁעוֹר קוֹמָה בְּאֲתוּוֹן יְהו"ה. דָּאת ו' אִיהוּ רִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. חֲמֵשׁ רִקִיעֵין דִּילִיָּה ה' אֵלִין אֲתַקְרִיאוּ ה' שָׁמַיִם ה' חֲמֵשׁ רִקִיעֵין דְּכִלְיָן בְּשָׁמַיִם. חֲמֵשׁ עֲלֵאִין שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. וְאֲנוּן ה"ה חֲמֵשׁ בְּחֲמֵשׁ. ו' רִקִיעַ שְׁתִּיתָאָה לוֹן. י' שְׁבִיעָאָה לוֹן י' שְׁבַעַה בְּשַׁבְּעָה וְסִלְקִין י"ד. וְהֵכִי אֲנוּן אַרְעֵין שְׁבַעַה עַל גְּבֵי שְׁבַעַה כְּגִלְדֵי בְּצָלִים. וְכֻלָּהוּ רְמִיזוֹן בְּתַרִּין עֵינַיִן.

י' אֲתַקְרִי עוֹלָם קָטָן. ו' עוֹלָם אַרְבֵּי, וְכָל מָאן דְּבַעֵי לְמַשְׂאֵל שְׂאֵלְתִין לְגַבֵּי עוֹלָם אַרְבֵּי צָרִיף לְאֲרַפָּא בִּיה. וְכָל מָאן דְּשְׂאֵיל בְּעוֹלָם קָצֵר צָרִיף לְקָצֵרָא. וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ בְּמִקוֹם שְׁאֲמָרוֹ לְקָצֵר אֵין אָדָם רִשְׁאֵי לְהָאֲרִיף.

לְקָצֵר בְּצִלוּתִין (במדבר יב) אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. בְּנִקְדָּה דִּי'. לְהָאֲרִיף (מסטרָא דְאוֹת ו'). וְלֵהֲתַנְפַּל (דברים ט) (בְּאֵת פ' וְכוּלָּא פ"ו). וְאֲתַנְפַּל לְפָנַי י' כְּרָאשׁוֹנָה אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה כֻּלָּא (תד). מ"ם י' נִקְוֹדָה בְּאֲמִצַּע אֲתַעֲבִיד מִי"ם מִסְטָרָא דְּחֲס"ד צָרִיף לְאֲרַפָּא בְּצִלוּתָא וּבְשִׂמְא קְדִישָׁא וְסִלִּיק יְהו"ה בְּרִבִיעַ [וצריך] לְאֲרַפָּא בְּתַנּוּעָה דָּא דְּאִיהוּ רְזָא דְּתַקִּיעָה. לְקָצֵר מִסְטָרָא דְּשְׁבָרִים. בֵּינוּנִי, לָא בְּקָצִירוֹ וְלֹא בְּאֲרִיכוֹ. בְּתַרּוּעָה דְּעַמוּדָא דְּאֲמִצְעִיתָא דְּאִיהִי שְׁלִשְׁלֹת דְּתַרּוּיָּיהוּ שֶׁקֶל הַקְּדוּשׁ. לְקַבֵּיל רִבִיעַ דְּסִלִּיק אִיהוּ חוֹלָם, שְׁבָרִים

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 (ר"ת תה"ו), הרי פְּרִשׁוּהָ, כָּל מְקוֹם
 שֶׁפְּתוּב אֵלֶּה - פֶּסֶל אֶת
 הַרְאִשׁוֹנִים. וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֶׁל
 תְּהוֹ שֶׁנִּרְמְזוּ בַּפְּסוּק הַשְּׁנִי
 וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ, וְאֵלֶּה הֵם
 שֶׁנִּתְּבָאָר שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן. וְלִכְּן
 הָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹה וּבוֹהָה, אִיךָ
 בּוֹרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹת
 לְהַחְרִיבֵם? יִפָּה הִיָּה שְׁלֵא לְבִרָא
 אוֹתָם! אֵלֶּה וְדֹאֵי כַּאֲן יֵשׁ סוּד.
 מַה זֶה וּמַחְרִיבֵן? שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לֹא יִשְׁמֵד אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו,
 וְלֹא עוֹד, אֵלֶּה זֶה הַשָּׁמַיִם
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שְׁעִיָּה נא) כִּי שָׁמַיִם
 כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ וְגו'. אִם כֵּן,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
 וּמַכָּה!?

אֵלֶּה סוּד הַדְּבָר, כִּי הוּא
 שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֶת
 הָעוֹלָם וּבְרָא אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאֵרוּךְ בְּרִאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר בָּה
 (מְשִׁלִּי ח) ה' קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ.
 וּבְרִאשִׁית הַזֶּה בְּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ, וְהוּא סִמְךָ אוֹתָם בָּה,
 בְּגִלְל שְׁבָרִית כְּתוּבָה בּו
 בְּכִי'רֵאשִׁית, וְנֶאֱמַר בָּה (יְרֵמִיָּה לג)
 אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'.
 וְאֵלֶּה הֵם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (תְּהִלִּים קטו)
 הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְה' וְגו'. וְאֵרֶץ
 הַחַיִּים הִיא כְּלוּלָה מִשְׁבַּע
 אֲרָצוֹת, שֶׁעֲלִיָּהֶם אִמְר דְּדוּד הַמֶּלֶךְ
 (שֵׁם קיז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאֲרָצוֹת
 הַחַיִּים.

וּבְרָא שָׁמַיִם וְאָרֶץ אַחַר כִּי עַל
 תְּהוֹ, וְאִין שָׁם יְסוּד שֶׁהוּא בְּרִית
 שֶׁסוּמְךָ אוֹתָם, לְכֵן רָצָה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְאֵמוֹת
 הָעוֹלָם עוֹבְדֵי עֲפוּ"ם, שֶׁהוּא
 בְּרִית מִלָּה מִמֶּשׁ, וְלֹא רָצוּ
 לְקַבְּלָהּ, וְנִשְׁאַרָה הָאָרֶץ חֲרָבָה
 וַיִּבְשָׂה.

וְזֶהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (ר"ת תה"ו) הָא
 אוֹקְמוּהָ כָּל אֶתְר דְּכְתִיב אֵלֶּה פֶּסֶל אֶת
 הַרְאִשׁוֹנִים וְאֵלִין תּוֹלְדִין דְּתְהוֹ דְּאֶתְרִמִּזוּ
 בְּקִרָא תְּנִינָא וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ. וְאֵלִין אֲנוּן
 דְּאֶתְמַר דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלִמִין
 וּמַחְרִיבֵן. וּבְגִין דָּא אֲרַעָא הָוָה תְּהוֹה וּבוֹהָה.
 אִיךָ בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִמִין לְחֲרָבָא
 לוּן. שְׁפִיר הָוָה דְּלֹא לְבִרֵי לוּן. אֵלֶּה וְדֹאֵי
 הָכָא אִיכָא רְזָא. מָאֵי אִיהוּ וּמַחְרִיבֵן. דְּקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לֹא יִשְׁצִי עוֹבְדֵי יְדוּי. וְלֹא עוֹד
 אֵלֶּה דָּא שְׁמִיָּא אֶתְמַר בְּהוּ (שְׁעִיָּה נא) כִּי שָׁמַיִם
 כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ וְגו'. אִם כֵּן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲבִיד וּמַחֵי.

אֵלֶּה רְזָא דְּמִלָּה כְּדִין הוּא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּרָא עֲלִמָא וּבְרִיָּה בְּאוּרִיָּתָא
 כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ בְּרִאשִׁית, דְּאֶתְמַר בָּה (מְשִׁלִּי ח)
 יי קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ. וּבְהֵאֵי רֵאשִׁית בְּרָא יֵת
 שְׁמִיָּא וְיֵת אֲרַעָא וְאִיהִי סִמְיָךְ לוּן בִּיָּה. בְּגִין
 דְּבְרִית כְּתִיב בִּיָּה בְּכִי'רֵאשִׁית. וְאֶתְמַר בִּיָּה
 (יְרֵמִיָּה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'.
 וְאֵלִין אֲנוּן דְּאֶתְמַר בְּהוּן (תְּהִלִּים קטו) הַשָּׁמַיִם
 שָׁמַיִם לִי וְגו'. וְאִיהִי אֲרֶץ הַחַיִּים כְּלִילָא
 מִשְׁבַּע אֲרָעִין דְּעֲלִיָּהוּ אִמְר דְּדוּד מִלְּכָא (תְּהִלִּים
 קיז) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאֲרָצוֹת הַחַיִּים.

וּבְרָא שְׁמִיָּא וְאֲרַעָא (דף כה ע"א) בַּתְּרִיָּה עַל
 תְּהוֹ, וְלִית תַּמָּן יְסוּדָא דְּאִיהוּ בְּרִית
 דְּסִמְיָךְ לוּן. בְּגִין דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא
 לְמִיתָן אוּרִיָּתָא לְאוּמִין דְּעֲלִמָא עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּאִיהוּ בְּרִית מִלָּה מִמֶּשׁ,
 וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָא לִיָּה, וְאֶשְׁתְּאַרְת אֲרַעָא
 חֲרָבָה וַיִּבְשָׂה.

וְדָא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל
 מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה. יְקוּוּ הַמַּיִם

דָּא אורִייתָא. אַל מְקוּם אַחַד אֲלֵין יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּיהוּ תִלְיִין מֵהוּא אַתְר דְּאַתְמָר בֵּיה בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. כְּבוֹד יְיָ שְׂכִינְתָא תִתְאַה. מִמְקוֹמוֹ שְׂכִינְתָא עֲלָאָה. וְכִינֹן דְּאַנּוּן נִשְׁמַתִּיהוּ מִתְמָן, שְׂרִיא עֲלִייהוּ וְדָאי יְהוּ"ה וְאַתְמָר בְּהוּן (דברים לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ. וְדָא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם אֶל מְקוּם אַחַד.

וְאוֹרִייתָא אִיהי יִשׁוּבָא דְעֲלָמָא. וְאוּמִין דְּעֲלָמָא עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּלֹא קִבִּילוּ לָהּ אֲשִׁתְּאֲרוּ תְרַבִּין וּיְבִשִׁין. וְדָא אִיהוּ דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלָמִין וּמִתְרִיבִין אֲלֵין דְּלֹא נְטָרֵי פְקוּדֵי אוֹרִייתָא, לֹא דִישְׁעִי אִיהוּ עוֹבְדֵי כְמָה דְחֻשְׁבִּין בְּנֵי נְשָׂא. וְלָמָּה יִשְׁעִי לֹון לְבָנוּי דְאַתְמָר בְּהוּן בְּהַפְרָאָם בְּה' בְּרָאָם. וְאַלֵין אַנּוּן דְמִתְגִּירִין מְאוּמִין דְּעֲלָמָא. בְּגִינֵיהוּ נִפְלַת ה' זְעִירָא דְאַבְרָהָם בְּאַלְף חֲמִישָׁאָה דְהוּא ה'. דְאִיהוּ חֶרֶב וּיְבִשׁ. חֶרֶב בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּיְבִשׁ בְּבֵית שְׁנֵי.

וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּבַעַא לְאַעֲלָא גִיּוּרִין תַּחֲתוֹת גְּדַפּוּי דְשְׂכִינְתָא וְחָשִׁיב דְּהוּוּ מְאַלֵין דְאַתְבְּרִיאָו בְּה' יְהִב בְּהוּן אֶת ה' דְאַבְרָהָם, גְּרָמוּ לִיהַ יְרִידָה כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות לב) לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. בְּגִין דְּלֹא קִבִּילוּ לְאַת ה' בְּדַחִילוֹ דִּיו"ד וּבְרַחֲמֵי דְה'. נַחֲתִית אִיהי מְדַרְגִּיָה דְאִיהוּ ו'.

וְאַת ו' נַחֲתַת עִמִּיהַ בְּגִין דְּלֹא יִתְאַבִּיד בִּינֵיהוּ דְעֵתִיד אִיהוּ בְּרִזָּא דְגִלְגּוּלָא לְאַתְעֲרָבָא בִּינֵיהוּ בְּגִלּוּתָא בֵּין עֲרַב רַב דְאַנּוּן נִשְׁמַתִּיהוּ מִסְטָרָא דְאַלֵין דְאַתְמָר בְּהוּן (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כַּעֲשָׂן נִמְלָחוּ וְגו'. וְאַלֵין אַנּוּן

אַל מְקוּם אַחַד וְתִרְאָה הִיבְשָׁה. יְקוּוּ הַמַּיִם - זוֹ הַתּוֹרָה. אֶל מְקוּם אַחַד - אֵלוּ יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שְׁנִשְׁמוּתֵיהֶם תְּלוּיּוֹת מֵאוֹתוֹ מְקוּם שְׁנֵאֲמַר בּוֹ בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְקוֹמוֹ. כְּבוֹד ה' - שְׂכִינָה תַחֲתוֹנָה. מִמְקוֹמוֹ - שְׂכִינָה עֲלִיּוֹנָה. וְכִינֹן שְׁאוֹתֶם נִשְׁמוּתֵיהֶם מִשָּׁם, שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם בְּוִדָּאי יְהוּ"ה, וְנֵאֲמַר בְּהֶם (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ. וְזֵהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם אֶל מְקוּם אַחַד.

וְהַתּוֹרָה הִיא יִשׁוּב הָעוֹלָם. וְאַמּוֹת הָעוֹלָם, שְׁהֶם עוֹבְדֵי עֲפוּ"ם, שְׁלֹא קִבִּלוּ אוֹתָהּ, נִשְׁאָרוּ תְרַבִּים וּיְבִשִׁים, וְזֵהוּ שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמִתְרִיבִין, אֵלֶּה שְׁלֹא שׁוּמְרִים מִצְוֹת הַתּוֹרָה. לֹא שִׁישְׁמִיד הוּא מַעֲשִׂיו כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה יִשְׁמִיד אוֹתֶם אֶת בְּנֵי, שְׁנֵאֲמַר בְּהֶם בְּהַפְרָאָם, בְּה' בְּרָאָם? וְאַלֶּה אוֹתֶם שְׁמֵתְגִירִים מֵאַמּוֹת הָעוֹלָם, בְּגִלְלָם נִפְלָה ה' קִטְנָה שֶׁל אַבְרָהָם בְּאַלְף חֲמִישִׁי שֶׁהוּא ה', שֶׁהוּא חֶרֶב וּיְבִשׁ. חֶרֶב בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וּיְבִשׁ בְּבֵית שְׁנֵי.

וּמֹשֶׁה, מִשׁוּם שְׂרָצָה לְהַכְנִיס גֵרִים פַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה, וְחָשַׁב שֶׁהִיוּ מְאַלֶּה שְׁנִבְרָאוּ בְּה' וְנִתְּן בְּהֶם אוֹת ה' שֶׁל אַבְרָהָם, גְּרָמוּ לוֹ יְרִידָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שמות לב) לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. מִשׁוּם שְׁלֹא קִבִּלוּ אֶת הָאוֹת ה' בְּרִזָּאָה שֶׁל יו"ד וּבְאַהֲבָה שֶׁל ה', הוּא יָרַד מְדַרְגָּתוֹ שֶׁהוּא ו'.

וְאוֹת ו' יָרַדָה עִמּוֹ כְּדֵי שְׁלֹא יֵאבֵד בִּינֵיהֶם, שְׁעֵתִיד הוּא בְּסוּד הַגִּלְגּוּל לְהַתְעַרֵב בִּינֵיהֶם בְּגִלּוּת בֵּין עֲרַב רַב, שְׁהֶם נִשְׁמוּתֵיהֶם מִצַּד אֵלֶּה שְׁנֵאֲמַר בְּהֶם (ישעיה נא)

כִּי שָׁמַיִם כַּעֲשָׂן נִמְלָחוּ וְגו'. וְאַלֶּה אוֹתֶם שְׁלֹא כִקֵּשׁ נַח רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וְנֵאֲמַר בְּהֶם וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ, בְּגִלְלָ שֶׁהִיוּ מְאַלֶּה שְׁנֵאֲמַר בְּהֶם (דברים כח) תִּמְחָה אֶת זְכַר עַמְלֶק. וּמֹשֶׁה לֹא נִשְׁמַר מֵהֶם,

והפיל ה' ביניהם, ולכן הוא לא יכנס לארץ ישראל עד שתשוב ה' למקומה. ולכן ירד הוא מדרגתו, וירד בו ו'. ולכן ה' נפלה, ו' יקום אותה, ו' של משה.

וכשום ש"א קטנה, ה' של אברהם, שהיא של הבראם, נקטן הוא בגללה, ונאמר בו (ישעיה סג) מוליך לימין משה וגו'. והוציא אותה משם בכח של ו' והביא אותה עמו. מיד שרתה עליו י"ה ונשלמה השבועה, [שנאמר] (שמות יז) כי יד על פס יה מלחמה לה' וגו'. מה זה מדר דר? זה משה, שנאמר בו (קהלת א) דור הלך ודור בא. והרי פרשה שאין דור פחות מששים רבוא, וזה משה, שנאמר בו שאשה אחת ילדה ששים רבוא בכרס אחת.

וחמשה מינים הם בערב רב, והם: נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים. ובגללם נפלה ה' קטנה ממקומה. בלעם ובלק היו מצד של עמלק. תקח ע"ם מן בלעם, ל"ק מן בלק, ישאר בכל, (בראשית יא) כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. ואלה אותם שנשארו מאותם שנאמר בהם (שם ז) וימח את כל היקום. ומאלה שנשארו מהם בגלות רביעית, הם ראשים בקיום רב, והם מעמידים על ישראל כלי חמס, ועליהם נאמר (שם ו) פי מלאה הארץ חמס מפניהם. אלה אותם עמלקים.

הנפילים, עליהם נאמר (שם) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה. ואלה הם מין שני מהנפילים האלה מלמעלה. שכשרצה הקדוש ברוך הוא לעשות אדם, שאמר נעשה אדם בצלמנו וגו', רצה לעשות אותו ראש לכל העליונים להיות

דלא בעא נח רחמי עלייהו. ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהווי מאלין דאתמר בהון (דברים כה) תמחה את זכר עמלק. ומשה לא אסתמר מפניהו ואפיל ה' ביניהו. ובגין דא איהו לא יעול לארעא דישראל עד דיתוב ה' לאתרה. ובגין דא נחת איהו מדרגיה, ונחית ביה ו'. ובגין דא ה' נפלת, ו' יקום לה, ו' דמשה.

ובגין דה"א זעירא ה' דאברהם דאיהו דהבראם אתעזר איהו בגינה, ואתמר ביה (ישעיה סג) מוליך לימין משה וגו' ואפיק לה מתמן פחילא דו' ואייתי לה עמיה. מיד שריא עליה י"ה ואשתלים אומאה (דאתמר) (שמות יז) כי יד על פס יה מלחמה ליי וגו'. מאי

מדר דר. דא משה דאתמר ביה (קהלת א) דר הולך ודור בא. והא אוקמוה דלית דר פחות משתיין רבוא. ודא משה דאתמר ביה דאנתתא חדא ילדה שתיין רבוא בכרס אחת.

וחמש מינין אנון בערב רב ואנון נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים.

ובגיניהו נפלת ה' זעירא מאתרהא. בלעם ובלק מסטרא דעמלק הוו. טול ע"ם מן בלעם ל"ק מן בלק אשתאר בכל (בראשית יא) כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. ואלין אנון דאשתארו מאלין דאתמר בהון (בראשית ז) וימח את כל היקום, ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה אנון רישין בקיומא סגי. ואנון קיימין על ישראל כלי חמס. ועלייהו אתמר (בראשית ו) פי מלאה הארץ חמס מפניהם, אלין אנון עמלקים.

נפילים עלייהו אתמר (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות

הנה. ואלין אנון מינא תניינא מאלין נפילים

מלעילא. דכד בעא קדשא

ממנה על כלם ושיהיו מתמנים על ידו, כמו שיוסף שנאמר בו (שם מא) ויפקד פקדים על הארץ, הם רצו לקטרגו ואמרו (תהלים ה) מה אנוש פי תזכרנו וגו', שעתיד לחטא לפניך. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אם אתם הייתם למטה כמותו, הייתם חוטאים יותר ממנו. מיד - ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו', חשקו בהם, והקדוש ברוך הוא הפילם למטה בשלשלאות.

והם עז"א ועז"ל, שמהם הנשמות של הערב רב, שהם הנפילים, שהפילו עצמם לזנות אחר נשים שהן טובות, ולכן הפילם הקדוש ברוך הוא מהעולם הבא שלא יהיה להם חלק שם, ונתן להם שכרם בעולם הזה, כמו שנאמר (דברים ז) ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו וגו'.

הגבורים - מין שלישי, עליהם נאמר (בראשית ז) המה הגבורים וגו' אנשי השם, והם מצד אלה שנאמר בהם (שם יא) הבה נבנה לנו עיר וגו' ונעשה לנו שם. ובונים בתי פנסיות ומדרשות, ושמים בהם ספר תורה ועטרה על ראשו, ולא לשם ה', אלא לעשות להם שם. זהו שפתיב ונעשה לנו שם. וצד אחר מתגברים על ישראל שהם כעפר הארץ, וגוזלים אותם ומתבטלת העבודה, ועליהם נאמר (שם ז) והמים גברו מאד מאד על הארץ.

הרפאים - מין רביעי, אם יראו את ישראל בדחק, מתרפים מהם, ויש להם רשות להצילם ולא רוצים. ומתרפים מהתורה ומאלה שמשתדלים בה לעשות טוב עם עובדי כוכבים ומזלות. עליהם נאמר (ישעיה כו) רפאים כל יקמו.

ברוך הוא למעבד אדם דאמר נעשה אדם בצלמנו וגו'. בעא למעבד ליה רישא על עלאין למהוי איהו פקיד על פלהו. ולמהוי אנון פקידין על ידוי. כגוונא דיוסף דאתמר ביה (בראשית מא) ויפקד פקידים על הארץ. אנון בעו לקטרגא ליה ואמרו (תהלים ה) מה אנוש פי תזכרנו וגו' דעתיד למחטי קמך. אמר לון קדשא ברוך הוא אי אתון הויתון לתתא כוותיה, יתיר הויתון חבין מגיה. מיד ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו' חשקו בהון וקדשא ברוך הוא אפיל לון לתתא בשלשלאן.

ואנון (דף כה ע"ב) עז"א ועז"ל דמנייהו נשמתהון דערב רב דאנון נפילים דאפילו גרמיהו לזנות בתר נשיא דאנון טבאן. ובגין דא אפיל לון קדשא ברוך הוא מעלמא דאתי דלא יהא לון חולקא תמן ויהיב לון אגרייהו כהאי עלמא כמה דאת אמר, (דברים ז) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו וגו'.

גבורים מינא תליתאה עלייהו אתמר המה הגבורים וגו' אנשי השם. ואנון מסטרא דאלין דאתמר בהון (בראשית יא) הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם. ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושוין בהון ספר תורה ועטרה על רישוי, ולא לשמא דיי, אלא למעבד לון שם. הדא הוא דכתיב ונעשה לנו שם, וסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאנון כעפרא דארעא. וגזלין לון ואתפרת עבידתא ועלייהו אתמר (בראשית ז) והמים גברו מאד מאד על הארץ.

רפאים מינא רביעאה. אם יחזון לישראל

בדוחקא מתרפין מנייהו. ואית לון רשו לשזבא לון ולא בעאן.

בזמן שתבא פקידה לישראל, נאמר בהם (שם) ותאבד כל זכר למו.

הענקים - מין חמישי, שהם מזלזלים לאותם שנאמר בהם (משלי א) וענקים לגרגרותיך, ועליהם נאמר (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם פענקים. שקולים זה לזה. אלה אותם שמחזירים את העולם לתהו ובהו. וסוד הדבר, (שכנוללם) נחרב בית המקדש והארץ הייתה תהו ובהו, שהיא עקר וישוב העולם. מיד כשביא האור, שהוא הקדוש ברוך הוא, ימחו מן העולם ויאבדו. אבל הגאולה אינה תלויה אלא בעמלק עד שימחה, שבו השבו, והרי פרשוה.

דבר אחר אלה תולדות השמים וגו', אלה אותם שנאמר בהם (שמות לב) אלה אלהיך ישראל. ביום שימחו אלה, כאלו אותו יום עשה הקדוש ברוך הוא שמים וארץ. זהו שכתוב (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. באותו זמן יהיה הקדוש ברוך הוא עם שכינתו ויתחדש העולם, זהו שכתוב (ישעיה סו) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'. זהו ביום עשות.

באותו זמן, ויצמח ה' אלהים מן האדמה כל עץ נחמד וגו'. אבל בהתחלה, עד שימחו אלה, לא יורד גשם של התורה, וישראל שדומים לעשבים ולאילנות לא יצמחו, וסוד הדבר - וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה וגו'. בגלל שאדם אין לעבד את האדמה, שהם ישראל בבית המקדש לעבד את האדמה בקרבנות.

השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה וגו', בגין דאדם אין דאנון ישראל כבי מקדשא לעבוד את האדמה בקרבנין.

ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה למעבד טב עם עובדי כוכבים ומזלות. עלייהו אתמר (ישעיה כו) רפאים כל יקומו, בזמנא דייתי פקידה לישראל אתמר בהון (ישעיה כו) ותאבד כל זכר למו.

ענקים מינא חמישאה דאנון מזלזלין לאלין דאתמר בהון (משלי א) וענקים לגרגרותיך. ועלייהו אתמר (דברים ב) רפאים יחשבו אף הם פענקים שקולין דא לדא. אלין אנון דאהדרו עלמא לתהו ובהו. ורזא דמלה (דבגניייהו) תרב בי מקדשא והארץ הייתה תהו ובהו דאיהי עקרא וישובא דעלמא. מיד דייתי אור דאיהו קדשא בריך הוא יתמחון מן עלמא ויתאבדון. אבל פורקנא לאו איהי תליא אלא בעמלק עד דיתמחי דביה אומא והא אוקמוה.

דבר אחר אלה תולדות השמים וגו' אלין אנון דאתמר בהון (שמות לב) אלה אלהיך ישראל. ביומא דיתמחין אלין כאלו ההוא יומא עביד קדשא בריך הוא שמיא וארעא הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. בההוא זמנא יהא קדשא בריך הוא עם שכינתיה ויתחדש עלמא הדא הוא דכתיב, (ישעיה סו) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' דא איהו ביום עשות.

בההוא זמנא ויצמח יי אלהים מן האדמה כל עץ נחמד וגו'. אבל בקדמיתא עד דיתמחון אלין לא נחית מטרא דאורייתא. וישראל דדמיין לעשבים ולאילנין לא יצמחון. ורזא דמלה וכל שיח

השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה וגו', בגין דאדם אין דאנון ישראל כבי מקדשא לעבוד את האדמה בקרבנין.

דָּבָר אַחַר וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה, דָּא מְשִׁיחַ
 ראשון טָרַם יִהְיֶה בְּאַרְעָא. וְכָל עֶשֶׂב
 הַשְּׂדֵה טָרַם יִצְמַח דָּא מְשִׁיחַ שְׁנִי. וְלָמָּה בְּגִין
 דְּלִית תַּמָּן מִשָּׁה לְמַפְלַח לְשְׂכִינְתָּא דְעֵלְיָה
 אֲתַמָּר וְאַדָּם אֵין לְעֵבֹד אֶת הָאֲדָמָה. וְרַזָּא
 דְּמִלָּה (בראשית מט) לֹא יִסּוּר שְׂבֵט מִיְהוּדָה דָּא
 מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וּמְחֻקָּק מִבֵּין רִגְלֵיו דָּא מְשִׁיחַ
 בֶּן יוֹסֵף. עַד כִּי יָבוֹא שִׁיל"ה דָּא מִשָּׁה חֲשַׁבֵּן
 דָּא כְּדָא. וְל"ו יְקָה"ת עַמִּים, אֲתוּוֹן וְלו"י
 קָה"ת.

דָּבָר אַחַר וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה אֵלִין צְדִיקָיָא
 דְּאֲנוּן מִסְטָרָא דְצְדִיק ח"י עֲלָמִין. שֵׁיחַ
 ש' ח'י. ש תִּלְת עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא וְאֲנוּן ג' אֲבָהֵן
 וּמִן ח"י עֲלָמִין. לְשׁוֹן אַחַר וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה
 ע"ב שִׁי"ן. תִּלְת עֲלִין דְּאֲנוּן ש יֵאֱהֻדוּנָה"י.
 וְאֲנוּן ע"ב עֲנַפִּין דְּתִלְיִין בְּהוּן בְּחוּשְׁבֵּן ע"ב.
 כְּלָהוּ לֹא אֲתַאֲחֲדִין בְּאַתְרָא דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא
 עַד דְּיִיתִי הֵהוּא דְּאֶקְרִי אֲד"ם דְּאִיְהוּ יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א. וְדָא אִיְהוּ וְאֲד"ם אֵין לְעֵבֹד
 אֶת הָאֲדָמָה.

וּבְגִין דָּא אֲתַמָּר בֵּיהּ וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה טָרַם
 יִצְמַח עַד דְּיִצְמַח צְדִיקָא. וּמְנִיָּה (תהלים
 פה) אָמֵת מְאָרְץ תִּצְמַח דְּאֲתַמָּר בֵּיהּ (דניאל ח)
 וּתְשַׁלַּף אָמֵת אֲרֻצָּה. וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים דְּאֲנוּן
 דְּשָׂאִין לֹא צְמַחִין בְּגִלוּתָא עַד דְּאָמֵת מְאָרְץ
 תִּצְמַח, וְדָא מִשָּׁה דְּאֲתַמָּר בֵּיהּ (מלאכי ב) תּוֹרַת
 אָמֵת הִיתָה בְּפִיהוּ דְּלֹא יְהֵא מָאן דְּדָרִישׁ
 לְשְׂכִינְתָּא כּוֹתִיָּה. וּבְגִין דָּא וְאַדָּם אֵין לְעֵבֹד.
 וּמִיד דְּאִיְהוּ יִיתִי, מִיד וְא"ד יַעֲלֶה מִן (דף טו
 ע"א) הָאָרְץ א"ד מִן אֲדֻנִּי סָלִיק לִיָּה ו'
 וְאֲתַעֲבִיד בֵּיהּ אֲדוּן כָּל הָאָרְץ. מִיד וְהִשְׁקָה
 אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה מְנִיָּה אֲתַשְׁקִיין יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא כְּע' אֲנַפִּין דְּאֲוֹרִיָּתָא. דָּבָר אַחַר וְאֲד

דָּבָר אַחַר, וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה - זֶה
 מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן - טָרַם יִהְיֶה כְּאַרְץ.
 וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה טָרַם יִצְמַח - זֶה
 מְשִׁיחַ שְׁנִי. וְלָמָּה? מִשּׁוּם שְׂאִין
 שֵׁם מִשָּׁה לְעֵבֹד אֶת הַשְּׂכִינָה,
 שְׂעָלְיוּ נְאֻמְר וְאַדָּם אֵין לְעֵבֹד אֶת
 הָאֲדָמָה. וְסוּד הַדָּבָר - (בראשית מט)
 לֹא יִסּוּר שְׂבֵט מִיְהוּדָה - זֶה
 מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וּמְחֻקָּק מִבֵּין
 רִגְלֵיו, זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. עַד כִּי
 יָבוֹא שִׁיל"ה - זֶה מִשָּׁה. חֲשַׁבֵּן
 זֶה כְּדָא. וְלו"י יְקָה"ת עַמִּים -
 אֲוֹתִיּוֹת וְלו"י קָה"ת.

דָּבָר אַחַר, וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה -
 אֵלוּ הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם מִצַּד שֶׁל
 צְדִיק ח"י הַעוֹלָמִים. שֵׁיחַ - ש'
 ח'י. ש שְׁלֹשֶׁת עֲנָפֵי הָאֵילָן, וְהֵם
 שְׁלֹשֶׁה אֲבוֹת וּמִן ח"י עוֹלָמִים.
 לְשׁוֹן אַחַר וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה -
 ע"ב שִׁי"ן. שְׁלֹשֶׁה עֲלִים שֶׁהֵם ש
 יֵאֱהֻדוּנָה"י, וְהֵם ע"ב עֲנַפִּים
 שֶׁתְּלוּיִים בָּהֶם בְּחוּשְׁבֵּן ע"ב.
 כָּלֵם לֹא נֶאֱחָזִים בְּמָקוֹם שֶׁהִיא
 שְׂכִינָה עַד שִׁבֵּא אוֹתוֹ שְׁנֻקְרָא
 אֲד"ם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 וְזֵהוּ וְאֲד"ם אֵין לְעֵבֹד אֶת
 הָאֲדָמָה.

וְכֵן נְאֻמְר בּוּ וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה
 טָרַם יִצְמַח, עַד שִׁיִּצְמַח צְדִיקָא.
 וּמְנִיָּה (תהלים פה) אָמֵת מְאָרְץ
 תִּצְמַח, שְׁנֻאֻמְר בּוּ (דניאל ח)
 וּתְשַׁלַּף אָמֵת אֲרֻצָּה. וְתִלְמִידֵי
 חֲכָמִים, שֶׁהֵם דְּשָׂאִים, לֹא
 צוֹמַחִים בְּגִלוּת עַד שְׁאָמֵת מְאָרְץ
 תִּצְמַח, וְזֶה מִשָּׁה שְׁנֻאֻמְר בּוּ
 (מלאכי ב) תּוֹרַת אָמֵת הִיתָה בְּפִיהוּ,
 שֶׁלֹּא יְהִיָּה מִי שְׂדוֹרֵשׁ אֶת
 הַשְּׂכִינָה כְּמוֹתוֹ, וּבְגִלָּל זֶה וְאַדָּם
 אֵין לְעֵבֹד. וּמִיד שֶׁהוּא יָבֵא, מִיד
 - וְא"ד יַעֲלֶה מִן הָאָרְץ. א"ד מִן
 אֲדֻנִּי עוֹלָה לוֹ ו' וְנַעֲשֶׂה בֵּיהּ
 אֲדוּן כָּל הָאָרְץ. מִיד - וְהִשְׁקָה
 אֶת פְּנֵי כָּל הָאֲדָמָה, מְנִיָּה
 מְשָׁקִים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה בְּשִׁבְעִים

פנים של התורה. דבר אחר ואד
יעלה מן הארץ, תרגומו ענן
יעלה מן הארץ. אותה שנאמר
בה (שמות מ) כי ענן ה' על המשכן
וגו', ובו משקים תלמידי חכמים
בארץ באותו זמן.

וייצר ה' אלהים את האדם -
אלו ישראל. באותו זמן הקדוש
ברוך הוא ציר אותם בצירים
של העולם הזה והעולם הבא.
וייצר, באותו זמן הקדוש ברוך
הוא הכניסם בשמו בציר של
שני יודין "י", ו' ביניהם, שהם
עולים לחשבון יהו"ה. ויהיו
מצירים בפניו בפנים שלהם
בשני יודין בחטם שלהם באות
ו'. ולכן אמר הכתוב (במדבר כג) כי
מראש צורים אראנו. אלה אותם
צירים של השם הקדוש, ויהיו
מצירים בפניהם בשני לוחות
נכבדים, שהם "י", שו' הוא
חרות עליהם. ועוד ציר אותם
לכל דור בבת זוגו העליונה, זו
י"ה, ור' הם היחוד של שניהם.
וציר אותם באותם של ציר
שלמעלה, שהוא ישראל עמוד
האמצעי, כולל שכינה עליונה
ותחתונה, שהם קריאת שמע
ערבית וקריאת שמע שחרית,
ועליהם נאמר עצם מעצמי וכשר
מבשרי.

ומיד באותו זמן נטע את ישראל
בגן העדן הקדוש. זהו שכתוב
ויטע ה' אלהים, אב"א ואמ"א.
ג"ן - זו השכינה התחתונה.
עד"ן - זו האם העליונה. את
האדם - זה העמוד האמצעי.
היא תהיה נטע שלו בת זוגו,
ולא תזוז ממנו לעולם, ותהיה
העדון שלו. וישראל נטע אותם
הקדוש ברוך הוא באותו זמן
נטע קדוש בעולם, כמו שנאמר
(ישעיה ס) נצר מטעי מעשה ידי
להתפאר.

יעלה מן הארץ תרגומו ועננא יסתלק מן
ארעא. ההיא דאתמר בה (שמות מ) כי ענן יי על
המשכן וגו' וביה מתשקין תלמידי חכמים
בארעא בההוא זמנא:

וייצר יי אלהים את האדם אליו ישראל.
בההוא זמנא קדשא בריך הוא ציר
לון בצירין דעלמא דין ועלמא דאתי. וייצר
בההוא זמנא קדשא בריך הוא עייל לון
בשמייה בצירא דב' יודין "י" ו' ביניהו
דאנון סלקין לחשבון יהו"ה. ויהון מצוירין
באנפוי באנפין דילהון בתרין יודין בחוטמא
דילהון באת ו'. ובגין דא אמר קרא (במדבר כג) כי
מראש צורים אראנו. אליו אנון צירין דשמא
קדישא. ויהון מצוירין באנפיהו בתרין
לוחין וקירין דאנון "י" דאיהו ו' חרות
עלייהו. ועוד ציר לון לכל דור בבת זוגיה
עלאה דא י"ה ואנון ו' יחודא דתרווייהו.
וציר לון באנון דצירא דלעילא דאיהו
ישראל עמודא דאמצעיתא כליל שכינתא
עלאה ותתאה דאנון קריאת שמע ערבית
וקריאת שמע שחרית ועלייהו אתמר עצם
מעצמי ובשר מבשרי.

ומיד בההוא זמנא נטע לון לישראל בגנתא
דעדן קדישא דא הוא דכתיב ויטע יי
אלהים אב"א ואמ"א. ג"ן דא שכינתא
תתאה. עד"ן דא אמא עלאה. את האדם דא
עמודא דאמצעיתא. איהי תהא נטע דיליה,
בת זוגיה ולא תזוז מניה לעולם. ותהא עדונו
דיליה. וישראל קדשא בריך הוא נטע לון
בההוא זמנא נטעא קדישא בעלמא כמה
דאת אמר, (ישעיה ס) נצר מטעי מעשי ידי
להתפאר:

וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים - אָבָא
וְאָמָא. כָּל עֵץ נִחְמַד - זֶה צַדִּיק.
וְטוֹב לְמַאֲכָל - זֶה הָעֵמוּד
הָאֲמֻצָּעִי, שְׂבוּ הוּא מְזַמֵּן מְזוּן
לְכָל, שֶׁהַכֹּל בּוֹ. וְלֹא מִתְפָּרֵס
הַצַּדִּיק אֲלֵא מִמֶּנּוּ וּשְׂכִינָה מִמֶּנּוּ,
וְלֹא צְרִיכִים אֶת הַתְּחַתּוּנִים
[שְׁלֵחִים], אֲלֵא כָּלִם נְזוּנִים לְמִטָּה
עַל יָדוֹ. שֶׁבְּגֻלוֹת לֹא הָיָה
לְשְׂכִינָה וְלִחַ"י הָעוֹלָמִים מְזוּן
אֲלֵא בַח"י בְּרִכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה.
אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן הוּא יִהְיֶה מְזוּן
לְכָל.

וְעֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים,
יִהְיֶה נְטוּעַ בְּתוֹךְ הַגֶּן, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
(בְּרֵאשִׁית א) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
וְאָכַל וַחֲיֵי לְעֹלָם. וְעַל הַשְּׂכִינָה
לֹא שׁוֹלֵט הָעֵץ שֶׁל צַד הָאֲחֵר,
שֶׁהֵם עָרַב רַב שֶׁהֵם עֵץ הַדַּעַת
טוֹב וְרַע, וְלֹא תִקְבַּל בָּהּ עוֹד
טָמֵא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים לב) ה'
בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֵל נִכְר.
וְלִכְּן לֹא מִקְבָּלִים גָּרִים לִימּוֹת
הַמְּשִׁיחַ, וְתִהְיֶה הַשְּׂכִינָה כְּמוֹ
גֶפֶן שֶׁלֹא מִקְבָּלֶת נְטַע מִמֵּין
אֲחֵר.

וְיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה כָּל עֵץ נִחְמַד
לְמַרְאֵה, וְיִחְזֹר עֲלֵיהֶם יָפִי,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (אִיכָה ב) הַשְּׁלִיף
מִשְׁמִים אֶרֶץ תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע נִדְחִים מֵהֶם,
וְלֹא מִתְדַבְּקִים וְלֹא מִתְעַרְבִים
בָּהֶם, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל וּמֵעַץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ,
שֶׁהֵם עָרַב רַב. וְגַלְיָ לֹחַן קִדְשָׁא בְּרִיף
בְּרוּךְ הוּא, שְׂבִיּוֹם אֲכָלוּ מִמֶּנּוּ,
גְּרָמוּ שְׂאֲבָדוּ שְׁתֵּי אֲבָדוֹת, שֶׁהֵם
בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. זֶהוּ כִּי
בְיָוֶם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת,
פְּעַמִּים. וְהֵם שְׁגָרְמוּ שְׂצַדִּיק
יִחְרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית רֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא
שְׂכִינָה עֲלִיּוֹנָה, וּבְבֵית שְׁנִי,

וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים. אָבָא וְאָמָא. כָּל עֵץ
נִחְמַד דָּא צַדִּיק. וְטוֹב לְמַאֲכָל דָּא
עֵמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא דְבִיָּה הוּא זְמִין (ג"א וּמִיָּא)
מְזוּן לְכָלֵא דְכָלֵא בִיָּה. וְלֹא אִתְפָּרֵס צַדִּיק
אֲלֵא מִנִּיָּה וּשְׂכִינְתָא מִנִּיָּה, וְלֹא צְרִיכִין
לְתַתְּאִין (דִּילְהוּן). אֲלֵא כּוֹלְהוּ נְזוּנִין לְתַתְּא עַל
יְדֵיהּ. דְּבִגְלוּתָא לֹא הוּא לְשְׂכִינְתָא וְלִחַ"י
עַלְמִין מְזוּנָא אֲלֵא בַח"י בְּרִכְאֵן דְּצִלוּתָא.
אֲבָל בְּהַהוּא זְמַנָּא אִיהוּ יִהָא מְזוּנָא לְכָלֵא.
וְעֵץ הַחַיִּים דִּהוּא אִילָנָא דְחַיִּי יִהָא נְטִיעַ בְּגוֹ
גְּנֻתָא דְאִתְמַר בִּיָּה (בְּרֵאשִׁית ג) וְלָקַח גַּם
מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחֲיֵי לְעוֹלָם. וּשְׂכִינְתָא לֹא
שְׁלֵטָא עָלֵהּ אִילָנָא דְסִטְרָא אֲחֵרָא דְאֲנוּן עָרַב
רַב דְאֲנוּן עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְלֹא תִקְבַּל בָּהּ
עוֹד טָמֵא דָּא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים לב) יִי בְּדָד
יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֵל נִכְר. וּבְגִין דָּא לֹא מִקְבָּלִין
גָּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ. וְתִהָא שְׂכִינְתָא כְּגִפְנָא
דְּלֹא מִקְבָּלָא נְטַעָא מִמִּיָּא אֲחֵרָא.

וְיִשְׂרָאֵל יִהוּן כָּל עֵץ נִחְמַד לְמַרְאֵה. וְיִתְחַזֵּר
עֲלֵיהֶוּ שׁוּפְרָא דְאִתְמַר בִּיָּה (אִיכָה
ב) הַשְּׁלִיף מִשְׁמִים אֶרֶץ תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל.
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִדְחִיין מִנִּיָּהוּ וְלֹא
מִתְדַבְּקִין וְלֹא מִתְעַרְבִין בְּהוּן. דִּהָא אִתְמַר
בְּיִשְׂרָאֵל וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ דְאֲנוּן עָרַב רַב. וְגַלְיָ לֹחַן קִדְשָׁא בְּרִיף
הוּא דְבִיּוֹם אֲכָלוּ מִמֶּנּוּ גְּרָמוּ דְאֲבָדוּ ב'
אֲבָדִין דְאֲנוּן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. דָּא
אִיהוּ כִּי בְיָוֶם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת ב'
פְּעַמִּים. וְאֲנוּן גְּרִימוּ דְצַדִּיק יִחְרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית
רֵאשׁוֹן דְאִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלֵאָה, וּבְבֵית שְׁנִי
דְאִיהִי שְׂכִינְתָא תְּתָאָה. דָּא אִיהוּ (ישעיה יט) וְנִהָר
יִחְרַב וְיָבֵשׁ. וְנִהָר דָּא (ג"א 1) יִחְרַב בְּה' תְּתָאָה

שְׁהִיא שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה. זָהוּ (ישעיה
ט) וְנָהָר יִחַרְבּ וְיִבֶשׁ. וְנָהָר זֶה
יִחַרְבּ בָּהּ תַּחְתּוֹנָה, בְּגִלְל
שֶׁתַּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ שֶׁפַּע הִי לְאִין
סוּף.

וּמִיָּד כְּשִׁיבָאוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַגְלוֹת,
הַעֵם הַקְּדוֹשׁ לַחֹדֶד, מִיָּד נָהָר
שֶׁהִיָּה חָרֵב וְיִבֶשׁ נֹאמַר בּוֹ וְנָהָר
יֵצֵא מֵעֵדֶן, זֶה ו', לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּזֶן. וְנָהָר - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי.
יֵצֵא מֵעֵדֶן - זוֹ אֲמָא הַעֲלִיּוֹנָה.
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן - זוֹ שְׂכִינָה
תַּחְתּוֹנָה. שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן נֹאמַר
בְּמִשָּׁה וּבִישְׂרָאֵל (שם נח) אֲז
תִּתְעַנֵּג עַל ה'. בְּעַנְג, שֶׁהוּא ע'
עֵדֶן, נ' נָהָר, ג' גֶּזֶן. וְיִתְקַיֵּם
הַפְּתוּב (שמות טו) אֲז יִשִּׁיר מִשָּׁה
וְגו'. שֶׁר לֹא נֹאמַר, אֲלֵא יִשִּׁיר.
וְיִתְהַפֵּף לְעַרְב רַב עַנְיָג לְנִגְנָע,
וּלְאֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי עֲבוֹתָם,
כְּמוֹ שֶׁפָּרְעָה וְהַמִּצְרִים שֶׁפָּרַח
בָּהֶם שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת, אֲבָל
לְיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה עַנְיָג.

וְזָהוּ וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּזֶן. וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים, שֶׁהֵם חֶסֶד
זְרוּע יָמִין. וּבָאוֹתוֹ זְמַן הַרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים, וּמַחְנָה מִכָּא"ל
מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְעָמוּ מִטָּה יְהוּדָה
וּשְׁנֵי שְׂבָטִים. גְּבוּרָה זְרוּע
שְׂמָאל. וּבָאוֹתוֹ זְמַן הַרוּצָה
לְהַעֲשִׁיר יִצְפִּין, וּמַחְנָה גְּבוּרָא"ל
מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְעָמוּ מִטָּה דָן וּשְׁנֵי
שְׂבָטִים. נְצִ"ח שׁוֹק יָמִין, וּמִמֶּנּוּ
מְקַבֵּל מַחְנָה שֶׁל נוּרִיא"ל, וְעָמוּ
מִטָּה רְאוּבֵן וּשְׁנֵי שְׂבָטִים עָמוּ.
הו"ד שׁוֹק שְׂמָאל, שֶׁעֲלֶיהָ נֹאמַר
לְיַעֲקֹב (בראשית לב) הוּא צֹלַע עַל
יְרֻכּוֹ, וּמִמֶּנּוּ מְקַבֵּל מַחְנָה
רְפָא"ל, שֶׁהוּא מְמַנֶּה עַל רְפוּאֵת
הַגְלוֹת, וְעָמוּ מִטָּה אֶפְרַיִם וּשְׁנֵי
שְׂבָטִים.

דְּבַר אַחַר וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים - אֲלֵא אוֹתָם אַרְבָּעָה שְׁנֹכְסוֹ לְפָרְדֵס. אֶחָד נְכֹס בְּפִישׁוֹן, שֶׁהוּא פִי שׁוֹנָה

בְּגִין דְּאִסְתַּלֵּק מִנִּיָּה נְבִיעוֹ דִּי לְאִין סוּף.
וּמִיָּד דִּיפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא עֲמָא קְדִישָׁא
לְחֹדֶד, מִיָּד נָהָר דִּהוּה חָרֵב וְיִבֶשׁ אֲתָמַר
בִּיה וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא ו' לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן.
וְנָהָר דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא. יוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא
אֲמָא עֲלָאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן דָּא שְׂכִינָתָא
תַּתָּאָה. דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתָמַר בְּמִשָּׁה
וּבִישְׂרָאֵל (ישעיה נח) אֲז תִּתְעַנֵּג עַל יי בְּעַנְג דְּאִיהוּ
ע' עֵדֶן נ' נָהָר ג' גֶּזֶן. וְאֲתִקְיִים קָרָא (שמות טו) אֲז
יִשִּׁיר מִשָּׁה וְגו' (דף כו ע"ב) שֶׁר לֹא נֹאמַר אֲלֵא
יִשִּׁיר. וְאֲתִתְהַפֵּף לְעַרְב רַב עַנְיָג לְנִגְנָע
וּלְאֲמוֹיִן דְּעֲלָמָא עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת
כְּגוֹוְנָא דְּפָרְעָה וּמִצְרָאֵי דְּפָרַח בְּהוֹן שְׁחִין
אֲבַעְבוּעוֹת. אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה עַנְיָג.

וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּזֶן. וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבָּעָה
רְאשִׁים. דְּאֲנוּן חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא. וּבַהֲהוּא
זְמַנָּא הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים. וּמַחְנָה
מִכָּא"ל אֲתִשְׁקִיין מִנִּיָּה וְעַמִּיָּה מִטָּה יְהוּדָה
וְתָרִין שְׂבָטִין. גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאלָא.
וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר יִצְפִּין. וּמַחְנָה
גְּבוּרָא"ל אֲתִשְׁקִיין מִנִּיָּה וְעַמִּיָּה מִטָּה דָן
וְתָרִין שְׂבָטִין. נְצִ"ח שׁוֹקָא יְמִינָא וּמִנִּיָּה
אֲתִשְׁקִיין מִשְׂרִיא דְּנוּרִיא"ל וְעַמִּיָּה מִטָּה
רְאוּבֵן וְתָרִין שְׂבָטִין עַמִּיָּה. הו"ד שׁוֹקָא
שְׂמָאלָא דְּעֲלָה אֲתָמַר לְיַעֲקֹב (בראשית לב) וְהוּא
צוֹלַע עַל יְרֻכּוֹ וּמִנִּיָּה אֲתִשְׁקִיין מִשְׂרִיא
דְּרְפָאֵל דְּאִיהוּ מְמַנֶּה עַל אֲסוּוֹתָא דְּגְלוּתָא
וְעַמִּיָּה מִטָּה אֶפְרַיִם וּב' שְׂבָטִין.

דְּבַר אַחַר וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבָּעָה
רְאשִׁים אֲלִין אֲנוּן אַרְבָּעָה דְּנְכֹסוֹ
לְפָרְדֵס. חַד עָאל בְּפִישׁוֹן דְּאִיהוּ פִי שׁוֹנָה
לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים - אֲלֵא אוֹתָם אַרְבָּעָה שְׁנֹכְסוֹ לְפָרְדֵס. אֶחָד נְכֹס בְּפִישׁוֹן, שֶׁהוּא פִי שׁוֹנָה

הלכות. תניינא עאל בגיחו"ן. ותמן הוא קבור ההוא דאתמר ביה (ויקרא יא) כל הולך על גחון, גבריאל"ל גבר אל עליה אתמר (איוב ג) לגבר אשר דרכו נסתרה ויסף אלוה בעדו. ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה שהתגלה שם, וזהו רמז, ודי לחכימא ברמיזא. שלישי נכנס בחדק"ל - חד קל, וזו לשון מחדדת קלה לדרשה. רביעי נכנס בפר"ת, שהוא המת, שבו פריה ורביה. בן זומא וכן עזאי שנכנסו לקלפות של התורה, היו לוקים בהם. רבי עקיבא שנכנס במת, נאמר בו שנכנס בשלום ויצא בשלום.

ואמר רבי אלעזר, אבא, יום אחד הייתי בבית המדרש, ושאלו החברים, מהו שאמר רבי עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתפנו בעצמכם, שקתוב (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני? בין כף הנה זקן הזקנים. ירד ואמר להם, רבנן, במה אתם משתדלים? אמרו לו, ודאי בזה שאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש וכו'. אמר להם, ודאי סוד עליון יש כאן, והרי פרשוה בשיבה העליונה, וכדי שלא תטעו ירדתי לכם, וכדי לגלות סוד זה ביניכם, שהוא סוד עליון טמיר מבני הדור].

[בודאי אבני שיש טהור הם שמעם יוצאים מים זפים, והם רמוזים באות א' בראש ובסוף. ו' שהוא נטוי ביניהם הוא עץ החיים. מי שאוכל ממנו - וחי לעולם. ושני היודים האלה רמוזים בנייצר, והם שתי יצירות, יצירה של העליונים ויצירה של התחתונים. והם חכמה בראש וחכמה בסוף. תעלומות חכמה. ודאי הם תעלומות מחכמה עליונה שתחת פתח עליון].

[והם כנגד שתי עינים שבהם שתי דמעות יורדות לים הגדול. ולמה ירדו? בגלל שהתורה משני הלוחות הללו היתה משה מוריד לישראל, ולא זכו בהם, ונשפרו ונפלו, וזה גרם אבדן בית ראשון ושני. ולמה נפלו? בגלל שפרח ו' מהם, שהוא ו' של וייצר, ונתן להם אחרים מצד של עץ הדעת

הלכות. תניינא עאל בגיחו"ן. ותמן הוא קבור ההוא דאתמר ביה (ויקרא יא) כל הולך על גחון, גבריאל"ל גבר אל עליה אתמר (איוב ג) לגבר אשר דרכו נסתרה ויסף אלוה בעדו. ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא הדין דאתגלייא תמן. ודא איהו רמז ולחכימא ברמיזא. תליתאה עאל בחדק"ל חד קל ודא לישנא חדידא קלא לדרשא. רביעאה עאל בפר"ת דאיהו מוחא דביה פריה ורביה. בן זומא וכן עזאי דעאלו בקליפין דאורייתא הוו לקאן בהון. רבי עקיבא דעאל במוחא אתמר ביה דעאל בשלם ונפק בשלם.

(אמר רבי אלעזר, אבא, יומא חד תנינא כבי מדרשא, ושאלו חבריאי מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתפנו גרמינו דכתיב, (תהלים קא) דובר שקרים לא יפון לנגד עיני. אדחבי הא סבא דסבין קא נחית אמר לון רבנן, בטאי קא תשתדלון. אמרו ליה ודאי בהא דאמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש וכו'. אמר לון ודאי רוא עלאה אית הכא. והא אוקמוה במתיבתא עלאה. ובגין דלא תסעון נחיתנא לבו ובגין (דאתגלייא) רוא דא בנינוכו דאיהו רוא עלאה טמירא מבני דרא.

בודאי אבני שיש טהור אנון דמנהון מין דכיון נפקון. ואנון רמזין באת א' בראש ובסוף. ו' דאיהו נטוי ביניהו איהו עץ החיים. מאן דאכיל מניה וחי לעולם. ואלין ב' יודין אנון רמזין בנייצר. ואנון תרין יצירות. יצירה דעלאן ויצירה דתמאין. ואנון חכמה בראש וחכמה בסוף. תעלומות חכמה. ודאי אנון תעלומות מחכמה עלאה דתחת פתח עלאה.

ואנון לקבל ב' עינין דכהון תרין דמעין נחתו בימא רבא. ואמאי נחתו. בגין דאורייתא מתרין לוחין אלין הנה משה נחית לישראל. ולא זכו בהון ואתברו ונפלו. ודא גרים אבודא דבית ראשון ושני. ואמאי נפלו בגין דפרח ו' מנייהו דאיהו ו' בנייצר. ונהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע דמתמן

טוב ורע, שמשם נתנה תורה באסור והתר. מימין חיים, ומשמאל מות].

[ולכן אמר רבי עקיבא לתלמידיו, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים. לא תהיו שוקלים אבני שיש טהור ונ"א שהם שני יוד"ן של ויצר, חכמה עליונה וחכמה תחתונה] לאבנים אחרות שהן חיים ומות, שמשם (קהלת י) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. ולא עוד, אלא אתם תספגו נרמייכו. בגין דאלין דעין הדעת טוב ורע אנו בפרודא. ואבני שיש טהור אנו ביהודא בלא פירודא כלל. ואי תמרונ דהא אסתלק עין החיים מניהו ונפלו ואת פירודא בניניהו. דובר שקרים לא יכון לנגד עיני דהא לית תמן פירודא לעילא. דאלין דאתברו מאנון חיו. אתו לנשקא (דף כו ע"א) ליה פרח ואסתלק מניהו).

דבר אחר ונהר יוצא מעדן. בודאי לעילא בעץ חיים תמן לית קליפין נוכראין הדא הוא דכתיב, (תהלים ה) לא יגורף רע. אבל בעץ דלתתא אית קליפין נוכראין ודאי. ואיהו נטוע בגנתא דעדן דזעיר אפין. דאיהו חנוף מטטרון דגן עדן דלעילא. דקדשא בריף הוא לית תמן ערטומא, למיהוי תמן נפתל ועקש. ובגין דא ונהר יוצא וגו' ויכילנא למימר במטטרון יוצא מעדן מעדון דיליה. להשקות את הגן גן דיליה פרדס דיליה דתמן עאלו בן עזאי ובן זומא ואלישע. וקליפין דיליה מסטרא דא טו"ב ומסטרא דא רע. ודא אסור והתר פשר ופסול טומאה וטהרה.

דבר אחר ונהר יוצא מעדן - בודאי למעלה בעץ החיים שם אין קלפות נכריות. זהו שכתוב (תהלים ה) לא יגורף רע. אבל בעץ שלמטה יש בודאי קלפות נכריות, והוא נטוע בגן עדן של זעיר אנפין, שהוא חנוף, מטטרון, שגן העדן העליון של הקדוש ברוך הוא אין שם ערבוב של קלפות להיות שם נפתל ועקש. ובגלל זה ונהר יוצא מעדן וגו', ויכלנו לומר במטטרון יוצא מעדן - מעדון שלו. להשקות את הגן - הגן שלו, הפרדס שלו שנקנסו לשם בן עזאי ובן זומא ואלישע. וקלפות שלו מצד זה טו"ב ומצד זה רע. וזה אסור והתר, פשר ופסול, טמאה וטהרה.

קם חד סבא ואמר רבי רבי הכי הוא ודאי. אבל עץ חיים לא אתקרי איהו. אלא הכי הוא רזא דמלה וייצר חד יצירה דטוב וחד יצירה דרע. דא איהו עץ הדעת טוב ורע. עץ דא אדם זעירא מסטרא דחיים מגיה ומסטרא דמותא מגיה. תמן תרין יצירות דיליה דאנון אסור והתר, ועליה אתמר וייצר

עמד זקן אחד ואמר, רבי רבי, כף זה ודאי! אבל עץ החיים הוא לא נקרא. אלא כף הוא סוד הדבר, וייצר - יצירה אחת לטוב ויצירה אחת לרע. זה עץ הדעת טוב ורע. עץ זה אדם קטן,

עמד זקן אחד ואמר, רבי רבי, כף זה ודאי! אבל עץ החיים הוא לא נקרא. אלא כף הוא סוד הדבר, וייצר - יצירה אחת לטוב ויצירה אחת לרע. זה עץ הדעת טוב ורע. עץ זה אדם קטן,

מצד החיים ממנו ומצד המות ממנו. שם שתי יצירות שלו שהם אסור והתר, ועליו נאמר וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים - זו שכינה עליונה. ערן - תשובה. ועליה נאמר ועץ החיים בתוף הגן. זה העמוד האמצעי. הג'ן שכינה תחתונה. שלשה קשרים הם, נשמה רוח ונפש אצלו, ובהם ויהי האדם לנפש חיה, שהוא ממש מפיו נקרא לשכינה שהיא נשמת חיים. מיד שאמר דברים אלו, עלה למעלה. אמר רבי שמעון, חברים, בודאי זה היה מלאך, ובודאי תומך יש לנו מכל מקום.

פתח הפסוק אחריו: ויקח ה' אלהים את האדם וינחהו בגן ערן וגו'. ויקח - מאין לקח אותו? אלא לקח אותו מארבעה יסודות שנאמר בהם ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. הפרידו מהם, ושם אותו בגן ערן.

כמו זה יעשה הקדוש ברוך הוא לבן אדם שנברא מארבעה יסודות. בזמן ששכב בתשובה ומתעסק בתורה, הקדוש ברוך הוא נוטלו משם, ועליהם נאמר ומשם יפרד. הפריד נפשו מתאותם, ושם אותו בגן שלו שהיא שכינה, לעבדה - במצוות עשה, ולשמרה - במצוות לא תעשה. אם זכה לשמר אותה, הוא יהיה ראש על ארבעה יסודות, ויעשה נהר שמשקים על ידו ולא על ידי אחר, ומפירים בו שהוא רבון ושולט עליהם.

ואם עבר על התורה, הם משקים ממרירות העץ של רע שהוא יצר הרע. וכל האיברים שהם מארבעה יסודות, נאמר

י' אלהים את האדם עפר מן האדמה. ויפח באפיו נשמת חיים. דא שכינתא עלאה. ערן תיובתא. ועלה אתמר ועץ

החיים בתוף הגן דא עמודא דאמצעיתא. הג'ן שכינתא תתאה. תלת קטירין אנון נשמתא רוחא נפשא לגביה. ובהון ויהי האדם לנפש חיה. דאיהו מפיו ממש אתקרי לשכינתא דאיהי נשמת חיים. מיד דאמר מלין אלין סליק לעילא. אמר רבי שמעון חברייא בודאי מלאכא הוה. ובודאי סמך אית לנא מפל אתר.

פתח קרא אבתריה: ויקח י' אלהים את האדם ויניחהו בגן ערן וגו'. ויקח מאן נטיל ליה. אלא נטיל ליה מארבעה יסודין דאתמר בהון ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. אפריש ליה מנהון ושוי ליה בגנתא דערן.

בגוונא דא יעבד קדשא בריך הוא לבר נש דאתברי מארבעה יסודין. בזמנא דתב בתיובתא ומתעסק באורייתא. קדשא בריך הוא נטיל ליה מתמן. ועליהו אתמר ומשם יפרד. אפריש נפשיה מתאוה דילהון ושוי ליה בגנתא דיליה דאיהי שכינתא. לעבדה בפקודין דעשה. ולשמרה בפקודין דלא תעשה. אי זכה לנטרא לה איהו יהא רישא על ארבעה יסודין. ואתעביד נהר דאתשקיין על ידיה ולא על ידא אחרא ואשתמודעין ביה דאיהו רבון ושליט עליהו.

ואי עבר על אורייתא אתשקיין ממרירו דאילנא דרע דאיהו יצר הרע. וכל אברין דאנון מארבעה יסודין אתמר בהון (שמות א) וימררו את חיהם וגו' וימררו במרירו

בָּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וַיִּמְרְרוּ - בַּמְרִירוֹת שֶׁל מֶרֶה. וּלְגַבֵּי אֵיבָרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַגּוֹף שֶׁהֵם מִצַּד הַטּוֹב, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שם טו) וַיִּבְאוּ מֶרְתָּה וְלֹא יָכֹלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרֶה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּגוֹן זֶה אָמְרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה - בְּקָשָׁא. בַּחֲמֹר - בְּקָל וַחֲמֹר. וּבְלִבְנִים - בְּלִבּוֹן הַלֶּכֶה. וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדָה - זוּ בְרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדְתָם וַיִּמְרְרוּ - זוּ מִשְׁנָה.

אִם שָׂבִים בַּתְּשׁוּבָה, נֶאֱמַר בָּהֶם (שם) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ, וְזֶה עֵץ הַחַיִּים, וְכֹו וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְזֶה מִשְׁה מְשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שם יז) וַיִּמְשַׁח הַמֶּלֶךְ הַיְּהוּדִים בְּיָדוֹ. מִטְּה זֶה מִטְּרוֹן, מִצְדוֹ חַיִּים וּמִצְדוֹ מִיתָה. כְּשֶׁמְתַהַפֵּף לְמִטְה הוּא עֶזֶר מִצַּד הַטּוֹב. כְּשֶׁמְתַהַפֵּף לְנַחֵשׁ הוּא כְּנִגְדוֹ. מִיָּד (שם יח) וַיִּנָּס מִשְׁה מִפְּנֵיו.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסֹרָו בְּיַד מִשְׁה, וְהִיא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, שְׂבָה אֲסוּר וְהִתֵּר. מִיָּד שֶׁהִכָּה בּוֹ בְּסַלְעַ, לְקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָדוֹ, וְנֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוּאֵל ב-ב) וַיִּרַד אֵלָיו בְּשַׁבָּט, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ בּוֹ. וְשֶׁבִ"ט הוּא יֵצֵר הַרְע נַחֵשׁ, וְהַכֵּל הוּא בְּגִלוֹת מַחְמָתוֹ. וְעוֹד, וּמִשְׁם יִפְרֹד. אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שִׁישְׁתַּדֵּל בַּתוֹרָה, שְׂבִזְמַן שִׁיקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַגּוֹף הַזֶּה מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, נִפְרָד מִשְׁם וְהוֹלֵךְ לְהִיּוֹת רֹאשׁ בְּאֲרַבְעַ חַיּוֹת, וְנֶאֱמַר בָּהֶם עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ וַיִּמְרְרוּ.

וַיִּצְוּ ה' אֱלֹהִים וַיִּצְוּ הַרֵי פְרִשׁוּהָ אֵין צו אֵלָא עֲבוּדָה זָרָה, שְׁמִשְׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְהִיא בְּכַבֵּד, שְׁמִמְנָה תְּכַבֵּד הַעֲבוּדָה, שֶׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה לוֹ, וְהַכְּבֵד כּוֹעֵס. וְהַרֵי פְרִשׁוּהָ, כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. זֶהוּ וַיִּצְוּ. עַל

דְּמֶרֶה. וּלְגַבֵּי אֵבָרִין קְדִישִׁין דְּגוּפָא דְאַנוּן מְסִטְרָא דְטוֹב עֲלֵיהוּ אֲתָמֶר (שמות טו) וַיִּבְאוּ מֶרְתָּה וְלֹא יָכֹלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרֶה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּקוֹשְׁיָא. בַּחֲמֹר בְּקָל וַחֲמֹר. וּבְלִבְנִים בְּלִבּוֹן הַלֶּכֶתָא. וּבְכָל עֲבוּדָה בְּשֹׁדָה דָּא בְרִיתָא. אֶת כָּל עֲבוּדְתָם וַיִּמְרְרוּ דָּא מִשְׁנָה.

אִם תֵּיבִין בְּתִיבְתָא אֲתָמֶר בְּהוּן (שמות טו) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ. וְדָא עֵץ חַיִּים וְכִיָּה וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא מִשְׁה מְשִׁיחַ דְּאֲתָמֶר בִּיה (שמות יז) וַיִּמְשַׁח הַמֶּלֶךְ הַיְּהוּדִים בְּיָדוֹ. מִטְּה דָּא מִטְּרוֹן מְסִטְרִיה חַיִּים וּמְסִטְרִיה מִיתָה. כִּד אֲתַהַפֵּף לְמִטְה אִיהוּ עֶזֶר מְסִטְרָא דְטוֹב. כִּד אֲתַהַפֵּף לְחַוְיָא אִיהוּ כְּנִגְדוֹ. מִיָּד (שמות יח) וַיִּנָּס מִשְׁה מִפְּנֵיו.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסֹר לִיה בְּיָדָא דְמִשְׁה וְאִיהוּ אֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה דְכִיָּה אֲסוּר וְהִתֵּר. מִיָּד דְּמַחָא בִּיה בְּטִינְרָא נָטִל לִיה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא בְּיָדִיה. וְאֲתָמֶר בִּיה (שְׁמוּאֵל ב כג) וַיִּרַד אֵלָיו בְּשַׁבָּט לְמַחָא לִיה בִּיה. וְשֶׁבִ"ט אִיהוּ יֵצֵר הַרְע חוּיָא. וְכֵלָא אִיהוּ בְּגִלוֹתָא מַחְמַת דִּילִיה. וְעוֹד וּמִשְׁם יִפְרֹד. זְכָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיתָא. דְּבִזְמַנָּא דְנָטִיל לִיה קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא מֵהֵאִי גוּפָא מֵאֲרַבְעָה יְסוּדִין, אֲתַפְרֵשׁ מִתְּמָן וְאֲזִיל לְמַהוּי רִישָׁא בְד' (דף כו ע"ב) חִיוּוֹן וְאֲתָמֶר בְּהוּן עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ וַיִּמְרְרוּ:

וַיִּצְוּ יי אֱלֹהִים וַיִּצְוּ הָא אוּקְמוּהָ לִית צו אֵלָא עֲבוּדָה זָרָה דְּמִתְּמָן אֱלֹהִים אַחֲרִים וְאִיהֵי בְּכַבֵּד. דְּמִינָה תְּכַבֵּד הַעֲבוּדָה דְּאִיהֵי עֲבוּדָה זָרָה לִיה וְהַכְּבֵד כּוֹעֵס. וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה דָּא אִיהוּ

וַיֵּצֵאוּ. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוֹת דְּמִים כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (בראשית ט) בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ. וְדָא מְרָה חֲרָבָא דְמִלְאָן הַמּוֹת כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחֲרָב פִּיּוֹת. לֵאמֹר דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת וְדָא טְחוּל עֲלִיָּה אֲתָמֵר (משלי ל) אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוֹי דְטְחוּל לִית לִיה פּוּמָא וְעֲרִקִין וְאֲתִשְׁקִיא מְעַכִּירוֹ דְדָמָא אוֹכְמָא דְכָבֵד וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא לִיה פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוֹי. כָּל שׁוֹפְכֵי דְמִים מְמָרָה אֲנוּן. דְעֲרִקִין דְדָמָא דְלִפְא מִיד דְחֲזָאן מְרָה כְּלֵהוּן בְּרַחֲיִין קְדָמָה.

וְעֲרִיִין כְּלֵהוּ אֲתַפְסִיִין בְּחִשׁוּכָא בְדָם אוֹכְמָא דְטְחוּל. מָאן דְעֵבֵר עַל שְׁפִיכַת דְמָא וְעַבּוּדָה זָרָה וְגְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּיָא נִשְׁמַתִּיה בְּכָבֵד מְרָה טְחוּל וְדִיִּנִין לִיה בְּגִיהֵנָם וְתִלַּת מְמַנָּן עֲלִיָּהוּ מִשְׁחִית אָף וְחִימָה. חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה עֲרִיִין אֲנוּן כְּחִשְׁבֹן י"ה. וְשִׁית אַחֲרֵינִין כְּחִשְׁבֹן ו'. קָדָם דְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְשְׁכִינְתָא עִמָּהוּן. מְנִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְדָא גְלוּתָא אִיהוּ גְלוּי עֲרוֹתָה דְשְׁכִינְתָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל גְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּ יִשְׂרָאֵל וְשְׁכִינְתָא בְּגָלוּתָא. וְדָא אִיהִי עֲרוֹה דְשְׁכִינְתָא. וְהִיא עֲרוֹה אִיהִי לִילִית אִמָּא דְעֵרֵב רֵב. וְעֵרֵב רֵב אֲנוּן עֲרִיּוֹת דִּילָהּ וְעֲרִיּוֹת דִּישְׂרָאֵל דְלַעִילָא דְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (ויקרא יח) עֲרוֹת אִבִּיךָ לֹא תִגְלֶה.

וְאֲנוּן אֲפִרְיִשִׁין בֵּין ה' ה' דְלֹא אֲתַקְרִיב ו' בֵּינֵיהוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב, עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. וְאֲנוּן שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה. דְבִזְמַנָּא דְעֵרֵב רֵב דְאֲנוּן (סי' נג"ע ר"ע) נְפִילִים גְבוּרִים ע'מְלָקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים בֵּין ה' ה', לִית רְשׁוֹ לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא

הָאָדָם - זו שְׁפִיכוֹת דְמִים, כְּמוֹ שְׁנָאֵמֵר (בראשית ט) בְּאָדָם דְמוֹ יִשְׁפָּךְ. וְזוּ מְרָה, הַחֲרָב שֶׁל מְלָאָךְ הַמּוֹת, כְּמוֹ שְׁנָאֵמֵר (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחֲרָב פִּיּוֹת. לֵאמֹר - זֶה גְלוּי עֲרִיּוֹת, וְזֶה טְחוּל, עֲלִיו נֹאֵמֵר (שם) אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוֹי, שְׁלֹטְחוּל אֵין פֶּה וְעֲרִקִים, וּמְשַׁקָּה מְעַכִּירוֹת הַדָּם הַשְּׁחַר שֶׁל הַכָּבֵד, וְלֹא מְצָאנוּ לוֹ פֶּה. וְזֶהוּ אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ וְגוֹי. כָּל שׁוֹפְכֵי דְמִים הֵם מְמָרָה, שְׁעֲרֵי הַדָּם שֶׁל הַלֵּב, מִיד כְּשֵׁרוֹאִים מְרָה, כָּלֵם בּוֹרְחִים מִלְּפָנֶיהָ.

וְכֹד הַעֲרִיּוֹת מִתְּפִסִּים בְּחִשְׁבֹן בְּדָם שְׁחַר שֶׁל הַטְּחוּל. מִי שְׁעוֹבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דְמִים וְעַבּוּדָה זָרָה וְגְלוּי עֲרִיּוֹת, גּוֹלָה נִשְׁמַתוֹ בְּכָבֵד מְרָה טְחוּל, וְדָנִים אוֹתוֹ בְּגִיהֵנָם. וְשִׁלְשָׁה מְמַנִּים עֲלֵיהֶם - מִשְׁחִית אָף וְחִמָּה. ט"ו עֲרִיּוֹת הֵם כְּחִשְׁבֹן י"ה, וְשִׁשָּׁה אַחֲרֵים כְּחִשְׁבֹן ו'. לְפָנֵי שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתוֹ וְשְׁכִינָה עִמָּם, צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל, (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְהַגְּלוּת הַזֹּאת הִיא גְלוּי עֲרוֹת הַשְּׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל גְלוּי עֲרִיּוֹת גְלוּ יִשְׂרָאֵל וְשְׁכִינָה בְּגָלוּתָהּ, וְזֹהִי עֲרוֹת הַשְּׁכִינָה. וְעֲרוֹה זֶה הִיא לִילִית, אִמָּם שֶׁל עֵרֵב רֵב. וְעֵרֵב רֵב הֵם עֲרִיּוֹת שְׁלָה וְעֲרִיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁעֲלִיו נֹאֵמֵר (ויקרא יח) עֲרוֹת אִבִּיךָ וְגוֹי לֹא תִגְלֶה.

וְהֵם הַפְּרִירוֹ בֵּין ה' ה' שֶׁלֹּא תִתְקַרֵב ו' בֵּינֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. וְהֵם שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה וְתַחַתּוֹנָה. שְׁבִזְמַן שְׁהָעֵרֵב רֵב, שְׁהֵם: נְפִילִים גְבוּרִים ע'מְלָקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים ר'פָּאִים ע'נְקִים, בֵּין ה' לָהּ, אֵין

רְשׁוֹת לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִתְקַרֵּב בִּינֵיהֶם, וְסוּד הַדָּבָר -
 (ישעיה טז) וְנָהָר יִחַרֵּב וְיִבֶשׁ. יִחַרֵּב
 בָּהּ עֲלִיּוֹנָה, וְיִבֶשׁ בָּהּ תַּחְתּוֹנָה.
 כְּדֵי שְׁלֹא יִתְפַּרְנְסוּ עַרְב רֵב מִן ו'
 שְׁהִיא עֵץ הַחַיִּים. וְלִכְּן אֵין
 הַתְּקַרְבוֹת לִו' בֵּין ה' ה' בְּזִמְנָן
 שְׁעַרְב רֵב בִּינֵיהֶם.

וְאֵין רְשׁוֹת לְאוֹת י' לְהִתְקַרֵּב לַה'
 הַשְּׁנֵיָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב עֲרוֹת כְּלִתְךָ
 לֹא תִגְלֶה. וְהֵם הַפְּרִירוֹ בֵּין ו'
 לַה' הַעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב עֲרוֹת
 אֲשֶׁת אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה. שִׁי' הִיא
 אַב, ה' אִם, ו' בֵּן, ה' בַּת. וְלִכְּן
 צִוָּה אֱלֹוֹ ה' עֲלִיּוֹנָה. עֲרוֹת אֲשֶׁת
 אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה. עֲרוֹת אַחֻוֹתְךָ
 בַּת אַבִּיךָ - זֹו ה' תַּחְתּוֹנָה. אֵת
 בַּת בְּנֵה וְאֵת בַּת בַּתָּהּ - הֵם ה' א'
 ה' א', שְׁהֵם תּוֹלְדוֹת שֶׁל ה'. עֲרוֹת
 אַחֻי אַבִּיךָ - זֹו יו"ד, שְׁהוּא
 תּוֹלְדָה שֶׁל אוֹת י', וְהוּא אַח
 לְוָאו'.

סוּף סוּף בְּזִמְנָן שְׁעַרְב רֵב
 מְעַרְבִים בְּיִשְׂרָאֵל, אֵין קִרְבָּה
 וְיַחְדוּ בְּאוֹתִיּוֹת שֵׁם יְהו"ה. וּמִיָּד
 שְׁיִמְחֹו מֵהַעוֹלָם, נֶאֱמַר בְּאוֹתִיּוֹת
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (זכריה יד)
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהו"ה אֶחָד
 וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְלִכְּן אָדָם, שְׁהֵם
 יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָהֶם יַחְדוּ בַּתּוֹרָה,
 שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא
 לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, וְהִיא הַגְּבִירָה
 מַלְכוּת, שְׁמַצְדָּה נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּנֵי מְלָכִים. וְלִכְּן אָמַר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם
 לְכַדּוֹ אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֵר כְּנַגְדּוֹ. זֹו
 מְשֻׁנָּה, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נַעֲר,
 וְהוּא [וְהִיא] שְׁפַחַת הַשְּׂכִינָה. אִם
 זָכוּ יִשְׂרָאֵל - הִיא עוֹזֵרֵת לָהֶם
 בַּגְּלוּת מִצַּד שֶׁל הַתֵּר טְהוֹר כְּשֶׁר.
 וְאִם לֹא - הִיא כְּנַגְדּוֹ מִצַּד שֶׁל
 טְמָא פְּסוּל אֲסוּר. טְהוֹר הַתֵּר
 וְכֶשֶׁר הוּא יֵצֵר הַטּוֹב. פְּסוּל טְמָא אֲסוּר הוּא יֵצֵר הַרְע.

לְקַרְבָּא בִּינֵיהוּ. וְרָזָא דְמַלְאָה (ישעיה טז) וְנָהָר
 יִחַרֵּב וְיִבֶשׁ יִחַרֵּב בָּהּ עֲלִיּוֹנָה וְיִבֶשׁ בָּהּ
 תַּחְתּוֹנָה. בְּגִין דְּלֹא יִתְפַּרְנְסוּן עַרְב רֵב מִן ו'
 דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. וּבְגִין דָּא לִית קְרִיבוֹ לִו'
 בֵּין ה' ה' בְּזִמְנָא דְעַרְב רֵב בִּינֵיהוּ.

וְלִית רְשׁוֹ לְאֵת י' לְקַרְבָּא בָּהּ תַּנְיִינָא הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב עֲרוֹת כְּלִתְךָ לֹא תִגְלֶה.
 וְאֲנוּן אֲפִרִישׁוּ בֵּין ו' לַה' עֲלִיּוֹנָה הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב עֲרוֹת אֲשֶׁת אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה. דִּי' אִיהוּ
 אַב. ה' אִם. ו' בֵּן. ה' בַּת. וּבְגִין דָּא מְנִי
 לְגַבִּיָּה ה' עֲלִיּוֹנָה. עֲרוֹת אֲשֶׁת אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה.
 עֲרוֹת אַחֻוֹתְךָ בַּת אַבִּיךָ דָּא ה' תַּחְתּוֹנָה. אֵת בַּת
 בְּנֵה וְאֵת בַּת בַּתָּהּ אֲנוּן ה' א' ה' א' דְּאֲנוּן
 תּוֹלְדִין דְּה'. עֲרוֹת אַחֻי אַבִּיךָ דָּא יו"ד דְּאִיהוּ
 תּוֹלְדָה דְּאֵת י' וְאִיהוּ אַח לְוָאו'.

סוּף סוּף בְּזִמְנָא דְעַרְב רֵב מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל
 לִית קְרִיבוֹ וְיַחְדוּא בְּאַתּוּן שֵׁם יְהו"ה,
 וּמִיָּד דִּיתְמַחֹון מֵעֲלָמָא אֲתָמַר בְּאַתּוּן
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 יְהו"ה אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וּבְגִין דָּא אָדָם דְּאֲנוּן
 יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן יַחְדוּא בְּאוֹרִייתָא דְּאֲתָמַר בָּהּ
 (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וְאִיהִי
 מְטְרוֹנִיתָא מַלְכוּת. דְּמַסְטְרָהָ אֲתַקְרִיאַוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. וּבְגִין דָּא אָמַר קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְכַדּוֹ אֲעֲשֶׂה
 לוֹ עֵזֵר כְּנַגְדּוֹ דָּא מְשֻׁנָּה אֲתַתָּא דְּהוּא נַעֲר
 וְאִיהוּ (נ"א וְאִיהִי) שְׁפַחַת דְּשְׂכִינְתָּא. וְאִי זָכוּ
 יִשְׂרָאֵל אִיהִי עֵזֵר לוֹן בַּגְּלוּתָא מַסְטְרָא דְּהַתֵּר
 טְהוֹר כְּשֶׁר. וְאִי לָאו אִיהִי כְּנַגְדּוֹ מַסְטְרָא
 דְּטְמָא פְּסוּל אֲסוּר. טְהוֹר הַתֵּר כְּשֶׁר אִיהוּ יֵצֵר
 הַטּוֹב. פְּסוּל טְמָא אֲסוּר אִיהוּ יֵצֵר הַרְע.

וְכֶשֶׁר הוּא יֵצֵר הַטּוֹב. פְּסוּל טְמָא אֲסוּר הוּא יֵצֵר הַרְע.

וְאִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ דָּם טוֹהַר וְדָם נִדְהָ מִצַּד שֶׁל הַמְּשֵׁנָה הִיא שְׂמָה אוֹתוֹ וְאִינָה בַת זִוְגוֹ, הַיְחֻוד שְׁלוֹ, שְׂאִין יְחֻוד עַד שֶׁעָרַב רַב יִמְחוּ מִהַעוֹלָם. וְלִכֵּן נִקְבַּר מֹשֶׁה מִחוּץ לְאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּקְבְּרוּתוֹ הִיא מְשֵׁנָה, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. קְבוּרָתוֹ מְשֵׁנָה שְׁשׁוּלְטַת עַל הַגְּבִירָה, שֶׁהִיא קִבְלָה לְמֹשֶׁה וּמִלֵּךְ. וַיִּגְבִּירָה מִתְפַּרְדֵּת מִבְּעֵלָהּ. וְלִכֵּן (מִשְׁלִי ל) פִּתַח שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְכוּ' פִּתַח עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ - זֶהוּ עֶבֶד הַיְדוּעַ. וְשִׁפְחָה - זוֹ מְשֵׁנָה. וְנִבֵּל כִּי יִשְׁבַּע לְחָם - זֶה עָרַב רַב. עִם נִבֵּל וְלֹא חָכָם.

עוֹד פִּתַח וְאָמַר, וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֶת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם. אוֹי לְעוֹלָם שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב וְסִתוּמֵי עֵינַיִם שְׁלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא יוֹדְעִים. שְׂוֹדָאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם הֵם עַמֵּי הָאֶרֶץ, וְאִפְלוּ בְּאֵלוֹ, שֶׁהֵם נִפְשׁ חַיָּה, לֹא נִמְצָא בָּהֶם עֶזֶר [בְּגִלוֹת] לְשִׁכְנָה בְּגִלוֹת, וְלֹא לְמֹשֶׁה שֶׁהוּא עִמָּה, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁגִּלְתָּה שְׁכִינָה לֹא זָז מִמֶּנָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָרִי מִי נִתֵּן מַעֲשֵׂה שֶׁל אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה? אָמַר לוֹ: בְּנִי, וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ כִּי? וְכִי לֹא לְמַדְתָּ (יִשְׁעִיָּה מו) מַגִּיד מִרְאֵשִׁית אַחֲרִית! אָמַר לוֹ, כִּי הוּא וְדָאֵי. וְלִכֵּן מֹשֶׁה לֹא מָת, וְהוּא נִקְרָא אָדָם, וּבְגִלְלוֹ נִאֲמַר בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה וְלֹא אָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר, אֲלֵא כָּלֵם כְּנַגְדּוֹ. וְכֵן נִאֲמַר בְּעִמּוּד הָאֲמֻצְעִי וְלֹא אָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר שְׁיֹצִיא שְׁכִינָה מִהַגְּלוֹת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ב) וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. וּמֹשֶׁה הוּא בְּדַמּוֹתוֹ מִמֶּשׁ, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ.

וְאֵתָּה דָאֵית לָהּ דָּם טוֹהַר וְדָם נִדְהָ מִסְטָרָא דְּמִשְׁנָה אִיהִי שְׂוִיא לִיָּה וְלֹאוּ אִיהִי בַת זִוְגִיָּה יְחֻודָא דִּילִיָּהּ. דִּילִית יְחֻודָא עַד דְּעָרַב רַב יְתַמְחוּן מִעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא אֲתַקְבַּר מֹשֶׁה לְבַר מֵאֲרַעָא קְדִישָׁא. וַיִּקְבְּרוּתָא דִּילִיָּהּ מְשֵׁנָה אִיהִי וְלֹא יָדַע גְּבַר יַת קְבוּרָתֶיהָ עַד יוֹמָא הַדִּין. קְבוּרָתָא דִּילִיָּהּ מְשֵׁנָה דְּשִׁלְטָא עַל מִטְרוֹנִיתָא דְאִיהִי קִבְלָה לְמֹשֶׁה וּמִלְכָּא. וּמִטְרוֹנִיתָא (דף כח ע"א) מִתְפַּרְשָׁא מִבְּעֵלָהּ. בְּגִין דָּא (מִשְׁלִי ל) פִּתַח שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְכוּ' פִּתַח עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ דָּא אִיהוּ עֶבֶדָא יְדִיעָא. וְשִׁפְחָה דָּא מְשֵׁנָה. וְנִבֵּל כִּי יִשְׁבַּע לְחָם דָּא עָרַב רַב, עִם נִבֵּל וְלֹא חָכָם.

עוֹד פִּתַח וְאָמַר. וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וְוִי לְעֲלָמָא דְאֲנוּן אֲטִימִין לְבָא וְסִתִּימִין עֵינִין דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּרִזִּי דְאֹרִייתָא וְלֹא יְדִיעִין. דְּוֹדָאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֲנוּן עַמֵּי הָאֶרֶץ. וְאִפְלוּ בְּאֵלִין דְאֲנוּן נִפְשׁ חַיָּה לֹא אֲשַׁתְּכַח עֶזֶר בְּהוּן (בְּגִלוֹתָא) לְשִׁכְנָתָא בְּגִלוֹתָא וְלֹא לְמֹשֶׁה דְאִיהוּ עִמָּה. דְּבִכָּל זְמַנָּא דְגִלְתָּ שְׁכִינָתָא לֹא זָז מִנָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא מָאן יְהִיב עוֹבְדָא דְאָדָם בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה בְרִי וְאֵנְתָּ אֲמַרְתָּ הָכִי וְכִי לֹא אוֹלִיפֵת (יִשְׁעִיָּה מו) מַגִּיד מִרְאֵשִׁית אַחֲרִית. אָמַר לִיָּה הָכִי הוּא וְדָאֵי. וּבְגִין דָּא מֹשֶׁה לֹא מִית וְאָדָם אֲתַקְרִי אִיהוּ. וּבְגִינָהּ אֲתַמָּר בְּגִלוֹתָא בְּתַרְאָה וְלֹא אָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר אֲלֵא כְּלָהּוּ כְּנַגְדּוֹ. וְכֵן עִמּוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא אֲתַמָּר בֵּיהּ וְלֹא אָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר דְאִפִּיק שְׁכִינָתֶיהָ מִן גְּלוֹתָא הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ב) וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּדִיּוֹקְנִיָּה מִמֶּשׁ דְאֲתַמָּר בֵּיהּ לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ.

בְּהוּא זְמַנָּא וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם. יְיָ אֱלֹהִים אָבָא וְאֵמָא.

תְּרַדְמָה דָּא גְלוּתָא דְאַתְמָר בִּיהַ (בראשית טו)
וְתְרַדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם. אַרְמִי לִיהַ עַל מֹשֶׁה וַיִּשָּׁן. לִית שִׁנְיָה אֶלָּא גְלוּתָא. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו. מִצְלָעוֹתָיו דְמֵאן. אֶלָּא מֵאֲלִין עוֹלָמִין דְמֵטְרוֹנִיתָא נָטְלוּ אָבָא וְאֵמָא חַד מִנֵּיהוּ וְאִיהוּ סְטָרָא חוּרָא. יִפְהַ כְּלַבְנָה. וַיִּסְגֹּר בְּשׂוֹר תַּחְתָּנָה, דָּא בְּשׂוֹר דְאַתְמָר בִּיהַ בְּשָׁגָם הוּא בְּשׂוֹר דְמֹשֶׁה סוּמְקָ. וְעַלִּיהַ אַתְמָר פְּנִי מֹשֶׁה כַּפְּנֵי חַמָּה. וּבְגִין דָּא (שיר השירים ו)

בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם. ה' אֱלֹהִים - אָבָא וְאֵמָא. תְּרַדְמָה - זֹו הַגְּלוּת, שְׁנֵאֲמַר בַּהּ (בראשית טו) וְתְרַדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם. הַפִּילוֹ עַל מֹשֶׁה וַיִּשָּׁן. אֵין שִׁנְיָה אֶלָּא גְלוּת. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו - מִצְלָעוֹתָיו שֶׁל מִי? אֶלָּא מֵאוֹתָם עֲלָמוֹת שֶׁל הַגְּבִירָה נָטְלוּ אָבָא וְאֵמָא אַחַד מֵהֶם, וְהוּא צַד לְכֹן, יִפְהַ כְּלַבְנָה. וַיִּסְגֹּר בְּשׂוֹר תַּחְתָּנָה - זֶה בְּשׂוֹר שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (שם ו) בְּשָׁגָם הוּא בְּשׂוֹר. בְּשׂוֹר שֶׁל מֹשֶׁה אָדָם, וְעַלִּיו נֵאֲמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כַּפְּנֵי חַמָּה, וְלִכֹּן (שיר ו) יִפְהַ כְּלַבְנָה בְּרַה פַחְמָה.

דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר בְּשׂוֹר - רְצוֹ לְהַגֵּן עַלִּיו בַּהּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעַדוֹ. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר - כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שמות כח) לְעֻמַּת הַמִּסְגָּרַת, מִסְגָּרַת מִתְקִימַת, שְׁבַה הַגְּבִירָה (יחזקאל מו) יִהְיֶה סָגוּר שְׁשַׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. כָּאֵן נִרְמָז סוּד הַיְבוּס, שְׁאֲמַרוּ בּוֹ, כִּיּוֹן שְׁלֵא בְנָה, שׁוּב לֹא יִבְנֶה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים כח) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בַּיִת אַחִיו. אֶבֶל לְגַבֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֵאֲמַר בּוֹ וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים. אָבָא וְאֵמָא בּוֹנִים אוֹתָהּ אֵלִיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'. ו' שְׁהוּא בֶן י"ה, אָבָא וְאֵמָא, עַלִּיהֶם נֵאֲמַר וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם - הִבִּיא אוֹתוֹ אֶל הַצֶּלַע שֶׁלָּקַח מֵה', הַעֲלָמָה שְׁלָה.

וְעַלִּיהַ נֵאֲמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר (חגי ב) גְּדוֹל יִהְיֶה אֲשֶׁר לָהּ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וְלִכֹּן בְּהַר זֶה יִבְנֶה בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ עַל יְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִהְיֶה קַיָּם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְעַלִּיו נֵאֲמַר (חגי ב) גְּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה

יִפְהַ כְּלַבְנָה בְּרַה כַחְמָה. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר בְּשׂוֹר בְּעֵאֵן לְאַגְנָא בַּהּ עַלִּיהַ הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעַדוֹ. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות כח) לְעֻמַּת הַמִּסְגָּרַת, מִסְגָּרַת מִתְקִימַת, דְּבַהּ מֵטְרוֹנִיתָא (יחזקאל מו) יִהְיֶה סָגוּר שְׁשַׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה :

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע, הִכָּא אַתְרַמִּיז רְזָא דְיְבוּס דְאֲמַרוּ בִיהַ כִּיּוֹן שְׁלֵא בְנָה שׁוּב לֹא יִבְנֶה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים כח) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בַּיִת אַחִיו. אֶבֶל לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתְמָר בִּיהַ וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אָבָא וְאֵמָא בְנֵי לָהּ לְגַבֵּיהַ הָדָא הוּא דְכְּתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ. ו' דְאִיהוּ בֶן י"ה אָבָא וְאֵמָא. עַלִּיהוּ אַתְמָר וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם אִיִּתִּי לִיהַ לְגַבֵּי צֶלַע דְנִטִּיל מִן ה' עוֹלִימָא דִּילָהּ.

וְעַלִּיהַ אַתְמָר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר (חגי ב) חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּבְגִין דָּא בְטוֹרָא דָּא אַתְבְּנִי בֵי מְקוּדְשָׁא. עַל יְדָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִהְיֶה קַיָּמָא (מ"ד דף ק"ט) לְדַרְי דְרִין. וְעַלִּיהַ

אַתְמָר (חגי ב) גְּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הוּא יִהְיֶה קַיָּמָא (מ"ד דף ק"ט) לְדַרְי דְרִין. וְעַלִּיהַ

הַאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. שֶׁהָרֵאשׁוֹן
נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם - וְזֶה עַל יְדֵי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִכֵּן (תהלים
קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא
עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ.

וְכֵן נֹאמַר בְּמִשְׁה וַיְכֵן ה' אֱלֹהִים
אֶת הַצֵּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (שמות כו)
וּלְצִלַע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיית. צֵלַע
וְדָאִי מִצַּד שֶׁל חֶסֶד לְבָן, מִשֵּׁם
נִקְרָאת לְכַנָּה. וַיִּסְגֹר בְּשֵׁר
תַּחְתָּנָה - בְּשֵׁר שֶׁהוּא אָדָם מִצַּד
הַגְּבוּרָה וְנִכְלָל בְּשֵׁנֵיהֶם. בְּאוֹתוֹ
זְמַן (שיר ב) שֶׁמָּאֵלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי
וַיִּמְיֵנו תַּחֲבֻקְנִי.

זֹאת הַפֶּעַם עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר
מִבְּשָׂרִי - זֶה שְׁכִינָה נִעְרָה
הַמְאֹרְסָה לַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, נֹאמַר
כִּי זֹאת הַפֶּעַם וְגו' אֲנִי יֹדְעֵתִי
שֶׁהִיא עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר
מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וְדָאִי יִקְרָא אִשָּׁה -
מִצַּד עֲלִיּוֹן שֶׁהִיא אִמָּ"א (בִּינָה). כִּי
מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת - מִצַּד שֶׁל
אִמָּ"א (חֲכָמָה) שֶׁהוּא י'. וְכֵן מִשֵּׁה
בְּדַמּוֹתָ לְמִטָּה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יָזְכוּ יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד לְבַת זִוְגוֹ, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(יחזקאל לו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ
וְרוּחַ חָדָשׁ אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם,
וְכְתוּב (יואל א) וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם
וּבְנֵיכֶם וְגו', וְאֵלוֹ הֵם נְשָׁמוֹת
חָדָשׁוֹת שֶׁעֲתִידִים לְהִיּוֹת עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשָׁה אֵין בֶּן
דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלּוּ כָּל נְשָׁמוֹת
שֶׁבְּגוּף, וְאֵז הַחֲדָשׁוֹת יִבְאוּ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יַעֲבְרוּ עָרֵב רַב
מִהָעוֹלָם, וְנֹאמַר בְּיִשְׂרָאֵל
וּבְמִשְׁה, כָּל אֶחָד בְּבַת זִוְגוֹ,
וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם
וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ. שֶׁתַּעֲבֹר
עָרוּהָ מִהָעוֹלָם, שְׂאֵלָה הֵם
שֶׁגָּרְמוּ גְלוֹת, עָרֵב רַב וְדָאִי.

וְעֲלִיָּיהֶם נֹאמַר וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם
מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְגו'. עָרוֹם לְרַע
מִכָּל הַחַיּוֹת שֶׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם

הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. דְּקַדְמָא
אֲתַבְּנִי עַל יְדֵי דְבַר נֶשׁ וְהֵאֵי עַל יְדֵי דְקַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִיִן דָּא (תהלים קכז) אִם יי לֹא יִבְנֶה
בַּיִת שְׁוֹא עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ.

וְכֵן אֲתַמַּר בְּמִשְׁה וַיְכֵן יי אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע.
כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר, (שמות כו) וּלְצִלַע הַמִּשְׁכָּן
הַשְּׁנִיית. צֵלַע וְדָאִי מִסְטָרָא דְחֶסֶד חִוּוֹר מִתַּמָּן
אֲתַקְרִיאת סִיְהָרָא. וַיִּסְגֹר בְּשֵׁר תַּחְתָּנָה בְּשֵׁר
דָּאִיהוּ סוּמָק מִסְטָרָא דְגְבוּרָה וְאֲתַכְּלִיל
בְּתַרוּוִיָּהּ. בַּהֵהוּא זְמַנָּא (שיר השירים ב) שֶׁמָּאֵלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנו תַּחֲבֻקְנִי.

זֹאת הַפֶּעַם עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי דָּא
שְׁכִינָתָא נִעְרָה הַמְאֹרְסָה לְגַבִּי עֲמוּדָא
דְאֲמֻצָּעִיתָא אֲתַמַּר כִּי זֹאת הַפֶּעַם וְגו' אֲנָא
יֹדְעָנָא דָּאִיהִי עֲצָם מַעֲצָמִי וּבְשֵׁר מִבְּשָׂרִי.
לְזֹאת וְדָאִי יִקְרָא אִשָּׁה מִסְטָרָא עֲלָאָה דָּאִיהִי
אִמָּ"א. כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת, מִסְטָרָא דְאִמָּ"א
דָּאִיהִי י'. וְכֵן מִשֵּׁה בְּדִיוקְנָא דִּילֵיהָ לְתַתָּא.

בַּהֵהוּא זְמַנָּא יִזְכוּ יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְבַת
זִוְגִיָּה. וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב, (יחזקאל לו)

וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חָדָשׁ אֶתֶן
בְּקִרְבְּכֶם וְכְתִיב, (יואל ג) וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֵיכֶם
וְגו' וְאֵלִין (דף כח ע"ב) אֲנוּן נִשְׁמַתִּין חֲדַתִּין
דְּעֲתִידִין לְמַהוּי עַל יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ
אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלּוּ כָּל נְשָׁמוֹת שֶׁבְּגוּף
וְאֵז הַחֲדָשׁוֹת יִבְאוּ.

בַּהֵהוּא זְמַנָּא מִתַּעֲבְרִין עָרֵב רַב מִהָעוֹלָמָא,
וְאֲתַמַּר בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמִשְׁה כָּל חַד בְּבַת

זִוְגִיָּהּ וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ
וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ. דְאֲתַעֲבֹר עָרוּהָ מִהָעוֹלָמָא דְאֵלִין
אֲנוּן דְּגָרְמוּ גְלוּתָא, עָרֵב רַב וְדָאִי.

וְעֲלִיָּיהוּ אֲתַמַּר. וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת
הַשָּׂדֶה וְגו' עָרוֹם לְרַע מִכָּל חַיּוֹן

עובדי עכו"ם, והם בני הנחש
הקדמוני שפתה את חנה. וערב
רב ודאי הם היו זהמא שהטיל
נחש בחנה, ומאותה זהמא יצא
קין והרג את הכל רועה צאן,
שנאמר בו בשגם הוא בשר.
בשגם זה הכל. בשג"ם ודאי הוא
משה. והרג אותו, והוא היה בן
בכור של אדם.

ועם כל זה, משה, כדי לכסות על
ערות אביו, לקח את בת יתרו
שנאמר בה (שופטים א) ובני קיני חתן
משה. והרי פרשה, למה נקרא
קיני? שנפרד מקיין, כמו שנאמר
(שם ד) וחבר הקיני נפרד מקיין. אחר
כך רצה להחזיר ערב רב בתשובה
לכסות את ערות אביו, שהקדוש
ברוך הוא מצרף מחשבה טובה
למעשה, ואמר לו הקדוש ברוך
הוא: הם מגזע רע, תשמר מהם.
אלה הם חטא של אדם שאמר לו
ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל
ממנו. אלה הם חטא של משה
וישראל.

ובגדרם גלו ישראל בגלות
וגרשו משם. זהו שכתוב ויגרש
את האדם. ואדם ישראל בודאי.
ומשה בגללם גרש ממקומו ולא
זכה להפגס לארץ ישראל,
שבגללם עבר על מאמר הקדוש
ברוך הוא וחטא בסלע שהכה בו,
ולא אמר לו אלא רק (במדבר ב)
ודברתם אל הסלע, והם גרמו.
ועם כל זה, מחשבה טובה הקדוש
ברוך הוא מצרפה למעשה, שהוא
לא קבל אותם, ונתן בהם אות
ברית אלא לכסות ערות אביו.
והקדוש ברוך הוא אמר לו (שם יד)
ואעשה אתך לגוי גדול ועצום
ממנו, ובגללם אמר (שמות לב) מי
אשר חטא לי אמחננו מספרי, שהם
מזרע עמלק שנאמר בו (דברים כה)

דאומין דעלמא עובדי פוכבים ומזלות.
ואנון בנוי דנחש הקדמוני דפתי לחנה.
וערב רב ודאי אנון הוּוּ זהמא דאטיל נחש
בחנה. ומההיא זהמא נפק קין וקטל להכל
רועה צאן דאתמר ביה בשגם הוא בשר
בשגם זה הכל. בשג"ם ודאי איהו מש"ה
וקטיל ליה ואיהו הוה ברא בוכרא דאדם.

ועם כל דא משה בגין לכסאה על ערייתא
דאבוהי נטל בת יתרו דאתמר ביה
(שופטים א) ובני קיני חותן משה, והא אוקמוה
אמאי אתקרי קיני שנפרד מקיין. כמה דאת
אמר, (שופטים ד) וחבר הקיני נפרד מקיין.
ולכתר פעא לאהדרא ערב רב בתיובתא
לכסאה ערייתא דאבוהי. דקדשא בריך הוא
מחשבה טובה מצרפה למעשה, ואמר ליה
קדשא בריך הוא מגזעא בישא אנון,
תסתמר מנייהו. אלין אנון חובה דאדם
דאמר ליה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל
ממנו. אלין אנון חובה דמשה וישראל.

ובגינייהו גלו ישראל בגלותא ואתתרכו
מתמן הדא הוא דכתיב ויגרש את
האדם. ואדם ישראל ודאי. ומשה בגינייהו
אתתרף מאתריה ולא זכה למיעל בארעא
דישראל. דבגינייהו עבר מאמר דקודשא
ברוך הוא וחב בסלע דמחא ביה דלא אמר
ליה אלא (במדבר כ) ודברתם אל הסלע ואנון
גרמו. ועם כל דא מחשבה טובה הקדוש
ברוך הוא מצרפה למעשה דאיהו לא קביל
לון ויהיב בהון אות ברית אלא לכסאה
ערייתא דאבוה. וקדשא בריך הוא אמר ליה
(במדבר יד) ואעשה אותך לגוי גדול ועצום
ממנו. ובגינייהו אמר (שמות לב) מי אשר חטא

לי אמחננו מספרי, דאנון מזרעא דעמלק דאתמר ביה (דברים כה) תמחה את

תמחה את זכר עמלק, והם גרמו
לשבר את שני הלוחות של
התורה.

ומיד - ותפקחנה עיני שניהם
וידעו ישראל כי עירמם הם.
בשעבוד של מצרים שהיו בלי
תורה, ונאמר בהם (יחזקאל טו) ואת
ערום וערֵיה. ואיוב בגלל זה
אמר פעמים (איוב א) ערם יצתי
מבטן אמי וערם אשוב שמה.
מה שהיה מש"ה, התהפך לערב
רב לשמ"ה ולשנינה. אשוב
שמה - כאן רמו שעתידי לחזר
ביניהם בגלות האחרונה, והולך
ביניהם לשמ"ה, והוא אמר (שם)
ה' נתן וה' לקח יהי שם ה'
מברך.

ובזמן שנשברו שני הלוחות
התורה, ותורה שבעל פה, נאמר
בהם ויתפרו עלה תאנה. התפסו
בכמה קלפות מערב רב משום
כי עירמם הם, שלא תתגלה
ערום. וכסוי שלהם כפני ציצית
ורצועות התפלין, עליהם נאמר
ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו
כתנות עור וילבשם. אבל לגבי
ציצית - ויתפרו עלה תאנה
ויעשו להם חגרת. זהו (תהלים מה)
חגור חרבך על ירך גבור, וזו
קריאת שמע שנאמר בה (שם קמט)
רוקמות אל בגרונם. זהו ויעשו
להם חגרת.

וישמעו את קול ה' אלהים וגו',
כשקרבו להר סיני. זהו שכתוב
(דברים ד) השמע עם קול אלהים
מדבר מתוך האש וגו'. וערב רב
מתו. והם היו שאמרו למשה
(שמות ט) ואל ידבר עמנו אלהים פן
נמות, ומצאו את התורה. ואלה
הם עמי הארץ שנאמר בהם
(דברים כז) ארוור שכב עם כל
בהמה, בגלל שהם מצד אותו
שנאמר בו ארוור אתה מכל
הבהמה.

זכר עמלק ואנון גרמו לתפרא תרין לוחין
דאורייתא.

ומיד ותפקחנה עיני שניהם וידעו ישראל כי
ערומים הם בטונא דמצרים דהוּו בלא
אורייתא ואתמר בהו (יחזקאל טו) ואת ערום
וערֵיה. ואיוב בגין דא אמר תרין זמני (איוב א)
ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה.
מה דהוּו מש"ה אתהפך לערב רב לשמ"ה
ולשנינה. אשוב שמה הכא רמזו דעתיד
לתתפרא בינייהו בגלותא בתראה ואזיל
בינייהו לשמ"ה ואיהו אמר (איוב א) יי' נתן ויי'
לקח יהי שם יי' מבורך.

ובזמנא דאתפרו תרין לוחין דאורייתא.
ואורייתא דעל פה אתמר בהון
ויתפרו עלה תאנה. אתפסו בכמה קליפין
מערב רב בגין פי ערומים הם דלא יתגלי
ערותיהו. וכסוייא דילהון כפני ציצית
ורצועין דתפלין. עלייהו אתמר. ויעש יי'
אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם.
אבל לגבי ציציות ויתפרו עלה תאנה. ויעשו
להם חגורות דא איהו (תהלים מה) חגור חרבך על
ירך גבור. ודא קריאת שמע דאתמר ביה (תהלים
קמט) רוקמות אל בגרונם וגו'. דא הוא ויעשו
להם חגורות:

וישמעו את קול יי' אלהים וגו' פד קריבו
לטורא דסיני. הדא הוא דכתיב (דברים
ד) השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש
וגו' וערב רב מיתו. ואנון הוּו דאמרו למשה
(שמות ט) ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות
ואשפחו אורייתא. ואלין אנון עמי הארץ
דאתמר בהון (דברים כז) ארוור שוכב עם כל
בהמה בגין דאנון מסטרא דהוּו חוּיא
דאתמר ביה ארוור אתה מכל הבהמה.

וְהָא כַּמָּה עַרְבוּבֵינְךָ אֲנִי בְיָשִׁין בְּעֵינֶיךָ וְחִיוּן.
 אָבֵל אֵת עַרְבוּבֵיךָ מִסְטָרָא דְנַחֲשׁ.
 וְאֵת עַרְבוּבֵיךָ מִסְטָרָא דְאוּמֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמַזְלוֹת דְדָמוּ לְחִיוּן וּבְעֵינֶיךָ דְחַקְלָא. וְאֵת
 עַרְבוּבֵיךָ מִסְטָרָא דְמַזְיָקִין דְנִשְׁמַתָּן (דף כט ע"א)
 דְחַיִּיבֵיךָ אֲנִי מַזְיָקִין דְעֵלְמָא מִמֶּשׁ. וְאֵת
 עַרְבוּבֵיךָ דְשָׂדִים וְרוֹחִין וְלִילִין וְכֹלָא
 מְעוֹרְבֵינְךָ בְּיִשְׂרָאֵל. וְלֹא אֵת בְּכֻלְהוּ לְטַיִיא
 כְּעַמְלֵק דְאִהּוּ חִיוּיָא בִישָׂא אֵל אַחַר. אִיהּ
 גְלוּי לְכָל עַרְיִין דְעֵלְמָא רוֹצֵחַ אִיהּ וּבַת
 זוּגִיָּה סַם מוֹת עֲבוּדָה זָרָה. וְכֹלָא סַמָּא"ל.
 וְאֵת סַמָּא"ל וְאֵת סַמָּא"ל, וְלֹאוּ כְלָהּוּ
 שְׁוִיִין. אָבֵל הֵוּא סְטָרָא דְחִיוּיָא אִיהּ לְטַיִיא
 עַל כֹּלָא.

וְהָרִי כַּמָּה הֵם עָרַב רַב רְעִים
 בְּהַמּוֹת וְחִיוּת, אָבֵל יֵשׁ עָרַב רַב
 מִצַּד שֶׁל הַנָּחָשׁ, וְיֵשׁ עָרַב רַב
 מִצַּד שֶׁל אַמּוֹת עַכוּ"ם שְׂדוּמִים
 לְחִיוּת וּבְהַמּוֹת הַשָּׂדֶה, וְיֵשׁ עָרַב
 רַב מִצַּד שֶׁל מַזְיָקִים, שְׁנִשְׁמַתָּם
 שֶׁל רְשָׁעִים הֵם מַזְיָקִים שֶׁל
 הָעוֹלָם מִמֶּשׁ, וְיֵשׁ עָרַב רַב שֶׁל
 שָׂדִים וְרוֹחוֹת וְלִילִין, וְהַכֹּל
 מְעוֹרְבִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְאִין כְּכֹל
 מְקַלְל כְּעַמְלֵק, שֶׁהוּא נָחָשׁ רַע
 אֵל אַחַר. הוּא גְלוּי לְכָל הָעַרְיוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם, רוֹצֵחַ הוּא, וּבַת זוּגִו
 סַם מוֹת עֲבוּדָה זָרָה, וְהַכֹּל
 סַמָּא"ל. וְיֵשׁ סַמָּא"ל וְיֵשׁ
 סַמָּא"ל, וְלֹא הַכֹּל שְׁוִים. אָבֵל
 אוֹתוֹ צַד שֶׁל הַנָּחָשׁ הוּא מְקַלְל
 עַל הַכֹּל.

וְיִקְרָא ה' אֱלֹהִים אֵל הָאָדָם
 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה. כֹּאן רַמְזוּ לוֹ
 שְׁעֵתִיד לְהַחְרִיב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְלִבְכוּת בּוֹ אֵיכָּה. זְהוּ שְׁכָתוּב
 (איוב א) אֵיכָּה יִשְׁבָּה בְּדָד. אִ"י
 כ"ה. וְלְעֵתִיד לְבָא עֲתִיד הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְבַעַר כָּל הַמִּינִים
 הָרָעִים מִהָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב
 (ישעיה כח) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצָּחַת. וְאִז
 שָׁב הַכֹּל לְמִקְוָמוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב
 (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
 וְיִשְׁמוֹ אֶחָד.

שְׁנִינּוּ, כָּל שְׁלֵמָה שְׁנֹאמַר בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים, בְּמִלְךָ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ,
 בְּמִלְךָ [ס"א בְּנֻקְבוֹת הַמִּלְךָ] סַתָּם בְּנֻקְבָה
 מְלָה [מִלְךָ] תַּחְתּוֹנָה בְּעֵלְיוֹנָה.
 וְסוּד הַדְּבָר - דִּירָה תַּחְתּוֹנָה
 לְעֵלְיוֹנָה שְׁתִּיהֵן כְּאַחַת. וְהִינּוּ
 בִּי"ת, שְׁכָתוּב (משלי כד) בְּחֻכְמָה
 יִבְנֶה בַּיִת. כְּתוּב (שיר ג) אֶפְרַיִן
 עָשָׂה לוֹ הַמִּלְךָ שְׁלֵמָה מַעְצֵי
 הַלְּבָנוֹן. אֶפְרַיִן זֶה תַּקְוִין שֶׁל
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן מִהָעוֹלָם
 הָעֵלְיוֹן.

שְׁעַד שְׁלֵא כְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 בְּתוֹכוֹ אֶחָד, וְלֹא עֲמַד דְּבָר, (וְהוּא

וְיִקְרָא יי אֱלֹהִים אֵל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה.
 הָכָא רַמְזוּ לִיה דְּעֵתִיד לְהַחְרֵב אֵת
 מִקְדָּשָׁא וְלִמְבִּי בַּה אֵיכָּה. הָדָא הוּא דְכָתִיב,
 (איוב א) אֵיכָּה יִשְׁבָּה בְּדָד אִ"י כ"ה. וְלְזַמְנָא
 דְאַתִּי עֲתִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַעַר אֵת כָּל זִינִין
 בְּיָשִׁין מִעֵלְמָא כְּדְכָתִיב, (ישעיה כח) בַּלַּע הַמּוֹת
 לְנִצָּחַת. כְּדִין תָּב כֹּלָא לְאַתְרֵיהּ כְּדְכָתִיב, (זכריה יד)
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וְיִשְׁמוֹ אֶחָד :

תַּנִּינֵן כָּל שְׁלֵמָה דְאַתְמָר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים
 בְּמִלְכָּא דְשְׁלֵמָא דִּילִיה. בְּמִלְךָ (ס"א בְּנֻקְבֵי
 מִלְכָּא) סַתָּם בְּנֻקְבָא. מְלָה (נ"א מִלְךָ) תַּתָּא
 בְּעֵלְיָא. וְרָזָא דְמְלָה דִּירְתָא תַּתָּא לְעֵלְיָא
 תְּרוּוִיָּהּ כְּחַד. וְהִינּוּ בִּי"ת דְכָתִיב, (משלי כד)
 בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְכָתִיב (שיר ג) אֶפְרַיִן
 עָשָׂה לוֹ הַמִּלְךָ שְׁלֵמָה מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן. אֶפְרַיִן
 דְּאֵת תַּקְוִיָּא דְעֵלְמָא תַּתָּא מִעֵלְמָא עֵלְיָא.

רַעַד לָא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא הָוָה
 סַתָּים שְׁמִיָּה בֵּיה וְלֹא (נ"א הָוָה) הוּא

הוּא אֵת הָעוֹלָם, הָיָה נִסְתָּר בּוֹ שְׁמוֹ, וְלֹא (הָיָה) הוּא שְׁמוֹ נִסְתָּר

שְׁמִיָּה סְתִים בְּגִיָּה חָד וְלֹא קִיָּמָא מְלָה
 (וְהוּא הֵנָּה בְּלַחְדוּרֵי) עַד דְּסָלִיק בְּרַעוּתָא (דְּמַחְשְׁבָה לְקִיָּמָא
 בְּלֵא בְּמַטְוֵן דְּסִמּוּרָא) לְמַבְרֵי עֲלֵמָא וְהָוָה רְשִׁים
 וּבְנֵי וְלֹא קִיָּמָא, עַד דְּאַתְעַטֵּף בְּעַטוּפָא חַד
 דְּזִיְהָרָא (עֲלָאָה דְּמַחְשְׁבָה) וּבְרָא עֲלֵמָא (נ"א יִמְיָא
 דְּעֵלְמָא קְדָמָאָה) (נ"א שְׁמִים). וְאַפִּיק (אֵילִנִּין) אֲרִזִּין
 עֲלֵאִין רַבְרַבִּין מִהֵוּא נְהוּרָא (נ"א וְוִוָא רַבָּא)
 זִיְהָרָא עֲלָאָה (נ"א חַד דְּזִהָר וְיִמְיָא עֲלָאָה), וְשׁוּי
 רְתִיכוּי עַל תְּרִין וְעֶשְׂרִין אַתּוּוֹן רְשִׁימִין
 אַתְגְּלִיפוּ בְּעֶשֶׂר אַמְיָרִין וְאַתִּישְׁבוּ. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב מַעְצֵי הַלְבָנוֹן. וְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קד)
 אֲרִזֵּי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע (דְּהָא מֵאֲלוֹן עֵבִיד הֵוּא אִפְרַיִם).
 עֲשֵׂה לֹו הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, לֹו לְגַרְמִיָּה, לֹו
 לְתַקוּנִיָּה, לֹו לְאַחַזְאָה יִקְרָא עֲלָאָה. לֹו
 לְאוֹדְעָא דְאִיְהוּ חַד וְשְׁמִיָּה חַד כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (זְכַרְיָה יד) וְיִהְיֶה יְהוָה אִתְּךָ וְשָׁמוֹ אִתְּךָ וְכְּתִיב) (תְּהִלִּים פג)
 וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יְיָ לְבַדְּךָ.
 בְּמַטְוֵן דְּקִלְפוּי. קִסְטוּרִין יְדִיעָא. נָטִיף
 לְסִטְרָא דָא לְעֵילָא. נָטִיף לְיִמְיָנָא.
 סְטָא לְשִׁמְאָלָא. נְחִית לְתַתָּא. וְכֵן לְאַרְבַּע
 זְוִיָּין. מְלָכוֹ אַתְפָּרֵשׁ לְעֵילָא וְתַתָּא וְלְאַרְבַּע
 זְוִיָּין לְמִהוּי חַד. נְהָרָא עֲלָאָה נְחִית לְתַתָּא.
 וְעֵבִיד לִיָּה יִמָּא רַבָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (קַהֲלַת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַזֹּלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ
 מְלֵא. דְהָא הוּא כְּנִישׁ כְּלָא וְשְׂאִיב לִיָּה בְּגִיָּה.
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) אֲנִי חִבְּצַלַת הַשְּׂרוּן
 שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים. וְאִין שְׂרוּן אֲלֵא אַתְּ יִמָּא
 רַבָּא דְשְׂאִיב כָּל מִימִין דְּעֵלְמָא דְאַפִּיק וְשְׂאִיב
 וְנְהִיר (וְעֵאֲלוֹן בֵּיה. בְּגִינֵי כֹךְ דָּא אִפִּיק וְדָא שְׂאִיב, נְהִיר) דָּא בְּדָא
 בְּאוּרְחִין יְדִיעֵן (נְחֻלְיָא כְּפֵן עֲלוּתִי). וְכִדִּין עֲלִיָּיהוּ
 כְּתִיב, (מִשְׁלֵי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְעַל דָּא בַּיִת
 בְּרֵאשִׁית. (נ"א וְעַל דָּא בַּיִת דְּעֵלְמָא מְלָךְ סְתִים) (בַּיִת עֲלָאָה אַתְּבְּנֵי
 בְּחֻכְמָה. וְכֵן תַּתָּא אוּף חֲבִי). אַבְל בַּיְתָא עֲלָאָה רַבְרַבָּא

הֵנָּה בְּלַחְדוּרֵי) עַד שְׁעֲלָה כְּרָצוֹן] שָׁל
 הַמַּחְשְׁבָה לְהַעֲמִיד הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי סִמְמָנִים] לְבָרָא
 עוֹלָם, וְהָיָה רְשׁוּם וּבְנֵי וְלֹא
 עוֹמֵד, עַד שֶׁהִתְעַטֵּף בְּעַטוּף אֶחָד
 שָׁל זֶהר [עֲלוּן שֶׁל מַחְשְׁבָה] וּבְרָא עוֹלָם
 [נ"א יִמֵּין שֶׁל הָעוֹלָם הַקְּדָמוֹן], וְהוֹצִיא
 [אֵילָנוֹת] אֲרִזִּים עֲלִיוֹנִים גְּדוֹלִים
 מֵאוֹתוֹ הָאוּר [וְחֵי גְדוֹל] זֶהר עֲלוּן
 [נ"א אֶחָד שֶׁל זֶהר יִמֵּין הָעֲלוּן], וְשָׁם
 מְרַכְּבֵתוּ עַל עֶשְׂרִים וּשְׁתֵּים
 אוֹתוֹת רְשׁוּמוֹת, שְׁנַחֲקִקוּ בְּעֶשֶׂר
 אַמִּירוֹת וְהִתְיַשְׁבוּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 מַעְצֵי הַלְבָנוֹן, וְכַתוּב (תְּהִלִּים קד)
 אֲרִזֵּי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. [שְׁתֵּי מֵאֲלוֹ
 עֲשֵׂה אֵת הָאִפְרַיִם הַחַוָּא].

עֲשֵׂה לֹו הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. לֹו -
 לְעֶצְמוֹ, לֹו - לְתַקוּנוֹ, לֹו -
 לְהִרְאוֹת כְּבוֹד עֲלוּן, לֹו -
 לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא אֶחָד וְשָׁמוֹ אֶחָד,
 כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (זְכַרְיָה יד) וְיִהְיֶה יְהוָה אִתְּךָ
 וְשָׁמוֹ אִתְּךָ, וְכַתוּב (תְּהִלִּים פג) וַיִּדְעוּ כִּי
 אַתָּה שִׁמְךָ ה' לְבַדְּךָ.

בְּהַגְעֵה הַהַפָּאָה, הֵיכְלוֹת
 יְדוּעִים, נוֹטָה לְצַד זֶה לְמַעְלָה.
 נוֹטָה לְיָמִין. סוֹטָה לְשִׁמְאָל. יוֹרֵד
 לְמַטָּה. וְכֵן לְאַרְבַּע קְצוּוֹת.
 מְלָכוֹת נִפְרְדָה לְמַעְלָה וְלְמַטָּה
 וְלְאַרְבַּע קְצוּוֹת לְהִיּוֹת נְהָר
 עֲלוּן אֶחָד יוֹרֵד לְמַטָּה, וְעוֹשֶׂהוּ
 לַיָּם הַגְּדוֹל, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (קַהֲלַת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַזֹּלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם
 אֵינְנוּ מְלֵא. שְׁתֵּי הוּא כּוֹנֵס הַכֹּל
 וְשׂוֹאֵב אוֹתוֹ לְתוֹכוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר
 (שִׁיר ב) אֲנִי חִבְּצַלַת הַשְּׂרוּן שׁוֹשְׁנַת
 הָעֵמְקִים. וְאִין שְׂרוּן אֲלֵא מְקוֹם
 הַיָּם הַגְּדוֹל שְׁשׂוֹאֵב כָּל מִימֵי
 הָעוֹלָם, שְׁמוֹצִיא וְשׂוֹאֵב וּמְאִיר

[וְנִכְנְסִים בּוֹ. כְּשׁוֹם כֹּךְ זֶה מוֹצִיא וְזֶה שׂוֹאֵב, מְאִיר]
 זֶה בְּזֶה בְּדַרְכֵים יְדוּעוֹת [נְחָלִים רַעֲב
 עֲלוּן], וְאֵז כְּתוּב עֲלֵיהֶם (מִשְׁלֵי כד)
 בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, וְעַל זֶה בַּיִת
 בְּרֵאשִׁית [נ"א וְעַל זֶה בַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם מְלָךְ
 סְתִים] [בַּיִת עֲלוּן נִבְנֶה בְּחֻכְמָה, וְכֵן אוּף כֹּךְ
 הַמַּחְתָּוִן]. אַבְל בַּיִת עֲלוּן הַגְּדוֹל -

ישובא דעלמא. מלך סתם ביתא תתא. והמלך ישמח באלהים, (תהלים סג) (כד אתער גבורה) עלאה לאחדא ביה תחות רישיה ולקרבא ליה בחדה למהוי פלא חד. והמלך ישמח באלהים חדו נהורא דאפיק (נ"א בנהורא) (דנחרא) דנפיק בחד שבילא טמיר וגניז ועייל ביה בתרין דאנון חד ועל דא עלמא אשתכלל בקיומא שלים.

והמלך ישמח באלהים עלמא (נ"א נחרא עלאה) תתא חדי בעלמא עלאה (נ"א סתימא תהוא דשרד) עמיקא (חדו דגניז נפיק באן אתר חדי. באלהים. ביה חדי. ביה שרד) חיים לכלא. חיי מלפא אקרונ. דא עקרא (דף כט ע"ב) דביתא. ביתא דא בני ביתא דעלמא. ובני עלמא. ודא הוא בראשית ברא אלהים ב' ראשית. ראשית חכמה כד פניש פלא לגויה ואתעביד ימא רבא לשאבא כלא. ימא דקאפו מימוי. שאיב פל מימין דעלמא. וכניש לון לגויה. ומיין אזלין ושאטין ואתאבון ביה. ודא נפיק מגו עלאה. וסימניה דרזא דא (איוב לח) מבטן מי יצא הקרח דמימוי גלידין ביה לשאבא אחרנין.

האי קרח ימא דקפא לא נגדין מימוי. אלא בשעתא דתוקפא דדרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה. כדין מנא דהו גלידין בסטרא דצפון משתרון ונגדין. דהא מסטרא דצפון גלידי מנא ומסטרא דדרום משתרון. ונגדין לאשקאה כל אנון חיות ברא כמה דאת אמר (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי וגו' ואלין אקרונ הרי בתר טורין דפירוודא. דכלהו משתקין כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה. וכדין מנא נגדין. ובחילא

בית תחתון. (תהלים סג) והמלך ישמח באלהים, (כשמחעוררת גבורה) עליונה לאחו בו תחת ראשו ולקרבו בחדוה להיות הפל אחד. והמלך ישמח באלהים - שמחה, אור [באור] [שמחה] שהוציא בשביל אחד טמיר וגניז ונכנס בו בשנים שהם אחד, ועל זה העולם נתקן בקיום שלם. והמלך ישמח באלהים - עולם [אור עליון] התחתון שמח בעולם העליון [נ"א נסתר אותו ששלח] עמק [שמחה ששופעת ויוצאת אותו מקום שמים? באלהים. בו שמה, בו שולח] חיים לכל. נקראים חיי המלך. זה עקר הבית. בית זה בונה בית של העולם ובונה העולם. וזהו בראשית ברא אלהים, ב' ראשית. ראשית חכמה כשפונס הפל לתוכו ונעשה ים גדול לשאב הכל. ים שקפאו מימיו שואב פל מימות העולם וכונס אותם לתוכו, והמים הולכים ושטים ונשאבים בו, וזה יוצא מתוף העליון. וסימן של הסוד הזה - (איוב לח) מבטן מי יצא הקרח, שמימיו גלודים (קפואים) בו לשאב אחרים. הקרח הזה ים שקופא, לא שופעים מימיו אלא בשעה שחזק הדרום מגיע אליו ומקרב אותו אצלו, ואז המים שהיו גלודים בצד הצפון מפשירים ושופעים, שהרי מצד הצפון המים מגלודים, ומצד הדרום הם מפשירים ושופעים להשקות כל אותן חיות השדה, כמו שנאמר (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי וגו', ואלו נקראים הרי בתר, הרי הפרוד. שכלם משקים כשצד

דרום מתחיל לקרב אליו, ואז המים שופעים. ובכח עליון זה ששופע, הפל הם בגדלה ובשמחה.

בשמחה שבה עולה ברצון [של הרוח] מטמיר של כל הטמירים, מגיע [שופע] מתוכו נהר אחד [כח סמור], וכשמתקרבים זה בזה בשביל אחד שלא ידוע למעלה ולמטה, וכאן הוא ראשית הפל. ובי' מלך סתם, מהראשית הזאת נתקן ודומה זה לזה.

[ובכח זה] ברא אלהים את השמים [סתם נקדה נסמרת ששופעים ממיה יוצאים החוצה] [נ"א אחר שיוצאים בנה] [נ"א נהר שיוצא בה"א עליונה] [אור ששופע יוצא בנה] ומוציא קול מתוכו, וזה נקרא קול השופר. והיגו ברא אלהים את השמים [והוא] שהיא קול השופר [נ"א והוא השופר]. ושמם שולטים בחיי המלך העליון על הארץ. וסימן לדבר - בן ישי ח"י על האדמה. שהחיים תלויים בבן ישי [ובנ"א משפיעים לו]. ובהם שולט בכל, והארץ נזונית ממנו. וזה שפתוב ואת הארץ. וא"ו התוספה לשלט במזונות על הארץ.

א"ת למעלה, והוא כח של כל עשרים ושנים אותיות שהוציא א"ת א' ת' אלהים זה, ונתן לשמים, כמו שנאמר (שיר א) בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. והיגו את השמים - להכליל זה בזה ולחבר אותם זה בזה להתקים כאחד באותם חיי המלך, מלך סתם, להזין ממנו שמים. ואת הארץ - חבור של זכר ונקבה שנתקו באותיות ושומות, וחי המלך שגשפעו מהשמים, שהשמים משפיעים להם לקים את הארץ וכל אוכלוסייה.

וסוד של אלהים עליון עשה שמים וארץ לקיום. והוציא אותם כאחד בכח שלמעלה הראשית

דא עלאה דנגיד פלא הוו ברבו בחדו. בר מחשבה סליק ברעו (דחוד) מטמירא דכל טמירין. מטי (ואהנגיד) מגייה חד נהר. (כתרא טמירא) וכד מתקרבין דא בדא בחד שביל דלא ידיע לעילא ותתא והכא הוא ראשיתא דכלא. ובי' מלך סתם מהאי ראשיתא אשתכלל ודמי דא לדא.

(ובחילא דא) ברא אלהים את השמים, (סתמא נקודה סתימא דנגידן מימיו ונקסין ברא) (נ"א כתר דנקסין ברא) (נ"א

נקרא דנפיק בה"א עלאה) (נ"א נהורא דנגיד ואפיק ברא) ואפיק קול מגייה. ודא אקרי קול השופר. והייגו ברא אלהים את השמים (ואיהו) דאיהו קול השופר (נ"א ואיהו השופר). ושמים שליטין בחיי המלך עלאה על ארעא. וסימניה בן ישי ח"י על האדמה. דחיים תליין בבן ישי. (ובנ"א נגידן ליה). ובהו שליט בכלא. וארעא מיניה אתזנת. הדא היא דכתיב ואת הארץ. וא"ו דאתוסף לשלטאה במזוני על ארעא.

א"ת לעילא והוא חילא דכללא דעשרין ותריין אתוון דאפיק א"ת א' ת' אלהים

דא ויהיב לשמים כמא דאת אמר, (שיר השירים א) בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. והייגו את השמים לאכללא דא בדא ולחברא לון דא בדא לאתקיימא כחדא באנון חיי מלכא מלך סתם לאתזנא מיניה שמים. ואת הארץ חבורא דדכר ונוקבא דאתגליפו באתון רשימין. וחי מלכא דאתנגידו מן שמיא דשמים נגדין לון לקיימא ארעא וכל אוכלוסיין דילה.

ורזא דאלהים עלאה עבד שמים וארץ

של הכל. כמו זה סוד עליון יורד למטה. והאחרון הזה עשה שמים וארץ למטה.

וסוד של הכל שני עולמות הם ובראו עולמות, זה העולם העליון וזה העולם התחתון. זה כמו זה. זה ברא שמים וארץ, וזה ברא שמים וארץ. ועל זה שני עולמות הם. זה הוציא שני עולמות, וזה הוציא שני עולמות, והכל בכח של הראשית העליונה.

יורד העליון בתחתון ומתמלא בדרך של דרגה אחת ששורה עליה. כמו שאותו שביל נסתר וטמיר וגנוז למעלה, פרט לשביל אחד דקיק. ודרך אחת. אותו שלמטה דרך, כמו שנאמר (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. ואותו שלמעלה שביל דקיק, כמו שכתוב (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. וסוד של הכל - (ישעיה מז) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. וכתוב (תהלים עז) בים דרך ושבילך במים רבים. העולם העליון, כשמתמלא ומתעבר כמו נקבה שמתעברת מן הזכר, מוציאה שני בנים כאחד, זכר ונקבה, והם שמים וארץ כמו שלמעלה.

במימי השמים נזוגית הארץ ומימיו נשפכים לתוכה, אלא שעליונים זכר ותחתונים נקבה. והתחתונים נזוגים מן הזכר. ומים תחתונים קוראים לעליונים כנקבה שפתיחה לזכר ושופכת מים כנגד מים של הזכר לעשות זרע. והנקבה נזוגית מן הזכר. זהו שכתוב ואת הארץ, בתוספת וי"ו, כמו שנאמר.

כתוב (ישעיה מז) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. האותיות נחקקו במעשה של הכל, במעשה של העליון

לקיומא. ואפיק לון פחדא בחילא דלעילא ראשיתא דכלא. כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא. והאי בתראה עביד שמים וארץ לתתא.

ורזא דכלא ב' תרין עלמין נינהו ובראו עלמין. דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה. דא כגוונא דדא. דא ברא שמים וארץ. ודא ברא שמים וארץ. ועל דא ב' תרין עלמין נינהו. דא אפיק תרין עלמין. ודא אפיק תרין עלמין, וכלא בחילא דראשית עלאה.

נחית עלאה בתתאה ואתמלייא בארח דחד דרגא דשרי עלה. כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר וגנוז לעילא. פר דחד שביל דקיק. וחד ארח. ההוא דלתתא ארח כמה דאת אמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. וההוא דלעילא שביל דקיק כדכתוב, (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ורזא דכלא (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. וכתוב, (תהלים עז) בים דרך ושבילך במים רבים. עלמא עלאה כד אתמלייא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא אפיקת תרין בנין פחד, דכר ונוקבא, ואנון שמים וארץ כגוונא עלאה.

במימיו דשמיא אתון ארעא ומימיו אשתדן בגווה, אלא דעלאי דכר ותתאי נוקבא. ותתאי מן דכורא אתון. ומיין תתאין קראן לעלאין כנוקבא דפתיחא לדכורא ושדת מיא לקבל מיא דדכורא למעבר זרעא. ונוקבא מן דכורא אתונת. הדא הוא דכתיב ואת הארץ בתוספת וי"ו כמה דאתמר.

כתוב, (ישעיה מז) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. אתון אתחקקו (ד 92)

ובמעשה של הפתחות. אחר כך נרשמו האותיות ונחקקו בכתוב. ב' בראשית ברא. א' אלהים את. ב' ראשית ברא ודאי, כמו שנאמר בי"ת ברא, ודאי בכח עליון. ב' נקבה. א' זכר. כמו שב' ברא ודאי בכח שלמעלה, כך א' הוציא אותיות השמים כללות של עשרים ושנים אותיות. ה' הוציא שמים לתת להם חיים [ולחשקות] ולהשריש אותם.

ואת הארץ - ו' הוציאה הארץ לתת לה מזון ולהתקינה ולתת לה ספוק שראוי לה. ואת הארץ - שלקח וא"ו א"ת כללות של עשרים ושנים אותיות, והארץ נזונית. והארץ כוללת אותם לתוכה, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים את הים. והינו סוד ואת הארץ. שפונקט הכל לתוכה ומקבלת אותם הארץ, לקחה הארץ. וא"ת - זה שמים וארץ כאחד. א"ת השמים - סוד של שמים וארץ כאחד.

ומקבלת אותם להזין. הגעת הדבר בהפאתו מצויים. היכל הקטרת מצוי בארץ. כשאש לוחטת, שופעת ומתעוררת משמאל שאוחז בה ועולה עשן, כמו שנאמר (שמות יט) והר סיני עשן פלו מפני אשר ירד עליו ה' באש. זו אש וזה עשן. וכתוב (שם) ואת ההר עשן. מתוך שאש כשיורדת, אחוזים זה בזה עשן באש, ואז הכל עומד בצד השמאל, והינו סוד (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ. וימיני טפחה שמים, בכח של הימין למעלה. כמו כן נעשו שמים שהם זכר. וזכר בא מצד הימין, ונקבה מצד השמאל.

(נ"ו) בעובדא דכלא. בעובדא דעלאה ובעובדא דתפאה. לבתר אתרשימו אתון ואתחקו בקרא. ב' בראשית ברא. א' אלהים את. ב' ראשית ברא ודאי. כמה דאתמר בי"ת ברא ודאי בחילא עלאה. ב' נוקבא. א' דכר. כמה דב' ברא ודאי בחילא דלעילא. הכי א' אפיק אתון השמים כללא דעשרין ותרתיין אתון. ה' אפיק שמים למיהב ליה חיים (נ"א) ולאשרשא ליה.

ואת הארץ. ו' אפיק הארץ למיהב לה מזונא ולא תקנא לה ולמיהב לה ספוקא דאתחזי לה. ואת הארץ, הנטיל וא"ו א"ת כללא דעשרין ותרין אתון ומתזן ארעא. וארעא כליל לון לגווה כמה דאת אמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים. והיינו רזא ואת הארץ. דכניש פלא לגווה וקבלית לון הארץ נטלא הארץ. וא"ת דא שמים וארץ כחדא. א"ת השמים רזא דשמים וארץ כחדא.

וקבירת לון לאתזנא. מטון מלה בקולפוי שכניח. קוסטרא דקוטרא בארעא שכניח. פד אשא דמלהטא נגיד ואתער משמאלא אחיד בה וסלקא תננא כמה דאת אמר (שמות יט) והר סיני עשן פלו מפני אשר ירד עליו יי' באש. דא אשא ודא תננא. וכתיב, (שמות יט) ואת ההר עשן. מגו דאשא כד נחית אחידן דא בדא תננא באשא. וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא. והיינו רזא (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ. וימיני טפחה שמים. בחילא דימינא לעילא. פי האי גוונא אתעבידו שמיא דאיהו דכר. ודכר מסטרא דימינא קא אתי ונוקבא מסטרא דשמאלא.

(ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. (ישעיה מ) עד הכא אסתלקו מלין דלא לשאלא כדלעילא. דחקמה אשתכליל מאין ולא קיימא לשאלא דסתים ועמיק לית דיקום ביה. פיון דאתפשט נהורא עמיקא נהוריה קיימא בשאלתא אף על גב דאיהו סתים מפלא דלתתא. וקראן ליה על פום שאלתא מ"י. מי ברא אלה.

והינו סוד שאמרנו (איוב לח) מבטן מי יצא הקרח. מבטן מי ודאי (יצא הקרח) ההוא דקיימא לשאלתא. ולית לשאלא מה לעילא מה לתתא. אלא לשאלא אתר דנפקן למנדע. ולא למנדע ליה. דהא לא יכלין. אלא קיימא לשאלתא ולא למנדע ביה.

בראשית ב' ראשית, ראשית מאמר הוא. או נאמר שבראשית הוא מאמר. אלא עד שלא יצא והתפשט פחו והכל נסתר בו, בראשית הוא ומאמר הוא. פיון שיצא והתפשטו ממנו צבאות, נקרא ראשית, והוא מאמר בלבדו. מ"י שאלה אותו שברא אלה. אחר כשהתפשט והשתכלל, נעשה י"ם וברא למטה. והכל עשה כמו אותו ממש שלמעלה. זה כנגד זה וזה כמו זה, ושניהם ב'.

בתוב (שיר א) עד שהמלך במסבו. במסבו - להתישב במלכות תחתונה. בסוד של אותה חברות ותפנוק של אותה חביבות שבעדן העליון באותו שביל שנסתר וגנוז ולא נודע, ומתמלא ממנו ויוצא בנחלים ידועים. נרדי נתן ריחו - זה מלך תחתון. שברא עולם שלמטה כמו שלמעלה, ומעלה ריח טוב עליון לשלט ולעשות, ויכול שולט ומאיר באור עליון.

והינו רזא דקאמרן (איוב לח) מבטן מי יצא הקרח. מבטן מי ודאי (יצא הקרח) ההוא דקיימא לשאלתא. ולית לשאלא מה לעילא מה לתתא. אלא לשאלא אתר דנפקן למנדע. ולא למנדע ליה. דהא לא יכלין. אלא קיימא לשאלתא ולא למנדע ביה.

בראשית ב' ראשית. ראשית מאמר הוא. או נימא דבראשית איהו מאמר. אלא עד לא נפיק ואתפשט חיליה וכלא סתים ביה. בראשית איהו ומאמר איהו. פיון דנפיק ואתפשט מניה חילין, ראשית אקרי והוא מאמר בלחודו. מ"י שאלת ההוא דברא אלה. לבתר פד אתפשט ואשתכלל אתעביד י"ם וברא לתתא. וכלא עביד פההוא גוונא ממש דלעילא. דא לקבל דא ודא כגוונא דדא. ותרווייהו ב'.

בתוב, (שיר השירים א) עד שהמלך במסבו. במסבו לאתיישבא במלכו תתאה. ברזא דההוא חברותא ותפנוקא דההוא חביבותא דבעדן עלאה בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמלייא מניה ונפקא בנחליון ידיען. נרדי נתן ריחו דא מלפא תתאה. דברא עלמא לתתא כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה לשלטאה ולמעבד ויכיל ושלטיט ונהיר בנהורא עלאה.

במסבו לאתיישבא במלכו תתאה. ברזא דההוא חברותא ותפנוקא דההוא חביבותא דבעדן עלאה בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמלייא מניה ונפקא בנחליון ידיען. נרדי נתן ריחו דא מלפא תתאה. דברא עלמא לתתא כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה לשלטאה ולמעבד ויכיל ושלטיט ונהיר בנהורא עלאה.

בתרין גוונין אתברי עלמא, בימינא ובשמאלא בשיתא יומין עלאין. שיתא יומין אתעבידו לאנהרא כמה דאת אמר (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ואלה הפרו דרכים ועשו ששים נקבים לתהום רבה, ואותם ששים נקבים להעלות מי הנחלים לתוך התהום. ועל זה (הרי שנין) השיתין מששת ימי בראשית נבראו והם היו שלום העולם.

והארץ היתה תהו ובהו, הפסלת הטמונה בתוך קליטתו שהיתה בהתחלה ולא התקימה. היתה כבר ואחר כך התקימה. בארבעים ושנים אותיות נחקק העולם והתקיים, וכלם עטור של השם הקדוש. כשמצטרפות, עולות באותיות אותיות למעלה ויורדות למטה, מתעטרות בעטרות בארבעת צדדי העולם ויכול העולם להתקיים. ואלה מתקיימים במעשי העולם (נ"א המלך). הדפוס של הקליטה באלה מצויים פחותם החותמת. נכנסו ויצאו את ואת ונברא העולם. נכנסו לתוך החותם והצטרפו והתקיים העולם. במקרה של הנחש הגדול הפו ונכנסו תחת נקבי העפר אלף וחמש מאות אמות. אחר כך תהום רבה היה עולה בחשף, והחשף פסה הכל, עד שיצא אור ויבקע בחשף ויצא והאיר, שכתוב (איוב יב) מגלה עמקות מני חשף ויצא לאור צלמות.

בשני גונים נברא העולם, בימינא ובשמאלא, בשיתא יומין עלאין. שיתא יומין אתעבידו לאנהרא כמה דאת אמר (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ואלה הפרו דרכים ועשו ששים נקבים לתהום רבה, ואותם ששים נקבים להעלות מי הנחלים לתוך התהום. ועל זה (הרי שנין) השיתין מששת ימי בראשית נבראו והם היו שלום העולם.

והארץ היתה תהו ובהו סוספיתא דקמרי גו קולטוי דהיה בקדמיתא ולא אתקיימת. היתה כבר ולבתר אתקיימת. בארבעין ותריין אתון אתגליף עלמא ואתקיימת. וכלהו עטורא דשמא קדישא.

פד מצטרפין סלקין באתון (דף ז ע"ב) אתון לעילא ונחתין לתתא מתעטרן בעטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל עלמא לאתקיימא. ואלין אתקיימין בעובדוי דעלמא (נ"א המלך). טופסרא דקילטא בהני שכיחי כחותמא דגושפנא. עאלו ונפקו את ואת ואתברי עלמא. עאלו גו חותמא ואצטרפו ואתקיים עלמא.

והארץ היתה תהו ובהו סוספיתא דקמרי גו קולטוי דהיה בקדמיתא ולא אתקיימת. היתה כבר ולבתר אתקיימת. בארבעים ושנים אותיות נחקק העולם והתקיים, וכלם עטור של השם הקדוש. כשמצטרפות, עולות באותיות אותיות למעלה ויורדות למטה, מתעטרות בעטרות בארבעת צדדי העולם ויכול העולם להתקיים. ואלה מתקיימים במעשי העולם (נ"א המלך). הדפוס של הקליטה באלה מצויים פחותם החותמת. נכנסו ויצאו את ואת ונברא העולם. נכנסו לתוך החותם והצטרפו והתקיים העולם. במקרה של הנחש הגדול הפו ונכנסו תחת נקבי העפר אלף וחמש מאות אמות. אחר כך תהום רבה היה עולה בחשף, והחשף פסה הכל, עד שיצא אור ויבקע בחשף ויצא והאיר, שכתוב (איוב יב) מגלה עמקות מני חשף ויצא לאור צלמות.

בקולפוי דחויא רברבא מחו ועאלו תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש מאה אמין. לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא וחשוכא חפי כלא. עד דנפק נהורא ויבקע בחשוכא ונפק ואתנהיר דכתיב, (איוב יב) מגלה עמקות מני חשף ויצא לאור צלמות.

בקולפוי דחויא רברבא מחו ועאלו תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש מאה אמין. לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא וחשוכא חפי כלא. עד דנפק נהורא ויבקע בחשוכא ונפק ואתנהיר דכתיב, (איוב יב) מגלה עמקות מני חשף ויצא לאור צלמות.

מיה אתקלו בתיקלא אלף וחמש מאה באצבעאן. תלת נטיפו גו תיקלא. פלגו מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא. אלין סלקין ואלין נחתין. פיון דסליקו בסליקו דינדא.

מיה אתקלו בתיקלא אלף וחמש מאה באצבעאן. תלת נטיפו גו תיקלא. פלגו מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא. אלין סלקין ואלין נחתין. פיון דסליקו בסליקו דינדא.

סָטָה לְיָמִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל. זָהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מ) מִי מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים וְגו'.

הַבַּר הָיָה בְּאֶרֶץ נִסְתָּר וְלֹא הִתְגַּלָּה, וְכַח וְתַקְּףָהּ וּמִים קְפוּאִים בְּתוֹכָהּ, וְלֹא זָרְמוּ וְלֹא הִתְפַּשְׁטוּ, עַד שֶׁהָאִיר עָלֶיהָ הָאוֹר שְׁלֹמַעֲלָה, וְהָאוֹר הִכָּה בְּקִרְיָשָׁה וְהִפְשִׁירוּ צְבָאוֹתֶיהָ. זָהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. זָהוּ אוֹר רִאשׁוֹן עֲלִיּוֹן שֶׁהֵיחָה מִקֶּדֶם לְכֹן.

וּמִכָּאן יֵצְאוּ כָּל הַצְּבָאוֹת וְהַכַּחוֹת, וְהָאֶרֶץ הִתְבַּשְּׁמָה וְהוֹצִיָּאָה צְבָאוֹתֶיהָ אַחֵר כֹּף. כִּיּוֹן שֶׁהָאִיר [וַיִּרְד], הָיָה עוֹלָה אוֹרוֹ מִסּוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם. כְּשֶׁהִסְתַּפֵּל בְּרִשְׁעֵי הָעוֹלָם, נִגְזַז וְנִטְמָן, וְלֹא יֵצֵא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵיו הַנִּסְתָּרִים שֶׁלֹּא הִתְגַּלוּ.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. שְׁנִינּוּ, כָּל חֲלוּם שְׁעוֹמֵד בְּקִיּוּם שֶׁל כִּי טוֹב, שְׁלוּם הוּא לְמַעַלָּה וְלִמְטָה. רָאָה אוֹתוֹת, כְּפִי דְרָכּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רָאָה ט' - טוֹב לוֹ, טוֹב לְחֲלוּמוֹ, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה פְּתוּחָה בּוֹ כִּי טוֹב. מֵאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם לְסוֹף הָעוֹלָם. ט' טוֹב. טוֹב הוּא טוֹב אוֹר בְּשִׁלְמוֹת.

ט' תְּשִׁיעֵי שֶׁל הַכֹּל. אוֹת שְׁמֵאִיר מְעַלְיוֹן רִאשִׁית וְנִכְלָל בּוֹ וְנַעֲשֶׂה בְּסִתְרָה שֶׁל נִקְדָּה סוֹד שֶׁל י' שֶׁהִיא נִקְדָּה אַחַת. ו' מִכַּחוּ יֵצֵא. בּוֹ נַעֲשׂוּ שָׁמַיִם. כְּשֶׁהִסְתַּיִם בְּנִקְדָּה אַחַת וְנִגְזַז פְּנִימָה, הָאִירָה ב'. מִמְּנָה יֵצְאוּ עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן. עֲלִיּוֹן טְמִיר. הַתַּחְתּוֹן גְּלוּי בְּסוֹד שֶׁל שְׁנַיִם, וְעוֹמֵד בִּפְנֵי שְׁלֹמַעֲלָה.

וְזָהוּ טו"ב. שֶׁלֶשׁ הָאוֹתוֹת הֵלְלוּ טו"ב נִכְלָלוּ אַחֵר כֹּף לְצַדִּיק הָעוֹלָם שְׁפוּלָל הַכֹּל לְמַעַלָּה וְלִמְטָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם א) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. בְּגִלָּל שְׁאוֹר עֲלִיּוֹן

קָאִים תִּיקְלָא בְּאוֹרָה מִיִּשְׂר וְלֹא סָטָא לְיָמִינָא וְלִשְׁמֵאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ) מִי מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים וְגו'.

בְּרָא הוּהּ בֵּיה בְּאַרְעָא סְתִימָה וְלֹא אִתְגַּלְיָא. וְחִילָא וְתַקְפָּא וּמִיָּא גְּלִידִין בְּגוּוּה וְלֹא נִגִּידוּ וְלֹא אִתְפַּשְׁטוּ. עַד דְּאִנְהִיר עֲלָהּ נְהוּרָא דְלְעִילָא וְנְהוּרָא מְחַתָּת בְּקוֹלְטוּי וְאַשְׁתְּרִיאוּ חִילָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. דָּא הוּא אוֹר קְדָמָא עֲלָהּ דְהוּהּ מִקְדָּמַת דְנָא.

וּמִהֲבָא נְפָקוּ כָּל חִילִין וְתוֹקְפִין. וְאַרְעָא אִתְבְּסַמַת וְאַפִּיקַת חִילָהּ לְבִתְרָ. כִּיּוֹן דְנְהִיר (נְחִיית) הוּהּ אִסְתַּלַּק נְהוּרִיָּה מְסִיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא. כִּד אִסְתַּפֵּל בְּחִיבֵי עֲלָמָא אִתְגַּנִּיז וְאַתְטְמִיר וְלֹא נְפִיק אֶלָּא בְּשִׁבְלֵיו סְתִימִין דְלֹא אִתְגַּלְיִין:

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תַּנֵּן כָּל חֲלָמָא דְקִיּוּמָא בְּקִיּוּמָא דְכִי טוֹב שְׁלָמָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. חֲמִי אִתְוּוֹן כְּפוּם אֶרְחוּי כָּל חַד וְחַד. חֲמָא ט' טב לִיָּה טב לְחֲלָמִיָּה דְהָא אוֹרִיָּתָא פְּתַח בֵּיה כִּי טוֹב. נְהִיר מְסִיפֵי עֲלָמָא לְסִיפֵי עֲלָמָא. ט' טב. טוֹב הוּא, טב נְהִירוֹ בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

ט' תְּשִׁיעָא דְכָלָא. אֶת דְּאִתְנְהִיר מְעֲלָאָה רִאשִׁיתָא וְאַתְכִּלִּיל בֵּיה וְאַתְעַבִּיד בְּסִתְיָמוֹ דְנִקְוֵדָה רְזָא דִי דְהִיא נִקְוֵדָה חֲדָא. ו' מְחִילִיָּה נְפִיק. בֵּיה אִתְעַבִּיד שְׁמַיִם. כִּד אִסְתַּיִם בְּנִקְוֵדָה חַד וְאַתְגַּנִּיז גּוֹ, אִתְנְהִירָא ב'. מִנִּיָּה נְפָקוּ עֲלָהּ וְתַתָּא. עֲלָהּ טְמִירָא. תַתָּא אִתְגַּלְיָא בְּרְזָא דְתַרִּין. וְקִיּוּמָא בְּחִילָא דְלְעִילָא.

וְדָא הוּא טו"ב. אֵלִין תְּלַת אִתְוּוֹן טו"ב אִתְכִּלִּילוּ לְבִתְרָ לְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא דְכָלִּיל כְּמָא

אִתְכִּלִּילוּ לְבִתְרָ לְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא דְכָלִּיל כְּמָא

כלול בו, שכתוב (תהלים קמח) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. לכל פתוב, זה סתם של הדבר בשביל להאיר יום אחד שמאיר לכל, עליון על הכל. עד כאן סתם הדברים.

השלמה מההשמטות (סימן ד"ך)

למה בי"ת דומה? לאדם שנוצר בחכמה, שסתום מכל צד ופתוח מלפניו, והאל"ף פתוחה מאחוריו. רוצה לומר, כי היא פתוחה לקבל מן הפתח, ויש לה פתח להשפיע לאחרים: ע"כ.

בראשית ברא אלהים - סוד של ראשית עריסתכם חלה תרימו תרומה. זו חכמה עליונה שהיא ראשית. ב' בית העולם להיות משקה מאותו נהר שנוכנס בו, סוד הפתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. ונהר - שנוכנס את הכל מהעמק העליון ולא פוסקים מימיו לעולמים להשקות את הגן. ואותו עמק עליון בית ראשון, בראשית, הסתימו בו האותיות בשביל דקיק אחד שגנוז בתוכו. ומתוך אותו העמק יצאו שני פחות, שכתוב את השמים. לא כתוב שמים אלא השמים, מתוך אותו עמק הנסתר מהכל. ואת הארץ - סתר זה הוציא את הארץ הזאת.

אבר בכלל של השמים היתה. ויצאו פאחד דבוקה בצדו זה בזה. פשהאיר ראשית הכל, שמים לקחו אותה והושיבו אותה במקומה, שכתוב ואת הארץ ואת כלל האותיות שהם א"ת. פשחורה הארץ לשבת במקומה ונפרדה מצד השמים, היתה תורה ובוקה לדבק בשמים פאחד כמו [בכתחלה] בהתחלה, משום שראתה את השמים מאירים והיא חשוכה.

דף לא ע"א) מסטרוי דשמים, הות תוהה ובוהה לאתדבקה בשמים

דאת אמר, (ישעיה ג) אמרו צדיק פי טוב. בגין דנהירו עלאה כלילא ביה דכתיב, (תהלים קמה) טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו. לכל פתיב דא סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא. עלאה על כלא. עד כאן סתמא דמלין.

השלמה מההשמטות (סימן ו"ד)

למה בי"ת דומה? לאדם שנוצר בחכמה שסתום מכל צד ופתוח מלפניו והאל"ף פתוחה מאחוריו רוצה לומר כי היא פתוחה לקבל מן הפתח ויש לה פתח להשפיע לאחרים. (עד כאן מההשמטות)

בראשית ברא אלהים. רזא דראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. דא חכמה עלאה דאיהי ראשית. ב' ביתא דעלמא לאתשקאה מההוא נהר דעייל ביה. רזא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ונהר דאכניש כלא מעומקא עלאה ולא פסיקו מימיו לעלמין לאשקאה לגנתא.

וההוא עומקא עלאה בית ראשון בראשית אסתיימו ביה אתון בחד שביל דקיק דגניז בגויה. ומגו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב את השמים. שמים לא פתיב אלא השמים. מגו ההוא עומקא דסתיים מכלא. ואת הארץ סתימא דא אפיק להאי ארץ.

אבר בכלל דשמים הוה. ונפקו כחדא מתדבקה בסטרוי דא בדא. פד אתנהיר ראשיתא דכלא, שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה, דכתיב ואת הארץ. ואת מכלל דאתון דאנון א"ת. פד אתהדרת ארעא למיתב באתרה ואתפרש

עד שאור עליון יצא עליה והאיר לה, ושבה במקומה להסתכל בשמים פנים בפנים. ואז התתקנה הארץ והתבשמה.

יצא אור בצד ימין וחשך בצד שמאל, והפרידים אחר כף פדי להפלל זה בזה. זהו שכתוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ואם תאמר שהיתה ממש הבדלה - לא! אלא היום בא מצד האור שהוא ימין, ולילה מצד החשך שהוא שמאל, וכשיצאו פאחד, הפריד אותם. והבדלה היתה מצדו להסתכל פנים בפנים ולהדבק זה בזה להיות הכל אחד. והוא נקרא יום וקורא לו יום, והיא נקראת לילה, כמו שנאמר ויקרא אלהים לאור יום וגו'. מה זה ולחשך? זהו החשך שאוחז את הלילה שאין לה אור מעצמה

[והיא נקראת לילה, שכתוב ולחשך קרא לילה, בגלל שאוחז בה החשך ואין לה אור מעצמה]. ואף על גב שבאה מצד של האש שהיא חשך. אבל חשך, עד שמואר מצד היום, יום מאיר ללילה, ולילה לא מאיר עד זמן שכתוב (תהלים קלט) ולילה פיום יאיר כחשכה כאורה. רבי אלעזר קפץ בתחלה ודרש, (שם כט) קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים. קול ה' - זה קול עליון שממנה על המים ששופעים מדרגה לדרגה עד שמתכנסים למקום אחד בכנוס אחד. אותו קול עליון שולח את אותם המים בדרגם, כל אחד ואחד פפי דרכו. כמו בעל הגן הזה שממנה על מים לשלחם לכל מקום ומקום פראוי לו, כף קול ה' ממנה על המים.

פחדא (נ"א בקדמיתא) בקדמיתא. בגין דחמת לשמים נהירין והיא אתחשבת. עד דנהורא עלאה נפק עלה ואנהיר לה ותבת באתרה לאסתכלא בשמיא אפין באפין. וכדין אתתקנת ארעא ואתבסמת. נפק נהורא בסטר ימינא וחשוכא בסטר שמאלא. ואפריש לון לבתר בגין לאתפללא דא בדא. הדא הוא דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ואי תימא הוה הבדלה ממש. לא. אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא. ולילה מסטרא דחשוכא דאיהו שמאלא. וכד נפקו כחדא אפריש לון. והבדלה הוה מסטרוי לאסתכלא אפין באפין ולא תדבקא דא בדא למהוי כלא חד.

ואיהו אקרי יום וקרי ליה יום. ואיהי קרי לילה כמא דאת אמר ויקרא אלהים לאור יום וגו'. מהו ולחשך. דא חשך דאחיד ללילה דלית לה נהורא מגרמה (כ"א) והיא אתקרי לילה דכתיב ולחשך קרא לילה בגין דאחיד בה חשך ולית לה נהורא מגרמה) ואף על גב דאתא מסטרא דאשא דאיהי חשך. אבל חשך עד דאתנהיר מסטרא דיום, יום נהיר ללילה, ולילה לא נהיר עד זמנא דכתיב, (תהלים קלט) ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה.

רבי אלעזר קפץ בקדמיתא ודרש קול יי על המים אל הכבוד הרעים יי על מים רבים. קול יי דא קול עלאה דממנא על המים דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתפנשי לאתר חד בכנופיא חדא. ההוא קול עלאה משדר לאנון מיין בארתייהו כל חד וחד פפום ארתייה. פהאי גננא דממנא על מיא לשדר לון לכל אתר ואתר פדחזי ליה. כף קול יי ממנא על מיא.

אַלּ הַכְּבוֹד הַרְעִים כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב כו)
וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבוּנֵן. דָּא סְטָרָא
דְּאַתְיָא מִן גְּבוּרָה וְנִפְקָא מִינֵיהּ. דְּבַר אַחַר
אַ"ל הַכְּבוֹד הַרְעִים דָּא יְמִינָא דִּנְפַקָא מִנֵּיהּ
שְׂמַאלָא. ה' עַל מִים רַבִּים. ה' דָּא חֲכַמָּה
עֲלָאָה דְאַקְרִי יו"ד (ערו דְּקוּרְיָא) עַל מִים רַבִּים
עַל הַהוּא עוֹמְקָא סְתִימָאָה דְנִפְיָא מִנֵּיהּ כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עז) וּשְׁבִילָךְ בְּמִים רַבִּים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּרַשׁ אֶת הַמַּחְלָקַת
וְאָמַר, פֶּתַח הַפְּסוּק וְאָמַר כְּתוּב
(שמות כה) לְעַמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינּוּ
הַטְּבַעַת [לְכַתִּים לְבָדִים. מִי
אוֹתָהּ מִסְגֶּרֶת? זֶהוּ מְקוֹם סְגוּר
שְׁלֵא פִתּוּחַ חוּץ מֵאֲשֶׁר בְּשִׁבִיל
דְּקִיק אַחַד שְׁנוּדַע בְּגִיזוֹת אֲצִלוּ,
וּבְגִלְלוּ הַתְּמַלָּא וְרַשֵּׁם שְׁעָרִים
לְהַדְלִיק נְרוֹת. וּבְגִלְלֵהּ שְׁהוּא מְקוֹם
גְּנוּז וְנִסְתָּר, נִקְרָא מִסְגֶּרֶת, וְזֶהוּ
הָעוֹלָם הַבָּא. וְאוֹתוֹ הָעוֹלָם הַבָּא
נִקְרָא מִסְגֶּרֶת.

תִּהְיֶינּוּ הַטְּבַעַת - אֵלּוּ טְבַעוֹת
עֲלִיּוֹנוֹת שְׁנֹאֲחִזּוּ זוֹ כְּזוֹ, מִים
מְרוּחַ, וְרוּחַ מֵאֵשׁ, וְאֵשׁ מִמִּים.
כְּלָם נֶאֱחָזוּ זוֹ כְּזוֹ וְיוֹצְאִים זוֹ מִזּוֹ
בְּטְבַעוֹת הַלְלוּ, וְכָלֵם מִסְתַּפְּלִים
לְאוֹתָהּ מִסְגֶּרֶת, שְׁבֵה נֶאֱחָזוּ לְאוֹתוֹ
אוֹר עֲלִיּוֹן לְהַשְׁקוֹתָם וְנֶאֱחָזִים בּוֹ.
כְּתִים לְבָדִים - הַטְּבַעוֹת הַלְלוּ
הֵם עֲלִיּוֹנִים, כְּתִים וּמְקוֹמוֹת
לְבָדִים שְׁהֵם מְרַכְּבוֹת שְׁלִמְטָה,
בְּגִלְלֵהּ שְׁזֵה בָּא מֵצַד הָאֵשׁ, וְזֵה
מֵצַד הַמִּים, וְזֵה מֵצַד הַרוּחַ, וְכֵן
כְּלָם, כְּדִי לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה לְאֶרוֹן.
וְעַל זֶה, מִי שְׁמַתְקָרַב, מִתְקָרַב
בְּבָדִים הַלְלוּ וְלֹא בְּמָה שְׁלִפְנִים.
לֶךְ לֶךְ אוֹמְרִים לְנֹזֵר סְבִיב סְבִיב,
לְכָרַם אֵל תִּתְקָרַב. פֶּרַט לְאֵלּוּ
הָרְאוּיִים לְשִׁמְשׁ בְּפָנִים, לְהֵם
נִתְנָה רְשׁוּת לְהַעֲלוֹת, לְשִׁמְשׁ

דְּלִגְו. לֶךְ לֶךְ אִמְרִין נְזִירָא, סְחֹר סְחֹר לְכַרְמָא לָא תִקְרַב. בַּר אֲנוּן
דְּאַתְחִזּוּן לְשִׁמְשׁא לְגו. לֹן אֲתִיְהִיב רְשׁוּתָא לְאַעֲלָאָה לְשִׁמְשׁא וּלְקָרְבָא.

אַלּ הַכְּבוֹד הַרְעִים כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (איוב כו)
וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבוּנֵן. דָּא סְטָרָא
דְּאַתְיָא מִן גְּבוּרָה וְנִפְקָא מִינֵיהּ. דְּבַר אַחַר
אַ"ל הַכְּבוֹד הַרְעִים דָּא יְמִינָא דִּנְפַקָא מִנֵּיהּ
שְׂמַאלָא. ה' עַל מִים רַבִּים. ה' דָּא חֲכַמָּה
עֲלָאָה דְאַקְרִי יו"ד (ערו דְּקוּרְיָא) עַל מִים רַבִּים
עַל הַהוּא עוֹמְקָא סְתִימָאָה דְנִפְיָא מִנֵּיהּ כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (תהלים עז) וּשְׁבִילָךְ בְּמִים רַבִּים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּרַיִשׁ פְּלוּגְתָא וְאָמַר. פֶּתַח
קָרָא וְאָמַר פְּתִיב, (שמות כה) לְעַמַּת
הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינּוּ הַטְּבַעוֹת [לְכַתִּים
לְבָדִים. מָאן הַהוּא מִסְגֶּרֶת, דָּא הוּא אֲתֵר
סְגוּר דְּלֹא פְתִיחָא בַר בְּשִׁבִיל חַד דְּקִיק
דְּאַתְיִידַע בְּגִיזוֹ לְגַבִּיָּהּ. וּבְגִינֵיהּ אֲתִמְלִי
וְרַשִּׁים תִּרְעִין לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין. וּבְגִין
דְּאִיהוּ אֲתֵר גְּנִיז וְסְתִים אִקְרִי מִסְגֶּרֶת וְדָא
הוּא עֲלִמָא דְאַתִּי. וְהַהוּא עֲלִמָא דְאַתִּי
אַתְקִרִי מִסְגֶּרֶת.

תִּהְיֶינּוּ הַטְּבַעוֹת אֵלִין עֲזֻקָּאן עֲלֵאִין
דְּאַתְאַחְדָן דָּא בְּדָא מִיָּא מְרוּחָא
וְרוּחָא מֵאֵשׁא וְאֵשׁא מִמִּיָּא. כְּלֵהוּן אֲתִאַחְדָן
דָּא בְּדָא וְנִפְקָן דָּא מִן דָּא בְּהִנִּי (כ"א כהני)
עֲזֻקָּאן, וְכְלֵהוּן מִסְתַּפְּלָן לְגַבִּי הַהוּא מִסְגֶּרֶת.
דְּבִיָּה מִתְאַחַד לְהַהוּא נְהָרָא עֲלָאָה לְאַשְׁקָאָה
לוֹן וְאַתְאַחְדָן בִּיָּה.

כְּתִים לְבָדִים. הִנִּי עֲזֻקָּאן עֲלֵאִין אֲנוּן כְּתִים
וְאַתְרִין לְבָדִים דְּאַנוּן רְתִיכִין
דְּלִתְתָא. בְּגִין דְּדָא אֲתִי מִסְטָרָא דְאַשָּׁא. וְדָא
מִסְטָרָא דְמִיָּא. וְדָא מִסְטָרָא דְרוּחָא וְכֵן
כְּלֵהוּ בְּגִין לְמַהוּי רְתִיכָא לְאַרוּנָא. וְעַל דָּא
מָאן דְּמִקְרַב יִקְרַב בְּאֵלִין בְּדִים וְלֹא בְּמָה
דְּלִגְו. לֶךְ לֶךְ אִמְרִין נְזִירָא, סְחֹר סְחֹר לְכַרְמָא לָא תִקְרַב. בַּר אֲנוּן
דְּאַתְחִזּוּן לְשִׁמְשׁא לְגו. לֹן אֲתִיְהִיב רְשׁוּתָא לְאַעֲלָאָה לְשִׁמְשׁא וּלְקָרְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר א) וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמֵת.

בית דְּבְרָאשִׁית רַבְרָבָא. רַבִּי יוֹסִי שְׁאִיל לִיה. וְאָמַר הָאִי שִׁיתָא יוֹמִי בְרָאשִׁית דְּקָא תְנִינָן מָאן אַנּוּן. אָמַר לִיה הִינּוּ דְכְתִיב (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוּן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמָה דְאַלִּין אַרְזִין נְפֻקִין מִן לְבָנוּן. הֵכִי נָמִי אַנּוּן שִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִן בְּרָאשִׁית.

וְאֲרִין שִׁיתָא יוֹמִין עֲלֵאִין קָרָא פְּרִיש לִוּן דְכְתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'. פִּי כָל דָּא צְדִיק. בְּשָׁמַיִם דָּא תְּפָאֶרֶת. וּבְאַרְצָא דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּתַרְגוּמוֹ דִּי אַחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאַרְעָא. כְּלוּמַר דִּיסוּדָא דְעֲלָמָא דְאַקְרִי כָל, אִיהוּ אַחִיד בְּתְּפָאֶרֶת דְאַקְרִי שְׁמַיִם, וּבְאַרְצָא (דף לא ע"ב) דְאַקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא בְרָאשִׁית, ב' רֵאשִׁית הִיא (חכמה, כְּמָה דְתַרְגְּמִי יוֹנָתָן בְּרָאשִׁית - בְּחֻמְתָּא) בְּגִין דְאִיהִי תְנִינָא לְחוּשְׁבָנָא וְאַקְרִי רֵאשִׁית. בְּגִין דְהָאִי כְתָרָא עֲלָאָה טְמִירָא הִיא קְדָמָאָה. וְעַל דְלֹא עֵייל בְּחוּשְׁבָנָא, תְנִינָא הוּי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא ב' רֵאשִׁית. וְעוּד כְּמָה דְחֻמְתָּא עֲלָאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חֻמְתָּא תְתָאָה רֵאשִׁית נָמִי הוּיָא. וְעַל דָּא לִית לְאַפְרָשָׁא ב' מִן רֵאשִׁית.

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאַתְּפִלִּין בֵּיה. וְאַלִּין אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלִּין אַתְרֵינִין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מָאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לִיה וּלְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

אַלְהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְדָאִי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נָהַר כְּדִי לְהוֹצִיא הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. אֶת הַשָּׁמַיִם -

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאַתְּפִלִּין בֵּיה. וְאַלִּין אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלִּין אַתְרֵינִין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מָאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לִיה וּלְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

אַלְהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְדָאִי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נָהַר כְּדִי לְהוֹצִיא הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. אֶת הַשָּׁמַיִם -

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאַתְּפִלִּין בֵּיה. וְאַלִּין אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלִּין אַתְרֵינִין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מָאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לִיה וּלְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאַתְּפִלִּין בֵּיה. וְאַלִּין אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלִּין אַתְרֵינִין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מָאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לִיה וּלְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

אַלְהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְדָאִי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נָהַר כְּדִי לְהוֹצִיא הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. אֶת הַשָּׁמַיִם -

חבור זכר ונקבה פראוי. אחר כך
בו נברא העולם למטה, בו נתן כח
לכל.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנין לנו ששמים הם הקדוש
ברוך הוא? שכתוב (מלכים א-ח)
ואתה תשמע השמים. האם שלמה
מתפלל אל השמים שישמעו
תפלתו? אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים? אלא
שהוא עגל כמו ראש, ומלמד,
המים מימינו ואש משמאלו והוא
באמצע, שא מים, מאש וממים,
ומכניס ביניהם שלום. בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים
ומצא מצדו מדת המים, והינינו (איוב
כה) עשה שלום במרומי. מהם
השמים? מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה
בזה, ועשה מהן ראש לדבריו,
שנאמר (תהלים קיט) ראש דברך
אמת: ע"כ.

א"ת השמים, שמשמע שהשמים
הוציאו את, בפח של סוד אלהים
חיים אחר שראשית הוציא אותו.
בין שנה הוציא הפל, והפל
התישב במקומו פאחד, טבעת זו
האחרונה נעשתה ראשית,
וכראשית הזו הוציא אורות
עליונים, והשנה אור והתחילו
מים להשפיע כנגד למטה. ועל זה
בראשית ודאי ברא אלהים. בו
ברא עולם הפתחון, בו הוציא
מאורות, בו נתן כח לכל.

רבי יהודה אמר, על זה כתוב
(ישעיה י) היתפאר הגרון על החצב
בו. השבח של מי - לא של האמן
הוא? כך בראשית הזאת ברא
אלהים עליון את השמים - השבח
של מי? של אלהים הוא! אמר
רבי יוסי, זה שכתוב (דברים ד) אשר
לו אלהים קרבים אליו. קרבים?

דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב, אשר לו אלהים

השמים חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי.
לכתר האי. ביה אתברי עלמא לתתא. ביה
יהיב חילא לכלא.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנא לן דשמים הוי קדשא בריך הוא,
דכתיב (מלכים א' ח) ואתה תשמע
השמים. אטו שלמה מתפלל אל השמים
שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים אלא שהוא עגול
כמו ראש ומלמד שמים מימינו ואש
משמאלו והוא באמצע שא מים, מאש
וממים ומכניס ביניהם שלום, בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים ומצא
מצדו מדת המים והינינו (איוב כ"ה) עושה שלום
במרומי, מאי שמים מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה בזה ועשה
מהן ראש לדבריו שנאמר (תהלים קי"ט)
דברך אמת. (עד כאן מההשמטות)

א"ת השמים דמשמע דשמים אפיקו את
בחילא דרזא דאלהים חיים בתר דראשית
אפיק ליה.

בין דהאי אפיק פלא וכלא אתיישב
בדוכתיה פחד. עזקא דא בתרייתא
אתעבדת ראשית. ובהאי ראשית אפיק
נהורין עלאין ושרי נהרא ושרי מיא לנגדא
לקבלא לתתא. ועל דא בראשית ודאי ברא
אלהים. ביה ברא עלמא תתאה. ביה אפיק
נהורין. ביה יהיב חילא לכלא.

רבי יהודה אמר על דא כתיב, (ישעיה י)
היתפאר הגרון על החוצב בו. שבחא
דמאן, לאו דאומנא הוא. כך בהאי ראשית
ברא אלהים עלאה את השמים. שבחא
דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב,

קרוב צריך להיות! אלא אלהים עליון. אלהים של פחד יצחק. אלהים אחרון. ומשום כך כתוב קרבים, וגבורות רבות הם שיוצאים מאחד והכל אחד.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ט)

והארץ היתה תהו. (בראשית א.) בזמן שהקדוש ברוך הוא היה בקלפות האלה, היה בונה עולמות ומחריבן, והרי הקימו שאין השפעה בכל העולמות, ונהר שהוא צדיק יחרב ויבש בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. ויש מי שאומר שעלה במחשבתו לבנות עולמות ולהחריבן, ואמר זה מועיל לי וזה לא מועיל לי. אלה שנאמר בהם את השמים ואת הארץ - מועילים לי, והאחרים שנאמר בהם והארץ היתה תהו ובהו, שמראה על עולמות שעלה בראונן לבנותם ולא עשה אותם - עליהם נאמר תהו ובהו. ובזמן שהקדוש ברוך הוא בקלפות הללו, נאמר בו (איכה ב) סכת בענן לך מעבור תפלה.

תהו וחשף, עליהם נאמר (שמות יד) ויהי הענן והחשף, ואלו קלפות האגוז. המח מבפנים שתלוי [של שלש] לארבעה צדדים זה יהו"ה, שהוא לא מקבל טמאה, כמו שנאמר (ירמיה בג) הלוא כה דברי פאש נאם ה'. מה אש לא מקבלת טמאה, כך שמו לא מקבל טמאה. ובזמן שמתגברות הקלפות הללו ונשברות מהאגוז, התפלה, שהיא שכינה, אדנ"י, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי.

קרובים אליו. קרובים. קרוב מיבעי ליה. אלא אלהים עלאה. אלהים דפחד יצחק. אלהים בתראה. ובגיגי כף קרובים וגבורות סגיאין אנון דנפקין מחד וכלהו חד.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ט)

והארץ היתה תהו. בזמנא דקדשא בריך הוא הוה באלין קליפין הוה בונה עלמין ומחריבן והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין, ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואית מאן דאמר דסליק במחשבתיה למבני עלמין ולהחריבן. ואמר דין מהננין לי ודין לא מהננין לי. אלין דאתמר בהון את השמים ואת הארץ מהננין לי. ואתרנין דאתמר בהון והארץ היתה תהו ובהו דאחזי על עלמין דסליק ברעותיה למבני לון ולא עביד לון עליהו אתמר תהו ובהו. ובזמנא דקדשא בריך הוא באלין קליפין אתמר ביה (איכה ג) ספותה בענן לך מעבור תפלה.

תהו וחשף עליהו אתמר (שמות י"ד) ויהי הענן והחשף ואלין קליפין דאגוזא, מוחא מלגאו דתליא (דחלת) לד' סטרין דא יהו"ה דאיהו לא קביל מסאבו, כמה דאת אמר (ירמיה כ"ג) הלא כה דברי כאש נאם יי. מה אשא לא מקבל טמאה הכי שמייה לא מקבל טמאה. ובזמנא דמתגברין אלין קליפין ואתברון מאגוזא, צלותא דאיהי שכינתא אדנ"י, סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כולה, דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין, איהי אתקריאת עניה יבשה ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.

ובארתו זמן שמתפשט הקדוש ברוך הוא מן הקלפות הללו, נאמר (ישעיה ל) ולא יפגף עור מוריך והיו עיניך ראות את מוריך. ומה שהייתה בשה, נאמר בה (שם ו) מלא כל הארץ כבודו, ונקראת הברכה שלו, הקרבן שלו, עולה שלו ששורף כל הקלפות הללו. ועולה אל הקטרת הקשור שלו, העולה שלו, שכתוב (ויקרא ו) זאת תורת העלה. היא העלה - בתפלת שחרית, היא העלה - אליו בתפלת מנחה בכמה ריחות ובשמים של גן עדן, שהיא גן התורה. זהו שכתוב (שיר ד) גן נעול אחתי כלה. סתומה שלא נפתחת אלא רק לבעלה.

ובשיבא בעלה, (תהלים נא) אדני שפתי תפתח, שהוא דלת עליונה נפתחת אליו פתרים [בשני] עמודי אמת (נצח והוד) ומקבלת אותו בשתי זרועות. זהו שכתוב (שיר ב) שמאלו פחת לראשי וימינו תחבקני. יהו"ה יורד אליה, וזהו סוד אמ"ן גימטריא יאהדונה"י, שהוא חבור שני שמות באותיות, ולכן גדול העונה אמן יותר מהמברך, בזמן שהם שנים בראש הצדיקים.

אבר פשהם בראש הרשעים, כנסת ישראל אומרת להם, (שם א) אל תראני שאני שחרחרת, מאלה ששורים לפתות לבני אדם, כמו שהיו מפתים את ישראל בעגל בשש השעות. זהו שכתוב (שמות לב) וירא העם פי בשש משה לרדת מן ההר, ובארוה, מה זה בשש? אלא בשש שעות עשו את העגל, כדי להפרידם משבע. זה שכתוב אף ביום הראשון תשביתו שאר. אף - חלק בין שש לשבע.

ורבן אמרה כנסת ישראל,

ובהוא זמנא דקדשא בריך הוא אתפשט מאלין קליפין אתמר (ישעיה ל) ולא יפגף עוד מוריך והיו עיניך ראות את מוריך. ומה דהיה בשה אתמר בה, מלא כל הארץ כבודו. ואתקריאת ברכה דיליה, קרבנא דיליה, עולה דיליה, דאוקיד כל אלין קליפין. וסליקת לגביה קטרת. קשורא דיליה, עולה דיליה, דכתיב (ויקרא ו) זאת תורת העולה, היא העולה בצלותא דשחרית, היא העולה לגביה בצלותא דמנחה בכמה ריחין ובוסמין דגן עדן דאיהי גן דאורייתא. הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ד) גן נעול אחתי כלה, סתימא דלא אתפתחת אלא לגבי בעלה.

וכר ייתי בעלה (תהלים נ"א) אדני שפתי תפתח דאיהי כבא עלאה אתפתחת לגביה פתרין (בתריין) סמכין קשוט וקבילת ליה בתריין דרועין, הדא הוא דכתיב (שיר השירים ב) שמאלו פחת לראשי וימינו תחבקני. יהו"ה נחית לגבה ודא הוא רזא אמ"ן (דאמ"ן) גימטריא יאהדונה"י דאיהו חבורא דתריין שמהן באתוון. ובגין דא גדול העונה אמן יותר מן המברך בזמנא דאינון תריין ברישא דצדיקיא. אבר פד אינון ברישא דחייבייא כנסת ישראל אמרת לגבייהו (שיר השירים א) אל

תראוני שאני שחרחרת מאלין דשריין לפתאה לבני נשא כמה דהוו מפתין לישראל בעגלא בשית שעתין, הדא הוא דכתיב (שמות ל"ב) וירא העם פי בשש משה לרדת מן ההר. ואוקמוה מאי כי בשש, אלא בשית שעתין עבדו ית עגלא בגין לאפרשא לון משבע. הדא הוא דכתיב (שמות י"ב) אף ביום הראשון תשביתו שאר, אף חלק בין שש לשבע.

ובגין דא אמרה כנסת ישראל ששזפתני

שֶׁשָׁמַשׁ גָּרְמוֹ דְאֶסְתַּלַּק מִנִּי וְ דָאִיהוּ הַשֵּׁשׁ
וְאוֹר הַשֵּׁשׁ דְהוּה נְהִיר בְּסַתְרָא דְשִׁית תִּיבִין
דְאִינוּן (דְבָרִים ו') שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ
אֶחָד, בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִי, נִיחַר גְּרוֹנָם דְבִטְלִילוּ
קָרִית שָׁמַע דְאֶתְמַר בֵּיה (תְּחִלִּים קמ"ט) רוּמָמוֹת אֵל
בְּגְרוֹנָם, וּבְגִין דָּא שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַפְּרָמִים,
דְאִינוּן שְׂאֵר אוּמִין עַרְב רַב. וּבְגִין דָּא כְרַמֵּי
שְׁלִי לֹא נְטַרְתִּי וּבְגִין דָּא אִינוּן עַרְב רַב
מְצַלִּיחִין בְּכֻלָּא.

בְּתַנּוּת עוֹר חֲשׂוּכִין דְעֵינִין דְאֶתְמַר בְּהוּן
(בראשית כ"ו) וּתְכַהֲיִן עֵינֵינוּ מְרֵאוֹת,
לְאֶסְתַּפְּלָא לְאֵלִין דְאֶתְמַר בְּהוּן (יחזקאל א')
נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מְרֵאוֹת אֱלֹהִים, דְאִינוּן
חֲמֵשׁ אוֹר דְעוֹבְדָא דְפְרָאשִׁית פְּתַנּוּת אוֹר
אִינוּן. וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ. וְהָאֶרֶץ הָא הָא חַד.
תְהוֹ תְרִין. בְּהוּ תֵלֶת. חֲשֵׁף אַרְבַּע. תְהוּם
חֲמֵשׁ. וְאַרְבַּע אִינוּן דְכְלִילָן בְּגוּפָא וְאִינוּן
אַרְבַּע יְסוּדִין דְאִינוּן קְלִיפִין דְאַגּוּזָא, וּבְגִין
דָּא וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ. וְאוּקְמוּהָ הִיְתָה
מְקַדְמַת דְנָא, דְהִכֵּי אֶרְחָא דְקְלִיפִין דְמְקַדְמִין
לְמוֹחָא.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא רוּחָא דְמְשִׁיחָא, דְמִיד
דִּיהָא מְרַחֶפֶת עַל אֲנָפֵי מִיָּא דְאוּרִייתָא
מִיד יְהֵא פּוּרְקָנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית א')
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיִּשְׁלַחְהוּ יְיָ אֱלֹהִים,
מִיד (לְמִשְׁחָא) מְשִׁיחָא דְהוּה בְּגַנְתָּא דְעֵדֵן בְּמָה
דְאֶתְמַר בֵּיה וַיִּשְׁלַחְהוּ מִגֵּן עֵדֵן מְעַדוּן דִּילֵיהָ.
וְאַמְאֵי לְעַבּוּד אֶת הָאֲדָמָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא
בְּגִין דָּא וַיִּשְׁלַחְהוּ מִיד, דִּיפּוּק מִתְמָן.

וַיִּשְׁבֵּן מְקַדְּם לְגֵן עֵדֵן אֶת הַפְּרוּבִים דְאִינוּן
מְשִׁיחַ בֵּן דָּוִד וּמְשִׁיחַ בֵּן יוֹסֵף
דְמְשַׁכָּא רוּחָא דְמְשִׁיחָא דְאֶתְמַר בֵּיה, וְרוּחַ
אֱלֹהִים דָּא שִׁיל"ה הוּא דְאֶתְמַר בֵּיה (במדבר יא')

וַיִּשְׁלַחְהוּ מִנִּי וְ דָאִיהוּ הַשֵּׁשׁ
וְאוֹר הַשֵּׁשׁ דְהוּה נְהִיר בְּסַתְרָא דְשִׁית תִּיבִין
דְאִינוּן (דְבָרִים ו') שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ
אֶחָד, בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִי, נִיחַר גְּרוֹנָם דְבִטְלִילוּ
קָרִית שָׁמַע דְאֶתְמַר בֵּיה (תְּחִלִּים קמ"ט) רוּמָמוֹת אֵל
בְּגְרוֹנָם, וּבְגִין דָּא שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַפְּרָמִים,
דְאִינוּן שְׂאֵר אוּמִין עַרְב רַב. וּבְגִין דָּא כְרַמֵּי
שְׁלִי לֹא נְטַרְתִּי וּבְגִין דָּא אִינוּן עַרְב רַב
מְצַלִּיחִין בְּכֻלָּא.

בְּתַנּוּת עוֹר חֲשׂוּכִין דְעֵינִין דְאֶתְמַר בְּהוּן
(בראשית כ"ו) וּתְכַהֲיִן עֵינֵינוּ מְרֵאוֹת,
לְאֶסְתַּפְּלָא לְאֵלִין דְאֶתְמַר בְּהוּן (יחזקאל א')
נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מְרֵאוֹת אֱלֹהִים, דְאִינוּן
חֲמֵשׁ אוֹר דְעוֹבְדָא דְפְרָאשִׁית פְּתַנּוּת אוֹר
אִינוּן. וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ. וְהָאֶרֶץ הָא חַד.
תְהוֹ תְרִין. בְּהוּ תֵלֶת. חֲשֵׁף אַרְבַּע. תְהוּם
חֲמֵשׁ. וְאַרְבַּע אִינוּן דְכְלִילָן בְּגוּפָא וְאִינוּן
אַרְבַּע יְסוּדִין דְאִינוּן קְלִיפִין דְאַגּוּזָא, וּבְגִין
דָּא וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ. וְאוּקְמוּהָ הִיְתָה
מְקַדְמַת דְנָא, דְהִכֵּי אֶרְחָא דְקְלִיפִין דְמְקַדְמִין
לְמוֹחָא.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא רוּחָא דְמְשִׁיחָא, דְמִיד
דִּיהָא מְרַחֶפֶת עַל אֲנָפֵי מִיָּא דְאוּרִייתָא
מִיד יְהֵא פּוּרְקָנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית א')
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיִּשְׁלַחְהוּ יְיָ אֱלֹהִים,
מִיד (לְמִשְׁחָא) מְשִׁיחָא דְהוּה בְּגַנְתָּא דְעֵדֵן בְּמָה
דְאֶתְמַר בֵּיה וַיִּשְׁלַחְהוּ מִגֵּן עֵדֵן מְעַדוּן דִּילֵיהָ.
וְאַמְאֵי לְעַבּוּד אֶת הָאֲדָמָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא
בְּגִין דָּא וַיִּשְׁלַחְהוּ מִיד, דִּיפּוּק מִתְמָן.

וַיִּשְׁבֵּן מְקַדְּם לְגֵן עֵדֵן אֶת הַפְּרוּבִים דְאִינוּן
מְשִׁיחַ בֵּן דָּוִד וּמְשִׁיחַ בֵּן יוֹסֵף
דְמְשַׁכָּא רוּחָא דְמְשִׁיחָא דְאֶתְמַר בֵּיה, וְרוּחַ
אֱלֹהִים דָּא שִׁיל"ה הוּא דְאֶתְמַר בֵּיה (במדבר יא')

(יא) ואצלתי מן הרוח, שפך עולה שילה כחשבון משה. וישפן מקדם, שמקדים שילה לשניהם, כדי שתהיה מרחפת על פני התורה, והגאלה תלויה בו, והרי פרשיה.

ואת להט החרב המתהפכת, מיד יהיה בידו, ומהו? המטה. מטטרו"ן מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. ועוד, מטה זו שכינה תחונה, ואם זכו ישראל - כלפי חסד, לימין, ויציאו ברחמים. ואם לאו - מטה כלפי חובה, לצד הגבורה, ששם הנחש אל אחר שמבקש לשפך דם, ונהרג משיח ורבים מישראל, ולכן נאמר (רות א) שכבי עד הבקר, שהוא בקר של אברהם שיהיה מטה כלפי חסד. ובגל"ל זה ואת להט החרב המתהפכת, והכל כדי לשמר את דרך עץ החיים, שהיא תורה, שנאמר בה (משלי א) עץ חיים היא, והיא תורה שבעל פה. אם זכה אדם - היא סם חיים שלו, ואם לאו - היא מתהפכת לו לסם המות. והרי פרשיה בעלי המשנה כף, כמו שהמטה שהתהפך לנחש ומנחש למטה. ובאותו זמן ימחו מן העולם כל אותם שנאמר בהם (שמות ו) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם:

תוספתא

בראשית ברא"ר ברא"ר, רמז לכת"ר חכמ"ה. אלהים רמז לבני"ה. א"ת רמז לגדלה וגבורה. השמ"ם זהו תפארת. וא"ת רמז לנצ"ח הו"ד יסו"ד. האר"ן רמז למלכו"ת: עד כאן התוספתא.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלהים, למה הוא אומר? אינו אומר אלא לאחרים. יהי אור - לעולם הזה. ויהי אור - לעולם הבא. וזהו האור שבא הקדוש

ואצלתי מן הרוח, דהכי סליק שיל"ה משה בחושבנא. וישפן מקדם, דאקדים שיל"ה לתרוויהו בגין דיהא מרחפת על אנפוי דאורייתא ופורקנא ביה תלייא והא אוקמוה. ואת להט החרב המתהפכת מיד יהא בידיה. ומאי ניהו, מטה מטט"רון דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. ועוד מטה דא שכינתא תתאה ואם זכו ישראל כלפי חסד לימינא ויפקון ברחמי. ואם לאו מטה כלפי חובה לסטרא דגבור"ה דתמן נחש, אל אחר. דתבע לשפוך דמא ואתקטיל משיח וסגיאין מישראל. ובגין דא אתמר (רות ג) שכבי עד הבקר דאיהו בקר דאברהם דיהא מטה כלפי חסד.

ובגין דא ואת להט החרב המתהפכת וכלא לשמור את דרך עץ החיים דאיהי אורייתא דאתמר בה עץ חיים היא ואיהי אורייתא דבעל פה. אם זכה בר נש, איהי סם חיים דיליה. ואם לאו, היא מתהפכת ליה לסם המות. והא אוקמוה מארי מתניתין הכי, כגוונא דמטה דאתהפך לנחש ומנחש למטה. ובזמנא ההוא יתמחון מן עלמא כל אינון דאתמר בהון (שמות ד) ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם: (עד כאן מההשמיות).

תוספתא

בראשית ברא"ר ברא"ר, רמז לכת"ר חכמ"ה. אלהים רמז לבני"ה. א"ת רמז לגדול"ה וגבורה. השמ"ם דא הוא תפארת. וא"ת רמז לנצ"ח הו"ד יסו"ד. האר"ן רמז למלכו"ת: (עד כאן תוספתא).

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלהים, למה הוא אומר? אינו אומר אלא לאחרים. יהי אור - לעולם הזה. ויהי אור - לעולם הבא. וזהו האור שבא הקדוש ויהי אור ויהי אור. ויהי אור - לעולם הזה. ויהי אור - לעולם הבא. וזהו האור שבא הקדוש

ברוך הוא בתחלה, והוא אור העין, והוא אור שהראה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון והיה רואה בו מסוף העולם ועד סוף העולם, והוא אור שהראה הקדוש ברוך הוא לדוד, והיה משבח ואומר (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. והוא האור שהראה הקדוש ברוך הוא למשה וראה בו מגלעד ועד דן. ובשעה שראה הקדוש ברוך הוא שיעמדו שלשה דורות של רשעים, והם, דור אנוש, ודור המבול, ודור הפלגה - גנז אותו כדי שלא ישתמשו בו, ונתן אותו הקדוש ברוך הוא למשה והשתמש בו שלשה חדשים שנשארו לו מיום עבודו, כמו שנאמר (שמות ב) ותצפנהו שלשה ירחים.

ואחר שלשה ירחים נכנס לפני פרעה, לקח אותו הקדוש ברוך הוא ממנו, עד שעמד על הר סיני לקבל את התורה, והחזיר לו אותו האור והשתמש בו כל ימיו. ולא יכלו בני ישראל לקרב אליו, עד שנתן מסוה על פניו, כמו שנאמר (שם לד) וייראו מגשת אליו. והתעטף בו כטלית. זהו שכתוב (תהלים קד) עטה אור פשלמה.

יהי אור ויהי אור. כל מה דאתמר ביה ויהי הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אמר רבי יצחק אור דברא קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז. מאי טעמא אתגניז. בגין דלא יתהנון מגיה חייבי עלמא. ועלמין לא יתהנון בגיניהון. והוא טמיר לצדיקיא, לצדיק דיקא (דף לב ע"א) דכתיב, אור זרוע לצדיק

דאחזי קדשא בריך הוא לאדם קדמא ויהי חזי ביה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. והוא נהורא דאחזי קדשא בריך הוא לדוד והוה משבח ואמר (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. והוא נהורא דאחזי קדשא בריך הוא למשה וחמא ביה מגלעד ועד דן. ובשעתא דחמא קדשא בריך הוא דיקומון תלתא דרין חייבין. ואנון דרא דאנוש ודרא דטופנא ודרא דפלגה (נ"א גניז ליה) בגין דלא ישתמשון ביה, ויהב יתיה קדשא בריך הוא למשה ואשתמש ביה תלת ירחין דאשתארו ליה מיומי עבודא דיליה. כמה דאת אמר, (שמות ב) ותצפנהו שלשה ירחים.

ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה נטיל ליה קדשא בריך הוא מגיה. עד דקאים על טורא דסיני לקבלא אורייתא והדר ליה ההוא נהורא ואשתמש ביה כל יומיו. ולא יכלו בני ישראל למקרב בהדיה עד דיהב מסוה על אנפוי כמה דאת אמר, (שמות לד) וייראו מגשת אליו. ואתעטף ביה כטלית. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) עוטה אור פשלמה.

יהי אור ויהי אור. כל מה דאתמר ביה ויהי הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אמר רבי יצחק אור דברא קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז. מאי טעמא אתגניז. בגין דלא יתהנון מגיה חייבי עלמא. ועלמין לא יתהנון בגיניהון. והוא טמיר לצדיקיא, לצדיק דיקא (דף לב ע"א) דכתיב, אור זרוע לצדיק

מה הטעם שנגנזו? כדי שלא יתנו ממנו רשעי העולם, והעולמות לא יתנו בגללם. והוא שמור לצדיקים, לצדיק דוקא, שכתוב (תהלים צו) אור זרע לצדיק ועד היום שיהיה העולם הבא, הוא

ולישרי לב שמחה. ואז תבשמו העולמות ויהיו כלם אחד.

וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמֵחָה וּכְדִין יִתְבַּסְּמוּן עַלְמֵינִי
וַיְהוּן כִּלְא חֵד. וְעַד יוֹמָא דִּיהָא עַלְמָא דְאֵתִי
הוּא טְמִיר וְגִנְזִי.

הַהוּא נְהוּרָא נֶפֶק מְגוּ חֲשׂוּכָא דְאִתְגַּלְפָּא
בְּקִלְפוּי דְטְמִירָא דְכִלְא. עַד דִּמְהֵהוּא
נְהוּרָא דְאִתְגַּנְזִי אִתְגַּלְיָהּ בְּשִׁבִיל חֵד טְמִירָא
לְחֲשׂוּכָא דְלִתְתָּא וְנְהוּרָא שְׂאֲרֵי בֵיה. מְאֵן
חֲשׂוּכָא דְלִתְתָּא. הַהוּא דְאִקְרִי לִילָה דְכִתִּיב
בֵּיה וְלַחֲשֵׁף קָרָא לִילָה.

וְעַל דָּא תְּגִינֵן מְאִי דְכִתִּיב, (אִיוב יב) מְגַלְהָה
עֲמוּקוֹת מְנֵי חֲשֵׁף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִי
תִּימָא מַחֲשֵׁף סִתִּים אִתְגַּלְיִין. הָא חֲזִינֵן
דְטְמִירִין אֲנוּן כֹּל אֲנוּן כְּתָרִין עַלְאִין וְקָרִינֵן
עֲמוּקוֹת. מְהוּ מְגַלְהָה. אֶלְא כֹּל אֲנוּן טְמִירִין
עַלְאִין לָא אִתְגַּלְיִין אֶלְא מְגוּ הַהוּא חֲשׂוּכָא
דְאִיהוּ בְּרִזָּא דְלִילָא. (וַיְהִי כִלְא חֵד בְּרִזָּא דְהִתְהִי אִוֵּר
הַלְבָּנָה כְּאוּר הַחֲמָה בְּרִזָּא חֵדָּא וְעַד יוֹמָא דִּיבִיתִי הוּא גִנְזִי וְטְמִיר).

תָּא חֲזִי, כֹּל אֲנוּן עֲמִיקִין סִתִּימִין דְנִפְקִי
מְגוּ מַחֲשֵׁבָה וְקָלָא נְטִיל לֹון לָא
אִתְגַּלְיִין עַד דְמִלָּה מְגַלְהָה לֹון. מְאֵן מִלָּה
הֵינְנוּ דְבוּר.

וְהָאִי דְבוּר אִקְרִי שֵׁבֶת. וּבְגִין דְשֵׁבֶת אִקְרִי
דְבוּר, דְבוּר דְחוּל אֶסוּר בְּשֵׁבֶת. (גִּלְיִין
מַחֲרָשׁ"ב וְכֹף הוּהוּ עֶבֶיד רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּד חָמִי
לְאִמִּיהָ דְהוּת מְשִׁתְּעִנָּא הוּהוּ אָמַר לָהּ, אִמָּא,
שְׁתוּקִי, שֵׁבֶת הוּא וְאֶסִיר). בְּגִין דְדְבוּר דָּא
בְּעִנָּא לְשִׁלְטָאָה וְלָא אַחְרָא. וְהָאִי דְבוּר
דְאִיהוּ אֵתִי מְסִטְרָא דְחֲשֵׁף מְגַלְהָה עֲמוּקוֹת
מְגִינְיָה. וּמְשַׁמַּע מְנֵי חֲשֵׁף. הַהוּא דְאֵתִי
מְסִטְרָא דְחֲשֵׁף דְכִתִּיב מְנֵי דִיִּקָּא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת (סִימֹן ל"א)

יִשָּׁב רַבִּי בּוֹן וְדָרֵשׁ מְהוּ דְכִתִּיב (יִשְׁעִיָּה מֵה)
יּוֹצֵר אִוֵּר וּבּוֹרָא חֲשֵׁף? אֶלְא אִוֵּר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב בּוּ
יִצְרָה, חֲשֵׁף שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב
בּוּ בְרִיאָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (עֲמוּס ד)
יּוֹצֵר הָרִים וּבּוֹרָא רִוּחַ. אִם תְּרַצָּה
אִמַּר, אִוֵּר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב בּוּ

נִסְתָּר וְגִנְזִי.

אוֹתוּ אִוֵּר יִצָּא מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁף
שְׁנַחֲקֵק בְּמִטָּה שְׁנִסְתָּר מִכֹּל, עַד
שְׁמֵאוֹתוּ אִוֵּר שְׁנִגְנִי, נַחֲקֵק בְּשִׁבִיל
אֶחָד טְמִיר לַחֲשֵׁף שְׁלִמְטָה. וְהָאִוֵּר
שְׂרׁוּי בּוּ. מִיְהוּ הַחֲשֵׁף שְׁלִמְטָה?
אוֹתוּ שְׁנַקְרָא לִילָה, שְׁכְּתוּב בּוּ
וְלַחֲשֵׁף קָרָא לִילָה.

וְעַל זֶה שְׁנִינֵנוּ, מַה זֶה שְׁכְּתוּב (אִיוב
יב) מְגַלְהָה עֲמִיקוֹת מְנֵי חֲשֵׁף? רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר, אִם תֹּאמַר מַחֲשֵׁף
נִסְתָּר הַתְּגַלּוּ, הֲרִי רְאִינוּ שְׁנִסְתָּרִים
הֵם כֹּל אוֹתָם כְּתָרִים עַלְיוֹנִים
וְקוֹרְאִים עֲמִיקוֹת. מְהוּ מְגַלְהָה?
אֶלְא כֹּל אוֹתָם נִסְתָּרִים עַלְיוֹנִים
לָא הַתְּגַלּוּ אֶלְא מִתּוֹךְ אוֹתוּ חֲשֵׁף
שְׁהוּא כְּסוּד הַלִּילָה [וְהַכֹּל יוֹדֵה אֶחָד כְּסוּד
שֶׁל יוֹדֵה אִוֵּר הַלְבָּנָה כְּאוּר הַחֲמָה בְּרִזָּא אַחַת, וְעַד
חַיִּים שְׂבָא הוּא גִנְזִי וְטְמִיר].

בָּא רְאָה, כֹּל אוֹתָם עֲמִיקִים
נִסְתָּרִים שְׂיוֹצְאִים מִתּוֹךְ מַחֲשֵׁבָה
וְקוֹל לֹוֹקֵת אוֹתָם, לָא מְתַגַּלִּים עַד
שְׁדְבוּר מְגַלְהָה אוֹתָם. מַה הַדְּבָר?
הֵינְנוּ דְבוּר.

זֶוּהוּ הַדְּבוּר נִקְרָא שֵׁבֶת, וּבְגִלְל
שְׁשֵׁבֶת נִקְרָא דְבוּר, דְבוּר שֶׁל חַל
אֶסוּר בְּשֵׁבֶת. [וְכֹף הוּהוּ עוֹשֶׂה רַבִּי שְׁמַעוֹן,
כְּשֶׁהוּהוּ רְוָאֵת אֵת אֲמוּ שְׁחִתְהָה כְּדְבִרְתָּ, הוּהוּ אוֹמֵר
לָהּ: אִמָּא, שְׁתִּקִּי. שֵׁבֶת חַיִּים וְאֶסוּר.] בְּגִלְל
שְׁדְבוּר זֶה צְרִיף לְשִׁלְטָה וְלָא אַחַר.
וְדְבוּר זֶה שְׁהוּא בָּא מִצַּד הַחֲשֵׁף,
מְגַלְהָה עֲמִיקוֹת מִתּוֹכּוּ. וּמְשַׁמַּע מְנֵי
חֲשֵׁף, אוֹתוּ שְׂבָא מִצַּד הַחֲשֵׁף,
שְׁכְּתוּב מְנֵי דְוִקָּא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת (סִימֹן ל"א)

יִשָּׁב רַבִּי בּוֹן וְדָרֵשׁ, מְהוּ שְׁכְּתוּב
(יִשְׁעִיָּה מֵה) יּוֹצֵר אִוֵּר וּבּוֹרָא חֲשֵׁף?
אֶלְא אִוֵּר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב בּוּ
יִצְרָה, חֲשֵׁף שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב
בּוּ בְרִיאָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (עֲמוּס ד)
יּוֹצֵר הָרִים וּבּוֹרָא רִוּחַ. אִם תְּרַצָּה
אִמַּר, אִוֵּר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב בּוּ

בּוּ מִמֶּשׁ כְּתוּב בּוּ יִצְרָה.

עֲשֵׂה, שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, וְאֵין הָיָה אֶלָּא עֲשֵׂה, וְקוּרָא בּוּ יִצְיָרָה. חֲשֵׁף שְׁלֵא הָיָה בּוּ עֲשֵׂה אֶלָּא הַבְּדֵלָה וְהַפְּרָשָׁה, קוּרָא בּוּ בְרִיאָה, כְּמוֹ שְׁאַתָּה אֹמֵר הַבְּרִיא פְּלוּנִי וְכוּ'. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מֵהוּ שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, וְלֹא אָמַר וְהָיָה? מִשָּׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ חֶפֶץ נְאֻה וְהַקְּצָהוּ, עַד שְׁזִימָן לוֹ מְקוֹם וְשִׁמְהוּ שֵׁם. זֶהוּ שְׁכַתוּב יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, שְׁכַבְר הָיָה:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֶּף, מֵהוּ שְׁכַתוּב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף? אָמַר לוֹ, אֹר הוּצִיא יוֹם וְחֲשֵׁף הוּצִיא לַיְלָה, אַחַר כֶּף חֶבֶר אוֹתָם כְּאֶחָד וְהָיוּ אֶחָד, שְׁכַתוּב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. שְׁלִילָה יוֹם נִקְרָאִים אֶחָד. וְזֶה שְׁכַתוּב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף, [וְהַפְּרָשָׁה מְחַלְקֵת] זֶה בְּזִמְן שֶׁל הַגְּלוּת שְׁנִמְצָא פְּרוּד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד כָּאֵן זָכַר בְּאֹר וּנְקָבָה בַּחֲשֵׁף. אַחַר כֶּף מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד לְהִיוֹת אֶחָד. בְּמָה נִפְרָדִים לְהַפְּרִי בֵּין אֹר וּבֵין חֲשֵׁף? מִתְפָּרְדוֹת הַדְּרָגוֹת, וּשְׁנִיָּהֶם הֵם כְּאֶחָד, שְׁהָרִי אֵין אֹר אֶלָּא בַּחֲשֵׁף, וְאֵין חֲשֵׁף אֶלָּא בְּאֹר. וְאֵף עַל גַּב שְׁהֵם אֶחָד, נִפְרָדִים בְּגוּנִים, וְעַם כָּל זֶה הֵם אֶחָד, שְׁכַתוּב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עַל הַבְּרִית הָעוֹלָם נִבְרָא וְהַתְּקִים, שְׁכַתוּב (ירמיה ל) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי מִי הַבְּרִית? זֶה צְדִיק יְסוּד הָעוֹלָם, שְׁהוּא סוּד שֶׁל זְכוּר. וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּבְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה כְּאֶחָד, שְׁכַתוּב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא

יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם

חֲשֵׁף שְׁאֵין בּוּ מִמֶּשׁ כְּתִיב בּוּ בְרִיאָה כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (עמוס ד') יוֹצֵר הָרִים וּבּוֹרָא רוּחַ. אֵי בְעִית אֵימָא אֹר שְׁיֵשׁ בּוּ מִמֶּשׁ, כְּתִיב בּוּ עֲשֵׂה. דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וְאֵין הָיָה אֶלָּא עֲשֵׂה וְקָרִי בִיהַ יִצְיָרָה. חֲשֵׁף דְלֹא הָוָה בִּיהַ עֲשֵׂה אֶלָּא הַבְּדֵלָה וְהַפְּרָשָׁה קָרִי בִיהַ בְּרִיאָה כְּמָה דְאַתָּה אָמַר הַבְּרִיא פְּלוּנִי וְכוּ'. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה מֵהוּ דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר וְלֹא אָמַר וְהָיָה. מִשָּׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ חֶפֶץ נְאֻה וְהַקְּצָהוּ עַד שְׁזִימָן לוֹ מְקוֹם וְשִׁמְהוּ שֵׁם הָדָא הוּא דְכְתִיב יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר שְׁכַבְר הָיָה. (עַד כָּאֵן מִהַהֲשַׁמּוּת)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי מְאִי דְכְתִיב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף. אָמַר לֵיהַ, אֹר אֶפִּיק יוֹם וְחֲשֵׁף אֶפִּיק לַיְלָה. לְבַתֵּר חֶבֶר לוֹן כְּחֻדָּא וְהוּוּ חַד דְכְתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְלַיְלָה יוֹם אֶקְרוּן חַד. וְהָאֵי דְכְתִיב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף (דְאַפְרִישׁ מְחַלְקֵת) דָּא בְּזִמְנָא דְגְלוּתָא דְאַשְׁתַּכַּח פְּרוּדָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד הָכָא דְכוּרָא בְּאֹר וּנוֹקְבָא בַּחֲשׂוּכָא. לְבַתֵּר מִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא לְמַהוּי חַד. בְּמֵאֵי אַתְפְּרָשָׁן לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין נְהוּרָא וּבֵין חֲשׂוּכָא. מִתְפָּרְשָׁן דְרֵגִין וְתְרוּוּיָהוּ כְּחַד הוּוּ. דְהָא לִית נְהוּרָא אֶלָּא בַּחֲשׂוּכָא וְלִית חֲשׂוּכָא אֶלָּא בְּנְהוּרָא. וְאֵף עַל גַּב דְאַנּוּן חַד אַתְפְּרָשָׁן בְּגוּוּנִין וְעַם כָּל דָּא אַנּוּן חַד דְכְתִיב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עַל בְּרִית עֲלָמָא אַתְבְּרִי וְאַתְקִיִים דְכְתִיב, (ירמיה לב) אִם לֹא בְרִיתִי

שְׁמַתִּי. חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ הֵם שֹׁשְׁפָעִים וְיוֹצְאִים מֵעֵדֶן הַעֲלִיּוֹן. פֶּתַח וְאֶמֶר, (שׁוֹפְטִים ה) מְקוֹל מְחַצְצִים בֵּין מִשְׁאֲבִים שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' וְגו'. מְקוֹל מְחַצְצִים - זֶה קוֹל יַעֲקֹב. מְחַצְצִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א-יז) אִישׁ הַבְּיָנִים. בֵּין מִשְׁאֲבִים - שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בֵּין אוֹתָם שִׁשְׁאוֹבִים מִים מִלְּמַעְלָה, וְהוּא נוֹטֵל בְּשֵׁנֵי צְדָדִים וְכוּלֵל אוֹתָם בְּתוֹכוֹ.

שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' - שֵׁם הוּא מְקוֹם הַאֲמוּנָה לְהַתְּדַבֵּק. שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' - שֵׁם יוֹנְקִים צְדָקוֹת ה' וְשׁוֹאֲבִים. צְדָקַת פְּרוּזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל - זֶה צְדִיק הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּרִית הַקֶּדֶשׁ, וְהוּא שׁוֹאֵב וְנוֹטֵל הַכֹּל וּמְפַזֵּר לִים הַגְּדוֹל אוֹתָם מִים עֲלִיוֹנִים. בְּיִשְׂרָאֵל - שִׁשְׁאוֹבֵי יְרֵשׁוּ בְּרִית הַזֶּה, וְנִתֵּן לָהֶם הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא יִרְשֵׁת עוֹלָמִים.

בֵּינָן שִׁשְׁאוֹבֵי עֲזָבוּ אוֹתוֹ, שֶׁהֵיוּ מְלִים וְלֹא פוֹרְעִים, מַה כְּתוּב? (שׁוֹפְטִים ה) אֲזוּ יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם ה'. יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים - אוֹתָם שֹׁעְרֵי צְדָקָה הֵיוּ יוֹשְׁבִים לְשַׁעְרִים וְלֹא נִכְנְסִים פְּנִימָה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב (שׁוֹפְטִים ב) וַיַּעֲזְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו'. עַד שֶׁבָּאָה דְבוּרָה וְהַכְרִיחָה אוֹתָם בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם ה) בְּפִרְעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה כְּתוּב חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן - זֶהוּ פְּרוּזוֹנוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן - בְּרִית הַקֶּדֶשׁ שֶׁלֹּא פְּרַעוֹ. (שִׁם) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה שֶׁקָּמְתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל. מַה זֶה אִם? אֵלֶּא אֲנִי הוֹרְדֹתִי מִים עֲלִיוֹנִים מִלְּמַעְלָה לְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָמוֹת. בְּיִשְׂרָאֵל - סֶתֶם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. לְהַרְאוֹת

חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן, דָּא הוּא פְּרוּזוֹנוֹ דְקָא אֲמַרְן. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן, קָיִים קְדִישָׁא דְלֹא אֲתַפְּרַעוּן. (שׁוֹפְטִים ה) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה שֶׁקָּמְתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל. מָאִי אִם. אֵלֶּא אֲנָא נְחֲתִית מִיּוֹן עֲלָאִין מַעֲלִילָא לְקָיִמָא

וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. מָאִן בְּרִית דָּא צְדִיק יְסוּדָא דְעֲלָמָא דְאִיהוּ רְזָא דְזִכּוֹר. וְעַל דָּא עֲלָמָא קָיִמָא בְּבְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה כִּחְדָא דְכְּתִיב אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. חֲקוֹת שָׁמַיִם דְנִגְדִין וְנִפְקִין מֵעֵדֶן עֲלָאָה.

פֶּתַח וְאֶמֶר, (שׁוֹפְטִים ה) מְקוֹל מְחַצְצִים בֵּין מִשְׁאֲבִים שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת ה' וְגו'. מְקוֹל מְחַצְצִים דָּא קוֹל יַעֲקֹב. מְחַצְצִים כְּמַה דְאֵתְּ אֶמֶר, (שְׁמוּאֵל א יז) אִישׁ הַבְּיָנִים. בֵּין מִשְׁאֲבִים דְאִיהוּ יְתִיב בֵּין אֲנוּן דְשֹׁאֲבִין מִיָּא מְלַעֲיִלָא וְהוּא נְטִיל בְּתַרְיִן סְטָרִין וְכִלִּיל לְהוּן בְּגִייה.

שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת יי. תַּמָּן הוּא אֲתֵר מְהִימְנוּתָא לְאֲתַדְבָּקָא. שֵׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת יי. תַּמָּן יִנְקִין צְדָקוֹת יי וְשֹׁאֲבִין. צְדָקוֹת פְּרוּזוֹנוֹ (בְּיִשְׂרָאֵל) דָּא צְדִיק דְעֲלָמָא דְאִיהוּ קָיִים וְקְדִישׁ, וְאִיהוּ שֹׁאֵיב וְנְטִיל כְּלָא וּמְפַזֵּר לְגַבֵּי יָמָא רַבָּא אֲנוּן מִיּוֹן עֲלָאִין. בְּיִשְׂרָאֵל, דִּישְׂרָאֵל יִרְתוּ קָיִים דָּא. וַיְהִיבִיה לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּתַת עֲלָמִין.

בֵּינָן דִּישְׂרָאֵל שְׁבָקוּ לִיה דְהוּו גְזָרִין וְלֹא פְּרַעֲוִין. מַה כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ה) אֲזוּ יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם יי. יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים, אֲנוּן שֹׁעְרֵי צְדָקָה הוּו יְתִבִין לְתַרְעִי וְלֹא עֲאֲלִין לְגוֹ. וּבְהִיהוּ זְמַנָּא (דף גב ע"ב) כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ב) וַיַּעֲזְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי וְגו'. עַד דְאֵתַת דְבוּרָה וְנִדְיַבַת לוֹן בְּהִיא כְּמַה דְכְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ה) בְּפִרְעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְעַל דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל.

שְׁהֵעוֹלָם לֹא מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל
בְּרִית זֶה. וְסוּד הַכֹּל - (משלי י)
וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם כְּתוּב.
הוֹסֵפֶתָא

שְׁנֵינוּ, מִל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה,
כְּאֵלוֹ לֹא מִל. בְּגִלְל שְׁשֵׁתֵי דְרָגוֹת
הֵן: מִילָה וּפְרִיעָה. זְכוּר וְשְׁמוֹר.
צַדִּיק וְצַדִּיק. זָכַר וְנִקְבָּה. אוֹת בְּרִית
זֶה יוֹסֵף, וּבְרִית זֶה רַחֵל, וְצַרְיָה
לְחֻבְרָם. וּבִמָּה מְחַבֵּר אוֹתָם?
כִּשְׁהוּא גּוֹזֵר וּפּוֹרֵעַ. וּמִי שֶׁגּוֹזֵר
וְלֹא פּוֹרֵעַ, כְּאֵלוֹ עָשׂוּ בִּינֵיהֶם
פְּרוּר. (עד כאן הוֹתוּסֶפֶתָא).

שְׁרֵשָׁה יוֹצֵאִים מֵאֶחָד. אֶחָד
בְּשֵׁלֶשֶׁה עוֹמֵד נִכְנָס בֵּין שְׁנַיִם.
שְׁנַיִם מִיִּנְיָקִים לְאֶחָד. אֶחָד מִיִּנְיָק
לְכַמָּה צְדִידִים, וְאִזּוּ הַכֹּל אֶחָד. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בִקָּר יוֹם
אֶחָד. יוֹם שֶׁל עָרַב וּבִקָּר פּוֹלֵל
כְּאֶחָד, הֵינּוּ סוּד שֶׁל בְּרִית יוֹמָם
וְלַיְלָה, וְבוֹ הַכֹּל אֶחָד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ
הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁבַעַה רְקִיעִים
הֵם לְמַעְלָה, וְכֻלָּם עוֹמְדִים
בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, וְהַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ
נִתְקַן בָּהֶם. וְרְקִיעַ זֶה הוּא בְּאִמְצַע
הַמַּיִם.

רְקִיעַ זֶה עוֹמֵד עַל גְּבֵי חַיּוֹת
אֲחֵרוֹת, וְהוּא מְפָרִיד בֵּין מַיִם
עֲלִיוֹנִים לְמַיִם תַּחְתּוֹנִים. וּמַיִם
תַּחְתּוֹנִים קוֹרְאִים לְעֲלִיוֹנִים.
וּמִהֲרִקִיעַ הַזֶּה שׁוֹתִים אוֹתָם. זֶהוּ
שְׁמִפְרִיד בִּינֵיהֶם, מִשּׁוּם שֶׁכָּל
הַמַּיִם פְּלוּלִים בּוֹ. וְאַחַר כֵּן מוֹרִיד
אוֹתָם לְחַיּוֹת הַלָּלוּ וְשׁוֹאֲבִים
מֵשָׁם.

כְּתוּב (שיר ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתֵי כֻלָּה
גֵּל נְעוּל מַעֲזָן חֲתוּם. גֵּן נְעוּל -
שֶׁהַכֹּל נִסְתָּר בּוֹ, שֶׁהַכֹּל נִכְלָל בּוֹ.
גֵּל נְעוּל - שְׁאוֹתוֹ נִהָר שׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא
וְנִכְנָס בּוֹ וְכוּלָּל וְלֹא מוֹצֵיא,
וְהַמַּיִם קוֹפְאִים בּוֹ וְעוֹמְדִים. מֵה
הַטַּעַם? בְּגִלְל שְׁרוּחַ צָפוֹן נוֹשֶׁבֶת

עֲלֵמִין, בְּיִשְׂרָאֵל סֶתֶם לְעֵילָא וְתַתָּא,
לְאַחְזָא דְעֵלְמָא לֹא אֶתְקַיֵּים אֲלֵא עַל
קַיִמָא דָּא. וְרָזָא דְכֻלָּא (משלי י)
וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם כְּתוּב.

תוֹסֵפֶתָא

תְּנִינָן מִל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה כְּאֵלוֹ לֹא מִל. בְּגִין
דְּתַרִּין דְּרָגִין אֲנוּן מִילָה וּפְרִיעָה. זְכוּר וְשְׁמוֹר. צַדִּיק
וְצַדִּיק. דְּכַר וְנוֹקְבָא. אוֹת בְּרִית דָּא יוֹסֵף וּבְרִית דָּא
רַחֵל. וְאַצְטְרִיף לְחֻבְרָא לּוֹן. וּבִמָּה מְחַבֵּר לּוֹן. כִּד
אִיהוּ גְזִיר וּפְרִיעַ. וּמֵאֵן דְּגְזִיר וְלֹא פְרִיעַ כְּאֵלוֹ עָבְדוּ
בִּינֵיהוּ פְּרוּדָא, (עד כאן תוֹסֵפֶתָא)

תִּלְתָּת נְפָקֵי מִחַד. חַד בְּתִלְתָּת קַיִמָא עֵאל
בֵּין תַּרִּין. תַּרִּין יִנְקִין לְחַד, חַד יִנְקִין
לְכַמָּה סְטָרִין. כְּדִין פְּלֵא חַד. הָדָא הוּא
דְכְּתִיב וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בִקָּר יוֹם אֶחָד יוֹם
דְּעָרַב וּבִקָּר פְּלִיל כְּחֻדָּא. הֵינּוּ רָזָא דְבְרִית
יוֹמָם וְלַיְלָה וּבִיהַ פְּלֵא חַד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר שְׁבַעַה רְקִיעִים אֲנוּן לְעֵילָא. וְכֻלְהוּ
קַיִמָא בְּקִדְוֶשְׁתָּא עֲלָא. וְשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּהוּ
אֲשִׁתְּכֻלָּל. וְדָא רְקִיעָא הוּא בְּאִמְצַעוֹת מַיָּא.
דָּא רְקִיעַ קַיִמָא עַל גְּבֵי חַיּוֹתָא אַתְרַנִּין.
וְאִיהוּ אֲפְרִישׁ בֵּין מַיִין עֲלָאִין לְמַיִין
תַּתָּאִין. וּמַיִין תַּתָּאִין קְרָאִין לְעֲלָאִין. וּמֵהֵאִי
רְקִיעַ שְׁתָּאֵן לּוֹן. דָּא הוּא דְמִפְרִישׁ בִּינֵיהוּ.
בְּגִין דְּכֻלְהוּ מַיָּא בִיהַ פְּלִילָן. וְלִבְתַּר נְחִית
לוֹן לְהַגִּי חַיּוֹתָא וְשְׁאֲבִין מִתַּמָּן.

כְּתוּב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתֵי כֻלָּה
גֵּל נְעוּל מַעֲזָן חֲתוּם. גֵּן נְעוּל,
דְּכֻלָּא אֶסְתִּים בִּיהַ. דְּכֻלָּא אֶתְכֻלִּיל בִּיהַ.
גֵּל נְעוּל, דְּהֵהוּא נִהָר נְגִיד וְנִפְיָק וְעֵייל
בִּיהַ וְכֻלִּיל וְלֹא אֲפִיק וְקַרְשֵׁי מַיָּא בִּיהַ

באותם המים וקופאים, ולא יוצאים החוצה עד שנעשה קרח, ואלמלא צד הדרום שמשבר פחו של הקרח הזה, לא יצאו ממנו מים לעולמים.

ומראה אותו רקיע עליון כמראה הקרח הזה שקופא ומכניס בתוכו כל אותם המים, כך אותו עליון שעליו פוגס כל אותם מים, ומפריד בין מים עליונים למים תחתונים. וזה שאמרנו יהי רקיע בתוך המים. באמצע. לא כך, אלא כתוב יהי אותו שהיה ממנו, באמצע המים היה, והוא למעלה שעומד על ראש החיות.

אמר רבי יצחק, יש קרום באמצע מעיו של בן אדם שפסיק מלמטה למעלה, ושואב מלמעלה ונותן למטה. כך פנה הרקיע הוא באמצע, ועומד על אותן החיות שלמטה, והוא מפריד בין מים עליונים לתחתונים. בא ראה, אותם מים הרו והולידו חשף, ועל סוד זה כתוב (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הפרושים.

רבי אבא פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו'. במים - אלו מים עליונים של הפל שבהם תקן בית, כמו שנאמר (משלי כד) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן.

השם עבים רכובו - רבי ייסא הזקן חלק עבים ע"ב י"ם. עב שהוא חשף, שמאל שעומד על ים זה. המהלך על פנפי רוח - זו רוח של המקדש העליון, וזה סוד (שמות כה) שנים פרכים זהב. פרוב (תהלים יח) וירפב על פרוב ויעף וידא על פנפי רוח. וירפב על פרוב אחר, אחר כך נגלה על פנפי רוח. ועד שנה מתעורר, לא מתגלה בזה.

וקיימי. מאי טעמא בגין דרוח צפון נשיב באנון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח ואלמלא סטרא דדרום דאקיש תקפיה דהאי קרח לא נפקי מניה מיא לעלמין.

וחיוזו דההוא רקיעא עלאה כחיוזו דהאי קרח דמתקראשא ומכניס בגויה כל אנון מיין. כך ההוא עלאה דעליה פניש כל אנון מיין ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין. והאי דאמרן יהי רקיע בתוך המים. במציעות. לאו הכי. אלא יהי כתיב. ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי. ואיהו לעיל דקיימא על רישיה דחיותא.

אמר רבי יצחק אית קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהו פסיק מתתא לעילא ושאיב מעילא ויהיב לתתא. כך גוונא דא רקיע איהו באמצעיתא וקיימא על אנון חיותא דלתתא. ואיהו פריש בין מיין עלאין לתתאין. תא חזי, אנון מין אעדו ואולידו חשוכא. ועל רזא דא כתיב, (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הפרושים.

רבי אבא פתח (תהלים קד) המקרה במים עליותיו וגו' במים אלין מיין עלאין דכלא דבהו תקין ביתא כמא דאתאמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן.

השם עבים רכובו. רבי ייסא סבא פליג עבים ע"ב י"ם. עב דאיהו חשף שמאלא דקיימא על ים דא. המהלך על פנפי רוח דא רוחא דמקדשא עלאה. ורזא דא (שמות כה) שנים פרוכים זהב. פתיב (תהלים יח) וירפב על פרוב ויעוף וידא על פנפי רוח. וירפב על פרוב חד לבתר איגלי על פנפי רוח ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי.

רבי יוסי אָמר, פְּתוּב (איוב כח) ומִים תִּפְן בְּמִדָּה. בְּמִדָּה מִמֶּשׁ הַתְּקִין אוֹתָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְתוֹכָהּ, וְהֵם תִּקּוּן הָעוֹלָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כִּף הָיָה הָרֵאשׁוֹנִים אוֹמְרִים כְּשֶׁהָיוּ מְגִיעִים לְמָקוֹם הַזֶּה, מְרַחֲשׁוֹת שִׁפְתֵי הַחֲכָמִים וְלֹא אוֹמְרִים דָּבָר, כְּדֵי שְׁלֹא יַעֲנֹשׁוּ.

רבי אלעזר אָמר, אוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הִיְתָה מְשׁוֹטֶטֶת עַל פְּנֵי קֶשֶׁר יוֹד, וּמִתְעַטֶּרֶת מִלְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה, וְעוֹלָה וְיורֶדֶת, וּמִים נִחְקָקִים בְּחִקְיָתָם וּמִתְיַשְׁבִּים בְּמָקוֹמָם, וְנִכְלְלוּ אֶחָד בְּאֶחָד. וְכֵן כָּל הָאוֹתִיּוֹת כְּלוּן כְּלוּלוֹת זֹו בְּזוֹ וּמִתְעַטְרוֹת זֹו בְּזוֹ, עַד שֶׁנִּבְנְהָ עֲלֵיהֶן בְּנֵן וְיִסוּד.

וּכְשֶׁנִּבְנְנוּ כָּלֶם וְהִתְעַטְרוּ, הָיָה מִים עֲלִיוֹנִים מִתְעַרְבִים בְּמִים תַּחְתּוֹנִים, וְהוֹצִיאוּ בֵּית שֶׁל הָעוֹלָם [ועל זה הוציאו שני אורות, אחד שנקרא ארץ, ומאור שנקרא שמים], וְעַל זֶה בִּי נִרְאִית בְּרֵאשׁ, וּמִים עוֹלִים וְיורֶדִים עַד שֶׁהָיָה הִרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁהִפְרִיד אוֹתָם. וּמִחֲלַקַּת הִיְתָה בְּשָׁנֵי, שְׁבוּ נִבְרָא גִיהֶנֶם, שֶׁהוּא אֵשׁ שְׂדוּלֶק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא, וְעַתִּיד לִשְׂרוֹת עַל רֵאשׁ הָרְשָׁעִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאֵן כָּל מִחֲלַקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. שֶׁהָיָה כָּאֵן מִחֲלַקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם הִיְתָה, וְהַשָּׁמַיִם בְּזֶה הִתְקַיְּמוּ. לְאַחַר זֶה שִׁפְתוֹב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִיעַ שָׁמַיִם וְגו'. בַּהֲבַדְלוֹת שִׁבְמַעֲלוֹת, בְּמִדְתָּם מְצוּיִים וְהִתְקַיְּמוּ, שֶׁהָיָה שְׁנֵינֵנוּ, כְּתוּב (שמות כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וַיִּקְרָא, דִּקְרָא, שֶׁהָיָה הוּא רִקִיעַ שֶׁמְפָרִיד בְּתוֹךְ הָאֲמָצַע.

בֵּא רֵאָה, כְּתוּב אַחַר כִּף יְקוּוּ

רַבִּי יוֹסִי אָמַר פְּתִיב, (איוב כח) וּמִים תִּפְן בְּמִדָּה. בְּמִדָּה מִמֶּשׁ אֲתִקִּין לְהוּ כַד מְטוּן לְגוּוָה. וְאַנּוּן תִּקּוּנָא דְעֲלָמָא כַד מְטוּ מְסֻטָּרָא דְגְבוּרָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא כִּף הָוּוּ קְדָמָי אָמְרֵי כַד הָוּוּ מְטָאן לְהָאֵי אֲתַר מְרַחֲשֵׁן שְׁפוּוֹן דְּחַפְיָמִין וְלֹא אָמְרִין מַדִּי בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנְשׁוּן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אֵת קְדָמָאָה דְאַתּוּוֹן הָוָה שְׁטָאָ עַל אֲנָפוּי דְקִיטְרָא דְכִיָּא וְאַתְעַטֶּר מְלָרַע מְלַעֲיָלָא וְסָלִיק (דף ג' ע"א) וְנַחֲתִית וּמִיָּא מִתְגַּלְפֵי בְּגִלוּפֵייהוּ וּמִתְיַשְׁבֵּן בְּדוּכְתֵייהוּ וְאַתְפְּלִילוּ חַד בְּחַד. וְכֵן אֲתוּוֹן כְּלָהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא וּמִתְעַטְרָן דָּא בְּדָא עַד דְאַתְבְּנִי עֲלֵייהוּ בְּנִינָא וְיִסוּדָא.

וְכַד אֲתַבְּנִיאוּ כְּלָהוּ וְאַתְעַטְרוּ. הָוּוּ מִיָּין עֲלָאִין מִתְעַרְבִין בְּמִיָּין תַּתְּאִין וְאַפִּיקוּ בֵּיתָא דְעֲלָמָא (ועל דא אפיקו תרין גהורין חד דאקברי ארץ ונהורא דאקברי שמים) וְעַל דָּא בִּי אֲתַחֲזִי בְּרִישָׁא וּמִיָּין סָלְקִין וְנַחֲתִין עַד דְהָאֵי רִקִיעַ הָוָה וְאַפְרִישׁ לוֹן. וּמִחֲלוּקַת הָוָה בְּשָׁנֵי דְבִיָּה אֲתַבְּרִי גִיְהֶנֶם דְּאִיְהוּ נוֹרָא דְדָלִיק כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (דברים ד) אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. וְזָמִין לְאַשְׂרָאָה עַל רִישֵׁייהוּ דְחַיִּיבָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִהֲכָא כָּל מִחֲלוּקַת דְּאִיְהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. דִּקְרָא הֲכָא מִחֲלוּקַת דְּאִיְהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם הָוָה וְשָׁמַיִם בְּהָאֵי אֲתַקְיִים. לְבִתְרָ דָּא דְכְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִיעַ שָׁמַיִם וְגו'. בְּקִטְפִירָא דְעִילִיתָא בְּקִסְטִייהוּ שְׁכִיחֵי וְאַתְקִימוּ. דִּקְרָא תְּנִינָן פְּתִיב, (שמות כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וַיִּקְרָא, דִּקְרָא אִיְהוּ רִקִיעַ דְּמִפְרָשׁ בְּגוּ בְּאֲמָצַעִיתָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב לְבִתְרָ יְקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת

הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד - לְמְקוֹם שְׁנֵי קְרָא אֶחָד, וְהוּא יָם תַּחְתּוֹן, שֶׁהָרִי הוּא מִשְׁלִים לְאֶחָד, וּבִלְעֲדוּי לֹא נִקְרָא אֶחָד. וּמִשְׁמַע שְׁכַתוּב יָקוּוּ, שְׁבוּ כָּל הַמַּיִם מִתַּכְּנֻסִים, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר (קֹהֶלֶת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, אֶל מְקוֹם אֶחָד - זֶהוּ מְקוֹם שְׁכַתוּב בּוֹ (יִשְׁעִיָּה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט. שֶׁהָרִי הוּא נוֹטֵל הַכָּל זוֹרֵק בַּיָּם, וְבוֹ מִתַּקְּנָת הָאָרֶץ, שְׁכַתוּב וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה. זֹהוּי אָרֶץ, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ.

לָמָּה נִקְרָאת יִבְשָׁה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִינּוּ מַה שְׁכַתוּב (דְּבָרִים טו) לָחֶם עֲנִי. לָחֶם עֲנִי כְּתוּב. וּבִגְלָל שֶׁהוּא לָחֶם עֲנִי נִקְרָא יִבְשָׁה, וְשׂוֹאֵב בְּתוֹכָהּ כָּל מִימֵי הָעוֹלָם, וְהִיא הִיתָה יִבְשָׁה, עַד שֶׁמְקוֹם זֶה מְמַלֵּא אוֹתָהּ, וְאִזּוֹ שׁוֹפְעִים מִיָּם דְּרָף אוֹתָם הַמְּקוֹרוֹת.

וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יָמִים - זֶהוּ בֵּית כְּנֻס הַמַּיִם שְׁלִמְעָלָה, שֶׁשָּׁם כָּל הַמַּיִם מִתַּכְּנֻסִים וּמִשָּׁם שׁוֹפְעִים וַיּוֹצְאִים.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן ל"ב) שְׁבִיעֵי הָיָה בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִשָּׁם בָּא זֶרַעַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי חוּט הַשְּׁדָרָה מְשׁוּף מִן הַמַּח שֶׁל אָדָם וּבָא לְאֶמָּה, וּמִשָּׁם הוּא הַזֶּרַע, שְׁכַתוּב (יִשְׁעִיָּה מ) מִמִּזְרַח אֲבִיא זֶרַעַךְ. כְּשִׁישְׂרָאֵל טוֹבִים - מִזֶּה הַמְּקוֹם אֲבִיא זֶרַעַךְ, יִתְחַדֵּשׁ לָךְ זֶרַע חֲדָשׁ. וּכְשִׁישְׂרָאֵל רָעִים - מִן הַזֶּרַע שֶׁכָּבַר בָּא לְעוֹלָם, שְׁכַתוּב (קֹהֶלֶת א) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר שֶׁכָּבַר בָּא. וּמֵהוּ מִמְעַרֵב אֶקְבָּצְךָ? מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוּטָה תִּמְיֵד לְמַעְרָב. וְלָמָּה נִקְרָא מַעְרָב? מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם מִתְעַרֵב כָּל הַזֶּרַע. מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבָר

הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד. לְאֶתֶר דְּאֶקְרִי אֶחָד. וְאִיהוּ יָם תַּתְּאָה דְּהָא אִיהוּ אֲשָׁלִים לְאֶחָד. וּבִלְא אִיהוּ לָא אֶקְרִי אֶחָד. וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב יָקוּוּ דְבִיָּה מִתַּכְּנֻשִׁין כְּלָהוּ מִיָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (קֹהֶלֶת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

רַבִּי יִיסָא אָמַר אֶל מְקוֹם אֶחָד, דָּא אִיהוּ אֶתֶר דְּכְתִיב בִּיָּה (יִשְׁעִיָּה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט. דְּהָא אִיהוּ נוֹטֵל כְּלָא וְשְׁדֵי בִימָא וּבִיָּה אֶתְתַּקְּנָת אֶרְעָא דְכְתִיב וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה דָּא הוּא אָרֶץ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ.

אֲמַאי אֶקְרִי יִבְשָׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הִינּוּ דְכְתִיב (דְּבָרִים טו) לָחֶם עֲוֹנִי לָחֶם עֲנִי כְּתִיב. וּבִגְיִן דְּאִיהוּ לָחֶם עֲנִי אֶקְרִי יִבְשָׁה. וְשָׂאִיב בְּגוֹוָה כָּל מִימִין דְּעֵלְמָא וְאִיהוּ יִבְשָׁה הָיָה. עַד דְּאַתֶּר דָּא אֲמַלִּי לָהּ וּכְדִין נִגְדִין מִיָּא אוֹרַח דְּאֲנוּן מְקוֹרוֹת.

וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יָמִים דָּא הוּא בֵּית כְּנֻס הַמַּיִם מִיָּין דְּלְעִילָא דְתַמָּן מִתַּכְּנֻשִׁין כָּל מִיָּא וּמִתַּמָּן נִגְדִין וּנְפָקִין.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן ל"ב)

שְׁבִיעֵי הָיָה בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִשָּׁם בָּא זֶרַעַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי חוּט הַשְּׁדָרָה מְשׁוּף מִן הַמּוֹח שֶׁל אָדָם וּבָא לְאֶמָּה וּמִשָּׁם הוּא הַזֶּרַע דְכְתִיב (יִשְׁעִיָּה מ"ג) מִמִּזְרַח אֲבִיא זֶרַעַךְ, כְּשִׁישְׂרָאֵל טוֹבִים מִזֶּה הַמְּקוֹם אֲבִיא זֶרַעַךְ וְיִתְחַדֵּשׁ לָךְ זֶרַע חֲדָשׁ, וּכְשִׁישְׂרָאֵל רָעִים מִן הַזֶּרַע שֶׁכָּבַר בָּא לְעוֹלָם דְכְתִיב (קֹהֶלֶת א) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר שֶׁכָּבַר בָּא. וּמֵאִי מִמְעַרֵב אֶקְבָּצְךָ, מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוּטָה תִּמְיֵד לְמַעְרָב. וְלָמָּה אֶקְרִי מַעְרָב, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם מִתְעַרֵב כָּל הַזֶּרַע.

מָשַׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה, לְבֵן מֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ כָּלָה נָאָה וְצָנוּעָה בְּחֻדְרוֹ, וְהָיָה לוֹקַח מִבֵּית אָבִיו עוֹשֶׁר וּמִבֵּית לֵה תְּמִיד וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמִצְנַעַת אוֹתוֹ תְּמִיד וּמַעְרַבַת הַכֹּל. לְסוֹף יָמִים בִּקְשׁ לְרֵאוֹת מָה אָסַף וּמָה קִבֵּץ. הֵינּוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ג) וּמִמַּעַרְב אֶקְבָּצֶנּוּ. וּמָה הוּא בֵּית אָבִיו? שְׁפָתוֹב מִמְזֻרַח אָבִיא וְרָעָה. מְלַמֵּד שְׁמִמְזֻרַח מִבֵּיא, וְזוֹרַע בַּמַּעַרְב, וְאַחַר כֵּן הוּא מְקַבֵּץ מָה שֶׁזָּרַע.

(עד כאן מההשמטות.)

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא מְקוּנָה הַמִּים דָּא צְדִיק. דְּכִד מְטָא לְמְקוּנָה הַמִּים פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב. (ובן אור קדמא טוב אקרי. וכן בלהו כתיב בהו כי טוב. בר יומא תנינא דלא כתיב ביה פי טוב.) רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִשְׂרָאֵל מְקוּנָה אִיהוּ. דְּכְתִיב, (ירמיה יז) מְקוּנָה יִשְׂרָאֵל יְיָ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר דָּא צְדִיק. הֵינּוּ דְכְתִיב קָרָא יָמִים. בְּגִין דְּנַחֲלִין וּמְבוּעִין וְנַהֲרִין כְּלָהוּ נְטִיל לֹון וְאִיהוּ מְקוּרָא דְכָלָא וְאִיהוּ נְטִיל כְּלָא בְּגִינֵי כֵן יָמִים. וְעַל דָּא וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב.

וּבְגִין דְּאִתְרְשִׁים אִיהוּ אֶפְרַיִם בֵּין יוֹמָא קְדָמָאָה לְתַלְיָתָאָה וְלֹא אִתְמַר פִּי טוֹב בְּגוּיָהוּ. דְּהָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה עֲבַדַת אֶרְעָא אִיבִין מַחֲלָא דְהָאִי צְדִיק. דְּכְתִיב וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מְזַרְיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי. מָאִי עֵץ פְּרִי. דָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּאִיהוּ עֶבֶד אִיבִין וּפְרִין. עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא צְדִיק יְסוּד דְּעֵלְמָא.

לְמִינוּ דְּכָל בְּנֵי נָשָׂא דְּאִית לֹון רוּחָא קְדִישָׁא. דְּאִיהוּ אִיבָא דְּהָהוּא אִילָנָא רְשִׁים בְּהוּ רְשִׁמָא לְמִינוּ. וּמָאִי אִיהוּ, בְּרִית קְדִישׁ בְּרִית שְׁלוֹם. וּבְנֵי מְהִימְנוּתָא לְמִינוּ, לְמִינוּ עֲאֲלִין

דּוֹמָה? לְבֵן מֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ כָּלָה נָאָה וְצָנוּעָה בְּחֻדְרוֹ, וְהָיָה לוֹקַח מִבֵּית אָבִיו עוֹשֶׁר וּמִבֵּית לֵה תְּמִיד, וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמִצְנַעַת אוֹתוֹ תְּמִיד וּמַעְרַבַת הַכֹּל. לְסוֹף יָמִים בִּקְשׁ לְרֵאוֹת מָה אָסַף וּמָה קִבֵּץ. הֵינּוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ג) וּמִמַּעַרְב אֶקְבָּצֶנּוּ. וּמָה הוּא בֵּית אָבִיו? שְׁפָתוֹב מִמְזֻרַח אָבִיא וְרָעָה. מְלַמֵּד שְׁמִמְזֻרַח מִבֵּיא, וְזוֹרַע בַּמַּעַרְב, וְאַחַר כֵּן הוּא מְקַבֵּץ מָה שֶׁזָּרַע: ע"כ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מְקוּנָה הַמִּים זֶה צְדִיק. שְׁפָשְׁמִינֵי לְמְקוּנָה הַמִּים, כְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב, וְכְתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב. (ובן אור ראשון נקרא טוב, וכן בכלם כתוב כי טוב, פרט ליום השני שלא כתוב בו כי טוב) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, יִשְׂרָאֵל הוּא מְקוּנָה, שְׁפָתוֹב (ירמיה יז) מְקוּנָה יִשְׂרָאֵל ה'.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זֶה צְדִיק, הֵינּוּ מָה שְׁפָתוֹב קָרָא יָמִים. מִשּׁוּם שְׁנַחֲלִים וּמְעִינּוֹת וְנַהֲרוֹת, אֵת כָּלָם הוּא נוֹטֵל, וְהוּא הַמְקוּרָא שֶׁל הַכֹּל וְהוּא נוֹטֵל הַכֹּל. מִשּׁוּם כֵּן יָמִים. וְעַל זֶה וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב, וְכְתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב.

וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא נִרְשָׁם, הַפְּרִיד בֵּין יוֹם רֵאשׁוֹן לְשִׁלְיִשִׁי וְלֹא נֶאמַר פִּי טוֹב בִּינְיָהִם, שְׁהָרִי בְּיוֹם הַשִּׁלְיִשִׁי עֲשֵׂתָה הָאָרֶץ פְּרוֹת מִכַּח הַצְדִּיק הַזֶּה, שְׁפָתוֹב וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מְזַרְיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי. מָה זֶה עֵץ פְּרִי? זֶה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֲבִים וּפְרוֹת. עֲשֵׂה פְּרִי - זֶה צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

לְמִינוּ - שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם שְׂיִשׁ לָהֶם רוּחַ קְדוֹשָׁה, שֶׁהוּא פְּרִי שְׂאוֹתוֹ אֵילָן רוּשָׁם בְּהֶם רְשׁוּם לְמִינוּ. וּמָה הַרְשָׁם? זֶהוּ בְּרִית קְדִישׁ בְּרִית שְׁלוֹם. וּבְנֵי הַאֲמוּנָה

וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ מְנִיָּה. וְצַדִּיק עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא. וְהָיוּ אֵילָנָא אֲתַעְבְּרַת וְאֲפִיקַת הָהוּא פְּרִי לְמִינוּ. לְמִינוּ דְהָהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי דִיהוּי כְּוֹתִיָּה.

לְמִינוּ, לְמִינוּ נִכְנָסִים וְלֹא נִפְרָדִים מִמֶּנּוּ, וְצַדִּיק עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא. וְאוֹתוֹ אֵילָן מִתְעַבֵּר וּמוֹצִיא אוֹתוֹ פְּרִי לְמִינוּ, לְמִינוּ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹשֶׂה פְּרִי שִׁיָּהִי כְמוֹתוֹ.

וּבָאָה חוֹלְקִיָּה מָאן דְדָמֵי לְאֻמִּיָּה וְלְאָבוּי. וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְיוֹמָא תְּמִינָאָה בְּגִין דִּידָמֵי לְאֻמִּיָּה. (בְּגִין דְּהֵיא דְרָנָא תְּמִינָאָה וְהֵיא נִפְשָׁא דְפִרְחָ מִנָּה אֲצִטְרִיכַת לְאֲתַחְוָא קַמָּה לְתַמְנִיא יוֹמִין) וְכֹד אֲתַפְרַעַת וְאֲתַגְלִיָּיא רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּגִין דִּידָמֵי לְאָבוּי. וְעַל דָּא עֵץ פְּרִי דָּא אֻמָּא. עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בְּרִית קִדְשׁ אָבוּי. לְמִינוּ דִּידָמֵי לִיָּה וְאֲתַרְשִׁים בִּיָּה.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שְׂדוּמָה לְאָמוֹ וְלְאָבוּי, וְעַל כֵּן רֶשֶׁם הַקְּדוֹשׁ בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי כְּדִי שִׂדְמָה לְאָמוֹ (בְּגַלל שֶׁהֵיא דְרָנָה שְׂמִינִית, וְאוֹתָהּ נִפְשׁ שְׂפִרְחָה מִמֶּנָּה צְרִיכָה לְתַרְוָא לְפִנְיָה לְשִׂמְנָה יוֹמִים). וְכִשְׁנִפְרַע וּמִתְגַּלָּה רֶשֶׁם הַקְּדוֹשׁ כְּדִי שִׂדְמָה לְאָבוּי. וְעַל זֶה עֵץ פְּרִי - זוֹ אִם. עֲשֵׂה פְּרִי - זוֹ בְּרִית קִדְשׁ אָבוּי. לְמִינוּ - שִׂדְמָה לוֹ וְיִרְשֶׁם בּוֹ.

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. זָרְעוּ בּוֹ. זָרַע בּוֹ מִיבְעֵי לִיָּה. מָאִי זָרְעוּ בּוֹ. אֵלָא זָרַע וְאִ"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ הִכִּי הוּא וְדָאִי. דְּהָא הָהוּא זָרְעָא אֲשֶׁדִּי עַל אֲרַעָא. זַכָּאָה חוֹלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל דְּאֲנֹן קְדִישִׁין וְדָמִיין לְקְדִישִׁין. וְעַל דָּא וְדָאִי כְּתִיב, (ישעיהו ט) וְעַמְּךָ כָּלֶם צַדִּיקִים. כָּלֶם צַדִּיקִים וְדָאִי. דְּהָא מִהֲנִי נִפְקוּ וְלִהְנִי דְמִיין. זַכָּאִין אֲנֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי. (דף לג ע"ב).

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ - זָרְעוּ בּוֹ? זָרַע בּוֹ צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה זָרְעוּ בּוֹ? אֵלָא זָרַע וְאִ"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ - כִּף הוּא וְדָאִי, שְׁהָרִי אוֹתוֹ זָרַע זָרַק עַל הָאָרֶץ. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים וְדוֹמִים לְקְדוֹשִׁים, וְעַל זֶה וְדָאִי כְּתוּב (ישעיהו טח) וְעַמְּךָ כָּלֶם צַדִּיקִים. כָּלֶם צַדִּיקִים וְדָאִי, שְׁהָרִי מֵאֵלָה יֵצְאוּ וְלֵאלֹהֵי דוֹמִים. אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא כְּתִיב, (ירמיה י ונא) עוֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכַחוֹ. מַה זֶה עֲשֵׂה אֶרֶץ? (בְּכַחוֹ? עֲשֵׂה אֶרֶץ צְרִיף לְהִיּוֹת! אֵלָא עוֹשֶׂה וְדָאִי תְּדִיר וּמִתְּפֹן קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְהֵאִי אֶרֶץ) דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְעֵילָא. בְּכַחוֹ דָּא צַדִּיקִין. מְכִין תַּבַּל בְּחֻכְמָתוֹ. תַּבַּל דָּא אֶרֶץ דְּלִתְתָּא. בְּחֻכְמָתוֹ דָּא צִדְקָה דְּכְתִיב וְהוּא (תהלים ט) יִשְׁפּוֹט תַּבַּל בְּצִדְקָה. עוֹשֶׂה אֶרֶץ דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא, דְּהוּא מִתְּקִין אֲרַעָא וּמִתְּקִין אֲרַחוּי. וּבְמָה. בְּכַחוֹ בְּדַקְאֲמָרָן.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוּב (ירמיה י ונא) עוֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכַחוֹ. מַה זֶה עֲשֵׂה אֶרֶץ? (בְּכַחוֹ? עֲשֵׂה אֶרֶץ צְרִיף לְהִיּוֹת! אֵלָא עוֹשֶׂה וְדָאִי תְּדִיר וּמִתְּפֹן קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְהֵאִי אֶרֶץ) דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְעֵילָא. בְּכַחוֹ דָּא צַדִּיקִין. מְכִין תַּבַּל בְּחֻכְמָתוֹ. תַּבַּל - זוֹ אֶרֶץ שְׁלִמְטָה. בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה צִדְקָה, שְׂכַתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט תַּבַּל בְּצִדְקָה. עֲשֵׂה אֶרֶץ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרִיף הוּא שְׂמִתְקִין אֶרֶץ וּמִתְקִין דְּרַבְּיָהּ, וּבְמָה? בְּכַח, כְּפִי שְׂאֲמָרְנָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֵיִת קוּטְרִי דְּאַתְוּוֹן תְּרִין וְעֶשְׂרִין קְטִירִין בְּחֻדָּא. תְּרִין אַתְוּוֹן דָּא סְלִיק וְדָא נַחֲתִית

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּאוֹתִיּוֹת חֻקִּיקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר יֵשׁ קְשָׁרִי הָאוֹתִיּוֹת עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם קְשָׁרִים בְּחֻדָּא. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, זוֹ עוֹלָה זוֹ

יורדת, ושעולה יורדת ושיורדת
עולה. וסימן זה - (ישעיה מה) א"ף
ב"ף א"ל.

רבי יוסי אמר, הלשון של
משקל עומד באמצע, וסימן -
(ויקרא יט) במדה במשקל וגו'.
משקל - לשון שעומד באמצע.
וזה סוד (שמות ל) שקל הקדש
כתוב, ומאזנים עומדים בו
ונשקלו. איזה מאזנים? כמו
שנאמר (ויקרא יט) מאזני צדק,
וכלם עומדים במשקל בשקל
הקדש. רבי יהודה אמר, בשקל
הקדש - זו רוח הקדש.

אמר רבי יצחק, כתוב (תהלים לב)
בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו
כל צבאם. בדבר ה' שמים נעשו
- אלו שמים שלמטה שנעשו
בדבר שמים שלמעלה. ברוח -
שהוציא קול עד שהגיע לאותו
נהר ששופע ויוצא ולא פוסקים
מימיו לעולמים. וברוח פיו כל
צבאם - כל התחתונים עומדים
ברוח שהוא זכר.

(שם קד) משקה הרים מעליותיו
מפרי מעשיך תשבע הארץ.
משקה הרים מעליותיו, מה זה
עליותיו? כמו שאמרנו, שכתוב
(שם) המקרה במים עליותיו.
מפרי מעשיך תשבע הארץ - סוד
של אותו נהר ששופע ויוצא
למטה. זהו שכתוב עשה פרי
אשר זרעו בו וגו', והרי נתבאר.
יהי מארת ברקיע השמים להאיר
על הארץ. יהי מארת, חסר. רבי
חזקיה אומר, מארת ששורים בו
תקף הדין, קלוטת הדין. רבי
יוסי אמר, יהי מארת - למטה.
היא הלבנה שבה תלויה אספרה
לתינוקות העולם, ובה תלוי
מארת, בגלל שהיא מאור קטן
מכל המאורות, ולפעמים
שנחשכת ולא מקבלת אור.

ודסליק נחית ודנחית סליק. וסימן דא (ישעיה
מה) א"ף ב"ף א"ל.

רבי יוסי אמר טיפסא דשיקלא באמצעיתא
קיימא. וסימן (ויקרא יט) במדה במשקל
וגו'. משקל לישן דקיימא באמצעיתא. ורזא
דא (שמות ל) שקל הקדש כתיב. ומאזנים ביה
קיימן ואתקלו. מאן מאזנים כמה דאת אמר,
(ויקרא יט) מאזני צדק. וכלהו קיימין במשקל
בשקל הקדש. רבי יהודה אמר בשקל הקדש
דא רוח הקדש.

אמר רבי יצחק כתיב, (תהלים לג) בדבר יי
שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם.
בדבר יי שמים נעשו. אלין שמיא דלתתא
דאתעבירו בדבר שמים דלעילא. ברוח.
דאפיק קלא עד דמטי לההוא נהר דנגיד
ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. וברוח פיו
כל צבאם. פלהו תתאי קיימין ברוח דאיהו
דכר.

משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע
הארץ. משקה הרים מעליותיו. (תהלים
קד) מאן עליותיו פדקאמרן. דכתיב, (תהלים
קד) המקרה במים עליותיו. מפרי מעשיך תשבע
הארץ. רזא דההוא נהר דנגיד ונפיק לתתא
הדא הוא דכתיב עושה פרי אשר זרעו בו
וגו' והא אתמר:

יהי מארת ברקיע השמים להאיר על
הארץ. יהי מארת חסר. רבי חזקיה
אומר מארת דשריא ביה תקפא דדינא.
קילטא דדינא. רבי יוסי אמר יהי מארת
לתתא איהי סיהרא דבה תליא אספרה
לרביי עלמא. ובה תליא מארת. בגין
דאיהי נהרא זוטרא מפל נהורין. וזמנין
דאתחשכא ולא מקבלא נהורא.

בְּרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם - זֶהוּ רַקִיעַ שֶׁהוּא כְּלֻמָּת שֶׁל כָּלם, בְּגִלְל שְׁנוּטֵל כֹּל הַמְּאֻרֹת, וְהוּא מְאִיר לְמֵאֹר הַזֶּה שְׂאִינוּ מְאִיר (וְהוּא תְּלוּיָה בּוּ בְּגִלְל שְׁנֻבְקָה בַּה אֹתָהּ מְאִיר, וְבוּ תְּלוּיִים לְמִטָּה כָּל אֹתָם מֵינִים אַחֲרֵים בְּגִלְל הַקְּטַנֹּת הָאוּרִי).
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהוֹצִיא (וְאִפְלוּ) אֶת הַרַקִיעַ הַזֶּה שֶׁלֹּא מְאִיר. וְקוֹרְאִים לוֹ מְלַכּוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם הוּא [שְׂמַאִיר] הַרַקִיעַ הַזֶּה, מְשׁוּם כִּף יְהִי מְאֻרֶת חֶסֶד ו'. מַה הַטַּעַם? שֶׁזֶה בְּלִי וְאִ"ו מוֹתָא הוּא בְּעוֹלָם.

יְהִי מְאֻרֶת כָּלָא בִּיה תְּלוּיָא לְאֶכְלָלָא לִילִית בְּעוֹלָמָא. כְּתוּב (אִיּוּב א) קָטָן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. וְכְתוּב (יִשְׁעִיָּה ל) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר ה' לְנוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב (שִׁם לד) אִךְ שָׁם הַרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יְהִי מְאֻרֶת - אֶסְפַּקְלָרְיָה שֶׁלֹּא מְאִירָה מְעַצְמָהּ, אֶלָּא עַל יְדֵי אֻרֹת עֲלִיוֹנִים שְׂמַאִירִים לָהּ כְּמוֹ עֲשֻׁשִׁית שְׂמַקְבֵּלֶת אוֹר שְׂמַאִיר. כְּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן - זוֹ אֶסְפַּקְלָרְיָה שְׂאִינָה מְאִירָה. הַבְּרִית - אֶסְפַּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה. הִנֵּה אֲרוֹן - זוֹהִי מְאֻרֶת. אֲרוֹן - תְּבָה לְהַכְנִיס בְּתוֹכָהּ תּוֹרָה שְׂבַכְתִּיב. הַבְּרִית - זוֹ הַשְּׂמֵשׁ שְׂמַאִירָה לָהּ, וְהִיא בְּרִית יַחַד עִם אֲרוֹן הַבְּרִית דּוֹקָא. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ - הַבְּרִית שֶׁהוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

וּמְשׁוּם שֶׁהָאֲרוֹן הַזֶּה הוּא אֲדוֹן, בְּגִלְל הַשְּׂמֵשׁ שְׂמַאִירָה לָהּ וּמְאִירָה לְכָל הָעוֹלָם כִּף נִקְרָאת, וּמְמַנּוּ לְקַחָה אֶת הַשֵּׁם. וְנִקְרָא הָאֲרוֹן הַזֶּה אֲדוֹן בְּסוּד שֶׁל אֶל"ף דְּל"ת נו"ן צדִיק וְצָדִק, כִּף אֲדוֹן אֲדוֹן"י זֶה בְּזֶה תְּלוּיִים.

בְּרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא רַקִיעָא דְאִיהוּ כְּלָלָא דְכָלְהוּ. בְּגִין דְנֻטִיל כָּל נְהוּרִין וְהוּא נְהִיר לְהֵאִי נְהוּרָא דְלָא נְהִירָא (וְהוּא תְּלוּיָא בִּיה בְּגִין דְאִתְדַבֵּק בַּה הַהוּא מְאֻרָה וּבִיה תְּלוּיָו לְתַתָּא כָּל אֲנָן וְיִינָן אַחֲרֵינוּ בְּגִין זְעִירוֹ דְנְהוּרָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְאִפִּיק (נ"א וְאִפִּילוּ) הֵאִי רַקִיעָא דְלָא נְהִיר. וְקָרִינָן לִיה מְלַכּוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם אִיהוּ (דְנְהִיר) הֵאִי רַקִיעַ. בְּגִינֵי כִף יְהִי מְאֻרֶת חֶסֶד ו'. מְאִי טַעְמָא דְהָא כָּלָא וְאִ"ו מוֹתָא הוּא בְּעוֹלָמָא.

יְהִי מְאֻרֶת כָּלָא בִּיה תְּלוּיָא לְאֶכְלָלָא לִילִית בְּעוֹלָמָא. כְּתוּב, (אִיּוּב ב) קָטָן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. וְכְתוּב, (יִשְׁעִיָּה לג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר יי לְנוּ. וְעַל דָּא כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה לד) אִךְ שָׁם הַרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר יְהִי מְאֻרֶת. אֶסְפַּקְלָרְיָה דְלָא נְהִירָא מְגַרְמָה. אֶלָּא עַל יְדֵי דְנְהוּרִין עֲלִאִין דְנְהוּרִין לָהּ בְּעֲשֻׁשִׁיתָא דְלִקְטָא נְהוּרָא דְנְהִיר. כְּתוּב, (יְהוֹשֻׁעַ ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא אֶסְפַּקְלָרְיָה דְלָא נְהִירָא. הַבְּרִית אֶסְפַּקְלָרְיָה דְנְהִירָא. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא הִיא מְאֻרֶת. אֲרוֹן תִּיבּוֹתָא לְאֶעְלָאָה בְּגוּיָה תּוֹרָה שְׂבַכְתִּיב. הַבְּרִית דָּא שְׂמֵשׁא דְנְהִיר לָהּ. וְאִיהִי בְּרִית בְּהִדְיָה אֲרוֹן הַבְּרִית דִּיִּיקָא. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הַבְּרִית דְאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ.

וּבְגִין דְהֵאִי אֲרוֹן אִיהוּ אֲדוֹן. בְּגִין שְׂמֵשׁא דְנְהִיר לָהּ וְנְהִיר לְכָל עוֹלָמָא. הָכִי אִתְקָרִי (דף לד ע"א) וּמְנִיָּה נִקְטָא שְׂמָא. וְאִתְקָרִי הֵאִי אֲרוֹן אֲדוֹן בְּרֻזָא דְאֶל"ף דְּל"ת נו"ן יו"ד. כְּמָה דְאִמְרִינָן צְדִיק וְצָדִק כִּף אֲדוֹן"י אֲדוֹן"י דָּא בְּדָא תְּלוּיָן.

בא ראה, כוכבים ומזלות
 עומדים בברית, שהוא ושמש שאמרנו
 (וה) רקיע השמים, שרשומים
 וחקוקים בו כוכבים ומזלות ובו
 תלויים להאיר. רבי ייסא הנקן
 היה אומר כף, יהי מארת
 שתלויים ברקיע השמים, וזו
 הלכנה שתלויה בו. כיון שכתוב
 והיו למאורת - הרי השמש.
 ולמוצדים - שהרי זמנים וחגים
 חדשים ושבתות תלויים בהם
 והווים.

והב"ר במעשה ראשון עליון
 ששמו הקדוש נאחז בו, והוא
 הוא הפל. שבעה כוכבים הם
 כנגד שבעה רקיעים, וכלם
 מנהיגי העולם, והעולם עליון
 עליהם, ושני עולמות הם - עולם
 עליון ועולם תחתון. תחתון כמו
 שלמעלה, שכתוב (דברי הימים א טו)
 מן העולם ועד העולם. מלך
 עליון ומלך תחתון.

[שנינו] כתוב ה' מלך ה' מלך ה'
 ימלוך לעולם ועד. ה' מלך -
 למעלה. ה' מלך - באמצע. ה'
 ימלוך - למטה. רבי אחא אמר,
 ה' [נ"א ו] החכמה העליונה מלך - זה
 עולם העליון שהוא העולם
 הבא. ה' מלך - זו תפארת
 ישראל. ה' ימלוך - זה ארון
 הברית [נ"א ר] אחא אמר, ה' מלך - זו חכמה
 עליונה. ה' מלך - זה עולם העליון שהוא עולם
 הבא. ה' ימלוך - זו תפארת ישראל.]

בא זמן אחר דוד והחזיר אותם
 מלמטה למעלה, ואמר (תהלים ט)
 ה' מלך עולם ועד. ה' מלך -
 למטה. עולם - באמצע. ועד -
 למעלה. ששם התנוצדות וקיום
 ושלמות הפל. מלך - למעלה.
 ימלוך - למטה.

רבי אבא אמר, פל המאורות
 הללו, פלם מתחברים ברקיע
 השמים. להאיר על הארץ -
 להאיר על הארץ. מיהו הרקיע

תא חזי, ככבים ומזלות בברית קיימין
 דאיהו (שמשא דקאמרן ודא) רקיע השמים
 דרשימין ביה וגליפין ביה ככבים ומזלות
 וביה תליין לאנהרא. רבי ייסא סבא הוה אמר
 הכי יהי מארת דתלייא ברקיע השמים ודא
 סיהרא דתלייא ביה. כיון דכתיב והיו
 למאורות הא שמשא (כאן חסר) ולמוצדים דהא
 זמנייא וחגין ירחין ושבתיה בהו תליאן והו.
 וברא בעבידתא קדמאה עלאה. דשמייה
 קדישא אתאחיד ביה. ואיהו הוא
 כלא. שבעה ככבי אנון לקבל שבעה רקיעין
 וכלהו מדברי עלמא. ועלמא עלאה עלייהו.
 ותרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא
 תתאה. תתאה כגוונא דלעילא דכתיב, (דברי
 הימים א טו) מן העולם ועד העולם. מלך עלאה.
 ומלך תתאה.

(תנינן) כתיב יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם
 ועד. יי מלך לעילא. יי מלך
 באמצעיתא. יי ימלוך לתתא. רבי אחא אמר
 יי (נ"א דא חכמה עלאה) מלך דא עלמא עלאה
 דאיהו עלמא דאתי. יי מלך דא תפארת
 ישראל. יי ימלוך דא ארון הברית (נ"א רבי אחא
 אמר יי מלך דא חכמה עלאה. יי מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי.
 יי ימלוך דא תפארת ישראל).

אתא זמנא אחרא דוד ואהדר לון מתתא
 לעילא. ואמר (תהלים ט) יי מלך עולם
 ועד. יי מלך לתתא. עולם באמצעיתא. ועד
 לעילא. דתמן ויעודא וקיומא ואשלימותא
 דכלא. מלך לעילא ימלוך לתתא.

רבי אבא אמר פל הני מאורות פלהו
 מתחברין ברקיע השמים. להאיר על
 הארץ לאנהרא על ארעא. מאן הוא רקיעא
 דנהיר על ארעא. הוי אימא דא נהר דנגיד

שְׁמַאִיר עַל הָאֲרֶץ? הוּא אֹמֵר,
זֶה נִהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן,
שְׁפָתוֹב וְנִהַר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּן.

בֹּא רֵא, פִּינּוֹן שְׁהִלְכְנָה
שׁוֹלְטֵת וּמוֹאֲרַת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, כָּל אוֹתָם
הַשָּׁמַיִם שְׁלֵמֶטָה וְצִבְאוֹתֵיהֶם,
כָּלֶם נוֹסְפִים בְּאוֹר. וְכוֹכְבִים
הַמְּמַנִּים עַל הָאֲרֶץ, כָּלֶם שׁוֹלְטִים
וּמַגְדִּילִים צְמָחִים וְעֵצִים, וְהָעוֹלָם
מִתְגַּדֵּל בְּכֻלָּם, וְאֶפְלוּ מִיָּם
וְדָגֵי הַיָּם כָּלֶם בְּגִדְלוֹת יִתְרָה.
וְכַמָּה שְׁלוּחֵי הַדִּין מְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם, בְּגִלְל שְׁפָלָם בְּחֻדוֹה
וּבְגִדְלוֹת יִתְרָה. כְּשֶׁהַחֻדוֹה
הִיא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ, אֶפְלוּ
אוֹתָם מִמְּנֵי הַשְּׁעָרִים, וְאֶפְלוּ
אוֹתָם מִבֵּית מְמַנֵּי הַנְּשִׁים [נ"א
מוֹקוֹם], כָּלֶם שְׁמָחִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם. וְתִינוּקוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים
לְהִשָּׁמֵר.

רַבִּי אַחָא אָמַר, וַיִּתֵּן אֱתָם
אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְכִשְׁכֹּלֶם
עוֹמְדִים בּוֹ, אִזְ חֻדוֹה זֶה עִם זֶה,
וְאִזְ הִלְכְנָה מִקְטִינָה אוֹרָה מִלְּפָנֵי
הַשָּׁמֶשׁ, וְכָל מָה שְׁנוֹטֵל כְּדִי
לְהָאִיר לָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב לְהָאִיר
עַל הָאֲרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (ישעיה
ו) וְהָיָה אוֹר הִלְכְנָה כְּאוֹר
הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה שְׁבַעֲתִים
כְּאוֹר שְׁבַעֲת הַיָּמִים. מָה זֶה
שְׁבַעֲת הַיָּמִים? אֵלֶּה אוֹתָם
שְׁבַעֲת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, אֵלֶּה אוֹתָם שְׁבַעֲת יְמֵי
הַמְּלוּאִים. מְלוּאִים וְדָאִי. מִשׁוּם
שְׁאוֹתוֹ זְמַן הַתְּבַשֵּׁם הָעוֹלָם
וְחֻזְרוֹ בְּשִׁלְמוֹתוֹ, וְלֹא נִפְגְּמַת
הִלְכְנָה בְּגִלְל הַנְּחֹשׁ הַרְעַ שְׁפָתוֹב
בּוֹ (משלי טו) וְנִגְנָן מִפְּרִיד אֶלּוּף.
וּמָתִי יִהְיֶה זֶה? בְּזְמַן שְׁפָתוֹב
הָהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וְנִפְיָק מֵעֵדֶן דְּכִתִּיב וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּן.

תָּא חַזִּי, פִּינּוֹן דְּסִיְהָרָא שְׁלֵטָא וְאִתְנַהֵר
מֵהָהוּא נִהָרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק. כָּל אֲנוּן
שְׁמִיָּא דְלִתְתָּא וְחִילִיְהוּן כְּלָהוּן אִתּוּסְפָן
נִהוּרָא. וְכִכְבִּיָּא דְמִמְנָן עַל אֶרְעָא כְּלָהוּ
שְׁלֵטִין וּמַגְדִּילִין צְמָחִים וְאִילָנִין. וְעֵלְמָא
אִתְרַבִּי בְּכָלָהוּ. וְאֶפְלוּ מִיָּא וְנוּנֵי יִמָּא כְּלָהוּ
בְּרַבּוֹ יִתִּיר. וְכַמָּה גְרִדִּינֵי נִימוּסִין שְׁאִטָן
בְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּכָלָהוּ בְּחֻדוֹה בְּרַבּוֹ חִילָא. כִּד
חֻדוֹה הוּא בְּבִי מְלָפָא אֶפְלוּ אֲנוּן מִבֵּי תְרַעֵי.
וְאֶפְלוּ אֲנוּן מִדְּבֵי טְרַנְשִׁי (נ"א טְרַנְשִׁי). כְּלָהוּ חֻדָן
וְשְׁטָאן בְּעֵלְמָא. וְרַבִּי דְעֵלְמָא בְּעֵינִין
לְאִסְתְּמָרָא.

רַבִּי אַחָא אָמַר. וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם. וְכִד כְּלָהוּן קְיִימִין בֵּיהּ כְּדִין
חֻדוֹתָא דָּא עִם דָּא, כְּדִין סִיְהָרָא אִזְעִירַת
נִהוּרָא מִקְמֵי שְׁמֶשׁא. כָּל מָה דְנִטִּיל בְּגִין
לְאִנְהָרָא לָהּ הָדָא הוּא דְכִתִּיב לְהָאִיר עַל
הָאֲרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר
הִלְכְנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה
שְׁבַעֲתִים כְּאוֹר שְׁבַעֲת הַיָּמִים. מָאן שְׁבַעֲת
הַיָּמִים. אֵלִין אֲנוּן שְׁבַעֲת יוֹמִין דְּבְרֵאשִׁית.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֵלִין אֲנוּן שְׁבַעֲת יְמֵי
הַמְּלוּאִים. מְלוּאִים וְדָאִי. בְּגִין דְּהָהוּא זְמַנָּא
אִתְבַּסֵּם עֵלְמָא וְאִתְהִדֵּר בְּאִשְׁלֵמוֹתֶיהָ וְלֹא
אִתְפָּגִים סִיְהָרָא בְּגִין חוּיָא בִישָׂא דְכִתִּיב בֵּיהּ
(משלי טו) וְנִגְנָן מִפְּרִיד אֶלּוּף. וְאִימְתִי יִהְיֶה דָּא
בְּזְמַנָּא דְכִתִּיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה.
וְכִדִּין כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד
וְשְׁמוֹ אֶחָד:

(ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה. וְאִזְ כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלֶיךָ מִיִּן תַּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגוֹנוּא דְלַעֲיָלָא. אֲנוּן עֲלָאֵי וְאֲנוּן תַּתְּאֵי. רַבִּי חֲזִיא אָמַר עֲלָאֵי אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמֵאֵי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה כְּמָה דְאֵת אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אֵלֶיךָ שְׂלִיחֵי עֲלָאִין דְּאֵתְחִזּוּן לְבַנֵּי נָשָׂא בְּחִזּוּ דְבַר נָשׁ. מִשְׁמַע דְּכֹתִיב יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאֵית אַחֲרֵינִין דְּלֹא אֵתְחִזּוּן אֲלֵא בְרוּחָא מִמֶּשׁ לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבַנֵּי נָשָׂא. (ד' טז ע"ב).

רַבִּין כֹּה לֹא כְּתוּב בְּאֵלּוּ לְמִינָהּ כְּמוֹ אֲוֹתָם אַחֲרֵים שְׂכָתוּב בְּהֵם וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ. הֵיכֵן שְׂאֵלוּ לֹא מִשְׁנֵים מִמִּינֵיהֶם לְעוֹלָמִים כְּאַחֲרֵים הֵלְלוּ שְׂלֵא כְּתוּב בְּהֵם לְמִינָהּ. וְאֵם תֹּאמַר, יֵשׁ בְּהֵם שְׂמִשְׁנֵים זֶה מִזֶּה - כִּף זֶה בּוֹדֵאֵי! שְׁהֲרֵי יֵשׁ בְּהֵם שְׂמִשְׁנֵים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה. מִשּׁוּם כִּף כְּתוּב וּמִשְׁם יִפְרֹד.

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֵת הַתַּיִנִּים הַגְּדֹלִים - אֵלּוּ לְוִיתָן וּבֵת זֹוגוֹ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֻשֶׁת - זֹו נֶפֶשׁ אוֹתָהּ הַחַיָּה שְׁהִיא רוֹמֶשֶׁת לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם. וְיֵמִי הִיא הַחַיָּה שְׁהִיא רוֹמֶשֶׁת? הָרִי אוֹמַר זֹו לֵילִית. אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם - שְׁהַמַּיִם מְגַדְלִים אוֹתָם. שְׂכַשְׂבָּא צַד הַדְּרוֹם, מִפְּשִׁירֵים הַמַּיִם וְשׁוֹפְעִים לְכָל הַצְּדָדִים, וְאַנְיוֹת הַיָּם הוֹלְכִים וְעוֹכְרִים, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תְּהִלִּים קד) שֵׁם אַנְיוֹת יִהְלַכּוּן לְוִיתָן זֶה יִצְרָת לְשַׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (קְהֵלֶת ט) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֵת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלֵהוּן מִשִּׁית גְּדַפִּין וְלֹא מִשְׁנֵינִין לְעַלְמִין. וּבְגִינֵי כִּף כְּתוּב לְמִינָהּ. מֵאֵי לְמִינָהּ. לְזַיִּנָּא דְלַעֲיָלָא.

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלֶיךָ מִיִּן תַּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגוֹנוּא דְלַעֲיָלָא. אֲנוּן עֲלָאֵי וְאֲנוּן תַּתְּאֵי. רַבִּי חֲזִיא אָמַר עֲלָאֵי אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמֵאֵי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה כְּמָה דְאֵת אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אֵלֶיךָ שְׂלִיחֵי עֲלָאִין דְּאֵתְחִזּוּן לְבַנֵּי נָשָׂא בְּחִזּוּ דְבַר נָשׁ. מִשְׁמַע דְּכֹתִיב יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאֵית אַחֲרֵינִין דְּלֹא אֵתְחִזּוּן אֲלֵא בְרוּחָא מִמֶּשׁ לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבַנֵּי נָשָׂא. (ד' טז ע"ב).

בְּגִינֵי כִּף לֹא כְּתוּב בְּאֵלִין לְמִינָהּ כְּמוֹ אֲוֹתָם אַחֲרֵינִין דְּכֹתִיב בְּהוּ וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ. בְּגִין דְּאֵלִין לֹא מִשְׁנֵינִין מִמִּינֵיהוּ לְעַלְמִין כְּהֵנִי אַחֲרֵינִין דְּלֹא כְּתוּב בְּהוּ לְמִינָהּ. וְאֵי תִימָא אֵית בְּהוּ דְּמִשְׁנֵינִין דָּא מִן דָּא. הַכִּי הוּא וְדֵאֵי דְהָא אֵית בְּהוּ דְּמִשְׁנֵינִין אֵלִין מֵאֵלִין בְּגִינֵי כִּף כְּתוּב וּמִשְׁם יִפְרֹד:

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֵת הַתַּיִנִּים הַגְּדֹלִים. אֵלִין לְוִיתָן וּבֵת זֹוגוֹ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֻשֶׁת. דָּא נֶפֶשׁ דְּהֵיא חַיָּה דְּאֵיהִי רוֹמֶשֶׁת לְדִ' סְטָרֵי עֲלָמָא. וּמֵאֵן אֵיהִי חַיָּה דְּאֵיהִי רוֹמֶשֶׁת. הָרִי אֵימָא דָּא לֵילִית. אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם. דְּמִיִּין מְגַדְלִין לְוִין. דְּכַד אֲתִי סְטָרָא דְּדְרוֹם שְׂרָאן מִיִּין וְנִגְדִין לְכָל סְטָרִין וְאַרְבֵּי יִמָּא אֲזֵלִין וְעַבְרִין כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים קד) שֵׁם אַנְיוֹת יִהְלַכּוּן לְוִיתָן זֶה יִצְרָת לְשַׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (קְהֵלֶת ט) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֵת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלֵהוּן מִשִּׁית גְּדַפִּין וְלֹא מִשְׁנֵינִין לְעַלְמִין. וּבְגִינֵי כִּף כְּתוּב לְמִינָהּ. מֵאֵי לְמִינָהּ. לְזַיִּנָּא דְלַעֲיָלָא.

ומשום כף כתוב למינהו. מה זה למינהו? למין שלמעלה, ואלה טסים ומשוטטים בעולם בשש, ורואים מעשי בני אדם ומעלים אותם למעלה, ועל זה כתוב (שם) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'. רבי חזקיה אמר, הרמשת? השורצת צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, רומש לילה. ועל זה (תהלים קד) בו תרמש כל חיתו יער. שכלם שולטים בשעה שהיא שולטת, ופוחחים שירה בשלשה צדדים של חצות הלילה, וזמורים שירה ולא שוקטים. ועל אלו כתוב המזכירים את ה' אל דמי לכם.

עמד רבי שמעון ואמר, מסתכל הייתי, שפשרצה הקדוש ברוך הוא לכרא אדם, הודעזעו כל העליונים והתחתונים, ויום הששי היה עולה בדרגותיו, עד שעלה רצון עליון והאיר תחלה כל האורות. ופתח שער המזרח, שהרי משם יוצא האור. והדרום הראה חזקי האור שירש מראש והתחזק במזרח. מזרח חזק את הצפון, והצפון התעורר והתפשט, וקרא בחיל גדול למערב להתקרב ולהשתתף עמו. אז מערב עלה בצפון ונקשר בו. אחר כך בא הדרום ואחז במערב, וסובבו אותו דרום וצפון, שהם גדרי הגן. אז המזרח קרב למערב, ומערב שרה בחדוה ובקש מפלם, ואמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. שיהיה כמו זה בארבעת הצדדים ומעלה ומטה. ומזרח נדבק במערב והוציא אותו. ועל זה שנינו, שאדם יצא ממקום בית המקדש.

עוד נעשה אדם, הקדוש ברוך הוא אמר לתחתונים הללו שבאו מצד שלמעלה. סוד השם הזה שהרי האדם כלול למעלה וכלול

ואלין טאסן ושאטן עלמא בשית וחקמאן עובדין דבני נשא וסלקין לון לעילא. ועל דא כתיב, (קהלת י) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'.

רבי חזקיה אמר הרומשת, השורצת מיבעי ליה. אלא פדאמרינן רמש ליליא. ועל

דא (תהלים קד) בו תרמוש כל חיתו יער. דכלהו

שלטאן בשעתא דאיהי שלטא. ופתחין

שירתא בתלת סטרין דפלגו ליליא. וזמרי

שירתא ולא משתפכי. ועל אלין כתיב, (ישעיה

סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם.

רבי שמעון קם ואמר מסתפל הוינא, דכד

בעא קדשא בריך הוא למברי אדם,

אודעזעו כל עלאין ותתאין. ויומא שתיתאה

היה סליק בדרגוי עד דסלקא רעותא עלאה

ונהיר שירותא דכל נהורין. ופתח תרעא

דמזרח דהא מתמן נהורא נפיק. ודרום אחמי

תוקפי דנהורא דרית מרישא ואתתקף

במזרח. מזרח אתקיף לצפון וצפון אתער

ואתפשט וקרי בחיל סגי למערב למקרב

ולאשתתפא בהדיה. פדין מערב סלקא בצפון

ואתקשר ביה. לבתר דרום אתיא ואחיד

במערב. וסחרין ליה דרום וצפון דאלין

גדרי גנתא. פדין מזרח קריב במערב ומערב

שריא בחדוה ובקאת מפלהו ואמר נעשה

אדם בצלמנו כדמותנו. דלהוי כגוונא דא

בארבע סטרין ועילא ותתא. ומזרח אתדבק

במערב ואפיק ליה. ועל דא תנינן אדם מאתר

דבית המקדש נפק.

הו נעשה אדם. קדשא בריך הוא אמר

לאלין תתאי דאתו מסטרא דלעילא. רזא

דשמא דא דסליק אדם. אדם מרזא סתימא

עלאה. אדם רזא דאתון. דהא אדם כליל

שעולה אדם. אדם מסוד נסתר עליון. אדם סוד האותיות.

למטה. אדם אחד למעלה למעלה.
 ם נסתר שהיא ם מלם רבה
 המשרה. ד' תחתון שנסתר
 במערב. וזה כללות שלמעלה
 ושלמטה. נתקן למעלה ונתקן
 למטה.

בשירדו האותיות הללו למטה
 כלם כאחד בשלמותו, נמצא זכר
 ונקבה, ונקבה נדבקה באחוריו,
 עד שהפיל עליו תרדמה וישן,
 והיה מטל במקום בית המקדש
 למטה.

ונסר אותו הקדוש ברוך הוא
 ותקן אותה כמו שמתקנים את
 הפלה והכניסה אליה. זהו שכתוב
 ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר
 תחתנה. ויקח אחת דוקא. בספרי
 הראשונים מצאנו, זו לילית
 ראשונה שהיתה עמו והתעברה ממנו,
 ולא היה כנגדו עור, כמו שכתוב ולאדם
 לא מצא עור כנגדו. מה זה עור? סמך. עד
 אותה שעה שכתוב לא טוב היות האדם
 לבדו אעשה לו עור כנגדו. בא ראה, אדם
 אחרון הכל היה, שכך ראוי להביא שלום
 על העולם.

עוד אמר רבי שמעון, כתוב וכל
 שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל
 עשב השדה טרם יצמח פי לא
 המטיר ה' אלהים על הארץ וגו'.
 וכל שיח השדה - אלו עצים
 גדולים שנגטעו אחר כך והיו
 קטנים.

בא ראה, אדם וחוה זה בצד זה
 נבראו. מה הטעם לא נבראו פנים
 בפנים? בגלל שכתוב פי לא
 המטיר ה' אלהים על הארץ,
 והזווג לא נמצא בתקונו פראוי.
 וכשנתקנה זו שלמטה וחרו
 להיות פנים בפנים, כן נמצא
 למעלה.

לעילא וכליל לתתא. אדם אחד לעילא
 לעילא. ם סתימא דאיהי ם מלם רבה
 המשרה. ד' תתאה דסתימא במערב. ודא
 כללא דלעילא ותתא. אתתקן לעילא אתתקן
 לתתא.

אלין אתוון פד נחתא לתתא כלהו כחדא
 באשלמותיה אשתכח דכר ונוקבא.
 ונוקבא בסטרוי אתדבקות. עד דאפיל עלויה
 שנתא ודמוך. והוה רמי באתר דבי מקדשא
 לתתא.

ונסר ליה קדשא בריך הוא ותקין לה פמה
 דמתקנין לכלה ואעלא ליה. הדא
 הוא דכתיב ויקח אחת מצלעותיו ויסגור
 בשר תחתנה. ויקח אחת דייקא. בספרי
 קדמאי אשפחנא דא לילית קדמיתא דהות
 עמיה ואתעברת מניה ולא הות לקיבליה
 עזר פמה דכתיב ולאדם לא מצא עזר
 כנגדו. מאי עזר סמך. עד ההיא שענתא
 דכתיב לא טוב היות האדם לבדו אעשה
 לו עזר כנגדו. תא חזי אדם בתראה
 דכלא הוה. דהכי אתחזי למיתי על עלמא
 שלים.

הו אמר רבי שמעון פתיב וכל שיח השדה
 טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה
 טרם יצמח פי לא המטיר ה' אלהים
 על הארץ וגו'. וכל שיח השדה אלין
 (דף זה ע"א) אילנין רברבין דנטיעו לבתר
 והו זעירין.

תא חזי, אדם וחוה דא בסטרא דדא
 אתבריאוו. מאי טעמא לא אתבריאוו

אנפין באנפין. בגין דכתיב פי לא המטיר

ה' אלהים על הארץ וזווגא לא אשתכח בתקוניה פדקא יאות. וכד
 אתתקן האי דלתתא ואתהדרו אנפין באנפין כדין אשתכח לעילא.

בַּמִּזְבֵּחַ מִן הַמִּשְׁפָּן דְּכַתִּיב, (שמות מ) הוּקַם
 הַמִּשְׁפָּן בְּגִין דְּמִשְׁפָּן אַחְרָא אַתְּקַם
 עִמֵּיהּ. וְעַד לָא אַתְּקַם לְתַתָּא לָא אַתְּקַם
 לְעֵילָא. אוּף הָכָא כַּד אַתְּתַקַּם לְתַתָּא אַתְּתַקַּם
 לְעֵילָא. וּבְגִין דְּעַד כְּעַן לָא אַתְּתַקַּן לְעֵילָא
 לָא אַתְּבְּרִיא אוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וּקְרָא אוּכַח
 דְּכַתִּיב כִּי לָא הַמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ.
 וּבְגִינֵי כֹף וְאָדָם אִין דְּלֹא הוּהוּ בְּתַקוּנֵיהּ.

וְכַד אַשְׁתַּלִּימַת חוּהוּ אַשְׁתַּלִּים אָדָם. וְקַדָּם
 לְכֹן לָא אַשְׁתַּלִּים. וְרוּזָא דָא דְּעַד כְּעַן
 לָא אִית אֶת סִמְךָ בְּפִרְשָׁתָא. וְאַף עַל גַּב
 דְּחִבְרִיא אִמְרוּ. אֲבָל סִמְךָ דָא עֲזָר. וְדָא עֲזָר
 דְּלְעֵילָא דְּאִתְהִדֵּר לְעֵילָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין דְּכַר
 וְנוּקְבָא. אִסְתַּמַּךְ דָא לְקַבֵּל דָא וְדָא. (תהלים קיא)
 סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים בְּאַמַּת וַיִּשְׂר.
 סְמוּכִים, דָא דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאַנּוּן סְמוּכִים
 כְּחֻדָּא (נ"א דְּאַנּוּן סְמוּכִים עוֹלָם תַּתָּאָה בְּעוֹלָם עֲלָאָה דְּעַד לָא אַתְּתַקַּן
 עוֹלָם תַּתָּאָה לָא אַתְּתַקַּן הוּוּא עוֹלָם דְּקַמְרָן) (הא עוֹלָם דְּקַמְרָן אִמְרָן
 תַּלְיָא בְּעוֹלָם דְּלַתְתָּא וְכַד לָא אַתְּתַקַּן עוֹלָם דְּלַתְתָּא לָא אַתְּתַקַּן הוּוּא
 עוֹלָם דְּקַמְרָן).

כִּי לָא הַמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. דְּהָא
 דָא בְּדָא סְמִיךְ. וְעוֹלָם דָא תַּתָּאָה כַּד
 אַתְּתַקַּן וְאִתְהִדֵּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין וְאַתְּתַקַּנוּ
 אַשְׁתַּכַּח סִמְךָ לְעֵילָא. דְּהָא מְקַדְּמַת דְּנָא לָא
 הוּהוּ עוּבְדָא בְּתַקוּנָא (נ"א עוֹלָם בְּתַקוּנֵיהּ) בְּגִין דְּלֹא
 הַמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְדָא כְּדָא תַּלְיָא.
 מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ דָא
 תַּקוּנָא דְּלַתְתָּא לְבַתֵּר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל
 פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ דָא
 תִּיאוּבְתָא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. דְּכַר אַחַר
 מְאִי טַעֲמָא לָא הַמְטִיר בְּגִין דְּלֹא אַשְׁתַּכַּח
 תַּקוּנָא דְּיַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ. וְעַל דָא מִן אֲרַעָא
 תַּתָּאָה אַתְעַר עוּבְדָא לְעֵילָא.

מַה פְּתוּב אַחְרֵינוּ? וְאֵד יַעֲלֶה מִן
 הָאָרֶץ, זֶה תַּקוּן שְׁלֵמָה. אַחַר כֵּן,
 וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאֵד
 יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ - זוּ הַשְׁתַּקְּקוּת
 הַנִּקְבָּה לְזַכֵּר. דְּכַר אַחַר, מַה
 הַטַּעַם לָא הַמְטִיר? בְּגִלְל שְׁלֵא
 נִמְצָא תַּקוּן שְׁיַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ. וְעַל
 זֶה מִן הָאָרֶץ הַתַּחְתּוּנָה הַתְעוּרָה
 מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה.

בא ראה, עשן עולה מן הארץ בהתחלה וענן מתעורר, והכל מתחבר אחר כך זה בזה. כמו זה עשן הקרבן מתעורר מלמטה ועושה שלמות למעלה, ומתחבר הכל זה בזה, ונשלמים כמו זה למעלה. התעוררות מתחילה מלמטה, ואחר כך הכל נשלם. ואלמלא שכנסת ישדאל מתחילה בהתעוררות בהתחלה, לא יתעורר כנגדה אותו שלמעלה. ובהשתוקקות שלמטה נשלם למעלה.

רבי אבא אמר, למה כתוב ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע? עץ החיים הרי שנינו שמהלך חמש מאה שנים היה, וכל מימי בראשית נחלקים תחתיו. עץ החיים ממש באמצע הגן, והוא לוקח כל מימי בראשית ונחלקים תחתיו.

שדרי אותו נהר (בינה) ששופע ויוצא, הוא שורה על אותו הגן ונכנס בו, ומשם נחלקים המים לכמה צדדים. ואותו הגן לוקח הכל, ואחר כך יוצאים ממנה ונחלקים לכמה נחלים למטה, כמו שנאמר (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי. כמו שיוצאים מאותו עולם עליון ומשקה את אותם הרים עליונים של אפרסמון וכו'. אחר כך פשמייעים לעץ החיים, נחלקים תחתיו בכל צד כפי דרכו.

ועץ הדעת טוב ורע - למה נקרא כך, שדרי עץ זה אינו באמצע? אבל עץ הדעת טוב ורע מהו? אלא בגלל שיונק משני צדדים ויודע אותם כמי שיונק מתוך ומר, ובגלל שיונק משני צדדים ויודע אותם ושורה בתוכם נקרא כך טוב ורע. וכל אותם נטיעות שורים עליהם.

ובו אחוזים נטיעות אחרות

תא חזי, תננא סליק מן ארעא בקדמיתא. ועננא אתער. וכלא אתחבר לבתר דא בדא. כגוונא דא תננא דקרבנא אתער מתתא ועביד שלימו לעילא ואתחבר פלא דא בדא ואתלימו כגוונא דא לעילא. אתערוותא שרי מתתא ולבתר אשתלים פלא. ואלמלא דכנסת ישראל שריא באתערוותא בקדמיתא, לא אתער לקבלה ההוא דלעילא. ובתיאובתא דלתתא אשתלים לעילא.

רבי אבא אמר אמאי כתיב ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע. עץ החיים תא תנינן דמהלך חמש מאה שנים היה. וכל מימיו דבראשית מתפלגין תחותיו. עץ החיים במציעות דגנתא ממש והוא נטיל כל מימיו דבראשית ומתפלגין תחותיו.

דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק הוא שריא על ההוא גנתא ועייל ביה ומתמן מתפלגין מיא לכמה סטריין. ונטיל פלא ההיא גנתא. ולבתר נפקי מינה ומתפלגין לכמה נחלין לתתא כמה דאת אמר, ישקו כל חיתו שדי. כמה דנפקין מההוא עלמא עלאה ואשקי לאנון טורין עלאין דאפרסמונא דכנא. לבתר פד מטאן לעץ החיים מתפלגין תחותיו בכל סטר כפום ארחוי.

ועץ הדעת טוב ורע אמאי אקרי הכי. דהא עץ דא לאו איהו באמצעיתא. אבל עץ הדעת טוב ורע מאי הוא. אלא בגין דינקא מתרין סטריין וידע לון כמאן דיניק מתקא ומריא. ובגין דינקא מתרין סטריין וידע לון ושריא כגווייהו אקרי הכי טוב ורע. וכל אנון נטיעין שריין עלייהו.

וביה אחידן נטיעין אתרנין עלאין ואנון אקרון ארזי לבנון. מאן אנון ארזי

לְבַנוּן. אֲנוּן שִׁית יוֹמִין עֲלָאִין שֵׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית דְּקָאֲמַרְן. אַרְזֵי לְבַנוּן אֲשֶׁר נִטְעוּ.
 נְטִיעוֹת וַדָּאֵי דְאַתְקִימוּ לְבִתְרָה. מִכָּאֵן
 וְלִהְלָאָה סִמְךָ מָאִי הִיא וְיִסְגּוּר בְּשֶׁר תַּחְתְּנָה.
 בְּסִטְרוֹי הָהּ. וְהוּהָ דָא בְּסִטְרוֹי דְדָא. וַדָּאֵי
 עֲקָרָן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל (דף לח ע"ב) לֹון
 בְּאַתְרַ אַחְרָא וְאַתְהִדְרוּ אֲנַפִּין בְּאַנַפִּין
 לְקִיּוּמָא. כְּגוּוֹנָא דָא סְמִיכָן עֲלִמִין. עֲקָרָן
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתְרַ אַחְרָא
 וְאַתְקִימוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מְנַלָן דְּאָדָם וְחַוְהָ נְטִיעִין
 הוּו. דְּכִתִּיב, (ישעיה ס) נִצָּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה
 יָדָי לְהַתְּפָאֵר. מַעֲשֵׂה יָדָי דִּיִּיקָא. דְּלֹא
 אֲשַׁתְּדִלוּ בְּהוּן בְּרִיִין אַחְרַנִין. וְכִתִּיב, (ישעיה יז)
 בְּיוֹם נְטִיעָה תִּשְׁגְּשְׁגִי דְכִהֵּוּא יוֹמָא דְאַתְנַטְעוּ
 בְּעֲלָמָא סְרַחוּ. תַּנּוּן הַנְּטִיעוֹת פְּקַרְנֵי חֲגָבִים
 הוּו וְנַהוּרָא דְלֵהוּן דְּקִיק וְלֹא הוּו נַהֲרִין. כִּיּוֹן
 דְּאַתְנַטְעוּ וְאַתְתְּקִנוּ. אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוּרָא
 וְאַקְרוּן אַרְזֵי לְבַנוּן. וְאָדָם וְחַוְהָ עַד דְּאַתְנַטְעוּ
 לֹא אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְלֹא סְלִיקוּ רִיחָא וַדָּאֵי.
 אַתְעַקְרוּ וְאַשְׁתִּילוּ וְאַתְתְּקִנוּ כְּדָקָא יְאוּת:

וַיְצַו יי אֱלֹהִים. הָא תַּנְיִנָן לִית צו אֶלָא עֲבוּדָה
 זָרָה. יי זו בְּרַפְתַּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים אֱלוּ
 הַדְּיִינִין. עַל הָאָדָם זו שְׁפִיכוֹת דְּמִים. לֹאמַר
 זו גְלוּי עֲרִיוֹת. מִכָּל עֵץ הֶגֶן וְלֹא גֹזֵל. אֶכֶל
 תֹאכֵל וְלֹא אֶכֶר מִן הַחַי וְשִׁפִּיר.

מִכָּר עֵץ הֶגֶן אֶכֶל תֹאכֵל. דְּשִׁרְיָא לִיה פְּלֹא
 דְּלִיכְלִינְהוּ בִּיחודָא. דְּהָא חֲזִינָן
 אַבְרָהָם אֶכֶל, יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְכָל נְבִיאִים אֶכְלוּ
 וְחָיו. אֶכֶל אֵילָנָא דָא אֵילָנָא דְמוֹתָא אִיהוּ (כְּמָה
 דְּכִתִּיב וּמַעַן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ) מֵאֵן דְּנִטְיִיל לִיה
 בְּלַחֲדוּי מִיִּית. דְּהָא סְמָא דְמוֹתָא נְטִיל (בְּגִין
 מִי שְׁנוּטִלוּ לְבָדוּ - מֵת, שְׁהָרִי סַם הַמָּוֶת נָטַל [בְּגִלָּל שְׁהוּא מִפְּרִדוּ מִתְּהִיבִים]. וְעַל זֶה כִּי בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמֶּנּוּ

עֲלִיוֹנוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים אַרְזֵי
 הַלְבַּנוּן. מִי הֵם אַרְזֵי לְבַנוּן?
 אוֹתָם שֵׁשֶׁה יָמִים עֲלִיוֹנִים, שֵׁשֶׁת
 יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁאֲמַרְנָה. אַרְזֵי
 לְבַנוּן אֲשֶׁר נִטְעוּ, נְטִיעוֹת וַדָּאֵי
 שֶׁהִתְקִימוּ אַחַר כָּף. מִכָּאֵן
 וְלִהְלָאָה סִמְךָ. מֵהִי וְיִסְגּוּר בְּשֶׁר
 תַּחְתְּנָה? בְּצִדּוֹ הִיתָה, וְהִיזָה זֶה
 בְּצִדּוֹ זֶה. וַדָּאֵי עֲקָר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל אוֹתָם בְּמִקּוֹם
 אַחַר, וְחֲזָרוּ לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים
 לְקִיּוּם. כְּמוֹ זֶה סְמוּכִים
 הַעוֹלָמוֹת. עֲקָר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל אוֹתָם בְּמִקּוֹם
 אַחַר וְהִתְקִימוּ בְּקִיּוּם שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, מִנֵּין לָנוּ שְׁאָדָם
 וְחַוְהָ הֵיוּ נְטִיעִים? שְׁכַתוּב (ישעיה
 ס) נִצָּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדָי
 לְהַתְּפָאֵר. דְּוָקָא מַעֲשֵׂה יָדָי, שְׁלֹא
 הַשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵם בְּרִיוֹת אַחְרוֹת,
 וְכַתוּב (שם יז) בְּיוֹם נְטִיעָה
 תִּשְׁגְּשְׁגִי. שְׁבִאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַנְטְעוּ
 בְּעוֹלָם, סְרַחוּ. שְׁנִינּוּ, הַנְּטִיעוֹת
 הֵיוּ פְּקַרְנֵי חֲגָבִים וְאוֹרָם דְּקִיק
 וְלֹא הֵיוּ מְאִירִים. כִּיּוֹן שְׁנַנְטְעוּ
 וְנַתְּקִנוּ, הַתְּרַבּוּ בְּאוֹר וְנִקְרָאוּ
 אַרְזֵי לְבַנוּן. וְאָדָם וְחַוְהָ עַד
 שְׁנַנְטְעוּ, לֹא הַתְּרַבּוּ בְּאוֹר וְלֹא
 הֵעֲלוּ רִיחַ בְּוַדָּאֵי. נְעַקְרוּ וְנִשְׁתַּלּוּ
 וְנַתְּקִנוּ כְּרָאוּי.

וַיְצַו ה' אֱלֹהִים. הָרִי שְׁנִינּוּ, אֵין
 צו אֶלָא עֲבוּדָה זָרָה. ה' - זו
 בְּרַפְתַּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים - אֱלוּ
 הַדְּיִינִים. עַל הָאָדָם - זו שְׁפִיכַת
 דְּמִים. לֹאמַר - זו גְלוּי עֲרִיוֹת.
 מִכָּל עֵץ הֶגֶן - וְלֹא גֹזֵל. אֶכֶל
 תֹאכֵל - וְלֹא אֶכֶר מִן הַחַי, וְיִפְהָ.
 מִכָּר עֵץ הֶגֶן אֶכֶל תֹאכֵל -
 שֶׁהִתִּיר לוֹ הַפֶּל לְאֶכְלָם יַחַד.
 שְׁהָרִי רְאִינוּ אַבְרָהָם אֶכֶל, יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב וְכָל הַנְּבִיאִים אֶכְלוּ וְחָיוּ.
 אֶכֶל עֵץ זֶה, עֵץ הַמָּוֶת הוּא [כְּמוֹ
 שְׁכַתוּב וּמַעַן הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ].

מות תמות, בגלל שפפריד הנטיעות.

רבי יהודה שאל את רבי שמעון, זה ששנינו, אדם הראשון היה מושף בערלתו, מה זה? אמר לו, שהפריד ברית קדש ממקומו ומחלקו, ודאי שהיה מושף בערלה. ועוב ברית קדש ודבק בערלה והתפתה בדבר הנחש. ומפרי העץ - זו אשה. לא תאכל ממנו - בגלל שפכתוב (משלי ה) רגליה ירדות מות שאול צעדיה יתמכו. וכזה היה פרי, שהרי באחר לא היה פרי. פי כיום אכלה ממנו מות תמות - בגלל שעץ המות היה, כמו שאמרנו שפכתוב רגליה ירדות מות.

[והנחש היה ערום מכל חית השדה] רבי יוסי אמר, האילן הזה שאמרנו היה משקה מלמעלה, והתגדל והיה שמח, כמו שגאמר ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. הגן זה אשה. ונהר זה היה נכנס בה ומשקה אותה והיה הפל אחד [ואוה/ אחד ושמו אחד]. שהרי משם ולמטה הוא פרוה, שפכתוב ומשם יפרד.

והנחש, רבי יצחק אמר זה יצר הרע. רבי יהודה אמר נחש ממש. באו לפני רבי שמעון. אמר להם, ודאי הכל אחד, וסמא"ל היה, ונראה על נחש וצלמו. שנחש זה הוא שטן, והפל אחד.

שנינו, באותה שעה ירד סמא"ל מהשמים רכוב על נחש זה, וצלמו היו רואים כל הבריות ובורחים ממנו. והגיעו לאשה בדברים וגרמו מות לעולם. ודאי בחכמה הביא סמא"ל קלות על העולם, וחבל את האילן הקדמון שברא הקדוש ברוך הוא בעולם, ודבר זה היה תלוי על סמא"ל,

דאיהו ספריש ליה מן חיון). ועל דא כי ביום אכלה ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיעין.

רבי יהודה שאל לרבי שמעון, הא דתנינן אדם הראשון מושף בערלתו הוה, מאי הוא. אמר ליה דפריש ברית קדש מאתריה ומחולקיה. ודאי מושף בערלה הוה. ושבק ברית קדש ודבק בערלה ואתפתה במלה דנחש. ומפרי העץ דא אתתא. לא תאכל ממנו בגין דכתיב, (משלי ה) רגליה ירדות מות שאול צעדיה יתמכו. ובהאי הוי פרי, דהא באחרא לא הוי פרי. פי כיום אכלה ממנו מות תמות. בגין דא דאילנא דמותא הוי כדקאמרן. דכתיב רגליה ירדות מות:

[והנחש היה ערום מכל חית השדה] רבי יוסי אמר האי אילנא דקא אמרן הוה מתשקי מלעילא ואתרבי והוה חדי כמא דאת אמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. הגן דא אתתא. ונהר דא הוה עייל ביה ואשקי ליה והוה כלא חד [וכדן יי אחד ושמו אחד]. דהא מתמן ולתתא איהו פירוהא דכתיב ומשם יפרד.

והנחש. רבי יצחק אמר דא יצר הרע. רבי יהודה אמר נחש ממש. אתו לקמיה דרבי שמעון. אמר לון ודאי כלא חד. וסמא"ל הוה ואתחזי על נחש וצולמיה. דנחש דא איהו שטן וכלא חד.

תנינא בההיא שעתא נחת סמא"ל מן שמיא רכיב על נחש דא וצולמיה הוו חמאן פל ברין וערקן מגייה. ומטו לגבי אתתא במלין וגרימו מותא לעלמא. ודאי בחכמה אייתי סמא"ל לווטין על עלמא וחבל אילנא קדמא דברא קדשא בריה דא בעלמא. ומלה דא הוי תלי על סמא"ל עד דאתא אילנא אחרא קדישא דאיהו יעקב ונטל מגייה

בְּרַכָּאן דְּלֵא יִתְבַּרַךְ סמא"ל לְעֵילָא וְעָשׂוּ
 לְתַתָּא. דְּהָא יַעֲקֹב דְּוַגְמָא דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה
 (וְשׁוֹפְרִיָּה) דְּיַעֲקֹב שׁוֹפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה.
 וְעַל דָּא כְּמָה דְּמִנְע סמא"ל בְּרַכָּאן מְאִילָנָא
 קְדָמָא. הָכִי נָמִי מִנְע יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אִילָנָא
 דְּוַגְמָא דְּאָדָם מְסמא"ל בְּרַכָּאן מְלֵעִילָא
 וּמַתָּתָא. וְיַעֲקֹב דִּידִיָּה נְטִיל בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא
 (בראשית לב) וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.

בְּתִיב וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם דָּא יֵצֵר הָרַע דָּא
 מְלֵאף הַמּוֹת. וּבְגִין דְּנִחַשׁ אִיהוּ מְלֵאף
 הַמּוֹת גְּרָם מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְדָא הוּא רְזָא
 דְּכְתִיב, (בראשית ו) קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. דָּא הוּא
 קָצָא דְּכָל בְּשָׂרָא דְּנְטִיל נְשַׁמְתָּא לְכָל בְּשָׂרָא
 וְאִקְרִי הָכִי.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד)

נְשַׁמְתַּת הַזְּכָר, מִן הַזְּכָר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן
 הַנְּקֵבָה. וְהֵינּוּ דְקָא אֲזִיל נַחֵשׁ בְּתַרְהַ
 דְּחַוָּה. אָמַר, הוּאִיל וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצָּפוֹן
 אֲסִיתְנָה מְהֵרָה. וּמְאִי הַסְתָּה הָוָה, מְשׁוּם דְּבָא
 עָלֶיָּה. שְׁאַלוּ תְלַמִּידוּי, עוֹבְדָא הֵיכִי הָוָה.
 אָמַר לָהֶם, סמ"אל הָרַשַׁע קָשָׁר עִם כָּל
 צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ. מְשׁוּם דְּאָמַר קְדָשָׁא
 בְּרִיף הוּא, וִרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם.
 אָמַר, הֵיאָף אוּכַל לְהַחְטִיאוּ וּלְגַרְשׁוּ מִלְּפָנָיו.
 יִרְדַּע עִם כָּל חַיִּילוֹתָיו וּבִיקֵשׁ לוֹ בְּאַרְצָא חֵבֵר
 כְּמוֹתוֹ וּמִנּוּ נַחֵשׁ, וְהָיָה לוֹ דְמוֹת גָּמֶל. רַכֵּב
 עָלָיו וּבָא לוֹ אֲצֵל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, אָף פִּי
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן. אָמַר
 אֲבָקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כְּדִי שְׁתַּגְרַע הִיא.
 אָמְרָה, לֹא מִנְעֵנּוּ אֵלָא מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר
 בְּתוֹךְ הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא
 תִּגְעוּ בוֹ פֶּן תָּמוּתוּן. וְהוֹסִיפָה בִּי דְבָרִים,
 אָמְרָה מְפָרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן אָמַר

עַד שְׂבָא אֵילָן אַחַר קְדוּשׁ, שְׁהוּא
 יַעֲקֹב, וְנִטְל מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת שְׂלֵא
 יִתְבַּרַךְ סמא"ל לְמַעְלָה וְעָשׂוּ
 לְמַטָּה. שְׁהָרִי יַעֲקֹב דְּגִמַּת אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן הָיָה (וְהָיָה), שְׁיַעֲקֹב יְפִי
 שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה. וְעַל זֶה,
 כְּמוֹ שְׁמִנְע סמא"ל בְּרֻכּוֹת
 מְהֵאֵילָן הָרֵאשׁוֹן, כִּף גַּם מִנְע
 יַעֲקֹב שְׁהוּא אֵילָן, דְּגִמַּת אָדָם
 מְסמא"ל, בְּרֻכּוֹת מְלַמְעָלָה
 וּמְלַמְטָה. וְיַעֲקֹב לְקַח אֶת שְׁלוֹ
 כָּפָל, וְעַל זֶה (בראשית לב) וַיֹּאבֶק
 אִישׁ עִמּוֹ.

כְּתוּב וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם, זֶה יֵצֵר
 הָרַע, זֶה מְלֵאף הַמּוֹת. וּמְשׁוּם
 שְׁהִנְחֵשׁ הוּא מְלֵאף הַמּוֹת, גְּרָם
 מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ סוּד
 שְׁכַתּוּב (שם ו) קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא
 לְפָנַי. זֶהוּ קָץ שֶׁל כָּל בָּשָׂר
 שְׁנוֹטֵל הַנְּשַׁמָּה לְכָל בָּשָׂר, וְנִקְרָא
 כִּף.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד)
 ספר הבהיר

נְשַׁמְתַּת הַזְּכָר מִן הַזְּכָר, וְנִשְׁמַת
 הַנְּקֵבָה מִן הַנְּקֵבָה, וְהֵינּוּ שְׁהִלֵּף
 הַנְּחֵשׁ אַחֲרֵי חַוָּה. אָמַר: הוּאִיל
 וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצָּפוֹן, אֲסִיתְנָה
 מְהֵרָה. וּמָה הַהֲסְתָּה שְׁהִיתָה?
 מְשׁוּם שְׂבָא עָלֶיָּה. שְׁאַלוּ
 תְלַמִּידוּי: אֵיךְ הָיָה הַמַּעֲשֵׂה?
 אָמַר לָהֶם: סמא"ל הָרַשַׁע קָשָׁר
 עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ,
 מְשׁוּם שְׂאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וִרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם.
 אָמַר, הֵיאָף אוּכַל לְהַחְטִיאוּ
 וּלְגַרְשׁוּ מִלְּפָנָיו? יִרְדַּע עִם כָּל
 חַיִּילוֹתָיו וּבִקֵּשׁ לוֹ בְּאַרְצָא חֵבֵר
 כְּמוֹתוֹ. וּמִי הוּא? נַחֵשׁ, וְהָיָה לוֹ
 דְמוֹת גָּמֶל. רַכֵּב עָלָיו וּבָא לוֹ
 אֲצֵל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ: אָף פִּי
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ
 הַגֶּן. אָמַר, אֲבָקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף,
 כְּדִי שְׁתַּגְרַע הִיא. אָמְרָה: לֹא
 מִנְעֵנּוּ אֵלָא - מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר

אָמְרָה לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאָנִי לַחֲטוּא לְפָנֶיךָ. הַבֵּיא שְׁלֹשָׁתָם וַגְּזַר עֲלֵיהֶן גְּזֵרוֹת דִּין תְּשַׁעָה וּשְׁלֹשִׁים קְלָלוֹת וּמּוֹת, וְהַפִּיל סַמ"ל וְאֵת הַפֶּת שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קִדּוּשָׁתָן מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נְחָשׁ וְאִירְרוּ מִכָּל חַיָּה וּמִכָּל בְּהֵמָה וּפְקַד עָלָיו שְׂהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שְׁבַע שָׁנִים.

ע"כ: (ער כאן מהחשמטות)

וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אָף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר. בְּאֵף פִּתַּח וְאָף אֲטִיל בְּעֵלְמָא. אָמַר לָהּ (דף לו ע"א) לְאַתְתָּא בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא וְדָאִי. אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְהֵייתֶם פְּאֵלָהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע. דְּהָא אִיהוּ הַכִּי הוּי אֱלֹהִים שְׁמִיָּה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וְעַל דָּא וְהֵייתֶם פְּאֵלָהִים יוֹדְעֵי וָגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָא אָמַר הַכִּי. דְּאֵלוֹ אָמַר בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא, יְאוּת הָהּ. כִּי הוּא פְּגָרְזָן בִּיד הַחוּצָב בּוּ. אֲבָל לֹא אָמַר אֱלָא מְאִילָנָא דָּא אֲכָל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדִין בְּרָא עֵלְמָא, וְכָל אוּמָן סָנִי לְחַבְרִיָּה, אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְאִתּוֹן תְּהוֹן בְּרָאן עֵלְמִין. וְעַל דָּא כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי כִּיּוֹם אֲכָלְכֶם מִמְּנוֹ וָגו' וּבְגִין דְּאִיהוּ יָדַע דָּא אִפְקִיד לְכוּ עֲלֵיהָ דְלָא תִּיכְלוּ מִנֶּיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּכֵלָא מְלִילוֹ שְׁקָרָא. בְּשִׁירוּתָא דְאִמְרוּ שְׁקָרָא הָהּ. דְּכַתִּיב אָף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכַל מִכָּל עֵץ הַגֶּן. וְלֹא הָכִי. דְּהָא כְּתִיב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכָל תֹּאכַל וְכִלְהוּ שְׁרָא לִיהָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תְּגִינָן דְּפְקִיד לִיהָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲבוּדָה זָרָה דְּכַתִּיב וַיִּצְו. יְיָ עַל בְּרַפְתָּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים עַל הַדִּינִין. עַל הָאָדָם עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים. לֵאמֹר עַל גְּלוֹי עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הָווּ

הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאָנִי לַחֲטוּא לְפָנֶיךָ. הַבֵּיא שְׁלֹשָׁתָם וַגְּזַר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת דִּין. תְּשַׁעָה וּשְׁלֹשִׁים קְלָלוֹת וּמּוֹת, וְהַפִּיל סַמ"ל וְאֵת הַפֶּת שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קִדְשָׁתָם מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נְחָשׁ, וְאִירְרוּ מִכָּל חַיָּה וּמִכָּל בְּהֵמָה, וּפְקַד עָלָיו שְׂהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שְׁבַע שָׁנִים: ע"כ.

וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אָף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּאֵף פִּתַּח וְאָף הֲטִיל בְּעוֹלָם. אָמַר לָהּ לֹא אִשָּׁה, בְּאִילָן זֶה בְּרָא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְדָאִי אֵת הָעוֹלָם, אֲכָלוּ מִמְּנוֹ וְהֵייתֶם פְּאֵלָהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרָע. שְׂהִירֵי הוּא כֶּף הוּא אֱלֹהִים שְׁמוֹ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְעַל זֶה וְהֵייתֶם פְּאֵלָהִים יוֹדְעֵי וָגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא אָמַר כֶּף, שְׂאֵלוֹ אָמַר בְּאִילָן זֶה בְּרָא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, נֶאֱדָה הִיא, כִּי הוּא פְּגָרְזָן בִּיד הַחוּצָב בּוּ. אֲבָל לֹא אָמַר אֱלָא, מְאִילָן זֶה אֲכָל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִזּוּ בְּרָא אֵת הָעוֹלָם, וְכָל אִמָּן שׁוֹנָא אֵת חַבְרוּ, אֲכָלוּ מִמְּנוֹ וְאִתָּם תְּהִיוּ בּוֹרְאֵי עוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי כִּיּוֹם אֲכָלְכֶם מִמְּנוֹ וָגו', וּמִשׁוּם שֶׁהוּא יָדַע אֵת זֶה, צְנָה אֶתְכֶם עָלָיו שְׂלֵא תֹאכְלוּ מִמְּנוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל דְּבָרוֹ שְׁקָר. בְּתַחֲלָה שְׁאִמְרוּ שְׁקָר הִיא - שְׁכַתוּב אָף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן, וְלֹא כֶּף, שְׂהִירֵי כְּתוּב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכָל תֹּאכַל, וְכָלֵם הַתִּיר לוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִרִי שְׁגִינּוּ שְׂצוּנָה אוֹתוֹ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל עֲבוּדָה זָרָה, שְׁכַתוּב וַיִּצְו. ה' - עַל בְּרַכְתָּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים - עַל הַדִּינִים. עַל הָאָדָם - עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים. לֵאמֹר - עַל גְּלוֹי עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הָווּ

עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הָווּ

היו בעולם שהוא צריך זה? אלא ודאי הכל על האילן הזה היה. משום שבו אחוזים כל המצוות הללו. שכל מי שנוטל אותו בלבדו, עושה פרוה. ונוטל אותו באוכלוסים שלמטה שאחוזים בו, ונטל עבודה זרה ושפיכות דמים וגלוי עריות. עבודה זרה באותם גדולים ממנים. שפיכות דמים תלויים באילן הזה שהוא בצד גבורה. וסמא"ל ממנה על זה. גלוי עריות אשה היא, ואשה נקראת, ואסור לזמן את האשה בלבדה אלא עם בעלה שלא יהיה חשוד בגלוי עריות. ועל זה בכלם הצטוו באילן הזה. פיון שאכל ממנו, עבר בכלם, שהרי הכל אחוז בו.

רבי יהודה אמר, ודאי דבר זה כף הוא, שאסור להתיחד עם אשה בלבדה אלא אם פן בעלה עמה. מה עשה אותו רשע? אמר, הרי הגעתי לאילן הזה ולא מתתי, גם את קרבי וגעתי בידו ולא תמותי. ודבר זה הוא הוסיף לה מעצמו.

מיד ותרא האשה כי טוב וגו'. במה ראתה? אמר רבי יצחק, אותו אילן [שדה] העלה ריחות, כמו שנאמר (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו ה'. ובגלל אותו ריח שהיה עולה, חמדה אותו לאכל ממנו. רבי יוסי אמר, ראיה היתה. אמר לו רבי יהודה, והרי כתוב ותפקחנה עיני שניהם? אמר לו, ראיה זו בשעור של האילן לקחה אותו [נ"א שעור הלב היתה], שכתוב ותרא האשה דוקא. ותרא האשה כי טוב - ראתה ולא ראתה. כי טוב - ראתה פי טוב ולא התישבה בו. מה כתוב אחר כך? ותקח מפריו, ולא כתוב ותקח ממנו. והיא נדבקה במקום המות, וגרמה לכל

בעלמא דאיהו אצטריך דא. אלא ודאי כלא על האי אילנא הוה.

בגין דביה אחידן כל אלין פקודין. דכל מאן דנטיל ליה בלחודוי עביד פרישו. ונטיל ליה באוכלוסין דלתתא דאחידן ביה. ונטיל עבודה זרה ושפיכות דמים וגלוי עריות. עבודה זרה באנון רברבי ממנן. שפיכות דמים בהאי אילנא תליין דאיהו בסטר גבורה. וסמא"ל אתפקד על דא. גלוי עריות אשה היא ואנתתא אקרי. ואסיר לזמנא לאנתתא בלחודהא אלא עם בעלה דלא יהא חשוד בגלוי עריות. ועל דא בכלהו אתפקד בהאי אילנא. פיון דאכל מגיה בכלהו עבר, דהא כלא אחיד ביה.

רבי יהודה אמר ודאי מלה דא הכי הוא. דאסיר לאתיחדא עם אנתתא בלחודהא אלא אם פן בעלה עמה. מה עבד ההוא רשע. אמר הא מטיתי להאי אילנא ולא מתי אוף את קרבי ומטי בידך ביה ולא תמות. ומלה דא הוא אוסיף לה מגרמיה.

מיד ותרא האשה כי טוב וגו'. במה חמאת. אמר רבי יצחק ההוא אילנא (שדה) סליק ריחין פמה דאת אמר, (בראשית כז) כריח שדה אשר ברכו יי. ובגין ההוא ריח דהוה סליק חמדת ליה למיכל מגיה. רבי יוסי אמר ראיה הוה. אמר ליה רבי יהודה והא כתיב ותפקחנה עיני שניהם. אמר ליה האי ראיה בשיעורא דאילנא נקטת ליה (נ"א שיעורא דלכא הות) דכתיב ותרא האשה דייקא:

ותרא האשה כי טוב. חמאת ולא חמאת. פי טוב. חמאת פי טוב ולא אתיישבת ביה. מה כתיב לבתר ותקח מפריו ולא כתיב ותקח ממנו. והיא אתדבקה באתר דמותא.

וגרימת לכל עלמא מותא. ואפרישת חיי מן מותא. ובחובא דא גרים פרישותא לאפרישא אתתא מבעלה. דהא קו"ל מדבור לא מתפרשן לעלמין. ומאן דמפריש קול מדבור אתאלם ולא יכיל למלא. וכיון דאשתקל מניה מלולא אתיהיב לעפרא.

אמר רבי שמעון פתיב, ^(תהלים ט) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר. נאלמתי דומיה. האי קרא כנסת ישראל אמרו בגלותא. מאי טעמא בגין דקול מדבר ליה לדבור. פיון דאיהי בגלותא קול אתפרש מניה ומלה לא אשתמע ועל דא נאלמתי דומיה וגו'. מאי טעמא בגין דהחשיתי מטוב דלא אזיל קול בהדה. ^(תהלים סה) וישראל אמרי לה דומיה תהלה. מאי דומיה, דא תהלה לדוד. דאיהי דומיה בגלותא ושתיקא בלא קול. אמר רבי יצחק מאי לה. בגינה איהי דומיה ושתיקא דאסתלקא מנה קול.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ה)

וברא מחיר יין וחלב, ^(ישעיה נ"ה) מאי יין וחלב, מה ענין זה אצל זה. אלא מלמד שהיין הוא פחד וחלב הוא חסד. ומפני מה הזכיר יין תחילה, מפני שהוא קרוב אלינו יותר, יין וחלב סלקא דעתך, אלא אימא דמות יין וחלב. ע"כ. ^(ער כאן מההשמטות)

ותקח מפריו הא תנינן סחטה ענבים ויהבת ליה וגרימו מותא לכל עלמא. דהא אילנא דא ביה שריא מותא. והוא אילנא דשלטא בליליא. ^(דף לו ע"ב) וכד איהי שלטא כל בני עלמא טעמו טעמא דמותא. אלא אנון בני מהימנותא מקדמי ויהבו ליה נפשיהו בפקדונא. ובגין דאיהו בפקדונא. אתהדרו נפשאו לאתריהו. ועל

העולם מות. והפרידה חיים ממות, ובחטא זה גרם פרוי להפריד אשה מבעלה, שהרי קול מדבור לא נפרדים לעולמים. ומי שמפריד קול מדבור, מתאלם ולא יכול לדבר. וכיון שנטל ממנו דבור, נתן לעפר.

אמר רבי שמעון, כתוב ^(תהלים ט) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר. נאלמתי דומיה, פסוק זה אמרה אותו כנסת ישראל בגלות. מה הטעם? בגלל שקול מנהיג את הדבור, כיון שהיא בגלות. קול נפרד ממנה, ודבור לא נשמע, ועל זה נאלמתי דומיה וגו'. מה הטעם? בגלל שהחשיתי מטוב, שלא הולך קול אתה. וישראל אומרים ^(שם סה) לה דומיה תהלה. מה זה דומיה? זו תהלה לדוד, שהיא דומיה בגלות ושותקת בלי קול. אמר רבי יצחק, מה זה לה? בגללה היא דומיה ושותקת שסתלק ממנה קול.

השרמה מההשמטות ^(סימן ל"ה) וברא מחיר יין וחלב ^(ישעיה נ"ה). מהו יין וחלב? מה ענין זה אצל זה? אלא מלמד שהיין הוא פחד, וחלב הוא חסד. ומפני מה הזכיר יין תחלה? מפני שהוא קרוב אלינו יותר. יין וחלב עולה על דעתך? אלא אמר, דמות יין וחלב: ע"כ.

ותקח מפריו, הרי שנינו שסחטה ענבים ונתנה לו, וגרמו מות לכל העולם. שהרי אילן זה בו שורה הקמות, והוא אילן ששולט בלילה. וכשהיא שולטת, כל בני העולם טועמים טעם מות. אלא אותם בני האמונה מקדימים ונותנים לה נפשם בפקדון. ובגלל שהוא בפקדון, חוזרות הנפשות

למקומם, ועל זה (תהלים צב) ואמונתך בלילות כתוב.

והתפקחה עיני שניהם. רבי חי' אמר, שהרי נפקחו לדעת רעות העולם מה שלא ידעו עד עכשו. כיון שידעו ונפקחו לדעת רע, אז ידעו כי עירמם הם, שאבדו זהר עליון שהיה מכסה עליהם והסתלק מהם, ונשארו ערמים ממנו. ויתפרו עלה תאנה - נדבקו להתכסות באותם צלמים של אותו אילן שאכלו ממנו שנקראים עלים של האילן. ויעשו להם חגרת - רבי יוסי אמר, כיון שידעו מהעולם הזה ונדבקו בו, ראו שהעולם הזה מנהג על ידי אותם עלים של האילן, ועשו להם חזק להתחזק בהם בעולם הזה. ואז ידעו כל מיני כשפים של העולם, ורצו לחגור כלי זין באותם עלים של האילן כדי להגן עליהם.

רבי יהודה אמר, אז נכנסו שלשה בדין ונדונו, והעולם הפתוח התקלל ולא עמד בקיומו בגלל זהמת הנחש, עד שעמדו ישראל בהר סיני. אחר כך הלביש אותם הקדוש ברוך הוא בלבושים שהעור נהנה מהם. זהו שכתוב פתנות עור. בתחלה היו פתנות אור שהיו משתמשים בהם בעליונים שלמעלה, משום שפלאכי השרת היו באים להנות מאותו האור. זהו שכתוב (שם ח) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו. וכעת שחטאו - פתנות עור, שהעור נהנה מהם ולא הנפש.

אחר כך הולידו בן ראשון. בן של הזהמה היה. שנים באו על חיה והתעברה מהם והולידה שנים, זה יצא למינו וזה יצא למינו, ורוח שלהם נפרדו זה

דא (תהלים צב) ואמונתך בלילות, פתיב. והתפקחה עיני שניהם. רבי חי' אמר דהא אתפקחו למנדע בישין דעלמא מה דלא ידעו עד השתא. כיון דיידעו ואתפקחו למנדע ביש. כדין ידעו כי ערומים הם. דאבדו זהרא עלאה דהוה חפי עלייהו ואסתלק מנייהו. ואשתארו ערומים מניה. ויתפרו עלה תאנה. אתדבקו לאתחפאה באנון צולמין דההוא אילנא דאכלו מניה דאקרון טרפי דאילנא. ויעשו להם חגורות. רבי יוסי אמר כיון דיידעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה. חמו דהאי עלמא מתדבר על ידא דאנון טרפין דאילנא. ועבדו להון תקפא לאתתקפא בהו בהאי עלמא. וכדין ידעו כל זייני חרשין דעלמא. ובדעו למחגר זיינין באנון טרפי אילנא בגין לאגנא עלייהו.

רבי יהודה אמר כדין תלת עאלו בדינא ואתדנו. ועלמא תתאה אתלטייא. ולא קיימא בקיומיה בגין זוהמא דנחש עד דקיימו ישראל בטורא דסיני. לבתר אלביש לון קדשא ברין הוא בלבושין דמשכא אתהני מנייהו דא הוא דכתיב פתנות עור. בקדמיתא הו פתנות אור דהו משתמשין בהו בעלאין דלעילא. בגין דמלאכי עלאין הו אתיין לאתהנא מההוא נהורא. דא הוא דכתיב, (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו. והשתא דחבו כתנות עור. דעור אתהני מנייהו ולא נפשא.

לבתר אולידו ברא קדמאה ברא דזוהמא הוה. תרין אתו עלה דחיה ואתעברת מנייהו ואולידת תרין. דא נפק לזיניה ודא נפק לזיניה. ורוח דילהון אתפרשו, דא לסטרא דא ודא לסטרא דא. דא דמי לסטרוי

וְדָא דְמִי לְסִטְרוּי. מִסְטָרָא דְקִין פֶּל מְדוּרִין
 דְסִטְרָא דְזִינִין בִּישִׁין וְרוּחִין וְשִׁדִּין וְחַרְשִׁין
 אַתְיִין. מִסְטָרָא דְהָבֵל סִטְרָא דְרַחֲמֵי יִתִיר וְלֹא
 בְשִׁלִּימוֹ. חֲמַר טַב בְּחַמְרֵי בִישׁ. וְלֹא אַתְתַּקֵּן
 בְּהִדְיָה עַד דְאֵתָא שֵׁת וְאַתְיִיחְסוּ מַגִּיהַּ פֶּל
 אֲנוּן דְרִין דְזַפְאֵי עֲלָמָא וּבִיהַּ אֲשִׁתִּיל עֲלָמָא.
 וּמִקִּין אַתְיִין פֶּל אֲנוּן חֲצִיפִין וְרִשְׁעִים וְחֲיִיבֵי
 עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשַׁעֲתָא דְחָב קִין הָוָה
 מִסְתַּפִּי. בְּגִין דְחֲמָא קַמִּיהַּ זִינֵי מְשַׁרְיִין
 מְזִינִין וְאַתְיִין לְקַטְלָא לִיהַּ. וְכַד אֶהְדֵּר
 בְּתִשׁוּבָה מְאִי קְאָמַר הֵן גְּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם
 מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר. מְאִי מִפְּנֵיךָ
 אֶסְתֵּר. אֶלָּא אֵהָא סְתִיר מִבְּנֵינָא דִילִי. רַבִּי
 אָבָא אָמַר כְּמָה דְאֵתָא אָמַר, (תהלים כב) וְלֹא
 הִסְתִּיר פְּנָיו מִמֶּנּוּ (שמות ג) וַיִּסְתֵּר מִשֵּׁה פָּנָיו.
 וְעַל דָּא וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר מֵאֲנוּן פְּנִים דִּילְךָ אֵהָא
 נִסְתָּר דְלֹא יִשְׁגָּחוּן בִּי. וְעַל דָּא וְהָיָה כָּל
 מוֹצְאֵי יְהִרְגֵנִי:

וַיִּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת לְבַלְתִּי וְגו'. מְאִי אוֹת.
 אוֹת אֶחָד מֵעֲשָׂרִין וַיִּתְרִין אַתְוּן
 דְאוֹרֵייתָא יָהֵב עֲלֵיהַּ לְאֲגָנָא עֲלֵיהַּ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה מְאִי דְכְתִיב וַיְהִי בְהַיּוֹתֶם בְּשַׁדָּה. מְאִי
 בְּשַׁדָּה. דָּא אַתְתָּא. וְעַל דָּא קָם וְקָטִיל לִיהַּ.
 דְהָא מִסְטָרָא דָּא יִרִית לְקַטְלָא מִסְטָרָא
 דְסַמְא"ל דְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְקַנֵּי קִין
 לְהָבֵל עַל נוֹקְבִייהַּ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר הָא חֲזִינֵן
 דְכְתִיב וַיִּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו עַל דְלֹא
 אַתְקַבִּיל קְרַבְנֵיהַּ. אָמַר לִיהַּ הֲכִי הוּא וְכֹלָא
 הָוָה לְקַבְלֵיהַּ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְאִי דְכְתִיב הֲלֹא אִם
 תִּיטִיב שְׂאת וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתַּח
 חֲטָאת רֹבֵץ. אֶלָּא הֲכִי קְאָמַר הֲלֹא אִם תִּיטִיב

לְצַד זֶה וְזֶה לְצַד זֶה. זֶה דּוֹמָה
 לְצַד שְׁלוֹ, וְזֶה דּוֹמָה לְצַד שְׁלוֹ.
 מְצַד שֶׁל קִין פֶּל הַמְדוּרִים שֶׁל צַד
 שֶׁל הַמִּינִים הַרְעִים וְרוּחוֹת
 וְשִׁדִּים וְכִשְׁפִּים בָּאִים, וּמְצַד שֶׁל
 הָבֵל שֶׁל רַחֲמִים יוֹתֵר וְלֹא
 בְשִׁלְמוֹת. יֵין טוֹב בֵּינָן רַע. וְלֹא
 נִתְקַן עִמּוֹ עַד שֶׁבָּא שֵׁת וְהִתְיַחְסוּ
 מִמֶּנּוּ פֶּל אוֹתָם דּוּרוֹת שֶׁל צַדִּיקֵי
 עוֹלָם, וְכוּ וְנִשְׁתַּל הָעוֹלָם. וּמִקִּין
 בָּאוּ כָּל אוֹתָם חֲצוּפִים וְרִשְׁעִים
 וְרִשְׁעֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעֲתָא שְׁחַטָּא
 קִין, הָיָה פּוֹחֵד, בְּגַלְל שְׂרָאָה
 לְפָנָיו מִינֵי מַחְנוֹת מְזִינִים וּבָאִים
 לְהַרְגֵּהוּ אוֹתוֹ. וּכְשֶׁחֲזַר בְּתִשׁוּבָה,
 מָה אָמַר? הֵן גְּרַשְׁתָּ אוֹתִי הַיּוֹם
 מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר.
 מָה זֶה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר? אֶלָּא
 אֵהָיָה נִסְתָּר מִבְּנֵינָן שְׁלִי. רַבִּי
 אָבָא אָמַר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כב)
 וְלֹא הִסְתִּיר פְּנָיו מִמֶּנּוּ. (שמות ג)
 וַיִּסְתֵּר מִשֵּׁה פָּנָיו. וְעַל זֶה וּמִפְּנֵיךָ
 אֶסְתֵּר, מֵאוֹתָם הַפְּנִים שֶׁלְךָ
 אֵהָיָה נִסְתָּר שְׁלֹא יִשְׁגִּיחוּ בִּי. וְעַל
 זֶה וְהָיָה כָּל מוֹצְאֵי יְהִרְגֵנִי.

וַיִּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת לְבַלְתִּי וְגו'.
 מָה זֶה אוֹת? אוֹת אַחַת מֵעֲשָׂרִים
 וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת הַתּוֹרָה נִתְּנָן עֲלָיו
 לְהִגָּן עֲלָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה
 זֶה שְׁכַתוּב וַיְהִי בְהַיּוֹתֶם בְּשַׁדָּה,
 מָה זֶה בְּשַׁדָּה? זֶה הָאִשָּׁה. וְעַל זֶה
 קָם וְהַרְגֵּהוּ אוֹתוֹ. שְׁהָרִי מְצַד זֶה
 יִרֵשׁ לְהַרְגֵּהוּ מְצַד שֶׁל סַמְא"ל
 שְׁגָרַם מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְקָנָא
 קִין בְּהָבֵל עַל הַנְּקָבָה שְׁלוֹ. רַבִּי
 חֲזִיָּא אָמַר, הָרִי רְאִינוּ שְׁכַתוּב
 וַיִּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו, עַל
 שֶׁלֹּא הִתְקַבֵּל קְרַבְנּוֹ. אָמַר לוֹ, כֶּף
 הוּא, וְהַפֵּל הִיָּה לְנִגְדּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה זֶה
 שְׁכַתוּב הֲלֹא אִם תִּיטִיב שְׂאת
 וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתַּח חֲטָאת
 רֹבֵץ? אֶלָּא כֶּף אָמַר, הֲלֹא אִם

תיטיב מעשיך, אז שאת. מה זה שאת? כמו שכתוב (בראשית מט) יתר שאת. שהרי לבכור יש שבח יתר בכל תמיד, ותלוי במעשיו. ועל זה אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.

מה זה לפתח? זהו פתח שלמעלה שממנו יוצאים דינים על מעשים רעים של העולם. פתח, כמו שנאמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק. ולאותו פתח - חטאת רובץ, זה מלאך המות, והוא עתיד להפרע ממך. בא ראה, בראש השנה נולד אדם. בראש השנה ודאי סוד למעלה ולמטה. ראש השנה למטה. בראש השנה נפקדות. מנין לנו שבראש השנה זה הדין? שכתוב (בראשית כא) וה' פקד את שרה. וה' דוקא זה ראש השנה ומשום שאדם יצא בראש השנה ויצא בדיון, והעולם עומד בדיון, ומשום כך לפתח ודאי. חטאת רובץ - כדי להפרע ממך. ואלו תשוקתו - עד שתשמד.

ואתה תמשל בו - סוד הוא, שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. מכאן אמרו, לא שולט הקדוש ברוך הוא אלא בזמן שישמרו רשעי העולם. ועל זה, בין שמלאך המות ישמיד אותם, או הקדוש ברוך הוא שולט עליו שלא יצא להרע לעולם, שכתוב ואתה תמשל בו (בתשובה). ואתה דוקא. אמר רבי יצחק, בקשר של המחלקת המושל מצוי. רבי יהודה אמר, ואתה תמשל בו - בתשובה.

רבי יוסי אמר, כשהיו אותם דורות של קין הולכים בעולם, היו מחלקים את הארץ, והיו דומים לעליונים ותחתונים.

אמר רבי יצחק, עז"א ועז"ל,

עובדך שאת. מאי שאת. פדכתוב (בראשית מט) יתר שאת דהא בוכרא שבחא אית ליה בכלא תדיר. ותלייא בעובדוהי. ועל דא אם תיטיב שאת. ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.

מאי לפתח. דא פתחא (דף לו ע"א) דלעילא דמניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא. פתח כמה דאת אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק. ולההוא פתח, חטאת רובץ דא מלאך המות. והוא זמין לאתפרעא מינה. תא חזי, בראש השנה אתיליד אדם. בראש השנה ודאי רזא לעילא ותתא. ראש השנה לעילא. ראש השנה לתתא. בראש השנה עקרות נפקדות. מנלן דבראש השנה הוה. דכתוב, (בראשית כא) ויי פקד את שרה ויי דייקא דא ראש השנה. ובגין דנפיק אדם מראש השנה (ר"א ונפיק) נפיק בדינא ועלמא קיימא בדינא. ובגין כך לפתח ודאי. חטאת רובץ בגין לאתפרעא מינה. ואלו תשוקתו עד דתשתאי.

ואתה תמשול בו. רזא הוא דכתיב, (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. מכאן אמרו לא שליט קדשא ברוך הוא אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא. ועל דא כיון דמלאך המות ישצי לון. כדין קדשא ברוך הוא שליט עלוי דלא יפוק לאבאשא עלמא דכתיב ואתה תמשל בו (בתיובתא) ואתה דייקא. אמר רבי יצחק בקוטר דפלגא קפסירא (קפסירא) שכ"ח. רבי יהודה אמר ואתה תמשל בו בתיובתא. רבי יוסי אמר כד הוון אנון דרין דקין אזלין בעלמא הוון מטרטשי ארעא והוון דמין לעלאי ותתאי.

אמר רבי יצחק עז"א ועז"ל כד נפלו מאתר קדושתייהו מלעילא, חמו בנת

בְּנֵי נִשְׂא וְחֻטְאוֹ וְאוֹלִידוֹ בְּנִין, וְאֵלִין הוּוּ
נְפִילִים דְּכֹתִיב הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְץ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר בְּנוֹי דְקִינָן הוּוּ בְּנֵי אֱלֹהִים.
דְּהָא כַד אָתָא סמא"ל עַל חוּה אֲטִיל בַּה
זוּהֶמָּא וְאַתְעַבְרַת וְאוֹלִידַת לְקִינָן. וְחִיזוּ דִילִיָּה
לָא הוּוּ דְמִי לְשָׂאָר בְּנֵי נִשְׂא. וְכָל אַנּוּן
דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דִילִיָּה לָא הוּוּ אַקְרוּן אֲלָא
בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאֲפִילוּ אַנּוּן (בְּנֵי) נְפִילִים
הָכִי אַקְרוּן. הֵמָּה הַגְּבוּרִים. שְׁתִּין הוּוּ
בְּאַרְעָא כְּחוּשְׁבֵן דְלַעֲיָלָא. פְּתִיב הָכָא הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם וְכֹתִיב הָתָם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם מִמָּשׁ. מְעוֹלָם דִּיִּיקָא.
אַנְשֵׁי הַשָּׁם, מָאִי שָׁם דָּא הוּוּ עוֹלָם דְקֶאֱמָרָן.
אַנְשֵׁי הַשָּׁם דִּיִּיקָא. פְּתִיב הָכָא אַנְשֵׁי הַשָּׁם
וְכֹתִיב הָתָם (וִיקָא כד) בְּנִקְבוּ שָׁם, וְכֹתִיב, (וִיקָא כד)
וַיִּקְוֹב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשָּׁם.

השלמה מההשממות (סימן ל"ו)

רַבִּי חֲזִיא אָמַר מְעוֹלָם דָּא הוּוּ, וְגוּבְרִין
גְּבָרִין דְּסִטְרָא בִישָׂא הוּוּ, דְּכֹתִיב אַנְשֵׁי
הַשָּׁם. אַנְשֵׁי שָׁם לָא פְּתִיב, אֲלָא אַנְשֵׁי הַשָּׁם
פְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, זְכוּר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֻסְדֶּיךָ פִּי
מְעוֹלָם הֵמָּה, מְעוֹלָם וְדָאִי נָטַל לוֹן קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּוּ, וְאַיְנוּן אֲבָהוֹן קְדָמָי לְמַהוּי רְתִיכָא
קְדִישָׁא לְעִילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְעוֹלָם דָּא
אִיהוּ מִטְתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה דְכֹתִיב וְכוּ': (עד כאן

מההשממות)

רַבִּי חֲזִיא אָמַר מְעוֹלָם מִמָּשׁ הוּוּ. וּמְעוֹלָם
דְּלַתְתָּא נָטַל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ כְּמָה
דְּאַתָּא אָמַר (דָּא הוּוּ וְגוּבְרִין גְּבָרִין דְּסִטְרָא בִישָׂא הוּוּ דְכֹתִיב אַנְשֵׁי שָׁם
אַנְשֵׁי הַשָּׁם לָא כְּתִיב אֲלָא אַנְשֵׁי שָׁם פְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב) (תְּהִלִּים כה) זְכוּר
רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֻסְדֶּיךָ פִּי מְעוֹלָם הֵמָּה. מְעוֹלָם

כְּשִׁנְפִלוּ מִמְּקוֹם קְדָשְׁתָּם
מִלְמַעְלָה, רָאוּ בְּנוֹת בְּנֵי אָדָם
וְחֻטְאוֹ וְהוֹלִידוּ בְּנִים. וְאֵלָה הָיוּ
נְפִילִים, שְׁכַתוֹב וְהַנְּפִילִים הָיוּ
בְּאַרְץ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, בְּנֵי קִינָן הָיוּ בְּנֵי
אֱלֹהִים, שְׁהָרִי כְּשָׂבָא סמא"ל עַל
חוּה, הֵטִיל בַּה זְהֻמָּה וְהַתְעַבְרָה
וְהוֹלִידָה אֶת קִינָן, וְהַמְרָאָה שְׁלוֹ
לָא הָיָה דוּמָה לְשָׂאָר בְּנֵי אָדָם,
וְכָל אוֹתָם שְׂבָאוּ מִהֲצַד שְׁלוֹ, לָא
הָיוּ נִקְרָאִים אֲלָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְאֲפִילוּ אוֹתָם
בְּנֵי נְפִילִים כְּפֶן נִקְרָאִים, הֵמָּה
הַגְּבוּרִים. שְׁשִׁים הָיוּ בְּאַרְץ
כְּחֻשְׁבוֹן שְׁלִמְעֵלָה. פְּתוּב כְּאֵן
הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם,
וְכַתוּב שָׁם (שִׁיר ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם מִמָּשׁ.
מְעוֹלָם דְּוִיקָא. אַנְשֵׁי הַשָּׁם, מַהוּ
שָׁם זֶה? הוּוּ עוֹלָם שְׁאֲמָרְנוּ.
אַנְשֵׁי הַשָּׁם דְּוִיקָא. פְּתוּב כְּאֵן
אַנְשֵׁי הַשָּׁם, וְכַתוּב שָׁם (וִיקָא כד)
בְּנִקְבוּ שָׁם, וְכַתוּב (שם) וַיִּקְוֹב בֶּן
הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשָּׁם.

השלמה מההשממות (סימן ל"ו)
רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מְעוֹלָם זֶה הָיוּ,
וְגוּבְרִים גְּבוּרִים שְׁל צַד הֲרַע הָיוּ,
שְׁכַתוּב (בְּרַאשִׁית ו) אַנְשֵׁי הַשָּׁם.
אַנְשֵׁי שָׁם לָא כְּתוּב, אֲלָא אַנְשֵׁי
הַשָּׁם. כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (תְּהִלִּים כה) זְכוּר
רַחֲמֶיךָ ה' וְחֻסְדֶּיךָ פִּי מְעוֹלָם
הֵמָּה. מְעוֹלָם וְדָאִי לְקַח אוֹתָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּוּ, וְהֵם הָאֲבוֹת
הַרְאִשׁוֹנִים לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה
קְדוּשָׁה לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מְעוֹלָם - זוּהִי מִטְתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה,
שְׁכַתוּב וְכוּ': ע"כ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מְעוֹלָם מִמָּשׁ
הָיוּ, וּמְעוֹלָם שְׁלִמְטָה לְקַח אוֹתָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּוּ, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
זֶה הָיוּ, וְגוּבְרִים גְּבוּרִים שְׁל צַד הֲרַע הָיוּ, שְׁכַתוּב
אַנְשֵׁי שָׁם, וְלֹא כְּתוּב אַנְשֵׁי הַשָּׁם, אֲלָא אַנְשֵׁי שָׁם.

כמו זה כתוב (תהלים כה) זְכַר רַחֲמֶיךָ ה' וְחִסְדֶיךָ פִּי מַעֲלֵם הַמָּה. מַעֲלֵם וְדַאי. וּמַעֲלֵם שְׁלֹמֹה לָקַח אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהֵם אֲבוֹת רַאשׁוֹנִים לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה לְמַעְלָה. גַּם כָּאן הַמָּה הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר מַעֲלֵם. מַעֲלֵם וְדַאי לָקַח אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מַעֲלֵם זֶה מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה, שְׁכַתוֹב (שיר א) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אֲחָא אָמַר, כָּלֵם נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים [שְׁמַרְי עֲדֵן לֹא הִתְבַּשְׁמָה].

תוספתא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, בְּשַׁעַת שֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, בְּרָא אוֹתוֹ בְּגֵן עֵדֶן וְצָנָה אוֹתוֹ עַל שִׁבְעַת מִצְוֹת. חָטָא וְגֵרַשׁ מִגֵּן עֵדֶן, וּשְׁנֵי מַלְאָכֵי שָׁמַיִם, עֲזָ"א וְעֲזָ"ל, אָמְרוּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלּוּ הֵינּוּ אֲנִי בְּאֶרֶץ, הֵינּוּ צְדִיקִים. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי אַתֶּם יְכוּלִים עַל יֵצֵר הָרָע? אָמְרוּ לְפָנָיו: יְכוּלִים. מִדֵּי הִפִּיל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, וְכַתּוּב הַגְּבֻרִים. וּבְשַׁעַת שֶׁיָּרְדוּ לְאֶרֶץ נִכְנַס בָּהֶם יֵצֵר הָרָע, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בְּחָרוּ. חָטְאוּ וַנִּעְקְרוּ מִקְּדֻשָּׁתָם. ע"כ הַתּוֹסֵפֶת.

בֵּא רָאָה, כָּל הַנְּטִיעוֹת הָיוּ נִסְתָּרִים רְשׁוּמִים דְּקִיקִים בְּמִקּוֹם אֶחָד. אַחַר כֵּן עָקַר אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁתַל אוֹתָם בְּמִקּוֹם אַחַר וְהִתְקַיְּמוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל, מַה זֶה שְׁכַתּוֹב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ זְכַר וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרְךָ אוֹתָם. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא רְזָא עֲלָאָה הוּא. תְּנִינָן תְּלַת סְפָרִין פְּתִיחָן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה חַד דְּצְדִיקִים גְּמוּרִים (דף לו ע"ב) וְכוּ' סְפָר עֲלָאָה דְּהָא מַנִּיה נִפְק פְּלָא. נִפְיק מַנִּיה פְּתִיבָה. סְפָר אֲמַצְעִיתָא כָּלְלָא דְּעִילָא וְתַתָּא וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרְךָ אוֹתָם? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. שְׁנִינּוּ, שְׁלֹשָׁה סְפָרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים וְכוּ'. סְפָר עֲלִיּוֹן שְׁהָרִי מִמְּנוּ יוֹצֵא הַכֹּל, מִמְּנוּ יוֹצֵאת פְּתִיבָה. סְפָר אֲמַצְעִי כָּלְלוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה [סְפָר שְׁהוּא כָּלְלוֹת שְׁלֹמֹה וְלִמְטָה וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים סוּד (כו') [וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים

וְדַאי. וּמַעֲלֵם דְּלִתְתָּא נְטִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֲנוּן אֲבָהֵן קְדָמָי לְמַהֲוֵי רְתִיבָא קְדִישָׁא לְעִילָא. אוּף הָכָא הַמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעֲלֵם. מַעֲלֵם וְדַאי נְטִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מַעֲלֵם (וּמַאי הוּא) דָּא מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אֲחָא אָמַר פְּלָהּוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֲקָרוּן (ר"א ל"ג דְּהָא עַד לֹא אִתְבְּסַמַּת). (חֲסַר כָּאן עֵינִן

סוף הכפר):

תוספתא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל בְּשַׁעַתָּא דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם בְּרָא לִיה בְּגִינְתָּא דְּעֵדֶן וְצָנָהוּ עַל שִׁבְעַת מִצְוֹת. חָב וְאִתְגַּרַשׁ מִגִּינְתָּא דְּעֵדֶן. וְתָרִי מַלְאָכֵי שְׁמַיָּא עֲזָא וְעֲזָאֵל אָמְרוּ קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלּוּ הוֹינָא אֲנִין בְּאֶרֶץ הוֹינָא וְכָאִין. אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אַתּוֹן יְכָלִין עַל יֵצֵרָא בִישָׂא, אָמְרוּ קָמֵיהּ יְכָלִין. מִיָּד אָפִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ וְכַתִּיב הַגְּבוּרִים וְגו'. וּבְשַׁעַתָּא דְּנִתְתּוּ לְאֶרֶץ עֲאֵל בְּהוּ יֵצֵרָא בִישָׂא שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בְּחָרוּ, חָבוּ וְאִתְעַקְרוּ מִקְּדוּשָׁתֵיהוּ, (עַד כָּאן הַתּוֹסֵפֶת) תָּא חֲזִי, כְּלָהוֹן נְטִיעֵן הָווּ סְתִימִין רְשִׁימִין דְּקִיקִין בְּאַתְרָא חַד. לְבִתְרָא עֲקָרִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִשְׁתִּיל לוֹן בְּאַתְרָא אַחְרָא וְאִתְקַיְּמוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל מָאִי דְּכְתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָאָם אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ זְכַר וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרְךָ אוֹתָם. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא רְזָא עֲלָאָה הוּא. תְּנִינָן תְּלַת סְפָרִין פְּתִיחָן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה חַד דְּצְדִיקִים גְּמוּרִים (דף לו ע"ב) וְכוּ' סְפָר עֲלָאָה דְּהָא מַנִּיה נִפְק פְּלָא. נִפְיק מַנִּיה פְּתִיבָה. סְפָר אֲמַצְעִיתָא כָּלְלָא דְּעִילָא וְתַתָּא

וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרְךָ אוֹתָם? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. שְׁנִינּוּ, שְׁלֹשָׁה סְפָרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים וְכוּ'. סְפָר עֲלִיּוֹן שְׁהָרִי מִמְּנוּ יוֹצֵא הַכֹּל, מִמְּנוּ יוֹצֵאת פְּתִיבָה. סְפָר אֲמַצְעִי כָּלְלוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה [סְפָר שְׁהוּא כָּלְלוֹת שְׁלֹמֹה וְלִמְטָה וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים סוּד (כו') [וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים

(ס"א ספר דאיהו כללא דלעילא ותתא ואחיד לכל סמרין רנא וכו') (כפי זה התקון נמצא בשני ספרי חיד) (ואחיד לכל סמרין רנא דאדם קדמא, ספר תליתא דאקרי (ג"א ואקרי) תורה) דתורה שבכתב אדם קדמא. ספר (ס"א תליתא) דאקרי תולדות אדם ודא איהו דצדיקים גמורים. הדא הוא דכתיב זה ספר תולדות אדם דא צדיק ודאי דעביד תולדות.

ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים. דהא ודאי כדין אתתמן פלא לעילא ותתא ואתקיימו בדוגמא חדא. זכר ונקבה בראם סתם חד אתכליל בחד.

מתניתין (ד"א וכו') פתיב, (משלי יח) מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. דא הוא ספר תולדות אדם דרהיט בההוא מגדל

מבש	עוי	מיץ
גרג	וזה	יצד
דצב	זרו	היי
לקה	שוה	ונק

האי מגדל מאי עבידתיה. אלא דא הוא מגדל דוד. ודא הוא מגדל עז שם יי. וכלא חד. הקא ידיעא לבני מהימנותא דא הוא ודאי ספר תולדות. (אית דלא גרסי) (אדם לבני מהימנותא סודו מגדל עז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב יהו"ה צדיק) (אדם לבני מהימנותא).

ואמר רבי אבא ספר ודאי (נחתו) (נחית) ליה לאדם הראשון. וביה הוה ידע חכמתא עלאה. וספרא דא מטא לבני אלהין חפמי דרא. ומאן דזכי לאשגחא ביה ידע ביה חכמה עלאה. ומשגיחין ביה וידעין ביה. וספרא דא נחית ליה מארי דרזין. ותלת

סוד של אדם הראשון, ספר שלישי שנקרא [ג"א ונקרא] תורה] שתורה שבכתב אדם הראשון. ספר שלישי שנקרא תולדות אדם, וזהו של צדיקים גמורים. זהו שפתיב זה ספר תולדות אדם, זה צדיק (סוד), ודאי שעושה תולדות.

ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים, שהרי ודאי אז נתקן הכל למעלה ומטה, והתקיימו בדוגמה אחת. זכר ונקבה בראם, סתם אחד נכלל באחד.

משנה. פתיב (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. זהו ספר תולדות אדם שרץ באותו מגדל. המגדל הזה מה מעשהו? אלא זהו מגדל דוד, וזהו מגדל עז שם ה', והכל אחד. כאן ידוע לבני האמונה זהו ודאי ספר תולדות [יש שלא גורסים] אדם. לבני האמונה סודו מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. יהו"ה צדיק אדם לבני האמונה. (ראה ציור למעלה).

ואמר רבי אבא, ספר ודאי ירד לו לאדם הראשון, וכו' היה יודע חכמה עליונה. וספר זה הגיע לבני אלהים חכמי הדור, ומי שזכה להתבונן בו, ידע בו חכמה עליונה. ומתבוננים בו ויודעים בו. וספר זה הוריד אותו בעל הסודות ושלשה שליחים ממנים לפניו. ובשעה שיצא אדם מגן עדן, אחז באותו ספר. כשיצא [ממנו] טס ממנו [לשר], התפלל ובכה לפני רבונו, והשיבו לו אותו כמו מקדם, כדי שלא תשכח חכמה מבני אדם וישתדלו לדעת את רבונו.

שליחן ממנן קמיה. ובשעתא דנפק אדם מגנתא דעדן אחיד בההוא ספרא. פד נפיק (מיניה) טאס מגייה (למדיעא) צלי ובכה קמי מאריה ואתיבו ליה כמלקדמין. בגין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא וישתדלון למנדע למאריהון.

וְכֵן תִּגְנִינָן סֵפֶר הָוָה לִיָּה לְחַנוּף. וְדָא סֵפֶר
מֵאַתֵּר דְּסִפְרָא דְתוֹלְדוֹת אָדָם הָוָה. וְדָא
הוּא רְזָא דְחֻכְמָתָא. דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַנְטִיל
הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאִינְנֹו כִי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.
וְהוּא הַנְּעַר. כְּדִכְתִּיב, (משלי כ"ב) חֲנוּף לַנְּעַר עַל
פִּי דְרַכּוֹ.

וְכֵר גְּנִזִי עֲלִיּוֹנִים נִמְסְרוּ כִּדּוֹ.
וְזֵה מְסַר וְנָתַן וְעָשָׂה שְׁלִיחוֹת,
וְאַלְף מִפְתָּחוֹת נִמְסְרוּ כִּדּוֹ.
וּמֵאַה בְּרֻכּוֹת לֹקַח בְּכָל יוֹם
וְקוֹשֵׁר קְשָׁרִים לְרַבּוֹנּוֹ. הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לָקַח אֹתוֹ מֵהָעוֹלָם
לְשֵׁמֶשׁ אֹתוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי
לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִזָּה נִמְסַר סֵפֶר שְׁנִקְרָא סֵפֶרוֹ
שֶׁל חֲנוּף. בְּשַׁעָה שְׁאַחַז אֹתוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִרְאָה לוֹ כָּל
גְּנִזִים עֲלִיּוֹנִים. הִרְאָה לוֹ עֵץ
הַחַיִּים בְּאַמְצַע הַגֵּן וְהָעֵלִים שְׁלוֹ
וְעִנְפָיו, וְהַכֹּל רְאִינוּ בְּסִפְרוֹ.
אֲשֶׁרִי אֹתָם חֲסִידִים עֲלִיּוֹנִים
שְׁחַכְמָה עֲלִיּוֹנָה הַתְּגַלְתָּה לָּהֶם
וְלֹא נִשְׁפָּחָה מֵהֶם לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כה) סוֹד ה' לִירְאָיו
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם
לְעֵלֶם בְּשֶׁגֶם הוּא בְּשׂוֹר וְגוֹ'. רַבִּי
אַחָא אָמַר, בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה אֹתוֹ
נִהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, מוֹצִיא רוּחַ
עֲלִיּוֹנָה מֵעֵץ הַחַיִּים וּמִוֹרִיק
בְּאֵילָן (שְׁשׁוּרָה בּוֹ הַמְּנוֹת) (מֵעֵץ הַמְּנוֹת),
וְנִמְשְׁכוֹת רוּחוֹת לְתוֹף בְּנֵי אָדָם
יָמִים (זְמַנִּים) רַבִּים, עַד שֶׁעָלוּ רַעוֹת
וְהַתִּיצְבוּ לְפָתַח. אַזְּ הַסְתַּלְקָה
רוּחַ עֲלִיּוֹנָה מֵאוֹתוֹ אֵילָן בְּשַׁעָה
שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי (מִבְּנֵי) אָדָם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם
לְעֵלֶם. לָתֵת לְעוֹלָם בְּשַׁעָה
שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי אָדָם.

בְּשֶׁגֶם הוּא בְּשׂוֹר, רַבִּי אֶלְעָזָר
אָמַר, (בִּישִׁיבְתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר)
בְּשֶׁגֶם זֶה מִשָּׁה, שֶׁהוּא מֵאִיר
לְלִבְנָה, וּמִכַּח זֶה עוֹמְדִים בְּנֵי

וְכֵר גְּנִזִי עֲלֵאֵי אֲתַמְסְרֵן בִּידֵיהָ. וְדָא מְסִיר
וְיִהִיב וְעֵבִיד שְׁלִיחוֹתָא. וְאַלְף מִפְתָּחַן
אֲתַמְסְרֵן בִּידֵיהָ. וּמֵאַה בְּרַכָּאן נְטִיל בְּכָל
יוֹמָא וְקִשִׁיר קְשִׁירִין לְמֵאַרִיָּה. מְעֵלְמָא נְטִיל
לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמוּשֵׁיהָ הָדָא הוּא
דְכְתִיב כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִן דָּא אֲתַמְסַר סִפְרָא דְאַקְרִי סִפְרָא דְחֲנוּף.
בְּשַׁעָתָא דְאַחִיד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַחְמִי לִיָּה כָּל גְּנִזִי עֲלֵאֵי. אַחְמִי לִיָּה אֵילְנָא
דְחִיִּי בְּגוֹ מְצִיעוֹת גְּנִתָּא וְטִרְפוּי וְעִנְפוּי. וְכֹלְא
חֲמִינָן בְּסִפְרִיָּה. זְכָאִין אֲנוּן חֲסִידֵי עֲלֵאִין
דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה אֲתַגְּלִי לְהוֹ וְלֹא אֲתַנְשִׁי
מִנִּיָּהוּ לְעֵלְמִין כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (תהלים כה) סוֹד
ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם:

וַיֹּאמֶר יי לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם בְּשֶׁגֶם
הוּא בְּשׂוֹר וְגוֹ'. (חסר) רַבִּי אַחָא אָמַר
בְּהוּא זְמַנָּא הָוָה הָהוּא נִהַרָא דְנִגִּיד וְנִפְיק,
אַפִּיק רוּחָא עֲלָאָה מֵאֵילְנָא דְחִיִּי וְאַרִיק
בְּאֵילְנָא (דְשִׁרְיָא בֵּיה מוֹתָא) (מֵאֵילְנָא דְמוֹתָא) וְאַתַּמְשְׁכֵן
רוּחִין בְּגוֹוִיָּהוּ דְבְּנֵי נְשָׂא יוֹמִין (וּמִיָּין) סִגְיָאִין.
עַד דְּסִלְקוּ בִישִׁין וְאַתַּעְתְּדוּ לְפָתַח. כְּדִין
אַסְתַּלַּק רוּחָא עֲלָאָה מֵהוּא אֵילְנָא בְּשַׁעָתָא
דְּפָרַח נְשָׁמְתִין בְּבִנֵי (מִבְּנֵי) נְשָׂא הָדָא הוּא
דְכְתִיב לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם. לְמִיָּהב
לְעוֹלָם בְּשַׁעָתָא דְפָרַחוּ נְשָׁמְתִין בְּבִנֵי נְשָׂא.

בְּשֶׁגֶם הוּא בְּשׂוֹר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר (רַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר
אָמַר) בְּשֶׁגֶם דָּא מִשָּׁה. דְּאִיָּהוּ נִהַר

לְסִיחָא. וּמְחִילָא דָא קִימִין בְּנֵי נָשָׂא
 בְּעֵלְמָא יוֹמִין (וּמִינִי) סְגִיאִין. וְהֵיוּ יָמֵיו מֵאָה
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, רְמִזוּ לְמִשָּׁה דְעַל יְדֵיהּ תּוֹרָה
 אַתְיָהִיבַת. וּכְדִין יָרִיק (כ"א יריק) חִיִּין לְבַנֵּי נָשָׂא
 מֵהֵוּא אֵילָנָא דְחִיִּין. וְכֹף הָוָה. אֲלֻמְלָא
 דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל הָדָא הוּא דְכְתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) חֲרוֹת
 עַל הַלְּחֹת, חֲרוֹת מִמְלֶאךָ הַמּוֹת. דְּהָא אֵילָנָא
 דְחִיִּי הָוָה מְשִׁיךְ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא בְּשַׁגְ"ם דְּאִיהוּ בְּשַׁר קִימָא מְלָה
 לְאַרְקָא (לְאַתְרַחְקָא) רוּחָא דְחִיִּי. בְּשַׁגְ"ם
 אַחִיד לְתַתָּא אַחִיד לְעֵילָא. וְעַל דָּא תַנִּין
 מְשָׁה לָא מִית אֲלָא אַתְפְּנִישׁ (דף לח ע"א) מְעֵלְמָא
 וְהָוָה נְהִיר לְסִיחָא. דְּהָא שְׁמֵשָׁא אָף עַל גַּב
 דְּאַתְפְּנִישׁ מְעֵלְמָא לָא מִית אֲלָא עָאל וְאַנְהִיר
 לְסִיחָא. כֹּף מְשָׁה. דְּכֵר אַחַר בְּשַׁגְ"ם הוּא
 בְּשַׁר בְּמְשִׁיכוּ דְרוּחָא בְּכַנֵּי נָשָׂא זְמַנָּא רַבָּה
 אַתְהִיר לְמַהוּי בְּשַׁר לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר גּוּפָא
 וְלְאַשְׁתְּדֻלָּא בְּעוֹבְדִין דְּהָאֵי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כֹּל (דְּרִין דְּאַשְׁתְּכֵלְלוּ מִשְׁתּ בְּלַחוּ צְדִיקִין
 וְחַסְדִּי. לְבַתֵּר אַתְפְּשִׁטוּ וְאוּלִידוּ וְאוּלִיפוּ אוּמְנִיקָא (וְחַכְמָא)
 דְּעֵלְמָא לְשַׁצָּאָה בְּרוּמְחִין וְסִיפִין. עַד דְּאַתָּא
 נַח וְאַתְקִין לוֹזן תְּקוּנָא דְּעֵלְמָא וְלִמְפֻלַּח
 וְלְאַתְקִנָּא אַרְעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ
 זָרְעִין וְחֻצְדִּין. לְבַתֵּר אַצְטְרִיכוּ לְהָאֵי דְכְתִיב
 עוֹד כֹּל יָמֵי הָאָרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר זְמַן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְתַקְנָא עֵלְמָא וְלְאַתְקִנָּא רוּחָא בְּכַנֵּי
 נָשָׂא בְּגִין דִּיּוֹרְכוֹן יוֹמִין לְעֵלְמִין הָדָא הוּא
 דְכְתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי וְגו'
 וְכְתִיב, (שם כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמְחָה יִי
 אֱלֹהִים דְּמַעָּה מְעַל כֹּל פְּנִים וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר
 מְעַל כֹּל הָאָרֶץ כִּי יִי דְבַר :

עד כאן אשתכללו מילין מכאן ולהלאה תקונוא דפרשתא:

אָדָם בְּעוֹלָם יָמִים (זְמַנִּים) רַבִּים.
 וְהֵיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה -
 רְמִזוּ לְמִשָּׁה, שְׁעַל יְדוּ נִתְּנָה
 תּוֹרָה. וְאָז מוֹרִיק (וּזְרִיק) חִיִּים לְבַנֵּי
 אָדָם מֵאוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים. וְכֹף הָיָה.
 אֲלֻמְלָא שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל. זְהוּ
 שְׁפְתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) חֲרוֹת עַל
 הַלְּחֹת. חֲרוֹת מִמְלֶאךָ הַמּוֹת.
 שְׁתַּרִּי עֵץ הַחַיִּים הָיָה מוֹשֵׁךְ
 לְמַטָּה.

וְעַל בְּשַׁגְ"ם שְׁהוּא בְּשַׁר עוֹמַד
 הַדְּכֵר לְהִרִיק (לְהַרְחִיק) רוּחַ שְׁל
 חִיִּים. בְּשַׁגְ"ם אַחֲזוּ לְמַטָּה, אַחֲזוּ
 לְמַעְלָה. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ מְשָׁה לָא
 מִת, אֲלָא הַתְּכַנְס מִן הָעוֹלָם וְהָיָה
 מֵאִיר לְלִבְנָה, שְׁתַּרִּי הַשְּׁמֵשׁ, אָף
 עַל גַּב שְׁמַתְכַנְס מִן הָעוֹלָם, לָא
 מִת, אֲלָא נִכְנַס וּמֵאִיר לְלִבְנָה, כֹּף
 מְשָׁה. דְּכֵר אַחַר בְּשַׁגְ"ם הוּא בְּשַׁר
 - בְּמְשִׁיכַת הַרוּחַ בְּכַנֵּי אָדָם זְמַן
 רַב, חוֹזֵר לְהִיּוֹת הַבְּשַׁר לְהַמְשִׁיךְ
 אַחַר הַגּוּף וְלְהַשְׁתְּדֵל בְּמַעֲשֵׂי
 הָעוֹלָם הָיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּל (הַדּוֹרוֹת שְׁנַתְּקֵנוּ
 מִשְׁת, כְּלָם צְדִיקִים וְחַסְדִּים. אַחַר כֹּף הַתְּפִשְׁטוּ
 וְהוֹלִידוּ וְלִמְדוּ אֲמִנְתוֹ (וְחַכְמָתוֹ)) הָעוֹלָם
 לְהַרְג בְּרַמְחִים וּבַחֲרָבוֹת. עַד
 שְׁבָא נַח וְהַתְקִין לָהֶם תְּקוּן
 הָעוֹלָם וְלַעֲבֹד וּלְתַקֵּן אֶת הָאָרֶץ.
 שְׁתַּרִּי בְּהַתְחַלָּה לָא הֵיוּ זוֹרְעִים
 וְקוֹצְרִים, אַחַר כֹּף הַצְּטָרְכוּ אֶת
 זֶה, שְׁפְתוּב עוֹד כֹּל יָמֵי הָאָרֶץ
 וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן עוֹלָם וְלְהַתְקִין
 רוּחַ בְּכַנֵּי אָדָם כְּדֵי שִׁיאֲרִיכוּ
 יָמִים לְעוֹלָמִים. זְהוּ שְׁפְתוּב
 (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי
 וְגו'. וְכְתוּב (שם כה) בְּלַע הַמּוֹת
 לְנֹצַח וּמְחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָּה
 מְעַל כֹּל פְּנִים וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר
 מְעַל כֹּל הָאָרֶץ כִּי יִי דְבַר.
 עַד כְּאֵן נִתְּקֵנוּ הַדְּבָרִים. מִכְּאֵן
 וְהִלָּאָה תְּקוּן הַפְּרָשָׁה.

בראשית

בראשית

אמר רבי שמעון, הא תנינן דכד ברא קדשא ברוך הוא עלמא גליף בגילופי דרזא דמהימנותא גו טהירין ברזין עלאין. וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא. ועביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה. ודא קאים לקביל דא. למהוי כלא חד ביחודא חדא. ובגין כך קדשא ברוך הוא גליף גליפי דאתוון עילא ותתא. ובהו ברא עלמין.

ותא חזי, כגוונא דעבד קדשא ברוך הוא עלמא הכי נמי ברא ליה לאדם קדמאה. פתח ואמר, (הושע ו) והמה פאדם עברו ברית וגו'. דהא קדשא ברוך הוא אעטר ליה בעטרין עלאין. וברא ליה בשית סטרין דעלמא. למהוי שלים בכלא. וכלא זעאן ודחלן מקמיה. דהא כד אתברי אדם אתברי בדיוקנא עלאה. והווי מסתפלן ביהווא דיוקנא וזעאן ודחלן מקמיה. ולבתר אעיל ליה קדשא ברוך הוא בגנתא דעדן לאתעדנא תמן בעדוניהן עלאין. והווי מלאכין עלאין סחרין ליה ומשמשין קמיה. ורזין דמריהון הוו אודעיין ליה.

אמר רבי שמעון, הא תנינן דכד ברא קדשא ברוך הוא עלמא גליף בגילופי דרזא דמהימנותא גו טהירין ברזין עלאין. וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא. ועביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה. ודא קאים לקביל דא. למהוי כלא חד ביחודא חדא. ובגין כך קדשא ברוך הוא גליף גליפי דאתוון עילא ותתא. ובהו ברא עלמין.

ותא חזי, כגוונא דעבד קדשא ברוך הוא עלמא הכי נמי ברא ליה לאדם קדמאה. פתח ואמר, (הושע ו) והמה פאדם עברו ברית וגו'. דהא קדשא ברוך הוא אעטר ליה בעטרין עלאין. וברא ליה בשית סטרין דעלמא. למהוי שלים בכלא. וכלא זעאן ודחלן מקמיה. דהא כד אתברי אדם אתברי בדיוקנא עלאה. והווי מסתפלן ביהווא דיוקנא וזעאן ודחלן מקמיה. ולבתר אעיל ליה קדשא ברוך הוא בגנתא דעדן לאתעדנא תמן בעדוניהן עלאין. והווי מלאכין עלאין סחרין ליה ומשמשין קמיה. ורזין דמריהון הוו אודעיין ליה.

תא חזי, בשעתא דאעיל ליה קדשא ברוך הוא לגנתא דעדן, הוה חמי ואסתפל מתמן פל רזין עלאין וכל חכמתא. בגין למנדע ולאסתפל ביקרא דמריה.

שבעה היכלין מדורין אנון לעילא דאנון רזא דמהימנותא עלאה. ושבעה היכלין אנון לתתא (כגוונא דלחון חד לקביל חד. שבעה מדורין דסיכלין אנון למתא) כגוונא דלעילא. ואנון שית כגוונא עלאה וחד טמיר וגניז איהו לעילא. וכל אלין אנון ברזא עלאה. בגין דכל הני היכלין אית בהו כגוונא דלעילא. ואית בהו

והעליון. וזה עומד כנגד זה להיות הכל אחד ביחוד אחד. ולכן הקדוש ברוך הוא חקק חקיקות של אותיות למעלה ולמטה, ובהם ברא את העולמות.

ובא וראה, כמו שעשה הקדוש ברוך הוא את העולם, כך גם ברא את אדם הראשון. פתח ואמר, (הושע ו) והמה פאדם עברו ברית. שהרי הקדוש ברוך הוא עטר אותו בעטרות עליונות, וברא אותו בששה צדדים של העולם להיות שלם בכל, וכלם זעו ופחדו מלפניו. שהרי כשנברא אדם, נברא בדמות עליונה, והיו מסתכלים באותה דמות וזעים ופחדים מלפניו. ואחר כך הכניסו הקדוש ברוך הוא בגן עדן להתעדן שם בעדוניהם עליונים, והיו מלאכים עליונים משמשים לפניו וסוכבים אותו, וסודות רבונם היו מודיעים לו.

בא ראה, בשעה שהכניס אותו הקדוש ברוך הוא לגן עדן, היה רואה ומסתפל משם כל הסודות העליונים וכל החכמה כדי לדעת ולהסתפל בכבודו רבונו.

שבעה היכלות מדורים הם למעלה, שהם סוד האמונה העליונה. ושבעה היכלות הם למטה (כמו שהם אחר כנגד אחר. שבעה מדורים של היכלות הם למטה) כמו שלמעלה. והם ששה כדגמא עליונה, ואחד טמיר וגנוז הוא

כְּגוֹנוֹנָא דְלִתְתָא. לְמַהוּי כָּלִיל בְּדִיוקְנָא דְרִזָּא
 דְלַעִילָא וּבְדִיוקְנָא דְרִזָּא דְלִתְתָא, וּבְהוּ הָוָה
 דִּינִירִיָּה דְאָדָם.

וּלְבַתֵּר דְאַתְתֵּרָךְ מְגַנְתָּא דְעֵדָן אַתְקִין לִוְן
 קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְנִשְׁמַתְהוֹן
 דְצַדִּיקָא לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ כְדָקָא חֲזִי מְזִינָא
 דִּיקְרָא עֲלָאָה. וְכָל חַד וְחַד אַתְתַּקֵּן כְּגוֹנוֹנָא
 דְלַעִילָא וּכְגוֹנוֹנָא דְלִתְתָא כְּמָה דְאוּקִימָנָא.

הִיכְלָא קְדָמָאָה. אַתֵּר דְאִיהוּ מִתְתַּקֵּן לִתְתָּא
 לְמַהוּי כְּגוֹנוֹנָא דְלַעִילָא. וְהָא אַתְעֵרוּ
 חֲבֵרֵינָא נְמוּסֵי דְגַנְתָּא דְעֵדָן כְּמָה דְאִיהוּ בְרִזָּא
 עֲלָאָה (דְאִיהוּ מִתְתַּקֵּן לְגוּ, גוּ מְמִירָא דְרִזָּא דְלִתְתָּא נְגִי וְסַתִּים מְכַל) (נ"א
 וְאִיהוּ מִתְתַּקֵּן לְגוּ וְסַתִּים מְכַלָּא) וְלֹא שְׁלֻטָּא בִּיהַ עֵינָא.
 בַּר נִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקָא. לְמַהוּי (דף לח ע"ב)
 גְּלִיפִן לַעִילָא וְתִתָּא. וְלֹא סִתְפְּלָא מִתְמַן בְּרִזָּא
 דְמַרְיָהוֹן וּבְעֵנוּגָא דְלַעִילָא.

וְאֵלִין אַנּוּן צַדִּיקָא דְלֹא אַחֲלָפוּ יְקָרָא
 דְמַרְיָהוֹן בְּגִין דְחָלָא אַחְרָא. כְּתִיב,
 (משלי יב) אִשֶׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, רִזָּא
 דְמַהִימְנוּתָא לְאַתְדַּבְקָא בַר נִשְׁ
 וּלְדַחֲלָא מְנִיָּה תְדִיר וְלֹא יִסְטִי לְיַמִּינָא
 וּשְׁמָאֲלָא. וְהָא אוּקִימָנָא דְלֹא יִהְיֶה בַר נִשְׁ
 בְּתֵר דְחָלָא אַחְרָא דְאִקְרִי אִשׁ"ת זְנוּנִי"ם.
 וּבְגִין כְּףֵי כְּתִיב, (משלי ז) לְשִׁמְרָךְ מְאִשָּׁה זָרָה
 מְנַכְרִיָּה אֲמַרִיָּה הִחְלִיקָה.

הִיכְלָא דָּא קָאִים בְּדִיוקְנָא דְרִזָּא עֲלָאָה. בְּגִין
 דְכַד נִשְׁמַתִּין דְצַדִּיקָא נִפְקִי מִהַאי
 עֲלָמָא, עָאֲלִין גּוּ אֲלִין הִיכְלִין דִּי בְּגַנְתָּא
 דְעֵדָן דְלִתְתָּא. וְתַמָּן (עֲלִין) יִתְבִּין כָּל חַד וְחַד
 כָּל הַהוּא זְמַנָּא דְאַצְטְרִיכָא נִשְׁמַתָּא לְמִיתַב
 תַּמָּן.

הִלְלוּ שְׁבַגְן עֵדָן שְׁלַמְטָה, וְשֵׁם [נְכוּסִים] יוֹשְׁבִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל אוֹתוֹ זְמַן שְׁצַרִיכָה הַנְּשֵׁמָה
 לְשַׁבַּת שָׁם.

לְמַעֲלָה. וְכָל אֲלָה הֵם בְּסוּד
 עֲלִיּוֹן, מִשּׁוּם שְׁפָל הַהִיכְלוֹת
 הִלְלוּ יֵשׁ בְּהֵם כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה,
 וְיֵשׁ בְּהֵם כְּמוֹ שְׁלַמְטָה, לְהִיּוֹת
 כּוֹלֵל בְּדַמּוֹת שֶׁל הַסּוּד שְׁלַמְעֵלָה
 וּבְדַמּוֹת שֶׁל הַסּוּד שְׁלַמְטָה,
 וּבְהֵם הִזָּה דִּיּוּרוֹ שֶׁל אָדָם.

וְרֵאחֵר שְׁגֵרֵשׁ מִגֵּן עֵדָן, הַתְקִין
 אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנִשְׁמוֹת
 הַצַּדִּיקִים לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהֵם כְּרֵאוּי
 מְזִיּוֹ שֶׁל הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, וְכָל
 אֶחָד וְאֶחָד הַתְתַּקֵּן כְּמוֹ
 שְׁלַמְעֵלָה וּכְמוֹ שְׁלַמְטָה כְּמוֹ
 שְׁפָרְשָׁנוּ.

הִיכְלֵי רֵאשׁוֹן - מְקוּם שֶׁהוּא
 נִתְקַן לְמַטָּה לְהִיּוֹת כְּמוֹ
 שְׁלַמְעֵלָה. וְהָרִי הָעִירוּ הַחֲבֵרִים
 הַנְּהַגוֹת גֵּן עֵדָן כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּסוּד
 עֲלִיּוֹן [שֶׁהוּא נִתְקַן לְכַפְּנֵים תוֹךְ סִתְרֵי שֶׁל הַסּוּד
 שְׁלַמְטָה גֵּנוּ (נְסִתֵר מְכַל) [נ"א וְהוּא נִתְקַן לְכַפְּנֵים
 (נְסִתֵר מְכַל)] וְלֹא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ הָעֵין,
 פָּרַט לְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, לְהִיּוֹת
 חֲקוּקִים לְמַעֲלָה וְלַמַּטָּה
 וְלִהְסִתְפֵּל מִשָּׁם בְּסוּד רְבוּנָם
 וּבְעֵנוּג שְׁלַמְעֵלָה.

וְאֵלָה אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁלֹא
 הִחְלִיפוּ כְּבוֹד רְבוּנָם בְּשִׁבִיל
 יְרָאָה אַחְרָת. כְּתוּב (משלי יב) אִשֶׁת
 חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, סוּד הָאֵמוּנָה
 לְהַדְבִּיק בֵּין אָדָם [בְּרַבּוּנָו] וְלִפְחוֹד
 מִמֶּנּוּ תְמִיד וְלֹא יִסְטֵה לְיַמִּין
 וְלִשְׂמָאל. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁלֹא יִלֶּךְ
 בֵּין אָדָם אַחֵר יְרָאָה אַחְרָת
 שְׁנִקְרֵאת אִשׁ"ת זְנוּנִי"ם. וְלִכֵּן
 כְּתוּב (שם ז) לְשִׁמְרָךְ מְאִשָּׁה זָרָה
 מְנַכְרִיָּה אֲמַרִיָּה הִחְלִיקָה.

הִיכְלֵי זֶה עוֹמֵד בְּדַמּוֹת שֶׁל סוּד
 עֲלִיּוֹן, הִיּוֹת שְׁכַשְׁנִשְׁמוֹת
 הַצַּדִּיקִים יוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם
 הַזֶּה, נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַהִיכְלוֹת
 שְׁצַרִיכָה הַנְּשֵׁמָה

וּבְכֹל הַיְכָל וְהַיְכָל יֵשׁ דְּמִיּוֹת כְּמוֹ
(עליון) שְׁלֹמֶעֱלָה וְדְמִיּוֹת כְּמוֹ (למטה)
 שְׁלֹמֶטָה. וְשֵׁם מִתְּלַבֶּשֶׁת הַנְּשֻׁמָּה
 בְּלִבּוֹשִׁים כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
 וּמִתְעַדְנֶת שֵׁם כֹּל אוֹתוֹ זְמַן
 שְׁצָרִיכָה, עַד שְׁמַגִּיעַ הַזְּמַן לְעֵלּוֹת
 לְמִקּוֹם עֲלִיּוֹן כְּמוֹ שְׁצָרִיף. וּמִתּוֹךְ
 אוֹתוֹ בְּגַד שֶׁהַתְּלַבֶּשָׁה בּוֹ, רוֹאֵה
 דְּמִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת לְהִסְתַּפֵּל בְּכַבּוֹד
 רְבוּנִים.

בְּהִיכָל הַזֶּה יֵשׁ מְאוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים
 לְהִסְתַּפֵּל, וְנִשְׁמוֹת אוֹתָם הַגְּרִים
 שֶׁהַתְּגִירוֹ עוֹמְדוֹת שֵׁם וּנְכַנְסוֹת
 שֵׁם לְהִסְתַּפֵּל בְּכַבּוֹד הָעֲלִיּוֹן,
 וּמִתְּלַבֶּשׁוֹת שֵׁם בְּלִבּוֹשׁ אֶחָד שֶׁל
 אוֹר שְׁמַאִיר וְלֹא מְאִיר. וְאוֹתוֹ
 הַיְכָל מְצַפֶּה מֵאֲבָן טוֹבָה וְזוֹהֵב.
 וְשֵׁם הוּא פֶתַח אֶחָד שִׁיּוֹרֵד בְּנֶגֶד
 פֶתַח הַגִּיהֶנֶם. מִשֵּׁם מִסְתַּפְּלִים
 בְּכֹל אוֹתָם רְשָׁעִים (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) [שֶׁל עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה] שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ בְּבְרִית
 הַקְּדוּשָׁה וְגִרְשׁוּ בְּאוֹתָם מִלְּאֲכִי
 חֲבֵלָה שְׁטוֹרְדִים אוֹתָם בְּאֵשׁ
 שְׂדוּלְקָת. וְהֵם רוֹאִים וּשְׂמַחִים עַל
 שֶׁהַתְּגִירוֹ.

וְשֵׁשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם מוֹאֲרִים
 מִתּוֹךְ אוֹר עֲלִיּוֹן וּמִשְׁתַּעֲשָׁעִים
 שֵׁם. וּמַעֲלִיָּהֶם עוֹבְדֵיָה וְאוֹנְקְלוֹס
 הַגֵּר וְשָׂר הַגְּרִים שֶׁהַתְּגִירוֹ. כְּמוֹ
 זֶה לְמַעַלָּה כְּשׁוֹזְכִים לְהַעֲלוֹת
 נִשְׁמָתָם לְהַתְּעַטֵּר שֵׁם.

הַיְכָל שְׁנֵי הַיְכָל זֶה עוֹמֵד לְפָנִים
 מִהַיְכָל הָרֵאשׁוֹן הַזֶּה, וְזֶה (הַפֶּתַח
 הוּא סְמוּךְ לַחוּץ הַמַּעְרָה) [נ"א הַיְכָל סְמוּךְ לַמַּעְרָה]
 שֶׁל הָאֲבוֹת. וְהַיְכָל הַזֶּה מְאִיר
 יוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן. כִּי יֵשׁ כֹּל אֲבָנִים
 יְקֻרוֹת שְׂמֻצְפוֹת אוֹתוֹ.

בְּתוֹךְ הַיְכָל הַזֶּה יֵשׁ אוֹר אֶחָד
 כְּלוּל מִכָּל הַגְּנוּנִים, וְהוּא מְאִיר
 מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה. בְּהִיכָל הַזֶּה
 עוֹמְדִים [כָּל] אֵלּוֹ שְׂסָבְלוּ יְסוּרִים
 וְחִלָּאִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לְהַתְּתַקֵּן.

וּמְרַעֵין בְּהַאי עֲלָמָא בְּגִין

וּבְכֹל הַיְכָלָא וְהַיְכָלָא אֵית דִּיּוֹקְנִין כְּגוֹנוֹנָא
(עֲלָמָה) דְּלְעִילָא וְדִיּוֹקְנִין כְּגוֹנוֹנָא (תְּתַמָּה)
 דְּלְתַתָּא. וְתַמָּן אֲתַלְבֶּשֶׁת נִשְׁמָתָא בְּלִבּוֹשִׁין
 כְּגוֹנוֹנָא דְּהַאי עֲלָמָא. וְאֲתַעֲדַנַּת תַּמָּן כֹּל
 הַהוּא זְמַנָּא דְּאַצְטְרִיכַת עַד דְּמַטִּי זְמַנָּא
 לְסַלְקָא לְאַתֵּר עֲלָמָה כְּמָה דְּאַצְטְרִיף. וּמַגּוֹ
 הַהוּא מְאֵנָא דְּאֲתַלְבֶּשֶׁת בֵּיה חֲמַת דִּיּוֹקְנִין
 עֲלָאִין לְאַסְתַּפְּלָא בִּיקְרָא דְּמַרְיָהוּן.

בְּהַאי הַיְכָלָא אֵית נְהוּרִין עֲלָאִין
 לְאַסְתַּפְּלָא. בְּנִשְׁמַתְהוּן דְּאַנוּן גִּיּוּרִין
 דְּאַתְגִּיירוּ דְּקִיּוּמִין תַּמָּן וְעֲלִין תַּמָּן
 לְאַסְתַּפְּלָא בִּיקְרָא עֲלָמָה וּמִתְּלַבֶּשֶׁן תַּמָּן
 בְּלִבּוֹשָׁא חָדָא דְּנְהוּרָא דְּנְהִיר וְלֹא נְהִיר.
 וְהַהוּא הַיְכָלָא מְקַפָּא מֵאֲבָן טוֹבָא וְדְהֵבָא.

וְתַמָּן אֵיהוּ פֶתַח חָדָא דְּנְחִית לְקַבֵּל פֶּתַחָא
 דְּגִיְהֶנֶם. מִתַּמָּן מִסְתַּפְּלִין בְּכָל אַנוּן
 חִיָּבִי (יִשְׂרָאֵל) [נ"א דְּעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה] דְּלֹא עֲאֵלוּ
 בְּבְרִית קְיִימָא קְדִישָׁא וְאַתְתְּרַכוּ בְּאַנוּן
 מִלְּאֲכִי חֲבֵלָה דְּטְרִדֵי לוֹן בְּנוּרָא דְּדָלִיק.
 וְאַנוּן חֲמָאן וְחָדָאן עַל דְּאַתְגִּיירוּ.

וְתַלְתָּ זְמַנִּין בַּיּוֹמָא נְהִרִין מַגּוֹ נְהִירוֹ עֲלָמָה
 וּמִשְׁתַּעֲשָׁעֵן תַּמָּן. וְעִילָא מְנַהוּן
 עוֹבְדֵיָה וְאוֹנְקְלוֹס גִּיּוּרָא וְשָׂר גִּיּוּרִין
 דְּאַתְגִּיירוּ. כְּגוֹנוֹנָא דָּא לְעִילָא כַּד זְכָאן
 לְסַלְקָא נִשְׁמַתְהוּן לְאַתְעַטְרָא תַּמָּן:

הַיְכָלָא תְּנִינָא. הַיְכָלָא דָּא קְיִימָא לְגו
 מְהַאי הַיְכָלָא קְדֻמָּאָה, וְהַאי (פֶּתַחָא
 אֵיהוּ סְמוּךְ לְגוֹ מַעְרָתָא) [נ"א הַיְכָלָא סְמוּךְ לַמַּעְרָתָא] דְּאַבְהֵן.
 וְהַאי הַיְכָלָא נְהִיר מְקְדֻמָּאָה. הֵבָא אֵית כֹּל
 אֲבָנִין יְקִירִין דְּמַקְפָּן לֵיה.

בְּגוֹ דְּהַאי הַיְכָלָא, אֵית נְהִירוֹ חַד כְּלִיל מִכָּל
 גְּוֹנוּן וְאֵיהוּ נְהִיר מְעִילָא לְתַתָּא. בְּהַאי
 הַיְכָלָא קְיִימִין (כָּל) אַנוּן דְּסָבְלוּ יְסוּרִין

וְהָיוּ מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים לְרַבּוֹנָם
בְּכָל יוֹם, וְלֹא הָיוּ מְבַטְּלִים
תְּפִלוֹתֵיהֶם לְעוֹלָמִים.

רַבָּנִים מֵהַהִיכָל הָזֶה עוֹמְדִים כָּל
אֶלּוּ שְׁמֹקֶדְשִׁים (בְּכָל יוֹם) בְּכָל הַכַּחַ
שׁ שֶׁ רַבּוֹנָם, וְעוֹנִים אָמֵן? הֲאֵי
שְׁמִיָּה רַבָּא מְבַרְךְ בְּכָל הַכַּחַ.
וְאֵלֶּה הֵם עוֹמְדִים לְפָנָי וּלְפָנֵים
בְּהִיכָל הָזֶה. וְאוֹתוֹ אֹר שְׁפוֹלֵל
כָּל הַגּוֹנִים מֵאִיר לָהֶם. מֵאוֹתוֹ
הָאֹר עוֹמְדִים וְרוֹאִים מֵאוֹרוֹת
אַחֲרֵים שְׁנֵאֲחֲזִים וְלֹא נֶאֱחָזִים
בְּתוֹכָם. וּמַעֲלֵיהֶם מִשִּׁית, שֶׁהוּא
נִכְנָס וְעוֹמֵד בִּינֵיהֶם וּמְנַחֵם
אוֹתָם.

הוּא נוֹסֵעַ מֵהַהִיכָל הָזֶה וְנִכְנָס.
בְּהִיכָל הַשְּׁלִישִׁי, וְשֵׁם כָּל אוֹתָם
בְּנֵי חֲלָאִים וּכְאֲבִים קָשִׁים, וְכָל
אוֹתָם תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן שְׁלֹא
הַשְּׁלִימוּ יְמֵיהֶם, וְכָל אוֹתָם
הַעֲצוּבִים עַל חֲרָבֵן בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ
[וְשִׁפְחוּ] וְהָיוּ שׁוֹפְכִים דְּמַעוֹת. כָּלֵם
עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ הִיכָל, וְהוּא
מְנַחֵם אוֹתָם.

וְנוֹסֵעַ מֵהַהִיכָל הָזֶה וְנִכְנָס.
בְּהִיכָל הַרְבִּיעִי, וְשֵׁם כָּל אוֹתָם
אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם וְכָל אוֹתָם
שְׁנֵהֲרָגוּ עַל יְדֵי שְׂאֵר הָעַמִּים
עוֹבְדֵי עֲכוּ"ם. וְהוּא שׁוֹהֶה
וּבּוֹכָה. וְאֵז כָּל אוֹתָם נְשִׂאִים שֶׁל
זֶרַע דָּוִד, כָּלֵם אוֹחֲזִים בּוֹ
וּמְנַחֲמִים אוֹתוֹ.

מִתְחִיל פַּעַם שְׁנֵיָּה וּבּוֹכָה, עַד
שִׁיּוּצָא קוֹל, וְנֶאֱחָז בְּאוֹתוֹ קוֹל
וְעוֹלָה לְמַעְלָה וְשׁוֹהֶה שָׁם עַד
רֵאשׁ חֲדָשׁ. וּכְשִׁיּוֹרֵד, יוֹרְדִים
עִמּוֹ כְּמֵה אוֹרוֹת וְזִיוִים מֵאִירִים
לְכָל אוֹתָם הִיכָלוֹת וּרְפוּאָה וְאוֹר
לְכָל אוֹתָם הַהֲרוּגִים וּבְנֵי חֲלָאִים
וּמְכֹאֲבִים שֶׁסָּבְלוּ עִם הַמִּשִּׁיחַ.
וְאֵז לּוֹבֵשׁ לְבוּשׁ מְלָכוֹת. וְשֵׁם
חֲקוּקִים וּרְשׁוּמִים כָּל אוֹתָם
הַרוּגִים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲכוּ"ם בְּאוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה, וְעוֹלָה

לְאַתְתַּקְנָא. וְהוּוּ מוֹדֵן וּמְשַׁבְּחָן לְמַרְיָהוֹן כָּל
יוֹמָא. וְלֹא הָיוּ מְבַטְּלִין צְלוֹתֵיהֶו לְעֵלְמִין.

לְגוּ מֵהֵאִי הִיכְלָא קְיִימִין כָּל אַנּוּן דְּמְקֻדְשִׁין
(בְּכָל יוֹמָא) בְּכָל חֵילָא שְׁמָא דְּמַרְיָהוֹן
וְאַתִּיבוּ אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבַרְךְ בְּכָל
חֵילָא. וְאַלִין אַנּוּן קְיִימִין לְגוּ בְּגוּ הֵאִי
הִיכְלָא. וְהֵהוּא נְהוּרָא דְּכָלִיל כָּל גּוֹוֵנִין נְהִיר
לוֹן. מֵהֵהוּא נְהִירוּ קְיִימִין וְחֲמָאן נְהוּרִין
אַחֲרָנִין דְּאַתְאַחֲדוּן וְלֹא אַתְאַחֲדוּן בְּגוֹוִיָּהוּ.
וְעִילָא מְנַהוֹן מְשִׁיחַ דְּאִיהוּ עָאל וְקָאִים
בִּינֵיהֶו וְנַחִים לוֹן.

אִיהוּ נְטִיל מֵהֵאִי הִיכְלָא וְעָאל בְּהִיכְלָא
תְּלִיתָאָה וְתַמָּן כָּל אַנּוּן בְּנֵי מְרַעִין
וּכְאֲבִין יְתִיר וְכָל אַנּוּן דְּרַדְקֵי דְּבֵי רַבֵּן דְּלָא
אַשְׁלִימוּ יוֹמִין. וְכָל אַנּוּן דְּעַצְבִין עַל חֲרוֹב בֵּי
מְקֻדְשָׁא (וְאוֹשִׁידוּ) וְהוּוּ אוֹשְׁדִין דְּמַעִין. כְּלֵהוֹן
קְיִימִין בְּהֵהוּא הִיכְלָא, וְאִיהוּ מְנַחֵם לוֹן.

וְנְטִיר מֵהֵאִי הִיכְלָא וְעָאל בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה,
וְתַמָּן כָּל אַנּוּן אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם
וְכָל אַנּוּן קְטוּלֵי דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וְאִיהוּ שְׂרִי וּבְכִי. (דף לט ע"א)
וְכַדִין כָּל אַנּוּן נְשִׂאִין דְּזֶרַעַא דְּדוֹד כְּלֵהוּ
אַחֲדִין בֵּיהּ וּמְנַחֲמִין לֵיהּ.

שְׂאֵרֵי תַנְיִינוֹת וּבְכִי עַד דְּקָלָא נְפִיק וּמִתְאַחַד
בְּהֵהוּא קָלָא וְסָלִיק לְעִילָא וְאַשְׁתַּהִי
תַמָּן עַד רִישׁ יְרַחָא. וְכַד נְחִית נְחִיתִין עַמִּיָּה
כְּמֵה נְהוּרִין וְזִיוִין מְנַהֲרִין לְכָל אַנּוּן הִיכְלִין
וְאַסּוּוֹתָא וּנְהוּרָא לְכָל אַנּוּן קְטוּלִין וּבְנֵי
מְרַעִין וּמְכֹאֲבִין דְּסָבִילוּ עַמִּיָּה דְּמְשִׁיחַ.

וּבְרִין פּוֹרְפִירָא לְבִישׁ. וְתַמָּן חֲקִיקִין
וּרְשִׁימִין כָּל אַנּוּן קְטוּלֵי דְּשְׂאֵר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת בְּהֵהוּא
פּוֹרְפִירָא. וְסָלִיק הֵהוּא פּוֹרְפִירָא לְעִילָא

אוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה לְמַעְלָה, וְנַחֲקֵק שֵׁם תּוֹף הַפּוֹרְפִירָה הַעֲלִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְלַבֵּשׁ אוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה וְלָדוּן עִמָּם, שְׁפָתוֹב (תהלים קי) יְדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גִוִּיּוֹת. עַד שֶׁבָא וּמְנַחֵם אוֹתָם, וְיוֹרְדִים עִמּוֹ (במח) מְאוֹרוֹת וְעִדּוּנִים לְהַתְעַדֵּן, וְכַמָּה מְלֵאכִים וּמְרַכְבוֹת עִמּוֹ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּמַלְבוּשׁ [נ"א וְכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַלְבוּשׁ] לְהַתְלַבֵּשׁ בָּהֶם כָּל אוֹתָם נִשְׁמָוֹת הַהֲרוּגִים, וְשֵׁם מִתְעַדְנִים כָּל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא עוֹלָה וְיוֹרֵד. לְפָנִים מֵהַיֵּכָל הַזֶּה עוֹמְדִים תּוֹף דְּרָגָה עֲלִינָה אוֹתָם עֲשֵׂרָה גְדוּלִים מְמַנִּים (במח) רַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרָיו. וְכֵלִם עוֹלִים בְּעֲלִיָּה תּוֹף אֶסְפְּקִלְרִיָּה שְׁלֹמְעֵלָה וּמְאִירִים בְּזִיו כְּבוֹד עֲלִיּוֹן. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא רָאִיתִי אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ:

וְזוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. בְּהִיבָרָא הַחֲמִישִׁי קְיָמִים כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁשָּׁבוּ מִחַטָּאֵיהֶם וְהַתְּנַחֲמוּ בָהֶם וְנִשְׁמָתָם יֵצֵא בְטִהְרָה, (וְכָל אוֹתָם בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה) וְכָל אֵלּוּ שֶׁקָּדְשׁוּ שֵׁם רַבּוֹנָם וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם מוֹתָא. וּבְשַׁעַר הַיֵּכָל הַזֶּה (פּתח) עוֹמֵד מְנַשֶּׂה מֶלֶךְ יְהוּדָה שֶׁקָּבְלוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְחָתַר לוֹ חֲתִירָה לְקָבְלוֹ. וְלְפָנִים מֵהַיֵּכָל זֶה עוֹמְדִים כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁנִּשְׁמָתָם יֵצֵא בְשַׁעַר שֶׁהַתְּמַרְמְרוּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם. וְאֵלּוּ מִתְעַדְנִים בְּעִדּוּן עֲלִיּוֹן כְּכֹל יוֹם וְיוֹם. וְשֵׁלֶשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם אוֹר נִכְנָס בְּאוֹתוֹ הַיֵּכָל שֶׁמִּתְעַדְנִים בּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, וְכָל אֶחָד נִכְוֶה מְאוֹר שֶׁל הַחֹפֶה שֶׁל חֲבֵרוֹ, בֵּין לְמִטָּה בֵּין לְמַעְלָה. הַיֵּכָל הַזֶּה עוֹמֵד עַל אוֹתָם הַיְכָלוֹת תְּחַתּוּנִים, וְאֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכוּלִים

וְאֶתְחַקֵּק תַּמָּן גּוֹ פּוֹרְפִירָא עֲלָאָה דְּמַלְפָּא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמַיִן לְאַלְבָּשָׁא הַהוּא פּוֹרְפִירָא וְלִמְיַדָּן עִמּוֹן דְּכְתִיב, (תהלים קי) יְדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גִוִּיּוֹת. עַד דֵּי אָתָּא וְנַחֲסִים לֹוֹן וְנַחֲתִין עִמִּיהָ (במח) נְהוּרִין וְעִדּוּנִין לְאַתְעַדְנָא וְכַמָּה מְלֵאכִין וְרִתִּיכִין עִמִּיהָ. כָּל חַד וְחַד בְּמַלְבוּשָׁא (נ"א וְכֵדָא דְכָל חַד וְחַד מַלְבוּשָׁא) לְאַתְלַבֵּשָׁא בְּהוּ כָּל אֲנוּן נִשְׁמָתִין דְּקִטּוּלִין וְתַמָּן מִתְעַדְנִין כָּל הַהוּא זְמַנָּא דֵּאִיהוּ סָלִיק וְנַחֲתִית.

וְלָגוּ מֵהַאי הַיֵּכָלָא קְיָיְמִי גּוֹ דְּרָגָא עֲלָאָה אֲנוּן עֲשֵׂרָה רַבְרָבִין מְמַנֵּן (בגין) רַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרוֹי. וְכִלְהוּ סְלָקִי בְּסָלִיקוֹ. גּוֹ אֶסְפְּקִלְרִיָּאָה דְּלַעֲיֵלָא, וְנְהַרִין בְּזִיו יְקָרָא עֲלָאָה. עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא רָאִיתִי אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ:

בְּהִיבָרָא חֲמִישָׁאָה קְיָיְמִין כָּל אֲנוּן מְאִרִיָּהוּן דְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא דְּתַבּוּ מַחֲטָאִיָּהוּן וְאַתְנַחֲמוּ בְּהוּ וְנִפְקַת נִשְׁמָתִיָּהוּ בְּדַכִּיּוֹ (וְכָל אֲנוּן מְאִרִיָּהוּן דְּתִיּוּבְתָא) וְכָל אֲנוּן דְּקִדְשֵׁי שְׁמָא דְּמְרִיָּהוּן וְקָבִילוּ עֲלֵיהוּ מוֹתָא. וּבַתְרַעָא דְּהַאי הַיֵּכָלָא (פּתחא) קָאִים מְנַשֶּׂה מֶלֶךְ יְהוּדָה דְּקָבִיל לֵיהָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא וְחָתַר לֵיהָ חֲתִירָא לְקָבִילָא לֵיהָ.

וְלָגוּ מֵהַאי הַיֵּכָלָא קְיָיְמִין כָּל אֲנוּן מְאִרִיָּהוּן דְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא. דְּנִשְׁמָתֵהוּן נִפְקַת בְּשַׁעַתָּא דְּאַתְמַרְמְרוּ עַל עוֹבְדֵיהוּן. וְאֵלִין מִתְעַדְנִין בְּעִדּוּנָא עֲלָאָה בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְתַלְתַּת זְמַנִּין בְּיוֹמָא נְהִירוּ עָאֵל בְּהַהוּא הַיֵּכָלָא דְּמִתְעַדְנִין בֵּיהָ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהָ. וְכָל חַד נִכְוֶה מְנַהִירוֹ דְּחוּפָּה דְּחֲבֵרִיָּה בֵּין לְתַתָּא בֵּין לַעֲלִיאָא. הַאי הַיֵּכָלָא קְיָיְמָא עַל אֲנוּן הַיֵּכָלִי תַתָּאי. וְאֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִין לֹא יְכָלִין לְאַעֲלָאָה בְּגוֹ (הוּוּא) הַאי הַיֵּכָלָא וְלִמְיַקָּם

להפגס לתוף (ההוא) ההיכל הזה ולעמד בו. וזוהי דרגה עליונה על הכל (ב), פרט לדרגת החסידים שהיא דרגה עליונה על הכל.

היכל ששי. היכל זה הוא היכל החסידים. היכל זה הוא עליון על הכל. וזהו היכל שעומד על הכל. היכל הימין אין מי שיעמד בו, אלא אותם חסידים קדושים וכל אותם שאוהבים את רבונם באהבה רבה. ולפתח ההיכל הזה עומדים כל אלו שמיוחדים יחד של רבונם בכל יום. ואלה נכנסים בהיכל הזה וצתידים לעלות בראשונה.

ומעל הפתח הזה אברהם, ימין הקדוש ברוך הוא. ולפתח אחר עומד יצחק שנצקד על גבי המזבח והיה קרבן שלם לפני הקדוש ברוך הוא. ולפתח אחר לבפנים עומד יעקב השלם, ושנים עשר שבטים סביבו, ושכינה על ראשיהם.

ובשישראל בצרה, מתעוררים שלשת האבות ומעוררים את השכינה להגן עליהם. ואז היא עולה ומתעטרת למעלה ומגנה על ישראל. וכמו שיש היכלות למטה בגן עדן, כך גם למעלה יש היכלות מתקנים שהם סוד האמונה. וכל [אוחם] ההיכלות הללו מתקשרים ומתעטרים בהיכל אחד שהוא:

היכל השביעי. והיכל זה גנוז ונסתר מפל שאר ההיכלות. באמצע ההיכל הזה עומד עמוד אחד שהוא בגונים רבים: ירק, לבן, אדם, שחר. וכשנשמות עולות, הן עולות לתוף ההיכל הזה. מי שראוי לגון הזה עולה בו, כל אחד ואחד פראוי לו. וששת ההיכלות הללו הם למדור כפי שאמרנו, והשביעי

ביה. והאי איהו דרגא עלאה על פלא (ביה) בר דרגא דחסידי דאיהו דרגא עלאה על פלא: היכלא שתיאאה היכלא דא היכלא דחסידי. היכלא דא היכלא עלאה על פלא.

והאי הוא היכלא דקיימא על פלא. היכלא דמינא לית מאן דיקים ביה. אלא אנון חסידים קדישין וכל אנון דמרחמי למריהון ברחימו סגיי. ולפתחא דהאי היכלא קיימא כל אנון דמיתדי יחודא דמריהון בכל יומא. ואלין עאלין בהאי היכלא וזמינין לסלקא בקדמיתא.

ועילא מהאי פתחא אברהם ימינא דקדשא בריך הוא. ולפתחא אחרא קיימא יצחק דאתעקד על גבי מדבחא והיה קרבנא שלים קמיה דקדשא בריך הוא. ולפתחא אחרא לגו קיימא יעקב שלימא ותריסר שבטין סחרניה ושכינתא על רישיהו.

וכד ישראל בעקו אתערו תלת אבהן ומתערי לה לשכינתא לאגנא עלייהו. וכדין איהי סלקא ואתעטרא לעילא ואגנא עלייהו דישראל. וכמה דאית היכלין לתתא בגנתא דעדן, הכי נמי לעילא אית היכלין מתקנן דאנון רזא דמהימנותא. וכל (אנון) הני היכלין פלהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו.

היכלא שביעאה והאי היכלא איהו גניז וסתים מפל שאר היכלין. באמצעיתא דהאי היכלא קאים חד עמודא (דף לט ע"ב) דאיהו בגונונין סגיאין ירוק חפור סומק אוכם. וכד נשמתיין סלקין אנון עאלין גו האי היכלא. מאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה. פל חד וחד פדקא חזי ליה. ואלין שית היכלין אנון למדורא כדאמרן.

אינו למדור. ושש הכל בסוד של שש. ועל זה כתוב בראשית. שש דרגות למעלה ושש דרגות למטה, והכל סוד אחד

בא ראה, בראשית. רבי יהודה אמר, שני בתים היו, בית ראשון ובית שני. זה עליון וזה תחתון. שני ההי"ן הם. זה עליון וזה תחתון, וכלם אחד. ב' העליון פותח שפירם לכל צד. שפך הוא - שכולל זה בזה. ראשית. אז הוא ראשית להכנס בחשבון הבגין.

רבי יצחק אמר רבי אלעזר, בראשית זה פללות הדמות (של הדמות) שפל הדמיות פלילות בו. זהו סוד הכתוב (יחזקאל א) הוא מראה דמות פבור ה'. מראה שנראים בו ששה אחרים. וזהו בראשית בראשית.

בא ראה, כשנכנסים במראה הזה ששה גונים, היא מתקינה עצמה לגלותם ולפעל בהם אמנות העולם. ואם תאמר שהאמנות הזו של העולם היא מדרגה זו - כתוב בראשית. שבת של הששה הוא שעושים אמנות בזה.

רבי יוסי פתח, (שם ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. הנצנים (נראו בארץ) -

זהו סוד של שש דרגות ועליה והיא שביעית. ואלו הם שש דרגות: דרגת אברהם, דרגת יצחק ודרגת יעקב, וכו' ובע"ז ויו"ס. קלן נראות בארץ, שכתוב נראו בארץ. בארץ - זוהי קרית קדושה של ארץ ישראל. נראו בארץ - משום שאותן דמיות להגלות בדרגה הזו. עת הזמיר הגיע - שהרי אז משבח וחוזר, כמו שנאמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידם. ולכן נקרא מזמור, כמו ששנינו שכתוב מזמור לדוד, ששרתה עליו שכינה בראש. וזהו עת הזמיר הגיע. רבי

ושביעאה לאו איהו למדורא. ושית פלא ברזא דשית. ועל דא כתיב בראשית. שית דרגין לעילא שית דרגין לתתא וכלא רזא חדא.

תא חזי, בראשית. רבי יהודה אמר תרין בתין הוו, בית ראשון ובית שני. דא עלאה ודא תתאה. תרין ההי"ן אנון, דא עלאה ודא תתאה וכלהו חד. ב' עלאה פתחא תרעין לכל סטרא. דהכי הוא דכליל דא בדא. ראשית. פדין הוא ראשית לאעלא בחושבנא דבנינא.

רבי יצחק אמר רבי אלעזר בראשית דא כללא דיוקנא (ר"א דריוקנא) דכל דיוקנין פלילין ביה. דא רזא דכתיב, (יחזקאל א) הוא מראה דמות פבור י', חזיו דאתחזון ביה שית אחרנין. ודא הוא בראשית בראשית.

תא חזי, פד עלאין בהאי חזיו שית גוונין, היא אתקינת גרמא לאחזאה לון ולמפעל בהו אומנותא דעלמא. ואי תימא דהאי אומנותא דעלמא מדרגא דא הוא. כתיב בראשית. שבחא דשית איהו דעבדי אומנותא בהאי.

רבי יוסי פתח (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור

נשמע בארצנו. הנצנים (נראו בארץ) דא הוא רזא דשית דרגין (גליון הרשב"ב: עלה ואיהו שביעאה. ואלון אנון שית דרגין דנא דאברהם ודרנא דיעקב ודרנא דיו"ס"ף בלהו אתחזו בארעא דכתיב נראו בארץ. בארץ דא היא קרית קדושה דארץ ישראל). נראו בארץ, בגין דאנון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא. עת הזמיר הגיע, דהא כדין משבח ומיהדר כמה דאת אמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידום.

ובגין פך אקרי מזמור כמה דתנינן דכתיב מזמור לדוד דשארית עליה

חַיִּיא אָמַר, שֶׁהָרִי אֵז הַגִּיעַ זְמַן לְשִׁבְתָּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן נִסְתָּר וְכָל דְּבָרָיו נִסְתָּרִים, מִשּׁוּם שֶׁעוֹמֵד בְּסוּד עֲלִיּוֹן יוֹם שֶׁל כָּל הַיָּמִים (הַיּוֹם שֶׁל כָּל הַיּוֹמִים). וְכִשְׁבָּרָא וְהוֹצִיא, הוֹצִיא אֶת הַשְּׁשִׁי הָאֵלּוּ. וּבְגַלְל שֶׁהוּא נִסְתָּר, שֶׁכָּל דְּבָרָיו נִסְתָּרִים, אָמַר בְּרַאשִׁית, בְּרַא שְׁשֵׁה יָמִים עֲלִיוֹנִים. וְלֹא אָמַר מִי בְרַא אוֹתָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹלָם עֲלִיּוֹן נִסְתָּר.

וְאַחַר כֵּן גָּלָה וְאָמַר (לְהִם) הַמַּעֲשֶׂה הַתַּחְתּוֹן, וְאָמַר מִי בְרַא אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹלָם שֶׁעוֹמֵד בְּהַתְגַּלוּת. וְאָמַר, בְּרַא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא כְתוּב בְּרַא נִסְתָּר (כְּדָרַךְ נִסְתָּר) בְּרַא אֶת הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹלָם בְּהַתְגַּלוּת. וְאָמַר בְּרַא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי שֵׁם בְּהַתְגַּלוּת. הִרְאִשׁוֹן בְּנִסְתָּר שֶׁהוּא עֲלִיּוֹן. הַתַּחְתּוֹן בְּהַתְגַּלוּת. לְהִיּוֹת תָּמִיד מַעֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְסוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כֵּן הוּא נִסְתָּר וְנִגְלָה. אֶת הַשָּׁמַיִם - לְרִבּוּת שָׁמַיִם תַּחְתּוֹנִים לְמַטָּה. וְאֶת הָאָרֶץ - לְהַכְלִיל אֶרֶץ שְׁלֹמֶטָה וְלְרִבּוּת כָּל מַעֲשֵׂהָ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וְהָאָרֶץ - זוֹ אֶרֶץ הַעֲלִיּוֹנָה שְׁאִין לָהּ אוֹר מִשֶּׁל עֲצָמָה. הִיְתָה - בְּהַתְחִלָּה כְּכֹר הִיְתָה כְּרֵאוֹי, וְעַכְשָׁו תְּהוֹ וּבְהוּ וְחֻשֵׁף. הִיְתָה דוּקָא. אַחַר כֵּן הִקְטִינָה אֶת עֲצָמָה וְהִקְטִינָה אֶת אוֹרָה. תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשֵׁף וְרוּחַ - אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת הָעוֹלָם שֶׁנִּתְקַנּוּ בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֶת הָאָרֶץ - כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ, לְרִבּוּת אֶרֶץ שְׁלֹמֶטָה שֶׁהִיא נַעֲשֶׂתָה בְּכַמָּה מְדוּרִים (אוֹרוֹת) הַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְזֶהוּ

שְׁכִינְתָּא בְּרִישָׁא. וְדָא הוּא עֵת הַזְמִיר הַגִּיעַ. רַבִּי חַיִּיא אָמַר דְּהָא כְּדִין מְטָא זְמַנָּא לְשִׁבְחָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִים וְכָל מְלוֹי סְתִימִין. בְּגִין דְּקִיַּיְמָא בְּרַזָּא עֲלָאָה יוֹמָא דְּכָל יוֹמִין (רוּמָא דְּכָל רוּמִין). וְכַד בְּרַא וְאַפִּיק, אַפִּיק אֲלִין שְׁיַת. וּבְגִין דְּאִיהוּ סְתִים דְּכָל מְלוֹי סְתִימִין, אָמַר בְּרַאשִׁית בְּרַא שְׁיַת יוֹמִין עֲלָאִין. וְלֹא אָמַר מָאן בְּרַא לְהוּן. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִימָא.

וְלִבְתָּר גְּלִי וְאָמַר (לוֹ) עֲבִידְתָּא תַּתְּאָה. וְאָמַר מָאן בְּרַא לִיָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּקִיַּיְמָא בְּאַתְגְּלִיָּא. וְאָמַר בְּרַא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְלֹא כְתוּב בְּרַא סְתִים (ר"א בְּאַרְחַ סְתִים) בְּרַא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא בְּאַתְגְּלִיָּא וְאָמַר בְּרַא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי שְׁמָא בְּאַתְגְּלִיָּא. קַדְמָאָה בְּסְתִימָא דְּאִיהוּ עֲלָאָה. תַּתְּאָה בְּאַתְגְּלִיָּא. לְמַהוּי תְּדִיר עוּבְדָּא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים וְגִלְיָא. וְרַזָּא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא הִכִּי הוּא סְתִים וְגִלְיָא. אֶת הַשָּׁמַיִם לְאַסְגָּאָה שְׁמַיִם תַּתְּאֵי לְתַתְּא. וְאֶת הָאָרֶץ לְאַכְלָלָא אֶרֶץ דְּלַתְּתָא. וְלְאַסְגָּאָה (לְמָ) כָּל עוּבְדָּהָא פְּגוּוֹנָא דְּלַעֲלָא:

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ כְּדִקְאֲמַרְנוּ. וְהָאָרֶץ דָּא אֶרֶץ עֲלָאָה דְּלִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה. הִיְתָה. בְּקַדְמִיתָא כְּכֹר הוּת פְּדִקָּא יְאוּת. וְהַשְּׁתָּא תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשֵׁף. הִיְתָה דִּיַּיקָא. לְבַתָּר אֲזַעֲרִית גְּרַמָּה וְאַזְעִירִית נְהוּרָא. תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשֵׁף וְרוּחַ אֲרַבְעָה יְסוּדֵי עֲלָמָא דְּאַשְׁתְּכָלְלוּ בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֶת הָאָרֶץ פְּדִקָּאֲמַרְנוּ לְאַסְגָּאָה אֲרַעָא דְּלַתְּתָא דְּאִיהִי אֲתַעֲבִידַת בְּכַמָּה מְדוּרִין (מְדוּרִין) כֹּלָּא פְּגוּוֹנָא עֲלָאָה. וְדָא הוּא

והארץ היתה תהו ובהו וחשך
 ורוח. אלו אותם מדורי הארץ:
 ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה,
 ארקא, תבל. וגדול שבכולם תבל,
 שכתוב (תהלים ט) והוא ישפט תבל
 בצדק.

אמר רבי יוסי, מהי ציה? אמר
 לו, זהו מקום הגיהנם, כמו
 שנאמר ציה וצלמות. וסוד זה
 כתוב [שכתוב] [במלת] וחשך על פני
 תהום. זה סוד מקום הגיהנם. זהו
 ציה, המקום של מלאך המות,
 כפי שאמרנו, שהוא מחשיך את
 פני הבריות. והו מקום של חשך
 עליון.

תהו זה נשיה שלא נראה בה
 מראה כלל עד שנשפח מהפל,
 ועל זה נקראת נשיה. ובהו זו
 ארקא, מקום שלא נשפח. רבי
 חייא אמר, זה גיא. ורוח אלהים
 מרחפת - זה כנגד תבל שגזון
 מרוח אלהים, והכל הוא כאחד.
 כמו זה יש לארץ העליונה,
 שבעה מדורים הם למעלה דרגה
 על דרגה, ובכל המדורים מלאכים
 עליונים אלה על אלה. כך גם
 למטה. והכל אחוז זה בזה להיות
 הפל אחד. שבעה מדורים הם
 למעלה, והרי ארץ העליונה
 אחוזת אותם וכלם עומדים בה,
 ובכלם נמצאת תשבחת להקדוש
 ברוך הוא. דרגות נפרדות זו מזו,
 ומקומות נפרדים זה מזה.

מדור ראשון למטה הוא מקום
 בית חשוף שלא מאיר, והוא
 מתקן למדורי רוחות וסערות
 חזקות שלא נראים. ואין בו אור
 ולא חשך ולא דמות כלל. ושם לא
 יודעים בו ידיעה כלל, שאין בו
 צורה תוך כלל הכפסא [הרשם].

גו

והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח. אליו
 אנון מדורי ארעא. ארץ. אדמה. גיא. נשיה.
 ציה. ארקא. תבל. וגדול שבכולם תבל
 דכתיב, (תהלים ט) והוא (דף טו ע"א) ישפוט תבל
 בצדק.

אמר רבי יוסי מאן הוא ציה. אמר ליה דא
 הוא אתר דגיהנם כמה דאת אמר ציה
 וצלמות. ורזא דא כתיב, (ד"א דכתיב) (במלת)
 וחשך על פני תהום. דא רזא אתר דגיהנם.
 דא הוא ציה אתר דמלאך המות פדקאמרן
 דאיהו מחשיך אנפיהו דברייתא. ודא הוא
 אתר דחשך עלאה.

תהו דא נשיה דלא אתחזייה בה חיזו
 כלל עד דאתנשי מפלא. ועל דא
 אתקרי נשיה. ובהו דא ארקא אתר דלא
 אתנשי. רבי חייא אמר דא גיא. ורוח אלהים
 מרחפת דא לקבל תבל דאתזן מרוח אלהים,
 וכלא כחד הוא.

בגזונא דא אית לארץ עלאה. שבעה
 מדורין אנון לעילא דרגא על דרגא
 ובכלהו מדורין מלאכי עלאי אליון על אליון.
 הכי נמי לתתא. וכלא אחיד דא בדא למהוי
 כלא חד. שבעה מדורין אנון לעילא. והאי
 ארץ עלאה אחידת לון וכלהו קיימין בה.
 ובכלהון קיימא תושבחתא דקדשא בריך
 הוא. דרגין פרישן דא מן דא. ואתרין
 פרישן דא מן דא:

מדורא קדמאה לתתא הוא אתר בי חשוף
 דלא נהיר. והוא מתתקן למדורי
 רוחי וקסטירי ועלעולי תקיפין דלא
 אתחזיין. ולא אית ביה נהורא ולא חשוכא
 ולא דיוקנא כלל. ותמן לא ידעין ביה ידיעא
 כלל כלאו ביה צורה גו
 כלל כורסייא (כורסא).

וְעַל אֹתוֹ מְקוֹם מְמַנָּה מְלֹאָךְ
 אֶחָד וְשָׁמוֹ טְהוּרֵי־אֵל. וְעִמּוֹ
 שְׁבַעִים מְמַנִּים מְעוֹפְפִים.
 וְנִמְחִים מְזִיקֵי הַשְּׁלֵהּבוֹת [וְשִׁלְיָהֶם]
 וְלֹא עוֹמְדִים וְלֹא נְרָאִים וְלֹא
 נִמְצָאִים. וְכִשְׁבָּא הַבְּקָר, כָּלֶם
 מִתְחַדְּשִׁים וְלֹא עוֹמְדִים.
 כְּשִׁמְגִיעִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם,
 אוֹבְדִים וְלֹא נִמְצָאִים, וְנִכְנָסִים
 בְּנֶקֶב אֶחָד שֶׁל הַתְּהוֹם וְלֹא
 נְרָאִים. כְּשִׁנְחָשׁ הַלֵּילָה, נִמְחִים
 מֵאוֹתָן שְׁלֵהּבוֹת עַד שִׁמְגִיעַ
 הַבְּקָר.

מְדוּרָה הַשְּׁנִי הוּא מְקוֹם שְׁמַאִיר
 יוֹתֵר וְהוּא חֲשׂוּף, אֲבָל לֹא חֲשׂוּף
 כְּמוֹ אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן. וְהוּא מִתְקַן
 לְמְדוּרִים שֶׁל מְלֹאָכִים עֲלִיּוֹנִים
 שְׁמַמִּים עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם
 וְלִהְיִסְטִים [לְהִסְטוּתָם] בְּאוֹתָהּ דְרָף
 רָעָה שֶׁהֵם הוֹלְכִים. וְאוֹתוֹ מְקוֹם
 נְרָאָה יוֹתֵר מִן הָרֵאשׁוֹן.
 וְלְמְלֹאָכִים הַלְלוּ יֵשׁ קָרֵב [קִרְבָּה]
 עִם בְּנֵי אָדָם וְזוֹנִים [וְנִהְיִים] מְרִיחַ
 וּבִשְׁם שְׁלֵמֻטָּה לְעֵלוֹת בְּתוֹעֵלֶת
 וְלִהְיִיר יוֹתֵר.

וְעֲלִיָּהֶם מְמַנָּה אֶחָד שְׁשָׁמוֹ
 קְדוּמֵי־אֵל. וְאַלֶּה פּוֹתְחִים
 בְּשִׁירָה וְשׁוֹכְכִים וְהוֹלְכִים לָהֶם,
 וְלֹא נְרָאִים עַד שִׁישְׁרָאֵל לְמִטָּה
 פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים שִׁירָה, וְאֵז
 עוֹמְדִים בְּמִקְוָמָם וְנְרָאִים
 מְאִירִים יוֹתֵר. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
 מְקַדְּשִׁים קְדָשָׁה. וְכִשְׁשִׁירָאֵל
 עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, כָּלֶם טָסִים
 וּמְעִידִים [סֵם] עֲדוֹת לְמַעְלָה,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם
 עֲלֵיהֶם.

מְדוּרָה שְׁלִישִׁי הוּא מְקוֹם שֶׁל
 לְהַבּוֹת וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן, וְשֵׁם
 הַשְּׁפָעָה שֶׁל נֵהָר דִּינוּר שְׁשׁוֹפֵעַ
 וְיוֹצֵא, שֶׁהוּא בֵּית הַמוֹקֵד
 לְנִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים, שְׁמֵשׁ יוֹרֵדֶת
 אֵשׁ עַל רָאשֵׁי הַרְשָׁעִים, וְשֵׁם מְלֹאָכֵי חֲבֵלָה שְׁטוּרְדִים אוֹתָם.

וְעַל הַהוּא אֶתֶר מְמַנָּה חַד מְלֹאָכָא טְהוּרֵי־אֵל
 שְׁמִיָּה. וְעִמֶּיהָ שְׁבַעִין מְמַנִּין מְעוֹפְפִין.
 וְאַתְמַחוּן מְזִיקֵי שְׁבִיבִין (רַעְלִיָּהוּ) וְלֹא קְיִימִין
 וְלֹא אֶתְחַזְיוֹן וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִי. וְכַד אֶתִּי צַפְרָא
 כְּלָהוּ מִתְחַדְּשִׁין וְלֹא קְיִימִי. כַּד מְטָאן לְגַבִּי
 הַהוּא (רַחֵם) אֶתֶר אֲבָדִין וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִין וְעֵאֱלִין
 בְּחַד נּוֹקְבָא דְתְהוּמָא וְלֹא אֶתְחַזְיוֹן. כַּד
 אֶתְרַמִּישׁ לִילְיָא אֶתְמַחוּן מֵאֲנוּן שְׁבִיבִין עַד
 דְּמִטִּי צַפְרָא:

מְדוּרָא תְנַיִנָּא הוּא אֶתֶר דְּנִהִיר יִתִּיר וְאִיהוּ
 חֲשׂוּף. אֲבָל לֹא חֲשׂוּף פְּהֵהוּא
 קְדַמָּא. וְהוּא מִתְתַּקֵּן לְמְדוּרֵי מְלֹאָכִין עֲלֵאִין
 דִּי מְמַנִּין עַל עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא וְלִמְסִטִּי (רַחֵם)
 לְמַסְטִי) לְהוֹן פְּהֵהוּא אֶרְחַ בִּישָׂא דְאֲנוּן אֶזְלִין.
 וְהַהוּא אֶתֶר אֶתְחַזִּי יִתִּיר מִן קְדַמָּא. וְאֶלִּין
 מְלֹאָכִין אִית לְהוֹן קְרָבָא (קוֹרְבָא) עִם בְּנֵי נְשָׂא
 וּמִתְזַנֵּן (וּמִתְזַנֵּן) מְרִיחָא וּבִיּוֹסְמָא דְלִתְתָא לְסִלְקָא
 בְּתוֹעֵלְתָא וְלִאֲנִהְרָא יִתִּיר.

וְעֲלִיָּהוּ חַד מְמַנָּא קְדוּמֵי־אֵל שְׁמִיָּה. וְאֶלִּין
 פְּתַחִין שִׁירְתָא וּמִשְׁתַּפְּכִי וְאֶזְלִין
 לוֹן. וְלֹא אֶתְחַזְיוֹן עַד דִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא פְּתַחִי
 וְאֶמְרִי שִׁירְתָא. כַּדִּין קְיִימִין בְּדוֹכְתֵי־הוּ
 וְאַתְחַזְיוֹן נִהִירִין יִתִּיר. תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא
 מְקַדְּשִׁי קְדוּשָׁתָא. וְכַד יִשְׂרָאֵל עָסְקִי
 בְּאוּרִיָּתָא כְּלָהוֹן טְאֶסִין וְסִהְדִי (אֲנִי) סִהְדוּתָא
 לְעִילָא. וְקְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא חֵיִים עֲלֵיָּהוּ:

מְדוּרָא תְלִיתָאָה הוּא אֶתֶר דִּשְׁבִיבִין
 וְקְטוּרִין. וְתַמֵּן נְגִידוּ דְנֵהָר דִּינוּר
 דְּנִגִּיד וְנִפִּיק דְאִיהוּ בִּי מוֹקְדָא דְנִפְשֵׁי־הוּ
 דְרִשְׁעֵיָּא. דְּמִתַּמֵּן נְחִית אֲשָׂא עַל רִישֵׁי־הוּ
 דְרִשְׁעֵיָּא, וְתַמֵּן מְלֹאָכֵי חֲבֵלָה דְטְרַדִי לְהוּ.

אֵשׁ עַל רָאשֵׁי הַרְשָׁעִים, וְשֵׁם מְלֹאָכֵי חֲבֵלָה שְׁטוּרְדִים אוֹתָם.

וְשֵׁם נִמְצְאָת לְשׁוֹן הַרְעָה עַל
יִשְׂרָאֵל לַפְעָמִים וּלְהַסְטוֹת
אוֹתָם, פָּרַט לְזִמְנָן שְׁלוֹקָחִים
רְפוּאָה לְדַחֹת אוֹתוֹ. וּמִמְנָה
אֶחָד עֲלֵיהֶם מִצַּד הַשְּׂמָאל, כָּלֵם
מִצַּד הַחֹשֶׁף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַחֹשֶׁף
עַל פְּנֵי תְהוֹם. וְסִמָּא"ל הַרְשַׁע
נִמְצָא שֵׁם.

מְדוּרָה רְבִיעִי הוּא מְקוּם שְׂמָאִיר,
וְשֵׁם הוּא אֹר לְמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים
שֶׁבְצַד יָמִין, וּפּוֹתָחִים בְּשִׁירָה
וּמְסִימִים, וְלֹא הוֹלְכִים לְעִבּוֹר
כְּאֵלוֹ רֵאשׁוֹנִים שְׁפוֹתָחִים
בְּשִׁירָה וְנִשְׂרָפִים וְעוֹבְרִים בְּאֵשׁ
דוֹלָקָת, וְשׁוֹבִים וּמִתְחַדְּשִׁים
כְּמִקְדָּם. וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּמִקְוֵם
וְלֹא מִתְבַּטְּלִים. וְאֵלֶּה מִלְאָכִי
רְחִמִים שֶׁלֹּא מִשְׁתַּנִּים לְעוֹלָמִים.
וְעֲלֵיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קד) עֲשֵׂה
מִלְאָכִי רֵחוֹת וְגו'. וְאֵלֶּה
עוֹשִׂים שְׁלִיחוֹתָם בְּעוֹלָם וְלֹא
נִרְאִים לְבְנֵי אָדָם, פָּרַט לְמִרְאָה
אוֹ בְּצַד אַחֵר בְּשֶׁכֶל רַב. וּמִלְאָךְ
אֶחָד מְמַנָּה עֲלֵיהֶם, שֶׁשְּׂמוֹ
פְּדָא"ל. וְכוּ פּוֹתָחִים מִפְּתָחוֹת
הַרְחִמִים לְאוֹתָם שֶׁשׁוֹבִים
לְרַבּוֹנָם, וּפּוֹתָחִים שְׁעָרִים
לְהַעֲבִיר וּבְקִשׁוֹתֵיהֶם.

מְדוּרָה חֲמִישִׁי הוּא מְדוּרָה שְׂמָאִיר
בְּאֹר יוֹתֵר מִכָּל הַקּוֹדְמִים, וְיֵשׁ
בּוֹ מִלְאָכִים, מֵהֶם אֵשׁ וּמֵהֶם
מַיִם. לַפְעָמִים הֵם נִמְצְאִים
בְּרַחֲמִים, וְלַפְעָמִים נִמְצְאִים
בְּדִין. אֵלֶּה בְּצַד זֶה וְאֵלֶּה בְּצַד
זֶה. לַפְעָמִים אֵלֶּה מְאִירִים וְאֵלֶּה
חֲשׁוּכִים, וְאֵלֶּה מְמַנִּים לְזִמְנָן
לְרַבּוֹנָם. אֵלֶּה בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה,
וְאֵלֶּה בְּשְׂעוֹלָה הָאֹר. וּמִמְנָה
אֶחָד עֲלֵיהֶם שֶׁשְּׂמוֹ קְדִישִׁא"ל.
בְּשִׁנְחֻלָּק הַלֵּילָה בְּחֻצוֹת
וּמִתְעוֹרֵר רֵיחַ צְפוֹן וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, אֲזִי רֵיחַ צְפוֹן

וְתִמְנָן אֲשֶׁתְּפַח דְּלִטוּרִיא עֲלֵיהֶו דְּיִשְׂרָאֵל
לְזִמְנִין וּלְאַסְטָאָה לֹון. בַּר בְּזִמְנָא
דְּנִסְבִּי אֲסוּוֹתָא לְדַחֲיָא לִיה. וְחַד מְמַנָּא
עֲלֵיהֶו מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא כְּלָהוּ מִסְטָרָא
דְּחֹשֶׁף כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְהוֹם.
וּסִמָּאֵל חֲיִיבָא אֲשֶׁתְּכַח תִּמְנָן :

מְדוּרָה רְבִיעִיָּה הוּא אֲתֵר דְּנְהִיר. וְתִמְנָן הוּא
נְהִירוֹ לְמִלְאָכִי עֲלָאִי דִּי בְּסִטְר
יְמִינָא. וּפְתָחִי שִׁירְתָא וְסִימִי וְלֹא אֲזִלִּין
לְאַעְבְּרָא כְּהִנֵּי קְדָמָאִי (דף מ ע"ב) דְּפְתָחִין
שִׁירְתָא וּמִתּוֹקְדָן וּמִתְעַבְרָן בְּנוֹר דְּלִיק וְתִבִּין
וּמִתְחַדְּשִׁין כְּמִלְקָדְמִין. וְהִנֵּי קְיִימִין
בְּדוּכְתֵיהֶו וְלֹא מִתְעַבְרָן. וְהִנֵּי מִלְאָכִי דְרַחֲמִי
דְּלֹא מִשְׁנִיִּין לְעִלְמִין.

וְעֲרִיָּהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) עוֹשֵׂה מִלְאָכִי רֵחוֹת
וְגו'. וְאֵלִין עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתֵיהֶו
בְּעִלְמָא וְלֹא אֲתַחֲזוּן לְבְנֵי נִשְׂאָה בַר בְּחֻזּוּא אוֹ
בְּסִטְרָא אַחְרָא בְּסִכְלָתְנוּ סְגִי. וְחַד מִלְאָכָא
מְמַנָּא עֲלֵיהֶו פְּדָאֵל שְׂמִיָּה. וּבִיָּה פְתִיחִין
מִפְתָּחַן דְּרַחֲמִי לְאַנּוּן דְּתִיבִין לְגַבִּיָּה
דְּמֵאֲרִיהוּן. וּפְתָחִין תְּרַעִין לְאַעְבְּרָא צְלוֹתְהוּן
וּבְעוֹתְהוּן :

מְדוּרָה חֲמִישִׁיָּה הוּא מְדוּרָה דְּנְהִיר בְּנְהִירוֹ
יִתִיר מִכָּלֶּהוּ קְדָמָאִי. וְאִית בִּיָּה
מִלְאָכִין מְנַהוּן אֲשָׁא וּמְנַהוּן מֵיא. לְזִמְנִין
אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּרַחֲמִי וּלְזִמְנִין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּדִינָא.
אֵלִין בְּסִטְרָא דָא וְאֵלִין בְּסִטְרָא דָא. לְזִמְנִין
נְהִרִין אֵלִין וְחֲשִׁכִין אֵלִין. וְאֵלִין מְמַנִּין לְזִמְנָא
לְמֵאֲרִיהוּן. אֵלִין בְּפִלְגוֹת לֵילִיא. וְאֵלִין כַּד
סְלִיק נְהוּרָא. וְחַד מְמַנָּא עֲלֵיהֶו קְדִישִׁאֵל
שְׂמִיָּה.

בַּר אֲתַפְּלַג לֵילִיא וְאֲתַעַר רֵיחַ צְפוֹן וְקְדִישָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם צְדִיקָאִי

מקִישָׁה וּמְגִיעָה לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה לְזִמְרָה, וְכֻלָּם
מְזַמְרִים וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה.
וּכְשֶׁמְגִיעַ הַבֶּקֶר וּמִתְחַבֵּר
קְדֵרוֹת הַבֶּקֶר בְּאוֹר, אִזּוּ כָּל
הָאֲחֵרִים אוֹמְרִים שִׁירָה, וְכֻלָּם
כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ וְכֻלָּם שְׂאֵר
הַמְּלָאכִים [שְׁלֵמָה] מְסִיעִים לָהֶם,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד
כְּכֹכֵי בֶקֶר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
עַד שִׁישְׂרָאֵל נוֹשָׂאִים שִׁירָה
וְתִשְׁבְּחוּת אַחֲרֵיהֶם.

מְדוּרָה שְׂשֵׁי הוּא מְדוּרָה עֲלִיּוֹן
קְרוֹב לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם, וּבֵין
אֲנִיּוֹת וְנִהְרוֹת וְנִחְלִים שְׁנַחֲלָקִים
מִן הַיָּם וְכִמְהָ דָגִים הֵם
שְׁמֵרָחִשִׁים לְאַרְבַּעַת צַדֵּי
הָעוֹלָם. וּמַעֲלִיהֶם שָׂרִים מְמַנִּים,
וּמְמַנֵּה אֶחָד עֲלֵיהֶם וְשֵׁמוֹ
אוּרִיאֵ"ל, וְהוּא מְמַנֵּה עַל כָּל
אֱלֹהֵי הַתְּחִתּוֹנִים.

וְכֵלָם נוֹסְעִים בְּשַׁעוֹת וּרְגָעִים
כְּשֶׁנוֹסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד
זֶה. כְּשֶׁנוֹסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד [דרום]
מְזַרְחָה, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם
לְאוֹתוֹ צַד הוּא מִיכָאֵ"ל שְׂבָא
מִימִין. וּכְשֶׁנוֹסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
צָפוֹן, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶן
לְאוֹתוֹ צַד הוּשׁ גְּבִרְיָאֵל שְׂבָא
מִצַּד הַשְּׂמָאל. וּכְשֶׁנוֹסְעוֹת אֲנִיּוֹת
לְצַד [מזרח] דְּרוֹם, הָרִי שָׁם הוּא
הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ
צַד רְפָאֵ"ל [ג"א אוּרִיאֵ"ל] שָׁמוֹ, וְהוּא
לְיָמִין. וּכְשֶׁנוֹסְעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
מְעָרָב, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם
לְאוֹתוֹ הַצַּד הוּא אוּרִיאֵ"ל [ג"א

רְפָאֵ"ל] וְהוּא לְאַחֲרוֹנָה.

מְדוּרָה שְׂבִיעִי הוּא מְדוּרָה עֲלִיּוֹן
עַל הַכֹּל, וְשָׁם לֹא נִמְצְאוּ, רַק
נִשְׁמָוֹת הַצְּדִיקִים שְׁשָׁם מִתְעַדְנִים
בְּאוֹתוֹ זֶהר עֲלִיּוֹן, וּמִתְעַדְנִים
בְּעִדּוֹנִים וְתַפְנוּקִים עֲלִיוֹנִים.
וְשָׁם לֹא נִמְצְאוּ, רַק אוֹתָם

בְּגִנְתָּא דְעַדְוִן. כְּדִין רוּחַ צְפוֹן אֶקִישׁ וּמְטָא
לְאַנּוּן דְּמִמְנָן בְּפִלְגוֹת לֵילִיא לְזִמְרָא. וְכֻלְהוּ
מְזַמְרִין וּפְתַחֲחִין שִׁירְתָּא. וְכַד אֲתִי צַפְרָא
וּמִתְחַבֵּר קְדֵרוֹתָא דְצַפְרָא בְּנֵהוּרָא. כְּדִין
כְּלָהוּ אַחֲרֵינִין אֲמַרִין שִׁירְתָּא. וְכֻלָּם כְּכֹכְבֵי
רְקִיעָא וְכֻלָּם שְׂאֵר מְלָאכִין [דְּלִמְתָּא] מְסִיעִין לוֹן
כְּמָה דְכְּתִיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכֹכְבֵי בֶקֶר
וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. עַד דִּישְׂרָאֵל נְטִילֵי
שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבֵיחָתָא אַבְתְּרִייהוּ:

מְדוּרָא שְׁתִּיתָאָה הוּא מְדוּרָא עֲלָאָה קְרִיב
לְמַלְכוּת שְׁמַיָּא. וּבִיהַ אַרְבִּין וְנִהְרִין
וְנִחְלִין דְּמִתְפַּלְגִין מִן יַמָּא וְכִמְהָ נוֹנִין אֲנוּן
דְּמִרְחֻשָׁן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלִמָּא. וְעִילָא מְנַהוּן
סְרְכִין מְמַנָּן. וְחַד מְמַנָּא עֲלִייהוּ וְאוּרִיאֵל
שְׁמִיָּה. וְהוּא מְמַנָּא עַל כָּל אֱלִין תְּתַאֲיִן.

וְכֻלְהוּ נְטִילֵי בְשַׁעֲתֵי וּרְגָעֵי כַד נְטִילֵי אַרְבֵי
לְסְטְרָא דָּא וּלְסְטְרָא דָּא. כַּד נְטִילֵי
אַרְבֵי לְסְטְרָא [דרום] מְזַרְחָה מְמַנָּא דְקִיּוּמָא עֲלִייהוּ
לְהֵהוּא סְטְרָא הוּא מִיכָאֵ"ל דְּאֲתָא מִימִינָא.
וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא צְפוֹן מְמַנָּא דְקִיּוּמָא
עֲלִייהוּ לְהֵהוּא סְטְרָא הוּא גְּבִרְיָאֵל דְּאֲתִי
מְסְטְרָא דְשְׂמָאלָא. וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא
[מזרח] דְּרוֹם הָא תְּפָן אִיהוּ מְמַנָּא דְקִיּוּמָא
עֲלִייהוּ לְהֵהוּא סְטְרָא רְפָאֵל [ג"א אוּרִיאֵ"ל] שְׁמִיָּה
וְהוּא לְיָמִינָא. וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא מְעָרָב
מְמַנָּא דְקִיּוּמָא עֲלִייהוּ לְהֵהוּא סְטְרָא הוּא
אוּרִיאֵל [ג"א רְפָאֵ"ל] וְאִיהוּ לְבִתְרָאָה:

מְדוּרָא שְׂבִיעִיָּה הוּא מְדוּרָא עֲלָאָה עַל
כָּלָא. וְתַמָּן לֹא אֲשַׁתְּפָחוּ בַר
נִשְׁמָתְהוֹן דְּצְדִיקִיא דְתַמָּן מִתְעַדְנִין בְּהֵהוּא
זִיְהִרָא עֲלָאָה. וּמִתְעַדְנִין בְּעִדּוֹנִין וְתַפְנוּקִין
[עֲלָאָה] עֲלָאִין. וְתַמָּן לֹא אֲשַׁתְּפָחוּ בַר אֲנוּן

זָפְאִין. וּגְנָזִי שְׁלוֹם וּבִרְכָה וּנְדָבָה. פְּלֹא הוּא
כְּגוֹנוֹנָא עֲלָאָה וְהָא אָמְרוּ חֲבֵרְיָא.

בְּדִין הוּא לְאָרְץ דְּלִתְתָּא בְּשִׁבְעָה מְדוֹרִין.
וּכְלֵהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. וּבְכֻלְהוּ אֵית
זִינִין כְּחִיזוּ בְּנֵי נָשָׂא. וּכְלֵהוּ מוֹדֵן וּמְשַׁבְּחָן
לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלִית מָאן דְּיַדַּע יְקָרִיה
כְּאֲנוּן דְּאֲנוּן בְּמְדוֹרָא עֲלָאָה. וְאֵלִין חֲזָאן
יְקָרִיה כְּדָקָא יְאוּת לְמַפְלַח לִיה וּלְשַׁבְּחָא
לִיה וּלְאַשְׁתְּמוּדַע יְקָרִיה.

וְעֲרָמָא דָּא עֲלָאָה דְאִיהוּ תַבַּל לָא קְיִימָא
בְּקִיּוּמִיה אֲלָא בְּגִינִיהוּן דְּצַדִּיקֵי יִיא
דְּאֲנוּן גּוֹפִין קְדִישִׁין. (דף טא ע"א) כְּגוֹנוֹנָא
דְּלַעֲיִלָּא לָא קְיִימָא הֵהוּא מְדוֹרָא שְׂבִיעָאָה
אֲלָא לְנִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקֵי יִיא. הֵכִי נָמִי הָאִי
מְדוֹרָא שְׂבִיעָאָה לְתַתָּא לָא קְיִימָא אֲלָא
לְגוֹפִיהוּן דְּצַדִּיקֵי יִיא. לְמַהוּי כֻּלָּא חַד דָּא
כְּגוֹנוֹנָא דְדָּא.

תָּא חֲזִי, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂבִיעָה מְדוֹרִין
אֲנוּן דְּקֶאֱמָרָן. וּבְגוּ אֲנוּן אֵית שְׂבִיעָה
הֵיכְלִין מְאֲנוּן רְזִי מְהִימְנוּתָא לְקַבֵּל שְׂבִיעָה
רְקִיעִין עֲלָאִין. וּבְכָל הֵיכְלָא וְהֵיכְלָא אֵית
רוּחִין עֲלָאִין.

הֵיכְלָא קְרַמָּאָה הֵכָא אֵית רוּחָא דְאִתְמַנָּא עַל
נִשְׁמַתְהוּן דְּגֵרִין דְּאִתְגִּירוּ. וְרַחֲמִיאַל
שְׁמִיָּה. וְאִיהוּ נְטִיל לוּן וְאִתְהַנּוּן מְזִיו יְקָרָא
דְּלַעֲיִלָּא.

הֵיכְלָא תַנְיִנָּא אֵית רוּחָא חֲדָא אַהֲינָאל
שְׁמִיָּה. וְדָא קְיִימָא עַל כָּל אֲנוּן
נִשְׁמַתִּין דְּרַבְּבֵי דְלָא זְכוּ בְּהָאִי עֲלִמָּא לְמַלְעִי
בְּאוּרֵי תָּא. וְאִיהוּ קְיִימָא עֲלִיָּהוּ וְאוּלִיף
לוּן.

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה בְּהָאִי אֵית רוּחָא חֲדָא אַרְהֵינָאל שְׁמִיָּה. וְאִיהוּ קְיִימָא

תָּזְרוּ בָהֶם מִתּוֹ. אֲלֵה טוֹרְדִים
 אוֹתָם בְּגִיהֶנָּם, וְאַחַר כֵּן מַעֲלִים
 אוֹתָם לְרוּחַ הַמְּמַנָּה הַזֶּה וְנוֹשֵׂא
 אוֹתָם. וְחוֹמְדִים לְהַנּוֹת מִזֵּיו כְּבוֹד
 רְבוּנָם וְלֹא נִהְיִים. וְאֵלֶּה נִקְרָאִים
 בְּנֵי בֶשֶׂר, וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב (ישעיה 10)
 וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבַת
 בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
 לִפְנֵי אֲמֹר ה'.

הַיְכָל רְבִיעִי, כָּאֵן עוֹמֵד רוּחַ אֶחָד
 וְשֵׁמוֹ גְּדַרְיָהּ"ל [נ"א גְּדַרְיָהּ"ל]. זֶה
 עוֹמֵד עַל כָּל אוֹתָן נְשֵׁמוֹת שֶׁל
 הַרוּגִי שְׁאֵר הַעַמִּים [עוֹבְדֵי עֲבוֹת]
 לְהַעֲלוֹתָם לְתוֹךְ לְבוֹשׁ מַלְכוּת שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ, וְנִרְשָׁמִים שֵׁם עַד הַיּוֹם
 שֵׁיִנְקָם אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁכֵתוֹב (תהלים ק) יָדִין בְּגוֹיִם מְלֹא
 גִּוִּיּוֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רְבֵה.
 הַיְכָל חֲמִישִׁי, כָּאֵן עוֹמֵד רוּחַ
 אֶחָד שְׁנֵקְרָא אֲדִירִיא"ל, וְזֶה עוֹמֵד
 עַל כָּל הַנְּשֵׁמוֹת הַלְלוּ.

[נ"א שֶׁל חֲסִידִים שְׁאֵחָיו בְּתַשׁוּבָה] שְׁעֵמֶדוֹ
 בְּאוֹתוֹ הַצֵּד, וְאֵלֶּה הֵם מַעַל כָּלָם
 שֶׁבְּמִדּוֹר הַזֶּה הָעֲלִיּוֹן עַל הַפֶּל,
 וּמִיכָא"ל [שְׁמוֹ] מְמַנָּה גְּדוֹל [עֲלֵיהֶם]
 עַל כָּלָם עוֹמֵד [שְׁעוֹמְדִים] בּוֹ. וְכַמָּה
 אֲלָפִים וּרְבֻבּוֹת כָּלָם עוֹמְדִים
 תַּחְתָּיו בְּאוֹתוֹ הַצֵּד. וְשֵׁם
 מִתְעַדְנּוֹת אוֹתָן נְשֵׁמוֹת הַחֲסִידִים
 בְּאוֹתוֹ אוֹר עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפָע
 מִהַעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רָאָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִיֵּהוּ
 שְׂיִודַע לְסִדְר תְּפִלַּת רְבוּנוֹ כְּמוֹ
 מִשָּׁה? בְּשַׁעָה שֶׁהַצֵּטְרֵף לוֹ לְסִדְר
 תְּפִלָּתוֹ בְּאֲרִיכוּת - סִדְר. וּבְשַׁעָה
 שֶׁהַצֵּטְרֵף לוֹ לְקֶצֶר - גַּם כֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי מְצִאֲנוּ
 בְּסַפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים סִדּוֹר שֶׁל סוּדֵי
 הַסּוּדוֹת בְּקֶשֶׁר אֶחָד. לְפַעְמִים
 שְׁצִרִיף לְסִדְר תְּפִלָּתוֹ כְּרֹאוּי
 וְלִקְשֵׁר קְשָׁרִים לְבִשָּׁם אֶת רְבוּנוֹ
 כְּרֹאוּי, וְלִדְעַת לִיחָד יְחוּד שֶׁלֵּם

עַל נִשְׁמַתְהוֹן דְּאֲנוּן דְּאֵהֲדָרוּ בְּתִיּוּבְתָא וְלָא
 אֵהֲדָרוּ. כְּגוֹן דְּחִשְׁבִּינּוּ וְעַד לָא אֵהֲדָרוּ בְּהוּ
 מִיתוּ. אֲלִין טְרַדִין לֹון בְּגִיהֶנָּם. וְלִבְתַּר
 עֲאֲלִין לֹון לְהֵאִי רוּחָא מְמַנָּא וְנָטִיל לֹון.
 וְחִמְדָן לְאַתְהַנָּא מִזֵּיו יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן וְלָא
 אֵתְהַנּוּן. וְאֲלִין אֶקְרוּן בְּנֵי בֶשֶׂר. וְעַלֵּיָּהוּ
 כְּתִיב, (ישעיה 10) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי
 שָׁבַת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי
 אֲמֹר יי:

הַיְכָלָא רְבִיעִיָּה הֵכָא קְיִימָא חַד רוּחָא
 גְּדַרְיָהּ"ל [נ"א גְּדַרְיָהּ"ל] שְׁמִיָּה. דָּא
 קְיִימָא עַל כָּל אֲנוּן נְשֵׁמַתִין דְּקִטּוּלֵי דְשְׁאָר
 עַמִּין [עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים וּמַלְאוֹת] לְעֲאֲלָא לֹון גּוֹ פּוֹרְפִירָא
 דְּמַלְפָּא. וְאַתְרִשִׁימוּ תַפְּן עַד יוּמָא דִּינְקוּם
 לֹון קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ק) יָדִין
 בְּגוֹיִם מְלֹא גִוִּיּוֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רְבֵה:
 הַיְכָלָא חֲמִישִׁיָּה הֵכָא קְיִימָא חַד רוּחָא
 דְּאֶקְרִי אֲדִירִיא"ל וְדָא קְיִימָא עַל כָּל
 אֲלִין נְשֵׁמַתִין (חֲסֵר)

[נ"א דְּחֲסִידֵי] [דְּאֲחִידִין בְּתִיּוּבְתָא] דְּאַתְקִיִּמוּ בְּהֵוּא
 סְטָרָא. וְאֲלִין אֲנוּן לְעִילָא מַכְלָהוּ דִּי
 בְּמִדּוֹרָא דָּא עֲלָאָה עַל כָּלָא וּמִיכָא"ל [שְׁמִיָּה]
 רַב מְמַנָּא [עֲלִיָּהוּ] עַל כָּלָהוּ קְיִימָא [דְּקִיִּמִין] בֵּיָּה.
 וְכַמָּה אֲלָף וּרְבָבָן כָּלָהוּ קְיִימִין תַּחְתֵּיהֵי
 בְּהֵוּא סְטָרָא. וְתַפְּן מִתְעַדְנִין אֲנוּן נְשֵׁמַתִין
 דְּחֲסִידֵי בְּהֵוּא נְהוּרָא עֲלָאָה דְּנִגְדָּא
 מַעֲלָמָא דְּאַתֵּי.

תָּא חֲזִי, (חֲסֵר כָּאן הַיְכָל ו' 1) .. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מָאן הוּא דִּידַע לְסִדְרָא צְלוֹתָא דְמֵרִיָּה
 כְּמִשָּׁה. בְּשַׁעָתָא דְּאַצְטְרִיף לִיָּה לְסִדְרָא
 צְלוֹתִיָּה בְּאֲרִיכוּת סִדְר. וּבְשַׁעָתָא דְּאַצְטְרִיף
 לִיָּה לְקֶצֶרָא הֵכִי נְמִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא אֲשַׁכְחָנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָי סִדּוֹרָא דְרַזִּי דְרַזִּין

לְקַרְעַת רְקִיעַיִם וּלְפַתַּח שַׁעֲרֵים
וּפְתַחַיִם שְׁלֵא יִהְיֶה מִי שְׁיִמְחָה
בְּיָדוֹ.

אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שְׂיִוְדָעִים
לְפַתּוֹת אֶת רַבּוֹנָם וּלְבַטֵּל גְּזֵרוֹת
וּלְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָה בְּעוֹלָם וּלְהוֹרִיד
בְּרָכוֹת, וּלְהַסִּיר אֶת בְּעַלֵּי הַדִּין
שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בְּעוֹלָם. קָם רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים ק) מִי יִמְלֹל
גְּבוּרוֹת ה' וְגו'. מִי יִגְלֶה עֶפְרַיִם
מֵעֵינֶיךָ אַבְרָהָם הַחֲסִיד, יְמִין
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁגִלָּה לָךְ סוּד
הַסּוּדוֹת וְהַתְּחַלֵּת תְּפִלוֹת בְּעוֹלָם,
וְהַתְּגַלּוּ לָךְ הַיְכָלוֹת הַמְּלָךְ הַעֲלִיּוֹן.
שְׁבַעֲהָ הַיְכָלוֹת קְדוֹשִׁים הֵם, וְהֵם
עוֹמְדִים בְּשַׁעֲרֵים בְּקִיּוּם. וּבְכָל
אֶחָד וְאֶחָד נִכְנָסֶת תְּפִלַּת הַיְחוּד
[של רבנו] שֶׁל מִי שְׂיִוְדָע לְבַשֵּׁם
לְרַבּוֹנוֹ וּלְיַחַד יְחוּד בְּשַׁלְמוֹת,
שְׂיִוְדָע לְהַפְגִּס בְּכָל הַהֵיכָלוֹת
וּלְקַשֵּׁר קְשָׁרִים אֵלָיו בְּאֵלוֹ, רוּחַ
בְּרוּחַ, רוּחַ תְּחַתּוֹנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה.
כְּתוּב (ישעיה כו) ה' בִּצֵר פְּקֻדוֹתָ צָקוֹן
לְחַשׁ מוֹסְרָךְ לָמוֹ.

הַיְכָל הַרְּאִשׁוֹן. כְּתוּב (שמות כד)
וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסִּפִּיר
וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר. סוּד
הַסּוּדוֹת רוּחַ שְׁנִקְרָאת סִפִּיר.
כְּסִפִּיר שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה נּוֹצֵצַת לְשֵׁנֵי
צְדָדִים. אֹר אֶחָד עוֹלָה וְיִוֶרֶד.
וְאוֹתוֹ אֹר לְכֵן נּוֹצֵץ לְכָל צַד
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. אֹרֹו תְלוּי נִסְתָּר וְגִלּוּי.

מִתְּחִלָּה הָיָה נִפְרָדִים אַרְבָּעָה
אוֹרוֹת לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, וְכֵלֶם
מְאִירִים אֹר אֶחָד כְּמַגֵּרֶת הַנֵּר
שְׂדוּלֵק וְנוֹצֵץ אוֹרוֹת לְמִרְאֵה עֵינֵי
בְּנֵי אָדָם. וְאוֹתָם אוֹרוֹת הַנֵּר
עוֹלִים וְיִוֶרֶדִים, הוֹלְכִים וְשׁוֹבִים
מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אֵשׁ שֶׁל אֹר הַנֵּר
שְׂדוּלֵק, וְכֵלֶם אֹר אֶחָד. כֶּף גַּם
אֵלֶּה. וְכֵל הַמְּאוֹרוֹת נּוֹצֵצִים כְּמוֹ

נְהוֹרָא. כְּבוֹצִינָא דְשַׁרְגָּא

בְּקִשׁוּרָא חֲדָא. זְמַנִּין דְּאַצְטְרִיךְ לְסִדְרָא
צְלוֹתֵיהּ כְּדָקָא יָאוֹת. וּלְקִשְׂרָא קְשָׁרִין
לְבִסּוּמֵי לְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יָאוֹת. וּלְמַנְדַּע
לְיַחַדָּא יְחוּדָא שְׁלִימְתָא לְמַקְרַע רְקִיעֵין
וּלְאַפְתָּחָא תְרַעִין וּפְתַחִין דְּלָא יְהֵא מָאן
דְּיִמְחֵי בְּיָדֵיהּ.

זְכָאִין אַנּוּן צְדִיקָא דְאַנּוּן יְדַעֵי לְמַפְתֵּי
לְמֵאֲרִיָּהוֹן וּלְבַטּוּלֵי גְזֵרִין וּלְאַשְׁרָאָה
שְׂכִינְתָא בְּעֵלְמָא וּלְנַחְתָּא בְּרַכָּאִין וּלְמַעְדֵי
מֵאֲרִיָּהוֹן דְּדִינִין דְּלָא יִשְׁלְטוּן בְּעֵלְמָא. קָם
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים ק) מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת יי
וְגו'. מָאן יִגְלֵי עֶפְרַא מְעִינָה אַבְרָהָם חֲסִידָא
יְמִינָא דְקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּגִלֵי לָךְ רְזָא
דְרִזִּין. וְשָׁרִיאת צְלוֹתִין בְּעֵלְמָא. וְאַתְגַּלִּיין
לָךְ הַיְכָלֵי דְמַלְכָּא עֲלָאָה.

שְׁבַעֲהָ הַיְכָלִין קְדִישִׁין אַנּוּן. וְאַנּוּן קְיִימִין
בְּתְרַעִין בְּקִיּוּמָא. וּבְכָל חַד וְחַד

עָאֵל (דף מא ע"ב) צְלוֹתָא דְיְחוּדָא (ד"א ל"ג דְּמִרְיָה)
דְּמָאן דְּיִדְעַ לְבִסּוּמֵי לְמֵאֲרִיָּה וּלְיַחַדָּא יְחוּדָא
בְּשְׁלִימוֹ. דְּיִדְעַ לְאַעְלָא בְּכֵלְהוּ וּלְקִשְׂרָא
קְשָׁרִין אֵלִין בְּאֵלִין רוּחָא בְּרוּחָא. רוּחָא
תְתָאָה בְּרוּחָא עֲלָאָה כְּתִיב, (ישעיה כו) יי בִּצֵר
פְּקֻדוֹתָ צָקוֹן לְחַשׁ מוֹסְרָךְ לָמוֹ:

הַיְכָלָא קְדָמָאָה כְּתִיב, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו
כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסִּפִּיר וּכְעֶצֶם
הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר. רְזָא דְרִזִּין (ד"א אית) רוּחַ
דְּאַקְרֵי סִפִּירָא. כְּסִפִּירוֹ דְּאַבְּן טְבָא נְצִיץ
לְתַרִּין סְטָרִין. נְהוֹרָא חַד סְלִיק וְנַחֲתִית.
וְהֵהוּא נְהוֹרָא חָוּוֹר נְצִיץ לְכָל סְטָר עֵילָא
וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע סְטָרֵי עֵלְמָא. נְהוֹרִיָּה תְלִיין
סְתִים וְגִלְיָא.

מְנְהוֹרָא דָּא מִתְפָּרְשִׁין אַרְבַּע נְהוֹרִין
לְאַרְבַּע סְטָרִין. וְכֵלְהוּ נְהוֹרִין חַד

מראה של נחשת מלִטֶשֶׁת בָּאֵדָם,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְנִצְצִים כְּעֵין
נְחֹשֶׁת קָלֵל. זֶהוּ לִימִין.

וְרִשְׁמֵאֵל יֵשׁ רוּחַ שְׁנִקְרָא לְבָנָה,
זֶה נִכְלָל בְּרוּחַ הָרֵאשׁוֹן וְנִכְנַס זֶה
בְּזֶה. אִירוּ אָדָם וְלִבָּן כְּאֶחָד,
מִשׁוּם שְׁיִוְצָא מֵאוֹתָם מְאוֹרוֹת
רֵאשׁוֹנִים. כְּשֶׁבָּאִים הַמְּאוֹרוֹת שֶׁל
זֶה, מְגִיעִים בְּאוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים
וְנִכְלָלִים בּוֹ וְהֵם אֶחָד. וְנִרְאִים
הַמְּאוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים לְבָדָם, וְלֹא
מִתְגַּלִּים הָאֲחֵרִים הֵלְלוּ וְלֹא נִדְעוּ
שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹכָם וְנִסְתַּתְּרוּ בּוֹ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מא) וְלֹא נִדְעָה כִּי
בָאוּ אֶל קַרְבְּנָהּ וְגו'. וְזֶהוּ רוּחַ
בְּרוּחַ שֶׁהֵם אֶחָד. מְאוֹרוֹת
בְּמְאוֹרוֹת שֶׁהֵם אֶחָד. וְכַאֲן הֵם
שְׁנֵי שְׁעָרִים [רְקִיעִים] תַּחְתּוֹנִים
מֵאוֹתָם רְקִיעִים שְׁנִקְרָאִים שְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם [רְקִיעַ].

מִשְׁנֵי הַרוּחוֹת הַמְּנִצְצִים הֵלְלוּ
וְנִרְאוּ אוֹתָם הָאוֹפְנִים שֶׁהֵם
קְדוּשִׁים, שֶׁדְּמוּתָם כְּדְמוּת הַחַיּוֹת,
כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (יחזקאל א) מְרֵאָה
הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגו'. וְזֶהוּ
שְׁכִתוּב וּדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֵאִיהֶם
כְּגַחְלֵי אֵשׁ בַּעֲרוֹת כְּמְרֵאָה
הַלְפָּדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת.
מִי הִיא? זוֹ רוּחַ קְדוּשָׁה, מְקוּם
שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ וְהִיא מְאִירָה לָהֶם,
שְׁכִתוּב וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא
כֶּרֶךְ.

כְּשֶׁנִּבְרָא רוּחַ בְּרוּחַ, יוֹצֵא מֵהֶם
אוֹר שֶׁל חַיָּה אַחַת רְמוּז (מַטְּל) עַל
אַרְבָּעָה אוֹפְנִים. וְהָרִי דְמוּתוֹ
כְּאִרְיָה שׁוֹלֵט עַל אֶלְף וּשְׁלֹשׁ
מֵאוֹת רְבוּא שֶׁל אוֹפְנִים אֲחֵרִים.
כְּפִי הַנֶּשֶׁר הַזֶּה הַתְּמַנָּה עַל כָּל
אוֹתָם אוֹפְנִים. בְּאַרְבָּעָה גְלִגְלִים
נוֹסְעִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאוֹתָם
אַרְבָּעָה. בְּכָל גְלִגְל וְגְלִגְל שְׁלֹשָׁה
עֲמוּדִים. וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר עֲמוּדִים

דְּדָלִיק וְנִצְיָן נְהוּרִין לְחִיזוֹ דְּעֵינִין דְּבִנְי
נְשָׂא. וְאֲנוּן נְהוּרִין דְּשִׁרְגָא סְלָקִין וְנִחְתִּין
אֲזִלִּין וְתִיבִין מְגוּ הֵהוּא אֲשָׁא דְנְהוּרָא
דְּשִׁרְגָא דְדָלִיק וְכִלְהוּ חַד נְהוּרָא. הָכִי נְמִי
אֵלִין. וְנִצְיָן כִּלְהוּ נְהוּרִין כְּחִיזוֹ דְנִחְשָׂא
בְּטִישָׂא בְּסוּמְקָא כְּמָה דְאַתְמָר (יחזקאל א)

וְנוֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלֵל. דָּא הוּא לִימִנָּא.
לְרִשְׁמֵאֵל אֵית רוּחָא דְאַקְרִי לְבָנָה. וְדָא
אַתְפְּלִיל בְּרוּחָא קְדָמָאָה וְעָאֵל

דָּא בְדָא. נְהוּרִיה סוּמְק וְחַוּוֹר כְּחַדָּא. בְּגִין
דְנִפְקָא מֵאֲנוּן נְהוּרִין קְדָמָאִין. כִּד אֲתוּ
נְהוּרִין דְדָא מְטוּ בְנְהוּרִין קְדָמָאִין וְאַתְפְּלִילוּ
בֵיה וְאֲנוּן חַד. וְאַתְחִיזוּן נְהוּרֵי קְדָמָאִי
בְלַחֲוּדֵיהוּ. וְלֹא אֲתַגְלִיין אֲנוּן אַחְרֵינִין וְלֹא
אַתְיַדְעוּ דְעָאֵלוּ בְגוּוֹיֵיהוּ וְאַתְטַמְרוּ בֵיה.

כְּמָה דְאַתְ אָמַר (בראשית מא) וְלֹא נִדְעָה כִּי בָאוּ
אֶל קַרְבְּנָהּ וְגו'. וְדָא הוּא רוּחָא בְרוּחָא
דְאֲנוּן חַד. נְהוּרִין בְנְהוּרִין דְאֲנוּן חַד. וְהִכָּא
אֲנוּן תְּרִין תְּרַעִין (רְקִיעִין) תַּתְּאִין מֵאֲנוּן רְקִיעִין
דְאַקְרוּן (ס"א שְׁמַיִם) שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם (רְקִיעַ).

מִתְרִין רוּחִין אֵלִין מְנִצְצִין אַתְבְּרִיאוּ אֲנוּן
אוֹפְנִין דְאֲנוּן קְדִישִׁין. דְדִיוקְנֵיהוּ

כְּדִיוקְנָא דְחַיּוֹת כְּדִכְתִּיב, (יחזקאל א) מְרֵאָה
הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגו'. וְדָא הוּא דְכְתִיב
וּדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֵאִיהֶן כְּגַחְלֵי אֵשׁ בּוֹעֵרוֹת
כְּמְרֵאָה הַלְפָּדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת.

מֵאֵן הִיא, דָּא רוּחָא קְדִישָׂא אַתְר דְנִפְקוּ
מִנֶּיה וְאִיהִי נְהִיר לוּז. דְכְתִיב וְנִגְהָ לְאֵשׁ
וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא כֶּרֶךְ.

כִּד אַתְפְּלִיל רוּחָא בְרוּחָא נְפִיק מִנֵּיהוּ
נְהִירוֹ דְחַד חַיּוֹתָא רְמִיז (נ"א רְמִיז) עַל
אַרְבַּע אוֹפְנִין. וְהֵאֵי דִיוקְנָא דִילִיָּה כְּאִרְיָה

שְׁלִיט עַל אֶלְף וְתִלְת מְאָה רְבוּא דְאוֹפְנִין אַחְרֵינִין. גְּדַפְהָא דְנִשְׂרָא הִיא

בְּאַרְבַּעַה גִּלְגָּלִים. רוּחַ זֶה שׁוֹלֵטֶת
עַל הַכֹּל. מִכָּאן יֵצְאוּ. וְרוּחַ זֶה
עוֹמֶדֶת לְכֹלם, וְהָרִי מִמֶּנּוּ נִזְוָנִים.
אַרְבַּעַה ^[הַאוֹפָנִים] הֵלְלוּ, אַרְבַּע
פָּנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְכָל אוֹתָם
שֶׁל אוֹתָהּ הַחַיָּה שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם.
כְּשֶׁנוֹסְעִים הָאַרְבַּעַה הֵלְלוּ תַחַת
אוֹתָהּ הַחַיָּה, נִכְנָסִים זֶה בְּזֶה
וּמְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
^(שְׁמוֹת כו וְלֹא) מִקְבִּילַת הַלְּלֹאת אִשָּׁה
אֶל אַחֲתָהּ, לְהַתְּכַלֵּל אֶחָת בְּאַחַת
וּלְהַכְנִס זֶה בְּזֶה. כְּשֶׁנוֹסְעִים אוֹתָם
גִּלְגָּלִים, נִשְׁמָע קוֹל נְעִימוֹת בְּכָל
אוֹתָם צְבָאוֹת שְׁלֵמֻטָּה לְמִינֵיהֶם.
תַּחַת הַיֵּכֶל זֶה נִפְרָדִים צְבָאוֹת
הַחוּצָה לְכֶמֶה צְדָדִים שֶׁל רְקִיעִים
שְׁלֵמֻטָּה, עַד שְׁמִינֵיעִים לְכוּכַב שֶׁל
שַׁבְּתָאִי. כֹּלֵם מִסְתַּפְּלִים לְהֵיכֶל
זֶה. מִשָּׁם נִזְוָנִים. כֹּל אֵלֶּה שְׁבֵהֵיכֶל
זֶה כֹּלֵם מִסְתַּפְּלִים לְאוֹתָהּ רוּחַ,
שְׁכַתוֹב ^(יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שְׁמָה הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ
בְּלֶכְתָּן. וְזֶהוּ הַיֵּכֶל שְׁנֹקְרָא לְבַנַּת
הַסְּפִיר.

רוּחַ זֶה הַכּוֹלֵלֶת רוּחַ אַחֲרַת שְׁנֵי
עוֹלָה וְיוֹרְדַת, אוֹרָה שְׁלֹא שׁוֹכֵף
^[עוֹב] לְעוֹלָמִים פְּאוֹר הַשְּׁמֶשׁ בְּתוֹךְ
הַמַּיִם. אֵין מִי שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהָ, פְּרֻט
לְרִצּוֹן שֶׁל אִישׁ צְדִיק בְּאוֹתָהּ
תַּפְּלָה שְׁנֹכְנֶסֶת בְּאוֹתוֹ הַיֵּכֶל
וְעוֹלָה לְקֶשֶׁר קֶשְׁרִים בְּשִׁלְמוֹת
בְּתַחֲלָה שֶׁל הָרוּחַ ^[הַאוֹר] הַזֶּה כְּרֹאוּי.
אִז הָאוֹר מִתְּעַטֵּף בֶּה וּשְׁמַח בֶּה,
וְעוֹלָה עִמָּה לְהַתְּקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר שֶׁל
הַיֵּכֶל הַשְּׁנֵי, לְהַתְּכַלֵּל רוּחַ
שְׁכַלּוֹל בְּרוּחַ אַחֲרַת עֲלִיוֹנָה
שְׁעֲלוּי.

וְסִלְקָא לְקֶשֶׁרָא קֶשְׁרִין בְּשְׁלִימוֹ בְּשְׁרוּתָא ^(דף טב ע"א) דְּרוּחַ ^(נ"א דְּנְהוּרָא) דָּא
כְּדָקָא חֲזִי. כְּדִין נְהוּרָא אֶתְעַטֵּף בֵּיהּ וְחָדִי בֶּהּ וְסִלְקָא עִמָּה לְאַתְקֶשְׁרָא
בְּקֶשְׁרָא דְּהֵיכְלָא תְּנִינָא. לְאַתְכַּלְלָא רוּחָא דְּכַלִּיל בְּרוּחָא אַחֲרָא עֲלָאָה
דְּעֲלִיָּה.

אַתְמַנָּא עַל אַנוּן אוֹפָנִים. בְּאַרְבַּע גִּלְגָּלִים
נְטָלִין כָּל חַד וְחַד מֵאַנוּן אַרְבַּע. בְּכָל גִּלְגָּלָא
וְגִלְגָּלָא תְּלַת סְמְכִין. וְאַנוּן תְּרִיסַר סְמְכִין
בְּאַרְבַּע גִּלְגָּלִין. רוּחָא דָּא שְׁלֵטָא עַל כֹּלָא.
מִהֲכָא נִפְקוּ. וְדָא רוּחָא קִימָא לְכֹלְהוּ. ^{(ד"א}
^{וְהָא)} מִינָה אַתְזָנוּ.

אַלִּין אַרְבַּע ^(ד"א ל"ג אוֹפָנִים) אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל
חַד וְחַד. וְכָל אַנוּן אַנְפִּין אַסְתְּכִיין
לְאַרְבַּע סְטְרִין דִּיהוּא חִיּוּתָא דְקִימָא
עֲלִיָּהּ. כְּדִ נְטָלִין אַלִּין אַרְבַּע תַּחוֹת הַהוּא
חִיּוּתָא. עָאֵלוּ דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבִין דָּא בְּדָא
כְּמָה דְאַתְ אָמַר, ^(שְׁמוֹת כו וְלו) מִקְבִּילוֹת
הַלוּלָאוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲוֹתָהּ. לְאַתְכַּלְלָא חֲדָא
בְּחֲדָא וּלְאַעֲלָא דָּא בְּדָא. כְּדִ נְטָלִין אַנוּן
גִּלְגָּלִין אֶשְׁתַּמַּע קֹל נְעִימוֹתָא בְּכָל אַנוּן
חִילִין דִּלְתַתָּא לְזִינִיָּהּ.

תַּחוֹת הַיֵּכֶלָּא דָּא מִתְּפַרְשִׁין חִילִין לְבַר
לְכֶמֶה סְטְרִין דְרְקִיעִין דִּלְתַתָּא עַד
דְּמָטוּ לְכַכְבָּא דְשַׁבְּתָאִי. כֹּלְהוּ אַסְתְּכִיין
לְהֵיכְלָא דָּא. מִתְּמָן אַתְזָנוּ. כֹּל אַלִּין דִּי
בְּהֵיכְלָא דָּא כֹּלְהוּ אַסְתְּכוּ לְהַהוּא רוּחָא
דְכְּתִיב, ^(יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ
לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלֶכְתָּן. וְדָא הוּא
הַיֵּכְלָא דְאַקְרִי לְבַנַּת הַסְּפִיר.

רוּחָא דָּא דְכַלִּיל רוּחָא אַחֲרָא תְּנִינָא סִלְקָא
וְנִחַתָּא נְהוּרִיָּה דְלָא שְׁכִיף ^(שְׁכַפ)
לְעֲלִמִין כְּנְהוּרָא דְשְׁמֵשׁ אִז גּוּ מִיָּא. לִית מָאן
דְקָאִים עֲלִיָּהּ. כְּרִ עוֹתָא דְבַר נֶשׁ זַפְּאָה,
כְּהוּא צְלוֹתָא דְעָאֵלֶת כְּהוּא הַיֵּכְלָא

וְרוּחָא דָא דְכָלִּיל כְּלִיל בֵּיהּ הִיא חִיוּתָא
 וְכָל אַנּוּן אֹפְנִין וְגַלְגָּלִין וְאַתְאֲחֻדָן
 בֵּיהּ כְּגוּוּנָא דְאַתְאֲחֻדָא אֲשָא כְּמִיא, וּמִיא
 בְּאֲשָא. דְרוּם בְּצָפוֹן, צָפוֹן בְּדְרוּם. מְזַרְח
 בְּמַעְרֵב, וּמַעְרֵב בְּמְזַרְח. הָכִי אֲתְאֲחֻדָן כְּלָהוּ
 דָא בְדָא וְאַתְקֻשְׁרָן דָא בְדָא. הִיא רִיחָא
 סְלָקָא לְאַתְקֻשְׁרָא. וְהִיא חִיוּתָא אֲסַתְכִינָא
 לְעִילָא לְגַבֵּי הִיכְלָא תְנִינָא וְאַסְתְּכִינָא דָא
 בְדָא.

בְּאֲמַצְעֵיתָא דִּהִיכְלָא דָא נְעִיץ חַד עֲמוּדָא
 דְסֻלְקָא עַד אֲמַצְעֵיתָא דִּהִיכְלָא
 אַחְרָא. וְאִיהוּ נְקִיב וְנְעִיץ (נ"א נתיב נעין) מִתְתַּא
 לְעִילָא לְאַתְדַּבְקָא רִיחָא בְרוּחָא וְכֵן עַד
 לְעִילָא מִכְּלָהוּ. לְמַהוּי כְּלָהוּ רִיחָא חֻדָא
 כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (קהלת א) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל:

(קהלת א) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל.
 הִיכְרַ שְׁנִי. כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וְכַעֲצִם
 הַשָּׁמַיִם לְטַהֵר. כְּאֵן הִיא אוֹתוֹ רִיחַ
 שְׁנַקְרָא זֶה, וְעוֹמֵד בְּלֶבֶן תְּמִיד
 שְׁלֵא יִתְעָרְבוּ גֻוְנוֹ בְּאַחַר, וְהִיא
 עֲצִם שְׁלֵא מִשְׁתַּנָּה לְעוֹלָמִים. זֶה
 אֵינוֹ בְּהַתְגַּלּוֹת כְּףֵה לְהַתְנוּצֵץ כְּמוֹ
 הָאֲחַר. זֶה קֶשֶׁה לְהַתְגַּלּוֹת. כְּמוֹ
 סֵתֵר הַעֵינַן שְׁכַשְׁמַתְגַּלְגָּלַת, זֹהֲרַת
 וְנוּצֵצַת בְּגַלְגּוּל. וְגַם זֶה כְּףֵה. מִשּׁוּם
 שְׁכַשְׁאוֹתוֹ רִיחַ רֵאשׁוֹן עוֹלָה,
 מְגַלְגַל בְּגַלְגַל וּמְגַלָּה אוֹתוֹ,
 וְנִקְשֵׁר יַחַד אִתּוֹ בְּקֶשֶׁר שֶׁל לֶבֶן
 הַעֵינַן תּוֹף גֻּוֹן אַחַר שֶׁהוּא דְקִיק
 מְמַנּוֹ שְׁשׁוּרָה עֲלִיוֹ.

הִיכְרָא תְנִינָא כְּתִיב, (שְׁמוֹת כד) וְכַעֲצִם
 הַשָּׁמַיִם לְטוֹהֵר. הֶכָא אִיהוּ הִיא
 רִיחָא דְאַקְרִי זֶהֲרֵ. וְקִימָא בְּחִוּרְתָא תְדִיר.
 דְלָא אֲתַעְרְבוּ גֻוְנוֹי בְּאַחְרָא. וְאִיהוּ עֲצִם
 דְלָא אֲשַׁתְּנִי לְעֵלְמִין. דָא לָאו אִיהוּ
 בְּאַתְגַּלְיָא הָכִי לְאַתְנַצֵּצָא כְּאַחְרָא. דָא קֶשֶׁי
 לְאַתְגַּלְיָא. כְּסִתִּימוֹ דְעִינָא דְכַד מִתְגַּלְגָּלָא
 אֲזִדְהֵר וְנַצִּיץ בְּגַלְגּוּלָא. וְדָא אוֹף הָכִי. בְּגִין
 דְכַד הִיא רִיחָא קְדַמָּא סְלָקָא מְגַלְגַל
 בְּגַלְגּוּלָא וְגַלִּי לִיהָ, וְאַתְקֻשְׁרָ בְּהַדִּיהָ
 בְּקִשׁוּרָא דְחִוּרְתָא דְעִינָא גוֹ גֻוּן אַחְרָא
 דְאִיהוּ דְקִיק מִינִיהָ דְשְׁאֲרֵי עֲלִויֹ.

רוּחַ זֶה מִתְגַּלְגָּלַת מִתּוֹף רִיחַ
 שְׁלֵמְטָה. הָאוּר שְׁלֵמְטָה סוּבָב
 לְגַלְגַל (וגלגל) הָאוּר הִזָּה וּמֵאִיר. וְלֵא
 יְכוּל לְהָאִיר עַד שְׁאוּחֻז בּוֹ
 הַתְּחַתּוֹן וְנִקְשֵׁר עִמוֹ וְאֵז מֵאִיר,
 וְאוּחֻז בְּאוּר שְׁלֵמְטָה (שְׁהִי מֵאִיר)
 שְׁהוּא כְּלוּל וְלֵא מִשְׁתַּנָּה בְּכָלֵל,
 אֲלֵא מִתְגַּלָּה בְּגַלְלוֹ בְּגַלְגּוּל שְׁלוֹ.
 וְכַשְׁאוּר זֶה מִתְגַּלְגַל, נוּטֵל אוּר
 אַחַר לְצַד שְׁמֵאל וּמִתְגַּלְגַל עִמוֹ
 וּמִסְתּוֹכֵב עִמוֹ. וְזֶה סוּד הַכְּתוּב

מִתְגַּלְגָּלָא רִיחָא דָא מְגוֹ רִיחָא דְלִתְתַּא.
 נְהוּרָא דְלִתְתַּא אֲסַחַר לְגַלְגָּלָא
 (נ"א וגלגל) נְהוּרָא דָא וְאַתְנַהִיר. וְלֵא יְכִיל
 לְאַתְנַהֵרָא עַד דְאַחִיד תְּתַּאָה בֵּיהּ וְאַתְקֻשְׁרָ
 בְּהַדִּיהָ וְכַדִּין אֲנַהִיר. וְאַחִיד בְּנְהוּרָא דְלִתְתַּא

(ד"א ל"ג דמנה נהיר) דְהוּא כְּלִיל וְלֵא אֲשַׁתְּנִי כָלֵל. אֲלֵא אֲתַגְלִיא כְּגִינִיהָ בְּגַלְגּוּלָא

(שיר ז) חמוקי ירכיף כמו חלאים מעשה ידי אמן. אשרי מי שידע לגלות [לגל] מאורות. רוח אחרת נכללת עמו ומסתובב [מאיר] ומאיר סביבו בגון תכלת ולבן. אותו לבן נקשר בלבן הזה, ואותו תכלת נקשר באדם של האור הפחתון שלצד שמאל, ונכללים זה בזה ונהיים אחד, ונקראים עצם השמים. וכל מה שלמטה ואותו היכל שלמטה, הכל נכלל פאן. והיות שהכל נכלל פאן, נקרא עצם השמים.

מבלי שאורות הללו נבראו אותם שרפים של שש פנפים, כמו שנאמר (ישעיה ו) שרפים עמדים ממעל לו שש פנפים שש פנפים לאחד. כלם בשש, משום שכלם מעצם השמים. אלה הם ששרפים את אלה שלא חוששים על כבוד רבונם. וסוד שהמשפמש בכתר חולף. מי שקורא ושונה ששה סדרי משנה, זהו מי שידע לסדר ולקשר קשור של יחוד של רבוננו כראוי. אלה אותם שמקדשים השם הקדוש של רבונם בכל יום תמיד.

בשמתנגדים האורות, יוצא מהם אור של חיה אחת, שהיא עומדת ומטלת על ארבע חיות השליטות על הראשונות שפוללות אותם בתוכם. ובאלה כשנוסעים, כופים השרפים תחתונים נחשים שיוצאים מתוף אותו נחש שרף שגורם מות לכל העולם.

אלה החיות פני נשר, מסתכלות אל אותה חיה הנשר עליון שעליהם, כמו שנאמר (משלי ז) דרף הנשר בשמים. רוח זו שולטת על הכל. אותו החיה שרוממת [נ"א

דיליה. וכד נהורא דא מתגלגלא נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלא ואתגלגלא בהדיה ואסתחר עמיה. ורזא דא כתיב, (שיר השירים ז) חמוקי ירכיף כמו חלאים מעשה ידי אמן. זפאה איהו מאן די דע לגלאה (נ"א לגלאה) נהורין. רוחא אחרא אתפליל בהדיה ואסתחר (ואנהיר) ונהיר סחרניה בגוון תכלא ותוור. ההוא תוור אתקשר בתוור דא. וההוא תכלא אתקשר בסומקא דנהורא תתאה דלסטר שמאלא. ואתפלילו דא בדא והווי חד. ואקרון עצם השמים. וכל מה דלתתא וההוא היכלא דלתתא כלא אתפליל הכא. ובגין דכלא אתפליל הכא אתקרי עצם השמים.

מבלי דנהורין אלין אתבריאנו אנון שרפים דשית גדפין כמה דאת אמר (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו שש פנפים שש פנפים לאחד. פלהו בשש. בגין דכלהו מעצם השמים. אלין אנון דאוקידו לאנון דלא חיישי על יקרא דמאריהון. ורזא דאשתמש בתגא חלף. מאן דקארי ותני שית סדרי משנה דא הוא מאן די דע לסדרא ולקשרא קשורא יחודא דמאריה פדקא יאות. אלין אנון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר.

כד מתגלגלן נהורין נפק מנייהו נהירו דחד חיוותא. דאיהי קיימא ורמא על ארבע חיוון שליטין על קמאי דכלילו לון בגווייהו. ובאלין כד נטלין אתכפיין שרפים תתאי נחשים דנפקי מגו ההוא נחש שרף דגרים מותא לכל עלמא.

אלין חיוון אנפי נשר מסתפלן לגבי ההוא חיותא נשרא עלאה דעליהו, כמה דאת אמר, (משלי ז) דרף הנשר

שמואלה] על כלם, מסתכלת
למעלה, וכלם אליה [ג"א אצלה].
בשבתם נוסעים, מזדעזעים כמה
צבאות. מהם מאירים, מהם
משתברים [ג"א מסתברים מלפניהם]
מקיימם [מימיהם] ושורפים אותם
באש, ובאים ומתחדשים
כמקדם. כלם נכנסים תחת אותה
חיה, ומסתתרים תחת פנפיה
להכלילם למעלה.

אותן ארבע חיות עלות כשרוח
זוהרת לתוף אותה החיה.
ארבעה גלגלים לכל אחת ואחת.
גלגל אחד מסתכל לצד מזרח,
ושלשה עמודים נושאים אותו
ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחד
מסתכל לצד מערב, ושלשה
עמודים נושאים אותו
ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחר
מסתכל לצד דרום, ושלשה
עמודים נושאים אותו
ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחר
מסתכל לצד צפון ושלשה
עמודים נושאים אותו
ומסתכלים לאמצע. וכל שנים
עשר העמודים נושאים מתוף
האמצע, ואותו האמצע סגור
ופתוח. וכל גלגל וגלגל
כשנוסע, קול נשמע בכל
הרקיעים.

אלו הארבע חיות [שלמעלה] כלם
מתלבשות [משתלבות] זו בזו,
ונכנסים אותם אופנים שלמטה
לתוף החיות הללו שלמעלה
כלולים אלה באלה. רוח זו
שנכללה באותן רוחות, ליהטת
ועולה להאחז למעלה ועומדת
להתאחדן ולהתקשר ברצון
האיש הצדיק באותה תפלה
שמתפלל. שפשעולה ונכנסת
באותו היכל, לוקח הכל, וכלם
נוטלים יחד עמה ונכללו זה בזה
עד שנכללים באותה רוח.

בשמים. רוחא דא שלטא על פלא. ההיא
חיותא דרמיז (ג"א דרמז) על פלהו אסתכייא
לעילא וכלהו לגביה (ר"א לגביה).

בלהו פד נטלין מזדעזעין כמה חיילין.
מנהון נהירין. מנהון מתתברי (ג"א מסתברי
מקמיהון) מקיומיהון (מימיהון) ואוקידון לון בנורא
ואתייין ומתחדשן כמלקדמין. פלהו עאלין
תחות ההיא חיותא מסתתרין תחות גדפהא
לאכללא לון לעילא.

אנון ארבע חיוון (דף מב ע"ב) סלקין פד רוחא
אזדהר בגו ההוא חיותא. ארבע
גלגלין לכל חד וחד. גלגלא חדא אסתכי
לסטר מזרח. תלת סמכין נטלין ליה
ואסתכייין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי
לסטר מערב, ותלת סמכין נטלין ליה
ואסתכייין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי
לסטר דרום. ותלת סמכין נטלין ליה
ואסתכייין לאמצעיתא. וגלגלא אחרא אסתכי
לסטר צפון ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכייין
לאמצעיתא. וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו
אמצעיתא. וההוא אמצעיתא סגיר ופתח.
וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא קלא אשתמע
בכלהו רקיעין.

אלין ארבע חיוון (ר"א דלעילא) פלהו (מתלבשן) (ס"א
אשתלבן) דא בדא. ועאלין אנון אופנים
דלתתא בגו אלין חיוון דלעילא כלילן אלין
באלין, רוחא דא דאתפליל באנון רוחין
מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא וקיימא
לאתאחדא ולאיתקשרא ברעותא דבר נש
זפאה בההיא עלותא דצלי. דכד סלקא
ועאלת בההוא היכלא נטיל פלא וכלהו
נטלין בהדה ואתפלילו דא בדא עד
דאתפלילו בההוא רוחא.

וְהָיָה רֹחַ נֹטֶלֶת בְּרָצוֹן שֶׁל קֶשֶׁר הַיְחוד שֶׁל הַתְּפִלָּה שְׁמִיחַדַת הַכֹּל, עַד שְׁכֵלִים מְגִיעִים לְהִיכַל הַשְּׁלִישִׁי כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר בְּמִים, וּמִים בְּאֵשׁ, רוּחַ בְּעָפָר, וְעָפָר בְּרוּחַ. מְזַרְח בְּמַעְרָב, מַעְרָב בְּמְזָרְח, צְפוֹן בְּדָרוֹם, וְדָרוֹם בְּצְפוֹן. וְכֵן כָּל הֵלְלוּ מִתְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה, וְנֶאֱחָזִים זֶה בְּזֶה וּמְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה. וְכֵן כְּמֵה צְבָאוֹת וּמְחַנּוֹת שְׁנֵאֲחָזוּ [נ"א שְׂרָר] לְמַטָּה וְהִתְעַרְבוּ בְּאוֹתָם תְּחַתּוֹנִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְכוֹכַב צֶדֶק, וְשֵׁם כְּמֵה מְמַנִּים עַל הָעוֹלָם.

וּבְשִׁרְיָם זֶה שְׁנִכְלָל מִכָּל מִכָּל וְכָלִים כְּלוּלִים בּוֹ, עוֹלָה וְנֶאֱחָזוּ וְנִכְנָסוּ לְתוֹךְ הַיְחִידֵל הַשְּׁלִישִׁי עַד שְׁנֵאֲחָזוּ בְּרוּחַ שֶׁל שָׁם בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַעֲמוּד שְׁעוֹמֵד בְּאֲמָצֵעַ, וְאִזּוּ הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת עַד כָּאֵן כְּרָאוּי. וְכָלִים רוּחַ אֶחָד כְּלוּל מִהַכֹּל וְשֵׁלִם מִהַכֹּל, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהִנָּה [כ"ב]. כָּאֵן הַכְרִיעָה לְהַדְבִּיק בְּרַבּוֹנוּ.

הַיְחִידֵל שְׁלִישִׁי. הַיְחִידֵל זֶה הוּא הַיְחִידֵל שֶׁל אוֹתוֹ רוּחַ שְׁנֵקְרָא נְגִהָה. רוּחַ זֶה הוּא טְהוֹר, בְּרוּר מִכָּלִים. אֵין בּוֹ גְּזוּן שְׁנֵרְאָה בּוֹ, לֹא לְבָן וְלֹא יָרֵק וְלֹא שָׁחַר וְלֹא אָדָם, וְלָכֵן נִקְרָא טְהוֹר. טְהוֹרָה בְּרוּרָה מִכָּל הַתְּחַתּוֹנִים הֵלְלוּ. וְאִף עַל גִּב־שֶׁהוּא טְהוֹר מִהַכֹּל, לֹא נִרְאָה עַד שֶׁהִתְחַתּוֹנִים הֵלְלוּ מִתְגַּלְגְּלִים וְאוֹחָזִים [נ"א וְכוּרִים] בּוֹ וְנִכְנָסִים בְּתוֹכּוֹ [כ"ו]. כִּיּוֹן שְׁנֵכְנָסִים בְּתוֹכּוֹ, אִזּוּ מִרְאָה אֶת אוֹרוֹ, וְלֹא גְּזוּן אֶחָד מִכָּלִים.

בְּשִׁנְשָׁרָם רוּחַ זֶה מִכָּל הַתְּחַתּוֹנִים, יוֹצֵא מִמֶּנּוּ אוֹר שְׁכֵלִיל בְּשִׁלְשָׁה מְאוֹרוֹת. אוֹתָם שְׁנֵי מְאוֹרוֹת עוֹלָם וַיּוֹרְדִים וְנוֹצְצִים. בְּאוֹתוֹ נִצְנוֹץ נִרְאִים

וְהָיָה רוּחָא נְטִלָא בְּרַעוּתָא דְקִשְׁוֹרָא דְיְחִוּדָא דְצְלוּתָא דְמִיחַדָא כְּלָא עַד דְמָטוּ כְּלָהוּ לְהִיכְלָא תְּלִיתָאָה כְּלִילָן דָּא בְּדָא כְּדִקְדְּמָאִי, אֲשָׁא בְּמִיא, וּמִיא בְּאֲשָׁא. רוּחָא בְּעַפְרָא, וְעַפְרָא בְּרוּחָא. מְזַרְח בְּמַעְרָב, מַעְרָב בְּמְזָרְח. צְפוֹן בְּדָרוֹם, דָּרוֹם בְּצְפוֹן. וְהָכִי הֵנִי כְּלָהוּ מִתְקַשְּׂרִין דָּא בְּדָא וּמִתְאַחְדִין דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבִין דָּא עִם דָּא. וְכֵן כְּמֵה חִיילִין וּמְשַׁרְיִין דְּאִתְאַחְדוּ (נ"א דִּנְחִתִי) לְתַתָּא וְאִתְעַרְבוּ בְּאַנוּן תְּתָאִי עַד דְמָטוּ לְכַכְבָּא דְצֶדֶק וְתַמָּן כְּמֵה מְמַנָן עַל עֲלָמָא.

וְכֵן רוּחָא דָּא דְאִתְכְּלִיל (ר"א אִתְכְּלִיל) מְכַלְהוּ וְכְלָהוּ כְּלִילָן בִּיהַ. סְלִיק וְאִתְאַחַד וְעָאֵל בְּגוֹ הַיְכְלָא תְּלִיתָאָה עַד דְאִתְאַחַד בְּרוּחָא דְתַמָּן בְּגוֹ הַהוּא עֲמוּדָא דְקָאִים בְּאֲמָצֵעִיתָא. וְכִדִּין כְּלָא אֲשִׁתְּלִים עַד הָכָא כְּדָקָא יָאוֹת. וְכְלָהוּ רוּחָא חָדָא כְּלִיל מִכָּלִים וְשֵׁלִים מִכָּלִים כְּמָא דְאִתְּ אֲמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהִנָּה. הָכָא הַכְרִיעָה לְאִתְדַבְּקָא בְּמֵאֲרִיהַ :

הַיְכְלָא תְּלִיתָאָה. הַיְכְלָא דָּא אִיהוּ הַיְכְלָא דְהַהוּא רוּחָא דְאֶקְרִי נְגִהָה, רוּחָא דָּא אִיהוּ דְכִיָּיא בְּרִיר מְכַלְהוּ. לִית לִיהַ גְּזוּן דְאִתְחַזִּי בִּיהַ לָאו חַוּוֹר וְלָאו יְרוּק וְלָאו אוּכְסִים וְלָאו סוּמְקִים. וּבְגִין כְּוָן אֶקְרִי טוֹהַר. דְכִיָּיא בְּרִירָא מִכָּל אֵלִין תְּתָאִין. וְאִף עַל גִּב־דְאִיהוּ דְכִיָּיא מִכָּלִים, לָא אִתְחַזִּי עַד דְאֵלִין תְּתָאִי מִתְגַּלְגְּלִין וְאִחִידִין (נ"א וְכִרְאוּ) בִּיהַ וְעָאֵלִין בְּגוֹיָה (נ"א בִּיהַ). כִּיּוֹן דְעָאֵלִין בְּגוֹיָה כְּדִין אִחִזִּי נְהוּרִיָה וְלֹא גְּזוּן חַד מְכַלְהוּ.

בְּרִ אֲשִׁתְּלִים הַאי רוּחָא מְכַלְהוּ תְּתָאִי, אֲפִיק מְנִיָה נְהוּרָא דְכְּלִיל בְּתִלַת נְהוּרִין. אֲנוּן תְּרִין נְהוּרִין סְלִקִין וְנִחִתִין וְנִצְצִין. בְּהַהוּא נִצְוֹצָא אִתְחַזִּין עֲשָׂרִין וְתִרִין נְהוּרִין מְשַׁנְיִין

עֲשִׂים וּשְׁנִים אֲרוֹת מְשִׁנִּים זֶה
מִזֶּה, וְכֹלֶם אֹר אֶחָד. וּנְכַנְסִים
בְּאוֹתוֹ הָאֹר הָאֶחָד.

וְאוֹתוֹ הָאֹר כּוֹלֵל אוֹתָם, וְלֹא
מֵאִיר פֶּרֶט לְזֶמֶן שֶׁהָאוֹרוֹת הִלְלוּ
שֶׁלְמִטָּה עוֹלִים. וְאוֹתוֹ רִצּוֹן שֶׁל
הַתְּפִלָּה נוֹשֵׂא אֶת כָּלֶם. אִזּוֹ אוֹתוֹ
אֹר יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתָהּ רוּחַ. מֵאִיר
אוֹתוֹ הָאֹר וּמוֹצֵיא שְׁנֵי הָאוֹרוֹת
הַנוֹצֵצִים הִלְלוּ, וְנִרְאִים כְּחֻשְׁבוֹן
עֲשִׂים וּשְׁפִים אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה.
אֶחָד כֶּף חוֹזְרִים וְנִכְלָלִים בְּאוֹתוֹ
הָאֹר.

כִּי אוֹתָם הָאוֹרוֹת תַּחְתּוֹנִים
[בְּאוֹתָם אוֹרוֹת], כָּלֶם כּוֹלֵלִים בְּאוֹרוֹת
הִלְלוּ [תַּחְתּוֹנִים], וְכֹלֶם בְּאוֹר הִזָּה.
הָאֹר הִזָּה כּוֹלֵל בְּתוֹךְ אוֹתוֹ
הַרוּחַ, וְאוֹתוֹ הַרוּחַ עוֹמֵד בְּהִיכַל
הַשְּׁלִישִׁי הִזָּה, וְלֹא עוֹמֵד
לְהַתִּישֵׁב אֶלָּא בְּתוֹךְ הַהִיכַל
הַרְבִּיעִי שֶׁהַשְּׁתוֹקְוֹתוֹ לְעֵלוֹת
לְתוֹכוֹ.

הַמְּאוֹרוֹת הִלְלוּ שִׁיּוּצָאוֹ מִתּוֹךְ
אוֹתָהּ הַרוּחַ, כְּשֶׁנוֹצֵצִים
מִתְחַבְּרִים כֹּל הַמְּאוֹרוֹת
הַנוֹצֵצִים. בְּשִׁעָה שִׁיּוּצָאִים מִתּוֹךְ
אוֹתוֹ אֹר אֶחָד וְדוּחְקִים וְדוּחִים
לְהַתְּנוּצֵץ. יוֹצֵאת מִמֶּה חִיָּה אַחַת
קְדוּשָׁה גְדוּלָה, דְּמוּתָהּ כְּמִרְאֵה
שֶׁל כָּל אֱלוֹ שְׁאֵר הַחַיּוֹת. דְּמוּת
אַרְיֵה וְדְמוּת נֶשֶׁר כּוֹלֵלִים כְּאֶחָד,
וְנַעֲשׂוּ בָּהּ דְּמוּת אַחַת מִמֶּה.

תַּחַת הַחַיָּה הַזֹּאת יֵשׁ אַרְבַּעַה
אוֹפְנִים עֲלִיוֹנִים כְּמִרְאֵה תְּרִישִׁי
מְרָקֶם בְּכִלְלוֹת כָּל הַגְּוִנִים. וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף רְבוּא [גְּדוּלָם] כָּלֶם
בְּתוֹכָם. וְאַרְבַּעַה הָאוֹפְנִים הִלְלוּ
כָּלֶם בְּשִׁמוּנָה כְּנָפִים, וְכֹלֶם
יוֹצֵאִים מִתּוֹךְ אֹר אוֹתָהּ הַחַיָּה
שֶׁשׁוֹלְטֵת עֲלֵיהֶם. בְּשִׁעָה שְׁנוּצֵץ
אוֹתוֹ הָאֹר, מוֹצִיאָה צְבָאוֹת
צְבָאוֹת הִלְלוּ.

וְאַרְבַּעַה אֵלֶּה שֶׁתַּחְתֵּיהֶם
עוֹמְדִים בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם

דָּא מִן דָּא וְכִלְהוּ חַד נְהוֹרָא. וְעָא לִין בְּגוּ
הֵהוּא חַד נְהוֹרָא.

וְהֵהוּא נְהוֹרָא כָּלִיל לוֹן. וְלֹא נְהִיר, בַּר
בְּזִמְנָא דְּאֵלִין נְהוֹרִין דְּלִתְתָּא סְלָקִין
וְהֵהוּא רְעוּתָא דְּעֵלוֹתָא נְטִיל לְכִלְהוּ. כְּדִין
הֵהוּא נְהוֹרָא נְפִיק מִגּוּ הֵהוּא רוּחָא. אֲתַנְהִיר
הֵהוּא נְהוֹרָא וְאַפִּיק אֵלִין תְּרִין נְהוֹרִין נְצֻצִין
וְאַתְחַזּוֹן כְּחוּשְׁבָן עֲשָׂרִין וְתִרִין אֲתוּוֹן
דְּאוּרִייתָא. לְבַתַּר מִתְּהַדְרִין וְכִלְיָן בְּהֵהוּא
נְהוֹרָא.

כִּי אֲנוּן נְהוֹרִין תַּתְּאִי (בְּאֲנוּן נְהוֹרִין) כְּלֵהוּן כְּלִילָן
כְּהִנֵּי נְהוֹרִין (תַּתְּאִין) וְכִלְהוּ בְּנְהוֹרָא דָּא.
הַאי נְהוֹרָא אִיהוּ כְּלִיל בְּגוּ הֵהוּא רוּחָא.
וְהֵהוּא רוּחָא קִיּוּמָא בְּהִיכְלָא תְּלִיתָא דָּא.
וְלֹא קָאִים לְאַתִּישְׁבָּא אֶלָּא בְּגוּ הִיכְלָא
רְבִיעָא דְּתַאוּבְתִּיהָ לְסִלְקָא לְגוּיָהּ.

אֵלִין נְהוֹרִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ הֵהוּא רוּחָא כַּד
מְנַצֵּצִין מִתְּחַבְּרָן כְּלֵהוּ נְהוֹרִין דְּנִצְצָן.
בְּשִׁעָתָא דְּנִפְקִי מִגּוּ הֵהוּא נְהוֹרָא חָדָא
וְדַחְקִין (נִיָּא וְדַחְקִין) לְאַתְּנַצֵּץ. נְפִיקִי מִנֵּיהּ חַד
חַיּוֹתָא קְדִישָׁא רְבִרְבָּא דְּיוֹקְנָהּא כְּחִיזוֹ דְּכָל
אֲנוּן (דף מג ע"א) שְׁאֵר חַיּוֹתָא דְּיוֹקְנָא דְּאַרְיֵה
וְדְיוֹקְנָא דְּנֶשֶׁר כְּלִילָן כְּחָדָא וְאַתְּעֲבִידוּ בָּהּ
חַד דְּיוֹקְנָא מִנֵּיהּוּ.

תַּחַת הַאי חַיּוֹתָא אִית אַרְבַּע אוֹפְנִין עֲלֵאִין
כְּחִיזוֹ דְּתְרִישִׁי מְרָקֶן בְּכִלְלוֹ דְּכָל
גְּוִנִין. וְשִׁית מְאָה אֶלֶף רְבוּא (רְבִרְבָּו) כְּלֵהוּ
בְּגוּוִיָּהּ. וְאֵלִין אַרְבַּע אוֹפְנִים בְּתַמְנֵיא גְּדִפִין
כְּלֵהוּ. וְכִלְהוּ נְפִיקִין מִגּוּ נְהִירוֹ דְּהֵהוּא חַיּוֹתָא
דְּשִׁלְטָא עֲלֵיהֶּוּ. בְּשִׁעָתָא דְּנִצְצִין הֵהוּא נְהוֹרָא
מִפְקָא חַיְלִין חַיְלִין אֵלִין.

וְאֵלִין אַרְבַּע דְּתַחַתֵּיהֶם קִיּוּמִין בְּאַרְבַּע סְטְרִין
דְּעֵלְמָא בְּאַרְבַּע אֲנָפִין כָּל חַד וְחַד.

בארבע פנים כל אחד ואחד. שתי פנים מסתכלות לאותה החיה, ושתי פנים מכסות בכנפיהם מאותם אורות שנוצצים שלא יכולים להסתכל. בכ"ב פעם שנוסעים אלה בארבעה גלגלים [ר"א ושנים עשר] [ושנים] עמודים פראשונים נעשה מאותה הזעה שלהם כמה צבאות ומחנות שכלם משבחים ומזמרים שלא שוקטים לעולמים. ולא אלה אין להם שעור.

ארבעה פתחים יש להיכל הזה לארבעת צדדי העולם. עשרה ממנים בכל פתח ופתח. ובזמן שכלם שבתוף ההיכלות שלמטה, ואותם היכלות עולים ברצון של תפלה זכה, כלם פותחים פתחים עד שנכללים כלם אלה באלה, ומשליבים אלה באלה, ונכנסים כל הממנים לתוף ממנים, מחנות בתוף מחנות, אופנים בחיות וחיות באופנים. באופנים הללו מאורות במאורות, רוח ברוח, עד שנכנסים ברוח זו.

בהיכל הזה יש מקום אחד כמראה זהב שנוצץ, ושם גנוזים כמה צבאות ומחנות שלא עולים ולא מתעטרים למעלה, אלא רק בשעה שכל אלה קושרים קשרים, וההיכל נוסע להתעטר. כלם יוצאים מלאים בדין, ונקראם מחזיקי מגנים. שלוחים בעולם מתוף בעלי הדין שבהיכל הרביעי. במקום זה תלויים בארבעה צדדים שש מאות אלף רבוא מגנים של זהב לכל צד וצד. וכן למטה מהם חומות מקיפות, והם ששים.

וכר המגנים הללו גלחמים קרבות בקרבות ורמחים, פרט לכל אותם שלוחי הדין של העולם, עד שמגיעים דרגות בדרגות לכוכב מאדים. ואז ההיכל עולה

תרין אנפין מסתפלן לגבי ההוא חיותא. ותרין אנפין מחפין בגדפייהו מאנון נהורין דנצצין דלא יכלין לאסתכלא.

בכ"ב זמנא דנטלי אלין בארבע גלגלין (ר"א ותריסר) (ותריין) סמכין בקדמאי אתעביד מההוא זיעא דלהון כמה חיילין ומשריין דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתכחי לעלמין. ולאלין לית לון שעורא.

ארבע פתחין אית להיכלא דא לארבע סטרין דעלמא. עשר ממנן בכל פתחא ופתחא. ובזמנא דכלהו די בגו היכלין דלתתא. ואנון היכלין סלקין ברעו דצלותא דכייא. פלהו פתחין פתחין. עד דכלילן פלהו אלין באלין. ומשליבין אלין באלין. ועאלין פלהו ממנן גו ממנן. משריין גו משריין. אופנים בחיות וחיות באופנים. באלין אופנים, נהורין בנהורין רוחא ברוחא. עד דעאלו ברוחא דא.

בהיכלא דא אית דוכתא חדא כחיו דדהבא דנציץ. ותמן גניזין כמה חיילין ומשריין דלא סלקין ולא מתעטרין לעילא אלא בשעתא דכל אלין קשרין קשרין והיכל נטיל לאתעטרא כלהון נפקין מליין בדינא. ואקרון מארי תריסין. שליחן בעלמא מגו מארי דינין די בהיכלא רביעאה. בהאי דוכתא תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבון מגינים דדהבא לכל סטר וסטר. וכן לתתא מנייהו שורין מקפן ואנון שתין.

וכר הגי מגינים פלהו מגיחין קרבין בסייפין ורומחין לבר בכל אנון שליחי דינין דעלמא עד דמטו דרגין בדרגין לככבא דמאדים. וכדין היכלא סלקא ואתעטרת לכל אותם שלוחי הדין של העולם, עד שמגיעים דרגות בדרגות לכוכב מאדים.

ומתעטר באותה רוח בכל אותם צבאות, ונשאר אותו מקום במקומו. ואותו מקום נקרא תא הרצים. אותם השלוחים רצים להשלים דינים ופרעניות בכל צדדי העולם.

בשעורה תפלה, נושאת כל המאורות הללו והמחנות, וקושרת קשרים ונכללים כלם כאחד, עד שנקשר רוח ברוח והם אחד. ונכנסים לתוך אותו עמוד להכלל ברוח של ההיכל הרביעי. אשרי חלקו של מי שיודע סוד רבונו ומרים דגלו במקום שצריך.

ובא וראה, הכל צריך זה לזה וזה לזה להשלים זה עם זה ולהאיר זה בזה, עד שעולה הכל למקום שצריך שלמות. מלמטה בהתחלה, ואחר כך מלמעלה, ואז השלמות היא בכל הצדדים ונשלם הכל כראוי. מי שיודע הסודות הללו ועושה שלמות, זהו שמתדבק ברבונו ומכטל כל הגזרות הקשות, והוא מעטר את רבונו ומושך ברכות על העולם. וזהו אדם שנקרא צדיק עמוד העולם, ותפלתו לא חוזרת ריקם, וחלקו בעולם הבא, והוא בחשבון בני הקאמונה.

בא ראה, כל ההיכלות הללו וכל החיות הללו וכל הצבאות הללו וכל האורות הללו וכל הרוחות הללו צריכים זה לזה, כדי להשתלם מלמטה ולהשתלם אחר כך מלמעלה. ההיכלות

הללו הם מתדבקים זה בזה. וככל כמו הגונים שלמעלה [של העין] דבוקים זה עם זה. כל מה שבתוכם הם באותו מראה שגראה בסתר פשמתגלגלת העין ונראה אותו זהר נוצץ. ואותו מה שלא נראה באותו גלגול, הוא אותה רוח ששולטת על הכל.

בהוא רוחא בכל אנון חיילין ואשתאר ההוא דוכתא באתריה. וההוא דוכתא אקרי תא הרצים. אנון שליחין מרהטי לאשלמא דינין ופרענין בכל סטרי עלמא.

בר סלקא צלותא נטיל כל הני נהורין ומשריין וקשר קשרין ואתכלילו כלהו כחדא. עד דאתקשר רוחא ברוחא ואנון חד. ועאלו גו ההוא עמודא לאתפללא ברוחא דהיכלא רביעאה. זפאה חולקיה מאן דינדע רזא דמאריה וארים דגליה באתר דאצטריף. ותא חזי כלא אצטריף דא לדא ודא לדא לאשלמא דא עם דא ולאנתהרא דא בדא עד דסליק כלא לאתר דאצטריף שלימו. מתתא בקדמיתא ומלעילא לבתר. וכדין איהו שלימו בכל סטריין ואשתלים כלא כדקא יאות. מאן דינדע רזין אלין ועביד שלימו. דא איהו מתדבק במאריה ובטיל כל גזרין קשין. ואיהו אעטר למאריה ומשיף ברכאן על עלמא. ודא איהו בר נש דאקרי צדיקא עמודא דעלמא וצלותיה לא אהדר ריקנייא וחולקיה בעלמא דאתי, ואיהו בחושפן בני מהימנותא.

תא חזי, כל הני היכלין וכל הני חיותא וכל הני חיילין וכל הני נהורין וכל הני רוחין פלהו אצטריכו דא לדא. בגין לאשתלמא מתתא. ולאשתלמא לבתר מלעילא. אלין היכלין אנון מתדבקין דא בדא.

וברהו פגוונין דלעילא (כ"א דע"א) מתדבקין דא עם דא. כל מה די בגווייהו אנון

בהוא חזיו דמתחזיא (צ"א א סב) בסתימו כד מתגלגלא עינא ואתחזי ההוא זהרא נציץ. וההוא מה דלא אתחזי (ב"ה) בההוא גלגולא. איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא. ובגין כף

ולכן עומד זה בזה דרגות על דרגות עד שמתעטר הכל כפראוי. וברא וראה, אלמלא כל אותם גונים של העין שנראים, כשנסתמת העין ומתגלגלת בגלגל, לא נראים אותם הגונים שזהירים, ואלמלא אותם גונים לא נדבק אותו הנסתר ששולט עליהם. נמצא שהכל תלוי זה בזה ונקשר זה בזה כשנגלל הכל כאחד בהיכל השלישי. ורצון התפלה עולה להתעטר בהיכל הרביעי. ואז הכל אחד ורצון אחד וקשר אחד. כאן השתחוואה להתרצות לרבנו.

היכל הרביעי. היכל זה הוא משנה מכלם. ארבעה היכלות לזה, זה לפני זה, וכלם היכל אחד. כאן הוא רוח שנקרא זכות. במקום זה מתהפף הזכות של כל העולם. רוח זו נושאת הכל. ממנה יוצאים שבעים אורות כלם נוצצים. וכלם בעגול שלא מתפשטים כמו האחרים הללו. מתדבקים זה בזה ומאירים זה בזה, אחוזים זה בזה. כל זכיות העולם עומדות לפני המאורות הללו. מכלם יוצאים שני מאורות שקולים כאחד שעומדים לפניהם תמיד.

בגג אלה שבעים ממנים גדולים שבחוץ שסובבים את כל ארבעת ההיכלות הללו. שבעים אורות אלו ושני אורות שעומדים לפניהם, כלם פנימיים לפנים ולפנים, וזה סוד הכתוב (שיר ז) בטגף ערמת חטים סוגה בשושנים.

לפני האורות הללו נכנסים כל הזכיות ועל כל מעשי העולם להדוץ. שני האורות הללו מעידים עדות, משום [שהם] שיש שבע עיני ה' שמשוטטים בכל הארץ, [בן כל] וכל מה שנעשה

קיימא דא בדא דרגין על דרגין (והרגין על הרגין) עד דאתעטר כלא (דף מג ע"ב) כדקא יאות.

ותא חזי אלמלא כל אנון גוונין דעינא דאתחזיין, כד אסתים עינא ואתגלגלא בגלגלא לא אתחזיון אנון גוונין דזחרן. ואלמלא אנון גוונין, לא אתדבק ההוא דסתים דשלטא עליהו. אשתכח דכלא תלייא דא בדא ואתקשר דא בדא כד אתפליל כלא כחדא בהיכלא תליתאה. ורעותא דצלותא סלקא לאתעטרא בהיכלא רביעאה. פדין כלא חד. ורעותא חדא וקשורא חדא. הכא השתחוואה לאתרצאה במאריה:

היכלא רביעאה, היכלא דא איהו משניא מכלהו. ארבע היכלין לדא. דא לגו מן דא וכלהו חד היכלא. הכא איהו רוחא דאקרי זכות, באתר דא מתהפף זכות דכל בני עלמא. רוחא דא נטיל כלא. מניה נפקו שבעין נהורין פלהו מנצצן. וכלהו בעגולא דלא מתפשטי כאלין אחרנין. מתדבקין דא בדא ונהירין דא בדא אחידן דא בדא. כל זכין דעלמא קמי אלין נהורין קיימין. מכלהו נפקי תרין נהורין שקולין כחדא דקיימי קמייהו תדירא.

לקבר אלין אנון שבעין רברבן ממנן לבר דסחרין כל (הני) (ד"א אנון) ארבע היכלין. שבעין נהורין אלין ותרי נהורין דקיימין קמייהו כלהו פנימאין גו לגו. ורזא דא דכתיב, (שיר השירים ז) בטגף ערמת חטים סוגה בשושנים.

לקמי נהורין אלין עאלין כל זכו. וכל עובדין דעלמא לאתדנא. תרין נהורין אלין אנון סהדי סהדותא. בגין (דאנון) דאית שבעה עיני יי דמשטטי בכל ארעא (ס"א בן כל)

בעולם נרשם באותו מעשה
ממש ואותה זכות ממש
ועומדים בקיומם. ושני האורות
הללו רואים בהם ומסתכלים
ומעיידים לפני שבעים אורות
האלה. אלה שבעים גזרי גזרות
ודנים דינים, הן לטוב הן לרע.
וכאן הוא מקום הנכות.

רוח זו בה נרשמו שלש אותיות
שהם יה"ו. שפשהאותיות הללו
נדבקות במקום הזה בהדבקות
של זכר ונקבה, אז נרשמים בו
ולא מסתלקים משם. אחר כף
יוצא אור אחד שמאיר לארבעה
צדדים. האור הזה מוציא שלשה
אחרים שהם שלשה בתי דין
שדנים דינים אחרים בדברי
העולם - בעשר, בעני, במחלות,
בשלמות בכל אותם שאר דברים
שהעולם נדון בהם. היכל אחד
לאותם שבעים ראשונים לפנים.
שלשה לאותם שלשה האחרים.
עו"ה הרוח הזו וכוללת כל אלו
שלמטה, ומוציאה חיה קדושה
אחת מתלהטת, ויש לה עינים
כמו עיני אדם להשגיח בארץ
אלפים ורבוא רבבות צבאות
בעלי הדין. כלם לוקחים פתקים
ופותחים וסוגרים בעולם
ומשלימים דין.

תחת החיה הזו ארבעה שרפים
לוהטים, כלם ככפתור ופרח
ושביבי אש. עולים שבעים
ושנים גלגלים לכל אחד
מלהטים באש. כשנוסעים,
נעשה נהר אחד של אש. ארץ
אלפים משמשים לאותה האש,
ומשם יוצאים כמה צבאות.
כשהגלגלים נוסעים, כמה הם
רבוא רבבות שיעמדו מהם בתוך
אותה האש. תחת ההיכל השני
יוצאים צבאות שמזמרים ובאים
להתקרב כאן וכלם נשרפים.

כל מה דאתעביד בעלמא אתרשים בההוא
עובדא ממש וההוא זכותא ממש וקיימי
בקיימיהו. ואלין תרין נהורין חמאן בהו
ומסתפלן וסהדי קמי אלין שבעין נהורין.
אלין שבעין גזרי גזרין ודייני דינין הן לטב
הן לבייש. והכא איהו אתר הזכותא.

רוחא דא ביה אתרשימו אתון תלת דאנון
יה"ו, דכד אלין אתון מתדבקן בהאי
אתר באתדבקותא דדכורא ונוקבא כדין
אתרשימו ביה ולא אתעדון מתמן. לבתר נפק
חד נהורא נהיר לארבע סטרין. האי נהורא
אפיק תלת אחרנין דאנון תלת בתי דינין
דדיינין דינין אחרנין במלין דעלמא בעותרא
במספנו במרעין בשלימו בכל אנון שאר
מלין דעלמא אתדן בהו. חד היכלא לאנון
שבעין קדמאי לגו. תלתא לאלין תלתא
אחרנין.

סרקא האי רוחא וכליל כל אנון דלתתא.
ואפיק חד חיותא קדישא מתלהטא
ועיינין לה פעיני אינשא לאשגחא בארץ
אלפין ורבוא רבון חילין מאריהון דדינא.
כלהו נטלין פתקין ופתחין וסגרין בעלמא
ואשלימו דינא.

תחות האי חיותא ארבע שרפים מלהטן
כלהו כחזור ושושן ושביבי דאשא.
סלקין שבעין ותרין גלגלין לכל חד מלהטן
באשא. פד נטלין אתעביד נהר חד די נורא.
ארץ אלפין משמשין לההוא נורא, מתמן
נפקי כמה חילין. פד גלגלין נטלין. כמה
אנון רבוא רבון דיקומון מנייהו בגו ההוא
נורא. תחות היכלא תננינא נפקי חילין
דמזמרין ואתיין לקרבא הכא ואתוקדון
כלהו.

כִּי אַתֶּם מִמְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁהַתְּמוֹנָה
לְשֵׁלֹט, מִכַּאֲן יוֹצֵא דִינָם לְשֵׁלֹט
מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַרוּחַ שֶׁנֶּרְשָׁמָה
בְּשֵׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת. וּמִכַּאֲן מַעֲבִירִים
קִיּוּמָם מִהָעוֹלָם וְנִדְוָנִים בְּאֵשׁ
הַזֶּה שֶׁשׁוֹפְעֵת וְיוֹצֵאת. הַכֹּל נִמְסָר
בְּהִיכָל הַזֶּה. מִשׁוּם שֶׁנֶּרְשָׁמוּ
בְּשֵׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת כַּאֲן, הַרוּחַ הַזֶּה
נִכְלָל בָּהֶם. אוֹתָהּ הַחֲזִיָּה
מוֹצִיָּאה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת שְׂאִין
לָהֶם חֲשׁוֹן.

כִּי דִינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים מִהִיכָל
הַזֶּה, הֵן טוֹב וְהֵן לָרַע, פָּרֵט
לְשֵׁלֹשָׁה - בְּנִים, חַיִּים וּמְזוֹנוֹת,
שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת בְּמָקוֹם הַזֶּה.
שְׁהַי בְּאוֹתוֹ נִהְרַע עֲלוֹן שְׁכָל
הָאוֹרוֹת שׁוֹפְעִים מִמֶּנּוּ הַדְּבָר
עוֹמֵד. בְּאִמְצַע הִיכָל הַזֶּה הוּא
מָקוֹם מִתְקַן כְּנֶגֶד הַרוּחַ
שֶׁלְמַעֲלָה בְּתוֹךְ הַרוּחַ הַזֶּה, וְזוֹ
עוֹלָה בָּהֶם.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים הֵם לְהִיכָל
הַזֶּה. בְּכָל פְּתָח וּפְתָח כָּל אוֹתָם
שָׂרִים וּמַמְנִים שְׁמִכְרִיזִים
לְהוֹדִיעַ לְמִטָּה כָּל אוֹתָם הַדִּינִים
הַעֲתִידִים לָרֶדֶת לְמִטָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דִּנְיָא ד) קוֹרָא בְּחִיל וְכֵן
אוֹמֵר קָצְצוּ הָאֵילָן.

וּמִתּוֹךְ הַכְּרוֹזִים הִלְלוּ לוֹקְחִים
דְּבָר כָּל בְּעֲלֵי הַכְּנָפִים, עַד
שֶׁמוֹדִיעִים הַדְּבָר לְרַקִּיעַ שֶׁל
חֲמָה. וּמִשָּׁם, כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ,
יוֹצֵא דְבָר וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם עַד
שֶׁמְגִיעַ לְאוֹתוֹ הַנְּחַשׁ שֶׁל הַרְקִיעַ
שְׁכָל כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ קְפוּאִים בּוֹ,
שֶׁהוּא בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ.

וְשׁוֹמְעִים הַדְּבָר, וְלוֹקְחִים אוֹתוֹ
הַשָּׂרִים שֶׁתַּחַת [הַשָּׁמַיִם] הַשֶּׁמֶשׁ,
וְאוֹתָם שְׁמַמְנִים עַל אוֹתוֹ הַנְּחַשׁ,
וּמִשָּׁם זֶה מִתְּפַשֵּׁט לְעוֹלָם.
וְאִפְלוּ רוּחוֹת וְשָׂדִים וְאִפְלוּ
עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם מוֹדִיעִים אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם. הַכְּרוֹזִים שְׂבִים וְסוֹתְמִים
פְּתָחִים. לֹא עוֹלָה [לְהַסְתַּלֵּק] רוּחַ

כִּי אַנּוּן מִמֶּנּוּ דְעֵלְמָא דְאַתְמוֹנֵן לְשֵׁלֹטָהּ
מִהֶכָּא נְפִיק דִּינְהוֹן לְשֵׁלֹטָהּ מִגּוֹ הוּא
רוּחָא דְאַתְרָשִׁים בְּתֵלַת אַתְוּן. וּמִהֶכָּא
מַעֲבִרִין קִיּוּמֵיהוּ מַעֲלָמָא וְאַתְדִּנּוּ בְּהַאי נוֹרָא
דְנִגִּיד וְנְפִיק. כּוֹלָא אַתְמִסָּר בְּהַאי הִיכָלָא.
בְּגִין דְאַתְרָשִׁימוּ בְּתֵלַת (ר"א תֵּלַת) אַתְוּן הֶכָּא
הַאי רוּחָא אַתְפְּלִיל בְּהוּ. הַהִיא חִיוּתָא אִפִּיק
חִיָּלִין וּמְשַׁרְיִין דְלִית לְהוֹן חוֹשְׁבָנָא.

כִּי דִינֵין דְעֵלְמָא מִהַאי הִיכָלָא נְפִיקֵי הֵן לְטַב
הֵן לְבִישׁ. בַּר תֵּלַת בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי.
דְלֹא אַתְיִיב רְשׁוֹ בְּאַתְרָא דָּא. דְהַאי בְּהוּא
נִהְרַע עֲלָאָה דְכָל נְהוֹרִין נִגְדִין מִגִּיהַ קִיּוּמָא
מְלָה. בְּאִמְצַעִיתָא (דִּן טוּ ע"א) דְהִיכָלָא דָּא הוּא
אַתְרָא מִתְקַנָּא לְקַבֵּל רוּחָא דְלְעִילָא כְּגוֹ רוּחָא
דָּא וְדָא סְלָקָא בְּהוּ.

תְּרִין עֶשֶׂר פְּתָחִין אַנּוּן לְהִיכָלָא דָּא. בְּכָל
פְּתָחָא וּפְתָחָא כָּל אַנּוּן סְרַכִּין וּמִמֶּנּוּ
דְאַנּוּן מְכַרְזִי לְאוֹדְעָא לְתַתָּא כָּל אַנּוּן דִּינִין
דְזַמְנִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא. כְּמָה דָּאֵת אֹמֵר, (דִּנְיָא ל
קָרָא בְּחִיל וְכֵן אֹמֵר גּוֹדוּ אֵילָנָא וְגו'.

וּבְגוֹ כְּרוֹזֵי אֵלִין נְטִלֵי מְלָה כָּל מְרִיהוֹן
דְגִדְפִין עַד דְאוֹדְעֵי מְלָה לְרַקִּיעַ דְחֲמָה.
וּמִתְמָן כַּד נְפִיק שְׁמֵשׁא נְפִיק מְלָה
וְאַתְשֻׁטִיָּא בְּעֵלְמָא עַד דְמִטֵּי לְהוּא חִיוּיָא
דְרַקִּיעָא דְכָל כְּכַבֵּי דְרַקִּיעָא גְלִידוּ בֵּיה דְאִיהוּ
בְּאִמְצַעִיתָא דְרַקִּיעָא.

וְשְׂמַעִין מְלָה וְנִקְטִין לָהּ אַנּוּן סְרַכִּין דְתַחֲתוֹת
(שְׂמַיָּא) (ר"א שְׂמֵשׁא) וְאַנּוּן דְמִמֶּנּוּ עַל הוּא
חִיוּיָא וּמִתְמָן אַתְפִּשֵׁט לְעֵלְמָא. וְאַפִּילוּ רוּחִין
וְשָׂדִין וְאַפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמַיָּא מוֹדְעֵי לִיה
בְּעֵלְמָא. כְּרוֹזִין תְּבִין וְסְתָמִין פְּתָחִין. לֹא
סְלָקָא (לְאַסְתַּלֵּקָא) רוּחָא כְּרוּחָא עַד דְכִלְהוּ רוּחִין
תַּתָּאי כְּלָהוּ חַד בְּהַדִּי (רוּחָא כְּתִיר) הַאי רוּחָא

וּכְלֵהוּ אֶתְפְּלִילָן וְעֹאֲלִין דָּא בְדָא עַד
דְּאִתְעֵבִיד כִּלְאָ חַד.

בַּר נֶשׁ פֶּד אִיהוּ בְבִי מְרַעִיה הֲכֹא אֲתֵדֵן הֵן
לְחַיִּים הֵן לְמֹות. חַיִּין תְּלִיין לְעִילָא אִי
אֲתֵדֵן הֲכֹא לְחַיִּים יְהִיב חַיִּין מְלַעִילָא וְאִי לֹא,
לֹא יְהִיבִין. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּאִתְדַבֵּק
בְּמֵאֲרִיָּה וְעֹאֲל וְנִפְיָק. הֲכֹא קִידָה בְּאַנְפִּין
בְּאַרְעָא לְאַתְגַּבְּרָא עַל דִּינָא. עַל הַאי הֵיכְלָא
אֲתֵמַר (דְּבָרִים לב) אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל וְגו' :

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכְלָא דָּא הֵיכְלָא דְבִרְקָא
זְהִיר. דְּאִיהוּ רוּחָא דְמִזְהִיר נְהִיר
לְאַנּוּן תְּתַאֲי. רוּחָא דָּא אִיהוּ כְּלִיל וּפְתַח
וְסָגִיר נְהִיר וְנִצְיִן לְכָל סְטָרִין. מְנַצְיָצוּ דָּא
נְהִיר חַד נְהוּרָא כְּעִין אַרְגוֹנוּנָא. נְהוּרָא דָּא
כְּלִיל כֹּל (ד"א כָּל) גְּוּוּנִין דְנְהָרִין. נְהוּרָא חָנוּר
וְאוּכְם סוּמָק וְיָרוּק. אֲתְפְּלִילָן אֲלִין בְּאַלִּין.
אֲתֵרְקִים חָנוּר בְּסוּמָק. אוּכְם בְּיָרוּק. לְבַתֵּר
חָנוּר בְּאוּכְם וְאִתְעֵבִיד חַד חִיּוּתָא מְרַקְמָא
וְאִתְפְּלִיל בְּהַ יָרוּק וְסוּמָק. דִּיּוּקְנָהָא כְּדִיּוּקְנָא
דְּבַר נֶשׁ דְּכְלִיל כֹּל דִּיּוּקְנִין.

מִינָה נִפְקוּ אַרְבַּע סְמִכִין דְּאַנּוּן חִיּוּן רַבְרָבִין
עַל אֲלִין דְלִתְפָּא. חַד אֲקָרִי אוּפִן
דְּאִיהוּ תְרִין. בְּגִין דְכַד אֲתַחֲזִי הַאי אֲתַנְהִיר
אַחֲרָא בְּגוּוִיָּה. דְּבִיק דָּא בְדָא. עֹאֲל דָּא בְדָא.
לְבַתֵּר עֹאֲל אַחֲרָא דָּא בְדָא וְאֲתַחֲזוּן אַרְבַּע
רִישֵׁין לְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא וְכֵלְהוּ חַד
גּוּפָא. וְאַלִּין אַנּוּן דְכְּתִיב בְּהוּ (יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר
יְהִיָּה הָאוּפִן בְּתוֹף הָאוּפִן, וְכֵלְהוּ אֲלִין
קְשִׁירִין דָּא בְדָא. כְּחִיּוּן (נ"א דְחִיּוּן) דְחִיּוּן עֵלְאִין
דְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין. הַאי חִיּוּתָא דְאַרְבַּע
גְּוּוּנִין מְרַקְמִין אַחֲרֵין אֲלִין בְּאַלִּין לְאַרְבַּע
זֶה בְּזֶה, כְּמֵרָאָה חִיּוּת הַעֲלִיּוֹנוֹת שְׁלֹא נִפְרְדוֹת לְעוֹלָמִים. חִיּוּתָא הַזֶּה שֶׁל אַרְבַּעַת גְּוּוּנִים מְרַקְמִים

בְּרוּחַ עַד שְׁכַל הַרוּחוֹת
הַתַּחְתּוֹנוֹת כִּלְם אֶחָד יַחַד עִם
(הַרוּחַ אַחֲרָי) הַרוּחַ הַזֶּה, וְכִלְם
נְכַלְלִים וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אֶחָד.

כְּשֶׁבֶן אָדָם נִמְצָא בְּבֵית חֲלִיו,
כָּאֵן נְדוּן הֵן לְחַיִּים הֵן לְמֹות.
חַיִּים תְּלִוּיִם לְמַעְלָה. אִם נְדוּן
כָּאֵן לְחַיִּים - נוֹתְנִים חַיִּים
מְלַמְעָלָה. וְאִם לֹא - אִזּוּ לֹא
נוֹתְנִים. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי
שֶׁנִּדְבַּק בְּרַבּוֹנוּ וְנִכְנָס יוֹצֵא. כָּאֵן
קִידָה עַל אִפִּים בְּאַרְץ לְהַתְגַּבֵּר
עַל הַדִּין. עַל הַהֵיכָל הַזֶּה נֶאֱמַר
(דְּבָרִים לב) אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל וְגו'.

הֵיכְל חֲמִישִׁי. הֵיכָל זֶה הֵיכָל
הַבְּרַק שְׁזוּהָר, שֶׁהוּא רוּחַ
שְׁמִזְהִיר וּמֵאִיר לְאוֹתָם
הַתַּחְתּוֹנִים. רוּחַ זֶה הִיא כְּלוּלָה
וּפּוֹתַחַת וְסוּגְרָת, מֵאִירָה וְנוֹצְצַת
לְכָל הַצְּדִידִים. מְנַצְנֵץ זֶה מֵאִיר
אוֹר אֶחָד כְּעִין הָאַרְגָּמָן. הָאוֹר
הַזֶּה כּוֹלֵל כֹּל [כָּל] הַגְּוּוּנִים
שֶׁמֵאִירִים. אוֹר לְבָן וְשׁוֹר, אָדָם
וְיָרֵק. נְכַלְלִים אֵלֶּה בְּאַלְהָה. נִרְקָם
לְבָן בְּאָדָם, שׁוֹר בְּיָרֵק. אַחַר כֵּן
לְבָן בְּשׁוֹר. וְנַעֲשִׂית חֲזִיָּה אַחַת
מְרַקְמָת, וְנִכְלָל בְּהַ יָרֵק וְאָדָם.
דְּמוּתָהּ כְּדְמוּת אָדָם שְׁכוּלָל כֹּל
הַדְּמִיּוֹת.

כְּמִנָּה יֵצְאוּ אַרְבַּעַת עֲמוּדִים
שֶׁהֵם חִיּוֹת גְּדוֹלוֹת עַל אֵלֶּה
שֶׁלְמִטָּה. אֶחָד נִקְרָא אוּפִן שֶׁהוּא
שְׁנַיִם. מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁנִּרְאָה זֶה,
מֵאִיר אַחַר בְּתוֹכוֹ. דְּבוּק זֶה בְּזֶה.
נִכְנָס זֶה בְּזֶה. אַחַר כֵּן נִכְנָס אַחַר
זֶה בְּזֶה, וְנִרְאִים אַרְבַּעַת רֵאשִׁים
לְאַרְבַּעַת רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְכִלְם
גּוּף אֶחָד. וְאֵלֶּה הֵם שְׁכָתוּב בְּהֵם
(יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוּפִן
בְּתוֹף הָאוּפִן. וְכֹל אֵלֶּה קְשׁוּרִים
זֶה בְּזֶה שֶׁל אַרְבַּעַת גְּוּוּנִים מְרַקְמִים

אחוזים אלה באלה לארבעה רוחות. מכאן ששנוסעת החיה הזו, היא נוסעת לשני רוחות. הרוח הזו של הברק נכללת בשתי רוחות. רוח זו של הברק מוציאה חיה אחת וכל אותם האורות. רוח אחרת מאירה ממנה, שנקראת רוח מלהטת, מאירים ממנה שני אורות שהם ארבעה. והאורות הללו מתהפכים בגונים. וכאן הוא (בראשית א) להט החרב המתהפכת. אלו אותם מאורות שמהפכים שנינות החרב, (ואלה חוקים) ואלה עומדים על ההיכל שלמטה, משום שלהט החרב הזאת עומדת על אותם שבעים אורות של בית הדין. מכאן, כל אותם דינים שדינים דין, חרב תלויה על ראשם מלמעלה.

להט החרב הזו של אלה הם אותם אורות שלצד שמאל הוציאו חיה אחת אחרת שעומדת על ארבע שלא עומדים בקימם, שנים מזמן ושנים משמאל. בשרוח החיה הזו נכנסת באלה, נוצץ מהם שני ניצוצות לוחטים, ויוצאים מההיכל הזה החוצה ומתהפכים תמיד. הניצוצות הללו לוחטים. לפעמים נקבות לפעמים זכרים. לפעמים רוחות ולפעמים מלאכים קדושים.

מה הטעם? משום שששנכללת החיה הזו בחיה הראשונה, מתוך החזק שנכללים זה בזה יוצא ניצוץ אחד לזהט תמיד שלא דועף לעולמים, ושט והולך אחריהם של אותם שני ניצוצות.

ועכשו הם זכרים ועושים שליחות בעולם. ועד שלא מסיימים, מתדעכים ואז, והניצוץ הזה מכה בהם ומאיר להם, ומתחדשים כמקדם, והם נקבות, והולכות ומשוטטות. וטרם

סטרין. מהכא פד נטלא חיותא דא נטלא לתרין סטרין.

האי רוחא דברקא אתפליל בתרין רוחין. רוחא דא דברקא אפיק חד חיותא וכל אנון נהורין. רוחא אחרא אתנהיר מגיה דאקרי רוחא מלהטא נהרין מגיה תרין נהורין דאנון ארבע. ואלין נהורין מתהפכין בגוונין. והכא איהו (בראשית א) להט החרב המתהפכת. אלין אנון נהורין דמתהפכין שגנא דחרבא (ואלין גליה) ואלין קיימי על היכלא דלתתא. בגין דהאי להט החרב קיימא על אנון שבעין נהורין דבי דינא. מהכא כל אנון דינין דדייני דינא חרבא תלייא על רישיהו מלעילא.

האי להט החרב דאלין אנון נהורין דלסטר שמאלא אפיקו חד חיותא אחרא דקיימא על ארבע דלא קיימי בקיומיהו תרי מימינא ותרי משמאלא. פד רוחא דחיותא האי עאל באלין. נציץ מנייהו תרי ניצוצין מלהטן. ונפקי מהאי היכלא לבר ומתהפכי תדיר. אלין ניצוצין מלהטן לזמנין נוקבי לזמנין גוברי לזמנין רוחין לזמנין עירין קדישין.

מאי טעמא בגין דכד אתפליל האי חיותא בחיותא קדמאה, מגו תקיפו דאתפליל דא בדא, נפקא חד ניצוצא מלהטא תדיר דלא אתדעף לעלמין, ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין.

והשתא אינון גוברין ועבדין שליחותא בעלמא, ועד לא מסיימי מתדעכי (פרין) וההוא ניצוצא בטש בהו (דף מד ע"ב) ונהיר

זהה מכה בהם ומאיר להם, ומתחדשים כמקדם, והם נקבות, והולכות ומשוטטות. וטרם

שְׁמִסְיֹמֹת הֵן דוֹעֲכוֹת. וְנִיצוּץ זֶה מִפֶּה בָּהֶם וּמֵאִיר לָהֶם וְחוֹזְרִים כְּמִקְדָּם, מִשׁוּם שְׂאוֹתוֹ נִיצוּץ כְּלוּל מֵהַכֵּל, כְּלוּל מֵאַרְבַּעַת גּוֹנִים, וְלִכְּנֵן הֵם מִתְּהַפְּכִים לְכָל הַגּוֹנִים הַלְלוּ. רוּחַ זֶה נִכְלָל בְּרוּחַ אַחֵר, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, וְנִרְאִים שְׁנַיִם כְּאַחַד, וְלֹא כְּאַחֲרִים הֵרֵאשׁוּנִים

שְׁכַשְׁנִכְלִילִים זֶה בְּזֶה לֹא נִרְאִים פֶּרֶט לְאַחַד. וְכֵאֵן נִרְאִים שְׁנַיִם, וְעוֹמְדִים בְּחִיבוּת כְּלוּלִים מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים. וְאִף עַל גַּב שְׁהֵם שְׁנַיִם, הֵם אֶחָד. כְּאִשֶּׁר מִתְּפַשֵּׁט [פֶּרֶט כְּשֶׁהִתְפַּשְׁטוּ] רוּחַ בְּרוּחַ וְנִרְאִים בְּחִיבוּת כְּלוּלִים מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים, וְזֶהוּ [תָּה] סוּד שְׁכֵתוֹב (שִׁיר ד) שְׁנֵי שְׂדִיף כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה הִרְעִים בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכַשְׁשְׁנֵי רוּחוֹת מִתְּפַשְׁטִים זֶה בְּזֶה בְּחִיבוּת, אִז חוֹזֵר הֵיכַל זֶה וְנִקְרָא הֵיכַל אֶהְבֶּה, הֵיכַל הָאֶהְבֶּה. הֵיכַל זֶה עוֹמֵד תָּמִיד בְּקִיּוּמוֹ, וְנִגְנָז בְּסוּד הַסּוּדוֹת לְמֵי שְׂצָרִיף לְהִתְדַבֵּק בּוֹ. וְכֵאֵן כְּתוּב (שִׁם ז) אֶתֵּן אֶת יְדֵי לְךָ. אַחֵר כָּף, כְּאִשֶּׁר מֵאִירִים שְׁנֵי רוּחוֹת שְׁהֵם אֶחָד, יוֹצְאִים כְּמָה צְבָאוֹת לְכְמָה רוּחוֹת, אֲלֵפִים וְרִבְבוֹת שְׁאִין לָהֶם שְׁעוֹר. מֵהֶם נִקְרָאִים דוֹדָאִים, מֵהֶם גְּפָנִים, מֵהֶם רְמוֹנִים, עַד שְׁמִגְעִיעִים כְּמָה צְבָאוֹת הַחוּצָה עַד אוֹתוֹ כּוֹכַב שְׁנִקְרָא נִגְהָ. וְכֵלֶם בְּחִיבוּת שְׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. וְכֵאֵן כְּתוּב (שִׁם ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. כֵּאֵן [תּוֹב] הַשְּׁתַחֲוֹאָה וּפְרִישַׁת יָדַיִם לְהִתְדַבֵּק בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ.

הֵיכַל שְׁשֵׁי. כֵּאֵן הוּא רוּחַ שְׁנִקְרָא חו"ט הַשְּׁנֵי, סוּד הַכְּתוּב (שִׁם ד) כְּחוּט הַשְּׁנֵי שְׁפִתוֹתֶיךָ. הֵיכַל הַזֶּה [הֵיכַל שְׁנִקְרָא] נִקְרָא הֵיכַל הַרְצוּן.

לוֹן וְאַתְחַדְשׁוּן כְּמִלְקַדְמִין וְאִינוּן נוֹקְבֵי וְאִזְלֵי וְשְׂאֵטָן וְעַד לָא מְסִימֵי מִתְדַעְבִּי. וְהֵאֵי נִיצוּצָא בְּטַשׁ בְּהוּ וְנִהִיר לוֹן וְאַתְהִדְרִן כְּמִלְקַדְמִין, בְּגִין דְּהֵהוּא נִיצוּצָא כְּלִיל מִכְּלָא כְּלִיל מֵאַרְבַּע גּוֹנוֹנִין וּבְגִין דָּא אִינוּן מִתְהַפְּכִין לְכָל הַנִּי גּוֹנֵי.

רוּחָא דָּא אֶתְפְּלִיל בְּרוּחָא אַחְרָא כְּדִקְאֻמְרִן וְאַתְחַזוֹן תְּרִין פְּתָדָא, וְלֹא כְּאַחְרָנִין קְדָמָאִין דְּכִד אֶתְפְּלִיל דָּא בְּדָא לֹא אֶתְחַזֵּי בְּרַחֵד. וְהֵכָא אֶתְחַזוֹן תְּרִין וְקִימֵי בְּחִיבוּתָא כְּלִילָן מִכְּלָהוּ תְּפָאֵי, וְאִף עַל גַּב דְּאִנוּן תְּרִין אִנוּן חֵד. כִּד אֶתְפַּשֵּׁט (נ"א כִּד דְּאֶתְפַּשְׁטוּ) רוּחָא בְּרוּחָא וְאַתְחַזוֹן בְּחִיבוּתָא כְּלִילָן מִכְּלָהוּ תְּפָאֵי, וְדָא (ד"א דָּא) הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) שְׁנֵי שְׂדִיף כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה הִרְעִים בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכִד תְּרִין רוּחִין מִתְּפַשְׁטָן דָּא בְּדָא בְּחִיבוּתָא כְּדִין אֶתְהִדְרַר הֵאֵי הֵיכְלָא וְאִקְרִי הֵיכַל אֶהְבֶּה הֵיכְלָא דְרַחֲמִימוּתָא, הֵיכְלָא דָּא קָאִים תְּדִיר בְּקִיּוּמִיהָ, אֶתְגַּנְזֵי בְּרְזָא דְרְזִין לְמֵאן דְּאֶצְטְרִיף לְאַתְדַבְּקָא בֵּיהָ. וְהֵכָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֶתֵּן אֶת יְדֵי לְךָ. לְבַתֵּר כִּד נִהֲרִין תְּרִין רוּחִין דְּאִנוּן חֵד נִפְקֵי כְּמָה חֵיילִין לְכְמָה סְטָרִין אֲלֵפִין וְרִבּוּן דְּלִית לוֹן שְׁיַעוּרָא, מְנַהוֹן אִקְרוּן דוֹדָאִים. מְנַהוֹן גְּפָנִים. מְנַהוֹן רְמוֹנִים. עַד דְּמִטּוֹ כְּמָה חֵיילִין לְבַר עַד הֵהוּא כְּכָבֵא דְאִקְרִי נִגְהָ וְכֵלָהוּ בְּחִיבוּ דְלָא מִתְּפַרְשִׁין לְעֵלְמִין, בְּהֵכָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. הֵכָא (ד"א כְּתִיב) הַשְּׁתַחֲוֹאָה וּפְרִישׁוֹ דִּידִין לְאַתְדַבְּקָא בְּרַחֲמֵי דְמֵאֲרִיָּה :

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה הֵכָא הוּא רוּחָא דְאִקְרִי חו"ט הַשְּׁנֵי, רְזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר

כאן רוח שהוא רצון שכל הרוחות התחתונות הללו רצים אחריה להדבק בה בנשיקה באהבה.

רוח זה נכלל בשש, ועומד בשש. נכלל בשש שלמטה יחד עמו, ועומד בשש עליונים. ולכן רוח זה מוציא שנים עשר אורות כלולים כלם מלמטה ומלמעלה. שנים עשר האורות הללו הם שמחים לעלות למעלה ולקבל כל אלו שלמטה.

היכל זה שהוא רצון, רצון הכל, מי שקושר קשרים ומעלה אותם לכאן, זהו שמפיק רצון מה' בחביבות. בתוך ההיכל הזה נאסף משה באהבה, שנושק נשיקות אהבה. זהו ההיכל של משה. רוח זה רוח האהבה. הרוח של היחוד שממשיך אהבה לכל הצדדים.

ואותם שנים עשר אורות עולים ולוחטים. מהנצנוץ שלהם יוצאות ארבע חיות קדושות אוהבי האהבה. אלה נקראים חיות גדולות להתחבר אותם קטנות להפיל בהם, שפתוב (תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות.

אלו אחרות זו בזו לארבעה צדדים, כמו אגוז שמחבר לארבעה צדדים, ולכן נקרא היכל זה גנת אגוז, שפתוב (שיר ו) אל גנת אגוז ירדתי. מה זה אל גנת אגוז? משום גנת אגוז ירדתי, שהוא היכל האהבה להתדבק זכר בנקבה.

אלה הארבע נפרדים לשנים עשר, שלש שלש לכל צד. כל אותם תחתונים כלולים בהם. ובהם קמים רוחות עם רוחות, אורות עם אורות. כלם אלה עם אלה עד שנעשים אחד. ואז רוח זה שכלול מכלם עולה להתעטר

השירים ד) כחות השני שפתותיה, האי היכלא (היכלא דאקרי) אקרי היכל הרצון, הכא רוחא דאיהו רעוא דכל הגי רוחין תתאין רהטיין אבתריה לאתדבקא ביה בנשיקה ברחימותא. האי רוחא אתפליל בשית. וקיימא בשית. אתפליל בשית דלתתא בהדיה. וקיימא בשית עלאין. ובגין כף האי רוחא אפיק תריסר נהורין פליין פלהו מתתא ומלעילא, הגי תריסר נהורין אנון חדאן לסלקא לעילא ולקבלא כל אנון דלתתא.

היכלא דא דאיהו רצון רעוא דכלא, מאן דקשר קשרין, וסליק לון הכא, דא הוא דאפיק רצון מיי בחביבותא. בגו היכלא דא אתפניש משה ברחימו דנשיק נשיקי רחימותא. האי הוא היכלא דמשה. רוחא דא רוחא דרחימותא, רוחא דיחודא דאמשיך רחימו לכל סטריין.

ואנון (ר"א אנון) תריסר נהורין סלקין ולהטיין. מנציצו דלהון נפקי ארבע חיוון קדישין רחימי דאהבה, אלין אקרון חיות גדולות לאתחברא אנון זויטי לאתפללא בהו, דכתיב, (תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות.

אלין אחידן דא בדא לארבע סטריין, פאגווא דמתחברא לארבע סטריין, ובגין כף אקרי היכלא דא, גנת אגוז דכתיב, (שיר השירים ו) אל גנת אגוז ירדתי, מאי אל גנת אגוז, בגיניה דגנת אגוז ירדתי דאיהו היכלא דרחימו לאתדבקא דכורא בנוקבא.

אלין ארבע מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר. כל אנון תתאי כליין בהו. ובהו קיימין רוחין ברוחין נהורין בנהורין, פלהו אלין באלין עד דאתעבידו חד. וכדין האי רוחא דכליל מכלהו סלקא לאתעטרא

(נ"א לאתקרא) ברוחא דלעילא ההוא דאקרי שמי"ם וזמין ליה לאתחברא בהדיה, פיון דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה אמר (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו, וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא ולאשתלמא דא בדא, פדין איהו שלימו בחבורא חדא.

פיון דהאי רוחא אתחבר בהדיה ואשתלים דא בדא ואתנהירו דא בדא בכל שלימו כדקא חזי בהאי רעותא דצלי בר נש זכאה דסליק פולא כדקא חזי, (דף מה ע"א) עד ההוא אתר לחברא רחימו דא בדא, פדין (ר"א שמיא אתחבר ברוחא דא ברחימו בשלימו באנהורומא מתדבקן דא בדא, פדיו) פל אנון היכלין וכל אנון רוחין דאתפלילו בהאי כל חד וחד מאנון רוחין והיכלין דאנון בכללא דשמים פל חד וחד נטיל ההוא היכלא וההוא רוחא (באתר) דאתחזי ליה לאתחברא בהדיה ולאשתלמא בהדיה פדקא יאות.

(ר"א בגין דההוא רוחא שתיקתא דאקרי שמים דאיהו רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון סליק לון לנבייהו בההוא יחודא. והכי אתחברן רצון (בן צ"ל הרשב"י) נ"א בגין דההוא רוחא שתיקתא דאקרי רצון סליק לון לנבייהו בההוא יחודא והכי אתחברן שמים דאיהו רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון לאתנשא) דא בדא. לאתחברא דא בדא לאשתלמא דא בדא. ורזא דא (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וגו'.

אברתם דאיהו ימינא לעילא נטיל (ר"א ל"ג היכלא דקאמרן) (היכל אהבה) רוחא דאקרי אהב"ה לאתקשרא דא בדא לאתחברא דא בדא למהוי חד וסימנין (בראשית יב) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. ושפירו דאתתא באנון שדים.

יצחק דאיהו שמאלא נטיל ההוא היכלא (פקודי רנ"א א דבי דינא דכל דינין מתערין מתמן רוחא דאקרי

[להתעורר] ברוח של מעלה, אותו שנקרא שמים, ומזמין אותו להתחבר עמו. פיון שנקשרו כלם שלמטה יחד עמו, אמר (שם א) ישקני מנשיקות פיהו. ואז חדוה היא להתקשר רוח ברוח ולהשתלם זה בזה, ואז היא השלמות בחבור אחד.

פיון שרוח זה מתחבר עמו ונשלמו זה בזה ומאירים זה בזה בכל השלמות פראוי ברצון זה שמתפלל בן אדם צדיק שמעלה הכל פראוי עד אותו מקום לחבר אהבה זה בזה, אז [שמים מתחבר ברוח זה באהבה בשלמות באהרה מתדבקים זה בזה, ואז] כל אותם היכלות וכל אותם רוחות שנקללו בזה, פל אחד ואחד מאותם רוחות והיכלות שהם בכלל של שמים, פל אחד ואחד נוטל אותו היכל ואותו רוח שראוי לו להתחבר עמו ולהשתלם עמו פראוי.

[משום שהרוח הששי תהו שנקרא שמים רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה, הרוח הזה שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים רצון להתנשא] [נ"א משום שאותו רוח ששי שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים שמים, שהוא רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה רוח זה שנקרא רצון להתנשא] זה בזה, להתחבר זה בזה, להשתלם זה בזה. וזה סוד (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וגו'.

אברתם שהוא ימין למעלה נוטל [ההיכל שאמרנו] [היכל אהבה] רוח שנקרא אהב"ה להתקשר זה בזה, להתחבר זה בזה להיות אחד, וסימן לדבר - (שם יב) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. ויפי של האשה באותם שדים.

יצחק שהוא שמאל, נוטל אותו היכל [של בית דין שכל הדינים מתעוררים. משם הרוח שנקראת זכות להתחבר זה בזה ולהשתלם זה בזה להיות הכל אחד פראוי. שאר

הנביאים נטלו שני היקלות (שלמטה)). שני רוחות נג"ה וזה"ר, בסוד הפתוב (שיר ז) חמוקי ירכיף וגו', להתקשר אלה באלה להיות אחד.

יוסף הצדיק עמוד העולם נטל היכל של ספיר, הרוח שנקראת לבנת הספיר, ואף על גב שפתוב (שמות כד) ותחת רגליו, בשביל כבוד המלך. וכך הוא בודאי. ואחר כך העמוד הזה נטל יותר, שהוא סוד הסודות, במקום של ההיכל השביעי. עד כאן מתחברות דרגות ומתחברים זה בזה להשתלם זה עם זה להיות כלם אחד. הכל כראוי. ואז ה' הוא האלהים וגו'. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא מי שידע לקשרם ולהדבק ברבוננו.

כאן הכריעה (בהכרעה כאן ומוסיף הנו"ן) והשתחוואה וקידה ופרישת פפים ונפילת אפים להמשיך רצון הרוח העליון, נשמת כל הנשמות, שתלוי למעלה עד אין סוף, שממנו יוצאים אורות וברכות השלים הכל מלמעלה כראוי ולהיות הכל בשלמות מלמטה ומלמעלה, וכל הפנים מאירות בכל הצדדים כראוי. ואז מתבטלים כל גזרי הדין, וכל הרצון נעשה למעלה ולמטה. ועל זה פתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו. היכר שביעי. בהיכל זה אין בו דמות ממש, הכל הוא בנסתר וגו' [תוך] סוד הסודות, הפרכת שפרוסה [פרוסה], כל ההיכלות עומדים שלא יתראו שני כרובים [ד"א זה מזה עומדים]. לפנים מזה עומדת פפרת, דמות של קדש הקדשים, ולכן היכל זה נקרא קדש

זכותא לאתחברא דא ברא ולאשתלמא דא ברא למחוי בלא חד בדיקא יאות. שאר נביאים נטלו תרין היכלין (ד"א דלמחא), תריין רוחין נוג"ה וזה"ר, ברזא דכתיב, (שיר השירים ז) חמוקי ירכיף וגו' לאתקשרא אלין באלין למחוי חד.

יוסף הצדיק עמודא דעלמא נטיל היכלא דספיר ויחא דאקרי לבנת הספיר, ואף על גב דכתיב, (שמות כד) ותחת רגליו, בגין יקרא דמלפא, והכי הוא ודאי. ולבתר עמודא דא נטיל יתיר דאיהו רזא דרזין באתר דהיכלא שביעאה. עד הכא מתחברן דרגין ומתחברן דא ברא לאשתלמא דא עם דא למחוי כלהו חד. פלא כדקא חזי. וכדין (מלכים א יח) יי הוא האלהים וגו'. זפאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי מאן דידע לקשרא לון ולאשתדבקא במאריה.

הכא הכרעה (ד"א ל"ג בהכרעה הכא ומוסיף הנו"ן) והשתחוואה, וקידה, ופרישו דכפין, ונפילה דאפין לאמשכא רעותא דרוחא עלאה נשמתא דכל נשמתין דאיהו תליא לעילא עד אין סוף. (ד"א ל"ג סוף) דמניה נפקי נהירו וברכאן לאשלמא כלא מלעילא כדקא יאות. ולמחוי כלא בשלימו מלתתא ומלעילא וכל אנפין נהירין בכל סטרין כדקא יאות. פדין כל גזרי דינין מתבטלין וכל רעותא אתעביד לעילא ותתא. ועל דא כתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו:

היכלא שביעאה היכלא דא לאו ביה דיוקנא ממש, פלא איהו בסתימו

וגו' (ד"א ג) רזא דרזין, פרוכתא דפריסא (ד"א

פריסא) קיימין כלהו היכלין דלא לאתחזאה תרין כרובים (ד"א ל"ג דא מן דא קיימין),

הַקְּדָשִׁים. קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים הַזֶּה מִקּוֹם מִתְקַן לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עֲלֵיוֹנָה, כָּלֵל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הַבּוֹא לְגַבִּי [עולם] הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ.

שְׁהָרֵי כְּשִׁמְתַחֲבָרִים כָּל הַרוּחוֹת זֶה בְּזֶה וְנִשְׁלָמִים זֶה בְּזֶה כְּרֹאוּי, אֲזַי מִתְעוֹרֵר רוּחַ עֲלִיּוֹן נִשְׁמַת הַכֹּל כִּלְפֵי מַעְלָה נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, לְהִתְעוֹרֵר עַל הַכֹּל וּלְהֵאִיר לָהֶם מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה, וּלְהַשְׁלִים אוֹתָם לְהַדְלִיק נְרוֹת.

וּבְשִׁהְבֵר (ג"א הו"א) בְּשִׁלְמוֹת בְּאוֹר שֶׁל הַכֹּל וַיּוֹרֵד אוֹר עֲלִיּוֹן, אֲזַי הַהֵיכָל הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה הוּא הֵיכָל נִסְתָּר בְּסִתְרֵי הַכֹּל, לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים אוֹר שְׁיֹרֵד, וּלְהַתְמַלֵּא מִשֶּׁם כְּמוֹ נִקְבָּה שְׁמִתְעַבְּרַת מִן הַזְכָּר וּמִתְמַלְאֵת, וְלֹא מִתְמַלְאֵת אֶלָּא מִהֵיכָל זֶה שְׁמִתְקַן לְקַבֵּל אוֹתוֹ אוֹר עֲלִיּוֹן. וְזֶה סוּד הַהֵיכָל הַשְּׁבִיעִי, הוּא מִקּוֹם שֶׁל חֲבוּר הַזְּנוּג לְהַתְחַבֵּר שְׁבִיעִי בְּשִׁבְעִי, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד שְׁלֵמוֹת [אחת] כְּרֹאוּי.

וְכִי שְׁיֹדַע לְקַשֵּׁר יְחוּד זֶה - אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ, אֶהוּב לְמַעְלָה וְאֶהוּב לְמִטָּה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזְרָה וְהוּא מְבַטֵּל. הִיַּעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ שֶׁהוּא מְקַטְרֵג בְּרַבּוֹנוֹ? לֹא כֵּן! אֶלָּא מִשׁוֹם שֶׁכִּשְׁהוּא קוֹשֵׁר קִשְׁרִים וַיִּדְעַע לִיחַד יְחוּד וְכָל הַפְּנִיּוֹת מְאִירוֹת, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת נִמְצְאוּ, וְהַכֹּל מִתְבָּרֵךְ כְּרֹאוּי, כָּל הַדִּינִים מְסִתְּלָקִים וּמִתְבַּטְּלִים וְלֹא נִמְצָא דִין בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבּוֹא. זֶהוּ לְמִטָּה, שְׁכָתוּב בּוֹ (מְשִׁי"י) וַצְּדִיק יִסוּד עוֹלָם. זֶהוּ קִיּוֹם הָעוֹלָם. בְּכָל יוֹם קוֹרֵא עֲלֵיו הַפְּרוּז, (יִשְׁעִיָּה מֵא)

לְגוֹ מִן דָּא קְיִימָא כְּפּוֹרְתָא דְיוֹקְנָא דְקִדְשׁ קוֹדְשִׁין, בְּגִין כְּן הֵיכְלָא דָּא אֶקְרִי קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים. הַאי קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים אֶתֶר מִתְתַּקְנָא לְהֵוּא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה כָּלְלָא דְכָלְלָא עֲלֵמָא דְאַתִּי לְגַבִּי הַאי (ג"א עֲלָמָא) עֲלָאִי.

דְּהָא כִּד מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ רִוּחֵי דָּא בְּדָא וְאַשְׁתְּלִימוּ דָּא עִם דָּא כְּדָקָא חֲזִי, כְּדִין אֶתְעַר רִוּחָא עֲלָאָה נִשְׁמַתָּא דְכָלְלָא לְגַבִּי עֵילָא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, לְאַתְעָרָא עַל כָּלְלָא לְאַנְהָרָא לִוְן מַעֲיָלָא לְתַתָּא. וְלֹא שְׁלָמָא לִוְן לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין.

וְכִד כָּלְלָא (ג"א אִיהוּ) בְּשִׁלְיָמוּ בְּנִהִירוּ דְכָלְלָא וְנִחִית נִהִירוּ עֲלָאָה, כְּדִין הַאי הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ הֵיכְלָא סְתִימָאָה בְּסִתִּימוּ דְכָלְלָא לְקַבֵּלָא הַהוּא קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים נִהִירוּ דְנִחִית וְלֹא תְמַלִּיָּא מִתְמָן כְּנוֹקְבָא דְמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא וְאַתְמַלִּיָּא, וְלֹא אֶתְמַלִּיָּא אֶלָּא מִהַאי הֵיכְלָא דְמִתְתַּקְנָא לְקַבֵּלָא הַהוּא נִהִירוּ עֲלָאָה, וְרִזָּא דָּא הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֶתֶר דְּחֲבוּרָא דְזוּוּגָא, לְאַתְחַבְּרָא שְׁבִיעָאָה בְּשִׁבְעָאָה לְמַהֲוִי (דף טו"ב ע"ב) כָּלְלָא חַד שְׁלִימוּ (ד"א ט"ד) כְּדָקָא חֲזִי.

וּמָאן דִּידַע לְקַשְׁרָא יְחוּדָא דָּא זַכָּאָה חוּלְקִיָּה רַחִים לְעֵילָא רַחִים לְתַתָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אִיהוּ) גְזִיר וְאִיהוּ מְבַטֵּל. סְלָקָא דַּעְתִּין דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא בְּמֵאֲרִיָּה, לְאוּ חֲכִי, אֶלָּא בְּגִין דְּכִד אִיהוּ קִשְׁרִי קִשְׁרִין וַיִּדַּע לִיחַדָּא יְחוּדָא וְכָל אֲנַפִּין נִהִירִין וְכָל שְׁלִימוּ אֶשְׁתַּכַּח וְכָלְלָא אֶתְבָּרְכָא כְּדָקָא יְאוּת, כָּל דִּינִין מִתְעַבְּרִין וּמִתְבַּטְּלִין וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח

דִּינָא בְּעֵלְמָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. דָּא הוּא לְתַתָּא דְכָתִיב בֵּיה (מְשִׁי"י) וַצְּדִיק יִסוּד עוֹלָם דָּא הוּא קִיּוֹמָא דְעֵלְמָא. בְּכָל יוֹמָא

וְאַתָּה תְּגִיל בָּהּ בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
תַּתְּהַלֵּל.

בָּמוֹ זֶה קָרָפֶן [וְהוּא] עוֹלָה עֶשֶׂן,
וּמִסְתַּפְּקִים [בּוֹ] כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כְּרְאוּי לוֹ, וְכִהְנִים בְּרִצּוֹן, וְלוֹיִם
בְּנַעֲמוֹת הַשִּׁירָה. זֶה נִכְלָל בְּזֶה,
וְנִכְנָסִים הֵיכַל בְּהֵיכַל, רוּחַ בְּרוּחַ,
עַד שְׁמַתְחַבְּרִים בְּמִקּוֹמָם כְּרְאוּי
לוֹ אֵיבָר בְּאֵיבָר וּמִשְׁתַּלְּמִים זֶה
בְּזֶה, וּמִתְיַחֲדִים זֶה בְּזֶה, עַד
שֶׁהֵם אֶחָד [וְנִאֲוָרִים] וּמְאִירִים זֶה
בְּזֶה.

אִז הַנְּשֵׁמָה הַעֲלִינָה שֶׁל הַכֹּל
בָּאָה מִלְּמַעְלָה וּמְאִירָה לָהֶם,
וְכָל הַנְּרוֹת מְאִירִים בְּשִׁלְמוֹת
כְּרְאוּי, עַד שְׁאוֹתוֹ אוֹר עֲלִיּוֹן
מִתְעוֹרֵר, וְהַכֹּל נִכְנָס אֶל קֹדֶשׁ
הַקְּדוּשִׁים, וּמִתְבָּרֵךְ וּמִתְמַלֵּא
כְּבָאָר שֶׁל מִים נוֹבְעִים וְלֹא
פּוֹסְקִים, וְכֹלָם מִתְבָּרְכִים לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה.

כָּאֵן סוֹד הַסּוּדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֹא
נוֹדַע וְלֹא נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן, רִצּוֹן
שְׁלֹא נִתְפָּס לְעוֹלָמִים מִמֵּתִיק
לְפָנָי וּלְפָנָי בְּתוֹכָם. וְלֹא נוֹדַע
אוֹתוֹ רִצּוֹן וְלֹא נִתְפָּס לְדַעַת וְלֵוִי.
וְאִז הַכֹּל רִצּוֹן אֶחָד עַד אֵין סוּף,
וְהַכֹּל הוּא בְּשִׁלְמוֹת מִלְּמַטָּה
וּמִלְּמַעְלָה וּמִלְּפָנָי וּלְפָנָי, עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אֶחָד. הַרִצּוֹן הַזֶּה
לֹא נִכְנָס פְּנִימָה, אֶף עַל גַּב שְׁלֹא
נוֹדַע, עַד שֶׁהַכֹּל נִשְׁלַם וּמְאִיר
בְּהִתְחַלָּה בְּכָל הַצְּדָדִים. אִז
מִמֵּתִיק אוֹתוֹ רִצּוֹן [לְכָל] וְלֹא [שְׁלֵא]
נִתְפָּס לְפָנָי וּלְפָנָי בְּנִסְתָּר. וְאִז
אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּדְבַק
בְּרַבּוֹנוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲשֶׁרִי
לְמַעְלָה וְאֲשֶׁרִי לְמַטָּה, עֲלוּ
כְּתוּב (מִשְׁלֵי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ
וּתְגַל יוֹלְדֶתְךָ.

בֹּא רְאֵה, כִּיּוֹן שְׁכַלָם נִתְקַנּוּ זֶה
בְּזֶה וְנִקְשְׁרוּ זֶה בְּזֶה בְּקֶשֶׁר אֶחָד,
וְהַנְּשֵׁמָה הַעֲלִינָה מְאִירָה לָהֶם
מִצַּד שֶׁל מַעְלָה, וְכָל הָאוֹרוֹת הֵם

קָאֲרִי עֲלוּי כְּרוֹזָא (יִשְׁעִיָּה מא) וְאַתָּה תְּגִיל בֵּי
בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תַּתְּהַלֵּל.

בְּגוֹזָא דָא קְרַבְנָא (ד"א ל"ג דא) סְלִקָא תְּנַנָּא
וּמִסְתַּפְּקִין (ד"א ביה) כָּל חַד וְחַד
כְּדִקְחִי לִיָּה, וְכִהְנִי בְּרַעוּתָא וְלוֹאִי בְּבִסִּימוֹ
דְּשִׁירְתָא. דָא אֲתַפְּלִיל בְּדָא, וְעֵיִלִי הֵיכְלָא
בְּהֵיכְלָא רוּחָא בְּרוּחָא עַד דִּמְתַּחְבְּרִין
בְּדוּכְתִּיָּהוּ כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה שְׁיִיפָא בְּשִׁיפָא
וְאֲשְׁתַּלִּימוּ דָא בְּדָא וְאֲתִיַּחְדוּ דָא בְּדָא עַד
דְּאֲנוּן חַד (ד"א ל"ג) (וְאֲתַנְּחַרְדִּין) וְנִהְרִין דָא בְּדָא.

כְּדִין נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה דְכֻלָּא אֲתִיָּא מִלְּעִילָא
וְנִהִיר לוֹן, וְהוּוּ נִהִירִין כְּלָהוּ בּוֹצִינִין
בְּשְׁלִימוֹ כְּדָקָא חֲזִי, עַד דִּהִהוּא נִהוּרָא עֲלָאָה
אֲתַעֵר וְכֻלָּא אֲעִיל לְגַבִּי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים,
וְאֲתַבְּרָא וְאֲתַמְלִיָּא כְּבִירָא דְמִיִּין נִבְעִין וְלֹא
פְּסִקִין, וְכֻלָּהוּ. מִתְבָּרְכָאן לְעִילָא וְתַתָּא.

הַכָּא רְזָא דְרִזִּין, הִהוּא דְלֹא אֲתִיַּדַע וְלֹא
אֲעִיל בְּחוּשְׁבָנָא. רַעוּתָא דְלֹא אֲתַפְּס
לְעֲלָמִין בְּסִים לְגוֹ לְגוֹ בְּגוּוִיָּהוּ, וְלֹא אֲתִיַּדַע
הִהוּא רַעוּתָא וְלֹא אֲתַפְּס לְמַנְדַּע (ד"א ל"ג) (ל')
וְכִדִּין כְּלָא רַעוּתָא חֲדָא עַד אֵין סוּף וְכֻלָּא
אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ מִלְּתַתָּא וּמִלְּעִילָא וּמִגּוֹ לְגוֹ.
עַד דְּאֲתַעֲבִיד כְּלָא חַד. הֵאִי רַעוּתָא לֹא אֲעִיל
לְגוֹ אֶף עַל גַּב דְּלֹא אֲתִיַּדַע עַד דְּכֻלָּא
אֲשְׁתַּלִּים וְאֲתַנְּהִיר בְּקַדְמִיתָא בְּכֻלָּהוּ סְטֵרִין.

כְּדִין בְּסִים הִהוּא רַעוּתָא (ד"א ל"ג) (לְכֻלָּא) וְלֹא (ד"א
ל') אֲתַפְּס לְגוֹ בְּגוֹ בְּסִתִּימוֹ, וְכִדִּין זַכָּאָה
חוֹלְקִיָּה מֵאֵן דִּיתַדְבַק בְּמְאֲרִיָּה בְּהִיָּא
שְׁעַתָּא, זַכָּאָה אִיהוּ לְעִילָא זַכָּאָה אִיהוּ לְתַתָּא
עֲלִיָּה כְּתִיב, (מִשְׁלֵי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וּתְגַל
יוֹלְדֶתְךָ.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּכֻלָּהוּ אֲשְׁתַּלִּימוּ דָא בְּדָא
וְאֲתַקְשְׁרוּ דָא בְּדָא בְּקֶשֶׁרִיא חֲדָא

וּנְשַׁמְתָּא עֲלָאָה נְהִיר לֹון מְסֻטְרָא דְלַעֲיֵלָא,
 וְכִלְהוּ נְהוּרִין אֲנוּן בּוֹצִינָא חֲדָא בְּשֻׁלְיָמוּ,
 פְּדִין רַעוּא חֲדָא דְמַחְשְׁבָה (ר"א בְּמַחְשְׁבָה) אֲתַפֵּס
 (ר"א לְגוּ לְגוּ דְנְהִירוּ דְסָלִיק עַל כִּלְא וּכְגוּ לְגוּ בְּהוּא רַעוּתָא בְּמַחְשְׁבָה
 אֲתַפֵּס) נְהִירוּ דְלָא אֲתַפֵּס וְלָא אֲתִיידַע בַּר הַהוּא
 רַעוּ דְמַחְשְׁבָה תְּפִיס וְלָא ידַע מַה תְּפִיס אֲלָא
 דְאֲתַנְהִיר וְאֲתַפֵּס הַהוּא רַעוּ דְמַחְשְׁבָה
 וְאֲתַמְלִיָּא כִלְא וְאֲשַׁתְּלִים כִּלְא וְאֲתַנְהִיר
 וְאֲתַפֵּס כִּלְא כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תְּהִלִּים קַמְד) אֲשֵׁרֵי הָעַם שְׂכָכָה לוֹ וְגו'.

גַּר אֲחַד בְּשַׁלְמוֹת, אַז רַצוֹן אֲחַד
 שֶׁל הַמַּחְשְׁבָה [בְּמַחְשְׁבָה] נִתְּפֵס [ר"א
 לְפָנַי וּלְפָנֶיךָ, שְׂאוֹר שְׁעוּלָה עַל הַכֵּל וּכְפָנַי לְפָנֶיךָ
 בְּאוּתוֹ רַצוֹן נִתְּפֵס בְּמַחְשְׁבָה] אֲזַר שְׁלֵא
 נִתְּפֵס וְלָא נִדְעָ, פֶּרֶט לְאוּתוֹ
 רַצוֹן שֶׁהַמַּחְשְׁבָה תּוֹפֶסֶת וְלָא
 יוֹדַעַת מַה תּוֹפֶסֶת, אֲלָא שְׂמַאִיר
 וּמִתְמַתֵּק אוּתוֹ רַצוֹן הַמַּחְשְׁבָה.
 וְהַכֵּל מִתְמַלֵּא וְהַכֵּל נִשְׁלֵם וּמַאִיר
 וּמִתְבַּשֵּׂם הַכֵּל פְּרָאוּי. וְעַל זֶה
 כְּתוּב (תְּהִלִּים קַמְד) אֲשֵׁרֵי הָעַם
 שְׂכָכָה לוֹ וְגו'.

מִי שְׂזוּכָה לְהַדְבֵּק בְּרַבּוֹנוּ כְּמוֹ
 זֶה, יוֹרֵשׁ אֶת כָּל הַעוֹלָמוֹת.
 אֲהוּב לְמַעֲלָה וְאֲהוּב לְמַטָּה.
 תְּפַלְתּוּ לֹא חוֹזְרֵת רִיקָם. זֶה
 מִתְחַטֵּא לְפָנַי רַבּוֹנוּ כְּמוֹ בֶן לְפָנַי
 אֲבִיר וְעוֹשֶׂה לוֹ רַצוֹן בְּכָל מַה
 שְׂצָרֶיךָ, וְאֵימָתוֹ שׁוֹלְטָת עַל כָּל
 הַבְּרִיּוֹת. הוּא גּוֹזֵר וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְקַיֵּם. עֲלִיו כְּתוּב (אִיּוֹב כֵּב)
 וְתַגְזֵר אֲמַר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל דְּרַכֶּיךָ
 נְגַה אֹר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר
 וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכַּאֲן
 שְׁעַקֵּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הַנְּטִיעוֹת הַלָּלוּ [וַיִּשְׁתַּל אוֹתָם, מִמְּשַׁמֵּעַ
 שְׂכָתוֹב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֹר שְׂכָבֵר הָיָה שְׁנִיעוּ,
 מִמְּשַׁמֵּעַ שְׂכָתוֹב וַיְהִי אֹר. לֹא כְּתוּב וְהָיָה אֲלָא וַיְהִי.
 וּכְשֶׁהַסִּפְתָּל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם דּוֹרוֹת שֶׁל
 רְשָׁעִים, נְגוּ לְצַדִּיקִים. וְהוּ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים צו) אֹר
 זָרַע לְצַדִּיק וְלַיִשָּׁרִי לֵב שְׂמַחָה. וְהָרִי נֹאמֵר וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי אֹר. וְהוּ שְׂכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה מֵא) מִי הַעִיר מִמּוֹרָח וְגו'.
 מִמּוֹרָח וְגו'.

[וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, מַה רָאָה? אָמַר רַבִּי
 חֵיָא כְּפִי שְׂאֲמַרְנָה, רָאָה כְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְגַם אוּתוֹ.
 רַבִּי אַבְא אָמַר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב לְגַמּוּ
 אוּתוֹ. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר], [נ"א וַיִּשְׁתַּל אוֹתָם,
 שְׂכָתוֹב וַיְהִי אֹר. מַה מִּשְׁמַעֵי אֹר? שְׂכָבֵר הָיָה אֹר.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֹר לֹא נֹאמֵר אֲלָא וַיְהִי, לּוֹמֵר
 שְׂכָבֵר הָיָה, וְכְתוּב אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו', וְהוּ שְׂכָתוֹב
 מִי הַעִיר מִמּוֹרָח וְגו'. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וַיִּבְדֵּל,
 אֹרוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם, שְׁסַלְק

מֵאֵן דְּזָכִי לְאֲתַדְבַּקָא בְּמַאֲרִיהַ כְּהַאי גְּוּוֹנָא,
 יְרִית עֲלִמִין כְּלָהוּ, רַחֲמֵיָא לַעֲיֵלָא
 רַחֲמֵיָא לְתַתָּא, צְלוֹתִיהָ לָא אֲהַדְרָא רִיקְנָיָא,
 דָּא אֲתַחֲטִי קָמִי מַאֲרִיהַ כְּבָרָא קָמִי אָבוּי
 וְעָבִיד לִיָּה רַעוּתָא בְּכָל מַה דְּאֲצַטְרִיךְ,
 וְאֵימָתִיהַ שְׁלִיט עַל כָּל בְּרִיין אִיהוּ גְּזִיר
 וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד. עֲלִיָּה כְּתִיב, (אִיּוֹב כֵּב)
 וְתַגְזֵר אֲמַר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל דְּרַכֶּיךָ נְגַה אֹר :
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר וְגו'. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק מִכַּאֲן דְּעַקְרָן קַדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְהַנִּי נְטִיעוֹן (ר"א וְשִׁתִּיל לֹון מִשְׁמַע דְּכְתִיב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר אֹר שְׂכָבֵר הָיָה תַנּוּ, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וַיְהִי אֹר, וְהָיָה לֹא כְּתִיב אֲלָא
 וַיְהִי. וְכֵר אֲסַתְּפַל קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא כְּאֲנוּן דְּרִין דְּרִשִׁיעִיָּא. וְגַמּוּ לִיָּה לְצַדִּיקוּיָא
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תְּהִלִּים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלַיִשָּׁרִי לֵב שְׂמַחָה וְהָא אֲתַמֵּר,
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה מֵא) מִי הַעִיר מִמּוֹרָח וְגו'.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מַאי רָאָה, אָמַר רַבִּי חֵיָא כְּדָקָאמְרָן הַמָּא
 כְּעוֹבְדֵייהוּ דְּרִשִׁיעִיָּא וְגַמּוּ לִיָּה. רַבִּי אַבְא אָמַר וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר
 כִּי טוֹב לְגַמּוּ אוּתוֹ. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר, (נ"א וְשִׁתִּיל לֹון דְּכְתִיב וַיְהִי
 אֹר מִשְׁמַע אֹר שְׂכָבֵר הָיָה אֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֹר לֹא נֹאמֵר אֲלָא
 וַיְהִי לּוֹמֵר שְׂכָבֵר הָיָה וְכְתִיב אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו') וְהָא הוּא דְכְתִיב מִי הַעִיר
 מִמּוֹרָח וְגו'. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וַיִּבְדֵּל אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּדָאמְרָן דְּחֵמָא
 כְּעוֹבְדֵייהוּ דְּרִשִׁיעִיָּא וְגַמּוּ לִיָּה. רַבִּי אַבְא אָמַר הַמָּא) דְּסָלִיק
 נְהוּרִיהַ מִסִּיפֵי עֲלֵמָא עַד סִיפֵי עֲלֵמָא, וְכִי
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנָה, שְׂרָאָה כְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְגַם אוּתוֹ. רַבִּי אַבְא אָמַר רָאָה] שְׁסַלְק

טוב הוא (דף מו ע"א) לַאֲגַנְזָא לִיה דְּלָא יַהֲנוּן
מַנְיָה חַיִּיבֵי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי
טוֹב דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בֵּיה רַתְחָא, כְּתִיב
הָכָא כִּי טוֹב וּכְתִיב הָתָם (במדבר כד) כִּי טוֹב
בְּעֵינַי יִי לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּפָא דְקָרָא (ר"א
אויב) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ,
וּבְגִין כֶּף לָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה רַתְחָא וְאָף עַל גַּב
דְּשִׁיתָף לִוּן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּחֻדָּא.

תָּא חֲזִי, נְהִירוֹ עֲלָאָה לְמַהוּי נְהִיר הַאי אוֹר.
וּמַהְוָא נְהִירוֹ חֲדוּ לְכֻלָּא בֵּיה. וְהוּא
יְמִינָא לַאֲתַעֲטָרָא גּוּלְפּוּי (נ"א גליפ) גְּלִיפִין
בְּהַדְיָה וְהָא אֲתַמָּר. כְּתִיב, (תהלים לא) מָה רַב
טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ.
מָה רַב טוֹבְךָ דָּא אוֹר קַדְמָאָה דְגַנְיִז קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לִירְאִיךָ לְצַדִּיקִים לְאֲנוּן דְּחִלִּי
חֲטָאָה כְּדַקְאָמְרִן.

השלמה מההשממות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁנֵי
אוֹרִים הַגְּדוּלִים הָיוּ, דְּכְתִיב וַיְהִי
אוֹר. וְעַלּוֹ נְאֻמָּר כִּי טוֹב. וְלִקְחַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הָאֶחָד וּגְנִזוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא
דְּכְתִיב מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ
פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. מְלַמֵּד שְׂאוֹר
הָרֵאשׁוֹן אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָּה לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ
דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.
רָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
רָאָה טוֹב מְאֹד, מְזַהֵר וּבְהִיר.

וְלִקְחַת מְאוּרוֹ הַטּוֹב וְכֻלְל שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם
נְתִיבוֹת הַחֲכָמָה וּנְתַנּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה.
וְהֵינּוּ דְכְתִיב (משלי ד) כִּי לִקְחַת טוֹב נְתַתִּי לָכֶם
תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ. הוּי אוֹמַר אֲצַרְרָה שֶׁל

וכי טוב הוא לַגְּנִזוּ כְּפִי שְׁלָא יַהֲנוּ
מַמְנּוּ רַשְׁעֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, שְׁלָא יִמְצָא בּוֹ
רַתְחָה. כְּתוּב פֶּאֶן כִּי טוֹב, וְכְתוּב
שָׁם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה'
לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּף הַפְּסוּק
[מוכח] - וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וְלִכְּן לָא נִמְצְאָה בּוֹ
רַתְחָה, וְאָף עַל גַּב שְׁשַׁתָּף אוֹתָם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאָחֵד.

בָּא רָאָה, הָאוֹר עֲלִיוֹן לְהִיּוֹת
מְאִיר הָאוֹר הַזֶּה, וּמְאוּתוֹ אוֹר
שְׁמַתָּה לְכָל בּוֹ. וְהוּא יִמִּין
לְהַתְעַטֵּר חֲקִיקוֹתָיו [חֲקוּקוֹין]
חֲקוּקִים יַחַד אֲתוּ, וְהִרִי נְאֻמָּר.
כְּתוּב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ
אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת
לַחֹסִים בָּךְ. מָה רַב טוֹבְךָ - זֶה
אוֹר רֵאשׁוֹן שְׁגַנּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. לִירְאִיךָ - לְצַדִּיקִים, שְׁהִם
יִרְאִי חֲטָא כְּמוֹ שְׂאֻמְרָנּוּ.

השלמה מההשממות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וְאָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁנֵי אוֹרוֹת הַגְּדוּלִים
הָיוּ, שְׁכְּתוּב וַיְהִי אוֹר, וְעַלּוֹ
נְאֻמָּר כִּי טוֹב. וְלִקְחַת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הָאֶחָד וּגְנִזוּ לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא, שְׁכְּתוּב (תהלים לא)
מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ
פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם.
מְלַמֵּד שְׂאוֹר הָרֵאשׁוֹן אֵין כָּל
בְּרִיָּה יְכוּלָּה לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, שְׁכְּתוּב
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב,
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. רָאָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
רָאָה טוֹב מְאֹד מְזַהֵר וּבְהִיר.

וְלִקְחַת מְאוּרוֹ הַטּוֹב, וְכֻלְל
שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת הַחֲכָמָה,
וּנְתַנּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵינּוּ שְׁכְּתוּב
(משלי ד) כִּי לִקְחַת טוֹב נְתַתִּי לָכֶם
תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ. הוּי אוֹמַר:
אוֹצְרָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פָּה.

ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הזה, שזאת המדה נחשבת בכלל העולם הזה, והיא תורה שבעל פה, יזכו לחיי העולם הבא שהוא הטוב הגנוז.

ומה הוא עזו של הקדוש ברוך הוא? שכתוב (חבקוק א) ונגה כאור תהיה. עתיד הנגה שנקלח מהאור הראשון להיות כאור, אם יקיימו בני התורה והמצוה אשר כתבתם להורותם. וכתוב (משלי א) שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אבך, וכתוב (חבקוק א) וקרנים מידו לו, ושם חביון עזה. ומהו חביון עזה? אלא אותו האור שגנו והחביא, שנאמר צפנת ליראיך. וזה שנשארו לנו - פעלת לחוסים בך, אותם שחוסים בצלך בעולם הזה ושומרים תורתך ומקיימים מצוותיך, ומקדשים שמך הגדול ומיחדים בסתר ובגלוי, שנאמר נגד בני אדם.

אמר רבי רחומאי, מלמד שהיא אורה לישראל, ותורה אורה, שנאמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ואמר נר - זו מצוה, ומצוה - זו תורה שבעל פה. אור - זה תורה שבכתב. אלא מתוך שכתב נתקיים האור, קורא לו אור. משל למה הדבר דומה? לאדם צנוע בספי הבית, אף על פי שיום הוא ואור גדול בעולם, אין אדם רואה בתוך ביתו אלא אם כן הכניס בו נר. נר - תורה שבעל פה. אף על פי שהיא נר, צריכה לה תורה לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה, ומאי ניהו יראתה האור הראשון.

שאמר רבי מאיר, מהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, ולא אמר לו ויהי כן? מלמד שהאור שהוא גדול, ואין כל

תורה שבעל פה. ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הזה שזאת המדה נחשבת בכלל העולם הזה, והיא תורה שבעל פה. יזכו לחיי העולם הבא שהוא הטוב הגנוז.

ומאי ניהו עזו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (חבקוק א) ונגה כאור תהיה. עתיד הנגה שנקלח מהאור הראשון להיות כאור, אם יקיימו בני התורה והמצוה אשר כתבתם להורותם. וכתוב (משלי א) שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אבך. וכתוב (חבקוק א) קרנים מידו לו ושם חביון עזו. אלא אותו האור שגנו והחביא שנאמר (תהלים ל"ד) צפנת ליראיך, וזה שנשארו לנו. (תהלים ל"ד) פעלת לחוסים בך, אותם שחוסים בצלך בעולם הזה ושומרים תורתך ומקיימים מצוותיך ומקדשים שמך הגדול ומיחדים בסתר ובגלוי, שנאמר, נגד בני אדם.

אמר רבי רחומאי, מלמד שהיא אורה לישראל ותורה אורה. שנאמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור, ואמר נר זו מצוה ומצוה זו תורה שבעל פה. אור, זו תורה שבכתב. אלא מתוך שכתב נתקיים האור קרי לה אור. משל למה הדבר דומה לאדם צנוע בספי הבית אף על פי שיום הוא ואור גדול בעולם, אין אדם רואה בתוך ביתו אלא אם כן הכניס בו נר. נר תורה שבעל פה, אף על פי שהיא נר, צריכה לה תורה לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה. ומאי ניהו יראתה, זה האור הראשון.

ואמר רבי מאיר מהו דכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר ליה ויהי כן. מלמד שהאור שהוא גדול ואין כל בריה

יכולה להסתכל בו. גנזו הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא והיא מדת כל סחורה שבעולם, והוא כח אבן יקרה שקורין סחורת. ודר ועל מה היא מלת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזיוה אחת מאלפים, ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצות.

בא אברהם וביקש כחו לתת לו, נתנו לו אבן יקרה זו ולא רצה אותה. זכה ונטל מדתו, שנאמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. בא יצחק וביקש כחו, ונתנו לו ולא רצה בה. זכה ונטל מדתו, שהיה מדת הגבורה, דהינו הפחד, שפיתוב (בראשית לא) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. בא יעקב ורצה בה ולא נתנהו לו. אמר לו, הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלל שלשתם, שפיתוב תתן אמת ליעקב. ומהו האמצע? הינו שלום, והרי כתוב תתן אמת ליעקב? אמת ושלום הם אחד, כמו שנאמר (אסתר ט) דברי שלום ואמת, (ישעיה לט) כי יהיה שלום ואמת בימי, והינו שפיתוב (שם נח) והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דהינו נחלה גמורה שיש לו חסד והפחד והאמת והשלום. ולפיכך אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

אבן מאסו - אברהם ויצחק, שפנו את העולם, היתה עתה לראש פנה. ולמה מאסו בה, והלא נאמר (בראשית כו) יעקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמתי מצותי חקותי ותורתי? מה זה משמתי? אמרה מדת חסד: שכל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי אני לעשות

יכולה להסתכל בו. גנזו הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא והיא מדת כל סחורה שבעולם והוא כח אבן יקרה שקורין סחורת. ודר ועל מה היא מלת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזיוה אחת מאלפים, ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצות.

בא אברהם וביקש כחו לתת לו, נתנו לו אבן יקרה זו ולא רצה אותה, זכה ונטל מדתו שנאמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. בא יצחק וביקש כחו ונתנו לו, ולא רצה בה. זכה ונטל מדתו שהיא מדת הגבורה דהיינו הפחד. דכתיב (בראשית לא) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק.

בא יעקב ורצה בה ולא נתנהו לו, אמר ליה הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלול שלשתם דכתיב תתן אמת ליעקב. ומאי אמצע, היינו שלום. והא כתיב תתן אמת ליעקב, אמת ושלום חד הוי. כמה דאת אמר (אסתר ט) דברי שלום ואמת (ישעיה מ"ל) כי שלום ואמת יהיה בימי והיינו דכתיב (ישעיה נ"ח) והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דהיינו נחלה גמורה דאית ליה חסד והפחד והאמת והשלום. ולפיכך אמר (תהלים קי"ח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פניה.

אבן מאסו אברהם ויצחק שפנו את העולם, היתה עתה לראש פניה. ולמה מאסו בה והלא נאמר (בראשית כ"ו) יעקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמתי ותורתי. מאי משמתי, אמר מדת חס"ד. כל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי אני לעשות מלאכתי, שהרי אברהם

מלאכתי, שְהָרִי אֲבָרְהֶם עֲמֵד שָׁם
בְּמִקוּמִי. וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי -
בְּמִדָּה זֹה הֵיטָה מְלֹאכְתִּי, שְׂאֲנִי
מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֶפְלוּ
נִתְחַיְבוּ אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד
מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְּלִבְכֶם לַעֲשׂוֹת
רְצוֹן אֲבִיָּהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה
אֲבָרְהֶם, וְכָתוּב (שם כא) וַיִּטַּע אֶשֶׁל
בְּבָאָר שֶׁבַע. סִדֵּר לַחֲמוֹ וּמִיָּמִי
לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְהִיָּה מִזְכָּה
וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם: לְמִי אַתֶּם
עוֹבְדִים? עֲבָדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ! וְהִיָּה דִוְרַשׁ

לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.
וּמִנֵּיָן לָנוּ שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הִיָּה
מִזְכָּה? שְׂנֵאֲמַר (שם טו) הַמְּכַסֶּה
אֲנִי מֵאֲבָרְהֶם, וְאֲבָרְהֶם הִיוּ יְהִיָּה
וְגוֹמֵר. אֲלָא אֲזַכְּרֶהוּ שִׁיבְקֶשׁ
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וַיִּזְכֶּה. וְכִי אֶפְשֵׁר
לוֹמַר שְׂלֵא יִדַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׂלֵא יִכְלוּ לְהַנְצִיל? אֲלָא
זְכוּתוֹ קָאֲמַר. מִכָּאֵן אֲמָרוּ בָּא לִיטְהַר מְסִייעִין
אוֹתוֹ. בָּא לִיטְמָא פּוֹתְחִין לוֹ מְאִי פּוֹתְחִין לוֹ,
אוֹתָן הַפְּתוּחִים תְּמִיד. מְצוֹתֵי חֲקוֹתֵי וְתוֹרוֹתֵי,
אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ אֲשַׁמֹּר
מְצוֹתֵיהָ. מְאִי תוֹרוֹתֵי, אֲלָא אֶפְלוּ הוֹרְאוֹת
וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעְלָה, הוּא יִדְעֵם
וּפְלִפֵּל וְקִיָּמָם.

וּמְאִי מִשְׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, הוּי אוֹמַר
צְדָק הָעֲלִיּוֹן. וּמְאִי הָאוֹר הַגְּדוֹל
הַצָּפוֹן, הֵינְנוּ סוֹחֲרֵת. וְהָאֲבָן שְׁדָרָה לְמִטָּה
הֵימְנָה נִקְרָאת דָּר, וּמְאִי הוּא מִיָּדוּ לוֹ, הֵינְנוּ
חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין: (עַר כֵּאֵן מֵהַשְּׂמֻטוֹת)

וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עָרֵב
מִסְטָרָא דְחֻשָּׁף, וַיְהִי בִקְר מִסְטָרָא
דְּאוֹר, וּמִגּוֹ דְּאֲנוּן מִשְׁתַּתְּפִי כְּחֻדָּא כְּתִיב
יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מְאִי טַעְמָא
בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי
בִקְר. לְמַנְדַּע דְּהָא לִית יוֹם בְּלֹא לִילָה וְלִית

עֲמֵד שָׁם בְּמִקוּמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי, בְּמִדָּה
זֹה הֵיטָה מְלֹאכְתִּי שְׂאֲנִי מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ
וְאֶפְלוּ נִתְחַיְבוּ, אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד
מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְּלִבְכֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיָּהֶם.
כֹּל זֶה עָשָׂה אֲבָרְהֶם וְכָתִיב (בראשית כ"א) וַיִּטַּע
אֶשֶׁל בְּבָאָר שֶׁבַע. סִדֵּר לַחֲמוֹ וּמִיָּמִי לְכָל
בָּאֵי עוֹלָם וְהִיָּה מִזְכָּה וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, לְמִי
אַתֶּם עוֹבְדִים, עֲבָדוּ אֶת יי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ. וְהִיָּה דִוְרַשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים
וְשָׁבִים.

וּמִנֵּיָן שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הִיָּה מִזְכָּה, שְׂנֵאֲמַר
הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבָרְהֶם וְאֲבָרְהֶם הִיָּה
יְהִיָּה וְגוֹ. אֲלָא אֲזַכְּרֶהוּ שִׁיבְקֶשׁ עֲלֵיהֶם
רַחֲמִים וַיִּזְכֶּה. וְכִי אֶפְשֵׁר לוֹמַר שְׂלֵא יִדַּע
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא יִכְלוּ לְהַנְצִיל. אֲלָא
זְכוּתוֹ קָאֲמַר. מִכָּאֵן אֲמָרוּ בָּא לִיטְהַר מְסִייעִין
אוֹתוֹ. בָּא לִיטְמָא פּוֹתְחִין לוֹ מְאִי פּוֹתְחִין לוֹ,
אוֹתָן הַפְּתוּחִים תְּמִיד. מְצוֹתֵי חֲקוֹתֵי וְתוֹרוֹתֵי,
אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ אֲשַׁמֹּר
מְצוֹתֵיהָ. מְאִי תוֹרוֹתֵי, אֲלָא אֶפְלוּ הוֹרְאוֹת
וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעְלָה, הוּא יִדְעֵם
וּפְלִפֵּל וְקִיָּמָם.

וּמְאִי מִשְׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, הוּי אוֹמַר
צְדָק הָעֲלִיּוֹן. וּמְאִי הָאוֹר הַגְּדוֹל
הַצָּפוֹן, הֵינְנוּ סוֹחֲרֵת. וְהָאֲבָן שְׁדָרָה לְמִטָּה
הֵימְנָה נִקְרָאת דָּר, וּמְאִי הוּא מִיָּדוּ לוֹ, הֵינְנוּ
חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין: (עַר כֵּאֵן מֵהַשְּׂמֻטוֹת)

וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עָרֵב
מִסְטָרָא דְחֻשָּׁף, וַיְהִי בִקְר מִסְטָרָא
דְּאוֹר, וּמִגּוֹ דְּאֲנוּן מִשְׁתַּתְּפִי כְּחֻדָּא כְּתִיב
יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מְאִי טַעְמָא
בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי
בִקְר. לְמַנְדַּע דְּהָא לִית יוֹם בְּלֹא לִילָה וְלִית

עָרַב וַיְהִי בֶקֶר? לְדַעַת שְׁהַרִי אֵין יוֹם בְּלִי לִילָה וְאֵין לִילָה בְּלִי יוֹם, וְלֹא צְרִיכִים לְהַפְרֹד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁיִצֵּא אוֹר רֵאשׁוֹן, הַתַּפְּשֻׁט בְּכָל הַיָּמִים, שְׁפָתוֹב בְּכָלֵם יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב בְּכָלֵם בֶּקֶר, וְאֵין בֶּקֶר אֶלֶּא מִצַּד שֶׁל אוֹר רֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יוֹם רֵאשׁוֹן הוֹלֵף עִם פְּלֵם, וְכָלֵם בּוֹ, כְּדִי לְהַרְאוֹת שְׁאֵין בְּהֵם פְּרוּד וְהַפֵּל אַחַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, תְּהִיָּה הַתַּפְּשֻׁטוֹת הָאוֹר הַזֶּה לְמַטָּה, וְאַלֶּה הֵם הַמְּלֹאכִים שְׁנִבְרָאוּ בַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, יֵשׁ לְהֵם קִיּוּם לְהַתְקִים לְצַד יָמִין. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, אֶת - לְכַלֵּל אֶת הָאֶסְפֵּקֶלְרִיָּה שֶׁלֹּא מְאִירָה עִם אֶסְפֵּקֶלְרִיָּה מְאִירָה, שְׁנֵאמַר [בן] כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶת - לְכַלֵּל [וְהַכְלִיל] וְלְרַבּוֹת אֶת כָּל הַמְּלֹאכִים שְׁבָאִים מִצַּד הָאוֹר הַזֶּה, וְכָלֵם מְאִירִים כְּבַתְחֻלָּה בְּקִיּוּם שְׁלֵם.

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹף הַיָּמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּזֶה נִכְרְדוּ מִים עֲלִיוֹנִים מִמִּים תַּחְתּוֹנִים. רְקִיעַ - הַתַּפְּשֻׁטוֹת הַיָּמִים, וְהַרִי נֹאמַר. וַיְהִי מִבְּדִיל - בֵּין מִים עֲלִיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ - בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה. וַיְהִי רְקִיעַ לֹא כְּתוֹב, אֶלֶּא וַיַּעַשׂ, שֶׁהַגְּדִיל אוֹתוֹ בְּגִדְלוֹת רַבָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשָׁנֵי נִבְרָא גִיהֶנֶם לְרִשְׁעֵי הָעוֹלָם. בְּשָׁנֵי נִבְרָא מַחְלֶקֶת. בְּשָׁנֵי לֹא נִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה, וְלָכֵן לֹא כְּתוֹב בּוֹ כִּי טוֹב, עַד שְׁבָא יוֹם שְׁלִישִׁי וְנִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֶׂה. מִשׁוּם כֶּף כִּי טוֹב פְּעָמִים, אַחַד עַל הַשְּׁלֵמַת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם שְׁנִי, וְאַחַד לְעֲצוּמוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַתְּתַקֵּן הַיּוֹם הַשְּׁנִי

לִילָה בְּלֹא יוֹם וְלֹא אִבְעוֹן לְאַתְפָּרְשָׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵהוּא יוֹם דְּנִפְקָ אוֹר קְדַמָּאָה אַתְפָּשֻׁט בְּכֻלְהוּ יוֹמֵי, דְּכַתִּיב בְּכֻלְהוּ יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁמַע דְּכַתִּיב בְּכֻלְהוּ בֶקֶר, וְלֹאוּ בֶקֶר אֶלֶּא מְסֻטְרָא דְאוֹר קְדַמָּאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר יוֹמָא קְדַמָּאָה אֲזִיל עִם כְּלָהוּ וְכֻלְהוּ בֵיָה, בְּגִין לְאַחְזָאָה דְלֹאוּ בְהוּ פְּרוּדָא וְכֻלָּא חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, יְהִי (ד"א ל"ג אוֹר) אַתְפְּשֻׁטוֹתָא דְהָאֵי אוֹר לְתַתָּא, וְאַלִּין אַנּוּן מְלֹאכִין דְאַתְבְּרִיאוּ בַיּוֹמָא קְדַמָּאָה אֵית לוֹן קִיּוּמָא לְאַתְקִימָא לְסֻטְרָא יְמִינָא. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. אֶת לְאַתְכַּלְלָא אֶסְפֵּקֶלְרִיָּאָה דְלֹא נְהָרָא עִם אֶסְפֵּקֶלְרִיָּאָה דְנְהָרָא דְאַתְמַר (ד"א בֵיָה) כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת לְאַתְכַּלְלָא (ד"א לְאַכְלִילָא) וְלְאַסְגָּאָה כְּלָהוּ מְלֹאכִין דְאַתְיִין מְסֻטְרָא דְאוֹר דָּא, וְכֻלְהוּן נְהָרִין כְּקְדַמִּיתָא בְּקִיּוּמָא שְׁלֵם:

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹף הַיָּמִים, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהָאֵי אַתְפָּרְשׁוּ מִיִּין עֲלִאִין מִמִּיִּין תַּתָּאִין. רְקִיעַ פְּשִׁיטוֹתָא דְמִיִּין וְהָא אַתְמַר. וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מִיִּין עֲלִאִין לְתַתָּאִין:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. בְּסִגְיָאוּ עֲלָאָה, וַיְהִי רְקִיעַ לֹא כְּתִיב, אֶלֶּא וַיַּעַשׂ, דְאַסְגִּי לִיָּה בְּרַבּוֹ סִגְיָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשָׁנֵי אַתְבְּרִי גִיְהֶנֶם לְחַיִּיבֵי עֲלָמָא, בְּשָׁנֵי אַתְבְּרִי מַחְלוּקָתָא. בְּשָׁנֵי לֹא אֲשַׁתְּלִים בֵּיָה עֲבִידְתָּא, וּבְגִין כֶּף לֹא כְּתִיב בֵּיָה כִּי טוֹב, עַד דְאַתָּא יוֹם תְּלִיתָאָה וְאַשְׁתְּלִים בֵּיָה עֲבִידְתָּא, בְּגִין כֶּף כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנִּי, חַד עַל אֲשַׁלְמוֹת עֲבִידְתָּא דְיוֹם שְׁנִי, וְחַד לְגַרְמִיָּה. בַּיּוֹם תְּלִיתָאֵי אַתְתַּקֵּן יוֹם שְׁנִי וְאַתְפָּרְשׁ בֵּיָה מַחְלוּקָתָא. וּבֵיָה אֲשַׁתְּלִימוּ רַחְמֵי עַל חַיִּיבֵי גִיְהֶנֶם. בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה

מִשְׁתַּכְּכִין שְׂבִיבִין דְּגִיּהֲנָם. בְּגִינֵי כֶּךָ אֲתַפְּלִיל בִּיהַ יוֹם שְׁנֵי וְאַשְׁתָּלִים בִּיהַ.

וְנִבְדְּלָהּ בּוֹ מִחֻלְקָתָהּ, וּבּוֹ הִשְׁתַּלְּמוּ רַחֲמִים עַל רִשְׁעֵי הַגִּיּהֲנָם. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִשְׁתַּכְּכִים שְׁלֵהֲבוֹת הַגִּיּהֲנָם. מִשּׁוּם כֶּךָ נִכְלַל בּוֹ שְׁנֵי וְנִשְׁלַם בּוֹ.

רַבִּי חֲזִיָּא הָוָה יְתִיב קַמֵּיהַ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהַ הָאִי אֹרֵר בַּיּוֹם רִאשׁוֹן וְחֻשְׁףַּ בַּיּוֹם שְׁנֵי וְאַתְּפָרְשׁוּ מִיָּא וּמִחֻלְקַת הָוָה בִּיהַ, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּלִים בַּיּוֹם רִאשׁוֹן דִּהָאִי יִמְיָנָא כְּלִיל לְשִׁמְאָלָא, אָמַר לֵיהַ עַל דָּא הָוָה מִחֻלְקַת, וְתִלְתֵּי־תָאָה בְּעֵי לְמִיעַל בִּינְיֵיהּוּ לְאַכְרַעָא וְלֹא־סַגָּאָה בְּהוּ שְׁלָם:

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, אֹרֵר זֶה בַּיּוֹם רִאשׁוֹן, וְחֻשְׁףַּ בַּיּוֹם שְׁנֵי, וְנִפְרְדּוּ הַמַּיִם וּמִחֻלְקַת הַיְתָהּ בּוֹ, לְמָה לָא נִשְׁלַם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, שְׁהָרִי יִמִּין כּוֹלֵל אֶת הַשְּׁמָאל? אָמַר לוֹ, עַל זֶה הַיְתָה מִחֻלְקַת, וְשְׁלִישִׁי רָצָה לְהַפְנֹס בִּינְיָהֶם לְהַכְרִיעַ וּלְהַרְבּוֹת בָּהֶם שְׁלוֹם.

תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא, אֲתַחְבְּרוּתָא דְּמִיִּין עַלְאִין בְּתַתְּאִין לְמַעַבְד פִּירִין. מִיִּין עַלְאִין (ד"א פִּירִין וְרַבִּין) וְעַבְדֵי אִיבִין, וְתַתְּאִי קְרָאִין לֹון לְעַלְאִין כְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּגִין דְּמִיִּין עַלְאִין דְּכוּרִין וְתַתְּאִי נוֹקְבִין.

תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא - הַתְּחַבְּרוֹת שֶׁל מַיִם עֲלִיוֹנִים בְּתַתְּחוּנִים לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. מַיִם עֲלִיוֹנִים [ד"א פִּירִים] וְעוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהַתְּחַבְּרוֹת קוֹרְאִים לָהֶם לְעֲלִיוֹנִים כְּנוֹקְבָה לְזָכֹר, מִשּׁוּם שְׁמַיִם עֲלִיוֹנִים זְכָרִים, וְתַתְּחוּנִים נְקִבִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כֹּל דָּא הוּא לְעִילָא וְהוּא לְתַתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אִי הָכִי אֱלֹהִים דְּקָא אֲמָרָן (ד"א אֲמַר) מָאֵן אֱלֹהִים, (ד"א ל"ג אֱלֹא אֱלֹהִים סְתָם) אֱלֹהִים חַיִּים לְעִילָא, וְאִי תִימָא לְתַתָּא אֱלֹהִים סְתָם. אֱלֹא לְתַתָּא אִיהוּ תוֹלְדוֹת, (ד"א טו ע"ב) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם וְאַמְרִינָן בְּה' בְּרָאָם, וְהָהוּא (ס"א דְלְעִילָא) לְעִילָא אֲבָהָן דְכֹלָא הוּא אִיהִי עַבְדֵּי־תָא, וְעַל דָּא אַרְעָא עַבְדַּת תוֹלְדוֹת, דִּהָא הִיא מִתְעַבְּרָא כְּנוֹקְבָא מִן דְּכוּרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּל זֶה הוּא לְמַעְלָה וְהוּא לְמַטָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּךָ, אֱלֹהִים שְׂאֲמָרְנוּ (ד"א אֲמָר) מִי הָאֱלֹהִים? (ד"א אֱלֹא אֱלֹהִים סְתָם) אֱלֹהִים חַיִּים לְמַעְלָה. וְאִם תֹּאמַר אֱלֹהִים לְמַטָּה סְתָם, אֱלֹא לְמַטָּה הוּא תוֹלְדוֹת, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם. וְאַמְרִינָן בְּה' בְּרָאָם. וְאוֹתוֹ [שְׁלֵמַעְלָה] לְמַעְלָה אֲבִיֵּיהֶם שֶׁל הַכֹּל הוּא, הִיא הַעֲשִׂיָה, וְעַל זֶה הָאָרֶץ עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת, שְׁהָרִי הִיא מִתְעַבְּרַת כְּנוֹקְבָה מִן הַזָּכָר. רַבִּי אֲלֶעָזָר אָמַר, כֹּל הַצְּבָאוֹת הֵיוּ בְּאָרֶץ, וְלֹא הוּצִיָּאָה אֶת כַּתָּה, וְהֵם תוֹלְדוֹתֶיהָ, עַד יוֹם [חֲמִישִׁי] הַשְּׁשִׁי, שְׁכַתּוֹב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כַתּוֹב וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא? הִיָּה גְנוּז בְּהַ עַד שְׁהַצְטָרֵף. שְׁהָרִי

רַבִּי אֲלֶעָזָר אָמַר כֹּל חִילִין הוּוּ בְּאַרְעָא וְלֹא אִפִּיקַת חִילָהָא וְאַנּוּן תוֹלְדוֹתֶיהָ עַד יוֹם (חֲמִישִׁי) הַשְּׁשִׁי דְכַתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאִי תִימָא וְהָא כַתִּיב וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא. אֱלֹא אִפִּיקַת תְּקוּן חִילָהָא לְאַתִּישְׁבָּא כְּדָקָא יְאוּת וְכֹלָא הָוָה גְּנִיז בְּהַ עַד דְּאַצְטְרִיךְ. דִּהָא בְּקַדְמִיתָא כַתִּיב צְדִיָּא וְרִיקְנָא כְּתַרְגוּמוֹ, אֱלֹא הוּצִיָּאָה תְּקוּן כַחוֹתֶיהָ כְּדִי לְהַתִּישְׁב כְּרָאוֹי, וְהַכֹּל הִיָּה גְנוּז בְּהַ עַד שְׁהַצְטָרֵף. שְׁהָרִי

בהתחלה כתוב שוממה וריקה
 כתרנגומו, אחר כך נתקנה
 והתישבה וקבלה זרע ודשאים
 ועשבים ואילנות כראוי,
 והוציאה אותם אחר כך.
 והמאורות גם כן לא שמשו
 אורות שלהם עד שהצטרף.

יהי מארת ברקיע השמים ומארת
 כתיב חסר, להכליל נחש הרע
 שהטיל זמה ועשה פרוד
 שהשמש לא משמש עם לבנה.
 מארת - קללות. ועל זה גרם
 שהתקלה הארץ, שכתוב
 ארוה האדמה. ולכן מארת
 כתוב אחד. יהי מארת - זו
 הלבנה. רקיע השמים - זו
 השמש. ושיניהם בכלל אחד
 להזדווג להאיר העולמות למעלה
 ולמטה. ממשמע שכתוב על
 הארץ ולא כתוב בארץ, שמשמע
 למעלה ולמטה, חשבון של הכל
 בלבנה הוא.

רבי שמעון אמר, גימטריאות
 וחשבון תקופות ועבורים - הכל
 הוא בלבנה, שהרי למעלה אינו.
 אמר לו רבי אלעזר, ולא? והרי
 כמה חשבונות ושעורים עושים
 החברים? אמר לו, לא כך! אלא
 החשבון עומד בלבנה, ומשם
 יכנס האדם לדעת למעלה. אמר
 לו, והרי כתוב והיו לאתת
 ולמועדים? אמר לו, לאתת
 כתוב חסר. אמר לו, הרי כתוב
 והיו? אמר לו, היות כלם שיהיו
 בו, פאוצר זו שמתמלא מהכל.
 אבל החשבון של הכל הוא
 בלבנה.

בא ראה, יש נקדה אחת ומשם
 הראשית למנות, שהרי מה
 שלפנים של אותה נקדה לא
 נודע ולא נתן למנות, ויש נקדה
 למעלה נסתרת שלא התגלתה
 כלל ולא נודעה, ומשם הראשית
 למנות כל נסתר ועמק. כך גם יש נקדה למטה שהתגלתה, ומשם הוא ראשית לכל חשבון ולכל

ולכתר אתתקנת ואתיישבת וקבילת זרעא
 ודשאין ועשבין ואילנין כדקא יאות, ואפיקת
 לון לבתר. ומאורות הכי נמי לא שמשו
 נהורא דלהון עד דאצטרף: (דף מו ע"ב).

יהי מארת ברקיע השמים (ד"א מארת כתיב חסר),
 לאכללא חויא בישא דאטיל זזהמא
 ועבד פירוודא דלא משמש שמשא בסיהרא.
 מארת לווטין, ועל דא גרים דאתלטייא
 ארעא דכתיב ארוה האדמה, ובגין כך
 מארת כתיב, חד, יהי מארת דא סיהרא.
 רקיע השמים דא שמשא, ותרווייהו בכללא
 חדא לאזדווגא לאנהרא עלמין לעילא ותתא.
 משמע דכתיב על הארץ ולא כתיב בארץ
 דמשמע לעילא ותתא, חושבן דכלא בסיהרא
 הוא.

רבי שמעון אמר גימטריאות וחשבון
 תקופות ועבורין פלא הוא בסיהרא,
 דהא לעילא לאו איהו. אמר ליה רבי אלעזר
 ולא והא כמה חושבנן ושיעורין קעבדי
 חבריאי. אמר ליה לאו הכי, אלא חשבנא
 קיימא בסיהרא ומתמן יעול בר נש למנדע
 לעילא. אמר ליה והא כתיב והיו לאותות
 ולמועדים. אמר ליה לאתת כתיב חסר. אמר
 ליה הא כתיב והיו, אמר ליה הויין פלהון
 דיהוון ביה, פאספוקא דא דאתמלייא מפלא,
 אבל חושבנא דכלא בסיהרא הוא.

תא חזי, נקודה חד אית ומתמן שירותא
 לממני, דהא מה דלגו דההיא נקודה לא
 אתידע ולא אתייהב לממני, ואית נקודה
 לעילא סתים דלא אתגליא כלל ולא אתידע
 ומתמן שירותא לממני כל סתים ועומקא. הכי
 נמי אית נקודה לתתא דאתגליא, ומתמן הוא
 למנות כל נסתר ועמק. כך גם יש נקדה למטה שהתגלתה, ומשם הוא ראשית לכל חשבון ולכל

שירותא לְכַל חוֹשְׁבְנָא וּלְכַל מְנַן, וְעַל דָּא
 הָכָא הוּא אַתְר לְכַל תְּקוּפוֹת וְגִימְטְרִיאֹת
 וְעִבּוּרִין וְזִמְנִין וְחִגֵּי וְשַׁבְתֵּי. וַיִּשְׂרָאֵל דְּדַבְּקֵי
 בְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבָדֵי חוֹשְׁבֵן לְסִיְהָרָא
 וְאַנּוּן דְּבָקִין בִּיה וְסֻלְקִין לִיה לְעֵילָא, דְּכַתִּיב,
 (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם וְגו':

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר הָא אוֹקְמוּהָ דְאַנּוּן מִיִּין
 רְחִישׁוּ וְאוּלִידוּ כְגוּוֹנָא דְלְעֵילָא וְהָא אַתְמָר.
 יְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. יְעוֹף מִיִּבְעֵי לִיה, מַהוּ
 יְעוֹפֵף.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן רְזָא הוּא. וְעוֹף דָּא
 מִיִּכָּא לְ דְכַתִּיב, (ישעיהו ו) וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד
 מִן הַשְּׂרָפִים. יְעוֹפֵף (ד"א ל"ג יְעוֹף מִיִּבְעֵי לִיה אֱלֹא) דָּא
 גְּבַרְיָא לְ דְכַתִּיב, (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל אֲשֶׁר
 רְאִיתִי בְּחִזּוֹן בְּתַחֲלָה מוֹעֵף בִּיעָף. (ד"א ל"ג וְדָא הוּא
 יְעוֹפֵף), עַל הָאָרֶץ (נ"א דָּא אֲלִיָּהוּ דְאֲשַׁתְּכַח תְּדִיר בְּאַרְעָא וְלֹא
 מִסְטְרָא דְאַבָּא וְאַפָּא אֲשַׁתְּכַח דְאִיהוּ (ס"א וְאִיהוּ טָאֵם עֲלִמָּא) בְּד' טָאֵסִין
 דְּכַתִּיב, (מלכים א יח) וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף עַל אֲשֶׁר לֹא אֲדַע. וְרוּחַ ה' חִד. וְשִׂאָף
 תְּרִין. עַל אֲשֶׁר תִּלְת, לֹא אֲדַע אַרְבַּע. עַל פְּנֵי דָא מִלְּאָף הַמְּנוֹת) דְּהוּא
 (אִית דְּלֹא גַרְסִי) (חֲשׂוּף אַרְעָא. עַל פְּנֵי) (נ"א אֲחֻשְׁדִּי פְּנֵי עֲלִמָּא וְכַתִּיב בִּיה
 וְחֻשְׁדִּי עַל פְּנֵי תְהוֹם), רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם. כְּדָאֲמַרְן עוֹלָה
 וּמִשְׁטִינ וְכו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וְהָא מִלְּאָף הַמְּנוֹת בְּשַׁנֵּי
 אַתְבְּרִי. אֶלָּא עַל הָאָרֶץ דָּא רְפָא"ל
 דְאִיהוּ מְמַנָּא לְאַסּוּוֹתָא דְאַרְעָא דְבְּגִינְיָה
 אַתְרַפִּיאַת אַרְעָא וְקִיִּים פֶּר נֶשׁ עֲלָהּ וְרַפִּי לְכַל
 חִילִיָּה. עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם דָּא אוּרִיא"ל,
 וְכִלְא הוּא בְּקָרָא.

וּבְגִין כֶּף כְּתִיב בְּתַרְיָה וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
 הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 (ד"א הָא אוֹקְמוּנָא אֱלִין לְוַתְּמֵן וְכַת וּוּגִי.) אֱלִין אַנּוּן שְׁבַעִין
 מְמַנָּן רַבְרָבָן עַל שְׁבַעִין עַמִּין, וּבְגִין כֶּף

מְנַן, וְעַל זֶה פֶּאן הוּא הַמְּקוֹם
 לְכַל הַתְּקוּפוֹת וְהַגִּימְטְרִיאֹת
 וְהַעִבּוּרִים וְהַזְּמַנִּים וְחִגֵּים
 וְשַׁבְּתוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁדַבְּקִים
 בְּקִדְוֵי-בְרוּךְ-הוּא, עוֹשִׂים
 חֻשְׁבוֹן לְלִבְנָה, וְהֵם דְּבָקִים בּוֹ
 וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, שְׁכַתוּב
 (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה'
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָרִי פְּרִשׁוּהָ
 שְׂאוּתֶם מִיִּם רְחִישׁוּ וְהוּלִידוּ כְמוֹ
 שְׁלַמְעֵלָה, וְהָרִי נֶאֱמַר. וְעוֹף
 יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ - יְעוֹף צְרִיף
 לְכַתְּב, מַה זֶה יְעוֹפֵף?.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, סוּד הוּא, וְעוֹף
 זֶה מִיִּכָּא"ל, שְׁכַתוּב (ישעיהו) וַיַּעַף
 אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. יְעוֹפֵף -
 (ד"א יְעוֹף צְרִיף לוֹ, אֱלֹא) זֶה גְּבַרְיָא"ל,
 שְׁכַתוּב (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל
 אֲשֶׁר רְאִיתִי בְּחִזּוֹן בְּתַחֲלָה מְעַף
 בִּיעָף. (ד"א וְהוּוֹ יְעוֹפֵף). עַל הָאָרֶץ - (וְהוּ
 אֲלִיָּהוּ שְׁנַמְצָא תְּמִיד בְּאַרְץ וְלֹא מִצַּד שֶׁל אַבָּא
 וְאַמָּא הוּא. נְמַצָּא שְׁהוּא (כֶּסֶם אֶת הַעוֹלָם) בְּאַרְבַּע
 טִיסוֹת, שְׁכַתוּב וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף עַל אֲשֶׁר לֹא אֲדַע.
 וְרוּחַ ה' - אַחַת. יִשְׁאָף - שְׁתַּיִם. עַל אֲשֶׁר - שְׁלֹשׁ.
 לֹא אֲדַע - אַרְבַּע. עַל פְּנֵי - זֶה מִלְּאָף הַמְּנוֹת)
 שְׁהוּא (מְחֻשְׁדִּי הָאָרֶץ. עַל פְּנֵי - מְחֻשְׁדִּי פְּנֵי
 הַעוֹלָם, וְכַתוּב בּוֹ וְחֻשְׁדִּי עַל פְּנֵי תְהוֹם.) רְקִיעַ
 הַשְּׁמַיִם - כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ עוֹלָה
 וּמִסְטִינ וְכו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהָרִי מִלְּאָף
 הַמְּנוֹת בְּשַׁנֵּי נְבָרָא? אֶלָּא עַל
 הָאָרֶץ זֶה רְפָא"ל, שְׁהוּא מְמַנָּה
 עַל רְפוּאַת הָאָרֶץ, שְׁבַגְלָלוּ
 נְרַפְאַת הָאָרֶץ, וְקִיִּים בְּזֵן אָדָם
 עֲלִיָּהּ וּמְרַפָּא לְכַל כַּחוּ. עַל פְּנֵי
 רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם - זֶה אוּרִיא"ל.
 וְהַכֹּל הוּא בְּפִסְוּק.

וְכֵן כְּתוּב אַחֲרָיו וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר (ד"א הָרִי בְּאַרְעוֹ אֱלִין לְוַתְּמֵן וְכַת וּוּגִי)
 אֶלָּה הֵם שְׁבַעִים מְמַנִּים גְּדוֹלִים
 עַל שְׁבַעִים הַעַמִּים, וְלָכֵן נְבָרָאוּ

כֵּלָם לְהִיּוֹת שׁוֹלֵטִים עַל הָאָרֶץ.
וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוֹמֶשֶׁת -
אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נֶפֶשׁ וְדָאֵי
שֶׁל אוֹתָהּ חַיָּה, וְנִקְרָאִים גּוֹי אֶחָד
בְּאָרֶץ. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם
לְמִינֵיהֶם - שֶׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים
בַּתּוֹרָה. וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינֵהוּ
- אֵלֶּה הַצְּדִיקִים שֶׁבָּהֶם, וְלִכְּנֹן הֵם
נֶפֶשׁ חַיָּה. דְּבָר אַחֵר, וְאֵת כָּל עוֹף
כְּנָף - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר, אֵלֶּה הֵם
שְׁלוּחֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נֶפֶשׁ חַיָּה שֶׁהֵם
[הם] יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שֶׁהֵם בְּנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [ד"א גְּנִים לְקְרוֹשׁ -
בְּיַד־הוּא] וְנִשְׁמָוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁלָּהֶם
בְּאוֹת מִמֶּנּוּ. נִפְשׁוֹת שְׂאֵר הָעַמִּים
עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה מִמֵּינֵהוּ מְקוּם הֵם?
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאוֹתָם צְדִיקֵי
הַשָּׁמַאֵל שֶׁמְטַמְּאִים אוֹתָם יֵשׁ
לָהֶם נִשְׁמוֹת, וְלִכְּנֹן כָּלֶם טַמְּאִים
וּמְטַמְּאִים מִי שֶׁקָּרַב עִמָּם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
חַיָּה וְגוֹ' - כָּל שְׂאֵר הַחַיּוֹת
הַחֲחוּרוֹת כָּל אַחַת וְאַחַת כְּפִי
מִינֵהּ. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה
מְסִיעַ לְמַה שְׂאֵמְרֵנוּ שֶׁנֶּפֶשׁ חַיָּה
אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נֶפֶשׁ חַיָּה
קְדוֹשָׁה עֲלִיוֹנָה. בְּהֵמָה וְרִמְשׁ
וְחַיִּתוֹ אָרֶץ - אֵלּוּ שְׂאֵר הָעַמִּים
עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה שְׂאִינָם נֶפֶשׁ
חַיָּה, אֵלֶּה [ד"א עֲרֵלָה] כְּמוֹ שְׂאֵמְרֵנוּ.
הַשְּׂרָמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימָן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם
אֵת כָּל עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע - כְּנֶגֶד
הַדְּרָגָה שֶׁל בִּינָה שְׂנִקְרָאת
אֱלֹהִים. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהָאֵם הַעֲלִיוֹנָה
רָאָתָה אוֹתָם שְׁלָמִים, נֹתְנָה לָהֶם
תַּפְנוּקִים מְלַמְעֵלָה לְהַתְקִים
בְּעוֹלָם.

בֹּא רָאָה, לְאָדָם הַרְאֵשׁוֹן נֹתֵן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל עֵשֶׂב זֶרַע
זֶרַע, וְלֹא נֹתֵן לוֹ רִשׁוּת לֵאכֹל
בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, מִשׁוּם
שֶׁגִּלּוּי לְפָנָיו שֶׁהִיא עֲתִיד

אֲתַבְרִיאוּ כִּלְהוּ לְמַהוּ שְׁלִיטָאן עַל אֶרְעָא.
וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוֹמֶשֶׁת אֵלֶּיךָ אֲנֹנִן
יִשְׂרָאֵל דְּאֲנֹנִן (דף תו ע"א) נֶפֶשׁ וְדָאֵי דְהֵוָא חַיָּה
וְאֶקְרוּן גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם
לְמִינֵיהֶם דְּאֲנֹנִן מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵי־תֵא. וְאֵת כָּל
עוֹף כְּנָף לְמִינֵהוּ אֵלֶּיךָ צְדִיקֵי־אֵי דְבְּהוֹן וּבְגִין
כְּף אֲנֹנִן נֶפֶשׁ חַיָּה. דְּבָר אַחֵר וְאֵת כָּל עוֹף
כְּנָף כְּדָקָא אֲתַמַּר אֵלֶּיךָ אֲנֹנִן שְׁלוּחֵי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא נֶפֶשׁ חַיָּה דְּאֲנֹנִן (ד"א אֲנֹנִן)
יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאֲנֹנִן בְּנֵי דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא (ד"א גְּנִין לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְנִשְׁמָתְהוֹן קְדִישִׁין
מִינֵיהּ אֲתֵינִין. נֶפֶשׁ אֶרֶץ דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת מְאֵן אֲתֵר הוּא. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֲנֹנִן סְטְרֵי שְׁמַאֲלָא דְמִסְאֲבֵי לֹון
אֵית לֹון נִשְׁמָתִין. וּבְגִין כְּף כִּלְהוּ מִסְאֲבִין,
וּמִסְאֲבִין לְמָאן דְקָרַב בְּהַדְיָיְהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ'
כִּלְהוֹן שְׂאֵר חַיּוֹן אַחֲרֵינִין כָּל חַד
וְחַד כְּפּוּם זִינֵיהּ, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָאֵי
מְסִיעַ לְמַה דְּאֲמַרְן נֶפֶשׁ חַיָּה אֵלֶּיךָ יִשְׂרָאֵל
דְּאֲנֹנִן נֶפֶשׁ חַיָּה קְדִישָׁא עֲלָאָה. בְּהֵמָה וְרִמְשׁ
וְחַיִּתוֹ אָרֶץ אֵלֶּיךָ שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּלֹאוּ אֲנֹנִן נֶפֶשׁ חַיָּה אֵלֶּה (ד"א
עֲרֵלָה) כְּדָקָאֲמַרְן:

הַשְּׂלָמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימָן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֵת כָּל עֵשֶׂב
זֶרַע זֶרַע לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּבִינָה דְּאֶקְרִי
אֱלֹהִים דְּכִיּוֹן דְּאֵימָא עֲלָאָה חֲמָאת לֹון
שְׁלָמִין יְהִיב לֹון תַּפְנוּקִין מְלַעֲלֵלָא לְאֲתַקֵּימָא
בְּעֲלָמָא.

תֵּא חַזִּי, אָדָם קְדַמָּאָה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
לֵיהּ כָּל עֵשֶׂב זֶרַע זֶרַע וְלֹא יְהִיב לֵיהּ
רִשׁוּ לְמִיכָל בְּעִירֵי וְעוֹפֵי שְׁמֵיָא, בְּגִין דְּגִלּוּי

קמיה דהוא זמין לאתפתאה בההוא נחש דאיהו ערום מכל חית השדה אמר הקדוש ברוך הוא ארחיקניה מניה ולא יהא ליה עסק ביה ולא כבעירי ולא בעופי בגין דקודשא ברוך הוא ארים ליה לבר נש מכשול מקמיה, מאים יתקיים בעלמא.

אבר פד אתא נח דאקרי צדיק מה כתיב ביה (בראשית ח') ויבן נח מזבח ליי והא אוקימנא ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון. ומאי טעמא ויבן בגין דחייבי עלמא עבדי בה פגימו. אתא נח וקריב ההוא מזבח כבעלה הדא הוא דכתיב ויעל עלת במזבח חסר, פד חמא קדשא ברוך הוא דאתקריב ההוא מזבח וקריב הנהו בעירי וכיי יהב ליה רשו למיכל פלהו בעירי. מאי טעמא, בגין דאתקיף בההוא ברית עץ החיים, וקריב ליה בעץ הדעת ועבד יחודא בקדמיתא אלא דלבתר אתפתא דבעא למבדק בההוא חובה ולא לאתדבק ביה ואפילו הכי לא אשתזיב מניה ונציב ההוא כרמא.

תא חזי, אדם דזמין לאתפתאה באילני לא יהב ליה אילני וארחיקניהו מניה דהא לא אדפר לון אלא דאיהו עבד גרמיה חול ונציב ההוא כרמא דאקרי בית ישראל. בקדמיתא אשתלים ביה וחפיא עליה (ואשתזיב) אשתזיב בה. ומאן איהי בית ישראל דא תיבה דאקרי ארון הברית. והשתא כד בעא למבדק, מה כתיב (בראשית ט) וישת מן היין, כמה דאת אמר, ותקח מפריו. לבתר ויתגל בתוך אהלה. גלי ההוא פרצה בקדמיתא בגו משכניה בגו לגו. ואי לאו ההוא מדבחה דאגינת עליה משום דאתדבק בה בקדמיתא

להתפתות באתו נחש שהוא (בראשית א) ערום מכל חית השדה. אמר הקדוש ברוך הוא, ארחיק אותו ממנו, ולא יהיה לו עסק עמו ולא עם הבהמות ולא עם העופות, משום שהקדוש ברוך הוא הרים לאדם מכשול מלפניו אולי יתקיים בעולם.

אבר כשבא נח, שנקרא צדיק, מה כתוב בו? (בראשית ח) ויבן נח מזבח לה'. הרי פרשנו אותו המזבח שבו הקריב אדם הראשון. ומה הטעם ויבן? משום שרשעי העולם עשו בה פגם, בא נח והקריב אותו מזבח לבעלה. זהו שכתוב ויעל עלת במזבח, חסר. כשראה הקדוש ברוך הוא שנקרב אותו מזבח והקריב אותם בהמות טהורות, נתן לו רשות לאכל כל הבהמות, מה הטעם? משום שהוא החזיק באתו ברית עץ החיים וקרב אותו לעץ הדעת, ועשה יחוד כבראשונה, אלא שאחר כך התפתה שרצה לבדק את אותו החטא ולא לבדק בו, אפלו כך לא נצל ממנו והציב אותו כרם. בא ראה, אדם שעתיד להתפתות באילנות, לא נתן לא אילנות והרחיק אותם ממנו, שהרי לא הזכירם, אלא שעשה את עצמו חל, ונטע אותו כרם שנקרא בית ישראל. בתחלה נשלם בו וכסה עליו נצל (ונצל) בו. ומי היא בית ישראל? זו תבה שנקראת ארון הברית. ועכשו שרצה לבדק מה כתוב? (בראשית ט) וישת מן היין, כמו שנאמר ותקח מפריו. אחר כך ויתגל בתוך אהלה, גלה אותה פרצה כבראשונה בתוך משכנו לפני ולפנים. ואם לא אותו מזבח שהגן עליו משום שנדבק בו בתחלה, היה נתפס

מִידָּ. וְעַם כָּל זֶה, כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה אוֹתוֹ רַק לְבִדּוֹק, כְּפִתּוּחַ עֲלִיו הַתּוֹרָה וְלֹא פְרָסְמָה אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁפְרָסַם אֶת הָאָדָם, וְאוֹתוֹ מְזַבַּח כְּפָרָה עֲלָיו.

בֹּא רֵאֵה, מְזַבַּח שֶׁל בַּיִת עוֹלָמִים הָיָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אֲמָה, וְהָיָה רְמוּזָה בְּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, שֶׁהָרִי חֲכָמָה תַּחֲתוֹנָה נִקְרָאת. עֲלֵה אֲמָה נִכְנַס אֲמָה - זֶהוּ יְסוּד, כְּנִגּוּד [צדיק] צָדֵק שְׁלֹמְעֵלָה, שֶׁהָרִי כְּמוֹ שֵׁשׁ בָּהּ אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת וְכֻלָּם נִרְאִים בָּהּ, שֶׁהָרִי נִקְרָאת מֵרָאֵה.

עֲלֵה חֲמֵשׁ וְכִנְס אֲמָה - זֶהוּ סוֹבֵב, כְּנִגּוּד אוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנֹדֵבֵק בָּהּ, שֶׁהָיָה סוֹבֵבֵת אֶת אוֹתוֹ הַמְּזַבַּח. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שִׁיר ב) וַיִּמְנוֹ תַּחֲבַקְנִי, שֶׁהָרִי מִיְסוּד עַד אוֹתָהּ דְרָגָה חֲמֵשׁ דְרָגוֹת הֵן.

עֲלֵה שְׁלֹשׁ וְכִנְס אֲמָה - אֵלּוּ קְרָנוֹת, כְּנִגּוּד אוֹתָן שְׁלֹשׁ דְרָגוֹת שְׁרָאוּ לָהּ מֵהֵם הַתְּקַף הָעֲלִיּוֹן וְשִׁפְעוֹ, וּמִשׁוּם כִּף דָּוִד שְׁנִמְשַׁח בְּקֶרֶן, נִמְשְׁכָה מְלֻכוֹתוֹ, מִשׁוּם שֶׁהוּא בְּאוֹתָן קְרָנוֹת הַמְּזַבַּח, תְּקַף הַמְּזַבַּח הָעֲלִיּוֹן.

בֹּא רֵאֵה, אַרְבַּע קְרָנוֹת אֲמָה עַל אֲמָה יֵשׁ בַּמְּזַבַּח, מִשׁוּם שֶׁהָיָה כֶּסֶף דָּוִד, יוֹם הַרְבִּיעִי לְתֵת לָהּ שִׁפְעוֹ מֵאוֹתָן שְׁלֹשׁ אֲמוֹת לְאוֹתָן אַרְבַּע קְרָנוֹת. וּכְשֶׁהָיוּ מְקַרְיָבִים הַפְּהַנִּים מֵהַצֵּד שֶׁל חֶסֶד עוֹלַת הַתְּמִיד אֲצֵל הַמְּזַבַּח, הָיוּ מְקַרְיָבִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְזַבַּח (מְלֻכוֹת). וּכְשֶׁהָיוּ עוֹשִׂים מִתְּנוֹת מִדֵּם הָעוֹלָה, הָיוּ עוֹלִים וְהָיוּ הוֹלְכִים בְּאוֹתוֹ הַסוֹבֵב שֶׁהוּא הַדְּרָגָה שְׁלֵהֶם וְחָלַק אֲבִיהֶם, וְנוֹתְנִים שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע כְּנִגּוּד אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא עוֹלָה.

וְכִנְגּוּד שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ בְּכוֹר שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב

הָיָה נִתְפָּס מִידָּ. וְעַם כָּל דָּא כִּד לָא עֲבַד לִיָּה אֲלֵא לְמַבְדֵּק, כְּסִי עֲלֵיָה אוֹרִיִּיתָא וְלֹא פְרָסְמִיָה כְּמָה דְפְרָסַם לְאָדָם. וְהָהוּא מְדַבְּחָא הוּא כְּפָרָה עֲלָיָה.

תָּא חֲזִי, מְזַבַּח שֶׁל בַּיִת עוֹלָמִים הוּא תְּלָתִין וּתְרִין עַל תְּלָתִין וּתְרִין אֲמָה (וְהִיא) הִיא רְמִיזָא בְּתְרִין וּתְלָתִין נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה. דְּהָא חֲכָמָה תַּתְּאָה אַקְרִי, עֲלֵה אֲמָה וְכִנְס אֲמָה, זֶהוּ יְסוּד לְקַבֵּל (צְדִיק) צְדִיק דְלְעִילָא דְהָא כְּגוֹנוֹנָא דְכוּלְהוּ דְרָגִין אִית בָּהּ וְכוּלְהוּ אִתְחַזְיִין בָּהּ דְהָא מֵרָאֵה אַקְרִי.

עֲלֵה חֲמֵשׁ וְכִנְס אֲמָה, זֶהוּ סוֹבֵב לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְאִתְדַבֵּק בָּהּ דְאִיְהוּ סוֹבֵב לְהֵהוּא מְזַבַּח הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנוֹ תַּחֲבַקְנִי דְהָא מִיְסוּד עַד הֵהוּא דְרָגָא חֲמֵשׁ דְרָגִין אִינוּן.

עֲלֵה שְׁלֹשׁ וְכִנְס אֲמָה, אֵלּוּ קְרָנוֹת לְקַבֵּל אִינוּן תְּלָתָא דְרָגִין דְאִתְיִין לָהּ מְנִיִּיהוּ תְקִיפוֹ עֲלָאָה וְשִׁפְעוֹ. וּבְגִין כִּף דָּוִד שְׁנִמְשַׁח בְּקֶרֶן נִמְשְׁכָה מְלֻכוֹתוֹ בְּגִין דְאִיְהוּ בְּאִינוּן קְרָנוֹת הַמְּזַבַּח תְּקִיפוֹ דְמַדְבְּחָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, אַרְבַּע קְרָנוֹת, אֲמָה עַל אֲמָה אִית בֵּיהּ בַּמְּזַבַּח, בְּגִין דְאִיְהוּ כֶּסֶף דָּוִד יוֹם רְבִיעֵאִי לְתֵת לָהּ שִׁפְעוֹ מֵאִינוּן שְׁלֹשׁ אֲמוֹת לְאִינוּן אַרְבַּע קְרָנוֹת. וְכִד הוּוּ מְקַרְיָבִין כְּהָנִי מְסֻטְרָא דְחֶסֶד עֲלֵת הַתְּמִיד לְגַבִּי מְזַבַּח הוּוּ מְקַרְיָבִין לִיָּה הֵהוּא אִתְרָא דְאַקְרִי מְזַבַּח. וְכִד הוּוּ עֲבַדִּין מִתְּנוֹת מִדְּמָא דְעוֹלָה הוּוּ סְלָקִין וְהוּוּ אֲזִלִּין בְּהֵהוּא סוֹבֵב דְאִיְהוּ דְרָגָא דִּידְהוּ וְחוּלְקִיָּה דְאֲבוּהוּן דִּיהֲבִין שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע לְקַבֵּל הֵהוּא אִתְרָא דְאַקְרִי עוֹלָה.

וְלְקַבֵּל שְׁתֵּי מִתְּנוֹת דְהֵהוּא בּוֹכְרָא דְנֻטִּיל

וְכִנְגּוּד שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ בְּכוֹר שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב

אהלים, רחמים ודין, ולקח אותו צדיק שני חלקים שלו. זהו שכתוב (דברי הימים א-ה) נתנה בכרתו לבני יוסף, ושני חלקים של אביו, ולקחה הכל כל הזאת, וממלא אותו מקום שנקרא ים. זהו שכתוב (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים.

זה מזבח העולה היה אצלו. תשע אמות הללו כנגד תשע דרגות שיש עד הצדיק התשיעי של הכל, טוב ודאי, והיא כבגין אוצר, רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה. זהו שכתוב (בראשית א) ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. והמזבח העליון הזה הוא אשתו של אדם שלמעלה, ולכן נקרא מזבח העולה, כמו שנאמר (יהושע א) ארון הברית, וזו כנסת ישראל, ונקראת מזבח. מה הטעם נקראת כך? משום שפאשר בני העולם אין מעשיהם כשרים, היא זוכחת אותם. זהו שכתוב (ויקרא כו) והכיתי אתכם אף [גם] אני, שהרי כל פלי הקרב של המלך נמסרו בידה. זהו שכתוב (שיר א) הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה. ולכן הקדוש ברוך הוא נתן לישראל תורה שלמה לזכות בה לחיי עולם ולהנצל מדין אותו המזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב אליה.

ואם תאמר, הרי ראינו שמשנה קרב אליה שבעה ימים בהתחלה - בא ראה, כתוב (שיר א) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. הפסוק הזה נאמר על כנסת ישראל, כשהיא שורה בארץ הקדושה בכל אותם שבעה ימים כלם בשלמות. זהו שכתוב (ויקרא ח) שבעת ימים ימלא את ידכם, ולכן נקראים

תרין חולקין הדא הוא דכתיב (בראשית כה) ויעקב איש תם יושב אהלים רחמי ודינא ונסיב ההוא צדיק תרין חולקין ידיה הדא הוא דכתיב (דברי הימים א ה) נתנה בכרתו לבני יוסף ותרין חולקין דאבוי ונסיב פלא האי כ"ל ואמלי לההוא אתרא דאקרי ים. הדא הוא דכתיב, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים.

האי מזבח העולה הוה גביה, הא (האי) תשע אמות לקבל תשעה דרגין דאיפא עד צדיק תשיעאה דכולא טוב ודאי. ואיהו כבגין אוצר רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה הדא הוא דכתיב ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. והאי מזבח עלאה היא אשתו דאדם דלעילא ובגין כך אקרי מזבח העולה כמה דאת אמר (יהושע ג) ארון הברית ודא כנסת ישראל ואקרי מזבח מאי טעמא אקרי הכי בגין דכד בני עלמא לא מכשרן עובדיהו איהי דבחא לון הדא הוא דכתיב (ויקרא כ"ו) והכתי אתכם אף אני. דהא כל מאני קרבא דמלפא בידיה אתמסרו הדא הוא דכתיב (שיר השירים ג) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה. ובגין כך אורייתא שלימתא קדשא בריהו הוא יתבה לון לישראל למזבי בה לחיי עלמא לאשתזבא מדינוי דההוא מזבח. מה דלית רשו לגברא אחרא לקרבא לגבה.

וכי תימא הא תמינא משה קריב לגבה שבעה יומין בקדמיתא, תא חזי כתיב (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. האי קרא על כנסת ישראל אתמר פד איהי שרייא בארעא קדישא בכל אינון שבעה יומין פלהו בשלימו הדא הוא דכתיב (ויקרא ח) שבעת ימים ימלא את ידכם

שבעת ימי המלוואים דוקא. ומשה שהוא לוי, מצד זה הוא קרב בתחלה למזבח הזה. זהו שכתוב שמאלו תחת לראשי. מה זה ראשי? אלא בראש, כשנדבקת מזבח זהו באותה עולה, שמאלו היא נקראת בתחלה. ועם כל זה העירו החברים, בחלוק לכן שאין בו אמרא שמש, זהו שכתוב (בראשית) מחשף הלכן אשר על המקלות. משום שאף על גב שהוא מצד הדין, התלבש בחסד וקרב אליה, והעיר חסד עליון בעולם.

ומה הקריב? פר בראש תמיד של שחר עולה ודאי, ואחר כך הקריב פר חטאת, לתת שלום בין אותו פר חטאת ואהרן שחטא לה כשעשה עגל, וזו כנסת ישראל, והחטאת היא כנגדה. וזה פר כהן משיח כשהוא חטא אל המזבח, מה שאין באיש אחר, אלא נקבה לחטאת, ואחר כך מקריב עולה אליה. פינן שהקריב עולה למזבח הזה, אז מלוואים היא. מלוואים למעלה מלוואים למטה. וכל העולמות בשמחה, שהרי הגביה התחברה עם בעלה, ואז מקריב לאותו מזבח את איל המלאים.

ונתן מאותו דם על תנוף און אהרן כדי שתהיה רפה לשמע ברפות, ולא בקשי. ויקבל דברי תורה, שלא להפריד בין תורה שבעל פה מתורה שבכתב, ולהשלים כל העולמות, וכן לבניו. וצוה אותם שישבו באותו השער של אותו האהל, לשמר אותו מקום שלא יקרב ערל וטמא, וישתלמו כל שבעת הימים העליונים, ויעלו באותה דרגת החסד שהיא שביעי ממטה

ובגין כך אקרוין שבעת ימי המלוואים דייקא. ומשה דאיהו לוי מסטרא דא קריב בקדמיתא לגבי האי מזבח. הדא הוא דכתיב שמאלו תחת לראשי מאי ראשי אלא ברישא כד אתדבקת האי מזבח בההוא עולה שמאלו אתקרי בקדמיתא, ועם כל דא אתערו חבריאי בחלוק לכן שאין בו אימרא שמש. הדא הוא דכתיב, (בראשית ל) מחשוף הלכן אשר על המקלות. בגין דאף על גב דאיהו מסטרא דדינא אתלבש בחס"ד וקריב לגבה ואתער חס"ד עלאה בעלמא.

ומאי קריב פר ברישא תמיד של שחר עולה ודאי. ולבתר קריב פר חטאת למיהב שלמא בין ההוא פר חטאת ואהרן דחב לגבה כד עבד עגלא (כ"א עולה) ודא כנסת ישראל והחטאת לקבלה איהו. ודא פר כהן משיח כד איהו חב לגבי מזבח מה דלא אית בגבר אתרא אלא נוקבתא לחטאת ולבתר קריב עולה לגבה. פינן דאתקריב עולה לגבי האי מזבח כדין מלוואים הוא. מלוואים לעילא מלוואים לתתא וכלהו עלמין בחדוה, דהא מטרוניתא אתחברת בבעלה וכדין קריב לגבי ההוא מזבח איל המלוואים.

ויהיב מההוא דמא על תנוף אודנא דאהרן בגין דתהוי רכיכא למשמע ברכיכו ולא בקשיו. ויקבל מלי דאורייתא דלא לאפרדא תורה שבעל פה מתורה שבכתב ולא שלמא עלמין פלהו וכן לבנוי. ופקיד לון דיתבון בההוא תרעא דההוא אהל למיטר ההוא אתרא דלא יתקרב ערל וטמא וישתלמו (בלהו) פלהון שבעה יומין עלאין ויסתלקון בההוא דרגא דחס"ד דאיהו מתתא לעילא שביעאה דהא אינון בקדמיתא

למעלה, שהרי הם בתחלה נדבקו באותו פתח אהל מועד, ואחר כך התעלו למעלה. ואחר כך מה כתוב? וימינו תחבקני. זהו שפתוב (ויקרא ט) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן, וצוה אותו לקחת אותו עגל שחטא בו ויקריבו לאותו מזבח, והוא היה מתביש להקריב אליה, שפחד משלהבותיה.

אמר לו משה (שם), קרב אל המזבח ועשה את חטאתך - בתחלה, ותן מאותו דם על אותם קרנות, משום שחטא בתחלה אצלם ומנע מהם ברכות, ואחר כך (שם) ואת הדם יצק אל יסוד המזבח, לצקת בה אותו יסוד. מה זה יצק? כמו שנאמר (מלכים א' י) ויעש את היסוד מוצק.

ואחר כך הקריב לאותו מזבח אותה עולה, ועשה בתחלה ראש, ואחר כך רגל, ואחר הקריב על ישראל שעיר עזים, שהרי מאותו הצד של צד הרע נדבקו בעבודה זרה. ואחר כך עגל וכבש לעולה. בא ראה, בהתחלה עגל לחטאת. פיון שהקריב אותו בשלמות אל אמו, אחר כך הקריב אותו לאביו. זהו שפתוב לעלה. אחר כך, שור ואיל לשלמים, שהנה שלום בכל העולמות. ושור זה של צד השמאל.

ואירזו של יצחק לא עושים דין אלא לשלמים, שלום למעלה שלום למטה, אז הקדוש ברוך הוא פתח עליהם, (תהלים קל"ג) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים - ימין ושמאל, משה ואהרן. גם - להכליל את כנסת ישראל. יחד - צדיק, הכל ביהוד שלם [משלם]. ואז מה כתוב? כשמן הטוב על

אתדבקו בה הוא פתח אהל מועד ולבותר אסתלקו לעילא. ולבותר מה כתיב וימינו תחבקני הך הוא דכתיב (ויקרא ט) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ופקיד ליה למיסב ההוא עגל דחב ביה ויקרביניה לגביה ההוא מזבח ואיהו הוה פסיוף לקרבא לגביה דדחיל משלהובוי.

אמר ליה משה (שם) קרב אל המזבח ועשה את חטאתך בקדמיתא והב מההוא דמא באינון קרנות בגין דחב בקדמיתא לגבייהו ומנע מנהון ברכאן ולבותר (שם) ואת הדם יצק אל יסוד המזבח לאצקא בה ההוא יסוד. מאי יצק כמה דאת אמר (מלכים א' י) ויעש את היסוד מוצק.

ולבותר קריב לההוא מזבח ההוא עולה ועבד בקדמיתא ראש ולבותר רגל. ולבותר על ישראל קריב שעיר עזים דהא מההוא סטרא דיצור הרע אתדבקו בעבודה זרה ולבותר עגל וכבש לעולה. תא חזי בקדמיתא עגל לחטאת פיון דקריב ליה בשלימו לגביה אמיה לבותר קריב ליה לגבי אבוי. הך הוא דכתיב לעולה, ולבותר שור ואיל לשלמים דהא שלמא בכלהו עלמין והאי שור דסטרא דשמאלא.

ואירזו דיצחק לא עבדין דינא אלא לשלמים שלמא לעילא שלמא לתתא וכדין קדשא בריך הוא פתח עלייהו (תהלים קל"ג) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים ימינא ושמאלא משה ואהרן. גם לאכללא לכנסת ישראל יחד. צדי"ק פלא ביהודא (שלימא) שלימתא כדין מה כתיב בשמן הטוב על הראש יורד על הזקן פיון דאתחברו דכר ונוקבא שלים בגין כך בשמן

הטוב על הראש בקדמיתא עתיקא דכולא רישא דכל רישין.

יורד על הזקן דא חס"ד וגבורה ותפארת דכולהו אקרון זקן. (בראשית כ"ד) ואברהם זקן. (שם כ"ו) ויהי כי זקן יצחק. (שם מ"ח) ועיני ישראל כבדו מזקן. על פי מדותיו. דא צדיק ואיהי פי מדותיו. ולבתר כטל חרמון שיוורד על הררי ציון. אלין שבע הרים דאקרון הררי ציון. פי שם צוה יי את הברכה. פיון דאתחברו. חיים עד העולם דא עץ חיים בהווא עולם. וכל דא בגין הנהו קרפנין דמתערין טיבו לעילא ותתא.

ולבתר הכי כהני דמסטרא דחס"ד קרבין לגביה דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא. ונכסין נכסת קודשין בצפונא דמזבח, בגין דבסטור צפונא דאית בה, פד קריב גבורה לגבה עבדא אינון נוקמין, בגין פך עבדין כהני שלמא בעלמא דלא יתוקד עלמא בשלהובוי דמזבח. וכדין חיים נחתין לעלמא הדא הוא דכתיב (מלאכי ב') בריתי היתה אתו החיים והשלום. מאי טעמא חיים בגין דהוא עבד שלום.

וכהני עבדין שלום בקרבנא מאי קרבנא לכן ואדום. חלב ודם. חלב לקבל ההוא דרגא שופרא דכולא. חלב הארץ מתרגמין שופרא דארעא. דם לקבל ההוא דרגא דאקרי נפש דכתיב (ירמיה נ"א) נשבע יי צבאות בנפשו (עמוס ו' נשבע יי בנפשו). ובר נש פד קריב האי דמא כאילו מקריב נפשיה הדא הוא דכתיב (ויקרא י"ז) כי הדם הוא בנפש יכפר.

ובגין פך אזהר לון אורייתא, מאן דייכול ונפשו. זהו שכתוב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר ומשום פך הזהירה אותם התורה, מי שיאכל מאתו חלב ודם שממנו מקריבים למזבח, יכלה

הראש יורד על הזקן. פיון שהתחברו זכר ונקבה שלם, משום פך פשמן הטוב על הראש, בהתחלה העתיק של הכל, ראש כל הראשים.

יורד על הזקן - זה חסד וגבורה ותפארת, שכלם נקראו זקן. (בראשית כד) ואברהם זקן. (שם כו) ויהי כי זקן יצחק (גבורה). (שם מח) ועיני ישראל (תפארת) כבדו מזקן. על פי מדותיו - זה צדיק, והוא פי מדותיו. ואחר פך, כטל חרמון שירד על הררי ציון - אלו שבעה הרים שנקראו הררי ציון. פי שם צוה ה' את הברכה - פיון שהתחברו. חיים עד העולם - זה עץ חיים באותו עולם. וכל זה משום אותם קרבנות שמעוררים טוב למעלה ולמטה.

ואחר פך הכהנים שמצד החס"ד קרבים לאותו מזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב, ונשחטים שחיטת הקדשים בצפון המזבח, משום שבצד צפון שיש בה כשקרב גבורה אליה, עושה את אותן נקמות, משום פך עושים הכהנים שלום בעולם, שלא ישרף העולם בשלהבות המזבח, ואז יורדים חיים לעולם. זהו שכתוב (מלאכי ב') בריתי היתה אתו החיים והשלום. מה הטעם חיים? משום שהוא עושה שלום.

וכהנים עושים שלום בקרבן. מהו הקרבן? לכן ואדם, חלב ודם. חלב כנגד אותה דרגה של יפי של הכל. חלב הארץ תרגומו יפי הארץ. ודם כנגד אותה הדרגה שנקראת נפש, שכתוב (ירמיה נא) נשבע ה' צבאות בנפשו (עמוס ו) נשבע ה' בנפשו. וכן אדם, כשמקריב דם זה, כאלו מקריב נפשו. זהו שכתוב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר. ומשום פך הזהירה אותם התורה, מי שיאכל מאתו חלב ודם שממנו מקריבים למזבח, יכלה

מהמזבזבס ההוא. זהו שכתוב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. מה הטעם? משום שהיה לו להקריב את אותו חלב על המזבזבס, ואותו דם ביסוד, להכליל מדת יום בלילה ומדת לילה ביום.

ובעורת התמיד שהיא פללות של הפל, לכפר על כל ישראל על עשה ועל לא תעשה הנפק לעשה. מה הטעם? משום שהאניה (מקום) הזו דרגה של עולה עשה היא, ועושים לה מתנות להכליל לאותו מקום שנקרא כל ולישראל.

ולאיה מקום נותנים אותן מתנות? אחת בקרן מזרחית צפונית לעורר המזרח, שהוא רחמים. ולעורר הצפון בשמחה אליו של המזבזבס ההוא, ואחר כף בקרן מערבית דרומית, להכליל אותו מזבזבס שנקרא מערב בדרום שהוא חסד, ולכן הפל מתנה אחת. זהו שכתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו - של מזרח שהוא צפון. תחת לראשי - בתחלה. ואחר כף וימינו תחבקני - שהוא חסד.

דבר אחר, מה הטעם שלא נותנים מתנה בקרן דרומית מזרחית, צפונית מערבית? שהרי אותה קרן דרומית מזרחית היא בתחלה, כשעולים הכהנים באותו כבש, שבדרום הצד והחלק שלהם שהוא חסד. ואמרים, כל פנות שאתה פונה, אינו אלא דרך ימין למזבזבס, כדי לחבר צד המזרח לאותו מזבזבס, והיה לו לפנה לתת מתנה בתחלה באותה קרן דרומית מזרחית, שהרי הוא ראשון לאותן דרגות, ולא עוד, אלא שהתעורר אליה חסד בתחלה. הרי העירו החברים ואמרו, משום שכתוב (ויקרא ד) אל יסוד מזבזבס העלה - מן

מההוא חלב ודם דמקרבין מניה למדבזבזבס ישתצי מההוא מדבזבזבס, האי דכתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. מאי טעמא בגין דהיה ליה למקרבניה לההוא חלב על מדבזבזבס וההוא דם ביסוד לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום.

ובעורת התמיד דאיהי כללא דכולא לכפרא על כל ישראל על עשה ועל לא תעשה הנפק לעשה. מאי טעמא בגין דהא ארפא (ס"ת אתרא) דרגא דעולה עשה איהו. ועבדין ליה מתנות לאכללא לההוא אתרא דאקרי כ"ל ולישראל.

ולאן אתרא יתבין אינון מתנות. חדא בקרן מזרחית צפונית לאתערא מזרח דאיהו רחמי ולא אתערא צפון בתדונה לגביה דההוא מזבזבס. ולבתר בקרן מערבית דרומית לאכללא ההוא מזבזבס דאקרי מערב בדרום דאיהו חס"ד. ובגין כן פלא חדא מתנה חדא הוא דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו דמזרח דאיהו צפון תחת לראשי בקדמיתא. והדר וימינו תחבקני דאיהו חס"ד.

דבר אחר מאי טעמא דלא יתבין מתנה בקרן דרומית מזרחית, צפונית מערבית. דהא ההוא קרן דרומית מזרחית איהו בקדמיתא כד סלקין פהניא בההוא כבש דבדרום סטרא וחולקא דידהו דאיהו חס"ד. ואמרינן כל פניות שאתה פונה איהו אלא דרך ימין למזבזבס בגין לחברן סטרא דמזרח בההוא מזבזבס והיה ליה לכהנא למיהב מתנה בקדמיתא בההוא קרן דרומית מזרחית דהאי איהו קדמאה לאינון דרגין ולא עוד אלא דאתער לגבה חס"ד בקדמיתא. הא אתערו חבריאי

יסוד למזבחה של עולם [ס"א עלה].
 פלומר, קרב יסוד שהוא צדיק
 אצלה. וקרן דרומית מזרחית לא
 היה לה יסוד.

בא ראה, כתוב ביהודה (בראשית לו)
 לכו ונמכרנו לישמעאלים. ובגלל
 שהוא חטא אל אותו היסוד
 והפרידו מאותה ארץ עליונה ונתן
 עצה למכר אותו, משום כך באותו
 חלק שלו לא היה לו יסוד. וכך
 שנינו, מה היה חלקו של יהודה?
 הר הבית ולשכות ועזרות. ומה
 היה בחלקו של בנימין, שהוא
 צדיק למטה? אולם והיכל ובית
 קדש הקדשים. ורצועה יוצאת
 מחלקו של יהודה שהיא כלפי
 מזרח, שהרי גם דגלו היה ממזרח,
 ונכנסה לחלקו של בנימין, ועליה
 נבנה המזבח, שהרי המזבח חלקו
 של יהודה היה, כפי שבארנו
 (בראשית כט) ותעמד מלדת, שעמד
 הפסא על צמודיו, והוא תומך
 הרביעי (מלכות), כנגד כנסת ישראל
 שהיא רביעית, וכתוב בה (תהלים
 קיח) אבן מאסו הבונים היתה
 לראש פנה.

ודוד, בנו אחז באותו מזבח, כמו
 שבארנו בסוד האמונה, ובנימין
 הצדיק מצטער עליו לקרב אותה
 אליו. זהו שכתוב (דברים לג) חופף
 עליו כל היום. משום כך זכה
 בנימין הצדיק למטה, ונעשה
 מארח לגבורה, זהו שכתוב ובין
 כתפיו שכן, שהוא חלקו במערב,
 ועכשו שכינה בין שני צדיקים.
 צדיק למעלה - יוסף הצדיק,
 למטה - בנימין. זהו בעל הגבירה,
 וזה המארח. לכן כתוב (תהלים
 קיג) מושיבי עקרת הבית, זה
 עולם שמתכלה [ס"א שמתכלה], זו
 שכינה תחתונה שהיא עקרת
 הבית. עקר העולם הזה רחל בין

ואמרי' בגין דכתיב (ויקרא ד') אל יסוד מזבח
 העולה מן יסוד למזבח של עולם (ס"א עלה)
 פלומר קרב יסוד דאיהו צדיק לגבה, וקרן
 דרומית מזרחית לא היה לה יסוד.

תא חזי, כתיב ביה ביהודה (בראשית ל"ז) לכו
 ונמכרנו לישמעאלים. ובגין דאיהו חב
 לגבי ההוא יסוד ואפרשיה מההוא ארץ
 עלאה ויהב עצה למזבן יתיה. בגין כך
 בההוא חולקא דידיה לא הוה ליה יסוד.
 והכי תנינן מה הוה חולקיה דיהודה הר
 הבית ולשכיו בעזרות. ומה היה חולקיה
 דבנימין דאיהו צדיק לתתא אולם והיכל
 ובית קדש הקדשים ורצועה נפקא מחולקיה
 דיהודה דאיהו כלפי מזרח דהא דגלו נמי
 ממזרח הוה ונכנסה בחולקיה דבנימין.
 ועלה אתבני מדבחה דהא מדבחה חולקיה
 דיהודה הוה כדאוקימנא (בראשית ל') ותעמד
 מלדת דקיימא כורסייא על סמכוהי והוא
 סמכא רביעאה לקבל כנסת ישראל דאיהו
 רביעאה וכתוב בה (תהלים קי"ח) אבן מאסו
 הבונים היתה לראש פנה.

ודוד בריה אחיד ביה בההוא מזבח
 כדאוקימנא ברזא דמהימנותא ובנימין
 הצדיק מצטער עליה לקרבא יתה לגביה,
 הדא הוא דכתיב (דברים לג) חופף עליו כל
 היום. בגין כך זכה בנימין הצדיק לתתא
 ונעשה אושפיזא לגבור"ה הדא הוא דכתיב
 (דברים לג) ובין כתפיו שכן דאיהו חולקיה
 במערב והשתא שכינתא בין תרין צדיקים.
 צדיק לעילא יוסף הצדיק. לתתא בנימין.
 האי בעלה דמטרוניתא והאי אושפיזא. בגין
 כך כתיב (תהלים קי"ג) מושיבי עקרת הבית דא
 עלמא דאתפליא (ס"א דאתפליא) דא שכינתא תתאה דאיהו עקרת הבית.

עיקרא דהאי עלמא רחל בין תרין צדיקים לעילא ותתא.

בגין כך אתקרי בי מקדשא בית עולמים. מזבח של בית עולמים הוה באחסנתיה דבנימין. אבל פד שרייא שכינתא באחסנתיה דיוסף בשילה לא קארי לה בית עולמים דהא עולם הו"ד לעילא ותתא אם הבנים שמחה דא שכינתא בגין כך הללויה.

תא חזי, כד אזדבן ההוא צדיק למצרים בגימין אחוהי הוה צדיק לתתא ונטל אתריה דלא לאתפגמא ולאינון עשרה בגין דהווי ליה קרא לון על שמייה דההוא צדיק פדאוקמוה חברייא בלע על שם שנבלע בין האומות בגין כך תנינן היסוד היה מהלך על פני כל המערב ועל פני כל הצפון אוכל במזרח חצי אמה ובדרום חצי אמה בגין דחולקיה דבנימין הוה מערב בגין כך אית ליה יסוד דהא הוא שליט הוה לגבי ההוא צדיק יסוד עולם אבל בחולקיה דיהודה דאיהו מזרח לא הוה ליה יסוד דהא איהו ארחקיה מניה דיהב עצה למזבניה למצרים. תא חזי, סדרא דדגלים הרי הוא סחרני ההוא מדבחא דעולה דאקרי משפנא. יהודה ודסמיכין ליה במזרח. ומאן סמיכין יששכר דאגין עליה בחילא דאורייתא. ולבתר זבלון דסמיה ליששכר דיהב לון מלאי וחילא לאתעסקא באורייתא. אפרים ומנשה ובנימין למערב. ראובן ודסמיכין ליה בדרום דן ודסמיכין ליה בצפון.

ותא חזי כתיב ביה ביהוה צדיק (בראשית ל"ז) והוא נער את בני בלהה וכתוב בבני לאה וישנאו אותו בגין כך תנינן האי יסוד היה מהלך על פני כל המערב דהא

שני צדיקים למעלה ולמטה. לכן נקרא בית המקדש בית עולמים. המזבח של בית עולמים היה בירשתו של בנימין, אבל כששרתה שכניה בירשתו של יוסף בשילה, לא קורא לה בית עולמים, שהרי עולם הוד הוא למעלה ולמטה. אם הבנים שמחה - זו שכניה, ולכן הללויה.

בא ראה, כשנמכר אותו צדיק למצרים, בנימין אחיו היה צדיק למטה, ונטל מקומו שלא להפגם, ולאיתם עשרה בנים שהיו לו קרא להם על שמו של אותו צדיק, כמו שפרשו החברים. בלע - על שם שנבלע בין האמות. לכן שנינו, היסוד היה מהלך על פני כל המערב ועל פני כל הצפון, אוכל במזרח חצי אמה ובדרום חצי אמה, משום שחלקו של בנימין היה במערב, לכן יש לו יסוד, שהרי הוא היה שליט אל אותו צדיק יסוד עולם, אבל בחלק של יהודה שהוא מזרח, לא היה לו יסוד, שהרי הוא הרחיקו ממנו, שנתן עצה למכרו למצרים.

בא ראה, סדר הדגלים הרי הוא סביב אותו מזבח העולה שנקרא משכן. יהודה והסמוכים לו במזרח. ומי הסמוכים? יששכר שמגן עליו בכח התורה. ואחר כך זבלון שסמוך ליששכר, שנתן להם מלאי וכח להתעסק בתורה. אפרים ומנשה ובנימין למערב. ראובן והסמוכים לו בדרום. דן ויששכר לו בצפון.

ובא וראה, כתוב באותו צדיק (בראשית לו) והוא נער את בני בלהה, וכתוב בבני לאה וישנאו אתו. לכן שנינו, היסוד היה מהלך על פני כל המערב, שהרי חלק אחיו ששמר אותו מקום ושל בניו היה.

יסוד היה מהלך על פני כל המערב דהא חולקיה דאחוי דנטר ההוא

וְעַל פְּנֵי כָּל הַצִּפּוֹן, מִשּׁוֹם שְׂאֵלוֹ שֶׁהָיוּ שְׂרוּיִים בַּצִּפּוֹן לֹא הָיוּ שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ. אוֹכֵל בַּמִּזְרַח חֲצִי אִמָּה, מִשּׁוֹם שֶׁיְהוּדָה עָשָׂה חֲצִי הַצִּלָּה. אָמַר (שם) מָה בָּצַע, וְלֹא הַשְּׂאִיר [אוֹתָם] לְהַרְגַּ אֹתוֹ. וּבְדָרוֹם חֲצִי אִמָּה, מִשּׁוֹם שֶׁרְאוּבֵן אָמַר לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם. וְגַם גֹּד שֶׁהָיָה חוֹנָה שָׁם, לֹא הָיָה שׁוֹנֵא אוֹתוֹ.

בֹּא רְאֵה בְּמָה עֲקָמִים הֵם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא רוֹצִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּדַרְכֵי הַחַיִּים שֶׁהוֹרִישׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנָיו, וְהַזְהִיר אוֹתָם עֲלֵיהֶם וְאָמַר (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, שְׂאִין לָךְ רִשׁוֹת לְהַפְרִיד יוֹם מִלַּיְלָה. וְלִכְן יְהוּדָה, אֵף עַל פִּי שֶׁחִלְקוֹ וְגוּרְלוֹ הָיָה מַעֲרָב, שֶׁהוּא לַיְלָה, כִּשְׁהָיָה שׁוֹרָה סָבִיב אוֹתוֹ הַמִּשְׁכָּן, נִדְבַק בַּמִּזְרַח שֶׁהוּא יוֹם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָמַז לוֹ וְאָמַר לוֹ (דברים ל) וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים. שֶׁלֹּא לְהַפְרִיד יוֹם מִלַּיְלָה. וּמִי שֶׁמִּפְרִיד אוֹתָם גּוֹרֵם לְמוֹת, וּבְאוֹתוֹ חֲטָא מֵתוֹ בְּנָיו, מִשּׁוֹם שֶׁהִשְׁחִיתוּ דְרָכָם וְלֹא חִבְרוּ יוֹם עִם לַיְלָה, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדְּלוּ כְּרְאוּיָ לְחַבֵּר לְבָן עִם אָדָם כְּדֵי לְכַפֵּר אוֹתוֹ חֲטָא שְׁלוֹ, שֶׁהַפְרִידִם בְּתַחֲלָה.

כְּשֶׁמִּכַּר אֶת אוֹתוֹ צָדִיק שְׁנִקְרָא יוֹם, שֶׁהַפְרִידוֹ מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת לַיְלָה. רָמַז לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקָרֵב מִזְרַח בְּמַעֲרָב, וְאָמַר לוֹ, (במדבר ב) וְהַחֲנִים קִדְמָה מִזְרָחָה דְגֹל מַחֲנֵה יְהוּדָה, לְקָרֵב מִזְרַח לְמַעֲרָב לְתַת לוֹ שְׁפַע בְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימִן, אֵף עַל גֵּב שֶׁבְּנֵימִן הָיָה נִדְבַק בַּמִּזְרַח, רָמַז לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַנּוּת בְּמַעֲרָב לְקָרֵב כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְצַדִּיק הַכֹּל בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (יהושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי

אֶתְרָא וְדִבְנוּי הָוָה. וְעַל פְּנֵי כָּל הַצִּפּוֹן בְּגִין דְּהִנְהוּ דְהָיוּ שְׂרָאָן בַּצִּפּוֹן לֹא הָיוּ שְׁנֹאִין לֵיהּ. אוֹכֵל בַּמִּזְרַח חֲצִי אִמָּה. בְּגִין דְּעָבַד יְהוּדָה פְּלָגוּ הַצִּלָּה וְאָמַר מָה בָּצַע וְלֹא שְׂבָק (ל"ז) לְמַקְטָלֵיהּ. וּבְדָרוֹם חֲצִי אִמָּה בְּגִין דְּרְאוּבֵן אָמַר (בראשית ל"ו) לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם וְגֹד נְמִי דְהָוָה שְׂרִי תַמָּן לֹא הָוָה סְנִי לֵיהּ.

תָּא חֲזִי, כְּמָה עֲקִימִין אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׂא דְלָא בְּעָאן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאַרְחָא דְחַיִּי דְאוּרִית לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנוּי וְאַזְהַר לֹון עֲלָה וְאָמַר (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה דְלִית לָךְ רִשׁוֹ לְאִפְרָשָׁא יוֹם מִלַּיְלָה. וּבְגִין כֵּן יְהוּדָה אֵף עַל גֵּב דְּחוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה הָוָה מַעֲרָב דְּאִיהוּ לַיְלָה כַּד הָוָה שְׂאִרֵי סַחְרֵיָּה הָוּא מִשְׁכְּנָא אֶתְדַבַּק בַּמִּזְרַח דְּאִיהוּ יוֹם וְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמַז לֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ (דברים ל) וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים דְלֹא לְאִפְרָשָׁא יוֹם מִלַּיְלָה וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לֹון גְּרִים מוֹתָא. וּבִהְיוֹא חוּבָה מִיתוּ בְּנוּי בְּגִין דְּחִבְלוּ אוּרְחִיהוֹן וְלֹא דְבִיקוּ יוֹם בְּלַיְלָה בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתַּדְּלוּ כְּדָקָא חֲזִי לְחַבְרָא חוּרָא בְּסַמְקָא בְּגִין לְכַפֵּרָא הָהוּא חוּבָה דִּילֵיהּ דְּאִפְרִישׁ לֹון בְּקַדְמִיתָא.

כַּד זָבִין לְהָהוּא צָדִיק דְּאִקְרִי יוֹם דְּאִפְרָשִׁיָּה מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִקְרִי לַיְלָה. וְרָמַז לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקָרֵב מִזְרַח בְּמַעֲרָב וְאָמַר לֵיהּ (במדבר ב) וְהַחֲנִים קִדְמָה מִזְרָחָה דְגֹל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְקָרֵב מִזְרַח לְמַעֲרָב לְמִיָּהֵב לֵיהּ שְׁפַע בְּרָכָאן מִלְּעִילָא.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימִן אֵף עַל גֵּב דְּבְנֵימִן הָוָה מִתְדַבַּק בַּמִּזְרַח, רָמַז לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׂרֵי בְּמַעֲרָב לְקָרֵב מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי צָדִיק כִּלְא בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יהושע י"ד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יִי וְצַדִּיקִים

ה' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם. וְיִרְאוּבֶן שְׁנֵדֶבֶק בְּצַד הַחֶסֶד, יִחְנֶה בְּדָרוֹם. וְדָן, כְּדִי לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֶטָּא הַעֲגָל שֶׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵי, וְהוּא מַצֵּד הַצֶּפֶן, יִחְנֶה בַצֶּפֶן לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֶטָּא.

מִשּׁוֹם כֶּף כְּתוּב בֵּינִים שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה עֲשָׂרָה עַל עֲשָׂרָה, (מלכים א-א) וְחֹוט שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה יְסוּב. הַכֵּל בְּסוּד הַחֶכְמָה. כְּתוּב בּוֹ (שם) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשֶׁה פָּנִים צְפוּנָה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים יָמָה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים מְזֻרְחָה וְהֵימָּה מְלֻמְעָלָה. אוֹתוֹ יָם שֶׁל חֶכְמָה נִתְקַן בְּהֵם. בֹּא רֵאֵה, כִּשְׁהֵיוּ עוֹשִׂים הַכֹּהֲנִים אֶת אוֹתָהּ חֶטָּאת, לְכַפֵּר עַל עֲבֻרוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה זֶה הָיָה, שֵׁישׁ בְּהֵם כֶּרֶת. וְעוֹלָה בָּאָה עַל מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה מִצְוֹת עֲשֵׂה, וּמֵאוֹתוֹ צַד בָּאָה הַעוֹלָה שֶׁהִיא זָכָר, וְכְתוּב (שְׁמוֹת ב) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת - מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְלֹכֵן אָנוּ מְקַרְיָבִים בְּשַׁבָּת שְׁנֵי כִכְשִׁים, שֶׁל מוֹסַף עוֹלָה, מִשּׁוֹם שְׁבֻאוֹתוֹ שֶׁל הַיָּמִין נִתּוֹסַף לְאוֹתוֹ צַדִּיק אֹר מֵהַעֲתִיק הַקְּדוּשׁ.

בְּשֵׁנֵדֶבֶק עִם פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא שְׁמוֹר, לֹא תַעֲשֶׂה. מִשּׁוֹם כֶּף יֵשׁ בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֵׁישׁ בּוֹ כֶּרֶת, שֶׁהָרִי מִי שֶׁעוֹשֶׂה פָּגַם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִפְּרִיד אֶת הַזִּוּוּג שֶׁלָּהֶם, נִכְרַתֶּת מִשֵּׁם נִפְשׁוֹ, וּמֵיִהוּ? מִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים שֶׁל חַל בְּשַׁבָּת, בְּקִדְשׁ שְׁנֵדֶבֶק בְּשַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹן, וְכֵל הַעוֹלָמוֹת בְּחֻדוֹהַ בְּאוֹרָה. אֲבָל מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה אֵלָּא בְּשִׁגְגָה, מְקַרְיָב חֶטָּאת פְּנֵגֵד אוֹתָהּ דְּרַגְתַּ מְזַבְּח.

וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ בְּהַתְחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה אָנוּ מְקַרְיָבִים (במדבר כח) פָּרִים בְּנֵי בְּקָר שְׁנַיִם, שֶׁהָרִי מַצֵּד שֶׁל פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה בְּאוּ,

יִלְכוּ בָם. וְיִרְאוּבֶן דְּאֲתַדְבֵּק בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד יִשְׂרֵי בְּדָרוּמָא. וְדָן בְּגִין לְכַפֵּרָא הֵהוּא חוּבָא דְּעֵגְלָא דִּיקְבְּלוֹן בְּנֵי וְאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּצֶפֶן אֵי שְׂרֵי לְצֶפֶן אֵי לְכַפֵּרָא הֵהוּא חוּבָה.

בְּגִין כֶּף כְּתוּב בֵּינִים שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה עֲשָׂרָה עַל עֲשָׂרָה (מלכים א' ו') וְקוֹ שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה יְסוּב. כֵּלָּא בְּרִזָּא דְּחֶכְמָתָא. כְּתוּב בֵּיהַ עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשֶׁה פָּנִים צְפוּנָה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים יָמָה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים מְזֻרְחָה וְהֵימָּה מְלֻמְעָלָה הֵהוּא יָמָא דְּחֶכְמָתָא אֲתַתְקַן בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, כַּד הוּוּ עֲבָדִין פְּהֵנִיא הֵהוּא חֶטָּאת לְכַפֵּרָה חוּבִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה הָיָה דְּאִית בְּהוּ כֶּרֶת. וְעוֹלָה לְכַפֵּרָה עַל מָאן דְּלֹא עֲבִיד מִצְוֹת עֲשֵׂה אֲתִי וּמֵהֵהוּא סִטְרָא אֲתִי עוֹלָה דְּאִיהוּ זָכָר. וְכְתוּב (שְׁמוֹת כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת מִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְגִין כֶּף אָנוּ מְקַרְיָבִין בְּשַׁבָּת תְּרִין אֲמָרִין דְּמוֹסַף עוֹלָה בְּגִין דְּבַהֵהוּא דִּימִנָּא אֲתוֹסַף לְהֵהוּא צַדִּיק נִהִירוּ דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

כַּד אֲתַדְבֵּק בְּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי שְׁמוֹר לֹא תַעֲשֶׂה בְּגִין כֶּף אִית בֵּיהַ בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּאִית בֵּיהַ כֶּרֶת דְּהֵא מָאן דְּעֲבִיד פְּגִימוּ בַּהֵהוּא אֲתָרָא דְּאֲקָרִי לֹא תַעֲשֶׂה וְאַפְרִישׁ זִוּוּגָא דִּילְהוֹן אֲשַׁתְּצִי מִתְמָן נִפְשָׁא דִּילְיָה. וּמֵאן אִיהוּ, מָאן דְּעֲבִיד עוֹבְדִין דְּחוּל בְּשַׁבָּתָא בְּקִדְשׁ דְּאֲתַדְבֵּק בְּשַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹן וְכֵלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדוֹהַ בְּנִהִירוּ אֲבָל מָאן דְּלֹא עֲבִיד אֵלָּא בְּשִׁגְגָה מְקַרְיָב חֶטָּאת לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרַגָּא דְּמְזַבְּח.

וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ דְּאִיהוּ חֲדָתוֹתָא דְּסִיְהָרָא אָנֹן מְקַרְיָבִין (במדבר כ"ח) פָּרִים בְּנֵי בְּקָר שְׁנַיִם דְּהֵא מִסִּטְרָא דְּפָרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה

והם למעלה להשלים את הפגם שלה ולתת לה שפע אחד על שנים מאותו מקום שנקרא עולה, ונוסף באותו זמן אור ללבנה. ואיל אחד - להקריב לה אילו של יצחק, (שיר ב) שמאלו תחת לראשי, כבשים בני שנה שבעה, לחבק אותה בימין, ושבעה זכרים נקריבים עמה, תמימים שלמים בכל, ואנו מקריבים שעיר עזים אחד לחטאת. שחטאת הזו באה מצד זה של פר החטאת, שכתוב שמור, ושמור לא תעשה הוא, ואנו מקריבים שעיר חטאת שבא על לא תעשה.

במוסף שלה בראש חדש, שבא לכפרה על טמאת מקדש וקדשיו, שכתוב (יחזקאל מג) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי, שלא יתקרב לכנסת ישראל ערל וטמא. אבל מוסף של שבת אין להקריב, משום שהרי התגלה העתיק הקדוש, ומאיר באותו רצון לכל העולמות, והכל נמצא בהארה, שהרי שבת היא בלי דין כלל, ולא שולט הנחש העקם. וכנהנים מצד החס"ד שוחטים אותו בצפון המזבח, ואפלו ישראל יכולים לעשות, פרט לזה שאין להם רשות לקרב לאותו מזבח להקריב, אבל לשחט מתר.

ובצפון הוא מקומו של אותו שעיר, שהרי שעיר יונק מצפון, ואנו מקריבים דם למזבח, ועושים ארבע מתנות על ארבע קרנות כדי להקיפו מכל הצדדים, שלא יתקרב מי שלא ראוי לקרב לקדש הקדשים. וחטאת זו שעושה ממנה היא קדש הקדשים, שלא יתעורר צד הטמאה ממנו בעולם.

ובא וראה, בעולה שתי מתנות

אתו ואינון לעילא לאשלמא פגימו דילה ולמיהב לה שפע על חד תרין מההוא אתר דאקרי עולה ואתוסף בההוא זמנא נהירו לסיהרא איל אחד לקרבא לה אילו דיצחק (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי כבשים בני שנה שבעה לחבקא לה ימינא ושבעא דכרין אתקרבין בה תמימים שלמין בכלא ואנן מקרבין שעיר עזים אחד לחטאת דהאי חטאת מהאי סטרא דפר חטאת אתי דכתיב שמור. ושמור לא תעשה איהו ואנן מקרבין שעיר חטאת דאתי על לא תעשה.

במוסף דידה בראש חדש דאתי לכפרה על טומאת מקדש וקדשיו דכתיב (יחזקאל מ"ג) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי דלא יתקרב בכנסת ישראל ערל וטמא. אבל מוסף דשבת ליכא לקרבא בגין דהא אתגלי עתיקא קדישא ונהיר בההוא רצון לכלהו עלמין וכלא אשתכח בנהירו, דהא שבת בלא דינא כלל איהו ולא שליט חוייא עקימא וכהני מסטרא דחס"ד נכסין יתיה בצפונא דמזבח ואפילו ישראל יכלין למעבד, פר דלית לון רשו למקרב לההוא מזבח לקרבא אבל למיכס שרי.

ובצפונא איהו אתריה דההוא שעיר דהא שעיר מצפונא יניק ואנן מקרבין דמא למדבחה ועבדין ארבע מתנות על ארבע קרנות בגין לאקפא לה מפל סטרין דלא יתקרב מאן דלא חזי לקרבא לקדש הקדשים והאי חטאת דעבדינן מגיה קדש הקדשים, איהו דלא יתער סטרא דמסאבא מגיה בעלמא.

ותא חזי בעולה שתי מתנות שהן ארבע רזא דיחודא דמתניחד עולה במזבח. אבל

שְׁתֵּי אַרְבַּע, סוּד הַיְחוד שְׁמֵתִיחַד
עוֹלָה בַּמִּזְבֵּחַ. אֲבָל חֲטָאת אַרְבַּע
מִתְּנוּת, שְׂאִינָם אֶלָּא לְשֹׁמֵר
וּלְהַקְיֵף אוֹתָם גְּבוּרִים שְׁהֵם מִצַּד
הַגְּבוּרָה, לְאוֹתוֹ מִטָּה פָּסָא
קְדוּשׁ, וּלְהַשְׁלִים אוֹתוֹ פָּגָם
שְׁעָשׂוּ בָּהּ. וּמִי שְׁגָרָם לְבִנְי אָדָם
לְעִשׂוֹת אוֹתוֹ חֲטָא, בָּא מִצַּד
הַשְּׁעִיר, לְכֹן חֲטָאת יְחִיד
שְׁעִירָה, וְחֲטָאת נָשִׂיא שְׁעִיר,
וְחֲטָאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ פֶּרֶ. הַכֹּל מִצַּד
שְׂמָאל.

וְלִפְעָמִים מִקְרִיב יְחִיד כְּשֶׁבָּה
כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְכֹל שְׂאֵר
הַמִּצְוֹת. אֶלָּא בַּעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל
צְבוּר מִקְרִיבִים פֶּר לְעוֹלָה וְשְׁעִיר
לְחֲטָאת, וְאוֹתוֹ חֲטָאת הוּא חֶסֶר
בְּלִי אֶלֶף, מְשוּם שֶׁהוּא חֶסֶר
גָּדוֹל, שְׁהָרִי חֲטָאת הוּא לְשׁוֹן
שֶׁל חֶסֶר, שְׁכְּתוּב (מַלְכִים א' א) וְהֵייתִי
וְהֵייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים.
וְכֹל אֶחָד עֶז בֵּת שְׁנָתוֹ, מִצַּד
הַשְּׂמָאל. וְאוֹתוֹ הַפֶּר דוֹרוֹן הוּא
לְמַעַל לְצַדִּיק, שֶׁהַפְרִידוֹ אוֹתוֹ
אֶרֶן מְאוֹתָה בְּרִית, וְשְׁעִיר
לְחֲטָאת כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שְׁמַנְעוֹ מִמֶּנָּה בְּרִכּוֹת. וְעַם כֹּל
זֶה, כְּשִׁיחִיד חֲטָא בְּכֹל מִצְוֹת
שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה שֵׁישׁ בָּהֶם כְּרֵת,
צְרִיף לְהַקְרִיב שְׁעִירַת עֲזִים
לְכַתְּחֻלָּה, אֶלָּא כְּשִׂאֵן לוֹ
שִׁיקְרִיב כְּשֶׁבָּה.

וּבֹא וּרְאֵה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא
רְבִיעִית לַיָּמִים, וְלִכֵּן צְרִיכָה
אַרְבַּע מִתְּנוּת, וְעוֹלָה אוֹתוֹ רֵיחַ
נִיחּוֹחַ מְאוֹתָם כְּבָשִׂים, וְאִזּוּ יֵשׁ
נַחַת רֵיחַ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא
עוֹשֶׂה נְקָמוֹת, שְׁהָרִי זֶה הִיָּה
בְּשׁוּגָג. (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) וּבַחֲדָשׁ
הַרְאֵשׁוֹן - שֶׁהוּא אַרְבַּעָה עַל
עֶשֶׂר עוֹשִׂים פֶּסַח, כְּדִי שִׁיְהִיָּה
זוֹכֵר לָנוּ לְעוֹלָם אוֹתוֹ פֶּסַח
שְׁעָשׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
מִמְקוֹם טָמֵא, וְהַתְּחַבֵּר אַרְבַּעָה עַם

חֲטָאת אַרְבַּע מִתְּנוּת דְּלָאוּ אֵינוֹן אֶלָּא לְנִטְרָא
וּלְאַקְפָּא אֵינוֹן גְּבוּרִין דְּאֵינוֹן מִסְטְרָא דְּגְבוּרָה
לְהֵוּא מִטָּה כְּרִסְיָא קְדִישָׁא וּלְאַשְׁלָמָא
הֵוּא פְּגִימוֹ דְּעַבְדוֹ בָּהּ. וּמֵאֵן דְּגָרִים לוֹן
לְבִנְי נָשִׂיא לְמַעַבְדַּד הֵוּא חוֹבָה מִסְטְרָא
דְּשְׁעִיר אֲתִי, בְּגִין כֹּהֵן חֲטָאת יְחִיד שְׁעִירָה
וְחֲטָאת נָשִׂיא שְׁעִיר, וְחֲטָאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ פֶּרֶ,
כּוֹלְהוּ מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא.

וְלִזְמָנִין קְרִיב יְחִיד כְּשֶׁבָּה לְקַבֵּל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל וְכֹלְהוּ שְׂאֵר מִצְוֹת. אֶלָּא
בַּעֲבוּדָה זָרָה דְּצְבוּר מִקְרִיבִין פֶּר לְעוֹלָה
וְשְׁעִיר לְחֲטָאת וְהֵוּא חֲטָאת חֶסֶר אִיהוּ כֹּלָא
אֶלֶף. בְּגִין דְּאִיהוּ גְרִיעוֹת סְגִיָּא דְּהֵא חֲטָאת
לִישְׁנָא דְּגְרִיעָא הוּא דְּכֹתִיב (מַלְכִים א' א) וְהֵייתִי
אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים. וְכֹל חַד עֶז בֵּת שְׁנָתוֹ
מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא. וְהֵוּא פֶּר דוֹרוֹן לְעִילָא
אִיהוּ לְצַדִּיק דְּאַפְרִידוֹ הֵוּא אֶרֶן מֵהֵוּא
בְּרִית. וְשְׁעִיר לְחֲטָאת לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
דְּמַנְעוֹ מִינָה בְּרִכָּאָן. וְעַם כֹּל דָּא יְחִיד פֶּד חָב
בְּכֹלְהוּ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה דְּאִית בְּהוּ כְּרֵת.
שְׁעִירַת עֲזִים בְּעִי לְקַרְבָּא לְכַתְּחֻלָּה, אֶלָּא כַּד
לִית לִיהּ דִּיקְרִיב כְּשֶׁבָּה.

וְהֵא חֲזִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל רְבִיעִית הִיא לְיוֹמֵי
וּבְגִין כֹּהֵן אַרְבַּע מִתְּנוּת בְּעִיא, וְסִלִּיק
הֵוּא רֵיחַ נִיחּוֹחַ מְאוֹתָם אֶמְרִין. וְכַדִּין נִיחָא
לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא עַבְדַּת נוֹקְמִין דְּהֵא בְּשׁוּגָג
הוּא. (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) וּבַחֲדָשׁ הַרְאֵשׁוֹן דְּאִיהוּ
אַרְבַּעָה עַל עֶשֶׂר עַבְדִּינָן פֶּסַח בְּגִין דִּיהוּי
דְּכִיר לֹן לְעֹלָם הֵוּא פֶּסַח דְּעַבְדִּי קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְּקִטְל הֵוּא טְלָה וְאַפִּיק
שְׁכִינְתָא וְיִשְׂרָאֵל מְאַתְרָא מְסֻאָבָא וְאַתְחַבֵּר
לְיִשְׂרָאֵל. שֶׁהָכָה אֵת אוֹתוֹ טְלָה, וְהוֹצִיא הַשְּׁכִינָה וְיִשְׂרָאֵל

עשור, כנסת ישראל התחברת
בעשור שהוא צדיק, ורמוז
מקומו בעשור, ואז פסח לה'.

ורבן מי שהוא טהור וסלקה
ממנו אותה ערלה, ויראה רשם
קדוש של צדיק, שהוא י' בו,
ולא הקריב פסח לה', כנסת
ישראל לצדיק, שהוא ראוי לקרב
למקדש ולא ערל וטמא. שאם
לא הקריב, יש בו פרת. ומה
הטעם? שהרי בכל התורה אין
פרת אלא על מצוות לא תעשה,
מה [ומה] הטעם בפסח ומילה,
שהם מצוות עשה, יש פרת?
אלא משום שהדרגה גורמת
שהיא כנסת ישראל שהיא פסח,
ונקראת [נקראת] מצוות לא תעשה,
צריכה להתחבר עם עשה
ולהכליל בו מדת לילה עם יום.
ומהו? זה צדיק, שהיא מילה
ומצות עשה, ונכלל במצות לא
תעשה מדת יום בלילה. ואם לא
נמול בן אדם, לא ראוי להקריב
אותם, לכן עומדת מצות לא
תעשה עליו, ודנה אותו בכרת,
שלא תפגס נפשו למקדש. וכן
בפסח צריכה כנסת ישראל
להתחבר עם בעלה. ואם בן אדם
לא עושה ולא מקריב פסח לה',
היא עומדת עליו ודנה אותו,
ולא מוציאה אותו מתחת יד
פרעה, ונכרתת נפשו במקום
קדוש, ונשארת במקום טמא
במצרים, שהרי אם לא עשו
ישראל שתי מצוות אלו, לא
יצאו משם.

ורבן כתוב (דברים טו) שמור את
חדש האביב ועשית פסח לה'
אלהיך. שמור - כללות של
נקבה, לא תעשה. את - כללות
של הכל. חדש האביב - שהרי
באותה שעה שעורה אביב,
ומקריבים ממנו עמר עשירית
האיפה ממחרת השבת היא,

ארבעה בעשור כנסת ישראל אתחברת
בעשור דאיהו צדיק ורמיז אתריה בעשור.
וכדין פסח ליי.

ובגין כך מאן דאיהו טהור ויסתלק מניה
ההוא ערלה ויתחזי רשימא קדישא
דצדי"ק דאיהו י' ביה ולא קריב פסח ליי
(דאיהו) כנסת ישראל לצדיק דהוא חזי לקרבא
למקדשא ולא ערל וטמא, דאי לא קריב אית
ביה פרת. ומאי טעמא דהא כל אורייתא לא
אית בה פרת אלא על מצות לא תעשה. מאי
(ומאי) טעמא בפסח ומילה דאינון מצות עשה
כרת. אלא בגין דדרגא קא גרים דאיהי כנסת
ישראל, דאיהי פסח, ואקרי (אקרי) מצות לא
תעשה, בעיא לאתחברת בעשה ולא תפלה
ביה מדת לילה כיום.

ומאן איהו דא צדי"ק, דאיהו מילה ומצות
עשה ואתפלה במצות לא תעשה מדת
יום בלילה. ואי לא אתגזר בר נש לא אתחזי
לקרבא לון, בגין כך קיימא מצות לא תעשה
עליה ודיינת ליה בכרת, דלא ייעול נפשיה
למקדשא. וכן בפסח בעיא כנסת ישראל
לאתחברת בבעלה ואי לא עביד בר נש ולא
קריב פסח ליי, קיימא עליה ודיינת ליה ולא
אפיקת יתיה מתחות ידא דפרעה ואשתציאת
נפשיה מאתרא קדישא, ואשתארת באתרא
מסאבא במצרים. דהא ישראל אי לא עבידו
הגי תרין פקודין לא נפקו מתמן.

ובגין כך פתיב (דברים י"ז) שמור את חדש
האביב ועשית פסח ליי אלהיך. שמור,
כלל דנוקבא לא תעשה. את, כלל דכולא.
חדש האביב דהא בההוא שעפתא שעורה
אביב ומקריבין מניה עומר עשירית האיפה
ממחרת השבת איהו, וספרין שבע שבועין

שְׁלֵמִין לְאַסְתֵּלְקָא לְעֵילָא וּלְקַבְּלָא מְאִינוּן
 חֲמִשִּׁין יוֹמִין עֲלָאִין דְּאִימָא עֲלָאָה אֹרִייתָא.
 דְּאִקְרִי לְחָם דְּכִתִּיב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי.
 וְאַנְן מְקַרְבִּין בְּיוֹמָא דְּחֲמִשִּׁין דְּאֲתִייהִיב בֵּיהּ
 אֹרִייתָא שְׁתֵּי הֶלְחָם, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְנַחֲתִית טִיבוּ דְּעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא דְּאִימָא עֲלָאָה בְּאִינוּן שְׁבַע שְׁבוּעִין
 שְׁלֵימָן בְּכוּלָּא. וְכֹל חַד מְאִינוּן שְׁבַע דְּרַגְיָן
 בְּלִיל בְּשַׁבְּעָה כְּדְּאֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא.
 בְּגִין כֶּף (דְּבָרִים ט"ז) שְׁמוֹר אֶת חֲדָשׁ הָאֲבִיב
 וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח לִי, קָרִיב לֹון בְּיַחְוֹדָא. דְּהָא בֵּיהּ
 אֲפַקְךָ מִמִּצְרַיִם לִילָה, וְתִשְׁלִים לְהָאִי דְּרַגְא
 דְּאִקְרִי לִיל שְׁמוּרִים, וְתִקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבְהָ
 וְתִתְקַרֵּי לִילָה שְׁלִימָא.

וְהָא חֲזִי נַעֲרָה בְּתוּלָה עַד לָא אֲתַקְרִיב
 דְּכוּרָא לְגַבְהָ אִקְרִי נַעַר, לְבַתָּר אִקְרִי
 נַעֲרָה. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כ"ב) וְנִתְּנוּ לְאָבִי
 הַנַּעֲרָה, שְׁלִימָא דִּיִּיקָא. וְדָא אִיהוּ פִד
 אֲשֶׁתִּפְחַת שְׁלִימָא וְלָא אֲתַקְרִיב מְאֵן (ס"א לְמֵאן)
 דְּלָא אֲתַחֲזִי. אוֹף הָכָא בְּקַדְמִיתָא לִיל
 שְׁמוּרִים לְבַתָּר, הַלִּילָה הַזֶּה לִי, פִד אֲתַקְרִיב
 זֶה לְזֹאת. בְּגִין כֶּף לָא אֲתַחֲזִי לְאֲתַקְרַבָּא
 בַּהֲהוּא פֶּסַח עֶרֶל וְטָמֵא.

וְדָמָה טְעוּן מִתְּנָה אַחַת דִּיִּיקָא, כְּמָה דְּאֲתַ
 אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמְתִּי
 אַחַת הִיא לְאֵמָה. הִיא נְטֹרֶת בְּנֵהָא דְּלָא
 יִסְתַּאֲבוּן בְּנִמוּסֵיהוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כֶּף שְׁבַטִי
 יֵה נִפְקוּ מִתְּפָן וְאֲתַחֲבַרְתָּ יו"ד בַּה"א וְלָא
 בְּאֲתַר אַחֲרָא כְּמָה דְּעַבְדוּ אִינוּן. אֲבָל פִד
 נִפְקוּ מִבְּבַל דְּאֲסֵתְאָבוּ תְּמָן, סְאִיבוּ מְקַדְשָׁא.
 בְּגִין כֶּף חוּיָא שְׁלִיט בְּהוּ וְלָא אֲשֶׁתִּכַּח
 שׁוּלְטָנוּתָא לְיִשְׂרָאֵל בַּהֲהוּא זְמַנָּא, בְּגִין
 דְּסְאִיבוּ מְקַדְשָׁא בְּנָשִׁים נְכָרִיּוֹת. מִכָּאֵן מְאֵן

וְסוֹפְרִים שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת שְׁלֵמִים
 לְעֲלוֹת לְמַעְלָה, וּלְקַבֵּל מְאוֹתָם
 חֲמִשִּׁים יָמִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הָאֵם
 הָעֲלִיוֹנָה תּוֹרָה שְׁנִקְרֵאת לְחָם,
 שְׁפָתוֹב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ
 בְּלַחְמֵי.

וְאַנְוּ מְקַרְיָבִים בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים
 שְׁנַתְנָה בּוּ תּוֹרָה שְׁתֵּי הֶלְחָם,
 תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
 וְיִוֹרֵד חֲסֵד שֶׁל הָעֵתִיק הַקָּדוֹשׁ
 שֶׁל הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה (בִּינָה) בְּאוֹתָם
 שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת שְׁלֵמִים כִּפֵּל,
 וְכֹל אַחַת מְאוֹתָן שְׁבַע דְּרַגּוֹת
 כְּלוּלָה בְּשַׁבְּעָה, כִּפֵּי שְׁבַאֲנוּ
 בְּסוּד הָאֲמוּנָה. לְכֹן שְׁמוֹר אֶת
 חֲדָשׁ הָאֲבִיב וְעֲשִׂיתָ פֶּסַח לֵה'.
 הַקָּרִב אוֹתָם בְּיַחְוִד, שְׁהֲרִי בּוּ
 הוּצִיאָךְ מִמִּצְרַיִם לִילָה, וְתִשְׁלִים
 אֶת הַדְּרָגָה הַזֹּאת שְׁנִקְרֵאת לִיל
 שְׁמוּרִים, וְתִקְרִיב זָכָר אֲלֵיהָ
 וְתִקְרֵא לִילָה שְׁלֵם.

וְכֹא תִרְאֶה, נַעֲרָה בְּתוּלָה, עַד
 שֶׁלֹא קָרִב אֲלֵיהָ זָכָר, נִקְרֵאת
 נַעַר. אַחַר כֶּף נִקְרֵאת נַעֲרָה. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כב) וְנִתְּנוּ לְאָבִי
 הַנַּעֲרָה, שְׁלֵמָה דְּיוֹקָא. וְזֶהוּ
 כְּשֶׁנִּמְצְאָת שְׁלֵמָה, וְלֹא הִתְקַרַּב
 מִי [לְמִי] שֶׁלֹא רְאוּי. אִף כָּאֵן,
 בְּתַחֲלָה לִיל שְׁמוּרִים, אַחַר כֶּף
 הַלִּילָה הַזֶּה לֵה', כְּשֶׁמִּתְקַרַּב זֶה
 לְזֹאת, וְלִכֵּן לֹא רְאוּי לְהִתְקַרַּב
 לְאוֹתוֹ פֶּסַח עֶרֶל וְטָמֵא.

וְדָמָה טְעוּן מִתְּנָה אַחַת דְּיוֹקָא,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שִׁיר ו) אַחַת הִיא
 יוֹנָתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאֵמָה.
 הִיא שׁוֹמֵרֶת אֶת בְּנֵיהּ יִשְׂרָאֵל
 שֶׁלֹא יִתְטַמְּאוּ בְּמִנְהַגֵּיהֶם, מִשּׁוּם
 כֶּף שְׁבַטִי יֵה יִצְאוּ מִשָּׁם,
 וְהִתְחַבְּרָה יו"ד בַּה"א, וְלֹא
 בְּמִקּוּם אַחַר, כְּמוֹ שְׁעִשׂוּ הֵם.
 אֲבָל כְּשֶׁיִּצְאוּ מִבְּבַל, נִטְמְאוּ שֵׁם
 וְטַמְּאוּ הַמְקַדָּשׁ, מִשּׁוּם כֶּף הַנְּחֹשׁ
 שֶׁלֹט בָּהֶם, וְלֹא נִמְצָא שְׁלִטוֹן
 לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִשּׁוּם

שטמאו את המקדש בנשים נכריות. מכאן, מי שטמא את עצמו למטה, הוא טמא למעלה. ומי שמקדש עצמו למטה, מקדש למעלה. ועל כף היו ראויים שיעשה להם נס באותה שעה שיצאו מכלל כמותה שעה שיצאו ממצרים, אלא שגורם החטא.

ובחמשה עשר לחדש הראשון החלק של אברהם, שהוא ראשון ואחוז בדרגת חסד, אנו מקריבים לקדוש-ברוך הוא שני פרים, להוסיף שני חלקים לדרגת חסד מהעתיק הקדוש. איל אחד כנגד דרגת יצחק, וצריך איל, לשון של תקיפות, משום שחלקו חזק המים. וצריך שפתים אותה דרגת הגבורה עם חסד עליון לעשות חסד עם כל ישראל, ולהפירע מאותם שמציקים להם, ולהקיפו צד המים. זהו שפתוב (בראשית ל) מחשף הלבן.

שבעה כבשים תמימים - כנגד כל הדרגות שישתלמו בו. וכן בכל יום ויום שבעה כבשים, ביום הראשון של כל שבועת הימים העליונים, כל אחד נתקן בסוד של שבע, ויהיו שבע שבתות תמימות לקבל את האור העליון של התורה. שעיר חטאת לכפר על טמאת המקדש, ולא תהיה רשות לאותו שעיר לערוב ולא להסטיין על ישראל.

(במדבר כח) וכיום הפכורים בהקריבכם מנחה חדשה - כנגד דרגת יעקב, שהרי אז נתקן העולם והתחדש, ואנו מונים שבעה שבועות כדי לחבר הכל ביובל העליון, שנותנת לבן הפכור הזה עטרה של תורה

שנכללת בארבעים ותשעה פנים, ויצאה מחכמה העליונה באותם חמשים שערי בינה, ונתנה לבן הפכור הזה על ידי משה שאחוז גם בדרגה זו. זהו שפתוב (שיר א) צאינה וראינה בנות ציון

דמסאב גרמיה לתתא, מסאב לעילא. ומאן דקדיש גרמיה לתתא מקדש לעילא. ועל דא ראויין הוו דיתעבד להו ניסא בההיא שענתא דנפקו מכלל כשענתא דנפקו ממצרים. אלא דגרים חובא.

ובחמשה עשר לירחא קדמאה חולקא דאברהם דאיהו קדמאה ואחיד בדרגא דחס"ד. אנו מקריבין לקדשא ברין הוא תרין פרים לאוספא תרין חולקין לדרגא דחסד מעתיקא קדישא. איל אחד לקבל דרגא דיצחק ובעינן איל לישנא דתקיפו, בגין דחולקא דידיה תקיפו מיא. ובעינן דיסתפם ההוא דרגא דגבור"ה בחסד עלאה למעבד טיבו עם כל ישראל. ולא תפרעא מאינון דעאקין לון ולאסתרא ליה סטרא דמיין, האי דכתיב (בראשית ל) מחשוף הלבן.

שבעה כבשים תמימים. לקבל פלהו דרגין דישתלמוין ביה. וכן בכל יומא ויומא שבעה אמרין ביומא קדמאה דכולהו שבעה יומין עלאין כל חד אשתלים ברזא דשבע ויהון שבע שבתות תמימות לקבלא נהירו עלאה דאורייתא. שעיר חטאת לכפרה על סאיבו דמקדשא ולא יהא ליה רשו לההוא שעיר לערבבא ולא לאסטנא על ישראל.

וביום הפכורים בהקריבכם מנחה חדשה. (במדבר כ"ח) לקבל דרגא דיעקב דהא כדן אשתלים עלמא ואתחדש. ואנו מנינן שבע שבועין בגין לחברא כלא ביובלא עלאה דיהבא להאי ברא בוכרא עטרה דאורייתא דאתפלילת בתשעה וארבעין אנפין ונפקא מחכמה עלאה באינון חמשין שערי בינה.

שנכללת בארבעים ותשעה פנים, ויצאה מחכמה העליונה באותם חמשים שערי בינה, ונתנה לבן הפכור הזה על ידי משה שאחוז גם בדרגה זו. זהו שפתוב (שיר א) צאינה וראינה בנות ציון

בְּמִלְךָ שְׁלֵמָה, בְּמִלְךָ שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ. [הרי'] שְׁהָרִי בְּאַרְנוּ שְׁדָרְגָה זֶה שְׁלֵמָה מִכָּל הַצְּדָדִים, וְשֵׁלֶם נִקְרָא בְּסוּד הָאֲמוּנָה, שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית כ"ח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ - זֶה כְּשֶׁנִּתְּנָה [וְהָרָה]. וְכִיּוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ - כְּשֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהַתְּחִבָּרָה דְּרָגָה זֶה שְׁנִקְרָאת שְׁלִישִׁי בַּחֲדָשׁ, וְהִיא חֲתָנָתוֹ, עַל זֶה כְּתוּב (ש"ס) וַיַּחֲזֵן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הָהָר. דְּרָגָה זֶה הַבֶּן הַכְּבוֹד. נֶגְדַּ הָהָר - כְּנֶגְדַּ אוֹתוֹ הָר שְׁנוֹדַע שֶׁהוּא קָטָן מִכָּל הָהָרִים שְׁלִמְעֵלָה, שֶׁהוּא רָם וְנִשְׂא כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר לְמַעְלָה, וְנִקְרָא הָר סִינִי. שְׁהָרִי שְׁבַעַה הָרִים וְשְׁבַעַה יָמִים וְשְׁבַעַה אֲרָצוֹת בְּרֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, שֶׁהֵם כְּנֶגְדַּ שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים, וְלֹא בְּחַר מִכָּלֶם לְתַת תּוֹרָה אֶלֶּא בְּהָר סִינִי, שֶׁהוּא הַסּוּד שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְגַם בְּיָם כְּנֶסֶת, שְׁפָא מִשֵּׁם תְּכַלֵּת, שְׁדוּמָה לְכֶסֶת הַכְּבוֹד. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנֶסֶת זֶה הַצְּדִיק, וְזֶהוּ יָם כְּנֶסֶת, כְּפִי שְׁפָרְשׁוּ הַחֲבָרִים.

כְּנֶסֶת הָיָה תְּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּבְשַׁעַה שְׁרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשְׁבֶּת בּוֹ, מְנַגֵּן מֵאֲלִיו, וְדוֹד קָם לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְהַתְּחַבֵּר עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְאַרְץ יִשְׂרָאֵל הַשְּׁבִיעִית שֶׁל הַכֹּל, הַנִּקְדָּה הָאֲמֻצְעִית שֶׁל אֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה בְּחַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִיא כְּנֶגְדַּ הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה.

מָה הַטַּעַם בּוֹ בְּהָר סִינִי שְׁלִמְעֵלָה לְתַת בּוֹ תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְסִימְנִיךָ בְּאַרְוֹן זֶה לְתַת בּוֹ בְּרִית? מִשּׁוֹם שְׁבַכְתָּב אֶרֶץ זֶה מְנַחֵם כָּל הַגְּנוּזִים הַטּוֹבִים, וְתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שְׁנִקְרָאת בְּרִית, מְנַחֵם בּוֹ, וְכָל כְּפִי הַקְּרָב

וְאַתְּיִהִיבַת לְהָאִי בְּרָא בּוֹכְרָא עַל יְדֵי דְמִשָּׁה דְאַחִיד נְמִי בְּהָאִי דְרָגָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג') צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֵמָה, בְּמִלְכָּא דְשְׁלֵמָא כְּלָא דִּילֵיהּ. (וְהֵא) דְהָא אוֹקִימָנָא דְהָאִי דְרָגָא שְׁלִים מִכָּל סְטָרִין וְשְׁלִים אֶקְרִי בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ. דָּא כַּד אַתְּיִהִיבַת (אוֹרִייתָא). וְכִיּוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ. כַּד אַתְּבַנִּי בִּי מִקְדָּשָׁא:

הָא חֲזִי כְּתִיב בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי דְאַתְחַבֵּר הָאִי דְרָגָא דְאַקְרִי שְׁלִישִׁי בַּחֲדָשׁ וְהִיא חֲתוּנָתוֹ, עַל דָּא כְּתִיב (שְׁמוֹת י"ט) וַיַּחֲזֵן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הָהָר. הָאִי דְרָגָא בּוֹכְרָא. נֶגְדַּ הָהָר לְקַבֵּל הַהוּא הָר דְאַתְיִידַע דְאַיְהוּ זַעִיר מִכָּל טוֹרִיָּא דְלַעִילָא דְאַיְהוּ רָם וְנִשְׂא כַּד אַתְחַבֵּר לַעִילָא וְאַקְרִי הָר סִינִי דְהָא שְׁבַעַה טוֹרִין וְשְׁבַעַה יוֹמִין וְשְׁבַעַה אֲרָצוֹת בְּרֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא דְאַיְנוּן לְקַבֵּל שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלָאִין וְלֹא בְּחַר מִכָּלֶהוּ לְמִיַּהֵב אוֹרִייתָא אֶלֶּא בְּהָר סִינִי דְאַיְהוּ רָזָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכִיּוֹם כְּנֶסֶת נְמִי דְאַתִּי מִתְּמָן תְּכַלֵּת דְדָמִי לְכֶסֶת הַכְּבוֹד. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּנֶסֶת דָּא צְדִיק וְהָאִי יָם דְכְּנֶסֶת הוּא כְּדֵאוֹקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

כְּנֶסֶת הָיָה תְּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּבְשַׁעַה שְׁרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשְׁבֶּת בּוֹ מְנַגֵּן מֵאֲלִיו. וְדוֹד קָם לְמַלְעִי בְּאוֹרִייתָא חֲצוֹת לַיְלָה לְאַתְחַבֵּרָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּבְאַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׁבִיעֵאָה דְכוֹלָא נְקוּדָה אֲמֻצְעִיתָא דְאַרְעָא תְּתָאָה, בְּחַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאַיְהִי לְקַבֵּל נְקוּדָה עֲלָאָה.

מֵאִי טַעְמָא בִּיהַ בְּהָר סִינִי דְלַעִילָא לְמִיַּהֵב

בִּיהַ אוֹרִייתָא שְׁבַכְתָּב וְסִימְנִיךָ בְּהָאִי אֶרֶץ לְמִיַּהֵב בִּיהַ בְּרִית, בְּגִין

שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִמְסְרוּ בְיָדֶיהָ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת שְׁלֵמָטָה יוֹנְקִים מִמֶּנָּה. אִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְשֹׁמֵר הַתּוֹרָה, אִזּוֹ נִתְּנָתָ לָהֶם כָּל טוֹב הָעוֹלָם, וְאִם לֹא, אִזּוֹ מִסְרַת אוֹתָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא כו) וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי. זֹו כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁתַּחֲבַר בְּ"אֲנִי" דְל"ת שְׁלֵה, נִקְרָאת אֲדָנִי, וְדָן אֶת הָעוֹלָם. לְכֵן כְּתוֹב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. בְּ"זֹאת" נִתְּנָה הַתּוֹרָה.

בֵּא רָאָה, תּוֹרָה שְׁפָתוֹב נִקְרָאת צְדִיק, וּמִנְחַת בְּזֹאת, שְׁבָרִית זֹו מִנְחַת בּוֹ, שְׁפָתוֹב אַרְוֹן הַבְּרִית, מִשׁוֹם שְׁמִנְחַת בּוֹ בְרִית שֶׁהוּא צְדִיק. וְלָכֵן וְזֹאת הַתּוֹרָה, הַתַּחֲבַר וְאִ"ו עִם זֹאת, וְאִזּוֹ - אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, סֵם הַחַיִּים לְעוֹלָם, שְׁהָרִי עֵץ הַחַיִּים נִדְּבַק בָּהּ. וְכִשְׁמַעֲשִׂי בְּנֵי אָדָם אֵינָם כְּשָׂרִים, מִסְתַּלַּק וְאִ"ו מְ"זֹאת", וְאִזּוֹ כְּתוֹב (ויקרא יד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֻרָע, וְזֶהוּ חֲשׁוֹב כְּמַת.

וְכְתוֹב (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱלָהּ. הַסְתַּלְקָה ו' מְזֹאת, וְעוֹשֶׂה הָאֶהֱלָהּ הַזֶּה נִקְמוֹת. הַיְנוּ מֵה שְׁפָתוֹב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה'. מִשׁוֹם שְׁלֹא הַתַּחֲבַרָה ו' עִם ה', גְּרָמוֹ שְׁטָמָאוּ הַמְקַדָּשׁ וְגָרְמוּ לָהֶם מִיתָה, שְׁהָרִי מִי שְׁמִפְרִידִם גֹּרֵם מִיתָה לְנַפְשׁוֹ, עַד שְׁכָּאָה פָּרָה וְכִפְרָה עַל בְּנֵה, וְעוֹשִׂים מִמֶּנָּה הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי מַתִּים.

זֹאת הַתּוֹרָה, שְׁלֹא הַתַּחֲבַר לָהּ וְאִ"ו עַד שְׁעִשׂוּ הַזָּאָה לְאוֹתָם כְּלֵי מִדָּן, וְאַחַר כֵּן (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגוֹמֵר. חַיִּים נִדְּבָקוּ בָּהּ, (שם א) וְזֹאת הַבְּרִכָּה. בְּרִכָּה נִדְּבָקָה בְּ"זֹאת" הַזֶּה. אֲבָל כָּל מְקוֹם שְׁתַּמְצָא בַתּוֹרָה "זֹאת הַתּוֹרָה" כְּלֵי וְאִ"ו, זֶה בְּגִלְל חֲטָא.

בְּאוֹרֵייתָא זֹאת הַתּוֹרָה בְּלֹא

דְּבִקָּה אַרְוֹן מוֹנְחִין כָּל גְּנִיזִין טְבִין, וְתוֹרָה שְׁפָתוֹב דְּאֶקְרִי בְרִית בִּיהַ מוֹנְחָא. וְכָל מְאֲנֵי קְרָבָא דְּמִלְפָא בְּיָדֶיהָ אֶתְמַסְרוּ, וְכִלְהוּ עֲלֵמִין דְּלִתְתָא מִינָהּ יִנְקִין. זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיטְר אוֹרֵייתָא כְּדִין יִהְבַת לוֹן כָּל טִיבוּ דְעֲלָמָא. וְאִי לֹא כְּדִין יִסְרַת לוֹן, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, דָּא כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל. וְכַד תַּחֲבַר בְּאֲנִי דְל"ת דִּילָהּ אֶקְרִי אֲדָנִי וְדִינָא לְעֲלָמָא. בְּגִין כֵּן כְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. בְּזֹאת אֶתִּיְהִיבַת אוֹרֵייתָא.

הָא חֲזִי, אוֹרֵייתָא שְׁפָתוֹב צְדִיק אֶקְרִי, וּמוֹנַח בְּזֹאת דְּהָאֵי בְרִית מְנַחַח בִּיהַ, דְּכְתִיב אַרְוֹן הַבְּרִית בְּגִין דְּמוֹנַח בִּיהַ בְּרִית דְּאִיהוּ צְדִיק בְּגִין כֵּן וְזֹאת הַתּוֹרָה אֶתְחַבַר וְאִ"ו בְּזֹאת וְכְדִין אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה סֵם חַיִּין לְעֲלָמָא. דְּהָא אֵילְנָא דְחַיִּי אֶתְדַבַּק בָּהּ. וְכַד לֹא מְכַשְׂרִין בְּנֵי נְשָׂא עוֹבְדֵיהוּ, אֶסְתַּלַּק וְאִ"ו מְזֹאת. וְכְדִין כְּתִיב (ויקרא י"ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוֹרָע, וְזֶהוּ חֲשׁוֹב כְּמַת.

וְכְתִיב (במדבר י"ט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱלָהּ אֶסְתַּלַּק ו' מְזֹאת וְעֵבִיד הָאֵי אֶהֱלָה נּוֹקְמִין, הַיְנוּ דְכְתִיב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יי. וְכֵן דְלֹא אֶתְחַבַר ו' בָּהּ, גְּרָמוּ דְסָאִיבוּ מְקַדָּשָׁא וְגָרְיָמוּ לוֹן מוֹתָא. דְּהָא מָאן דְּאֶפְרִישׁ לוֹן, גְּרִים מוֹתָא לְנַפְשִׁיהַ, עַד דְּאֶתַת פָּרָה וְכִפְרָה עַל בְּנֵה. וְעֵבִדִין מִינָהּ הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי מַתִּים.

זֹאת הַתּוֹרָה דְלֹא אֶתְחַבַר בָּהּ וְאִ"ו עַד דְעֵבְדוּ הַזָּאָה לְאֵינוֹן כְּלֵי מִדָּן. וְלְבַתַר (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגו' חַיִּים אֶתְדַבַּק בָּהּ. (דברים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרִכָּה, בְּרִכָּה אֶתְדַבַּק בָּהּ בְּהָאֵי זֹאת. אֲבָל כָּל אֶתְר דְּתַשְׁכַּח

(ויקרא יג) זאת תורת נגע צרעת. (שם)
 (יד) זאת התורה לכל נגע הצרעת.
 (במדבר ה) זאת תורת הקנאות.
 משום שטמאו את עצמם וטמאו
 המקדש. (ויקרא ו) זאת תורת
 העלה, לא כתוב בו וא"ו, עד
 שיעשו לה בני אהרן שלמות
 לחבר את זאת לבעלה. (שם ו)
 וזאת תורת המנחה - לא בא על
 חטא, שהרי היא נדבה, או
 שבאה עם עולה, והעולה הרי
 עושה שלמות. (שם) זאת תורת
 החטאת - בא על חטא שטמאו
 את "זאת".

(ויקרא ז) וזאת תורת האשם -
 משום שלא עשו כל כף פגם,
 ולכן באה זכר ולא נקבה. (שם)
 וזאת תורת זבח השלמים, משום
 שבאה לשלום, מתחבר עמה
 וא"ו. (שם) זאת התורה לעלה
 [ולמנחה ולחטאת - בגלל
 חטאת שיש בפסוק, וחוטא אחד
 יאבד טובה הרבה, זה פרשנו
 בכל מקום - וא"ו מוסיף על ענין
 ראשון.

וזאת התורה אשר שם וגו' מאי טעמא
 וא"ו, הא לא אמר זאת בקדמיתא,
 אמאי כתיב וזאת, בגין סם חיים דאתדבק
 בה. (דברים ל"ג) וזאת הברכה, בגין ברכה אף על
 גב דלא כתיב זאת בקדמיתא, או מלה על מה
 דיייתי. אבל בכולהו מאי טעמא לא כתיב
 וזאת. בגין דלא אתדבק וא"ו. והאי דכתיב
 וזאת תורת האשם בגין דכתיב לעיל זאת
 תורת החטאת, וא"ו מוסיף על ענין ראשון.
 בגין כף אתייהיבת אורייתא בהאי זאת.

ובגין כף פתיב (ויקרא כ"ו) אף אני אעשה זאת,
 אסלק מינה וא"ו ותעביד בהו נוקמין
 וכולהו קרבנין אתיין לקרבא להאי זאת
 לעילא בהאי שלישי. ואנן מקרבין בהאי
 יומא תרין פרים במוסף, לאוספא ליה תרין
 ומשום כף פתיב (שם כו) אף אני
 אעשה זאת, אסלק ממנה וא"ו
 ותעשה בהם נקמות, וכל
 הקרבנות באים לקרב את
 ה"זאת" למעלה בשלישי הנה,

וא"ו, בגין חובה (ויקרא י"ג) זאת תורת נגע
 צרעת. (ויקרא י"ד) זאת התורה לכל נגע הצרעת
 (במדבר ה) זאת תורת הקנאות. בגין דסאיבו
 גרמיהון וסאיבו מקדשא. (ויקרא ו) זאת תורת
 העולה, לא כתיב ביה וא"ו עד דיעבדו לה
 שלימו בני אהרן לחברא לזאת בבעלה. (ויקרא
 ו) וזאת תורת המנחה, לא אתייא על חטא,
 דהא נדבה היא. או דאתייא עם עולה והא
 עבדא עולה שלימו. (ויקרא ז) זאת תורת
 החטאת אתייא על חטא דסאיבו להאי זאת.
 וזאת תורת האשם בגין דלא עבדו כל כף
 פגמו, ובגין כף אתייא דכורא ולא
 נוקבא (ויקרא ז) וזאת תורת זבח השלמים בגין
 דאתיין לשלמא אתחבר בה וא"ו. (שם) זאת
 התורה לעולה למנחה ולחטאת, בגין חטאת
 דאית בקרא, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה.
 דא אוקימנא בכל אתרא וא"ו מוסיף על ענין
 ראשון.

וזאת התורה אשר שם וגו' מאי טעמא
 וא"ו, הא לא אמר זאת בקדמיתא,
 אמאי כתיב וזאת, בגין סם חיים דאתדבק
 בה. (דברים ל"ג) וזאת הברכה, בגין ברכה אף על
 גב דלא כתיב זאת בקדמיתא, או מלה על מה
 דיייתי. אבל בכולהו מאי טעמא לא כתיב
 וזאת. בגין דלא אתדבק וא"ו. והאי דכתיב
 וזאת תורת האשם בגין דכתיב לעיל זאת
 תורת החטאת, וא"ו מוסיף על ענין ראשון.
 בגין כף אתייהיבת אורייתא בהאי זאת.

ובגין כף פתיב (ויקרא כ"ו) אף אני אעשה זאת,
 אסלק מינה וא"ו ותעביד בהו נוקמין
 וכולהו קרבנין אתיין לקרבא להאי זאת
 לעילא בהאי שלישי. ואנן מקרבין בהאי
 יומא תרין פרים במוסף, לאוספא ליה תרין

ואנו מקריבים ביום זה שני פרים
במוסף, להוסיף לה שני חלקים.
איל אחד לחבר לה הפח של
גבורה, שבעה כבשים כנגד כל
הדרגות שישמחו בהלולא הזו,
שעיר עזים לכפר על שטמאו
המקדש הרשעים שלמטה.

(במדבר כט) ובחדש השביעי - כנגד
דרגת יצחק שיתחבר עם כנסת
ישראל בשני פרים. זהו שכתוב
(בראשית ח) ותנח התבה בחדש
השביעי בשבעה עשר,
שהתוספה כנסת ישראל, שהיא
שביעית על עשר סמוכה
לעשרה. משום כך פר אחד,
להוסיף לו כח האמא העליונה
לדון את העולם. אבל שנים לא,
משום שהעולם לא יכול לסבל
את הדין הקשה.

איל אחד - הגבורה שלו, לשון
של תקיפות, (תהלים כב) אילותי
לעזרתי חושה, והאיל הזה
תמצא בכל המוספים,
שמוספים פח וגבורה עליהם,
פרט לשבת שיש בה מנוחה ואין
בה דין כלל, שמתגלה העתיק
הקדוש שמחה וטובות לכל
העליונים (עולמים). (במדבר כח)
כבשים בני שנה - לתת כח לכל
הדרגות. שעיר עזים - שלא
תראה טמאה במקדש ביום
הדין, וביום זה מתחברת
הגבורה העליונה בדין הפחתון
של ראש חדש לדון את העולם.
בא ראה, גבורה דין הקשה,
כנסת ישראל דין הרפה, אף
חובת היום פר אחד כדי
שהעולם יוכל לסבל, ולכן
בראש חדש שני פרים, שהיא
כפרה. בעשרה לחדש כנגד
דרגת משה. במוסף שלו פר בן
בקר אחד, שלא נוסף בו דין כל
כך, היות שאותו יום הוא של
כפרה. איל אחד תקיף לשבר את

חולקין. איל אחד, לאתחברא ליה חילא
דגבור"ה. שבעה אמרין לקבל פולהו דרגין
דיחדון בהאי הלולא. שעיר עזים, לכפרא על
דסאיבו מקדשא חייבין דלתתא.

בחדש השביעי, (במדבר כ"ט) לקבל דרגא
דיצחק דיתחבר ביה כנסת ישראל
בתרין פרים. האי דכתיב (בראשית ח) ותנח
התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר,
דאתוספא כנסת ישראל דאיהי שביעית על
עשר סמיכא לעשרה. בגין כך פר אחד
לאוספא ליה חילא דאימא עלאה למידן
עלמא. אבל תרין לא, בגין דלא יכיל עלמא
למסבל דינא תקיפא.

איל אחד, גבורה דיליה לישנא דתקיפו,
(תהלים כ"א) אילותי לעזרתי חושה. והאי
איל תשפח בכולהו מוספין, דמוסיפין חילא
דגבורה עליהו. פר משפתיא דאית ביה ניחא,
ולית ביה דינא כלל. דאתגלייא עתיקא
קדישא חידו וטבאן לכולהו עלאין (כ"א עלמין).

(במדבר כ"ח) כבשים בני שנה, למיהב חילא
לכולהו דרגין. שעיר עזים דלא יתחזי סאיבו
במקדשא ביומא דדינא ובהאי יומא אתחבר
גבורה עלאה בדינא תתאה דראש חדש
למידן עלמא.

תא חזי, גבורה דינא קשיא, כנסת ישראל
דינא רפיא. אף חובת היום פר אחד,
בגין דייכיל עלמא למסבל. ובגין כך פריש
ירחא תרין פרים דהיא כפרה. בעשרה
לירחא לקבל דרגא דמשה, במוסף דיליה פר
בן בקר אחד, דלא אתוסף ביה דינא כל כך
בגין דהוא יומא דכפרה. איל אחד תקיף,
לתברא רשיעי עלמא, ובעינן למעבד נייחא
לשפכא רגזא. כבשים שבעה, לאוספא

הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְצָרִיף לְעֲשׂוֹת נֶחֱת לְשִׁפּוֹף הַרְגֹזוֹ. כְּבָשִׁים שֶׁבָעָה לְהוֹסִיף לְכָל הַדְּרָגוֹת. שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד הַתּוֹסֵף כָּאֵן בַּחֹבֶת הַיּוֹם לְכַפֵּר עַל טְמֵאת הַמִּקְדָּשׁ, מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה יִכַּפֵּר עַל הַפֶּל וְלֹא תִשָּׂאָר טְמֵאָה בְּעוֹלָם.

מִשּׁוּם כֵּן אֶחָד בַּיּוֹם, לְכַפֵּר קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, כְּדִי שֶׁלֹּא תִמְצָא שָׁם טְמֵאָה כָּל כֵּן, וְאֶחָד בַּחוּץ לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁלֹּא תִמְצָא טְמֵאָה בְּעוֹלָם. בַּחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ כְּנֶגֶד דְּרַגַּת אֶהְרֹן שְׂאֲחוֹז בַּהוֹר, וְהַתְּעֵלָה גַם בַּחֹסֶד.

וְכֵן בְּזִמְנֵי זֶה אֶפְלוּ עִם כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם עוֹשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֹסֶד, מִשּׁוּם שֶׁמִּתּוֹסֵף חֹסֶד שֶׁל אֶהְרֹן עִם חֹסֶד שֶׁל אַבְרָהָם, וְהֵם מְקַרְיָבִים בּוֹ בְּשִׁבְעָה יָמִים קְרִיבָנוֹת עוֹלוֹת, כְּדִי שִׁישְׁמְחוּ כָּל הָעוֹלָם בְּשִׂמְחַת יִשְׂרָאֵל. שְׁבַעִים פְּרִים כְּנֶגֶד שְׁבַעִים אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת הָעוֹלָם, וּבַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן פְּרִים שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, לְהַרְאוֹת שְׂאֵינָם כְּדֹאִים לְהַתְקַיֵּם בְּעוֹלָם אֵלֹא בְּטוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים.

אִיִּים שְׁנַיִם, שֶׁתִּהְיֶה תְּקִיפּוֹת לְאוֹתָהּ דְּרַגָּה שֶׁל חֹסֶד עֲלִיּוֹן עַל אֶחָד שְׁנַיִם מִמֶּה שֶׁמְקַרְיָבִים בְּכָל הַמּוֹסָפִים, מִשּׁוּם שֶׁחַג זֶה הוּא כְּנֶגֶד דְּרַגַּת אֶהְרֹן, שְׂאֲחוֹז בְּדְרַגָּה שְׁשִׁית. וְנִקְרָא יוֹם הַשְּׁשִׁי. יוֹמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלֶּף שְׁנַיִם. וּבְאֹתוֹ יוֹם עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹסִיף עַל כָּל אֶחָד שְׁנַיִם חֹסֶד לְעִמּוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ, אִז - וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכָל הַדְּרָגוֹת שֶׁלְמַעַלָּה נּוֹסְפוֹת בְּרִכּוֹת.

לְכוּלְהוֹ דְּרַגִּין. שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד, אֶתּוֹסֵף הַכָּא בַּחֹבֶת הַיּוֹם לְכַפֵּרָא עַל סוֹאֲבַת מִקְדָּשָׁא, בְּגִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְלַעֲיֵלָא מְכַפֵּר כָּלָא. וְלֹא יִשְׁתָּאָר סְאִיבוּ בְּעִלְמָא.

בְּגִין כֵּן, חַד בַּיּוֹמָא, לְכַפֵּרָא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים חַד זְמַנָּא בְּשִׁתָּא, בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח כָּל כֵּן סְאִיבוּ תַמָּן. וְחַד לְבָרָא, לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח סְאִיבוּ בְּעִלְמָא. בַּחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר לִירְחָא לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּאֶהְרֹן דְּאֶחִיד בַּהוֹ"ד וְאִסְתַּלַּק נְמִי בַּחֹסֶ"ד.

וּבְגִין כֵּן בַּהִיא זְמַנָּא אֶפְּלוּ עִם כָּל אוֹמִין דְּעִלְמָא עֲבִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ. בְּגִין דְּאֶתּוֹסֵף חֹסֶ"ד דְּאֶהְרֹן עִם חֹסֶ"ד דְּאַבְרָהָם וְאִינוּן מְקַרְבִּין בֵּיהּ בְּשִׁבְעָה יוֹמִין קְרִיבָנִין עֲלוּוֹן, בְּגִין דִּיחֲדוּ כּוֹלִיָּה עִלְמָא בַּחֲדוּתָא דִּישְׂרָאֵל. שְׁבַעִין פְּרִים לְקַבֵּל שְׁבַעִין אוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת דְּעִלְמָא, וּבַיּוֹמָא קֹדֶמְאָה פְּרִים שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר. לְאַחֲזָאָה דְּלֹאוּ אִינוּן כְּדֹאִי לְאַתְקִימָא בְּעִלְמָא, אֵלֹא בְּטִיבוּ דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִית בֵּיהּ תְּלִיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמִי.

אִיִּים שְׁנַיִם לְמַהְוֵי תְּקִיפּוֹ לְהַהוּא דְּרַגָּא דְּחֹסֶ"ד עֲלָאָה עַל חַד תְּרִין מִמֶּה דְּמְקַרְבִּין בְּכוּלְהוֹ מוֹסָפִין בְּגִין דְּהִיא חַגָּא אִיהוּ לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּאֶהְרֹן דְּאֶחִיד בְּדְרַגָּא שְׁתִּיתָאִי. וְאֶקְרִי יוֹם שְׁתִּיתָאִי. יוֹמָא דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלֶּף שְׁנַיִן. וּבַהִיא יוֹמָא זְמַנִּין קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹסְפָא עַל חַד תְּרִין טִיבוּ לְעַמִּיָּה. הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת טו) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ, אִז וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכָלְהוֹ דְּרַגִּין דְּלַעֲלֵילָא אֶתּוֹסֵף בְּרִכָּאָן.

ובאה הוא יומא יייתי מלפא משיחא ויתקרי חג האסיף היכניש קדשא בריך הוא ביה גלותא דעמיה, הדא הוא דכתיב (ישעיה י"א) ויהיה ביום והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו. ויקרא חג הסכות, שפל שבע הדרגות מכסות על ישראל כמו ספה, ולכן כל ענני הכבוד הולכים עם ישראל במדבר בזכות אהרן, ולכן ארבעה עשר ככשים שפכל יום. ובשבעה ימים - הרי שבעתים, ויאיר שבעתים אור השמש, והקדוש ברוך הוא ירחם על העולם. ושעיר עזים אחד לחטאת - לכפר על טמאת המקדש שטמאו אמות העולם עובדי כוכבים ומזלות. ביום השני פנגד דרגת יצחק. ביום השלישי פנגד דרגת יעקב. ביום הרביעי פנגד דרגת יוסף. ביום החמישי פנגד דרגת משה. ביום הששי פנגד דרגת אהרן.

ובא וראה, בחג זה ובחג המצות שבעה ימים שפוללים בהם כל הימים שלמעלה, מה שאין פן בשאר חגים שמקריבים בהם מוסף, אלא הינו מה שפרשנו בסוד האמונה, (בראשית ל) מחשף הלבן אשר על המקלות, שלכל אותם שבעה שבע דרגות מקיפות אותם בצד החסד, החג של המצות פנגד אברהם שבא מחסד, לכן כל הדרגות שם, שהרי את כל הדרגות מקיף יעקב השלם לצד של חסד. החג הזה פנגד דרגתו של אהרן שאחוז בחסד, כלם עמו.

דבר אחר - משום שכל הדרגות וכל הצדיקים, כשיצאו ישראל ממצרים, הקדוש ברוך הוא התגלה שם בפתרים שלו, ועתיד לעשות פן בזמן ביאת המשיח. משום פן כל הפתרים רמוזים

ובאה הוא יומא יייתי מלפא משיחא ויתקרי חג האסיף היכניש קדשא בריך הוא

ביה גלותא דעמיה, הדא הוא דכתיב (ישעיה י"א) ויהיה ביום והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו. ויתקרי חג הסכות, דכלהו שבעה דרגין חפין על ישראל כסופה ובגין פן פולהו ענני כבוד אזלין עם ישראל במדברא בזכותא דאהרן בגין פן ארבעה עשר אמרין בכל יומא.

ובשבעה יומין הא שבעתים וינהיר שבעתים נהירו דשמשא. וקדשא

בריך הוא ירחם על עלמא ושעיר עזים אחד חטאת לכפרא על סאיכו מקדשא דסאיכו אומי עלמא עובדי כוכבים ומזלות ביומא תנינא לקבל דרגא דיצחק. ביומא תליתאה לקבל דרגא דיעקב. ביומא רביעאה לקבל דרגא דיוסף. ביומא חמישאה לקבל דרגא דמשה. ביומא שתיתאה לקבל דרגא דאהרן: ותא חזי בהאי חגא ובחגא דפטירו, שבעה יומי דכלילן פולהו יומין דלעילא בהו.

מה דלית פן בשאר חגין דמקרבין בהו מוסף, אלא הינו דאוקימנא ברזא דמהימנותא (בראשית ל) מחשוף הלבן אשר על המקלות, די לכל אינון שבעה שבעה דרגין אסחר לון בסטר דחס"ד חגא דפטירא, לקבל אברהם דאתי מחס"ד בגין פן פולהו דרגין תמן. דהא לכולהו דרגין אסחר יעקב שלימא לסטרא דחס"ד. האי חגא לקבל דרגא דאהרן דאחיד בחסד, פולהו עמיה.

דבר אחר, בגין דכולהו דרגין וכולהו זכאין, פד נפקו ישראל ממצרים קדשא בריך הוא אתגלי תמן בכתרוי וימין למעבד פן ביומי דייתי משיחא. בגין פן

כאן וכאן, ונוטלים על אחד שנים שבע ברכות כאן משם. ושם על אחד שבעה משאר המוספים, זהו שכתוב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. פיוס צאתך היה לו לומר! מה זה כימי? שכל הימים העליונים הודמנו לשם והודמנו לכאן, משום כך נפלאות, ג' פלאות, חמשים פלאות, שהרי חמשים שערי בינה פתח הקדוש ברוך הוא להוציא אותם משם, ולכן מזכרת בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, כנגד חמשים שערים, כך יעשה לימות המשיח. ומה זה אראנו? אלא אראנו את אותו הנקן שראה בראשונה, שכתוב (שמות יד) וירא ישראל את היד הגדלה, ואז עתיד לראות את הפרענות של אדום

דבר אחר - שפשביל שבעת הצדיקים עתיד הקדוש ברוך הוא להעביר את כל אמות העולם, ולא ישאר בעולם אלא הקדוש ברוך הוא לבדו וישראל גוי אחד. משום כך כאן שבעה ימים.

בא ראה שמשום כך מתמעטים והולכים, וכיום השמיני שולטים ישראל לבדם בעולם ומקריבים פר אחד, איל אחד, סוד היחוד. שבעה כבשים - כנגד שבע דרגות. שעיר עזים - אף על גב שפאותו זמן יעבירו הקדוש ברוך הוא מן העולם, עם כל זה ישאר ממנו שלא יתבטלו מפריה ורבייה. ובאותו זמן יצאו מים חיים מחכמה העליונה, (זכריה יד) חצים אל הים הקדמוני - זה חסד עליון, וחצים אל הים האחרון - זו גבורה תחתונה וגבורה עליונה. בקיץ ובחורף - בצד האש ובצד המים. שלא

פולתו כתרין רמיזין הכא והכא ונטלין על חד תרין שבע ברכאן הכא מהתם. והתם על חד שבעה משאר מוספין, הדא הוא דכתיב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. פיוס צאתך הוה ליה למימר. מאי כימי. דכולהו יומין עלאין אודמנו התם ואודמנו הכא. בגין כך נפלאות חמשין פלאות, חמשין פלאות. דהא חמשין תרעין דבינן פתח קדשא בריך הוא לאפקא לון מתמן. ובגיני כך באורייתא אדפר יציאת מצרים חמשין זמנין לקבל חמשין תרעין פדין יעביד ליומי משיחא. ומאי אראנו. אלא אראנו להווא סבא דחזא בקדמיתא דכתיב (שמות י"ד) וירא ישראל את היד הגדולה. פדין זמין למחזי פורענותא דאדום.

דבר אחר, דבגינהון דשבעה צדיקייא, זמין קדשא בריך הוא לאעברא לכל אומין דעלמא ולא ישתאר בעלמא אלא קדשא בריך הוא בלחודוי וישראל גוי אחד בגין כך הכא שבעה יומין.

תא חזי, דבגין כך מתמעטין והולכין. וביומא תמינאה שלטין ישראל לחודייהו בעלמא ומקריבין פר אחד איל אחד, רזא דייחודא. שבעה כבשים לקבל שבעה דרגין. שעיר עזים, אף על גב דבהווא זמנא יעבריניה קדשא בריך הוא מעלמא, עם כל דא ישתאר מניה דלא יתבטלון מפריה ורבייה. ובהווא זמנא יפקון מים חיים מחכמה עלאה (זכריה י"ד) חצים אל הים הקדמוני דא חסד עלאה וחצים אל הים האחרון דא גבורה תתאה וגבורה עלאה. בקיץ ובחורף בסטרא דאשא ובסטרא דמיא. דלא ישתאר דינא בעלמא

אֵלָא כְּלָא רַחֲמֵי וְחַיִּים וְחִירוֹ בְּעֵלְמָא :
 וְתָא חֲזִי בְּהַאי חֲגָא עֲבָדִין נְסוּף הַמַּיִם. נְבִיעַ
 דְּחֶסֶד בְּאִינוּן שְׁתִּין מִשְׁשֵׁת יְמֵי
 בְּרֵאשִׁית, וְכוּלְהוּ שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלָאִין מְקַבְּלִין
 מְאִינוּן מַיִם חַיִּים דְּנִפְקִין מִירוּשְׁלָיִם עֲלָאָה
 טְמִירָא. וּבְאֵן אֲתֵר רְמִיז לְאִינוּן מַיִם חַיִּים,
 בְּאִינוּן שִׁיתִין. וְחֶסֶדִי וְצַדִּיקִי חֲדָאֵן בְּהַאי
 הַלּוּלָא, בְּגִין דְּרְמִיזָא לְהַהוּא טִיבוּ דְזַמִּין
 קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְמַעַבְד פֶּד יַעֲבֵר קְדָשָׁא
 בְּרִיף הוּא סְאִיבוּ מְאַרְעָא דִּיחֲתוּן אִינוּן מַיִם
 חַיִּים טְהוּרִים בְּאִינוּן שִׁיתִין, בְּהַהוּא מְזַבְּחָ
 עֲלָאָה הַהוּא יָם הָאֲחֵרוֹן. וְאִינוּן תְּלַתָּא לֹוֹגִין
 מַיִם שְׁמֹנֶה עֶשֶׂר בְּצִים לְקַבֵּל צַדִּיק דְּאֶקְרִי
 ח"י הַעוֹלָמִים, וְעַל יְדֵיהּ מַיִם נַחְתִּין בְּאִינוּן
 שִׁיתִין.

וְתָא חֲזִי הַלֵּל הַזָּקֵן פֶּד הָהּ חֲדֵי בְּהַאי
 הַלּוּלָא אָמַר אִם אֲנִי כָאֵן הַכֵּל כָּאֵן.
 וְאִם אִין אֲנִי כָאֵן מִי כָאֵן. הוּא רְמִיז וְאָמַר אִי
 שְׁכִינְתָּא דְאֶקְרִי אֲנִי שְׂרִיָּא כָאֵן. הַכֵּל כָּאֵן
 הַהוּא אֲתֵרָא דְאֶקְרִי כֹּל דְאֲתִי לְאַזְהוּוּגָא בְּהַ.
 וְאִם אִין אֲנִי כָאֵן מִי כָאֵן. דְּהָא לָא חֲשִׁיבָא
 טִיבוּ שְׁלִימָא בְּגִין דְשְׁכִינְתָּא לָא שְׂרִיָּא
 בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. אֲבָל פֶּד יִשְׁתַּלְמוּ אִינוּן פְּרִים
 כְּדִין פְּתִיב (ישעיה י"ב) וּשְׂאֲבָתֶם מַיִם בְּשִׁשׁוֹן
 מְמַעֲיַנִּי הִישׁוּעָה. מָאֵן אִינוּן. שִׁית מְעִינֵי
 דְאִינוּן מְרִיקִין בְּהַאי יִשׁוּעָה וְכִדִּין עֲלָמָא
 כּוּלִיָּהּ בְּחֻדְוָה בְּגִין דְנִפְקָא שְׁכִינְתָּא מִבִּין
 הַהוּא סְאִיבוּ דְשָׂר עֲמִין, בְּגִין כְּף (במדבר כ"ט)
 בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

תָּא חֲזִי, עֶשֶׂר נְטִיעוֹת עֲרֵבָה וְנְסוּף הַמַּיִם
 הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. שָׂר מְלִי
 דְאֹרִייתָא תוֹרָה. וְהֵכָא הַלְכָה. מְאִי טַעְמָא,
 אֵלָא בְּגִין דְּהַאי אֲתֵרָא דְאֶקְרִי הַר סִינִי, תוֹרָה

וּבְאֵ וּרְאָה, כְּשֶׁהַלֵּל הַזָּקֵן הִיָּה
 שְׂמַח בְּהַלּוּלָא הַזֶּה, אָמַר, אִם אֲנִי
 כָּאֵן - הַכֵּל כָּאֵן, וְאִם אִין אֲנִי כָּאֵן
 - מִי כָּאֵן? הִיָּה רוֹמֵז וְאָמַר, אִם
 שְׁכִינָה שְׁנִקְרָאת אֲנִי שׁוֹרָה כָּאֵן -
 הַכֵּל כָּאֵן, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא כֹּל
 שְׁבָה לְהַזְדַּוּגָּא בְּהַ. וְאִם אִין אֲנִי
 כָּאֵן - מִי כָּאֵן? שְׁהַרִי לָא חֲשׁוּב
 טוֹב שְׁלָם, מְשׁוּם שְׁשְׁכִינָה לָא
 שׁוֹרָה בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה. אֲבָל
 כְּשִׁישְׁתַּלְמוּ אוֹתָם פְּרִים, אֲזַ
 פְּתוּב (ישעיה יב) וּשְׂאֲבָתֶם מַיִם
 בְּשִׁשׁוֹן מְמַעֲנִי הִישׁוּעָה. מִי
 הֵם? שְׁשָׁה מְעִינוֹת שְׁמִרִיקִים
 בִּישׁוּעָה הַזֹּאת, וְאֲזַ הַעוֹלָם כֹּלוֹ
 בְּחֻדְוָה, מְשׁוּם שְׁשְׁכִינָה יוֹצֵאת
 מִתּוֹף אוֹתָהּ טַמְאָת שָׂר הַעַמִּים,
 מְשׁוּם כְּף (במדבר כט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
 עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

בְּאֵ רְאָה, עֶשֶׂר נְטִיעוֹת, עֲרֵבָה
 וְנְסוּף הַמַּיִם - הַלְכָה לְמִשָּׁה
 מְסִינִי, שָׂר הַדְּבָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה

- תורה, וכאן הלכה. מה הטעם?
אלא משום שמקום זה שנקרא
הר סיני, תורה שבעל פה למדה
את משה לקשר קשרי האמונה.
אותן עשר נטיעות שנטע הקדוש
ברוך הוא, שאחזו אותן באותו
מקום שנקרא ערב שביעית,
ויעשו פרי באותו בית סאה, כדי
שיבא מזון לעולם בשביעית
הזו, שאין להם מזון אלא
מאותה שנה ששית שזורעים בה
זרעים. זהו שכתוב (דו"ש ע') זרעו
לכם לצדקה וקצרו לפי חסד. מה
שזורעים יהיה לאותו מקום
שנקרא צדקה שלמה, ואז וקצרו
לפי חסד, אז יהיה טוב העליון.
ומי הוא לפי חסד? זה אברהם.
בא ראה, למטה שבעה מעשים
יש ביניהם. זריעה - פנגד האם
העליונה, זהו שכתוב (בראשית מו)
הא לם זרע. קצירה - פנגד דרגת
אברהם, זהו שכתוב [ו]קצרו
לפי חסד. דישה בחרוץ - פנגד
דרגת יצחק, שעושה דין ומפריד
תבן מאותו בר. דין מפריד ממנו,
ועושה דין ברשעי העולם, ואז
הוא (תהלים לה) פמץ לפני רוח.
ורוח הזו זו הדרגה של יעקב,
שכתוב (בראשית מה) ותחי רוח
יעקב, וכנגדו זורה. ואותו המץ
נתן לאש למאכל. טוחן - פנגד
דרגת משה. לש - פנגד דרגת
אהרן. אופה - פנגד דרגת צדיק,
ונעשה לחם בידו של צדיק
באותו אור שיש בציון. זהו
שכתוב (תהלים קלו) נתן לחם לכל
בשר. בתחלה ל"כל", ואחר כך
לאותו מקום שנקרא בשר. ומה
זה לחם? זה הקיום.

ובשנה השביעית הזו לא עושים
מלאכה, אלא אוכלים אותו לחם
שנתן להם בשנה הששית, וכל
העולמות נחים בחדוה. וכל
העניים והעשירים, כלם שוים

שבעל פה אוליפת ליה למשה לקשרא
קשרין דמהימנותא.

אינון עשר נטיעין דנצב קדשא בריך הוא,
דהא אחיד לון בההוא אתרא דאקרי
ערב שביעית ויעבדון פרי בההוא בית סאה,
בגין דאייתי מזונא לעלמא בהאי שביעית.
דלית לון מזונא אלא מההוא שתא שתיתאה
דזרעין בה זרעין, הדא הוא דכתיב (הושע י')
זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד, מה
דזרעין יהא לההוא אתרא דאקרי צדקה
שלמה, וכדין וקצרו לפי חסד פדין יהא טיבו
עלאה. ומאן איהו לפי חסד דא אברהם.
ותא חזי לתתא שבעה עבידן אית ביניהון.
זריעה ללקבל אימא עלאה, הדא הוא
דכתיב (בראשית מ"ו) הא לכם זרע. קציר"ה ללקבל
דרגא דאברהם הדא הוא דכתיב וקצרו לפי
חסד. דישה בחרוץ ללקבל דרגיה דיצחק
דעביד דינא ואפריש תבן מההוא בר. דינא
אפריש מניה ועבד דינא ברשיעי עלמא וכדין
אינהו פמוץ לפני רוח. והאי רוח דא דרגא
דיעקב דכתיב (בראשית מ"ה) ותחי רוח יעקב,
ולקבליה זורה והוא מוץ לאשא אתייהיב
למיכל. טוחן ללקבל דרגא דמשה. ל"ש
לקבל דרגא דאהרן. אופ"ה ללקבל דרגא
דצדיק ואתעביד לח"ם בידו דצדיק
בההוא אור דאית בציון, הדא הוא דכתיב
(תהלים קל"ו) נתן לחם לכל בשר. בקדמיתא
לכ"ל ולבתר לההוא אתר דאקרי בשר ומאי
לחם דא קיומא.

ובהאי שתא שביעתא לא עבידן עבידתא,
אלא אכלין ההוא לחם דאתייהיב
להו משתא שתיתאה. וכולהו עלמין בחדוה
גיחין וכולהו מספני ועתירי כולהו שוין

במקום זה, שהרי כל הפחתונים נזונים משנה השביעית הזו. ואם אדם עושה סחורה באותם פרות, המקום הזה של עניות מונע ממנו ברכות, ולכן מונע ממנו ברכות. וצריך אדם להראות שלארץ הקדושה הזו של הקדוש ברוך הוא יש נחת עם בעלה, והקדוש ברוך הוא נותן לחם לכל הזה, ו"כל" לאותו מקום שנקרא (בראשית ב) בשר מבשרי, ואין לה אור משלה, אלא אותם ספיחי הששית שזרעו בה ממילא.

וצריך אדם באותו ערב שביעית לעשות מלאכת הארץ באותן עשר נטיעות שהשתלמו בה, שתתחד הארץ הזו עמם ולא תפרד מהם, ואף היא תקרא נטיעה, נטיעה שנטע הקדוש ברוך הוא, כדי שלא ימנע ממנה אותו טוב שיש לה עם בעלה מנוחה בשביעית. ולכן נקרא אדם ביום הששי, והזדווגה עמו בת זוגו להתענג בשבת, ועכשו הזדווגה צדק עם ששי לתת אור להר סיני הזה.

ובא וראה, הר חורב נקרא בשמזדוג עמו וא"ו, ואם בני אדם מפרידים וא"ו ממנה, נקרא חרב לה, שהרי כתוב חרב, ועושה נקמות, לכן הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה, שיכללו אותה עם אותם עשר נטיעות ערב שביעית, ויבא מזון לעולם בשביעית, שהוא מקום שאין לו אור אלא מה שנפן לו מאותו וא"ו.

ובא וראה, כשעשו ישראל את העגל, והפרידו הברכות מהר חורב הזה, שהפרידו ממנו וא"ו וקצצו בנטיעות, באותן נטיעות מה כתוב? (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב.

בהאי אתר, דהא כולהו תתאי מהאי שתא שביעתא מתזנין. ואי בר נש עביד באינון פירין סחורתא. האי דאתרא דעניותא מנע מניה ברכאן, בגין כך מנע מניה ברכאן. ובעי בר נש לאחזאה דהאי ארעא קדישא דקדשא בריך הוא אית לה נייחא בבעלה וקודשא בריך הוא יהיב לחם להאי כ"ל. וכ"ל לההוא אתרא דאקרי בש"ר מבשרי, ולית לה נהורא מדילה אלא הנהו ספיחי דשתיתאה דאזדורעו בה ממילא.

ובעי בר נש פההוא ערב שביעית למעבד עבידתא דארעא באינון עשר נטיעין אשתלימו בה דתתיחד האי ארעא בהו, ולא תתפרש מניהו ותתקרי אף היא נטיעה, נציבו דנצב קדשא בריך הוא. בגין דלא יתמנע מניה ההוא טיבו דאית לה עם בעלה, נייחא בשביעית. בגין כך אדם פיומא שתיתאה אתברי ואזדווגת עמיה בת זוגיה לאתענגא בשבתא, והשתא אזדווגת צד"ק בשתיתאה למיהב נהירו להאי הר סיני.

ותא קזי, הר חורב אתקרי כד אזדווג עמיה וא"ו. ואי בני נשא מפרישין וא"ו מניה, אקרי חרב ליי, דהא חרב פתיב, ועבדא נוקמין. בגין כך הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה דיכללון יתה באינון עשר נטיעין ערב שביעית, וייתי מזונא לעלמא בשביעית. דהוא אתרא דלית לה נהורא אלא מה דאתייהיב לה מההוא וא"ו.

ותא קזי ישראל פד עבדו עגלא ואפרישו ברכאן מהאי הר חורב דאפרישו מניה וא"ו וקצצו בנטיעות באינון נטיעין, מה כתוב (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. ההוא עדי עלאה, תפלין דרישא

וּדְרוּעָא דְשׁוּוּיָן בְּיַד פְּהָה אַעֲדִיאוּ מְנַהוּן. וּמֵאֵן אַתְרַּא אַתִּיּהִיב לֹון, מַהֲר חוֹרֵב כַּד אַזְדִּוּג בַּהּ וְא"ו. וְהַשְׁתָּא (מְשַׁלִּי ט"ו) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אַלוּף וְאַתְעָרוּ עֲלֵיהוֹן חֲרָב.

בְּגִין כֶּף בְּנֵי לֹוי דְעַבְדוּ לְוִיָּה לְהַאי אַתְרָא,

אַתְפְּרְעוּ מְנַהוּן. הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שְׁמוֹת

ל"ב) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לִי

אֵלֵי וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֹוי, דְהָא לֹא עַבְדוּ

פְּרוּדָא אֶלָּא לְוִיָּה. וְאָמַר לֹון מֹשֶׁה (שְׁמוֹת ל"ב)

כֹּה אָמַר יְיָ עֲבָרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר

בַּמַּחֲנֶה, בְּגִין דְהָאֵי כ"ה יְהִבַּת לֹון רְשׁוּתָא

לְמַעַבְד דִּינִין וּמֵאֵן אִיהוּ כ"ה, דָּא הֵר חוֹרֵב

וּבְגִין כֶּף קִטְלוּ מְנַהוּן כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ,

שְׁלֹשַׁת לָא אַתְמַר, אֶלָּא כְּשִׁלְשַׁת לְקַבֵּל הִנְהוּ

תְּלַתָּא דְרִגִין דְהוּוּ מְלִיָּין לְהַאי בָּאֵר. הֵדָא

הוּא דְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ט) וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי

צֹאן רוֹבְצִים עֲלֵיהָ. בְּגִין דְאִינוּן גְּרָמוּ

דִּיסְתַּלְקוּן מִינָהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּגִין כֶּף פְּקִידַת לִיָּה הָאֵי תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה

לְמֹשֶׁה עַל אִינוּן עֶשֶׂר נְטִיעֵן וְעַרְבָּה

דִּיקִיפּוֹן לְהַאי מְזִבַּח בְּאִינוּן עַרְבֵי נַחַל לְקַבֵּל

תְּרִין דְרִגִין דְמְקִיפִין לְעֵילָא דְאִינוּן נְצ"ח

הו"ד. וּכְדִין יַעֲבֹדוּן נְסוּף הַמִּים מֵאִינוּן מִים

חַיִּים דְאַתִּיָּין עַל יְדָא דְצַדִּיק וְלֹא יִמְנַעוּן

מֵהַאי מְזִבַּח טִיבוּ עֲלָאָה.

וְהָא חֲזִי כָּל שְׂאֵר יוֹמֵי דְשְׁתָּא בְּהַאי מְזִבַּח

עַבְדִּין נְסוּף הַיָּין, רְמִיזוּ לְדִינָא דְעֵייל

בַּהּ לְמִידֵן עֲלֵמָא. אַבְּל בְּחַג עַבְדִּין אוּף בְּמִים

חַיִּים. דְהָא חַיִּים וּנְהִירוּ אַתּוּסַף בְּהַהוּא זְמַנָּא

(יְשַׁעְיָה י"א) כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דְעָה אֶת יְיָ כַּמִּים

לַיָּם מְכַסִּים.

אוֹתוּ תְכַשִּׁיט עֲלִיוֹן, תְּפַלִּין שֶׁל ראש וּזְרוּעַ שְׁשָׁמִים בְּיַד כְּהָה הַסִּירוּ מֵהֶם, וּמֵאִיזָה מְקוּם נִתֵּן לָהֶם? מַהֲר חוֹרֵב, כְּשֶׁהַזְדוּג עֲמָהּ וְא"ו. וְכַעַת (מְשַׁלִּי טז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אַלוּף, וְעוֹרְרוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַחֲרָב.

מִשׁוּם כֶּף, בְּנֵי לֹוי שְׁעִשׂוּ לְוִיָּה

לְמְקוּם זֶה, נִפְרְעוּ מֵהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לב) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה

בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לְה' אֵלֵי,

וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֹוי. שְׁהִרֵי לֹא עֲשׂוּ פְרוּד,

אֶלָּא לְוִיָּה. וְאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה, כֹּה אָמַר ה'

עֲבָרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה.

מִשׁוּם שֶׁ"כֹּה" הַזֹּאת נִתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת דִּינִים.

וּמִיָּהוּ כֹּה? זֶה הֵר חוֹרֵב, וְלִכְּן הִרְגוּ מֵהֶם כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ.

שְׁלֹשַׁת לָא נֹאמַר, אֶלָּא כְּשִׁלְשַׁת, כְּגִיד אוֹתָן שְׁלֹשׁ דְרִגוֹת שְׁהִיוּ

מִמְלָאוֹת אֶת הַבָּאֵר הַזֶּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית טז)

וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עֲלֵיהָ,

מִשׁוּם שֶׁהֶם גְּרָמוּ שִׁיסְתַּלְקוּ מִיָּנָהּ.

וְהִרֵי בְּאֵרוּהָ.

מִשׁוּם כֶּף צִוְתָה תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה

הַזֹּאת אֶת מֹשֶׁה עַל אוֹתָן עֶשֶׂר נְטִיעוֹת

וְעַרְבָּה, שִׁיקִיפוּ אֶת הַמְזִבַּח הַזֶּה עִם אוֹתָם עַרְבֵי נַחַל,

כְּגִיד שְׁתֵּי דְרִגוֹת שְׁמִיקִיפִים לְמַעְלָה,

שֶׁהֶם נִצַּח וְהוֹד, וְאִזּוּ יַעֲשׂוּ נְסוּף הַמִּים אוֹתָם מִים

חַיִּים שְׁבָאִים עַל יְדֵי צַדִּיק, וְלֹא יִמְנַעוּ מִמְּנַעוּ

מִמְּנַעוּ מִמְּנַעוּ הַזֶּה הַטוֹב הָעֲלִיוֹן.

וּבֵּא וְרָאָה, כָּל שְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה עוֹשִׂים

בַּמְזִבַּח הַזֶּה נְסוּף הַיָּין, רֹמְזוּ לְדִין שְׁנַכְנַס

בַּהּ לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם. אַבְּל בְּחַג עוֹשִׂים אֶף בְּמִים

חַיִּים, שְׁהִרֵי חַיִּים וְאוֹר נוֹסֵף

בְּאוֹתוֹ זְמַן, (יְשַׁעְיָה יא) כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דְעָה אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים.

מְלֵאָה הָאָרֶץ דְעָה אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים.

עֲשֶׂה פְעָמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל: אַחַת בְּיָרִידְתָּם לְמִצְרַיִם, שְׁפָתוֹב (בראשית מז) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה וְגוֹמֵר. וְאַחַת בְּעֲלִיתָם, שְׁפָתוֹב (שמות יב) כָּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וּשְׁתַּיִם בְּחֻמֶשׁ הַפְּקוּדִים. וּשְׁתַּיִם בְּיָמֵי שָׂאוּל, אַחַת בְּבִזְק וְאַחַת בְּטָלָיִם. וְאַחַת בְּיָמֵי דָוִד, (שמואל ב' כ"ג) וְיִתֵּן יוֹאֲב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאַחַת בְּיָמֵי עֲזָרָא, (עזרא ב') כָּל הַקְּהָל כָּאֶחָד. וְאַחַת לְעֵתִיד לְבָא, (ירמיה ל"ג) עוֹד תִּעְבְּרֶנָּה הַצֹּאֵן עַל יַדֵי מוֹנֵה.

אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה - זֶה אָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁהַשְּׂרָה עָלָיו הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק (כְּתוּב), אִימְתִי. כְּשֶׁמִּגִּיעָה הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וְיִפְקֵר רָצוֹן מֵהָ. זֶה הַרְצוֹן שֶׁל הַעֲתִיק. וּמַהִי הַחֲכָמָה הַזֹּאת? זֶה חֲכָמָה זְעִירָה שֶׁהִיא גְדוּלָה בְּהַתְחַבְּרוֹת לְמַעְלָה. מִצָּא, מַה זֶה מִצָּא? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר בְּפֶל. וְאָדָם יִפְקֵר תְּבוּנָה - שֶׁצְרִיף לְעִין וְלִהְסַתְּפֵל וְלִהְוִצִיא מִהַעֲמֹק הַעֲלִיּוֹן תְּבוּנָה לְהַאֲוִיר לְחֲכָמָה הַזֹּאת, וְעַל יָדֵי מִי הִיא נִאֻרָה? עַל יְדֵי הָאָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּפְּקֵר רָצוֹן מִלְּמַעְלָה לְהַאֲוִיר לָהּ:

הַשְּׂלֵמָה מִזֶּה שֶׁמִּטּוֹת (סימן לח) שֶׁבַע צוּרוֹת קְדוּשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵלֶן כְּנֻגְדָן בְּאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א') בְּצִלְם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן: שׁוֹק יָמִין וּשְׂמָאל, יָד יָמִין וּשְׂמָאל, גּוּף וּבְרִית - הָרִי שֶׁשׁ. וְהָרִי אֲמַרְתָּ שֶׁבַע? שֶׁבַע הֵם בְּאִשְׁתּוֹ, (שם ב') וְהָרִי לְבִשָּׂר אֶחָד.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמִלְךָ שֶׁעָלָה בְּלָבוֹ לְטַע בְּגִנּוֹת תְּשֻׁעָה אֵילָנוֹת זְכָרִים, וְהָיוּ כְּלָם דְּקָלִים. אִמֵּר, כְּשִׂיחֵי כְּלָם מִן אֶחָד, אִי

עֲשֶׂה פְעָמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת בְּיָרִידְתָּן לְמִצְרַיִם דְּכָתִיב (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה וְכוּ' (וגו'). וְאַחַת בְּעֲלִיתָן דְּכָתִיב (שמות י"ב) כָּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וּשְׁתַּיִם בְּחֻמֶשׁ הַפְּקוּדִים וּשְׁתַּיִם בְּיָמֵי שָׂאוּל, אַחַת בְּבִזְק וְאַחַת בְּטָלָיִם, וְאַחַת בְּיָמֵי דָוִד (שְׂמוּאֵל ב' כ"ג) וְיִתֵּן יוֹאֲב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאַחַת בְּיָמֵי עֲזָרָא (עזרא ב') כָּל הַקְּהָל כָּאֶחָד. וְאַחַת לְעֵתִיד לְבָא (ירמיה ל"ג) עוֹד תִּעְבְּרֶנָּה הַצֹּאֵן עַל יַדֵי מוֹנֵה.

אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה, דָּא אָדָם עֲלָאָה דְאֲשֶׁרִי עֲלוּי טִיבו דְעֲתִיקָא. אִימְתִי, כְּדִ מִטָּא חֲכָמָה כְּמָה דְאֵת אֲמֵר (משלי י"ח) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וְיִפְקֵר רָצוֹן מִיָּה. דָּא רָעוּא דְעֲתִיקָא וּמֵאִי אִיהוּ הָאִי חֲכָמָה, דָּא חֲכָמָה זְעִירָא דְהִיא רַבְרָבָא בְּאֵתְחַבְּרוּתָא לְעִילָא. מִצָּא, מֵאִי מִצָּא כְּגוֹן דְאֲשֶׁתְּפַחַת בְּכִלָּא. וְאָדָם יִפְקֵר תְּבוּנָה דְבְעִי לְעִינָא וְלֵאסְתְּפִלָּא וְלֵאפְקָא מֵעוּמְקָא עֲלָאָה תְּבוּנָה, לְאֲנַהֲרָא לְהָאִי חֲכָמָה. וְעַל יָדָא דְמֵאֵן אֲתַנְהִירַת עַל יָדָא דְאָדָם עֲלָאָה דְמִפְּקֵר רָצוֹן מִלְּעִילָא לְאֲנַהֲרָא לָהּ:

הַשְּׂלֵמָה מִזֶּה שֶׁמִּטּוֹת (סימן לח)

שֶׁבַע צוּרוֹת קְדוּשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכֵלֶן כְּנֻגְדָן בְּאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר בְּצִלְם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן שׁוֹק יָמִין וּשְׂמָאל. יָד יָמִין וּשְׂמָאל גּוּף וּבְרִית הָרִי שֶׁשׁ. וְהָא אֲמַרְתָּ שֶׁבַע. שֶׁבַע הָיוּ בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבִשָּׂר אֶחָד.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְמִלְךָ שֶׁעָלָה בְּלָבוֹ לְטַע בְּגִנּוֹת תְּשֻׁעָה אֵילָנִין זְכָרִים וְהָיוּ כְּלָם דְּקָלִים, אִמֵּר כְּשִׂיחֵי כְּלָם מִן אֶחָד, אִי אֲפָשָׁר לְהַתְקַיֵּים. מַה עָשָׂה, נִטַּע אֶתְרוּג

אִפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם. מַה עֲשֵׂה? נִטַּע
אֶתְרוּג בַּיַּיְנֵיהֶם, וְהוּא אֶחָד
מֵאוֹתָם הַתְּשֻׁעָה שְׁעֵלָה בְּלִבּוֹ
לְהִיּוֹת זְכוּרִים. וְאֶתְרוּג מַה נִּהְיֶה?
נִקְבָּה, וְהִינוּ שְׁכָתוּב (ויקרא כג) פְּרִי
עֵץ הַדֶּרַךְ כַּפַּת תְּמָרִים:

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאִם (בראשית ה).
אִפְשָׁר לֹמַר כֵּן? וְהָרִי כְּתוּב (שם)
כ) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ
וְגוֹמַר, וְאַחַר כֵּךְ (שם) אֶעֱשֶׂה לוֹ
עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו
וַיִּסְגַּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה. אֲלֵא אָמַר,
שְׁכָתוּב יִצְיָרָה, וְכְתוּב בְּהֵן
עֲשִׂיָה, וְכְתוּב בְּהֵן בְּרִיאָה.
עֲשִׂיָה, שְׁכָתוּב זָכַר וְנִקְבָּה בָּרָא
אֹתָם, בְּעֵת הַרְפִּיב הַנְּשֻׁמָּה עַל
הַגּוּף וְאֶסְפֵּי הַכֹּל. וּמִנֵּינ לָנוּ
שְׁיִצְיָרָה זֶה הִיא לְשׁוֹן אֶסְוִף הוּא
שְׁכָתוּב (שם ב) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים וְגו'
כֹּל חַיִּת הַשְּׂדֵה וְאֵת כֹּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וַיִּבֵּא אֶל הָאָדָם, וְהִינוּ
שְׁכָתוּב עַל הָאָדָם - זָכַר וְנִקְבָּה
בָּרָא אֹתָם. וַיִּבְרָךְ אֹתָם.

בְּצִלְמֵם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. כֹּכַל
אֶבְרִיו וְכֹכַל חֲלָקָיו, וְהָרִי אָמַר,
וְא"ו לְמָה הוּא דוּמָה? (תהלים קד)
לְעֵטָה אֹר כְּשִׁלְמָה, וְהָרִי וְא"ו
אֵינָה אֲלֵא שֵׁשׁ קְצוּוֹת. אָמַר לוֹ,
בְּרִית מִלָּה וְזוּוֹגוּ שֵׁל אָדָם
חֲשׁוּבִים אֶחָד. שְׁתֵּי יָדָיו שְׁלֹשָׁה.
רֵאשׁוּ וְגוּפּוֹ חֲמִשָּׁה. שְׁתֵּי שׁוּקָיו
שֵׁשָׁה. וְכַנְגָדָם כְּמוֹתָם בְּשָׁמַיִם,
שְׁכָתוּב (קהלת ז) גַּם אֵת זֶה לְעַמַּת
זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. וְהִינוּ יָמִים,
(שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עֲשֵׂה ה'
אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְלֹא אָמַר
בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם
וְיוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחוֹ: ע"כ

מִהַשְּׁמָטוֹת.

הַשְּׁלֵמָה מִהַשְּׁמָטוֹת הַמִּשְׁךְ
הַנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגוֹמַר.
לְכַל מִצְוָה זֶה לְהַתְּעַסֵּק בַּעֲוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, שִׁיתְּפֹשֵׁט הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְכַל

בַּיַּיְנֵיהֶם וְהוּא אֶחָד מֵאוֹתָן הַתְּשֻׁעָה שְׁעֵלָה
בְּלִבּוֹ לְהִיּוֹת זְכוּרִים וְאֶתְרוּג מְאִי הוּי, נִקְבָּה
וְהִינוּ דְכָתִיב (ויקרא כ"ג) פְּרִי עֵץ הַדֶּרַךְ כַּפַּת
תְּמָרִים (ע"כ).

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאִם. אִפְשָׁר לֹמַר כֵּן וְהָא
כְּתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ וְגו' וְאַחַר כֵּךְ אֶעֱשֶׂה
לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו וַיִּסְגַּר
בְּשָׂר תַּחְתָּנָה. אֲלֵא אֵימָא, דְכָתִיב יִצְיָרָה
וְכָתִיב בְּהֵן עֲשִׂיָה וְכָתִיב בְּהֵן בְּרִיאָה. עֲשִׂיָה
דְכָתִיב זָכַר וְנִקְבָּה בָּרָא אֹתָם, בְּעֵת הַרְפִּיב
הַנְּשֻׁמָּה עַל הַגּוּף וְאֶסְפֵּי הַכֹּל. וּמִנֵּלָן דְהָאֵי
יִצְיָרָה לִישְׁנָא דְאֶסְוִפִי הוּא דְכָתִיב, וַיִּצַּר יי
אֱלֹהִים כֹּל חַיִּת הַשְּׂדֵה וְכֹל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּבֵּא
אֶל הָאָדָם, וְהִינוּ דְכָתִיב עַל הָאָדָם זָכַר
וְנִקְבָּה בְּרָאִם וַיִּבְרָךְ אֹתָם (ע"כ).

בְּצִלְמֵם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ בְּכָל אֶבְרָיו וּבְכָל
חֲלָקָיו, וְהָא אֶמְרִינָן וְא"ו לְמָה הוּא
דוּמָה לְעוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה וְהָאֵי וְא"ו אֵינָה
אֲלֵא שֵׁשׁ קְצוּוֹת. אָמַר לֵיהּ, בְּרִית מִלָּה
וְזוּוֹגוּ שֵׁל אָדָם חֲשַׁבִּינָן אֶחָד. שְׁתֵּי יָדָיו
שְׁלֹשָׁה. רֵאשׁוּ וְגוּפּוֹ חֲמִשָּׁה. שְׁתֵּי שׁוּקָיו
שֵׁשָׁה. וְכַנְגָדָם כְּמוֹתָם בְּשָׁמַיִם דְכָתִיב (קהלת ז)
גַּם אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. וְהִינוּ
יָמִים (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עֲשֵׂה יי אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְלֹא אָמַר בְּשֵׁשֶׁת יָמִים
מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחוֹ: (עד כאן

מִהַשְּׁמָטוֹת)

הַשְּׁלֵמָה מִהַשְּׁמָטוֹת הַמִּשְׁךְ הַנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגו'. פְּקוּדָא דָא
לְאַתְעֲסָקָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה
וְלִמְעַבְד תּוֹלְדִין לְאַתְפִּשְׁטָא שְׁמָא קַדִּישָׁא

מִצְוָה זֶה לְהַתְּעַסֵּק בַּעֲוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, שִׁיתְּפֹשֵׁט הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְכַל

הצדדים, וללקט רוחות ונשמות, שיהיה כבוד הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה. שכל מי שלא מתעסק בפריה ורביה, מקטין את הדמות של רבונו שלא ימצא בעולם הזה, וגורם שלא תשרה שכינה בעולם הזה. כמו שמתוספות רוחות ונשמות, כך מתוסף לרדת (נ"א דמא) לעולם הזה כבוד המלך, שכתוב (משלי יד) ברכ עם הדרת מלך ובאפס לאם מחפת רזון.

הדרת מלך - זה זיו כבוד המלך שמתוסף לרדת לעולם הזה. מחפת רזון - זה הקטנת דמות המלך שמקטין מהעולם הזה, כך מקטין גם למעלה, שהרי אותו זיו לא יורד, ונחשב על אותו אדם כאלו שפך דמים, שגרע הדמות שלמטה כמו שלמעלה, שכתוב (בראשית ט) פי בצלם אלהים עשה את האדם. והוא מקטין צלם אלהים למטה והדמות ודיוקן למעלה, ולכן צריך אדם להתעסק בפריה ורביה ולעשות צלם אלהים להגדיל כבוד ה' בכל הצדדים: ע"כ מההשמות.

השרמה מההשמות (סימן לח) ר"מ

מצוה זו לקיים מצות פריה ורביה לקיים בן ובת, משום שאב שם י', ואם שם ה', בן שם ו', בת שם ה', ואב ואם שיש להם בן ובת, גם ה' לא שורה עליהם. וכמו זה במעשה בראשית אמר (בראשית א) פרו ורבו, פרו מצד הימין, ורבו מצד השמאל, שבו ברא אלהים הכל, וברא זה עמוד האמצעי, את הארץ - זו שכינה. ולמה צריך ארבע, באב ואם בן ובת? משום שהרי התקדשו והתברכו בשלש קדשות ושבע ברכות שהם י', צריכות להיות ארבע

לכל סטריין ולמלקט רוחין ונשמתין למהוי יקרא דקדשא ברוך הוא עילא ותתא. דכל מאן דלא אתעסק בפריה ורביה אזעיר דיוקנא דמריה דלא אשתכח בהאי עלמא. וגרים דלא שרייא שכינתא בהאי עלמא דכמה דאתוספן רוחין ונשמתין, הכי אתוסף לנחתא (נ"א דונקתא) בהאי עלמא זיו יקרא דמלפא דכתיב (משלי י"ד) ברכ עם הדרת מלך ובאפס לאם מחפת רזון.

הדרת מלך דא זיו יקרא דמלפא דאתוסף לנחתא בהאי עלמא, מחפת רזון דא זעירו דדיוקנא דמלפא דאזעיר מהאי עלמא, הכי אזעיר מעילא. דהא ההוא זיוא לא נחית, ואתחשב על ההוא בר נש פאילו אושיד דמין דגרע דיוקנא דלתתא כגוונא דלעילא דכתיב פי בצלם אלהים עשה את האדם, ואיהו אזעיר צלם אלהים לתתא, ודמות ודיוקנא לעילא. ועל דא אצטריך בר נש לאתעסקא בפריה ורביה ולמעבד צלם אלהים לאסגאח יקרא די' בכל סטריין: (עד כאן

מההשמות)

השלמה מההשמות (סימן לח) רעיא מהימנא

פקודא דא לקיים פריה ורביה לקיים בן ובת. בגין דאב פמן י', ואם פמן ה', בן פמן ו', בת פמן ה'. ואב ואם דלית לון בן ובת, גם י' לא שריא עליהו, וכגוונא דא בעובדא דבראשית אמר פרו ורבו. פרו מסטרא דימינא ורבו מסטרא דשמאלא דביה ברא אלקים פלא, וברא דא עמודא דאמצעיתא. את הארץ דא שכינתא. ואמאי צריך ד', באב ואם בן ובת. בגין דהא אתקדשו ואתברכו בשלש קדשות ושבע ברכאן דאינון י', צריכין למהוי ד' אתוון דשריין עליהו עשרה, למהוי בר נש רשות היחיד למאריה, דרחבו ד' ונבחו י'. ומאן דמתעסק באורייתא ובמצוה בדחילו

אוֹתוֹת וּמִצְוֹת שֶׁשׂוֹרֹת עֲלֵיהֶם עֲשֶׂה, לְהִיֹּת אָדָם רְשׁוּת הַיְחִיד לְאֲדוֹנוֹ, שֶׁרְחֵבוֹ אֲרַבְעָה וּגְבוּהוֹ עֲשֶׂה. וּמִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה בִּירְאָה וּבִאֲהַבַת אֲדוֹנוֹ, בְּמִקּוֹם יִרְאָה שְׂרוּיָה שֵׁם י', בְּמִקּוֹם אֲהַבָה שְׂרוּיָה שֵׁם ה', בְּמִקּוֹם תּוֹרָה שְׂרוּיָה ו', וּבְמִקּוֹם מִצְוָה שְׂרוּיָה ה', בְּמִקּוֹם

הַמִּחְשָׁבָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שְׁמוּאֵל ב' טו) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כְּלוּל מֵהַפֶּל, שׁוֹרָה בּוֹ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א, (תְּהִלִּים קכ"ו) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׂוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵי בּוֹ. מֵה זֶה שְׂוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵי בּוֹ? אֵלּוֹ סְמַ"ל וְנִחַשׁ: ע"כ מֵהַהֲשַׁמּוֹת.

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ - שֶׁנִּכְלָל בְּשֵׁשׁה צְדָדִים כְּלוּל מֵהַפֶּל כְּמוֹ שֶׁלְמַעַלָּה, בְּאִיבָרִים מִתְקַנְיִם בְּסוּד הַחֲכֵמָה פְּרָאוּי, הַפֶּל תִּקְוֵן עֲלֵיוֹן. נַעֲשֶׂה אָדָם - סוּד שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, הַפֶּל בְּחֲכֵמָה קְדוּשָׁה עֲלֵיוֹנָה. בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ - לְהַתְתַּקֵּן זֶה בְּזֶה לְהִיֹּת [אֲחֵר] הוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם שְׁלֵיט עַל הַפֶּל.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (ד"א כ"ל) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד - פֶּאֶן נִתְקַן מֵה שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּי טוֹב בְּשֵׁנִי, מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִבְרָא הַמּוֹת. וְכֵן נֶאֱמַר וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְהוֹלְכִים כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ הַחֲבָרִים, וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד - זֶה הַמּוֹת.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְכִי לֹא רָאָה אוֹתוֹ קֵדֵם? אֵלּוֹ הַפֶּל רָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמֵה שֶׁאֲמַר אֶת כָּל - לְרַבּוֹת כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁיִּבּוֹאוּ אַחַר כֶּן, וְכֵן כָּל מֵה שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּטָרִם שֶׁיִּבּוֹאוּ לְעוֹלָם. אֲשֶׁר

עָשָׂה - זֶה כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית שֶׁשֵׁם נִבְרָא יְסוּד וְעָקָר לְכָל מֵה שֶׁיִּבָּא וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם לְאַחַר מִכֵּן. וּמִשּׁוּם כֶּן רָאָה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא הָיָה, וְשֵׁם אֶת הַפֶּל בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. יוֹם

וּבְרַחֲמֵי דְמֵאֲרִיָּה בְּאֶתֶר דִּירְאָה שְׂרִיא תַמָּן י', בְּאֶתֶר דְּאֶהְבָּה שְׂרִיא תַמָּן ה'. בְּאֶתֶר דְּתוֹרָה שְׂרִיא ו', וּבְאֶתֶר דְּמִצְוָה שְׂרִיא ה'. בְּאֶתֶר דְּמִחְשָׁבָה דְּאֶתְמַר בָּהּ (שְׁמוּאֵל ב' טו) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כְּלוּל מִכָּלֵא. שְׂרִיא בֵּיהּ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א. (תְּהִלִּים קכ"ו) אִם י' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׂוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵי בּוֹ, מֵאִי שְׂוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵי בּוֹ, אִינּוּן סְמַ"ל וְנִחַשׁ

ע"כ: (עַד כֵּן מֵהַהֲשַׁמּוֹת)

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, דְּאֶתְכַלִּיל בְּשֵׁית סְטָרִין כְּלוּל מִכָּלֵא כְּגוֹנוֹא דְלַעֲיָלָא, בְּשֵׁיפִי מִתְקַנֵּן בְּרִזָּא דְחֲכֵמָתָא כְּדָקָא יָאוּת כְּלוּל תְּקוּנָא עֲלָאָה. נַעֲשֶׂה אָדָם רִזָּא דְכָר וְנוֹקְבָא כְּלוּל בְּחֲכֵמָתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ לְאֶשְׁתְּכַלִּיל דָּא בְּדָא לְמַהוּי (ד"א ל"ג טו) הוּא יְחִידָאִי בְּעֵלְמָא שְׁלֵיט עַל כָּלֵא:

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (ד"א כ"ל) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, הֵכָא אֶתְתַּקֵּן מֵה דְלָא אֶתְמַר פִּי טוֹב בְּשֵׁנִי בְּגִין דְּאֶתְבְּרִי בֵּיהּ מוֹתָא, וְהֵכָא אֶתְמַר וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְאֶזְלָא כְּמֵה דְאֶמְרֵי חֲבָרֵיָּא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד זֶה הַמּוֹת.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְכִי לֹא חֵמָא לִיָּה קוֹדֵם. אֵלּוֹ כְּלוּל חֵמָא לִיָּה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵן דְּאֶמַר אֶת כָּל, לְאַסְגָּאָה כָּל דְרִין דִּיִּיתוּן לְבַתֵּר כֵּן, וְכֵן כָּל מֵה דִּיִּתְחַדֵּשׁ בְּעֵלְמָא בְּכָל דְרָא וְדָרָא עַד לֹא יִיתוּן לְעֵלְמָא. אֲשֶׁר עָשָׂה, דָּא כָּל עוֹבְדִין דְּבְרֵאשִׁית, דְּתַמָּן אֶתְבְּרִי יְסוּדָא וְעָקָרָא לְכָל מֵה דִּיִּיתִי וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעֵלְמָא לְבַתֵּר כֵּן. וּבְגִין כֶּן חֵמָא לִיָּה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לֹא הָוָה וְשׁוּי כְּלוּל בְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית. יוֹם

עָשָׂה - זֶה כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית שֶׁשֵׁם נִבְרָא יְסוּד וְעָקָר לְכָל מֵה שֶׁיִּבָּא וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם לְאַחַר מִכֵּן. וּמִשּׁוּם כֶּן רָאָה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא הָיָה, וְשֵׁם אֶת הַפֶּל בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. יוֹם

הששי - מה שונה בכל הימים שלא נאמר בהם ה"א? אלא כאן כאשר נתקן העולם, התחברה הנקבה בזכר בחבור אחד. ה' בששי [שהוא] [יסוד] להיות הכל אחד. ויכלו - נתקנו הכל אחד [כאחד]. נתקנו מהכל והשתלמו בכל.

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. רבי אלעזר פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. בא ראה, הקדוש ברוך הוא ברא אדם בעולם והתקין אותו להיות שלם בעבודתו ולתקן את דרכיו כדי שיזכה לאור העליון שגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו. השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

ישב רבי ברכיה ודרש, מה זה שאנו אומרים כל יום העולם הבא, ולא יודעים מה אמר, העולם הבא מתרגם עלמא דאתי (העולם הבא), מלמד שקדם שנברא העולם עלה במחשבה לברא אור גדול להאיר, ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלט בו. צפה הקדוש ברוך הוא שאינם יכולים לסבלו, לקח שביעי ושם להם במקומו, והשאר גזזו לצדיקים לעתיד לבא. אמר, אם יזפו בזה השביעי וישמרוהו - אפן להם זה לעולם אחרון, והיינו שכתוב העולם הבא, שכבר בא מקדם ששת ימי בראשית. זהו שכתוב (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: ע"כ מההשמטות.

ובמה יזכה האדם לאותו האור? בתורה. שכל מי שמשדל בתורה בכל יום, יזכה להיות לו חלק בעולם הבא, ויחשב לו

הששי, מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה"א, אלא הכא כד אשתכלל עלמא אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד, ה' בששי (ד"א דאיהו ס"א יסוד) למהוי כלא חד. ויכלו, אשתכללו כלא חד (ד"א בסד). אשתכללו מפלא ואשתלימו בכלא:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. רבי אלעזר פתח (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. תא חזי, קדשא בריך הוא ברא לבר נש בעלמא, ואתקין ליה למהוי שלים בפולחניה ולא תתקנא ארחוי, בגין דיזכי לנהורא עלאה דגניז קדשא בריך הוא לצדיקייא כמה דאתאמר, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

ישב רבי ברכיה ודרש מאי האי דקא אמרינן כל יומא העולם הבא, ולא ידעינן מאי קאמר, העולם הבא מתרגם עלמא דאתי מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לברוא אור גדול להאיר ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו, צפה הקדוש ברוך הוא שאינן יכולין לסובלו לקח שביעי ושם להם במקומו והשאר גזזו לצדיקים לעתיד לבא. אמר אם יזפו בזה השביעי וישמרוהו, אפן להם זה לעולם אחרון. והיינו דכתביב, העולם הבא. שכבר בא מקודם ששת ימי בראשית. הדא הוא דכתביב, (שם ל"א) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: (עד

כאן מההשמטות)

ובמה (ס"א ובי בר נש) יזכי ליה לבר נש ליהווא נהורא, באורייתא. דכל מאן

כאלו בנה עולמות, שהרי בתורה נבנה העולם ונתקן. זהו שכתוב (משלי א) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, וכתוב (שם ח) ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום. שכל מי שמשתדל בה, מתקן עולמות ומקים אותם.

ובא וראה, ברוח עשה הקדוש ברוח הוא את העולם וברוח הוא עומד, רוח של אלו שעוסקים בתורה, וכל שכן רוח של הכל תינוקות של בית רבן. מה רב טובך - זה הטוב שנגנו. ליראיך - לאותם יראי חטא. פעלת לחוסים בך - מה זה פעלת? זה מעשה בראשית. רבי אבא אמר, זה גן עדן, שהרי באמנות עשה אותו הקדוש ברוח הוא בארץ כמו שלמעלה, לחזק בו את הצדיקים. זהו שכתוב (תהלים לא) פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. שהרי הוא נגד [בני] אדם, והאחר נגד עליונים קדושים. אמר רבי שמעון, גן העדן למעלה ונגד בני אדם הוא, [ואפלו האחר הוא נגד בני אדם] להתכנס בו צדיקים שעושים רצון רבונם.

ויבאו - שכלו מעשים שלמעלה ומעשים שלמטה. השמים והארץ - למעלה ולמטה. רבי שמעון אמר, מעשה ואמנות התורה שבכתב ומעשה ואמנות תורה שבעל פה. וכל צבאם - אלה פרטי התורה, פנים של התורה, שבעים פנים לתורה. ויכלו - שהתקיימו ונתקנו זה בזה. שמים וארץ - פרט וכלל. וכל צבאם - סודות התורה, טהרות שבתורה וטמאות שבתורה.

דאשתדל באורייתא בכל יומא יזכי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי, ויתחשב ליה פאלו באני עלמין, דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל הדא הוא דכתיב, (משלי ג) יי בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, וכתוב, (משלי ח) ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום וכל דאשתדל בה שכליל עלמין וקיים ליה.

ותא חזי, ברוחא עביד קדשא בריך הוא עלמא, וברוחא מתקיימא, רוחא דאנון דלעאן באורייתא, וכל שפן רוחא דהכל דרבי דבי רב. מה רב טובך דא טובא דאתגניז. ליראיך לאנון דחלי חטאה. פעלת לחוסים בך. מאי פעלת דא עובדא דבראשית. רבי אבא אמר דא גן עדן, דהא באומנותא עביד ליה קדשא בריך הוא בארעא כגוונא דלעילא. לאתתקפא ביה צדיקייא (דף ע"ב) הדא הוא דכתיב (תהלים לא) פעלת לחוסים בך, נגד בני אדם, דהא הוא נגד (בני) אדם. ואחרא נגד עלאין קדישין. אמר רבי שמעון גן עדן לעילא ונגד בני אדם הוי (ואפילו אחרא נגד בני אדם תו) לאתפנשא ביה צדיקייא דעבדי רעותא דמאריהון.

ויבאו, דכלו עובדין דלעילא ועובדין דלתתא. השמים והארץ לעילא ותתא. רבי שמעון אמר עובדא ואומנותא דאורייתא שבכתב ועובדא ואומנותא דתורה שבעל פה. וכל צבאם אלן פרטי דאורייתא אפין דאורייתא שבעים פנים לתורה. ויכלו, דאתקיימו ואשתכללו דא בדא. שמים וארץ פרט וכלל. וכל צבאם, רזי דאורייתא דכין דאורייתא מסאבן דאורייתא.

השלמה מההשמטות (סימן מ')

השלמה מההשמטות (סימן מ')

שמיני מאי הוי, יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחביב לו מפני שמקיים כל העולם כלו, והוא יסודו, והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו, אהוב וחביב למעלה, נורא ואדיר למטה, מתקן ומקבל למעלה, מתקן ומקבל למטה, והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והרי פתוב וביום השביעי שבת וינפש? כן שביעי הוא אלא משום שמכריע ביניהם, וישנם שלש למטה ושלש ממעל, והוא שמכריע ביניהם. ומה הטעם נקרא שביעי? וכי הוא בשביעי? לא, אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה, שפתוב (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו מאמר אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעלה המסורה לו בידו.

פעלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד - בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמחו כלם, אף הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, שפתוב וביום השביעי שבת וינפש. ומהי שביטה זו? שאין בה מלאכה, והיא מנוחה, שפתוב שבת. משל למה הדבר דומה? למלך שהיו לו שבועה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו. ומיד שפועל בעולם, אז מתמלא, ושמחים כלם ואומרים: לצרכנו הוא מתמלא. והוא משקה אותם ומגדלם, והם

שמיני מאי הוי, יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחביב לו מפני שמקיים כל העולם כלו והוא יסודו והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו. אהוב וחביב למעלה, נורא ואדיר למטה. מתוקן ומקובל למעלה, מתוקן ומקובל למטה. והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש. אין שביעי הוי, אלא משום דמכריע ביניהם, ויש אינון תלת לרע ותלת לעיל, והוא דאכרע ביניהם. ומאי טעמא אקרי שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה. דכתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו מאמר אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעולה המסורה לו בידו.

פעלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמחו כלם ואף הקדוש ברוך הוא. ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, דכתיב וביום השביעי שבת וינפש. ומאי הוי שביטה זו דלא הוי בה מלאכה, והוי הנחה. דכתיב שבת. משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו שבועה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו. ומיד שפועל בעולם, אז מתמלא ושמחים כלם. ואומרים לצרכנו הוא מתמלא והוא משקה אותם ומגדלם והם ממתניין ושובתין והוא

ממתינים וְשׁוֹכְתִים, וְהוּא מְשַׁקָּה
את השבועה. וְהָרִי כְּתוּב (ישעיה מג)
ממזרח אביא זרעך, וְהָיָה אֶחָד
מֵהֶם מְשַׁקָּה אוֹתוֹ? אֵלֶּא אָמַר,
הוּא מְשַׁקָּה אֶת הַלֵּב, וְהַלֵּב
מְשַׁקָּה אַחֵר כֵּן כָּלֶם. וּמַהִי מִדָּה
שְׁבִיעִית? הָיִי אוֹמֵר, זוֹ מִדַּת
טובו של הקדוש ברוך הוא.

מָה הַטַּעַם אָמַר אֶת שְׁבַתִּי וְלֹא
אָמַר אֶת שְׁבַתִּי? מִשָּׁל לְמָה
הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ
כִּלְה נָאָה, וְכָל שְׁבוּעַ וְשְׁבוּעַ
מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ,
וְהַמְלֶךְ יֵשׁ לוֹ בְּנִים נְאִים
וְאוֹהֲבִים, אָמַר לָהֶם: הוֹאִיל וְכֵן,
שְׁמַחוּ אִתָּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שְׁמַחְתִּי,
כִּי אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מְשַׁתְּדֵל,
וְאַתֶּם גַּם כֵּן הִדְרִי אוֹתוֹ. וּמָה זֶה
זְכוּר וְשְׁמוֹר? זְכוּר לְזָכֹר, וְשְׁמוֹר
לְנִקְבָה. מָה הַטַּעַם (ויקרא ט)
וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ? שְׁמְרוּ עֲצַמְכֶם
מִהֲרַהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא.
לְמָה? (שם כ) אֲנִי ה' מִקְדָּשְׁכֶם,
אֲנִי ה' בְּכָל צָד: ע"כ
מההשמטות.

וַיִּבֶר אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי - זוֹ
תוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה שֶׁהוּא יוֹם
שְׁבִיעִי, וְכֵה נִתְקַן הָעוֹלָם שֶׁהוּא
קִיּוּם שֶׁל הַכֹּל. מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה, וְלֹא כָּל מְלֹאכְתוֹ, שֶׁהָרִי
תוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה הוֹצִיָּאָה הַכֹּל
בְּתַקְּףָ שֶׁל כְּתָב שִׁיּוּצָא מִחֻכְמָה.
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים כָּאֵן בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי:
וַיִּכַּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי.
וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּבְרַךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הָרִי
שְׁלֹשׁ. וַיִּכַּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי
- זוֹ תוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה, שְׁעַם יוֹם
הַשְּׁבִיעִי הִזָּה נִתְקַן הָעוֹלָם כְּמוֹ
שְׁאֵמְרָנוּ.

וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי - זֶה יִסּוּד
הָעוֹלָם. בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבִּי יִיבָא
הַזָּקֵן זֶה יוֹבֵל. וְעַל כֵּן כְּתוּב כָּאֵן
מִכָּל מְלֹאכְתוֹ, שֶׁהַכֹּל יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

מְשַׁקָּה אֶת הַשְּׁבַעֲהָ. וְהָא כְּתוּב (ישעיה מ"ג)
ממזרח אביא זרעך והי חד מנהוץ ומשקה
ליה. אֵלֶּא אִימָא הוּא מְשַׁקָּה אֶת הַלֵּב וְהַלֵּב
מְשַׁקָּה אַחֵר כֵּן כָּלֶם. וּמַאי נִיהוּ מִדָּה שְׁבִיעִית
הָיִי אוֹמֵר זוֹ מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

מַאי טַעְמָא אָמַר אֶת שְׁבַתִּי, וְלֹא אָמַר אֶת
שְׁבַתִּי. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְמַלְךְ
שֶׁהִיָּה לוֹ כִּלְה נָאָה וְכָל שְׁבוּעַ וְשְׁבוּעַ מִזְמִינָה
יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ. וְהַמְלֶךְ יֵשׁ לוֹ בְּנִים
נְאִים וְאוֹהֲבִים אָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן שְׁמַחוּ
אִתָּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שְׁמַחְתִּי כִּי אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי
מְשַׁתְּדֵל וְאַתֶּם גַּם כֵּן הִדְרִי אוֹתוֹ. וּמַאי זְכוּר
וְשְׁמוֹר זְכוּר לְזָכֹר וְשְׁמוֹר לְנִקְבָה. מַאי טַעְמָא
(ויקרא י"ט) וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. שְׁמְרוּ עֲצַמְכֶם
מִהֲרַהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא לְמָה (ויקרא כ)
כִּי אֲנִי יְיָ מִקְדָּשְׁכֶם, אֲנִי בְּכָל צָד. ע"כ: (עד כאן
מההשמטות)

וַיִּבֶר אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תוֹרַה שְׁבַעֲל
פֶּה דְאִיהוּ יוֹם שְׁבִיעִי, וְכֵה אֲשַׁתְּכָלֵל
עֲלָמָא דְאִיהוּ קִיּוּמָא דְכָלָא. מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וְלֹא כָּל מְלֹאכְתוֹ, דְהָא תוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה
אֲפִיק כָּלָא בְּתוֹקְפָא דְכְּתָב דְנִפִּיק מִחֻכְמָתָא.
תֵּלַת זְמַנִּין הָכָא בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּכַּל אֱלֹהִים
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּבְרַךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. הָא תֵּלַת. וַיִּכַּל
אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא תוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה,
דְעַם יוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא אֲשַׁתְּכָלֵל עֲלָמָא כְּדָקָא
אָמְרָן.

וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא יִסּוּדָא דְעֲלָמָא.
בְּסִפְרָא דְרַב יִיבָא סְבָא דָּא יוֹבֵלָא
וְעַל כֵּן כְּתוּב הָכָא מִכָּל מְלֹאכְתוֹ
דְכָלָא נִפִּיק מִגְּוִיָּה. וְאַנְן דָּא יִסּוּדָא

וְאָנֹכִי יָסוּד, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁתֵּרִי מְנוּחָה בּוֹ הֵיטָהּ יוֹתֵר מֵהַפֶּל.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי - זֶה כִּהְיָה גְדוֹל שְׁמִבְרָךְ אֶת הַפֶּל וְהוּא נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, שְׁשִׁנְיָנוּ כִּהְיָנוּטֵל בְּרֹאשׁ, וְכּוֹ הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת לְבָרֶךְ, וְנִקְרָא שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא הִזְקֵן אָמַר, הַשְּׁנַיִם הֵלְלוּ - אֶחָד הוּא בִּיסוּד הָעוֹלָם וְאֶחָד בְּעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי [ד"א אָבֵל שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים - אֶחָד בְּעַרְבֵי שַׁבָּת שֶׁל לֵילָה, וְאֶחָד שֶׁל הַיּוֹם, וְאֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא שַׁבָּת הַגְּדוֹל].

וַיְבָרֶךְ אֶתְּךָ אֶתְּךָ, אֶתְּךָ מִי? אֶתְּךָ אֶתְּךָ מְקוֹם שְׁאוֹת הַבְּרִית בּוֹ שׁוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל ב-טו) וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ נוֹהוּ. וּבְמְקוֹם זֶה שׁוֹרִים כָּל הַקְּדוֹשִׁים לְמַעַלְהָ [שְׁלֹמֹעַלָה] וְיוֹצְאִים מִמֶּנּוּ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל לְתַתְּךָ לֵה תַפְנוּק לַחֵם עֲנֵג, וְהוֹלֵךְ זֶה כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵט) מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ. מֵאֲשֶׁר - זֶה קִיּוֹם שְׁלֵם. שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ - [מֵה] שְׁהִיָּה [ו] לַחֵם עֲנִי, חוֹזֵר לְהִיּוֹת לַחֵם עֲנֵג. וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ - מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, הוּא נוֹתֵן לָהּ כָּל תַּפְנוּקֵי הָעוֹלָם, וְכָל הַקְּדוֹשִׁים שְׁיוֹצְאִים מִלְּמַעַלְהָ, מִהַמְּקוֹם הַזֶּה יוֹצְאִים. וְלִכְן וַיְקַדֵּשׁ אֶתְּךָ, אֶתְּךָ - אוֹת הַבְּרִית.

כִּי בּוֹ שַׁבָּת - בּוֹ מְנוּחַת הַפֶּל [ד"א בּוֹ מְנוּחָה] שְׁלֹעֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים. בּוֹ שַׁבָּת [ד"א בְּחָה] לְמְנוּחָה. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים - מִפְּלֵל שֶׁל זְכוֹר יוֹצֵא שְׁמוֹר לְהַתְקִין מַעֲשֵׂה הָעוֹלָם. לַעֲשׂוֹת - זֶה אֲמֵן הָעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה שֶׁל הַפֶּל. [ס"א אֲשֶׁר בְּרָא - אֲמֵן צְרִיד לְעוֹלָם וְכָל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַכָּל].

עוֹד פָּרַשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת הַדְּבָר וְאָמַר, פְּתוּב (דְּבָרִים ז) שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. שׁוֹמֵר - זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית - זֶה יָסוּד הָעוֹלָם. וְהַחֲסֵד - זֶה אֲבָרְהָם,

כְּדָקְאֲמָרֵן דִּהָא גַּיְיחָא בֵּיה הָהוּא יִתֵּיר מִפְּלָא. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. דָּא כִּהְיָנוּ גְדוֹל דְּמִבְרָךְ לְכָלֵּא וְהוּא נָטִיל בְּרִישָׁא דְתַנָּן כִּהְיָנוּטֵל בְּרֹאשׁ, וּבְרָכָאן בֵּיה שְׁרִיין לְבָרְכָא וְאֶקְרִי שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא סְבָא אָמַר הִנֵּי תֵרִי חַד בִּיסוּדָא דְעֵלְמָא אִיהוּ, וְחַד בְּעַמּוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. (ד"א ל"ג) (אָבֵל הִנֵּי תַלַּת חַד בְּמַעֲלֵי שַׁבְתָּא דְלֵילָה וְחַד דְּיוֹמָא וְחַד דְּעֵלְמָא דְאִתֵּיהּ שַׁבָּת הַגְּדוֹל).

וַיְבָרֶךְ אֶתְּךָ אֶתְּךָ (ד"א ל"ג וַיְקַדֵּשׁ) אֶתְּךָ, לְמֵאן, לְהֵהוּא אֶתְּךָ דָּאֵת קִיּוּמָא בֵּיה שְׁרִיא כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שְׁמוּאֵל ב טו) וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ נוֹהוּ. וּבְהֵאֵי אֶתְּךָ שְׁרִיין כָּל קְדוֹשִׁין לְעֵילָא (ד"א דְלֵעֵילָא), וְנִפְקִי מִגִּיָּה לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל לְמִיָּהֵב לָהּ תַפְנוּקָא לַחֵם פְּנֵג, וְאֶזְלָא הָא כְּמָה דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית מֵט) מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ, מֵאֲשֶׁר דָּא קִיּוֹם שְׁלֵם, שְׁמֵנָה לַחֲמוֹ (ד"א מֵאן) דִּהְהוּא (ד"א ל"ג) (לֵיה) לַחֵם עוֹנֵי אֶתְּהִדֵּר לְמַהוּי לַחֵם פְּנֵג. וְהוּא יִתֵּן מַעַדְנֵי מֶלֶךְ. מֵאן מֶלֶךְ, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הוּא יְהִיב (ד"א לָה) כָּל תַּפְנוּקֵין דְּעֵלְמִין, וְכָל קְדוֹשִׁין דְּנִפְקִין מִלְּעֵילָא מֵהֵאֵי אֶתְּךָ נִפְקִין. וְעַל דָּא וַיְקַדֵּשׁ אֶתְּךָ, הֵהוּא אֶתְּךָ קִיּוּמָא.

כִּי בּוֹ שַׁבָּת. בֵּיה גַּיְיחָא דְכָלֵּא, (ד"א בֵּיה גַּיְיחָא) דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין. בֵּיה שַׁבְתָּא (ד"א אֶתְּיָא) לְגַיְיחָא. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים מִפְּלָא דְזְכוֹר נִפְקָא שְׁמוֹר לְאֶתְּקָנָא עֲבִידְתָּא דְעֵלְמָא. לַעֲשׂוֹת דָּא אוֹמְנָא דְעֵלְמָא. לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא דְכָלֵּא. (ס"א אֲשֶׁר בְּרָא אוֹמְנָא אֲצִטְרִיד לְעֵלְמָא וְכָל עֲבִידְתָּא דְכָלֵּא).

הִנֵּי פְרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן מֶלֶךְ וְאָמַר, פְּתִיב, (דְּבָרִים ז) שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. שׁוֹמֵר דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית דָּא יָסוּדָא דְעֵלְמָא. וְהַחֲסֵד דָּא אֲבָרְהָם, דְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל הִיא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד, וְאֶקְרִי שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, דָּא הוּא נָטִיר

פְּתַחַּא דְכָלְא, בִּיהַ תְּלִיין פֿל עֲבִידן דְּעֵלְמָא וּדְאִי, אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, לְשִׁכְלָלָא לְאַתְקִנָּא כָּלָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְלֹא־פְקָא רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין, וְאִפִּילוּ רוּחִין וְשִׁדִּין.

וְאִי תִימָא דְלֹאוּ אֲנוּן תְּקוּנָא דְּעֵלְמָא. לָאוּ הֵכִי. דְּהָא אֲנוּן לְתְּקוּנָא דְּעֵלְמָא הוּוּ וְלֹא־לְקָאָה בְּהוּ לְחִיבֵי עֵלְמָא דְּאֲנוּן אֲזִלִּין לְקַבְּלֵיהוּ לְאוּכְחָא לְהוּ. וּמֵאִי דְּאֲזִיל לְשִׁמְאָלָא אֲתֵאֲחִיד בְּסִטְרָא שְׁמֵאֲלָא לְקַבְּלֵיהוּ (פ"א לְכוּ בְּהוּ) בְּגִינֵי כֶּךָ לְתְּקוּנָא הוּוּ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּשִׁלְמָה (שְׁמוּאֵל ב' ז') וְהוּכְחַתִּיו בְּשִׁבְט אֲנָשִׁים וּבִנְגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מָאן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. אֵלִין אֲנוּן מְזִיקִין. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְבְּרִיאַן אֲתְּקַדֵּשׁ יוֹמָא וְאַשְׁתְּאַרוּ רוּחָא בְּלָא גּוּפָא. וְאֵלִין אֲנוּן בְּרִיין דְּלָא (ד' ט' מ' ע"א) אֲשִׁתְּכָלְלוּ (ד"א ל"ג) (וְלֹא אֲתִיִּסְרוּ) וּמִסֵּטֵר שְׁמֵאֲלָא אֲנוּן זֹוּהֵמָא דְּדִהֲבָא, וְעַל דָּא בְּגִין דְּלָא אֲשִׁתְּכָלְלוּ וְאֲנוּן פְּגִימִין, שְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שְׂרִיא בְּהוּ וְלָא אֲתַדְבְּקוּ בִּיהַ, וּדְחִילוּ דְלֵהוּן מִשְׁמָא קַדִּישָׁא אִיהוּ וְזַעִין וּדְחִלִין מִנִּיהַ, וְשְׁמָא קַדִּישָׁא לָא שְׂרִיא בְּאַתֵּר פְּגִים.

וְתָא חֲזִי הָאִי בַר נֶשׁ דְּאַתְפְּגִים דְּלָא שְׁבַק בַּר בְּהָאִי עֵלְמָא, כִּד נִפְק מִנִּיהַ לָא אֲתַדְבַּק בְּשְׁמָא קַדִּישָׁא וְלָא עֵאֲלִין לִיהַ בְּפִרְגוּדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים וְלָא אֲשִׁתְּלִים, וְאִילְנָא דְּאַתְעַקֵּר בְּעִיא נְטִיעָא זְמָנָא אַחְרָא, בְּגִין דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא אֲשִׁתְּלִים בְּכָל סִטְרִין. וּפְגִימוּ לָא אֲתַדְבַּק בִּיהַ לְעֵלְמִין.

וְתָא חֲזִי הֵנִי בְּרִיין פְּגִימִין אֲנוּן מְעִילָא וּמִתְתָּא, וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא מִתְּדַבְּקוּן לְעִילָא וְלָא מִתְּדַבְּקוּן לְתַתָּא. וְאֵלִין דְּכְתִיב בְּהוּ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת דְּלָא אֲשִׁתְּלִימוּ עִילָא

שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל הִיא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. וְנִקְרָאת שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שׁוֹמֵר הַפֶּתַח שֶׁל הַכֵּל, בּוֹ תְלוּיִים כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם וְדָאִי. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת - לְשִׁכְלָל לְהַתְקִין הַכֵּל כָּל יוֹם וְיוֹם וְלֵהוֹצִיא רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת, וְאִפְלוּ רוּחוֹת וְשָׂדִים.

וְאִם תֵּאמַר שְׂאִינְס תְּקוּן הָעוֹלָם - לֹא כֶּךָ! שְׁהִרֵי הֵם הֵיוּ לְתְּקוּן הָעוֹלָם וְלֵהֲלֻקוֹת בְּהֵם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, שְׁהֵם הוֹלְכִים כְּנִגְדֵם לְהוֹכִיחַ אוֹתָם. וּמִי שְׁהוֹלֵךְ לְשִׁמְאָל, נֶאֱחָז בְּצַד הַשְּׁמֵאֵל כְּנִגְדֵם (וְלֹא־קָה בְּהֵם), לְכֵן הֵם לְתְּקוּן.

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב בְּשִׁלְמָה, (שְׁמוּאֵל ב'-ז') וְהוּכְחַתִּיו בְּשִׁבְט אֲנָשִׁים וּבִנְגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מִי הֵם נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם? אֵלֶּה אוֹתָם הַמְּזִיקִים. בָּא רָאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁנַבְרָאוּ, הַתְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְנִשְׁאַרוּ רוּחַ בְּלֵי גּוּפָא, וְאֵלוּ הֵם בְּרִיּוֹת שְׁלֵא נִתְקַנוּ (וְלֹא הִתְסַדְּרוּ), וּמִצַּד שְׁמֵאֵל הֵם זְהֵמַת הַזְּהֵב. וְעַל זֶה, מִשׁוּם שְׁלֵא נִתְקַנוּ וְהֵם פְּגוּמִים, הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרְהַ בְּהֵם וְלֹא נִדְבְּקוּ בּוֹ, וְהַפְּחַד שְׁלֵהֶם הוּא מִהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְזַעִים וּפּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ, וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרְהַ בְּמִקּוּם פְּגוּם.

וּבָא וְרָאָה, הָאָדָם הַזֶּה שְׁנִפְגַּם, שְׁלֵא הִשְׁאִיר בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּשִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, לֹא נִדְבַק בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא מְכַנְּסִים אוֹתוֹ לְפִרְגוּד, מִשׁוּם שֶׁהוּא פְּגוּם וְלֹא נִשְׁלַם. וְעַץ שְׁעַקֵּר צְרִיף נְטִיעָה פַּעַם אַחֲרַת כְּדֵי שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ יִשְׁלַם בְּכָל הַצְּדָדִים, וְחִסְרוֹן לֹא יִדְבַק בּוֹ לְעוֹלָמִים.

וּבָא וְרָאָה, הַבְּרִיּוֹת הַלְלוּ פְּגוּמִים הֵם מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְלְכֵן לֹא נִדְבְּקִים לְמַעְלָה וְלֹא נִדְבְּקִים לְמַטָּה. וְאֵלֶּה שְׁכַתוּב בְּהֵם אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת,

שלא נשלמו למעלה ולמטה.
ואם תאמר, הרי רוחות הם, למה
לא נשלמו למעלה? אלא פיון
שלא נשלמו למטה בארץ, לא
נשלמו למעלה. וכלם באים מצד
שמאל ומכסים מעיני בני אדם,
ועומדים פנגדם להרע להם.
בשילש הם כמו מלאכי השרת,
ובשילש הם כמו בני אדם, והרי
בארוה.

אחר שנבראו רוחות [ד"א נמנו],
נשאר אדם רוחות אחר הרחמים
של נקב תהום רבה ליל השבת
ויום השבת. פיון שיצאה קדשת
היום ולא השלמו, יצאו לעולם
ומשוטטים לכל הרוחות, וצריך
העולם להשמר מהם, שהרי אז
מתעורר כל צד שמאל, ואש
הגיהנם לוהטת, וכל אותם
שבצד שמאל הולכים
ומשוטטים בעולם. ורוצים
להתלבש בגוף ולא יכולים, ואז
צריכים להשמר מהם, והתקינו
שיר של פגעים בכל שעה שפחד
שלחם שרוי בעולם.

בא ראה, כשמתקדש היום
בערב שבת, ספת שלום שורה
ונפרסת בעולם. מי זו ספת
שלום? זו שבת. וכל רוחות
וסערות ושדים וכל רוחות
הטמאה, כלם נטמנים ונכנסים
בעין הרחמים של נקב תהום רבה.
שהרי פיון שמתעוררת קדשה
על העולם, רוח הטמאה לא
מתעוררת אתו, וזה בורח מלפני
זה.

ואז העולם בשמירה עליונה,
ולא צריך להתפלל על שמירה
כמו שומר את עמו ישראל לעד
אמן, שהרי זה התקן ליום חל
כשהעולם צריך שמירה. אבל
בשבת נפרסת ספת שלום על
העולם, ונשמר בכל הרוחות,
ואפלו רשעי הגיהנם שמורים

ותתא. ואי תימא הא רוחין אנון אמאי לאו
(ד"א אשתלימו) לעילא, אלא כיון דלא אשתלימו
לתתא בארעא לא אשתלימו לעילא. וכלהו
מסטר שמאלא קא אתיין ומתכסין מעינא
דבני נשא וקיימי לקבלייהו לאבאשא לון.
תלת לון כמלאכי השרת. ותלת לון כבני
נשא. והא אוקמוה.

בתר דאתבריא רוחין (ד"א ל"ג אפסרו) אשתארו
אנון רוחין בתר רחמיא דנוקבא
דתהומא רבא ליליא דשבתא ויומא דשבתא,
פיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו,
נפקו לעלמא ושטאן לכל סטריין, ובעינא
עלמא לאתנטרא מנייהו. דהא כדין כל סטר
שמאלא אתער, ואשא דגיהנם מלהטא, וכל
אנון דבסטר שמאלא אזלין ושטאן בעלמא.
ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין. כדין
בעינא לאסתמרא מנייהו, ואתקינו שיר
דפגעים בכל שעתא דדחילו דלהון שריא
בעלמא.

הא חזי, פד אתקדש יומא במעלי שבתא
ספת שלום שריא ואתפריסת בעלמא.
מאן ספת שלום, דא שבתא, וכל רוחין
ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבי פלהו
טמירין ועאלין בעינא דריחמיא דנוקבא
דתהומא רבא. דהא כיון דאתער קדושתא על
עלמא, רוח מסאבא לא אתער בהדיה. ודא
עריק מקמיה דדא.

וכדין עלמא בנטירו עלאה ולא בעינן
לצלאה על נטירו כגון שומר את עמו
ישראל לעד אמן. דהא דא ביומא דחול
אתתקן דעלמא בעינא נטירו. אבל בשבת ספת
שלום אתפריסא על עלמא ואתנטיר בכל
סטריין. ואפילו חייבי גיהנם נטירין אנון,

הם, והכל נמצאים בשלום - העליונים והתחתונים. ולכן בקדוש היום מברכים הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים. למה על ירושלים? אלא זהו מדור של אותה סכה, וצריך לזמן את אותה סכה שנפרסה עלינו ולשרות עמנו, להיות [מגנה] עלינו כמו אם ששורה על הבנים, ולכן לא פוחדים מפל הרוחות, ולכן הפורס סכת שלום עלינו.

בא ראה, בשעה שישאל מברכים ומזמינים את סכת השלום הזאת אורחת קדושה, ואומרים הפורס סכת שלום, אז קדשה עליונה יורדת ופורסת כנפיה על ישראל, ומכסה אותם כמו אם על הבנים. וכל המינים הרעים מתכנסים מהעולם, וישראל יושבים תחת קדשת רבונם. ואז סכת השלום הזו נותנת נשמות חדשות לבניה. מה הטעם? משום שבה שריות הנשמות [ס"א שאז זמן חווי, ונקלל נשמות וכן שורות בה] וממנה יוצאות. וכיון ששורה ופורסת כנפיה על בניה, מוריקה נשמות חדשות לכל אחד ואחד.

עוד אמר רבי שמעון, על זה שנינו, שבת דגמא של עולם הבא היא. כף זה ודאי. ועל זה שמטה ויובל דגמא זה בזה. ושבת ועולם הבא כף הוא. ואותה תוספת נשמה, מסוד של זכור היא באה על סכת השלום הזאת שלוקחת מהעולם הבא. והתוספת הזאת נותנת לעם הקדוש. ובאותה תוספת הם שמחים, ונשפכים מהם כל דברי החל, וכל צער וכל הצרות, כמו שנאמר (ישעיה יד) ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבדה הקשה וגו'.

וכלא בשלמא אשתכחא עלאין ותתאין, ובגין כף בקדושא דיומא מברכין הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים. אמאי על ירושלים, אלא דא היא מדורא דהיא סכה. ובעינא לזמנא להיא סכה דאתפרסת עלנא ולמשרא עמנא ולמהוי (ד"א מנינא) עלנא כאמא דשרייה על בנין, ובגין דא לא דחלין מפל סטרין, ועל דא הפורס סכת שלום עלינו.

תא חזי, בשעתא דישאל מברכין ומזמינין להאי סכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי הפורס סכת שלום, כדין קדושתא עלאה נחתא ופריסת גדפהא עליהו דישאל ומכסיא לון כאמא על בנין, וכל זינין בישין אתפנישו מעלמא, ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון, וכדין דא סכת שלום זיהב נשמתין חדתין לבנהא, מאי טעמא בגין דביה נשמתין שריין (ס"א רבין ומן וינא ונבלת נשמתין ובה שריין) ומינה נפקין. וכיון דשרייה ופריסת גדפהא על בנהא. אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד.

תו אמר רבי שמעון על דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי איהו, הכי הוא ודאי, ועל דא שמטה ויובל דוגמא דא בדא. ושבת ועלמא דאתי הכי הוא. והוא תוספת דנשמתא מרזא דזכור קא אתי על האי סכת שלום דנטיל (דף מח ע"ב) מעלמא דאתי ודא תוספת יתבת לעמא קדישא. ובהוא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל מלין דחול וכל צערין וכל עאקין כמה דאת אמר (ישעיה יד) ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבדה הקשה וגו'.

וּבְלֵילֵי שַׁבַּת צְרִיף אָדָם לְטַעַם
מֵהַכֵּל כְּדִי לְהִרְאוֹת שִׁסְפַת שְׁלוֹם
הַזֹּאת נִכְלָלָה מֵהַכֵּל, וּבִלְבָד שְׁלֹא
יִפְגַּם מֵאֲכָל אֶחָד לְיוֹם, וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים שְׁנַיִם, לְשֵׁתֵי הַסְּעוּדוֹת
הָאֲחֵרוֹת שֶׁל הַיּוֹם, וַיִּפֶּה. וְכֵל
שֶׁפֶן אִם מַעֲלָה יוֹתֵר לְיוֹם וַיִּכּוֹל
לְטַעַם מִמֵּאֲכָלִים אֲחֵרִים.
וְלִקְטָנִים בְּשָׁנֵי תַבְשִׁילִין
מִסְפִּיק. וּבְאֵרוֹהַ הַחֲבָרִים.

גַּר שֶׁל שַׁבַּת נִתֵּן לְהַדְלִיקָה לְנִשּׁוֹת
הַעַם הַקְּדוֹשׁ. וְהָרִי אָמְרוּ
הַחֲבָרִים, שֶׁהִיא כִּבְתָה גַּר שֶׁל
עוֹלָם וְהַחֲשִׁיכָה אוֹתוֹ וְכוּ', וַיִּפֶּה.
אֲבָל סוּד הַדְּבָר - סִפְתָּ שְׁלוֹם זֶה
הִיא גְבִירַת הָעוֹלָם, וַיִּנְשְׂמוֹת
שֶׁהֵם גִּירוֹת עֲלִיוֹנִים בְּהֵם
שׁוֹרוֹת. וְעַל זֶה הַגְּבִירָה צְרִיכָה
לְהַדְלִיק, שֶׁהָרִי בְּמִקוּמָה נֶאֱחָזֵת
וְעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה.

וְאִשָּׁה צְרִיכָה בְּחֻדוֹת הַלֵּב וְרִצּוֹן
לְהַדְלִיק גַּר שַׁבַּת, שֶׁהָרִי כְּבוֹד
עֲלִיוֹן הוּא לָהּ, וַיִּזְכּוֹת גְּדוּלָּה
לְעֲצָמָה לְזִכּוֹת לְכַנֵּם קְדוּשִׁים
שֶׁיְהִיו גַּר הָעוֹלָם בְּתוֹרָה וּבִירְאָה
וַיִּרְבּוּ שְׁלוֹם בְּאַרְץ, וַיִּנְחָתֵת
לְבַעֲלָה חַיִּים אֲרָפִים. לָכֵן צְרִיכָה
לְהַזְהֵר בָּהּ.

בֹּא רְאֵה, שַׁבַּת לֵילָה יוֹם, זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר הוּא כְּאֶחָד, וְעַל זֶה כְּתוּב
זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ,
וְכַתוּב שִׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.
זְכוֹר לְזִכְרֵךְ, שִׁמּוֹר לְנִקְבָּה, וְהַכֵּל
אֶחָד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל חִלְקוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גּוֹרְלוֹ
וַיִּרְשָׁתוּ, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ד)
אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁפָּכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם
שֶׁהוּ אֱלֹהֵיו.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן מ"ב)
רַבִּי חֲנִינָא פָּרַשׁ כֹּל אֶחָד עַל
עֲמֻדוֹ. שְׁשׁוֹן - אֶחָד. שְׁמֻחָה -
שְׁתִּימָה. חֲתָן - שְׁלֹשׁ. פְּלָה -
אַרְבַּע. גִּילָה, דִּיצָה, אֶהְבָּה,
אֲחֻהָ, שְׁלוֹם וְרַעוּת - עֶשֶׂר, כְּנָגֵד

וּבְלֵילֵי יוֹם דְּשַׁבְּתָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַטְעָמָא
מִכְּלָא, בְּגִין לְאַחְזָא דְהָאֵי סִפְתָּ
שְׁלוֹם מִכְּלָא אֲתַפְּלִילֵת, וּבִלְבָד דְּלֹא יִפְגַּם
מִכְּלָא חֲדָא לְיוֹמָא, וְאֵית דְּאֲמַרֵי תְרִין,
לְתְרִין סְעוּדָתֵי אַחְרָנִין דְּיוֹמָא, וְשִׁפִּיר. וְכֵל
שֶׁפֶן אִי סְלִיק יִתִּיר לְיוֹמָא וַיִּכּוֹל לְמַטְעַם
מִמֵּיכְלִין אַחְרָנִין וְלִזְעִירֵי בְתָרֵי תַבְשִׁילִין
סְגִיא, וְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיא.

גַּר שֶׁל שַׁבַּת לְנִשְׂי עֲמָא קְדִישָׁא אֲתִיְהִיבַת
לְאַדְלָקָא, וְחֲבָרִיא הָא אָמְרוּ דְאִיְהִי
כְּבְתָה בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא וְאַחֲשִׁיכַת לִיה כּוּ'
וְשִׁפִּיר. אֲבָל רְזָא דְמַלְאָה. הִיא סִפְתָּ שְׁלוֹם
מִטְרוּנִיתָא דְעֲלָמָא הִיא וַיִּנְשְׂמֵתִין דְּאֲנוּן
בּוֹצִינָא עֲלָאָה בְּה שְׁרִיין. וְעַל דָּא מִטְרוּנִיתָא
בְּעִיא לְאַדְלָקָא, דְּהָא כְּדוּכְתָהּ אֲתַאֲחַדַת
וְעַבְדַת עוֹבְדָא.

וְאֲתַתָּא בְּעִיא בְּחֻדוֹה דְּלִבָּא וַיִּרְעוּתָא
לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא דְשַׁבַּת, דְּהָא יִקְרָא
עֲלָאָה הִיא לָהּ וַיִּזְכוּ רַב לְגַרְמָה לְמַזְכֵּי לְבַנִּין
קְדִישִׁין דִּיהוּן בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא בְּאוּרִייתָא
וּבְדַחֲלָתָא, וַיִּסְגּוּן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא, וַיְהִיבַת
לְבַעֲלָה אוּרְכָא דְחִיין, בְּגִין כֶּן בְּעִיא
לְאַזְדַּהְרָא בָּהּ.

תָּא חֲזִי, שַׁבַּת לֵילִיא וַיּוֹמָא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר
אִיְהוּ כְּחֻדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב זְכוֹר אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וְכְתִיב שִׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת,
זְכוֹר לְדְכוּרָא שִׁמּוֹר לְנוֹקְבָא וְכֵלָא חַד. זְכָאִין
אֲנוּן יִשְׂרָאֵל חוּלְקִיה דְּקְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא
עַדְבִיָּה וְאַחֲסַנְתִּיהָ עֲלִיְהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ד)
אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁפָּכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁנֵי אֱלֹקָיו.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן מ"ב)

רַבִּי חֲנִינָא פָּרַשׁ כֹּל חַד עַל קְיוּמָא. שְׁשׁוֹן
חַד. שְׁמֻחָה תְרִין. חֲתָן תְּלַת. כְּלָה

עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת שְׁבָהּם נִבְרָא
הָעוֹלָם: ע"כ מההשמטות.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר
לָקַח מִן הָאָדָם וְגו'. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (איוב כח) אֱלֹהִים
הַבִּין דְּרָפָה וְהוּא יָדַע אֶת
מְקוֹמָהּ. בַּפְּסוּק הַזֶּה לֹשׁ גּוֹנִים
רַבִּים, אֵלָּא מָה זֶה אֱלֹהִים הַבִּין
דְּרָפָה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּבֶן ה'
אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע, זו תוֹרָה
שֶׁבַעל פֶּה שֵׁשׁ בַּה דְרַף, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם
מִשׁוֹם כַּף אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, מִי
מְקוֹמָהּ? זו תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב שֵׁשׁ
בַּה דַּעַת. [דַּעַת וְחִבּוּנָה הוֹלְכִים כְּאֶחָד], ה'
אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא לְהַתְקִין לָהּ
בְּכַל, וְעַל זֶה נִקְרָא חֲכָמָה
וְנִקְרָא בִּינָה, מִשׁוֹם שֶׁהִיא בְּשֵׁם
מְלֵא - ה' אֱלֹהִים, בְּכַל בְּשִׁלְמוֹת
בְּשֵׁנֵי הַשְּׁמוֹת.

אֶת הַצֶּלַע - זוֹ אֲסַפְקֵלְרִיָּה שְׁלֵא
מְאִירָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לה)
וּבְצִלְעֵי שְׁמַחוּ וְנֶאֱסַפּוּ. אֲשֶׁר
לָקַח מִן הָאָדָם - מִשׁוֹם שֶׁהָרִי
מִתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב יִצְאָה. לֹא־שָׂה -
לְהַתְקֵשׁר בְּשִׁלְהֶבֶת שֶׁל צַד
שְׁמַאֲל, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה מִצַּד
הַגְּבוּרָה נִתְּנָה. לֹא־שָׂה - לְהִיּוֹת
אֵשׁ ה' קְשׁוּרָה כְּאֶחָד.

וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם - מִשׁוֹם שְׁלֵא
צְרִיכָה לְהַמְצֵא לְבָדָה, אֵלָּא
לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַבֵּר בַּתּוֹרָה
שֶׁבְּכַתֵּב. פִּיּוֹן שֶׁהַתְּחַבְּרָה עִמוֹ,
הוּא יְזוּן אֹתָהּ וַיִּתֵּן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן
לָהּ מַה שֶׁצָּרֶיךָ, הֵינּוּ מַה שֶׁכְּתוּב
וְאֵת הָאָרֶץ, וְהָרִי בְּאֶרְנֵי. מִכָּאֵן
לְמַדְנֵנוּ, שְׁמִי שֶׁמְשִׂיא אֶת בְּתוּ,
עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְבַעֲלָהּ, אֲבִיָּה
וְאִמָּה מִתְקַנְיָם אוֹתָהּ וְנִתְּנִים לָהּ
כָּל מַה שֶׁצָּרֶיךָ. פִּיּוֹן שֶׁהַתְּחַבְּרָה
בְּבַעֲלָהּ, הוּא יְזוּן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ
מַה שֶׁצָּרֶיךָ.

אַרְבַּע. גִּילָה דִּיצָה אֶהְבֶּה אַחֲרָה שְׁלוֹם וְרִיעוּת
עֲשֶׂה כְּנֶגֶד עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת שְׁבָהּם נִבְרָא
הָעוֹלָם. (עד כאן מההשמטות)

וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן
הָאָדָם וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב, (איוב
כח) אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ.
הַאי קָרָא גּוֹנִין סְגִיִּיאִין אֵית בֵּיהּ. אֵלָּא מַהוּ
אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיִּבֶן יי
אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע דָּא תוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה דְאֵית
בַּה דְרַף, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם
דְרַף, בְּגִינֵי כַף אֱלֹהִים הַבִּין דְרָפָה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. מֵאֵן מְקוֹמָהּ, דָּא
תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב דְאֵית בַּה דַּעַת. (דַּעַת וְחִבּוּנָה
כְּחַד אֶחָד) יי אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְאַתְקֵנָא לָהּ
בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא אַתְקֵרִיאַת חֲכָמָה וְאַתְקֵרִיאַת
בִּינָה. בְּגִין דְהוּא בְּשֵׁם מְלֵא יי אֱלֹהִים בְּכֻלָּא
בְּשִׁלְמוֹת בְּתָרֵי שְׁמֵהּ.

אֶת הַצֶּלַע דָּא אֲסַפְקֵלְרִיָּא דְלֹא נֶהְרָא כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר, (תהלים לה) וּבְצִלְעֵי שְׁמַחוּ
וְנֶאֱסַפּוּ. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, בְּגִין דְהָא
מִתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב נִפְקַת. לֹא־שָׂה, לְאַתְקֵשְׁרָא
בְּשִׁלְהוּבָא דְסִטְר שְׁמַאֲלָא, דְהָא אוֹרִיִּיתָא
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אַתְיְהִיבַת. לֹא־שָׂה, לְמַהוּי (כח)
ע"א אֵשׁ ה' קְטִיר כְּחֻדָּא.

וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם. בְּגִין דְלֹא בְעִיָּא
לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּלַחֲוּדָהָ אֵלָּא לְאַתְפַּלְלָא
וּלְאַתְחַבְּרָא בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב. פִּיּוֹן דְאַתְחַבְּרַת
בְּהַדִּיָּה הוּא יְזוּן לָהּ וַיִּתֵּן לָהּ וַיִּתֵּן לָהּ מַה
דְאַצְטְרִיךְ הֵינּוּ דְכְתִיב וְאֵת הָאָרֶץ וְהָא
אוֹקִימָנָא. מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא מֵאֵן דְאַנְסִיב בְּרִתִּיהָ
עַד לֹא תִיעוּל לְבַעֲלָהּ, אֲבוּהָ וְאִמָּהּ מִתְקַנְיָן לָהּ
וְיַהֲבִין לָהּ כָּל מַה דְאַצְטְרִיךְ, פִּיּוֹן דְאַתְחַבְּרַת
בְּבַעֲלָהּ הוּא יְזוּן לָהּ וְהוּא יִתֵּן לָהּ מַה דְבְעִיָּא.

בא ראה, בפתחלה פתוב ויכן ה' אלהים את הצלע, שאבא ואמא התקינו לה [בששים וארבעה קשומים. ויבאה בנימטרא עשרים וארבע]. ואחר כך ויבאה אל האדם. [הכניס אותה בחמשה קולות: (ירמיה כה) קול ששון וקול שמחה קול חנון וקול בלה קול מנחלות חתנים] להתקשר הפל פאחד ולהתחבר אחד באחד. והוא נותן [לה] מה שצריך.

דבר אחר אלהים הבין דרפה - פשהבת בבית אמא, היא מסתפלת בכל יום בכל מה שפתה צריכה, שפתוב (איוב כח) אלהים הבין דרפה. פיון ששתחברה בבעלה, הוא נותן לה כל מה שצריך ויתקן מעשיה. זהו שפתוב והוא ידע את מקומה [ופסוק זה נקשר בסודות עליונים] [ד"א פסוק זה נאמר על חכמה העליונה ונקשר בסודות עליונים, שחבר בנקדה הראשונה אין מי שידוע בה כלל, אבל אלהים הבין דרפה, זה העולם הבא. והוא זה הממיר מכל הממירים, הנסתר שנקרא הו"א ולא ידוע בשם].

כתוב וייצר ה' אלהים את האדם. פאן נתקן הכל בימין ובשמאל, והרי בארנו שנקלל ביצר הטוב, אבל וייצר ה' אלהים - ביצר טוב ויצר רע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג) ס"א יצר טוב ויצר רע שהוא חדוה ומביא אותה אליו, ולמעלה צד הצפון ממש, שהוא חדוה בלי זמה שהיצר הרע אחוז בו [כה]. בפתחלה, שפתוב (שיר ב) שמאלו פחת לראשי, ואחר כך וימינו תחבקני, ונתנת בין זמין לשמאל [וישמאל] [להוין], ולכן וייצר ה' אלהים, שם מלא לגבי שני צדדים אלו. את האדם וכו': ע"כ מההשמטות.

רמה? אלא יצר טוב לו לעצמו, יצר הרע לעורר אליו את נקבתו [ס"א ועוד שמאל מתעורר תמיד לנקבה]. סוד

תא חזי, בקדמיתא כתיב ויכן יי אלהים את הצלע. דאבא ואמא אתקינו לה [בארבע ועשרים קשומין. ויבאה בג' ארבע ועשרים] וילכתו ויביאה אל האדם [ועאלא ליה בחמש קלין (ירמיה כה) קול ששון וקול שמחה קול חנון וקול בלה קול מנחלות חתנים] לאתקשרא כלא כחדא ולא תחברא חד בחד. והוא יהיב (ליה) מה דאצטריך.

דבר אחר אלהים הבין דרפה, פד ברפא בבי אמא, היא אסתפלא בכל יומא בכל מה דבעיא ברפא דכתיב, (איוב כח) אלהים הבין דרפה, פיון דחברת לה בבעלה הוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתקן עובדהא, הדא הוא דכתיב והוא ידע את מקומה (והוא קרא ברזו עליון אתקשר) (דף מט ע"א) (ד"א האי קרא על חכמתא עלאה אהמר ואתקשר ברזו עליון, דהא נקודה קדמא לית מאן דידע בה כלל, אבל אלהים הבין דרפה דא עלמא דאתי, והו"א דא ממירא דכל ממירין סתימא דאקרי הו"א ולא ידוע בשמא).

כתוב וייצר יי אלהים את האדם. הכא אשתכלל בכלא בימינא ובשמאלא, והא אוקימנא דאתכליל ביצר הטוב, אבל וייצר יי אלהים ביצר טוב וביצר רע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)

ס"א יצר טוב ויצר רע דאיהו חדוה ואיתי לה לגביה, ולעילא סטרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא זמהא דיצר הרע אחיד ביה (נ"א כה). בקדמיתא דכתיב שמאלו פחת לראשי וילכתו וימינו תחבקני ואתייהיבת בין ימינא לשמאלא (נ"א ושמאלא) (לא תזנא) ועל דא וייצר יי אלהים שם מלא לגבי תרין סטרין אלין. את האדם וכו' (עד כאן מההשמטות)

אמאי, אלא יצר טוב ליה לגרמיה. יצר הרע לאתערא לגבי נוקביה. (ס"א ומסמר שמאלא אתער תדיר לגבי נוקבא), רזא דמלה מפאן אוליפנא

הדָּבָר, מִכַּאֲן לְמַדְנוּ שְׂצֻפּוֹן
מִתְעוֹרֵר תְּמִיד לְנִקְבָּה וְנִקְשָׁר
עִמָּה, וְלִכְן נִקְרָאת אִשָּׁה.

וְכֵן וְרָאָה, יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר הָרַע,
מִשּׁוּם שֶׁהַנִּקְבָּה נִתְּנָה בִּינֵיהֶם (נ"א
שְׁנֵי נִקְבָּה נִכְלָלָת בָּהֶם) וְהַתְּקַשְׁרָה עִמָּם,
וְלֹא מִתְקַשְׁרֵת עַד שְׂיֵצֵר הָרַע
מִתְעוֹרֵר אֵלֶיהָ וּמִתְקַשְׁרִים זֶה
בְּזֶה. וְכִיּוֹן שֶׁמִּתְקַשְׁרִים זֶה בְּזֶה,
אִזּוּ מִתְעוֹרֵר יֵצֵר הַטּוֹב שֶׁהוּא
חֲדוּה וּמִכֵּיָּא אוֹתָהּ אֵלָיו, [וְאִזּוּ נִתְּנָה
בִּינֵיהֶם לְחֻקּוֹ. וְעַל זֶה וְיֵצֵר ה' אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא אֵלָיו
יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רַע] (ר"א וְלִמְעַלְמָה עַד הַצִּפּוֹן מִשּׁוּם
שֶׁהוּא חֲדוּה בְּלִי הַזְּמִינָה, שְׂעִיר הָרַע אוֹתוֹ כִּי
בַתְּחִלָּה, שֶׁתּוֹב (שִׁיר ב) שֶׁמֵּאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי
וְאַחֵר כִּי וְיִמִּינוּ תַחֲבֻנְתִּי, וְאִתְּיַחֲבִיבֵת בֵּין וּמִיָּנָא וּשְׁמֵאלָא לְאַתְוֹנָא, וְעַל דָּא
לְהוֹזִין, וְעַל זֶה וְיֵצֵר ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא לְבָבִי שְׁנֵי
הַצִּדִּים הַלְלוּ).

אֵת הָאָדָם, הָרִי בְּאַרְנוֹ, אָבֵל זָכָר
וְנִקְבָּה כְּאַחַד, (וְלֹא הָיוּ) נִפְרָדִים
לְהַיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים. מַה כְּתוּב?
עֵפֶר מִן הָאָדָמָה. עֲכָשׁוּ עוֹמֵד
לְהִתְקִין. בֵּא תְרָאָה, כְּשֶׁאִשָּׁה
מִתְחַבְּרֵת בְּבַעֲלָהּ, הִיא נִקְרָאת
עַל שֵׁם בְּעֵלָה. אִישׁ אִשָּׁה. צִדִּי"ק
צִדִּי"ק. הוּא עֵפֶר וְהִיא עֵפֶר. [וְאִזּוּ
הוּא צְבִי וְהִיא צְבִיָּה, כְּמוֹ
שְׁנֵי אֲמָר (יַחְזַקְאֵל ב) צְבִי הִיא לְכָל
הָאֲרָצוֹת.

כְּתוּב (דְּבָרִים טו) לֹא תִטַּע לָךְ
אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח ה'
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָּךְ. אֲצֵל
מִזְבַּח - וְכִי לְמַעַל מִמֶּנּוּ אוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר מִי הַתִּיר? אֵלָּא הָרִי
בְּאַרְנוֹ, אֲשֶׁר זֶה בְּעֵלָה, שֶׁהָאִשָּׁה
הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה
(נ"א חֲרִי הֵם אֲשֶׁר ה"א), וְעַל זֶה כְּתוּב
(מְלָכִים ב כג) לְבַעַל וְלֹאֲשֶׁרָה. מִשּׁוּם
כִּי כְּתוּב לֹא תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל
עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּנְגִיד
הַמָּקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ מִזְבַּח ה',
שֶׁחֲרִי מִזְבַּח ה' הוּא עוֹמֵד עַל
זֶה, וְעַל זֶה כִּנְגִידָה לֹא תִטַּע לָךְ
אֲשֶׁרָה אַחֲרָת.

דְּצֻפּוֹן אֲתַעַר תְּדִיר לְגַבִּי נוֹקְבָא וְאַתְקַשְׁר
בְּהַדָּה וּבְגִין כֶּן אֲתַקְרִיאַת אִשָּׁה.

וְתֵא חֲזִי, יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר הָרַע בְּגִין
דְּאַתְיִיבֵת נוֹקְבָא בִּינֵיהוּ (נ"א דְּנוֹקְבָא
אַתְבְּלִילַת בְּהוּ) וְאַתְקַשְׁרָא בְּהַדָּיִהוּ, וְלֹא מִתְקַשְׁרָא
עַד דְּיֵצֵר הָרַע אֲתַעַר לְגַבִּיהָ וּמִתְקַשְׁרֵן דָּא
בְּדָא. וְכִיּוֹן דְּמִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, כְּדִין אֲתַעַר
יֵצֵר טוֹב דְּאִיהוּ חֲדוּה וְאִיִּתִּי לָהּ לְגַבִּיָּה (וּבְדִין
אַתְיִיבֵת בִּינֵיהוּ לְאַתְקֻנָא, וְעַל דָּא וְיֵצֵר וְ אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְגַבִּיָּה יֵצֵר טוֹב
וְיֵצֵר רַע) (ר"א וְלִעִילָא סְטְרָא דְּצֻפּוֹן מִשּׁוּם דְּאִיהִי חֲדוּה בְּלֹא זִוְחָמָא דְּיֵצֵר
הָרַע אַחֲרֵי כֵּן בְּקַרְמִיתָא, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שֶׁמֵּאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי
וּלְכַתֵּר וְיִמִּינוּ תַחֲבֻנְתִּי, וְאִתְּיַחֲבִיבֵת בֵּין וּמִיָּנָא וּשְׁמֵאלָא לְאַתְוֹנָא, וְעַל דָּא
וְיֵצֵר וְ אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְבָבִי תְרִין סְטְרִין אֵלָיו).

אֵת הָאָדָם הָא אוֹקִימָנָא. אָבֵל דְּכָר וְנוֹקְבָא
כְּחַדָּא (ר"א וְלֹא הָיוּ) מִתְפָּרְשֵׁן לְמַהוּי אִפִּין
בְּאִפִּין. מַה כְּתִיב עֵפֶר מִן הָאָדָמָה הַשְּׂתָא
קִיִּימָא לְאַתְקֻנָא. תֵּא חֲזִי אֲתַתָּא כַּד אֲתַחְבְּרֵת
בְּבַעֲלָהּ, אֲתַקְרִיאַת עַל שֵׁם בְּעֵלָה, אִישׁ אִשָּׁה,
צִדִּי"ק צִדִּי"ק, אִיהוּ עוֹפֵר וְאִיהִי עֵפֶר. (ר"א ל"ג)
(וּבְדִין) אִיהוּ צְבִי וְאִיהִי צְבִיָּה (ר"א כִּמְה דְּאַתְ אֲמָר)
(יַחְזַקְאֵל ב) צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת.

כְּתִיב, (דְּבָרִים טו) לֹא תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ
אֲצֵל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
לָּךְ. אֲצֵל מִזְבַּח, וְכִי לְעִילָא מְנִיָּה אוֹ בְּאַתֵּר
אַחֲרָא מֵאֵן שְׂרִיָּה. אֵלָּא הָא אוֹקִימָנָא אֲשֶׁר
דָּא בְּעֵלָה דְּאַתְתָּא (ר"א ה"א) אֲתַקְרִיאַת עַל שׁוּם
בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה. (נ"א חֲרִי הֵם אֲשֶׁר ה"א) וְעַל דָּא כְּתִיב,
(מְלָכִים ב כג) לְבַעַל וְלֹאֲשֶׁרָה. בְּגִין כֶּן כְּתִיב לֹא
תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
לְקַבֵּל (נ"א אֲשֶׁרָה) אַתֵּר דְּהִהוּא מִזְבַּח יְיָ, דְּהָא
מִזְבַּח יְיָ אִיהוּ קִיִּימָא עַל דָּא, וְעַל דָּא לְקַבְּלָהּ
לֹא תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה אַחֲרָא.

בא ראה, בכל מקום, כל אותם עובדי השמש נקראים עובדים לבעל, ואלו שעובדים ללכנה נקראים עובדי אשרה. ולכן לבעל ולאשרה. ואשרה נקראת על שם בעלה אש"ר. אם כן, למה נתבטל השם הזה? אלא אשרה על שם שפנתוב (בראשית ל) באש"ר פי אש"רונני בנות, והוא (ת"ר) שלא אשרה שאר העמים ועומדת אחרת תחתיה. ולא עוד, אלא שפנתוב (איכה א) כל מכבדיה הזילוה, ולכן (נעבד) נתבטל השם הזה, וכדי שלא יתחזקו אותם שעושים שאר עמים עובדי עבודה זרה, וקוראים מזבח שהוא מאדמה, שפנתוב (שמות ב) מזבח אדמה וגו'. משום כן עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים - [דבר נכלל. אבל ויפח באפיו] נכללה נשמת חיים באותו עפר, כנזקה שמתעברת מן הזכר, שהרי מתחברים ומתמלא העפר הזה מהפל, ומהו? רוחות ונשמות. ויהי האדם לנפש חיה - כאן התפקן וקיים אדם להתקין ולזון את הנפש חיה.

השלמה מזה השמות (סימן מ"ד)
אמר לו, לכה דודי נצא השדה, לכו לקדוש-ברוך-הוא לטייל, ואל אשב תמיד במקום אחד. ומה זה לב? אמר לו, אם כן, בן זומא מבחזן ואתה עמו. ל"ב הוא (והוא) שלשים ושתים, והיו סתומים ובהם נברא העולם. ומהו ל"ב? אמר לו, שלשים ושתים נתיבות. משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים, ומגן החדרים שלשים ושנים, ולכל אחד מן החדרים יש נתיב, נאה למלך זה להפגס (הכל) בחדרו על דרך נתיבות. אמר, לא נאה לו שלא לגלות פניו ומשפנתיו ונגזיו

תא חזי, בכל אתר כל אנון פלחי שמשא אקרון עובדין לבעל, ואנון דפלחין לסיהרא איקרון עובדי אשרה, ועל דא לבעל ולאשרה, ואשרה אתקרי על שום בעלה אש"ר. אי הכי אמאי אתעבר שמא דא. אלא אשרה על שום דכתיב (בראשית ל) באש"ר כי אש"רונני בנות והוא (ד"א ת"א) דלא אשרה שאר עמין וקיימא אחרא תחותה, ולא עוד אלא דכתיב (איכה א) כל מכבדיה הזילוה, ובגין כן (נ"א אהעבד) אתעבר שמא דא, ובגין דלא יתקפון אנון דעבדי שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, וקרינן מזבח דאיהו מאדמה, דכתיב, (שמות ב) מזבח אדמה וגו' בגיני כן עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים. (מלך אתכליל אבל ויפח באפיו) אתכליל נשמת חיים בהוא עפר, פנוקבא דמתעברא מן דכורא דהא מתחברן ואתמלייא האי עפר מפלא, ומאי איהו, רוחין ונשמתין. ויהי האדם לנפש חיה, השתא אתתקן וקיים אדם לאתקנא ולמיזן לנפש חיה.

השלמה מזה השמות (סימן מ"ד)
אמר ליה (שיר השירים ז) לכה דודי נצא השדה לכו להקדוש ברוך הוא לטייל ואל אשב תמיד במקום אחד ומאי ל"ב אמר ליה, אם כן זומא מבחזן ואתה עמו ל"ב הוא (והוא) שלשים ושתים והיו סתומים ובהם נברא העולם. ומאי שלשים ושתים אמר ליה ל"ב נתיבות משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים ומגן החדרים שלשים ושתים. ולכל אחד מן החדרים יש נתיב נאה למלך זה להפגס (הכל) בחדרו על דרך נתיבות. אמר, לא נאה לו שלא לגלות פניו ומשפנתיו ונגזיו

וְהַמּוֹדוּתִיּוֹ? אֲמַרְתָּ לֹא.
מָה עָשָׂה? נִגַע בַּבַּת וְכָלֵל בָּהּ כָּל
הַנְּתִיבוֹת וּמִלְבוּשֶׁיהָ, וְהַרוּצָה
לְהַכְנִס [ס"א לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיהָ] בַּפְּנִים,
יִסְתַּכֵּל הִנֵּה. וּנְשָׂאָה לְמֶלֶךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה, וּלְפַעֲמִים
קוֹרָא אוֹתָהּ בְּאַהֲבָתוֹ [בַּת] אַחֲוֹתִי,
כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ, וּלְפַעֲמִים
קוֹרָא אוֹתָהּ בְּתִי, כִּי בַתּוֹ הִיא,
וּלְפַעֲמִים קוֹרָא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד,
כִּי אֵין דִּין אִם אֵין חֻכְמָה, שֶׁהָרִי
נֶאֱמַר (מַלְכִים-א ה) וְה' נָתַן חֻכְמָה
לְשַׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דָּן אֶת הַדִּין
עַל מִתְּנָתוֹ, שֶׁכְּתוּב (שם א)
וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט
וְגוֹמֵר, כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ וְגוֹמֵר.

וְכֵן חֻכְמָה נִתְּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְשַׁלְמָה? שְׁלֵמָה נִשָּׂא שְׁמוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁאֵנוּ
אוֹמְרִים, כָּל שְׁלֵמָה שֶׁבִּשְׂרִיר
הַשִּׁירִים קָדַשׁ לְבַד מֵאַחַד. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְשִׁמְךָ
בְּשִׁמִּי, אֲשִׂיא לְךָ בְּתִי, וְהָרִי
נְשׂוּאָה הִיא. אָמַר לוֹ, בְּמִתְּנָה
נִתְּנָה לוֹ הַשֵּׁם, וְה' נָתַן חֻכְמָה
לְשַׁלְמָה, וְלֹא פִרַשׁ. וְהֵיכָן פִּירַשׁ?
לְפָנָיו, כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט. וְכֵן
מִשְׁפָּט? אֵלָּא כִּי זְמַן שֶׁאֵדָם עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט, חֻכְמַת
אֱלֹהִים [בְּקִרְבּוֹ] וְכֵן זֶה לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפָּט? הָיִי אוֹמֵר, שְׁאוֹתָהּ
חֻכְמָה שֶׁנִּתְּנָה אֱלֹהִים וְשֶׁהִיא
עֲמוֹ בְּחִדְרוֹ, הִיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת
עוֹזְרָתוֹ וּמְקַרְבָּתוֹ, וְאִם לֹא -
מְרַחֲקָתוֹ, וְלֹא עוֹד אֵלָּא מִסְּרָתוֹ,
שֶׁכְּתוּב (ויקרא כו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם
אֶף אֲנִי: ע"כ מֵהַהֲשַׁמְטוֹת.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים. אֶף כֵּן גַּם כֵּן
בְּשֵׁם מְלֵא, שֶׁהָרִי אָבָא וְאָמָא
הַתְּקִינּוּ אוֹתָהּ עַד שֶׁלֹּא בָּאָה
לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצֶּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שיר א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת
ירוּשָׁלַיִם, אֲסַפְקֶלְרִיָּה אֲבָל

וְהַמּוֹדוּתִיּוֹ. אֲמַרְתָּ לֹא. מָה עָשָׂה, נִגַע בַּבַּת
וְכָלֵל בָּהּ כָּל הַנְּתִיבוֹת וּמִלְבוּשֶׁיהָ וְהַרוּצָה
לְהַכְנִס [ס"א לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיהָ] בַּפְּנִים, יִסְתַּכֵּל הִנֵּה.
וּנְשָׂאָה לְמֶלֶךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה. וּלְפַעֲמִים קוֹרָא אוֹתָהּ
בְּאַהֲבָתוֹ, [בַּת] אַחֲתִי כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ
וּלְפַעֲמִים קוֹרָא אוֹתָהּ בְּתִי, כִּי בַתּוֹ הִיא.
וּלְפַעֲמִים קוֹרָא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד כִּי אֵין דִּין
אִם אֵין חֻכְמָה, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר (מַלְכִים א' ה) וַיִּי נָתַן
חֻכְמָה לְשַׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דָּן אֶת הַדִּין עַל
מִתְּנָתוֹ דְּכְתִיב (מַלְכִים ג') וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
אֶת הַמִּשְׁפָּט וְגוֹ' כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ וְגוֹ'.

וְכֵן חֻכְמָה נִתְּן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשַׁלְמָה,
שְׁלֵמָה נִשָּׂא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כְּדֹאֲמַרְיָנוּ, כָּל שְׁלֵמָה שֶׁבִּשְׂרִיר הַשִּׁירִים
קָדַשׁ לְבַד מֵאַחַד. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוֹאִיל וְשִׁמְךָ בְּשִׁמִּי, אֲשִׂיא לְךָ בְּתִי, וְהָא
נְשׂוּאָה הִיא, אָמַר לִיָּהּ, בְּמִתְּנָה נִתְּנָה לוֹ
הַשֵּׁם, וְה' נָתַן חֻכְמָה לְשַׁלְמָה, וְלֹא פִירַשׁ.
וְהֵיכָן פִּירַשׁ, לְהֵלֵן. כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט. (נ"א וּמֵאִי מִשְׁפָּט אֵלָּא כָּל זְמַן שֶׁאֵדָם
עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט, חֻכְמַת אֱלֹהִים [בְּקִרְבּוֹ]) וּמֵאִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט,
הָיִי אוֹמֵר, שְׁאוֹתָהּ חֻכְמָה שֶׁנִּתְּנָה אֱלֹהִים
וְשֶׁהִיא עֲמוֹ בְּחִדְרוֹ, הִיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת עוֹזְרָתוֹ
וּמְקַרְבָּתוֹ, וְאִם לֹא מְרַחֲקָתוֹ, וְלֹא עוֹד אֵלָּא
מִסְּרָתוֹ, דְּכְתִיב (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם אֶף
אֲנִי: (עַד כֵּן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת)

וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים, אוֹף הָכִי נְמִי בְּשֵׁם מְלֵא,
דְּהָא אָבָא וְאָמָא אֲתִקִּינוּ לָהּ עַד
לֹא אֲתַת לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצֶּלַע כְּמָה דְּאֲתָ
אָמַר, (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת
ירוּשָׁלַיִם, אֲסַפְקֶלְרִיָּה דְּלֹא נְהָרָא, אֲבָל אָבָא

מֵאִמָּה אֶתְקִינֵנוּ לָהּ לְאֶתְפִּיֶסָא בְעֵלָה בְהֶדָה. וּבִבְאָה אֶל הָאָדָם. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא דְבְעָאן אָבָא וְאֵמָה דְכֻלָּה לְאֶעְלָה בְרִשׁוּתִיהָ דְחֶתָן. כְּמָה דְאֵתְ אָמֵר, (דברים כב) אֶת בְּתִי נִתְתִי לְאִישׁ הַזֶּה וְגו'. מִכָּאן וְאֵילָךְ בְּעֵלָה יִיתִי לְגַבְהָ, דְהָא בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא דְכְתִיב, (בראשית כט) וַיָּבֵא אֶלֶיהָ. וַיָּבֵא גַם אֶל רַחֵל, בְּקִדְמִיתָא וַיָּבֵאָהָ אֶל הָאָדָם דְעַד הֲכָא אֵית לְאָבָא וְלֵאמָה לְמַעַבְד, לְבָתֵר אִיהוּ יִיתִי לְגַבְהָ וְכָל בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא, וַיִּשׁוּל רִשׁוּת מִיָּנָה.

וְעַד דָּא אֶתְעַרְנָא דְכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיְלֵן שָׁם, דְנִטִּיל רִשׁוּ בְקִדְמִיתָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְמָאן דְמִתְחַבֵּר (דף מט ע"ב) בְּאֶנְתִּיתִיהָ בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ וּלְבִסְמָא לָהּ בְּמַלְיָן, וְאִי לָאוּ לָא יָבִית לְגַבְהָ. בְּגִין דִּיהָא רְעוּתָא דְלֵהוּן כְּחֻדָּא בְדָלָא אָנִיסוּ.

וַיְלֵן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, לְאַחֲזָאָה דְאָסִיר לִיהּ לְבַר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא עַרְסִיָּה בֵּימָמָא. וַיִּקַּח מֵאֲבִי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מִרְאֲשׁוּתֵיו, הֲכָא אוֹלִיפְנָא דְאֶפִּילוּ יְהוּן לְמַלְכָּא עַרְסִי דְדִהָבָא וּלְבוּשֵׁי יָקָר לְמִיבִת בְּהוּ וּמִטְרוּנִיתָא תַתְקִין לִיהּ עַרְסָא מִתְתַקֵּן בְּאֲבָנִין, יִשְׁבּוּק דִּילִיהּ וַיָּבִית בְּמָה דְאִיהִי תַתְקִין דְכְתִיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב הֲכָא וַיֵּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם וְגו'. הָא בְּסִימוּ דְמַלְיָן לְאֶמְשָׁכָא עֲמָה חֲבִיבוּתָא, וְלֵאמְשָׁכָא לָהּ (עמָה) לְרַעוּתִיהָ לְאֶתְעַרָּא עֲמָה רְחִימוּתָא. חֲמִי כְמָה בְּסִימִין אֲנוּן מַלְיָן, כְּמָה מְלִי דְרְחִימוּתָא אֲנוּן, עֲצָם מְעַצְמִי וּבִשְׁר מִבְּשָׂרִי, בְּגִין לְאַחֲזָאָה לָהּ דְאֲנוּן חַד וְלֵא אֵית פִּירוּדָּא בִּינִיָּהּ בְּכֻלָּא.

הַשְׁתָּא שְׂרִי לְשַׁבְחָא לָהּ. לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה עֲבָשׁוּ מִתְחִיל לְשַׁבַּח אוֹתָהּ - לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. זֹה הִיא שְׂלָא יִמְצָא כְמוּתָהּ, זֹהִי כְבוֹד הַבַּיִת, כָּל

דָּא הִיא דְּלֵא יִשְׁתַּפַּח כְּוֹתָהּ. דָּא הִיא יְקָרָא
 דְּבֵיתָא כְּלֵהוּן נְשִׁין גְּבַה פְּקוּפָא כְּפִנֵי כְּנֵי
 נְשָׂא. אָבֵל לְזֹאת יְקָרָא אִשָּׁה שְׁלִימו דְּכָלָא
 לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָא. כְּלֵא הוּא מְלִי רְחִימוּתָא
 כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (משלי לא) רְבוּת בְּנוֹת עֲשׂו חָיִל
 וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה :

עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
 בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, כְּלֵא
 לְאַמְשָׁכָא לָהּ בְּרְחִימוֹ וְלְאַתְדַבְּקָא בְּהֶדְהָ,
 כִּינּוּן דְּאַתְעָר לְגַבְהָ כֹּל מְלִין אֲלִין, מַה כְּתִיב
 וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו'. הָא אֲתַעָר יַצֵּר הָרַע
 לְאַחֲרָא כֵּה כְּגִין לְקִשְׂרָא לָהּ בְּתִיאֻבְתָּא
 דְּגוּפָא וְלְאַתְעָרָא לְגַבְהָ מְלִין אַחֲרֵינִין דִּי יַצֵּר
 הָרַע אֲתַעֲנַג בְּהוּ.

עַד לְבִתָּר מַה כְּתִיב וְתָרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב
 הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם
 וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל, קְבִילַת לִיָּה בְּרַעוּתָא
 וְתִתֵּן גַּם לְאִישָׁה עֲמָה (ויאכל) הָא כְּדִין הִיא
 אֲתַעָרָא לְגַבְיָה בְּתִיאֻבְתָּא (נ"א כְּתִיאֻבְתָּא)
 לְאַתְעָרָא (נ"א לְמִתִּיב) לִיָּה רַעוּתָא וְרְחִימוֹ, דָּא
 מְלָה לְאַחֲזָאָה עוּבְדָא לְכְּנֵי נְשָׂא כְּגוּוֹנָא
 דְּלְעִילָא.

אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵי הָכִי בְּמֵאֵי נוֹקִים לִיָּה
 לְעִילָא יַצֵּר הָרַע דְּאַחִיד בְּהָ בְּנוֹקְבָא,
 אָמֵר לִיָּה, הָא אֲתַעָרָא אֲלִין לְעִילָא וְאֲלִין
 לְתַתָּא יַצֵּר טוֹב וְיַצֵּר רַע. יַצֵּר טוֹב מִיְמִינָא
 וְיַצֵּר רַע מִשְׂמָאלָא, וְשְׂמָאלָא לְעִילָא אַחִיד
 בְּנוֹקְבָא לְקִשְׂרָא לָהּ כְּחָדָא (נ"א לְאַתְקִשְׂרָא בִּיהָ)
 כְּגוּפָא כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (שיר השירים ב) שְׂמָאלוֹ
 תַחַת לְרֵאשִׁי וְגו', וְעַל דָּא מְלִין אֲתַפְרִשֵׁן
 לְעִילָא וְתַתָּא עַד הָכָא, מְכָאן וְלֵהֲלָאָה מְלִין
 בְּזוּטְרָא (נ"א בְּזוּטָא) דִּזְיַפְתָּא לְזַעֲרִיָּה דְּטִינְקִין
 בִּיהָ חֲבָרִיָּא.

הַנְּשִׁים לְפָנֶיהָ כְּקוֹף כְּפִנֵי אָדָם.
 אָבֵל לְזֹאת יְקָרָא אִשָּׁה - שְׁלֹמוֹת
 הַכֹּל. לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָתָּהּ. הַכֹּל הוּא
 דְּכָרִי אֲהַבָּה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר (משלי לא)
 רְבוּת בְּנוֹת עֲשׂו חָיִל וְאֵת עֲלִית עַל
 כְּלָנָה.

עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת
 אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר
 אֶחָד, הַכֹּל לְהִמְשִׁיכָה בְּאַהֲבָה
 וְלִהְדַבֵּק עִמָּהּ. כִּינּוּן שְׁעוֹרֵר אֲלֵיָּה
 כֹּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, מַה כְּתוּב?
 וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו'. הָרִי
 הַתְעוֹרֵר יַצֵּר הָרַע לְאַחֲזוֹ בְּהָ כְּדִי
 לְקִשְׂרָה בְּתַאֲוֹת הַגּוּף וְלַעוֹרֵר
 אֲלֵיָּה דְּבָרִים אַחֲרִים שְׂיַצֵּר הָרַע
 מִתְעַנֵּג בְּהֵם.

עַד שְׁלֹאֲחֵר כֶּף מַה כְּתוּב, וְתָרָא
 הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי
 תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם, וְתִקַּח מִפְּרִיו
 וְתֹאכַל. קְבִילָה אוֹתוֹ בְּרִצּוֹן, וְתִתֵּן
 גַּם לְאִישָׁה עֲמָה [ויאכל]. הָרִי אֲזִי הִיא
 הַתְעוֹרְרָה אֲלֵיו בְּתַאֲוֶה לְהַתְעוֹרֵר
 [לְתַת] לוֹ רִצּוֹן וְאַהֲבָה, זֶה דְּבַר
 לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה לְכְּנֵי אָדָם כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה.

אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֶּף, בְּמָה
 נַעֲמִיד אוֹתוֹ לְמַעְלָה יַצֵּר הָרַע
 שְׂאוֹחֲזוֹ בְּנֹקְבָה? אָמֵר לוֹ, הָרִי
 הַתְעוֹרְרוֹ אֵלּוֹ לְמַעְלָה וְאֵלּוֹ
 לְמַטָּה, יַצֵּר טוֹב וְיַצֵּר רַע. יַצֵּר טוֹב
 מִיְמִין, וְיַצֵּר רַע מִשְׂמָאל. וְשְׂמָאל
 לְמַעְלָה אוֹחֲזוֹ בְּנֹקְבָה לְקִשְׂרָה
 [לְהַמְקִשֵׁר בָּהּ] כְּאַחַד בְּגוּף, כְּמוֹ
 שְׁנֹאֲמֵר (שיר ב) שְׂמָאלוֹ תַחַת
 לְרֵאשִׁי. וְעַל זֶה דְּבָרִים הַתְּפָרְשׁוּ
 לְמַעְלָה וְלְמַטָּה עַד כְּאֵן. מְכָאן
 וְהֵלָאָה מְלִים שֶׁל קְטַנּוּת [נִיא בְּשָׂרָה]
 שֶׁל זִפְתֵי לְקַטְנִים שְׁבַעֲרִיסוֹת
 לְפָרֵשׁ הַדְּבָר, וְהָרִי נִתְעוֹרְרוֹ בּוֹ
 הַחֲבָרִים.

לְפָרֵשׂא מְלָה, וְהָא אֲתַעָרוּ

רבי שמעון היה הולך לטבריה, והיו עמו רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא. בין כך ראו את רבי פנחס שהיה בא. כיון שהתחברו באחד, ירדו וישבו תחת אילן אחד מאילני ההר. אמר רבי פנחס, הרי ישבנו, מאותם דברים מעלים שאתה אומר בכל יום אנו רוצים לשמע.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך למסעיו? למסעו צריך להיות! מה זה למסעיו? אלא שני מסעות הם, אחד שלו ואחד של השכינה, שהרי כל בן אדם צריך להמצא זכר ונקבה כדי לחזק האמונה, ואז השכינה לא נפרדת ממנו לעולמים.

ואם תאמר, מי שיוצא לדרך שלא נמצא זכר ונקבה, השכינה נפרדת ממנו? בא ראה, מי שיוצא לדרך יסדר תפלה לפני הקדוש ברוך הוא כדי להמשיך עליו שכינת רבונו עד שלא יצא לדרך, בזמן שנמצא זכר ונקבה. כיון שסדר תפלתו ושבחיו ושכינה שורה עליו - יצא, שהרי השכינה הודווגה עמו, כדי שימצא זכר ונקבה. זכר ונקבה בעיר, זכר ונקבה בשדה. זהו שפתוב (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.

בא ראה, כל זמן שכן אדם מתעכב בדרך, [בכל כחו] צריך לשמר מצעו כדי שהזיווג העליון לא יפרד ממנו, וימצא פגום בלי זכר ונקבה. בעיר צריך כשנבקתו עמו, כל שפן כאן שזיווג העליון נקשר בו. ולא עוד, אלא שהזיווג העליון היה

רבי שמעון היה אזיל לטבריה, והיו עמיה רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא. אדהכי חמו ליה לרבי פנחס דהיה אתי. כיון דאתחברו כחדא, נחתו ויתבו תחות אילנא חד מאילני טורא. אמר רבי פנחס הא יתיבנא, מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע.

פתח רבי שמעון ואמר (בראשית יג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך למסעיו, למסעו מיבעי ליה. מאי למסעיו. אלא תרין מטלנין אנון. חד דידיה וחד דשכינתא. דהא כל בר נש בעי לאשתפחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא. וכדין שכינתא לא אתפרשא מגייה לעלמין.

ואי תימא מאן דנפיק לאורחא דלא אשתכח דכר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מגייה. תא חזי, האי מאן דנפיק לארחא יסדר צלותא קמי קדשא בריך הוא. בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה עד לא יפוק לארחא בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא. כיון דסדר צלותיה ושבחיה ושכינתא שרייא עליה יפוק. דהא שכינתא אזדווגת בהדיה. בגין דישתכח דכר ונוקבא. דכר ונוקבא במתא. דכר ונוקבא בחקלא. הדא הוא דכתיב, (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.

תא חזי, כל (דף נ"א) זמנא דכר נש אתעכב באורחא בעי לנטרא עובדוי. בגין דזווגא עלאה לא יתפרש מגייה וישתכח פגים בלא דכר ונוקבא. במתא אצטריך כד נוקביה עמיה, כל שפן הכא דזווגא עלאה אתקשרת ביה. ולא עוד אלא דהא זווגא עלאה נטיר ליה בארחא ולא מתפרשא

מנייה עד דיתוב לבייתה.

בשעתא דעאל לבייתה בעא לחדתא
דבייתהו (בייתה). בגין דדבייתהו גרמא
 ליה ההוא זונגא עלאה. פיון דאתא לגבה
 בעי לחדתא לה בגין תרין גוויני. חד בגין
 חדותא דהיא זונגא חדותא דמצוה היא
 וחדותא דמצוה חדותא דשכינתא איהו.

ולא עוד אלא דאסגי שלום סתם (לתתא) (ג"א
 לתתא) **הדא הוא דכתיב,** (איוב ה) **וידעת פי**
שלום אהלך, ופקדת נוך ולא תחטא. וכי אי
 לא פקיד לאתתיה חטא איהו. הכי הוא ודאי.
 בגין דגרע יקר זונגא עלאה דאזדונגת ביה
 ודבייתהו גרמא ליה. וחד דאי מתעברא
 אתתיה זונגא עלאה אריקת בה נשמתא
 קדישא דהאי ברית אקרי ברית דקדשא בריך
 הוא. ועל דא בעי לכונא בחדותא דא כמה
 דבעי בחדותא דשבת (דאנן חכימין) דאיהו זונגא
 דחכימין. ועל דא וידעת פי שלום אהלך
 דהא שכינתא אתיא עמך ושריא בביתך. ועל
 דא (איוב ה) ופקדת נוך ולא תחטא. מאי ולא
 תחטא. לשמשא קמי שכינתא חדותא
 דמצוה.

בגוונא דא תלמידי חכמים דמתפרשן
מנשייהו כל אנון יומין דשפתא בגין
לאתעסקא באורייתא. זונגא עלאה אזדונג
 בהו ולא מתפרשא מנייהו בגין דישתכח דכר
 ונוקבא. פיון דעאל שבת בעיין תלמידי
 חכמים לחדתא לדבייתהו בגין יקר זונגא
 עלאה. ולכונא לבייהו ברעותא דמאריהון
 כמה דאתמר.

בגוונא דא, האי מאן דאתתיה ביומי מסאבו
 דילה ונטיר לה פדקא יאות. כל אנון
 יומין זונגא עלאה אזדונג בהדיה דישתכח

שומר אותו בדרך ולא נפרד
 ממנו עד שישוב לביתו.

בשעה שנכנס לביתו צריך
לשמח את אשתו (ביהו), משום
 שאשתו גרמה לו אותו זונג
 עליון. פיון שבא אליה, צריך
 לשמח אותה משום שני טעמים.
 אחד משום חדות אותו זונג,
 חדות המצוה היא, וחדות

המצוה חדות השכינה היא.
ולא עוד, אלא שמרבה שלום
 סתם [למשה] [ג"א לאשה]. זהו שכתוב
 (איוב ה) וידעת פי שלום אהלך
 ופקדת נוך ולא תחטא. וכי אם
 לא פוקד את אשתו זה חטא? כף
 זה בודאי! משום שגורע כבוד
 זונג העליון שהזדונגה בו ואשתו
 גרמה לו. ואחד - שאם אשתו
 מתעברת, הזונג העליון מריק
 בה נשמה קדושה, שהרי הברית
 הזו נקראת ברית הקדוש ברוך
 הוא. ועל זה צריך לכונן בחדונה
 זו כמו שצריך בחדות השבת (של
 אותם חכמים), שהוא זונג החכמים.
 ועל זה וידעת פי שלום אהלך,
 שהרי השכינה באה עמך ושורה
 בביתך. ועל זה (שם) ופקדת נוך
 ולא תחטא. מה זה ולא תחטא?
 לשמש לפני השכינה חדות
 המצוה.

כמו זה תלמידי חכמים
 שפורשים מנשותיהם כל אותם
 ימי השבוע [כדי להתעסק
 בתורה, הזונג העליון נזדונג בהם
 ולא נפרד מהם כדי שימצא זכר
 ונקבה. פיון שנכנסת שבת,
 צריכים תלמידי חכמים לשמח
 את נשותיהם משום כבוד הזונג
 העליון, ולכונן לבם ברצון רבונם
 כמו שנאמר.

כמו זה מי שאשתו בימי
 טמאתה ושומר אותה פראוי, כל
 אותם הימים הזונג העליון
 מזדונג עמו שימצא זכר ונקבה.

כִּינּוּן שֶׁאֲשַׁתּוֹ נִטְהַרְתָּ, צָרִיף לְשִׁמְחַת אוֹתָהּ שִׁמְחַת מְצוּהַ חֲדוּהָ עֲלֵיוֹנָה. וְכָל הַטְּעָמִים שֶׁאֲמָרְנוּ עוֹלָיִם בְּדַרְגָּה אַחַת. סִתְּמוּ שֶׁל דָּבָר - כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה צָרִיכִים לְכוּן לֵב וְרִצּוֹן בְּזוֹה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, אִם כֵּן, שְׂבַח הוּא שֶׁל הָאִישׁ כְּשִׁיּוּצָא לְדַרְךָ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ, מִשּׁוּם הַזְּנוּג הָעֲלִיּוֹן שֶׁמְזַדְּוֶגֶת עִמּוֹ - בֵּא רֵא, בְּזִמְן שֶׁבֶן אָדָם הוּא בְּבֵיתוֹ, עֵקֶר הַבֵּית אֲשֶׁתּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁשְׂכִינָה לֹא זֹה מִהַבֵּית מִשּׁוּם אֲשֶׁתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁשְׂנִינּוּ, שֶׁכְּתוּב (בראשית כד) וַיְבַאֲהָ יִצְחָק הָאֱהֻלָּה שָׂרָה אִמּוֹ, שֶׁנֶּר הַדְּלִיקָה. מָה הַטְּעָם? מִשּׁוּם שֶׁהַשְׂכִּינָה בָּאָה לְבֵית.

סוּד הַדָּבָר - הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה לֹא נִמְצְאָת אֲצֵל הַזְּכָר אֲלֹא בְּזִמְן שֶׁנִּתְקַן הַבֵּית וְהַתְּחַבְּרוּ זָכָר וּנְקֵבָה, וְאִז הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה מוֹרִיקָה בְּרִכּוֹת פְּדֵי לְבָרָךְ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאִם הַתְּחַתּוּנָה לֹא נִמְצְאָת אֲצֵל הַזְּכָר אֲלֹא בְּזִמְן שֶׁהַתְּקַן הַבֵּית, וְכֵן הַזְּכָר לְנִקְבָה שְׁלוֹ וְהַתְּחַבְּרוּ כְּאֶחָד. אִז הָאִם הַתְּחַתּוּנָה מוֹרִיקָה בְּרִכּוֹת לְבָרָךְ אוֹתָם.

וְעַל זֶה הַזְּכָר מִתְעַטֵּר בְּבֵיתוֹ בְּשִׁפְתֵי נִקְבוֹת כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (שם מט) עַד תֵּאָוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. הַעֲדֵה הַזֶּה, תֵּאָוֹת שֶׁל גְּבַעוֹת עוֹלָם בּוֹ. נִקְבָה עֲלֵיוֹנָה לְתַקֵּן אוֹתוֹ וְלַעֲטֹר אוֹתוֹ וּלְבָרָךְ אוֹתוֹ, נִקְבָה הַתְּחַתּוּנָה לְהַתְּחַבְּרוּ בּוֹ וְלִהְיוֹן מִמֶּנּוּ.

וְכֵמוֹ זֶה לְמִטָּה, כְּשֶׁזָּכָר נִשְׂא, תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אֵלָיו, וּמִתְעַטֵּר בְּשִׁפְתֵי נִקְבוֹת - אַחַת עֲלֵיוֹנָה וְאַחַת תְּחַתּוּנָה. הָעֲלִיּוֹנָה לְהוֹרִיק עֲלָיו בְּרִכּוֹת, וְהַתְּחַתּוּנָה לְהִזּוֹן מִמֶּנּוּ וְלִהַתְּחַבְּרוּ עִמּוֹ. וְכֵן אָדָם בְּבֵיתוֹ תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אֵלָיו וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם.

דָּבָר וְנוֹקְבָא. כִּינּוּן דְּאֲתִדְכִיֵּאת אֲתִתִּיהָ בְּעֵי לְחִדְתָּא לָהּ חֲדוּהָ דְּמְצוּהָ חֲדוּהָ עֲלָאָה. וְכִלְהוּ טְעָמֵי דְקָא אֲמָרֵן בְּחַד דְּרָגָא סְלִקִין. סִתְּמָא דְמִלָּה כָּל אֲנוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעֵינֵן לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּהָאֵי.

וְאִי תִימָא אִי הָכֵי שְׂבַחָא הוּא דָּבָר נֶשׁ כַּד נְפִיק לְאַרְחָא יִתִיר מִן בֵּיתִיהָ בְּגִין זְוּוּגָא עֲלָאָה דְּאֲזִדְּוּוּגַת בְּהַדִּיהָ. תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דָּבָר נֶשׁ הוּא בְּבֵיתִיהָ, עֵקֶרָא דְּבֵיתָא דְּבֵיתִיהּ. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא לֹא אֲתַעֲדֵי מִן בֵּיתָא בְּגִין דְּבֵיתִיהּ. כְּמָה דְּתַנִּינֵן דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְבַאֲהָ יִצְחָק הָאֱהֻלָּה שָׂרָה אִמּוֹ, דְּשָׂרְגָא אֲתִדְלַקְתָּ, מָאֵי טְעָמָא בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא אֲתִת לְבֵיתָא.

רְזָא דְּמִלָּה אֲמָא עֲלָאָה לֹא אֲשַׁתְּפַחַת גְּבִי דְּכוּרָא אֲלֹא בְּזִמְנָא דְּאֲתִתְקַנְתָּ בֵּיתָא וְאֲתִתְחַבְּרוּ דָּבָר וְנוֹקְבָא, כְּדִין אֲמָא עֲלָאָה אֲרִיקַת בְּרַכָּאן לְבְרוּכֵי לוּן. כְּגוּוֹנָא דָּא אֲמָא תְּתָאָה לֹא אֲשַׁתְּפַחַת לְגְבֵי דְּכוּרָא אֲלֹא בְּזִמְנָא דְּאֲתִתְקַנְתָּ בֵּיתָא וְאֲתִי דָּבָר לְגַבְהָ דְּנוֹקְבִיָּה וְאֲתִתְחַבְּרוּ כְּדִין אֲמָא תְּתָאָה אֲרִיקַת בְּרַכָּאן לְבְרַכָּא לוּן.

וְעַל דָּא בְּתָרֵי נוֹקְבִין אֲתַעֲטֵר דְּכוּרָא בְּבֵיתִיהָ כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא. וְהֵינּוּ רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית מט) עַד תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם. הָאֵי עֲדִי תִיאֻבְתָּא דְּגְבַעוֹת עוֹלָם בִּיהָ. נוֹקְבָא עֲלָאָה לְאֲתַקְנָא לִיהָ וְלַאֲעֲטָרָא לִיהָ וּלְבְרַכָּא לִיהָ. נוֹקְבָא תְּתָאָה לְאֲתַחְפְּרָא בִּיהָ וְלַאֲתַזְנָא מְנִיָּה. וְכְגוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא כַּד דְּכוּרָא אֵינְסִיב, תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם לְגַבְיָהּ וְאֲתַעֲטֵר בְּתָרֵי נוֹקְבֵי חַד עֲלָאָה וְחַד תְּתָאָה. עֲלָאָה לְאַרְקָא עֲלֵיהָ בְּרַכָּאן. תְּתָאָה לְאֲתַזְנָא מְנִיָּה וְלַאֲתַחְפְּרָא בְּהַדִּיהָ. וּפְרֵי נֶשׁ בְּבֵיתִיהָ תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם לְגַבְיָהּ וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ.

בְּשִׁוּיָא לְדָרְךָ לֹא כָף. הָאֵם הָעֲלִינָה מִתְחַבֵּרַת עִמּוֹ, וְהִתְחַתְּנָה נִשְׁאֲרַת. כְּשֶׁשֶׁב לְבֵיתוֹ, רוֹצֵה לְהִתְעַטֵּר בְּשִׁתִּי נִקְבוֹת כְּפִי שְׂאֲמָנּוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, אִפְלוּ בְּקִלְפוֹת בְּקֶשֶׁר שֶׁל סְפִירִים לֹא פּוֹתְחִים פְּתוּחֹן לְפָנָיֶךָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה עוֹמְדַת בֵּין שְׁנֵי בְּתִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה ח) לְשֵׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶחָד נִסְתָּר עֲלִיוֹן, וְאֶחָד גָּלוּי יוֹתֵר. [הַסְּתָר] הָעֲלִיוֹן [וְהַ] קוֹל גְּדוֹל, שְׁכָתוּב (דברים ה) קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף. וְהַקּוֹל הַפְּנִימִי הַזֶּה הוּא שְׁלֵא נִשְׁמָע וְלֹא מִתְגַּלֶּה. וְזֶהוּ כְּשֶׁנוֹבֵעַ בֵּית הַגְּרוֹן, יוֹצֵאת [בן ה' בְּחֻשָׁי, וְתַמִּיד נוֹבֵעַ וְלֹא פּוֹסֵק. וְהוּא דִק פְּנִימִי שְׁלֵא נִשְׁמָע לְעוֹלָמִים.

וּמִכַּאֵן יוֹצֵאת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא קוֹל יַעֲקֹב. וְזֶה נִשְׁמָע [שְׁנִשְׁמָע] שִׁוּיָא [יוצא] מֵאוֹתָהּ שְׁלֵא נִשְׁמָעַת, וְאַחַר כֵּף הַדְּבּוּר נֶאֱחָז עִמּוֹ וְיוֹצֵא הַחוּצָה מִכּוּחוֹ וּמִתְקַפּוֹ. וְקוֹל שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא תוֹרָה, אוֹחֵז בֵּין שְׁתֵּי נִקְבוֹת. אוֹחֵז בְּפְּנִימֵי הַזֶּה שְׁלֵא נִשְׁמָע, וְאוֹחֵז בְּזֶה שֶׁבְּחוּץ שְׁנִשְׁמָע.

שְׁנַיִם הֵם שְׁלֵא נִשְׁמָעִים, וּשְׁנַיִם שְׁנִשְׁמָעִים. שְׁנַיִם שְׁלֵא נִשְׁמָעִים זֹהִי חֻכְמָה הָעֲלִינָה הַנִּסְתָּרַת שְׁעוֹמְדַת בְּמַחְשָׁבָה שְׁלֵא מִתְגַּלֶּה וְלֹא נִשְׁמָעַת. אַחַר כֵּף יוֹצֵאת וּמִתְגַּלֶּה מְעַט בְּחֻשָׁי, שְׁלֵא נִשְׁמָע אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא קוֹל גְּדוֹל, שֶׁהוּא דִק וְיוֹצֵא בְּחֻשָׁי.

שְׁנַיִם הֵם שְׁנִשְׁמָעִים, אוֹתָם שִׁוּיָאִים מִכַּאֵן הַקּוֹל שֶׁל יַעֲקֹב וְדְבוּר שְׁנֶאֱחָז עִמּוֹ. הַקּוֹל הַגְּדוֹל הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחֻשָׁי שְׁלֵא נִשְׁמָע, הִיא בֵּית לְחֻכְמָה הָעֲלִינָה, וְכָל נִקְבָה נִקְרָאת בִּי"ת. וְהַדְּבּוּר הַאֲחֵרוֹן הַזֶּה הוּא בֵּית לְקוֹל שֶׁל

בַּר נִפְיָק בְּאַרְחָא לְאוּ הָכִי. אִימָא עֲלָאָה אֶתְחַבֵּרַת בְּהַדִּיה וְתַתָּאָה אֶשְׁתַּאֲרַת. כַּד תָּב לְבֵיתִיה בְּעֵי לְאַתְעַטְרָא בְּתַרִּי נוּקְבֵי כַּדְקָאֲמָרֵן. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס אִפְלוּ בְּקִלְפֵי סִנְפּוּרֵי קִטְרָא לֹא פְּתַחִי (דף נ"ב) עֲטָרָא קִמְךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּגוֹוֹנָא דָא אוּרִייתָא קָאִים בֵּין תְּרֵי בְּתִים, כְּמָה דְכָתִיב, (ישעיה ח)

לְשֵׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. חַד סְתִימָא עֲלָאָה. וְחַד אֶתְגַּלִּיא יְתִיר. (סְתִימָא) עֲלָאָה (דָא) קוֹל גְּדוֹל דְכָתִיב, (דברים ה) קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף. וְהִיא קוֹל פְּנִימָאָה אִיהוּ דְלֹא אֶשְׁתַּמַּע וְלֹא אֶתְגַּלִּיא. וְדָא הוּא כַּד נִבְיַע בֵּי גְרוֹן אִפְיָק (בִּיה) ה' בְּחֻשָׁי וְנִבְיַע תְּדִיר וְלֹא פּוֹסֵק. וְאִיהוּ דְקָה פְּנִימָאָה דְלֹא אֶשְׁתַּמַּע לְעֲלָמִין.

וּמִהֲבָא נִפְקָא אוּרִייתָא דְאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב. וְהִיא אֶשְׁתַּמַּע (ד"א דְאֶשְׁתַּמַּע) דְנִפְקָא (ד"א נִפְקָא) מִהֲהִיא דְלֹא אֶשְׁתַּמַּע. וְלִבְתַּר אֶתְאֲחִיד דְבוּר בְּהַדִּיה וְנִפְקַ לְבַר מִחִילִיה וּמִתְקַפִּיה. וְקוֹל דְיַעֲקֹב דְאִיהוּ אוּרִייתָא אֶחִיד בֵּין תְּרֵי נִקְבֵי. אֶחִיד בְּהִיא פְּנִימָאָה דְלֹא אֶשְׁתַּמַּע. וְאֶחִיד בְּהִיא דְלְבַר דְאֶשְׁתַּמַּע.

תְּרִין אַנוּן דְלֹא אֶשְׁתַּמַּעוּ וְתְרִין אַנוּן דְאֶשְׁתַּמַּעוּ. תְּרִין דְלֹא אֶשְׁתַּמַּעוּ, דָא הוּא חֻכְמָה עֲלָאָה סְתִימָאָה דְקִיִּמָא בְּמַחְשָׁבָה דְלֹא אֶתְגַּלִּיא וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע. לְבְתַר נִפְקָא וְאֶתְגַּלִּיא זְעִיר בְּחֻשָׁי דְלֹא אֶשְׁתַּמַּע הֵהוּא דְאֶקְרִי קוֹל גְּדוֹל דְהוּא דִק וְנִפְיָק בְּחֻשָׁי.

תְּרִין אַנוּן דְאֶשְׁתַּמַּעוּ, אַנוּן דְנִפְקֵי מִהֲבָא קוֹל דְיַעֲקֹב וְדְבוּר דְאֶתְאֲחִיד בְּהַדִּיה. הִיא קוֹל גְּדוֹל דְאִיהוּ בְּחֻשָׁי וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע. אִיהִי בִי"ת לְחֻכְמָה עֲלָאָה. וְכָל נוּקְבָא בִי"ת אֶקְרִי. וְהִיא דְבוּר בְּתַרָּאָה אִיהוּ בֵּית לְקוֹל

יעקב שהיה אורייתא. ועל דא אורייתא שריא בבי"ת. בי"ת ראשית.

פתח ואמר בראשית ברא אלהים, היינו דכתיב ויבן יי אלהים את הצלע. את השמים היינו שפתיב ויבאה אל האדם. ואת הארץ, כמו שנאמר ועצם מעצמי. ודאי איהי ארץ החיים.

עוד פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים ק) נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית איביך הדם לרגליך. נאם ה' לאדני - הדרגה העליונה לדרגה התחתונה אומרת שב לימיני, לקשר מערבית בדרומית, שמאל בימין, פדי לשבר את פתם של שאר העמים עובדי כוכבים ומזלות. נאם ה' לאדני - נאם ה' זה יעקב. לאדני - זה (יהושע ג) ארון הברית אדון כל הארץ. דבר אחר נאם ה' - זה יובל. לאדני - זו שמטה, שפתיב בה (שמות כא) אהבתי את אדני. שב לימיני - שהרי הימין מתחיל ביובל, ושמטה צריך לקשר בימין.

בא ראה, שמטה זו לא נקשרת בקיום שלם בימין ובשמאל מיום שנבראת. כשרוצה להתקשר, הושיט זרוע שמאל כנגדה וברא את העולם הזה. ובגלל שהוא מצד שמאל, אין בו קיום עד הזמן של האלף השביעי, שפאותו יום לחוד מתקשר אז בימין. ואז תהיה בין הימין והשמאל בקיום שלם, וימצאו שמים חדשים וארץ חדשה, ואז לא תזוז משם לעולמים.

אם כן, במה נעמיד שב לימיני? אלא עד זמן ידוע, שפתיב עד אשית איביך הדם לרגליך, ולא תמיד. אבל באותו זמן לא תזוז משם לעולמים, שפתיב (ישעיה נד)

פתח ואמר בראשית ברא אלהים, היינו דכתיב ויבן יי אלהים את השמים היינו דכתיב ויבאה אל האדם. ואת הארץ כמה דאת אמר ועצם מעצמי. ודאי האי איהי ארץ החיים.

הו פתח רבי שמעון ואמר (תהלים ק) נאם יי לאדני שב לימיני עד אשית איביך הדום לרגליך. נאם יי לאדני, דרגא עלאה לדרגא תתאה קאמר שב לימיני, לאתקשרא מערבית בדרומית שמאלא בימינא. בגין לתפרא חיליהון דשאר עמין עובדי כוכבים ומזלות. נאם יי לאדני, נאם יי דא יעקב. לאדני דא (יהושע ג) ארון הברית אדון כל הארץ. דבר אחר נאם יי דא יובלא. לאדני דא שמטיה. דכתיב בה (שמות כא) אהבתי את אדוני. שב לימיני דהא ימינא ביובלא שריא. ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא.

תא חזי, שמטיה דא לא אתקשר בקיומא שלים בימינא ובשמאלא מיומא דאשתפחת, פד בעיא לאתקשרא אושיט דרועא שמאלא לקבלה וברא עלמא דין. ובגין דהוא מסטרא דשמאלא לית ביה קיומא עד זמנא דאלף שביעאה. דבההוא יומא לחוד אתקשר פדין בימינא. וכדין תהוי בין ימינא ושמאלא בקיומא שלים וישתפחון שמים חדשים וארץ חדשה וכדין לא תעדי מתמן לעלמין.

אי הכי במאי נוקים שב לימיני. אלא עד זמנא ידיעא דכתיב עד אשית איביך הדום לרגליך ולא תדיר. אבל בההוא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין דכתיב, (ישעיה נד) פי

כי ימין ושמאל תפרוּצִי לְמַהְיִי כְּלָא חַד.
הכל אחד.

בא ראה, את השמים - זו שכניה
עליונה (בינה). ואת הארץ - זו
שכניה שלמטה בהתחברות של
זכר ונקבה כאחד, והרי נאמר
כמו שהעירו בו החברים עד
עכשו.

רצו [רצה] ללכת. קמו. אמר רבי
שמעון, דבר פאן אצלנו. פתח
רבי שמעון ואמר, שני פסוקים
כתובים, (דברים ד) פי ה' אלהיך
אש אכלה הוא, וכתוב שם (שם)
ואתם הדבקים בה' אלהיכם
חיים כלכם היום. את הפסוקים
הללו בארנו אותם בכמה
מקומות, והחברים העירו בהם.
בא תראה, פי ה' אלהיך אש
אכלה הוא, הרי נאמר הדבר הזה
בתוך החברים שיש אש אוכלת
אש, [יש אש] ואוכלת אותה
ומשמידה אותה, היות שיש אש
חזקה מאש, ופרשוה.

אבר בא ראה, מי שרוצה לדעת
חכמת היחוד הקדוש, יסתכל
בשלהבת שעולה מתוך הגחלת
או מתוך נר שדולק. שהרי
השלהבת לא עולה אלא

כשנאחזת בדבר גס [אחר].

בא ראה, בשלהבת שעולה יש
שני אורות. אחד אור לבן
שמאיר, ואחד אור שגאחז בה
שחר או תכלת. אותו אור לבן
הוא למעלה ועולה בדרך ישר,
ותחפיו אותו אור תכלת או שחר
שהוא פסא לאותו לבן.

ואותו אור לבן שורה עליו,
ונאחזים זה בזה להיות הכל
אחד. ואותו אור שחר או גון
תכלת שהוא למטה הוא פסא
כבוד לאותו לבן, ועל זה סוד
התכלת. וכסא זה תכלת שחר
נאחז בדבר אחר להדלק, שהוא
מלמטה, והוא מעורר אותו

ימין ושמאל תפרוּצִי לְמַהְיִי כְּלָא חַד.
תא חזי, את השמים דא שכינתא עלאה.
ואת הארץ דא שכינתא דלתתא
באתחברותא דדכר ונוקבא פחדא. והא
אתמר פמה דאתערו ביה חברייא עד כען.
בעו (ד"א בעא) למיזל. קמו. אמר רבי שמעון
מלה הכא גבן. פתח רבי שמעון ואמר,
תרי קראי כתיבי, (דברים ד) פי יי אלהיך אש
אוכלה הוא. וכתוב התם (דברים ד) ואתם
הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום. הני
קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו בהו
חברייא. תא חזי, פי יי אלהיך אש אוכלה
הוא, הא אתמר מלה דא כגו חברייא דאית
אשא אכלא אשא (ואית אשא) ואכיל לה ושצי
לה. בגין דאית אשא תקיפא מאשא
ואוקמוה.

אבר תא חזי, מאן דבעי למנדע חכמתא
דיחודא קדישא. יסתכל בשלהובא
דסלקא מגו גחלתא. או מגו בוצינא דדליק.
דהא שלהובא לא סלקא אלא (דף נא ע"א) כד
אתאחיד במלה גסה (נ"א אחרא).

תא חזי, בשלהובא דסלקא אית תרין
נהורין. חד נהורא חורא דנהיר. וחד
נהורא דאתאחיד בה אוכמא או תכלא. ההוא
נהורא חורא איהו לעילא וסלקא באורח
מישור. ותחותיה ההוא נהורא תכלא או
אוכמא דאיהו פרסיא לשהוא חורא.

ושהוא נהורא חורא שארי עלויה
ואתאחידו דא בדא למהוי כלא חד.

ושהוא נהורא אוכמא או גוון תכלא דאיהו
לתתא הוא פרסיא דיקר לשהוא חורא. ועל
דא רזא דתכלתא. והאי פרסיא תכלא אוכמא
אתאחד במלה אחרא לאתדלקא דהוא מתתא

להאחז באור הלבן (העליון).

והתבולת השחר הזה לפעמים חוזר להיות אדם. ואותו אור לבן שעליו לא משתנה לעולמים, שהרי הוא תמיד לבן, אבל תכלת זה משתנה לגונים הללו. לפעמים תכלת או שחר, ולפעמים אדם, וזה נאחז לשני צדדים. נאחז למעלה באותו אור (עליון) לבן. נאחז למטה בדבר ההוא שפתחתו שמתקן בו להאיר (דברים ששמים לו לתדלק) ולהאחז בו.

וזו אוכלת תמיד ומשמידה לאותו דבר ששמים לה. שהרי בכל מה שנדבק בו למטה ושורה עליו, אותו אור תכלת משמיד אותו ואוכל אותו, משום שדרפו היא להשמיד ולהיות אוכל, שהרי בו תלויה השמדת הכל, מות של הכל. ולכן היא אוכלת כל מה שנדבק בה למטה.

ואותו אור לבן ששורה עליו לא אוכל ולא משמיד לעולמים ולא משתנה אורו, ועל זה אמר משה פי ה' אלהיך אש אכלה הוא. אכלה ודאי. אוכל ומשמיד כל מה ששורה תחתיו. ועל זה אמר ה' אלהיך ולא אלהינו, משום שמשה באותו אור לבן שלמעלה היה שלא השמיד ולא אכל.

בא ראה, אין לו התעוררות להדלק האור התכלת הזה להתאחד באור לבן אלא על ידי ישראל שהם נדבקים בו תחתיו. ובא וראה, אף על פי שדרף של האור תכלת ושחר הזה להשמיד כל מה שנדבק בו תחתיו, ישראל נדבקים בו תחתיו ועומדים בקיים. זהו שכתוב (דברים) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים. בה' אלהיכם ולא אלהינו (אלא בה'

וההוא אתער ליה לאתאחדא בנהורא חוורא (כ"א עלאה).

ודא תכלא אוכמא לזמנין אתהדר סומקא. וההוא נהורא חוורא דעליה לא אשתני לעלמין דהא חוורא הוא תדיר. אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין. לזמנין תכלא אוכמא. ולזמנין סומקא. והאי אתאחיד לתרין סטרין. אתאחיד לעילא בההוא נהורא (כ"א עלאה) חוורא. אתאחיד לתתא בההוא מלה דתחותי דמתקנא ביה לאנהרא (מלון דשוין ליה לאדלקא) ולא אתאחדא ביה.

ודא אכלא תדיר ושצי לההוא מלה דשוין ליה. דהא בכל מה דאתדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שצי ליה ואכיל ליה. בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל. דהא ביה תליא שצו דכלא מותא דכלא. ובגיני כף איהי אכיל כל מה דאתדבק ביה לתתא.

וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי לא אכיל ולא שצי לעלמין ולא אשתני נהוריה. ועל דא אמר משה פי יי אלהיך אש אוכלה הוא. אוכלה ודאי. אכיל ושצי כל מה דשריא תחותי. ועל דא אמר יי אלהיך ולא אלהינו. בגין דמשה בההוא נהורא חוורא דלעילא הוה דלא שצי ולא אכיל.

תא חזי, לית ליה אתערותא לאתדלקא האי נהורא תכלא לאתאחדא בנהורא חוורא, אלא על ידי ישראל דאנון מתדבקן ביה תחותי.

ותא חזי, אף על גב דארחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותי. ישראל מתדבקן ביה תחותי וקיימן בקיומא דדא הוא דכתיב,

אֱלֹהֵיכֶם, בְּאוֹתוֹ אֹר תִּכְלַת שָׁחַר
שְׂאוּכַל וּמִשְׁמִיד כָּל מַה שְׁנִדְבַק
בּו תַּחֲתָיו, וְאַתֶּם מִתְדַבְּקִים בּו
וְקִנְיָמִים, שְׁכַתוֹב חַיִּים כְּלַכֶּם
הַיּוֹם.

וְעַל הָאוֹר הַלְבֵן שְׂרוּי לַמַּעֲלָה
אוֹר נִסְתָּר שְׁמֻקֵּי אוֹתוֹ, וְסוּד
עֲלִיּוֹן כָּאֵן. וְהַכֵּל תִּמְצָא
בְּשִׁלְהֶבֶת שְׁעוֹלָה וְחֻכְמוֹת שֶׁל
הָעֲלִיּוֹנִים בָּהּ. כָּא ר' פִּנְחָס
וּנְשָׁקוּ. אָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֻמָּן
שֶׁנִּפְגְּשָׁנוּ כָּאֵן. הַלְכוּ עִם רַבִּי
פִּנְחָס שְׁלֹשָׁה מִלִּין.

חֲזוּרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה שְׂאֵמְרָנוּ סוּד
הַחֻכְמָה הוּא בִּיחוד הַקְדוּשׁ
שֶׁמִּשׁוּם כֶּךָ ה"א אַחֲרוֹנָה שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הוּא אוֹר תִּכְלַת
שָׁחַר שְׁנֵאֲחִזוּ בִּיה"ו, שֶׁהוּא אוֹר
לְבָן שְׂמַאִיר.

כֹּא רֵאָה, לַפְעָמִים הָאוֹר הַתִּכְלַת
ד', וְלַפְעָמִים ה'. אֵלֶּא בְּזִמְנֵן שְׁלֹא
נִדְבָקִים בּו יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה
לְהַדְלִיק אוֹתוֹ לְהֶאֱחִזוּ בְּאוֹר
הַלְבֵן הוּא ד', וְלַפְעָמִים
שְׁמַעוֹרִים אוֹתוֹ לְהַתְחַבֵּר עִם
הָאוֹר הַלְבֵן, אִז נִקְרָא ה'. מִזִּין
לְנו? שְׁכַתוֹב (שם כב) כִּי יִהְיֶה
נַעֲרָה בְּתוֹלָה. נַעֲרָ כְּתוּב בְּלִי ה',
מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁלֹא
הַתְחַבְּרָה בְּזָכֵר, וּבְכָל מְקוֹם
שְׁלֹא נִמְצָאִים זָכָר וּנְקֵבָה, ה"א
לֹא נִמְצָאת וְעוֹלָה מִשָּׁם, וְנִשְׁאָר
ד'.

שְׁתָּרִי הִיא כָּל זִמְנֵן שֶׁמִּתְחַבֵּרַת
בְּאוֹר הַלְבֵן שְׂמַאִיר נִקְרָאת ה',
שְׁתָּרִי אִז הַכֵּל מִתְחַבֵּר כְּאָחַד.
הִיא נִדְבָקַת בְּאוֹר הַלְבֵן, וְיִשְׂרָאֵל
נִדְבָקִים בָּהּ [לְמִשְׁרָה] וְעוֹמְדִים
תַּחֲתֶיהָ לְהַדְלִיק אוֹתָהּ, וְאִז הַכֵּל
אָחַד. וְזֶהוּ סוּד הַקְרָבָן, שֶׁהַעֲשָׂן
שְׁעוֹלָה מְעוֹרֵר אוֹתוֹ לְאוֹר
הַתִּכְלַת הַזֶּה לְהַדְלִיק. וְכִשְׁנִדְלַק,
מִתְחַבֵּר בְּאוֹר הַלְבֵן, וְהִנֵּה דוֹלַק

(דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. בֵּינִי
אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא אֱלֹהֵינוּ (אלא בֵּי אֱלֹהֵיכֶם). בְּהֵהוּא
נְהוּרָא תִכְלָא אוּכְמָא דְאֵכִיל וְשְׂצִי כָּל מַה
דְּאַתְדַבֵּק בֵּיה תַּחֲתֵיהָ. וְאַתּוֹן מִתְדַבְּקֵן בֵּיה
וְקִיָּמִי. דְכַתִּיב חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

וְעַל נְהוּרָא חוּרָא, שְׂרִיָּא לְעִילָא נְהוּרָא
סְתִימָא דְאַקִּיף לִיה. וְרָזָא עֲלָאָה הַכָּא.
וְכֹלָא תִשְׁפַּח בְּשִׁלְהוּבָא דְסֻלִּיק וְחֻכְמַתִּין
דְּעֲלִיּוֹנִין בֵּיה. אָתָּא רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקִיה. אָמַר
בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאַיעֲרַעֲנָא הַכָּא. אֲזִלוּ עִמִּיהָ
דְרַבִּי פִּנְחָס תְּלַת מִלִּין.

אַתְדַּרְרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲבָרִיָּא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן הָא דְאַמְרֵן רָזָא דְחֻכְמַתָּא
אִיהוּ בִּיחודָא קְדִישָׁא. דְבִגִּין כֶּךָ ה"א בְּתַרְאָה
דְשְׂמָא קְדִישָׁא אִיהוּ נְהוּרָא תִכְלָא אוּכְמָא
דְאַתְאַחִיד בִּיה"ו דִּהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְנִהִיר.
תָּא חֲזִי, לְזִמְנִין הָאִי נְהוּרָא תִכְלָא ד'.
וְלְזִמְנִין ה'. אֵלֶּא בְּזִמְנָא דְלֹא מִתְדַבְּקֵן
בֵּיה יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְאַדְלָקָא לִיה לְאַתְאַחֲדָא
בְּנְהוּרָא חוּרָא, אִיהוּ ד'. וְלְזִמְנָא דְמִתְעַרִי
לִיה לְאַתְחַבְּרָא עִם נְהוּרָא חוּרָא כְּדִין אִקְרִי
ה'. מְנַלֵּן דְכַתִּיב, (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה
בְּתוֹלָה, נַעֲרָ פְתִיב בְּלֹא ה'. מְאִי טַעְמָא בְּגִין
דְלֹא אַתְחַבְּרַת בְּדוּכּוּרָא. וּבְכָל אֲתֵר דְלֹא
אַשְׁתַּפְּחוּ דְכָר וְנוּקְבָא, ה"א לֹא אֲשַׁתְּכַח
וְסֻלְקָא מִתְמָן וְאַשְׁתָּאר ד'.

דְהָא אִיהִי כָּל זִמְנָא דְאַתְחַבֵּר בְּנְהוּרָא חוּרָא
דְנִהִיר אִקְרִי ה'. דְהָא כְּדִין כְּלֹא
אַתְחַבֵּר כְּחָדָא. אִיהִי אַתְדַבְּקַת בְּנְהוּרָא
חוּרָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בָּהּ (ד"א ל"ג לְתַתָּא)
וְקִיָּמָא תַּחֲתֵיהָ לְאַדְלָקָא לָהּ. וְכְדִין כְּלֹא חַד.
וְדָא הוּא רָזָא דְקְרַבְנָא. דִּתְנַנָּא דְסֻלִּיק אַתְעַר
לִיה לְהָאִי נְהוּרָא תִכְלָא לְאַדְלָקָא. וְכַד

אֲתִדְלַק אֶתְחַבֵּר (דף נא ע"ב) בְּנִהוּרָא חוּרָא
וּשְׂרָגָא דְלִיק בִּיחודָא חַד.

וּבְגִין דְּאַרְחִייה דְּהַאי נְהוּרָא תְּכֵלָא לְשִׁיצָאָה
וּלְמַהוּי אָכִיל כֹּל מַה דְּאַתְדַּבֵּק בֵּיה
תְּחוּתִיה. כַּד רַעוּא אֲשַׁתְּפַח וּשְׂרָגָא דְלִיק
בְּחַבּוּרָא חַד כְּדִין כְּתִיב, (מלכים א יח) וַתְּפוּל אֵשׁ
ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעוֹלָה וְגו'. וְכַדִּין אֲתִיידַע
דְּהַיָּא שְׂרָגָא דְלִיק בְּחַבּוּרָא חַד וְקִשּׁוּרָא
חַד. נְהוּרָא תְּכֵלָא אֲתִדַּבֵּק בְּנִהוּרָא חוּרָא
וְאִיהוּ חַד. אָכִיל תְּחוּתִיה תְּרַבִּין וְעֵלוּן.
דְּמִשְׁמַע דְּהָא לָא אָכִיל (נ"א וְאִיהוּ וְעֵלוּן דְּהָא לָא אָכִיל)
תְּחוּתִיה, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ סְלִיק (נ"א דְלִיק)
וְכֵלָא אֲתַקְשֵׁר וְאַתְחַבֵּר בְּנִהוּרָא חוּרָא.
וְכַדִּין שְׁלֵמָא דְעֵלְמִין כְּלָהוּ, וְכֹלָא אֲתַקְשֵׁר
בִּיחודָא חַד.

וְלִבְתַּר דְּסַיִים לְשִׁיצָאָה תְּחוּתִיה הַאי
נְהוּרָא תְּכֵלָא, מִתְדַּבְּקִין בֵּיה
תְּחוּתִיה כְּהַנִּי וְלִיוָאֵי וַיִּשְׂרָאֵל. אֵלִין בְּחַדְוָה
דְּשִׁיר. וְאֵלִין בְּרַעוּתָא דְלִבָּא וְאֵלִין בְּצִלוּתָא.
וּשְׂרָגָא דְלִיק עֲלִייהוּ. וְאַתְדַּבְּקוּ נְהוּרִין כְּחַד
וְנִהוּרִין עֲלֵמִין וּמִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.
וְכַדִּין וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
כְּלַכֶּם הַיּוֹם. וְאַתֶּם, אַתֶּם מִיבְעֵי לִיה.
אֲלֵא ו' לְאוֹסְפָא עַל תְּרַבִּין וְעֵלוּן דְּאַנּוּן
מִתְדַּבְּקִין בֵּיה וְאַכְלִין וְשַׁצָּאֵן. וְאַתּוּן
מִתְדַּבְּקִין בֵּיה בְּהַהוּא נְהוּרָא תְּכֵלָא אוּכְמָא
דְּאַכְלָא וְאַתּוּן קִימִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב חַיִּים
כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (ס"א וְתַכְלַת וְאַיִנְקוּן), כֹּל גְּוֹנִין טְבִין
לְחֵלְמָא, כֹּר מִתְכֵלָא דְאִיהוּ אָכִיל וְשַׁצִּי
תְּדִיר. וְאִיהוּ אֵילְנָא דְבֵיה מוּתָא וּשְׂרָאֵא עַל
עֲלֵמָא תַתָּאָה. וּבְגִין דְּכֵלָא שְׂרָאֵא תְּחוּתִיה
אִיהוּ אָכִיל וְשַׁצִּי.

בִּיחודָא אַחַד.
וּמִשּׁוּם שְׂדַרְכוּ שֶׁל הָאוּר הַתְּכֵלֶת
הַזֶּה לְהַשְׁמִיד וְלִהְיוֹת אוּכַל כֹּל מַה
שְׂנַדְבֵּק בּוֹ תַחְתּוּי. כְּשֶׁרְצוֹן נִמְצָא
וְנֵר דוֹלֵק בְּחַבּוּר אַחַד, אִז כְּתוּב
(מלכים-א יח) וַתְּפוּל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת
הָעוֹלָה וְגו'. וְאִז נוֹדַע שְׂאוּתוֹ נֵר
דוֹלֵק בְּחַבּוּר אַחַד וְקִשֵּׁר אַחַד.
אוּר תְּכֵלֶת נִדְבֵּק בְּאוּר לְבָן וְהוּא
אַחַד. אוּכַל תַּחְתּוּי חֲלָבִים וְעוֹלוֹת
שֶׁמֶשְׁמַע שְׂזָה לֹא אוּכַל (נ"א וְהוּא
וְעוֹלוֹת שְׂחָרֵי לֹא אוּכַל) תַּחְתּוּי, אֲלֵא בְּזִמְן
שֶׁהוּא עוֹלָה (דוֹלֵק) וְהַכֹּל נִקְשֵׁר
וּמִתְחַבֵּר בְּאוּר הַלְבָן, וְאִז הוּא
שְׁלוֹם הָעוֹלָמִים כֻּלָּם, וְהַכֹּל נִקְשֵׁר
בִּיחודָא אַחַד.

וְאַחַר שְׂסִים לְהַשְׁמִיד תַּחְתּוּי אוּר
תְּכֵלֶת זֶה, מִתְדַּבְּקִים בּוֹ תַּחְתּוּי
כְּהַנִּים לְוִים וַיִּשְׂרָאֵל. אֲלֵה בְּחַדוֹת
הַשִּׁיר, וְאַלֵה בְּרְצוֹן הַלֵּב, וְאַלֵה
בְּתַפְלָה. וְנֵר דוֹלֵק עֲלֵיהֶם.
וְנִדְבָקִים הָאוּרוֹת כְּאַחַד וּמְאִירִים
הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים.

וְאִז וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּה' אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. וְאַתֶּם? אַתֶּם
צְרִיף לְכַתֵּב! אֲלֵא ו' - לְהוֹסִיף עַל
חֲלָבִים וְעוֹלוֹת שֶׁהֵם נִדְבָקִים בּוֹ
וְאוּכָלִים וּמִשְׁמִידִים, וְאַתֶּם
מִתְדַּבְּקִים בּוֹ בְּאוּתוֹ אוּר תְּכֵלֶת
שְׁחַר שְׂאוּכַלֶת וְאַתֶּם קִימִים. זֶהוּ
שְׂכַתוּב חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (ס"א וְתַכְלַת
וְאַיִנְקוּן) כֹּל הַגְּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלּוֹם,
חוּץ מִתְכֵלֶת שֶׁהוּא אוּכַל וּמִשְׁמִיד
תְּמִיד, וְהוּא אֵילֵן שְׁבוּ מִנֹּת וְשׁוּרָה
עַל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וּמִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּל שׁוּרָה תַּחְתּוּי, הוּא אוּכַל
וּמִשְׁמִיד.

וְאַם תֹּאמַר כֶּף, גַּם שׁוּרָה בְּשְׁמִים
לְמַעְלָה, וְכַמָּה צְבָאוֹת הֵם
לְמַעְלָה, וְכֻלָּם [מִשְׁמִידִים וְאוּכָלִים]
קִימִים. בֹּא רְאֵה, כֹּל אוֹתֶם

וְאִי תִימָא הָכִי נִמְי שְׂרָאֵא בְּשְׁמִיא לְעֵילָא וְכַמָּה חֲתִלִּין אַנּוּן לְעֵילָא וְכַלְהוּ

שְׁלֹמֶעֱלָה בְּאוֹתוֹ אֹרֹךְ תְּכֵלֶת
נְכַלְלִים, אֲבָל הַתַּחֲתוֹנִים לֹא כָּף,
שֶׁהֵם דְּבַר גֶּס, הָעוֹלָם [נ"א אַחַר לְמִטָּה
עַל מַה] שְׁעוֹמֵד וְשׁוֹרֵה עָלָיו. וְלִכְּנֹן
אוֹכֵל וּמְשַׁמֵּד אוֹתָם. וְאֵין לָהּ
דְּבַר אַחַר לְמִטָּה בְּעוֹלָם שְׁלֹא
לְשֹׁמֵד, מְשׁוּם שְׁאוֹר הַתְּכֵלֶת
מְשַׁמֵּד כָּל מַה שְׁעוֹמֵד עָלָיו.

בְּאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה גִּנּוּיִם שֶׁל
מִינֵי אוֹרוֹת נִחְלַק הָעוֹלָם. שְׁבַע
נִחְלָקִים לְשִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת. כָּל
אֶחָד מִכֵּה בַּתְּהוֹם שְׁלוֹ, וְאַכְנִים
מִתְגַּלְגָּלוֹת בַּתוֹף הַתְּהוֹם, וְנִכְנָס
אוֹתוֹ אֹרֹךְ בְּאוֹתָם אֲבָנִים וְנוֹקֵב
אוֹתָם, וּמִים יוֹצְאִים בָּהֶם,
וְשׁוֹקְעִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל
הַתְּהוֹם וּמִכֵּסָה לְשֵׁנֵי צְדָדִים.

יוֹצְאִים מִים בְּאוֹתָם נְקִבִים,
וְנִכְנָס אֹרֹךְ וּמִכָּה לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הַתְּהוֹם. מִתְגַּלְגָּל הָאוֹר בַּחֲבֵרְתּוֹ,
וּפּוֹגְשִׁים בְּאֶחָד, וְנִחְלָקִים הַמִּים,
וְאוֹחֲזִים כָּל אוֹתָם שְׁבַע
בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת, וְכוּרִים [שׁוּרִים]
בְּחֻשְׁכִּים שֶׁל הַתְּהוֹם. וְהַחֲשֻׁכִים
הַלְלוּ מִתְעַרְבִים בָּהֶם, וְעוֹלִים
הַמִּים וְיוֹרְדִים וּמִתְגַּלְגָּלִים
בְּאוֹתָם מְאוֹרוֹת. וּמִתְעַרְבִים
כְּאֶחָד אוֹרוֹת וְחֻשָּׁף וּמִים, וְנַעֲשׂוּ
מֵהֶם אוֹרוֹת שְׁלֹא נִרְאִים
חֻשׁוֹכִים.

כִּי אֶחָד מִכֵּה בַּחֲבֵרוֹ, וְנִחְלָקִים
לְשִׁבְעָה וַחֲמִשָּׁה צְנוּרוֹת שֶׁל
הַתְּהוֹם, וּבָהֶם זֹרְמִים מִים. כָּל
צְנוּר וְצְנוּר עוֹלָה בְּקוֹלוֹ,
וְהַתְּהוֹמוֹת מְזַדְּעָעִים. וּכְשִׁאוֹתוֹ
קוֹל נְשִׁמָּע, כָּל תְּהוֹם קוֹרֵא
לְחֵבְרוֹ וְאוֹמֵר: חֵלֵק מִימִיךָ
וְאַכְנִס בְּךָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים מ"ב)
תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל
צְנוּרֶיךָ.

תַּחַת אֵלֶּה שְׁלֹשׁ מְאוֹת [וּשְׁשִׁים]
וּשְׁמוֹנִים [וַחֲמִשָּׁה] גִּידִים. מֵהֶם
לְבָנִים וּמֵהֶם שְׁחָרִים וּמֵהֶם
אַדְמַיִם. נִכְלָלוּ זֶה בְּזֶה וְנַעֲשׂוּ גִזְוֹן

(שְׁצִי וְאִכִּיל) קִיּוּמִי. תָּא חֲזִי, כָּל אֲנוּן דְּלֵיעִילָא
בְּהֵוּא נְהוֹרָא תְּכָלָא אֲתַפְּלִין. אֲבָל תַּתְּאִי
לָאו הָכִי דְּאֲנוּן מְלָה גְּסָה עֲלִמָּא (נ"א אַחַרָּא לְתַתְּאִי
עַל מַה) דְּקִיּוּמָא וְשְׁרִיא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כֵּן אֲכִיל
וְשְׁצִי לוֹן. וְלִית לָהּ מְלָה אַחַרָּא לְתַתְּאִי
בְּעֲלִמָּא דְּלֹא אֲשַׁתְּצִי. בְּגִין דְּנְהוֹרָא תְּכָלָא
שְׁצִי לְכָל מַה דְּקִיּוּמָא עֲלֵיהּ.

בְּאַרְבָּעִין וַחֲמִשׁ גִּוּוּיֵי זִינֵי נְהוֹרִין אֲתַפְּלִיג
עֲלִמָּא. שְׁבַעָה מִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה
תְּהוֹמִין. כָּל חַד בְּטַשׁ בַּתְּהוֹמָא דִּילֵיהּ וְאַכְנִין
מִתְגַּלְגָּלִין בְּגוֹ תְּהוֹמָא. וְעִיל הַהוּא נְהוֹרָא
בְּאֲנוּן אֲבָנִין וְנִקֵּב לוֹן. וּמִיָּא נְפָקוּ בְּהוּ
וְשָׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוֹמָא וַחֲפִיָּא
לְתַרִין סְטָרִין.

נְפָקוּ מִיָּא בְּאֲנוּן נִיקֵבִין וְעָאֵל נְהוֹרָא וּבְטַשׁ
לְאַרְבַּע סְטָרֵי תְּהוֹמָא. מִתְגַּלְגָּלָא
נְהוֹרָא בַּחֲבֵרְתָּהּ וְאַעֲרַעוּ בְּחַד וּפְלִגִין מִיִּין
וְאַחֲדִין כָּל אֲנוּן שְׁבַעָה בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמִי.
וְכִרְאָן (ס"א שְׂרָאן) בְּחֻשׁוֹכֵי תְּהוֹמָא. וְחֻשׁוֹכֵי אֲנוּן
אֲתַעֲרְבִי בְּהוֹן. וְסִלְקִין מִיָּא וְנִחְתִין
וּמִתְגַּלְגָּלִין בְּאֲנוּן נְהוֹרִין. וְאַתַּעֲרְבוּ כַּחֲדָא
נְהוֹרִין וְחֻשׁוֹכִין וּמִיִּין וְאַתַּעֲבִידוּ מַנִּיִּיהוּ
נְהוֹרִין דְּלֹא אֲתַחֲזָאן חֻשׁוֹכָאן.

בְּטַשׁ כָּל חַד בַּחֲבֵרִיהּ. וּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעִין
וַחֲמִשׁ צְנוּרֵי תְּהוֹמָא וּבְהוּ נְגַדִין מִיָּא.
כָּל צְנוּרָא וְצְנוּרָא סְלִיק בְּקִלְיָהּ (וְאַתַּעֲזוּ)
וְאַזְדַּעְזוּן תְּהוֹמִין. וְכַד הַהוּא קָלָא אֲשַׁתְּמַע,
כָּל תְּהוֹמָא קָרִי לְחֵבְרִיהּ וְאָמַר פְּלִיג מִימִךָ
וְאַעוֹל בְּךָ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים מ"ב) תְּהוֹם
אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוּרֶיךָ.

תַּחַת אֵלִין תְּלַת מְאָה (נ"א וְשִׁתִּין) וַחֲמִנִין (וַחֲמִשָּׁה)
גִּידִין. מִנְהוֹן חֲנוּרִין מִנְהוֹן אוֹכְמִין
מִנְהוֹן סוּמְקִין. אֲתַפְּלִילוּ דָּא בְּדָא וְאַתַּעֲבִידוּ

אָחד. אוֹתָם גִּידִים נִרְקָמוּ בְשֵׁבַע עֶשְׂרֵה רִשְׁתוֹת, וְכָל אַחַת נִקְרָאת רִשֵׁת גִּידִים. (התקינו) נִרְקָמוּ זֶה בְּזֶה וַיּוֹרְדִים בְּתַחְתִּית הַתְּהוֹם. פִּתַח אֵלֶּה עוֹמְדוֹת שְׁפֵי רִשְׁתוֹת כְּמֵרְאֵה הַבְּרָזֵל, וְשְׁפֵי רִשְׁתוֹת אַחֲרוֹת כְּמֵרְאֵה הַנְּחֹשֶׁת.

שְׁנֵי כִסָּאוֹת עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. כָּל אוֹתָן רִשְׁתוֹת מִחֲבֵרוֹת כְּאֶחָד, וּמִים יוֹרְדִים מֵאוֹתָם צְנוּרוֹת וְנִכְנָסִים בְּרִשְׁתוֹת הָאֵלֶּה. אוֹתָם שְׁנֵי כִסָּאוֹת, אֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ שָׁחַר, וְאֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ תַּחֲשׁ. שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלְלוּ, כְּשֶׁהֵם עוֹלִים, עוֹלִים [כְּאֶחָד] בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר. וְכַשִּׁיּוֹרְדִים, יוֹרְדִים בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחֲשׁ.

שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלְלוּ, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. וְאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר מִיָּמִין, וְאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחֲשׁ מִשְּׂמָאל. כְּשֶׁעוֹלִים בְּכִסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר, מְנַמְּדִין הַכִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ שְׂמָאל וַיּוֹרְדִים בּוֹ.

מִתְגַּלְגְּלִים הַכִּסָּאוֹת אֶחָד בְּאֶחָד, (יורדים ולוקחים) לוקחים כָּל אוֹתָן הַרִשְׁתוֹת לְתוֹכָם וּמְכַנְּסִים אוֹתָם לְתַחְתִּית הַתְּהוֹם הַתַּחְתּוֹנָה. עוֹמֵד כִּסֵּא אֶחָד וְעוֹלָה לְמַעְלָה מִכָּל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת, וְעוֹמֵד כִּסֵּא אַחֵר לְמַטָּה שֶׁל כָּל הַתְּהוֹמוֹת. בֵּין שְׁנֵי כִסָּאוֹת אֵלּוּ מִתְגַּלְגְּלִים כָּל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת. וְכָל אוֹתָם צְנוּרוֹת נִנְעָצוּ בֵּין שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלְלוּ.

שְׁבָעִים וְחֲמִשָּׁה [אורות] צְנוּרוֹת הֵם. שְׁבָעָה הֵם עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַכֵּל, וְכָל אוֹתָם אַחֲרִים אַחֲוִים בָּהֶם, וְכֹלם נִנְעָצִים בְּגִלְגְּלֵי הַכִּסֵּא הַזֶּה בְּצַד הַזֶּה, וְנִנְעָצִים בְּגִלְגְּלֵי הַכִּסֵּא הַזֶּה בְּצַד הַזֶּה.

אֲנוּן גִּידִין אֲתִרְקִימוּ בְשֵׁבַע עֶשְׂרֵה רִשְׁתוֹת. וְכָל חֵד רִשֵׁת גִּידִין אֶקְרִי (אתקנימו) אֲתִרְקִימוּ דָא בְּדָא וְנַחְתִּין בְּשִׁפּוּלֵי תְהוּמֵי. תַּחֲוֹת אֵלִין. תְּרִין רִשְׁתִּין קְיִימִין כְּחִיזוּ דְפְרִזְלָא. וְתִרִין רִשְׁתִּין אַחֲרִינִין כְּחִיזוּ דְנַחֲשָׂא.

תְּרִין כְּרִסּוֹן קְיִימֵי עֲלֵייהוּ חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. כָּל אֲנוּן רִשְׁתִּין מִתַּחְבְּרִין כְּחֵדָא וּמִיָּין נַחְתִּין מֵאֲנוּן צְנוּרִין וְעֵאלִין בְּאֵלִין רִשְׁתִּין. אֲנוּן תְּרֵי כְּרִסּוֹן חֵד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא, וְחֵד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא. אֵלִין תְּרִין כְּרִסּוֹן פֶּד אֲנוּן סְלָקִין סְלָקִין (בְּחֵד) בְּהֵוָה כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא. וְכַד נַחְתִּין נַחְתִּין בְּהֵוָה כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא.

אֵלִין תְּרִין כְּרִסּוֹן חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. וְהֵוָה כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא מִיָּמִינָא. וְהֵוָה כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא מִשְּׂמָאלָא. (דף נב ע"א) פֶּד סְלָקִין בְּכְרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא, מְאִיד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא שְׂמָאלָא וְנַחְתִּין בֵּיהּ.

מִתְגַּלְגְּלִין כְּרִסּוֹן חֵד בְּחֵד (ס"א נחתי ונקמינו) נִקְטִין כָּל אֲנוּן רִשְׁתִּין בְּגוּוִייהוּ וְעֵאלִין לֹון בְּשִׁפּוּלָא דְתְהוּמָא תַתָּא. קָאִים חֵד כְּרִסְיָא וְסְלִיק לְעֵילָא מִכָּל אֲנוּן תְהוּמֵי. וְקָאִים כְּרִסְיָא אַחֲרָא לְתַתָּא דְכָל תְהוּמֵי. בֵּין תְּרִין כְּרִסּוֹן אֵלִין מִתְגַּלְגְּלִין כָּל אֲנוּן תְהוּמֵי. וְכָל אֲנוּן צְנוּרִין אֲתִנְעָצוּ בֵּין תְּרִין כְּרִסּוֹן אֵלִין.

שְׁבָעִין וְחֲמִשׁ (ר"א ל"ג נהרין) צְנוּרִין אֲנוּן. שְׁבָעָה אֲנוּן עֲלָאי דְכֵלָא. וְכָל אֲנוּן אַחֲרִינִין אַחֲדִין בְּהוּ. וְכֵלְהוּ נְעִיצֵי בְּגִלְגְּלוֹי דְהֵאֵי כְּרִסְיָא בְּסִטְרָא דָא. וְנְעִיצִין בְּגִלְגְּלוֹי דְהֵאֵי כְּרִסְיָא בְּסִטְרָא דָא.

בְּהֵן מִיִּין (נ"א בתהומיא) סְלָקִין וְנַחְתִּין. אַנּוּן
 דְּנַחְתִּין פְּרָאן בְּתַהוּמֵי וּבְקַעֲי לֹון. אַנּוּן
 דְּסְלָקִין עֲלָאִין בְּאַנּוּן נּוּקְבֵי אַבְנִין וְסְלָקִין
 וּמְלִיִּין לְשַׁבַּע יַמִּין. עַד פְּאן שְׁבַעַה גְּוֹנֵי
 נְהוּרִין בְּרָזָא עֲלָאָה.

שְׁבַעַה נְהוּרִין אַחְרַנִּין מִתְּפַלְגִין לְשַׁבַּעַה
 יַמִּים. וַיִּמָּא חַד פְּלִיל לֹון. הֵהוּא יִמָּא
 חַד, אִיהוּ יִמָּא עֲלָאָה דְכֻלְהוּ שְׁבַע יַמִּין פְּלִילִין
 בִּיה. שְׁבַעַה נְהוּרִין אֵלִין עֲאֵלִין לְגוּ הֵהוּא
 יִמָּא וּמְחָאן לִיה לִימָא (לְשַׁבַּעִין) לְשַׁבַּעַה סְטָרִין.
 וְכַל סְטָרָא וְסְטָרָא אַתְּפֻלַּג לְשַׁבַּעַה נַחְלִין.
 פְּדַכְתִּיב, (יִשְׁעִיה יא) וְהִפְהוּ לְשַׁבַּעַה נַחְלִים וְגו'
 וְכַל נַחְלָא וְנַחְלָא אַתְּפֻלַּג לְשַׁבַּעַה נְהָרִין. וְכַל
 נְהָרָא וְנְהָרָא אַתְּפֻלַּג לְשַׁבַּעַה אַרְחִין. וְכַל
 אֹרְחָא וְאֹרְחָא אַתְּפֻלַּג לְשַׁבַּעַה שְׁבִילִין. וְכַל
 מִימוֹי דְיִמָּא כֻלְהוּן עֲאֵלִין לְגוּוִיהוּ.

שְׁבַעַה נְהוּרִין סְלָקִין וְנַחְתִּין לְשַׁבַּעַה סְטָרִין.
 שְׁבַעַה נְהוּרִין עֲלָאִין עֲאֵלִין לְגוּ יִמָּא.
 שְׁתָּא אַנּוּן וּמְחַד עֲלָאָה נְפָקִי. כְּמָה דְנָטִיל
 יִמָּא הָכִי פְּלִיג מִימוֹי לְכַל אַנּוּן יַמִּין. לְכַל
 אַנּוּן נְהָרִין. חַד תְּנִינָא לְתַתָּא בְּסִטְר שְׁמָאֵלָא
 שְׂאֵט בְּכַל אַנּוּן נְהָרִין אֲתִי בְּסִטְר קְשָׁקְשׁוּי
 כֻלְהוּן תְּקִיפִין כְּפְרִזְלָא וּמְטִי לְשִׂאֲבָא וְשִׂאִיב
 אַתְרָה. וְכַל אַנּוּן נְהוּרִין אַתְחַשְׁכֵּן קַמִּיה.
 פּוּמִיה וְלִישְׁנִיה מְלַהֲטָא אֲשָׂא (חֲדוּד דְלִישְׁנִיה)

חֲדוּד לִישְׁנִיה פְּחֲרָבָא תְּקִיפָא.
 עַד דְּמְטִי לְמִיעֵל לְמַקְדָּשָׁא גּוּ יִמָּא וּכְדִין
 סְאִיב מַקְדָּשָׁא וְאַתְחַשְׁכֵּן נְהוּרִין. וְנְהוּרִין
 עֲלָאִין סְלָקִין מִן יִמָּא. פְּדִין יִמָּא מִתְּפַלְגִין
 מִימוֹי בְּסִטְר שְׁמָאֵלָא וַיִּמָּא קָאֲפִי וְלֹא נְגַדִין
 מִימוֹי. וְעַל דָּא רָזָא דְמִלָּה כְּמָה דְכְּתִיב
 וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
 עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רָזָא דְחֹוּיָא בִישָׂא נַחְתִּית

בְּהֵן [נ"א בתהומות] מִים עוֹלִים
 וַיּוֹרְדִים. אוֹתָם שִׁיּוֹרְדִים כּוֹרִים
 בְּתַהוּמוֹת וּבּוֹקְעִים אוֹתָם. אוֹתָם
 שְׁעוֹלִים נִכְנָסִים בְּאוֹתָם נִקְבֵי
 הָאֲבָנִים, וְעוֹלִים וּמִמְלָאִים
 לְשַׁבַּעַת הַיָּמִים. עַד פְּאֵן שְׁבַעַה
 גְּוִנִים שֶׁל אוֹרוֹת בְּסוּד עֲלִיּוֹן.
 שְׁבַעַה אוֹרוֹת אַחֲרִים נַחְלָקִים
 לְשַׁבַּעַה יַמִּים, וְיָם אַחַד כּוֹלֵל
 אוֹתָם. אוֹתוֹ הַיָּם הָאֶחָד הוּא יָם
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁכֵּל שְׁבַעַת הַיָּמִים
 כְּלוּלִים בּוֹ. שְׁבַעַה אוֹרוֹת הִלְלוּ
 נִכְנָסִים לְתוֹף אוֹתוֹ הַיָּם וּמִפִּים
 בּוֹ לִים [לְשַׁבַּעִים] לְשַׁבַּעַה צְדָדִים.
 וְכַל צַד וְצַד נַחְלָק לְשַׁבַּעַה
 נַחְלִים, כְּפִתּוּב (יִשְׁעִיה יא) וְהִפְהוּ
 לְשַׁבַּעַה נַחְלִים וְגו'. וְכַל נַחַל
 וְנַחַל נַחְלָק לְשַׁבַּעַה נְהָרוֹת, וְכַל
 נְהָר וְנְהָר נַחְלָק לְשַׁבַּעַת דְּרָכִים,
 וְכַל דְּרָף וְדְרָף נַחְלָק לְשַׁבַּעַה
 שְׁבִילִים, וְכַל מִימֵי הַיָּם כֻּלָּם
 נִכְנָסִים לְתוֹכָם.

שְׁבַעַה אוֹרוֹת עוֹלִים וַיּוֹרְדִים
 לְשַׁבַּעַה צְדָדִים. שְׁבַעַה אוֹרוֹת
 עֲלִיּוֹנִים נִכְנָסִים לְתוֹף הַיָּם. שֵׁשֶׁה
 הֵם, וּמִעֲלִיּוֹן אַחַד יוֹצְאִים. כְּמוֹ
 שְׁנוּטֵל הַיָּם, כִּף מַחְלָק מִימּוֹ
 לְכַל אוֹתָם יַמִּים, לְכַל אוֹתָם
 נְהָרוֹת. תְּנִין אַחַד לְמִטָּה בְּצַד
 שְׂמָאל שֵׁט בְּכַל אוֹתָם נְהָרוֹת בְּאֵ
 בְּצַד. קְשָׁקְשׁוּי כֻּלָּם חֲזָקִים
 כְּבַרְזֵל, וּמְגִיעַ לְשִׂאֲבָא, וְשׂוֹאֵב
 מִקּוּמָה. וְכַל אוֹתָם הָאוֹרוֹת
 נַחְשָׁכִים לְפָנָיו. פִּיּוּ וְלִשְׁוֹנוֹ
 לוֹהֲטִים אֵשׁ. [חַד לְשׁוֹנוֹ] מַחְדָּדֵת
 לְשׁוֹנוֹ כְּחֲרֵב חֲזָקָה.

עַד שְׂמִיעֵי הַכִּנּוֹס לְמַקְדָּשׁ לְתוֹף
 הַיָּם, וְאֵז מְטַמֵּא אֶת הַמַּקְדָּשׁ
 וְהָאוֹרוֹת נַחְשָׁכִים, וְאוֹרוֹת
 עֲלִיּוֹנִים עוֹלִים מֵהֵימָּן. וְאֵז
 נַחְלָקִים מִימֵי הַיָּם בְּצַד שְׂמָאל,
 וְהַיָּם קוֹפֵא וּמִימּוֹ לֹא זוֹרְמִים.
 וְעַל זֶה סוּד הַדְּבָר, כְּמוֹ שְׁכִתּוּב
 וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
 עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רָזָא דְחֹוּיָא בִישָׂא נַחְתִּית

השָׁדָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים.
סוד הַנְּחֹשׁ הָרַע יוֹרֵד מִלְמַטָּה
לְמַעְלָה [ס"י מִלְמַעְלָה לְמַטָּה], וְהוּא שֹׁט
עַל פְּנֵי הַמַּיִם הַמְרִירִים, וְיוֹרֵד
לְפָתוֹת לְמַטָּה עַד שִׁפְלוֹ לְתוֹךְ
רִשְׁתּוֹ.

הַנְּחֹשׁ הַזֶּה הוּא מוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
וְהוּא נִכְנָס בְּמַעְוֵי הַנְּסֻפְרִים שֶׁל
הָאָדָם. הוּא לְצַד שְׂמָאל. וַיֵּשׁ
נְחֹשׁ אַחֵר שֶׁל הַחַיִּים בְּצַד יְמִין.
שְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם בֶּן הָאָדָם
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹהָ.

מִבְּרַח חַיַּת הַשָּׂדֶה, שֶׁהָרִי כָּל שָׂאֵר
חַיּוֹת הַשָּׂדֶה אֵין בָּהֶם חָכְם לְהִרַע
כְּמוֹ זֶה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא זִהְמַת
הַזָּהָב. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרָיו,
שֶׁהוּא גוֹרֵם לוֹ מוֹת וְלִכְּל מִי
שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וְהָרִי בְּאַרְנוֹהָ.
אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו לְמַטָּה וְיוֹרֵד
לְדַעַת בְּכָל מָה שֶׁלְּמַטָּה. כְּמוֹ
שִׁירֵד, כִּף נִמְשָׁךְ רְצוֹנוֹ וְדִרְכּוֹ
אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמִּגִּיעִים לְנְחֹשׁ
הַזֶּה וְרוֹאִים תַּאֲוַת הָעוֹלָם וְיִדְרְכּוּ
שְׁטִיִּם בְּמִקּוֹם זֶה. אִזְ קָם, וְהוּא
נִמְשָׁךְ אַחֵר אָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְנִדְבַק
בָּהֶם, וְגָרַם לָהֶם מוֹת וְלִכְּל
הַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, לֹא
פָּסְקָה זִהְמַתוֹ מִהָעוֹלָם, וְהָרִי
נִתְבָּאֵר. כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ וְנִדְבְּקוּ
בְּעֵץ שְׁשׂוּרָה בּוֹ מוֹת לְמַטָּה, מָה
כְּתוּב? וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה'
אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֶן. מִתְּהַלֵּךְ אֵין
כְּתוּב כָּאֵן, אֲלֹא מִתְּהַלֵּךְ.

בֹּא רְאֵה, עַד שֶׁאָדָם לֹא חָטָא,
הָיָה עוֹלָה וְעוֹמֵד בְּחֻכְמַת הָאוֹר
הָעֲלִיּוֹן וְלֹא הָיָה נִפְרָד מֵעַץ
הַחַיִּים. כִּיּוֹן שֶׁהִגְדִּיל תַּאֲוָתוֹ
לְדַעַת וְלָרְדַת לְמַטָּה, נִמְשָׁךְ
אַחֲרֵיהֶם עַד שֶׁנִּפְרַד מֵעַץ הַחַיִּים,
וַיֵּדַע רַע וְעוֹב הַטּוֹב. וְעַל זֶה
כְּתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ
רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרַף רַע. מִי
שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֵר רַע, אֵין לוֹ דִּירָה

מִתְּתָא לְעִילָא (ס"י מַעֲלָא לְתַתָּא) וְהוּא שֹׁטָט עַל
אִפִּי מִיַּין מְרִירָן. וְנַחֲיַת לְאַפְתֵּי לְתַתָּא עַד
דִּיפְלוֹן גּוֹ רִשְׁתּוֹי.

הָאִי חוּיָא הִיא מוֹתָא דְעֵלְמָא. וְהוּא עָאל
בְּמַעְוֵי דְסֻתִּים דְּבֵר נָשׁ, הוּא לְסֻטֵר
שְׂמָאלָא. וְאִית חוּיָא אַחֲרָא דְחַיִּי בְּסֻטֵר
יְמִינָא. תְּרוּוּיָהּוּ אֲזִלִּי עֲמִיהָ דְּבֵר נָשׁ. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ.

מִבְּרַח חַיַּת הַשָּׂדֶה דְּהָא כָּל שָׂאֵר חַיּוֹן
דְּחֻקְלָא לִית בְּהוּ חֻכִּים לְאַבְאָשָׁא
כְּהָאִי. בְּגִין דְּאִיהוּ זִוְהִמָּא דְדִּהְבָּא. וְוִי לְמָאן
דְּאִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיהָ. דְּאִיהוּ גְרִים לִיהָ מוֹתָא
וְלִכְּל דְּאִתְיִין אַבְתְּרִיהָ. וְהָא אוּקְמוּהָ. אָדָם
אִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיהָ לְתַתָּא וְנַחֲיַת לְמַנְדַּע בְּכָל
מָה דְלְתַתָּא. כְּמָה דְנַחֲיַת, הִכִּי אִתְמָשִׁיף
רַעוּתִיהָ וְאַרְחוּי אַבְתְּרִיָּהּוּ עַד דְּמֻטִּין לְהָאִי
חוּיָא וְחֻמוֹ תִּיאוּבְתִיָּה דְעֵלְמָא וְשֻׁטוֹ אַרְחוּי
בְּאַתֵּר דָּא. כְּדִין קָם וְאִתְמָשִׁיף אִיהוּ
אַבְתְּרִיָּהּוּ דְאָדָם וְאִתְתִּיָּהּ וְאִתְדַבֵּק בְּהוּ
וְגָרִים לְהוּ מוֹתָא וּבְכָל דְרִי דְאִתּוֹ אַבְתְּרִיהָ.
עַד דְּמֻטוֹ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְסִינַי לֹא פָּסַק
זִוְהִמָּא דִּילִיָּהּ מַעֲלָמָא. וְהָא אִתְמָר. כִּיּוֹן
דְּחֻטּוֹ וְאִתְדַבְּקוּ בְּאִילָנָא דְשָׂרִיא בִּיהָ מוֹתָא
לְתַתָּא. מָה כְּתִיב וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יי אֱלֹהִים
מִתְּהַלֵּךְ בְּגֶן. מִתְּהַלֵּךְ אֵין כְּתִיב כָּאֵן. אֲלֹא
מִתְּהַלֵּךְ.

תָּא חוּי, עַד לֹא חָטָא אָדָם, הוּהוּ סְלִיק וְקָאִים
בְּחֻכְמָה דְנִהִירוֹ עֲלָאָה. וְלֹא הוּהוּ מִתְפָּרֵשׁ
מֵאִילָנָא דְחַיִּי. כִּיּוֹן דְּאִסְגִּי תִיאוּבְתָא לְמַנְדַּע
וְלִנְחֻתָא לְתַתָּא, אִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיָּהּוּ, עַד
דְּאִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְחַיִּי. וַיֵּדַע רַע וְשָׁבַק טוֹב.
וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע אֶתָּה
לֹא יִגְרַף (דף נב ע"ב) רַע. מָאן דְּאִתְמָשִׁיף

בְּתֵר רָע, לֵית לִיה דִּירָה עִם אִילָנָא דְחַיִּי.
 וְעַד לָא חֲטָאוּ הֵווּ שְׁמַעִין קָלָא מְלַעִילָא
 וְהֵווּ יָדְעֵי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה וְקִיָּיִמִי
 בְּקִיּוּמָא דְזִיְהִירָא עֲלָאָה וְלֹא דְחַלִּי. פִּיּוּן
 דְּחֲטָאוּ אֲפִילוּ קָלָא דְלִתְתָּא לָא הֵוִי יְכָלִין
 לְמִיקָם בֵּיהּ. פְּגוּוּנָא דָּא עַד לָא חֲבוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּשַׁעֲתָא דְקִיָּיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינֵי
 אֲתַעֲבַר מִנִּיּהוּ זִוְהֵמָא דְהָאִי חִיּוּיָא. דְּהָא
 כְּדִין בְּטוּל יִצְרַר הָרַע הָוָה מְעַלְמָא וְדַחוּ לִיה
 מִנִּיּהוּ. וְכִדִּין אֲתַאֲחִידוּ בְּאִילָנָא דְחַיִּי וְסָלְקוּ
 לְעִילָא וְלֹא נַחְתוּ לְתַתָּא.

עם עץ החיים.
 ועד שלא חטאו, היו שומעים
 קול מלמעלה והיו יודעים חכמה
 עליונה ועומדים בקיום של זהר
 העליון ולא פוחדים. פיון
 שחטאו, אפילו קול שלמטה לא
 יכלו לעמד בו. כמו זה, עד שלא
 חטאו ישראל, בשעה שעמדו
 ישראל על הר סיני נתבטלה
 מהם והמת הנחש הזה, שהרי אז
 בטול יצר הרע היה מהעולם
 ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ
 החיים ועלו למעלה ולא ירדו
 למטה.

אז היו יודעים ורואים
 אספקלריות עליונות, ועיניהם
 אורו ושמחים לדעת ולשמע.
 ואז חגר להם הקדוש ברוך הוא
 חגורות של אותיות שמו הקדוש
 שלא יוכל לשלט עליהם הנחש
 הזה ולא יטמא אותם כמו קדם.
 פיון שחטאו בעגל, בטלו מהם
 כל אותן דרגות ואורות עליונים,
 ובטלו מהם אותן חגורות מזינות
 שהתעטרו מהשם העליון
 הקדוש, והמשיכו עליהם נחש
 הרע כמו מקדם וגרמו מות לכל
 העולם. ואחר כך מה כתוב?
 (שמות לד) וַיֵּרָא אֶהָרָן וְכָל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֵת מֹשֶׁה וְהֵנָּה קָרַן עוֹר
 פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

בא ראה מה כתוב בתחלה [שמות
 ד], וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדֹלָה.
 וכלם רואים אורות עליונים
 ומאירים באספקלריה שמאירה,
 שכתוב, (שם ט) וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת
 הַקּוֹלֹת. ועל הים היו רואים ולא
 פוחדים, שכתוב (שם טו) זֶה אֱלֹהֵי
 וְאַנְהוּ. אחר שחטאו, פני
 הסרסור לא היו יכולים לראות,
 שכתוב (שם לד) וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי
 אֱלֹהִים.

בא ראה מה כתוב בהם, (שם לג)
 וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֲדָיִם

בְּדִין הֵווּ יָדְעִין וְחֲמָאן אֲסַפְקְלָרִיאַן עֲלָאִין
 וְאֲתַנְהִירִין עֵינֵיהוּ וְחֲדָאן לְמַנְדַּע
 וְלִמְשַׁמַּע. וְכִדִּין חֲגַר לוֹן קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 חֲגוּרִין דְּאֲתַוּוּן דְּשָׁמִיָּה קְדִישָׁא דְּלֹא יִיכּוּל
 לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ הָאִי חִיּוּיָא וְלֹא יִסְאֵב לוֹן
 פְּקַדְמִיתָא. פִּיּוּן דְּחֲטָאוּ בְּעַגְלָא אֲתַעֲבַר מִנִּיּהוּ
 כָּל אַנּוּן דְּרַגִּין וְנַהֲרִין עֲלָאִין. וְאֲתַעֲבַרְוּ
 מִנִּיּהוּ אַנּוּן חֲגִירוּ מְזִינִין דְּאֲתַעֲטְרוּ מִשְׁמָא
 עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְאַמְשִׁיכוּ עֲלֵיהוּ חִיּוּיָא בִּישָׁא
 כְּמַלְקָדְמִין וְגִרְמוּ מוּתָא לְכָל עֲלָמָא. וְלִבְתֵּר
 מַה כְּתִיב (שמות לג) וַיֵּרָא אֶהָרָן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֵת מֹשֶׁה וְהֵנָּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי
 אֱלֹהִים.

תא חזי, מה כתיב בקדמיתא (שמות יד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדֹלָה וְכִלְהוּ חֲמָאן
 זְהִרִין עֲלָאִין וּמִתְנַהֲרִין בְּאֲסַפְקְלָרִיאַ דְּנַהֲרָא
 דְּכְתִיב, (שמות ט) וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת.
 ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב, (שמות
 טו) זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְהוּ. לבתר דחטו, פני הסרסור
 לא הוו יכלין למחמי דכתיב (שמות לד) וַיִּירָאוּ
 מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

תא חזי, מה כתיב בהו (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי

מהר חורב, שִׁבְטֹלוּ מֵהֶם אוֹתֶם כְּלֵי זֶן [שהתחברו בהם] [שהתחברו בהם] בְּהַר סִינֵי כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּהֶם נַחֲשׁ רָע. כִּיִּזֶן שִׁבְטֹלוּ מֵהֶם מֵה פְּתוּבָה? (שם) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנִטְה לֹו מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵה הַפְּסוּק הִזָּה אַל זֶה? אֲלֵא כִּיִּזֶן שִׁבְטֹלוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתֶם כְּלֵי זֶן עֲלִיּוֹנִים, אָמַר, הִרִי וְדָאֵי מִכַּאן וְהִלְאָה נַחֲשׁ רָע יָבֵא לְדוֹר בִּינֵיהֶם, וְאִם יָקוּם כָּאֵן מִקֹּדֶשׁ בִּינֵיהֶם - יִטְמָא. מִיד - וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנִטְה לֹו מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. כִּי רָאָה מֹשֶׁה שֶׁהִרִי אֹז יִשְׁלַט נַחֲשׁ רָע מֵה שְׁלֹא הִזָּה מִקֹּדֶשׁ לְזֶה.

יִקְרָא לֹו אֱהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָיָה בַּהֲתַחֲלָה אֱהָל מוֹעֵד? אֲלֵא בַּהֲתַחֲלָה אֱהָל סֶתֶם, וְכַעַת אֱהָל מוֹעֵד. מֵה זֶה מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרָע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מֵה מוֹעֵד שֶׁהוּא יוֹם חֲדוּה שֶׁל הַלְּבָנָה שְׁנֹתוֹסְפָה בּוֹ קֹדֶשׁה. [מֵה מוֹעֵד] לֹא שׁוֹלְטֵת בּוֹ חֶסְרוֹן, גַּם כָּאֵן קָרָא לָהּ בְּשֵׁם זֶה, לְהִרְאֹת שְׁהִרִי הַתְּרַחֵק [נַחֲשׁ] אֱהָל מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגַּם, וְעַל זֶה יִקְרָא לֹו אֱהָל מוֹעֵד פְּתוּבָה.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרָע - שְׁהִרִי בַּהֲתַחֲלָה הִזָּה אֱהָל סֶתֶם, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה לב) אֱהָל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַ, וְעַכְשָׁו אֱהָל מוֹעֵד. בַּהֲתַחֲלָה לְתַת חַיִּים אֲרַפִּים לְעוֹלָמִים שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּהֶם מוֹת, מִכַּאן וְהִלְאָה אֱהָל מוֹעֵד, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. עַכְשָׁו נִתָּן בּוֹ זְמַן וְחַיִּים קְצוּבִים לְעוֹלָם. בַּהֲתַחֲלָה לֹא נִפְגַּם, וְעַכְשָׁו נִפְגַּם. בַּהֲתַחֲלָה חֲבֵרוֹתָא וְזוּוּג שֶׁל הַלְּבָנָה בְּשֵׁמֶשׁ שְׁלֹא יִסוּרוּ, עַכְשָׁו אֱהָל

יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵיִם מֵהַר חוֹרֵב. דְּאֲתַעְבֵּר מִנֵּיִהוּ אֲנוּן מְזִינָן (דְּאֲתַחֲבֵרוּ בְּהוּ ד"א דְּאֲתַחֲבֵרוּ בְּהוּ) בְּטוֹרָא דְּסִינֵי בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא. כִּיִּזֶן דְּאֲתַעְבֵּר מִנֵּיִהוּ מֵה כְּתִיב, (שמות לב) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנִטְה לֹו מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָאֵי הָאֵי קָרָא לְגַבִּי הָאֵי. אֲלֵא כִּיִּזֶן דִּידַע מֹשֶׁה דְּאֲתַעְבֵּרוּ מִנֵּיִהוּ דִּישְׂרָאֵל אֲנוּן זִינָן עֲלָאִין, אָמַר הָא וְדָאֵי מִכַּאן וְהִלְאָה חוּיָא בִּישָׂא יִיתִי לְדִיִּירָא בִּינֵיִהוּ, וְאִי יָקוּם מִקֹּדֶשׁ הַכָּא בִּינֵיִהוּ, יִסְתַּאב. מִיד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֱהָל וְנִטְה לֹו מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחִמָּא מֹשֶׁה דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִּישָׂא מֵה דְּלֹא הָוֵה מִקֹּדֶם דְּנָא.

יִקְרָא לֹו אֱהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הִזָּה בְּקֹדְמִיתָא אֱהָל מוֹעֵד. אֲלֵא בְּקֹדְמִיתָא אֱהָל סֶתֶם, הַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד. מָאֵי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב. וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב מֵה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּה דְּסִיִּהְרָא דְּאֲתוֹסְפָא בִּיה קֹדוּשָׁה (מֵה מוֹעֵד) לֹא שְׁלֵטָא בִּיה פְּגִימוֹתָא. אוּף הַכָּא קָרָא לָהּ בְּשֵׁמָא דָּא לְאַחְזָאָה דְּהָא אֲתַרְחִיק (חוּיָא) אֱהָל מִבִּינֵיִהוּ וְלֹא אֲתַפְּגִים וְעַל דָּא וְקָרָא לֹו אֱהָל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ דְּהָא בְּקֹדְמִיתָא הָוֵה אֱהָל סֶתֶם כְּמָה דְּאֲתָא אָמַר, (ישעיה לב) אֱהָל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַ. וְהַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד. בְּקֹדְמִיתָא לְמִיָּהֵב חַיִּין אֲרוּפִין לְעֵלְמִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכַּאן וְהִלְאָה אֱהָל מוֹעֵד כְּמָה דְּאֲתָא אָמַר, (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. הַשְׁתָּא אֲתִיִּיהִיב בִּיה זְמַנָּא וְחַיִּין קְצוּבִין לְעֵלְמָא. בְּקֹדְמִיתָא לֹא אֲתַפְּגִים, וְהַשְׁתָּא

אתפגים. בקדמיתא חברותא וזווגא דסיהרא בשמשא דלא יעדון. השתא אוהל מועד זווגא דלהון מזמן לזמן. ובגיני כן וקרא לו אוהל מועד מה דלא הוה קודם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד - מה כולו. מראה מקומות תמצאהו בכוף הספר)

רבי שמעון הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא. והווי יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה הא כתיב, (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא, ושליט בהו ההוא חוּיָא בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא. ישראל תינח. יהושע דלא חטא, אעדי (ד"א אתעדי) מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני או לא. (דף נג ע"א).

אי תימא דלא אעדי (ד"א אתעדי) מניה, אי הכי אמאי מית פשאר בני נשא. אי תימא דאתעדי מניה, אמאי. והא לא חטא. דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל. ואי תימא (ד"א ל"ג דהא) דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי.

פתח ואמר, (תהלים יא) פי צדיק יי צדקות אהב ישר יחזו פנימו. האי קרא אמרו ביה חבריאי מאי דקאמרו. אבל פי צדיק יי, צדיק הוא ושמייה צדיק, ובגיני כן צדקות אהב. ישר, איהו ישר. כמה דאת אמר צדיק וישר. ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנו ארתייהו למיהן בארץ מישר פדקא יאות. תא חזי, פד דאין קדשא ברין הוא עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא.

ותא חזי, פד חב אדם באילנא דאכל מניה,

מועד, הוויג שלהם מזמן לזמן. ולכן קרא לו אוהל מועד מה שלא היה קודם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד -

מה) יש כאן כמה שורות

רבי שמעון היה יושב לילה אחד ועוסק בתורה, והיו יושבים לפניו רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה, הרי כתוב (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ואמרנו שגרמו מות עליהם מאותו זמן ומעלה, ושולט בהם אותו נחש רע שהסירו אותו מהם בתחלה. נניח ישראל, אבל יהושע שלא חטא, בטל (ויחבטל) ממנו אותו כלי זין עליון שקבל עצם בהר סיני או לא?

אם תאמר שלא בטל ממנו, אם כן, למה מת פשאר בני אדם? אם תאמר שהוסר ממנו - למה? והרי לא חטא, שהרי הוא היה עם משה בשעה שחטאו ישראל? ואם תאמר שלא קבל אותה עטרה בהר סיני כמו שקבלו ישראל - למה?

פתח ואמר, (תהלים י) פי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. בפסוק זה אמרו החברים מה שאמרו. אבל פי צדיק ה', צדיק הוא ושמו צדיק, ולכן צדקות אהב. ישר - הוא ישר, כמו שנאמר צדיק וישר. ועל זה יחזו פנימו, כל בני העולם, ויתקנו דרכיהם ללכת בדרך ישרה פראוי. בא ראה, פשדן הקדוש ברוך הוא את העולם, אינו דן אותו אלא לפי רב בני האדם.

ובא וראה, כשחטא אדם בעץ שאכל ממנו, גרם לאותו עץ ששורה בו המות לכל העולם, וגרם פגם להפריד אשה מבעלה, ועמד חטא הפגם הזה בלבנה עד

גרם לההוא אילנא דשרי

שעמדו ישראל בְּהַר סִינַי. כִּי־
שָׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, בְּטֹל
מֵהֶם אוֹתוֹ פָּנִים הַלְבֵנָה, וְעַמְדָה
לְהָאִיר תָּמִיד.

כִּי־שָׁחַטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָה, שָׁבַח
הַלְבֵנָה לְהַפְגֵם כְּמוֹ מִקְדָם, וְשֹׁלֵט
הַנְּחֹשׁ הָרַע וְאַחֲזוּ בָּהּ וּמָשַׁךְ אוֹתָהּ
אֵלָיו. וּכְשִׁידַע מֹשֶׁה שָׁחַטָאוּ
יִשְׂרָאֵל וְהוֹסֵר מֵהֶם אוֹתָם כְּלִי זֶיֶן
קְדוֹשִׁים עֲלֵיוֹנִים, יָדַע וַדָּאֵי שֶׁהָרִי
הַנְּחֹשׁ אָחֲזוּ בַּלְבָּנָה לְהַמְשִׁיכָה
אֵלָיו וּנְפֹגְמָה, וְאָז הוֹצִיא אוֹתָהּ
הַחוּצָה.

וְכִי־שָׁעַמְדָה לְהַפְגֵם, אֵף עַל גֹּב
שִׁיהוֹשֵׁעַ עֶמֶד בְּעֵטְרָה שֶׁל כְּלִי
הַזֶּיֶן שְׁלוֹ, כִּי־שָׁהֲפֵגֵם שָׂרָה בָּהּ
וְחִזְרָה כְּמוֹ שֶׁנְּפֹגְמָה בַּחֲטָא שֶׁל
אָדָם, לֹא יָכוֹל אָדָם לְהַתְקִים, פָּרֹט
לְמֹשֶׁה שֶׁהָיָה שׁוֹלֵט בָּהּ, וּמוֹתוֹ
הָיָה בְּצַד אַחֵר עֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה לֹא
הָיָה רְשׁוֹת בָּהּ לְקִים אֶת יְהוֹשֻׁעַ
תָּמִיד וְלֹא אַחֵר. וְעַל כֵּן אֶהְלֵךְ
מוֹעֵד קָרָאוּ לוֹ. אֶהְלֵךְ, שֶׁהָרִי שׁוֹרָה
בּו זְמַן קָצוּב לְכָל הָעוֹלָם.

וְעַל זֶה סוּד הַדְּבָר - יֵשׁ יָמִין
לְמַעֲלָה וְיֵשׁ יָמִין לְמַטָּה. יֵשׁ
שְׂמָאל לְמַעֲלָה וְיֵשׁ שְׂמָאל לְמַטָּה.
יֵשׁ יָמִין לְמַעֲלָה בַּקְדָּשָׁה עֲלִיוֹנָה,
וְיֵשׁ יָמִין לְמַטָּה שֶׁהוּא בְּצַד
הָאַחֵר. יֵשׁ שְׂמָאל לְמַעֲלָה שֶׁהוּא
בַּקְדָּשָׁה עֲלִיוֹנָה לְעוֹרֵר אֶהְבָּה
לְקַשֵּׁר אֶת הַלְבָּנָה בְּמִקוֹם קְדוֹשׁ
לְמַעֲלָה לְהָאִיר, וְיֵשׁ שְׂמָאל לְמַטָּה
שֶׁמְפָרִיד אֶהְבָּה שֶׁלְמַעֲלָה, וּמְפָרִיד
אוֹתָהּ מִלְּהָאִיר בְּשִׁמְשׁ וּלְהַתְקַרֵּב
אֵלָיו, וְזֶהוּ צַד שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע.
שְׁבִשְׁשִׁמְאָרִי הָיָה שֶׁלְמַטָּה
מִתְעוֹרֵר, אָז מוֹשֵׁךְ אֶת הַלְבָּנָה

בִּיה מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְגָרִים פְּגִימוּ
לְאַפְרָשָׁא אֶתְתָּא מִבְּעֵלָה. וְקָאִים חוּבָה
דְּפְגִימוּ דָּא בְּסִיְהָרָא עַד דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל
בְּטוֹרָא דְּסִינַי. כִּי־שָׁחַטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא
דְּסִינַי אֶתְעֵבֵר הָהוּא פְּגִימוּ דְּסִיְהָרָא וְקִיִּימָא
לְאַנְהָרָא תְּדִיר.

כִּי־דָחְבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא, תָּבַח כְּמִלְקָדְמִין
סִיְהָרָא לְאַתְפְּגָמָא. וְשֹׁלֵטָא חוּיָא בִישָׁא
וְאַחִיד בָּהּ וּמָשִׁיךְ לָהּ לְגַבִּיָּה. וְכַד יָדַע מֹשֶׁה
דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְעֵבֵר מְנִיִּיהוּ אֲנֹן זֵיִינִין
קְדִישִׁין עֲלָאִין, יָדַע וַדָּאֵי דְהָא חוּיָא אַחִיד
בִּיה בְּסִיְהָרָא לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבִּיָּה
וְאַתְפְּגִימָת. כְּדִין אֶפִּיק לָהּ לְבָר.

וְכִי־שָׁחַטָאוּ יִשְׂרָאֵל לְאַתְפְּגָמָא אֵף עַל גֹּב דִּיהוֹשֻׁעַ
קָאִים בְּעֵטְרָא דְּזֵיִינִין דִּילִיָּה, כִּי־
דְּפְגִימִי שְׂרִיא בָּהּ וְאַתְהִדְרַת כְּמָה
דְּאַתְפְּגִימָת בְּחוּבָא דְּאָדָם, לָא יָכִיל בְּרֵשׁ
לְאַתְקִיִּימָא. בְּרֵשׁ מֹשֶׁה דְּהָוָה שְׁלִיט בָּהּ
וּמוֹתִיָּה הָוָה בְּסֵטְרָא אַחְרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא
לָא הָוָה רְשׁוּ בָּהּ לְקִיִּימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר וְלֹא
לְאַחְרָא. וְעַל כֵּן אֶהְלֵךְ מוֹעֵד קָרִי לִיָּה. אֶהְלֵךְ
דְּהָא שְׂרִיא בִּיה זְמַן קָצִיב לְכָל עֲלָמָא.

וְעַל דָּא רְזָא דְמַלְהָ, אִית יְמִינָא לְעִילָא וְאִית
יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא
וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעִילָא
בַּקְדָּשָׁה עֲלָאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא דְּאִיָּהוּ
בְּסֵטְרָא אַחְרָא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא בַּקְדָּשָׁה
עֲלָאָה לְאַתְעָרָא רְחִימוּתָא לְאַתְקַשְׂרָא
סִיְהָרָא בְּאַתְרֵי קְדִישָׁא לְעִילָא לְאַתְנַהָרָא.

וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא דְּלְעִילָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּאַנְהָרָא
בְּשִׁמְשָׁא וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהִדְיָה. וְדָא הוּא סֵטְרָא דְּחוּיָא בִישָׁא.

דְּכַד שְׂמָאלָא דָּא דְלְתַתָּא אֶתְעֵרַת כְּדִין מָשִׁיךְ לָהּ לְסִיְהָרָא וְאַפְרִישׁ לָהּ

ומפריד אותה מלמעלה ונחשף
אורה ונדבקות בנחש הרע, ואז
שואבת מות למטה לפל ונדבקות
בנחש ומתרחקת מעץ החיים.

ועל זה גרם מות לכל העולם.
וזהו שאז נטמא המקדש עד זמן
קצוב שנתקנה הלכנה ושבה
להאיר, וזהו אהל מועד. ועל זה
יהושע לא מת אלא בעטיו של
הנחש הזה שקרב ופגם את
המקדש כמו קדם. וזהו סוד
הכתוב (שמות לג) ויהושע בן נון
נער לא ימיש מתוך האהל. שאף
על גב שהוא נער למטה לקבל
אור, לא ימיש מתוך האהל. כמו
שנפגם זה - כף גם נפגם זה, אף
על גב שקלי זין קדוש היה לו.
כיון שנפגמה הלכנה, כף הוא
ודאי לא נצל לבדו ממנו מאותו
גון ממש.

בא ראה, כמו זה, כיון שחטא
אדם, נטל הקדוש ברנף הוא
ממנו אותם כלי זין, אותיות
מאירות קדושות שעטר אותו
הקדוש ברנף הוא. ואז פחדו,
וידעו שהרי התפשטו מהם. זהו
שכתוב וידעו כי עירמם הם.
בהתחלה היו מתלבשים באותם
כתרי כבוד מזינים שהם חרות
מהכל. כיון שחטאו, התפשטו
מהם, ואז ידעו שהרי חרות
קורא להם, וידעו שהפשטו
מחרות הכל, וגרמו מות להם
ולכל העולם.

ויתפרו עלה תאנה הרי פרשנו
שלמדו כל מיני כשפים וקסמים
ונאחזו בזה שלמטה, כמו
שנתבאר. באותה שעה נגרעה
הזקיפות וקומת האדם מאה
אמות. ואז נעשה פרוה, ועמד
אדם בדין והתקללה הארץ, והרי
בארנו.

ויגרש את האדם. אמר רבי
אלעזר, לא ידעתי מי עשה

מלעילא ואתחשכת נהוראה ואתדבקות בחויה
בישא. וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא
ואתדבקות בחויה ואתרחקת מאילנא דחייא.

ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא
דכדין אסתאבת מקדשא עד זמן קציב

דאתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל
מועד. ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא

של נחש דא דקריב ופגים משפנא

פדקדמיתא. ודא הוא רזא דכתיב, (שמות לג)

ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל.

דאף על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא,

לא ימיש מתוך האהל. כמה דאתפגים דא

הכי נמי אתפגים דא. אף על גב דזיינא

קדישא הוה ליה. כיון דאתפגים סיהרא הכי

הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא
גוונא ממש.

תא חזי, פגוונא דא כיון דחב אדם נטל

קדשא ברנף הוא מניה אנון זייני אתוון

נהירין קדישין דאעטר ליה קדשא ברנף הוא.

וכדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מנייהו הדא

הוא דכתיב וידעו כי ערומים הם. בקדמיתא

הוו מתלבשין באנון כתרי יקר מזיינין דאנון

חירו מפלא. כיון דחבו אתפשטו מנייהו.

וכדין ידע דהא מותא קרי לון. וידעו

דאתפשטו מחירו דכלא. וגרמו מותא לון

ולכל עלמא. (דף נג ע"ב)

ויתפרו עלה תאנה הא אוקימנא דאוליפו

פל זייני חרשין וקוסמין ואחידו

בהאי דלתתא כמה דאתמר. והיא שעתא

אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמיין. וכדין

אתעביד פרוהא וקאים אדם בדינא ואתלטיא

ארעא והא אוקימנא:

ויגרש את האדם. אמר רבי אלעזר לא

גרושין למי, אם הקדוש ברוך הוא עשה גרושים לאדם אם לא. אבל הדבר התהפך, ויגרש את, א"ת דוקא, ומי גרש את? האדם. האדם ודאי גרש את, ולכן כתוב וישלחהו ה' אלהים מגן עדן. למה וישלחהו? משום שגרש אדם את, כפי שבארנו. וישכן - הוא השרה אותם במקום זה. שהוא גרם וסתם דרכים ושבילים והשרה דינים על העולם, והמשיך קללות מאותו יום ומעלה.

ואת להט החרב המתהפכת, כל אלו ששוריים בזורקי הדינים על העולם, שמתהפכים לגונים רבים כדי להפרע מהעולם. לפעמים אנשים ולפעמים נשים. לפעמים אש לזהטת ולפעמים רוחות שאין מי שיעמד בהם. וכל זה לשמר את דרך עץ החיים שלא יוסיפו להרע כמקדם. להט החרב - אלו שמלהטים אש ותלנינים על ראשי הרשעים והחוטאים. והגונים מתהפכים לכמה מינים לפי דרכי בני האדם, ועל זה להט, כמו שנאמר (מלאכי א) ולהט אתם היום הבא וגו', והרי נאמר. החרב - זו חרב לה, כמו שנאמר (ישעיה לד) חרב לי' לה' מלאה דם וגו'.

אמר רבי יהודה, להט החרב - [אפלו] כל אותם הממנים שלמטה שמתהפכים מדמות לדמות, כלם ממנים על העולם להרע ולהסתות את רשעי העולם שעוברים על מצוות רבונם.

בא ראה, פיון שאדם חטא, המשיך עליו כמה מינים רעים וכמה בעלי דינים, ופחד מכלם ולא יכל לעמד עליהם. שלמה ידע חכמה עליונה, ושם לו הקדוש ברוך הוא עטרת מלכות, וכל העולם היה פוחד ממנו.

ידענא מאן עביד תרוכין למאן. אי קדשא בריך הוא עבד תרוכין לאדם אי לא. אבל מלה אתהפוך ויגרש את, א"ת דייקא. ומאן גרש את, האדם. האדם ודאי גרש את. ובגין דא כתיב וישלחהו יי אלהים מגן עדן. אמאי וישלחהו, בגין דגרש אדם את פדקאמרן. וישפן, איהו אשרי לון באתר דא דאיהו גרים וסתים אורחין ושבילין ואשרי דינין על עלמא ואמשיך לווטין מההוא יומא ולעילא. ואת להט החרב המתהפכת, כל אנון דשריין פקוזפי דינין על עלמא, דמתהפכין לגוונין סגיאין בגין לאתפרעא מעלמא. לזמנין גוברין לזמנין נשין לזמנין אשא מלהטא ולזמנין רוחין דלית מאן דקאים בהו. וכל דא לשמור את דרך עץ החיים דלא יוסיפון לאבאשא פקדמיתא. להט החרב, אנון דמלהטאן אשא וקוסטירי על ראשיהון דרשיעיא וחיביא. ומתהפכין גוונין לכמה זיינין לפום ארחייהו דבני נשא. ועל דא להט כמה דאת אמר (מלאכי א) ולהט אותם היום הבא וגו' והא אתמר. החרב דא חרב לי' כמה דאת אמר, (ישעיה לד) חרב לי' מלאה דם וגו'.

אמר רבי יהודה להט החרב (אפילו) כל אנון קסטריין דלתתא דמתהפכין מדיוקנא לדיוקנא כלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון לחיבי עלמא דעברין על פקודי דמאריהון.

תא חזי, פיון דחב אדם אמשיך עליה כמה זיינין בישין וכמה גרדיגי נמוסין ודחיל מפלהו ולא יכיל לקיימא עליהו. שלמה ידע חכמתא עלאה ושיי ליה קדשא בריך הוא עטרא דמלכותא והו דחלו מניה כל עלמא.

כִּינּוֹן שְׁחָטָא, הַמְשִׁיף עָלָיו כְּמָה
מִינִים רְעִים וְכְמָה בְּעָלֵי דִינִים,
וּפְחַד מְכָלָם, וְאִזּוּ יִכְלוּ לְהִרְעוּ לוֹ.
וּמָה שֶׁהִיא בִּידּוֹ לְקַחוּ מִמֶּנּוּ.

וְעַל זֶה, כְּמָה שֶׁהוֹלֵךְ בֶּן אָדָם
וּבְאוֹתָהּ הַדְרֵךְ שֶׁנִּדְבַק בָּהּ, כִּף
מוֹשֵׁף עָלָיו כַּח מְמַנָּה שֶׁהוֹלֵךְ
כְּנִגְדּוֹ. כִּף אָדָם הִיא מוֹשֵׁף עָלָיו
כַּח טָמֵא אַחֵר שֶׁטָּמֵא אוֹתוֹ וְאֵת
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֵּא רְאֵה, כִּשְׁחָטָא אָדָם, מְשִׁף
עָלָיו כַּח טָמֵא וְטָמֵא אוֹתוֹ וְאֵת
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְזוֹהוּ נֶחֱשׁ הִרְעוּ
שֶׁהוּא טָמֵא וּמְטָמֵא אֵת הָעוֹלָם.
שְׁשִׁינּוּ, כְּשֶׁמוֹצִיא נְשָׁמוֹת מִבְּנֵי
הָאָדָם, נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ גוֹף טָמֵא,
וּמְטָמֵא אֵת הַבֵּית וּמְטָמֵא אֵת כָּל
אֵלֶּה שֶׁמְתַקְרְבִים אֵלָיו. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (במדבר ט) הַנִּגְעַת בְּמַת וְגו'.

וְעַל זֶה, כִּינּוֹן שֶׁהוּא נוֹטֵל נְשָׁמָה
וּמְטָמֵא אֵת הַגּוֹף, אִזּוּ נִתְּנָה רְשׁוּת
לְכָל אוֹתָם צְדָדִים טָמְאִים
לְשֵׁרוֹת עָלָיו, שֶׁהָרִי אוֹתוֹ הַגּוֹף
נִטְמָא מִן הַצַּד שֶׁל אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ
הִרְעוּ שְׁשׁוּרָה עָלָיו. וְעַל זֶה, בְּכָל
מְקוֹם שֶׁאוֹתוֹ נֶחֱשׁ הִרְעוּ שׁוּרָה,
מְטָמֵא אוֹתוֹ וְנִטְמָא.

וּבֵא וְרֵא, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּשִׁעָה
שִׁישְׁנִים עַל מִטּוֹתֵיהֶם בְּלִילָה,
וְהַלִּילָה פּוֹרֵשׁ כְּנִפְיוֹ עַל כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם, טוֹעֲמִים טַעַם הַמְּוֹת.
וּמִתּוֹךְ שֶׁטוֹעֲמִים טַעַם מְוֹת, רוּחַ
הַטָּמֵא הַזֶּה שֶׁטָּהַ עַל הָעוֹלָם
וּמְטָמֵא [אֵת] הָעוֹלָם [ד"א בְּתוֹךְ הַחֵלֶק
שֶׁלוֹ], וְשׁוּרָה עַל יְדֵי הָאִישׁ וְנִטְמָא.

וּכְשֶׁמְתַעוֹרֵר וְנִשְׁמַתוּ חוֹזְרֵת
אֵלָיו, בְּכָל מָה שֶׁיִּקְרַב בִּידּוֹ -
הַכָּל נִטְמָא, כִּי שׁוּרָה עָלֵיהֶם רוּחַ
טָמֵא. וְעַל זֶה לֹא יִקַּח אָדָם
בְּגִדָיו לְלַבֵּשׁ מִמֵּי שֶׁלֹּא נִטֵּל יָדָיו,
שֶׁהָרִי הַמְשִׁיף עָלָיו אוֹתוֹ רוּחַ
טָמֵא וְנִטְמָא. וְיֵשׁ רְשׁוּת לְרוּחַ

כִּינּוֹן דְּחַב אֲמִשְׁיף עָלֵיהּ כְּמָה זַיִינִין בִּישְׁיִן
וְכְמָה גְרִדִינִי נְמוֹסִין וְדַחִיל מִכְּלָהוּ וְכַדִּין
יִכִּילוּ לְאַבְאָשָׁא לִיהּ וּמָה דְהָהּ בִּידֵיהּ נָטֵלוּ
מִנֵּיהּ.

וְעַל דָּא כְּמָה דְאָזִיל בַּר נָשׁ וּבְהֵהוּא אֲרַחָא
דְּאִתְדַבֵּק בֵּיהּ, הַכִּי מְשִׁיף עָלֵיהּ חִילָא
מִמֶּנָּה דְאָזִיל לְקַבְּלֵיהּ. כִּף אָדָם הוּא מְשִׁיף
עָלֵיהּ חִילָא אַחֲרָא מְסָאב. דְּסָאִיב לִיהּ וּלְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא.

הָא חֲזִי, כִּד חַב אָדָם מְשִׁיף עָלֵיהּ חִילָא
מְסָאבָא וְסָאִיב לִיהּ וּלְכָל בְּנֵי עֲלָמָא.
וְהָאִי הוּא חוּזָא בִישָׁא דְאִיהוּ מְסָאב וְסָאִיב
עֲלָמָא. דְתַנִּינָן כִּד אִפִּיק נְשָׁמְתִין מִבְּנֵי נְשָׁא,
אֲשֶׁתָּאֵר מִנֵּיהּ גּוֹפָא מְסָאב וְסָאִיב בֵּיתָא.
וְסָאִיב לְכָל אַנּוּן דְמְקַרְבִין בֵּיהּ. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (במדבר ט) הַנִּגְעַת בְּמַת וְגו'. וְעַל דָּא כִינּוֹן
דְּאִיהוּ נָטִיל נְשָׁמְתָא וְסָאִיב גּוֹפָא כְּדִין
אֲתִיִּיהִיב רְשׁוֹ לְכָל אַנּוּן סְטֵרִי מְסָאבָן לְשָׂרְיָא
עָלוּי. דְהָא הוּא גּוֹפָא אֲסִתָּאב מְסִטְרָא
דְהוּא חוּזָא בִישָׁא דְשָׂרְיָא עָלוּי. וְעַל דָּא
בְּכָל אֲתֵר דְהוּא חוּזָא בִישָׁא שְׂאֵרִי מְסָאב
לִיהּ וְאֲסִתָּאב.

וְהָא חֲזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּשִׁעָתָא דְנִיִּימִי עַל
עֲרִסְיָהוּ בְּלִילָא, וְלִילָא פְרִישׁ גְּדַפְהָא
עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעֲמִי טַעֲמָא דְמוֹתָא. וּמִגּוֹ
דְטַעֲמִי טַעֲמָא דְמוֹתָא הָאִי רוּחָא מְסָאבָא
שֶׁטִּיָא עַל עֲלָמָא וְסָאִיב (על) עֲלָמָא (ד"א ל"ג כְּגוֹ
מְסָרָא דִלִּיהּ) וְשָׂרְיָא עַל יְדוּי דְבַר נָשׁ וְאֲסִתָּאב.

וְכִד אֲתַעַר וְאֲתַהֲדַר לִיהּ נְשָׁמְתֵיהּ, בְּכָל מָה
דִּיקְרַב בִּידוּי כְּלָהוּ מְסָאבִי, בְּגִין דְשָׂרְיָא
עָלִיִּיהוּ רוּחַ מְסָאבָא. וְעַל דָּא לֹא יִסַּב בַּר נָשׁ
מִנוּי לְאַלְבָּשָׁא מִמָּאן דְלֹא נָטִיל יְדוּי. דְהָא
אֲמִשְׁיף עָלֵיהּ הוּא רוּחַ מְסָאבָא וְאֲסִתָּאב. וְאִית לִיהּ רְשׁוֹ לְהָאִי רוּחַ

מִסָּאָבָא לְשָׂרְיָא בְּכָל אֶתְר דְּאַשְׁתַּכַּח רְשִׁימוּ
מִסְטָרְיָה.

וְעַל דָּא לֹא יִטּוּל יְדוּי בַר נָשׁ מִמָּאן דְּלֹא
נָטִיל יְדוּי בְּגִין דְּאַמְשִׁיף עֲלֵיהּ הֵהוּא
רוּחַ מִסָּאָבָא וְקַבִּיל לֵיהּ הָאֵי דְנָטִיל מִיָּא מְנִיָּה
וְאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְשָׂרְיָא עֲלוּי (דף טז ע"א) דְּבַר נָשׁ.
בְּגִין כֶּף בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתַּמְרָא בְּכָל סְטָרוּי
מִסְטָרָא דְהָאֵי חוּיָא בִישָׂא דְלֹא יִשְׁלוּט עֲלוּי.
וְזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְעֲלָמָא דְאַתִּי
לְאַעְבְּרָא לֵיהּ מִעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה
י"א) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ (וּבְרִיין)
(ד"א וּכְתִיב) (ישעיה כב) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ וְגו'.

וְהָאֲדָם יָדַע אֶת חַוְיָה אֲשֶׁתּוֹ וְגו'. רַבִּי אַבָּא
פִּתַח (וְאָמַר) (קהלת ג) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי
הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. הָאֵי קָרָא כְּמָה
גְּוֹוִינִין אֵית בֵּיהּ. וְהָכֵי הוּא כָּל מְלוּי דְאוּרִייתָא
כְּמָה גְּוֹוִינִין בְּכָל חַד וְחַד וְכִלְהוּ יָאוּת וְהָכֵי
אַנוּן. וְכָל אוּרִייתָא מִתְּפָרְשָׂא בְּשַׁבְעֵין אַנְפִּין.
לְקַבִּיל שַׁבְעֵין סְטָרִין וְשַׁבְעֵין עַנְפִּין. וְהָכֵי
הוּא בְּכָל מְלָה וּמְלָה דְאוּרִייתָא. וְכָל מְאֵי
דְנַפְיָק מִכָּל מְלָה וּמְלָה כְּמָה גְּוֹוִינִין אֲתַפְרִשָׁן
מְנִיָּה לְכָל סְטָרִין.

תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחַ קְשׁוּט, הוּא
אָזִיל לִימִינָא, וְאַמְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּחָא
קַדִּישָׁא עֲלָאָה מְעִילָא. וְהָאֵי רוּחַ סָלִיק
בְּרַעוּתָא קַדִּישָׁא לְאַתְאַחַדָּא לְעִילָא
וְלֹאֲתַדְבַּקָא בְּקַדוּשָׁה עֲלָאָה דְלֹא אֲתַעֲדֵי
מְנִיָּה. וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאוּרַח בִּישׁ וְסֻטִי
אַרְחוּי, הוּא אַמְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּחַ מִסָּאָבָא
דְלִסְטָר שְׁמַאלָא, וְסָאִיב לֵיהּ וְאַסְתַּאב בֵּיהּ.
כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (ויקרא יא) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
וְנִטְמְתֶם בָּם. אֲתָא לְאַסְתַּאבָּא מִסָּאָבִין לֵיהּ.

הַטְמָאָה הַזֹּאת לְשֵׁרוֹת בְּכָל מְקוֹם
שְׁנִמְצָא רִשְׁם מִצְדוֹ.

וְכֵן לֹא יִטַּל אָדָם יָדָיו מִמִּי שֶׁלֹּא
נָטַל יָדָיו, מִשּׁוּם שֶׁהַמְשִׁיף עָלָיו
אוֹתוֹ רוּחַ טְמָאָה וְקַבְּלוֹ זֶה
שֶׁנִּטַּל מִיָּם מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת
לְשֵׁרוֹת עַל הָאָדָם. לְכֵן צָרִיף
אָדָם לְהִשְׁמַר בְּכָל צְדָדָיו מִצַּד
הַנְּחָשׁ הַרַע הַזֶּה שֶׁלֹּא יִשְׁלַט
עָלָיו, וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְעוֹלָם הַבָּא לְבַטְלוֹ מִן הָעוֹלָם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
הַטְמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְאִז
כְּתוּב (ישעיה כב) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ
וְגו'.

וְהָאֲדָם יָדַע אֶת חַוְיָה אֲשֶׁתּוֹ וְגו'.
רַבִּי אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מִי
יֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא
לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת
הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. לְפָסוּק הַזֶּה
יֵשׁ פְּמָה גְּוִינִים, וְכֵן הוּא כָּל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּמָה
גְּוִינִים, וְכֻלָּם נְאוּתִים וְכֹף הֵם.
וְכָל הַתּוֹרָה מִתְּפָרְשֶׁת בְּשַׁבְעִים
פְּנִים כְּנֶגֶד שַׁבְעִים צְדָדִים
וְשַׁבְעִים עַנְפִּים, וְכֹף הוּא בְּכָל
דְּבָר וְדְבָר שֶׁל הַתּוֹרָה. וְכָל מָה
שֶׁיּוֹצֵא מִכָּל דְּבָר וְדְבָר, כְּמָה
אַפְנִים מִתְּפָרְשִׁים מִמֶּנּוּ לְכָל
הַצְּדָדִים.

בֵּא רְאָה, כְּשֶׁפָּן אָדָם הוֹלֵף בְּדַרְפָּ
אַמְתָּ, הוּא הוֹלֵף לִימִין וּמְשִׁיף
עָלָיו רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה
מִלְּמַעְלָה, וְרוּחַ זוֹ עוֹלָה כְּרִצּוֹן
קְדוּשׁ לְהֶאֱחָזוּ לְמַעְלָה וְלֹהֲדַבֵּק
בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה שֶׁלֹּא תִזּוּז מִמֶּנּוּ.
וְכִשְׁאָדָם הוֹלֵף בְּדַרְפָּ רַעָה וְסוּטָה
בְּדַרְכֵּיו, הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו רוּחַ
טְמָאָה שֶׁלְצַד שְׁמַאל, וּמְטַמֵּא
אוֹתוֹ וְנִטְמָא בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ויקרא יא) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
וְנִטְמְתֶם בָּם. כֵּן לְהַטְמָא -
מְטַמְאִים אוֹתוֹ.

ובא וראה, בשעה שכן אדם
הולך בדרך אמת ומושף עליו
רוח קדשה עליונה ונדבק בה,
הבן שיוליד ויצא ממנו לעולם
הוא ממשיך עליו קדשה עליונה
ויהיה קדוש בקדשת רבנו, כמו
שפתיב (שם ס) והתקדשתם
והייתם קדשים וגו'. וכשהוא
הולך בצד שמאל וממשיך עליו
רוח טמאה ונדבק בו, הבן שיצא
ממנו לעולם הוא ממשיך עליו
רוח טמאה ויטמא בטמאת אותו
הצד.

ועל זה כתוב, מי יודע רוח בני
האדם העלה היא למעלה.
וכשהוא בהדבקות הימין, היא
עולה למעלה. וכשהוא
בהדבקות השמאל, אותו צד
שמאל שהוא רוח טמאה יורד
מלמעלה למטה, ושם דיורו בכין
האדם ולא זו ממנו. [והבן ומה]
שהוליד באותה [רוח] טמאה הוא
נהנה בנו מאותו רוח הטמאה
הוא אותו הבן.

אדם נדבק באותו רוח טמא,
ואשתו נדבקה בו בהתחלה,
ולקחה וקבלה אותה וזמה
ממנה הוליד בן. בן זה הוא בן
של רוח הטמאה. ועל זה שני
בנים הם - אחד מאותו רוח
טמא, ואחד כששב אדם
בתשובה. ולכן זה מצד הטמאה,
[ומה] וזה מצד הטהרה.

רבי אלעזר אמר, בשעה שהטיל
נחש אותה וזמה בנה, היא
קבלה אותו, וכששמע עמה
אדם, הולידה שני בנים - אחד
מאותו צד טמא, ואחד מצד של
אדם. והכל היה דומה בדמות
עליונה, וקין בדמות תחתונה,
ולכן דרכיהם נפרדו זה מזה.
ודאי שקין היה בן של רוח
הטמאה שהוא הנחש הרע [והכל בן
של אדם] הנה. ובגלל שקין בא מצד

ותא חזי, בשעתא דבר נש אזיל בארץ
קשוט ואמשיך עליה רוחא קדישא
עלאה ואתדביק ביה, ברא דיוליד ויפוק מניה
לעלאה, הוא משיך עליה קדושה עלאה,
ויהא קדיש בקדושה דמאריה. כמה דכתיב,
[ויקרא כ] והתקדשתם והייתם קדושים וגו'. וכד
איהו אזיל בסטר שמאלא, ואמשיך עליה
רוח מסאבא ואתדבק ביה, ברא דיפוק מניה
לעלאה הוא אמשיך עליה רוח מסאבו
ויסתאב במסאבו דההוא סטרא.

ועל דא כתיב מי יודע רוח בני האדם
העולה היא למעלה. פד איהו
באתדבקות ימינא סלקא היא לעילא. וכד
איהו באתדבקות שמאלא ההוא סטר
שמאלא דאיהו רוח מסאבו נחית מעילא
לתתא ושוי דיוריה בבר נש ולא אעדי מניה.
וברא [ומה] דאוליד בההוא [רוח] מסאבו איהו
הוי בריה מההוא רוח מסאב איהו ההוא
ברא.

אדם אתדבק בההוא רוח מסאב ואתתיה
אתדבקא ביה בקדמיתא ונטלת
וקבילת ההוא זוהמא מניה אוליד בר. האי
ברא ברא דרוח מסאבא איהו. ועל דא תרין
בנין הוו. חד מההוא רוח מסאב וחד פד תב
אדם בתיובתא. ובגיני כך האי מסטרא
מסאבא. [ודא ד"א ומהי] מסטרא דכייא.

רבי אלעזר אמר בשעתא דאטיל נחש ההוא
זוהמא בה בנה קבילת ליה. וכד
אשתמש עמה אדם אולידת תרין בנין. חד
מההוא סטרא מסאבא וחד מסטרא דאדם.
והוי דמי הכל בדיוקנא דלעילא וקין
בדיוקנא דלתתא. ובגיני כך אתפרשו ארתייהו
דא מן דא. ודאי קין ברא דרוח מסאבא הוה

שֶׁל מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת, הִרְגָּ אֶת אָחִיו, וְהוּא בְּצִדּוֹ, וּמִמֶּנּוּ כָּל הַמְדוּרִים הִרְעִים וּמִזִּיקִים וְשָׂדִים וְרוּחוֹת בָּאִים לְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, קִיֵּן - קִין שֶׁל מְדוּרִים רָעִים שֶׁבָּאוּ מִצִּד הַטְּמֵאָה לְעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן הִבִּיאוּ קִרְבָּן. זֶה הַקָּרִיב מִצִּד שְׁלוֹ, וְזֶה הַקָּרִיב מִצִּד שְׁלוֹ. זֶהוּ שִׁכְתוּב וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים, מָה זֶה מִקֶּץ יָמִים? זֶהוּ קֶץ כָּל בְּשָׂר. וּמֵיחֻד זֶה? מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת. וְקִין מֵאוֹתוֹ קֶץ יָמִים הִבִּיאוּ קִרְבָּן. דּוֹקֵא שְׁאֵמַר מִקֶּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מִקֶּץ יָמִין. וְלָכֵן פְּתוּב בְּדִנְיָאֵל (דְּנִיָּאֵל יב) וְאַתָּה לָךְ לִקְצֵי וְתַנּוּחַ וְתַעֲמֹד לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לוֹ, לִקְצֵי הַיָּמִים אוֹ לִקְצֵי הַיָּמִין? אָמַר לוֹ, לִקְצֵי הַיָּמִין. וְקִין הִבִּיאוּ מִקֶּץ הַיָּמִים.

וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִפְּרִי הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִפְּרִי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע פִּי

גְּמוּל יִדְּיוֹ וְגו'. (כִּי פִּי מַעֲלִילֵהֶם יֹאכְלוּ פִּי מַעֲלִילֵהֶם יֹאכְלוּ - זֶה מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת יֹאכְלוּ). (גְּמוּל יִדְּיוֹ - זֶה מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת. יַעֲשֶׂה לוֹ - שֶׁנֶּאֱמַר) עֲלֵיֶיהֶם וַיִּדְבֹּק בָּהֶם לְהִרְגֵם וְלִטְמֵא אוֹתָם. וְעַל זֶה קִין הַקָּרִיב מִצִּדוֹ.

וְהִבֵּל הִבִּיאוּ גַם הוּא מִבְּכוּרוֹת - לְרִבּוֹת הַצִּד הַעֲלִיּוֹן שֶׁבָּא מִצִּד הַקִּדְשָׁה [מִצִּד קְדוּשָׁה], וְלָכֵן וַיִּשַׁע ה' אֶל הִבֵּל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קִין וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. לֹא קִבַּל אוֹתָם [אוֹתוֹ] הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלָכֵן וַיִּחַר לִקְצֵי מֵאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו. שֶׁהָרִי לֹא הִתְקַבְּלוּ פָּנָיו, אוֹתָם פָּנִים שֶׁל צִדּוֹ, וְקִבַּל אֶת הִבֵּל. וְלָכֵן פְּתוּב וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשִׁדְהָ. בְּשִׁדְהָ זֹאת הָאִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב) כִּי בְּשִׁדְהָ מִצְּאָתָהּ. וְקִין קָנָא עַל הַנִּקְבָּה הַיְתֵרָה שֶׁנּוֹלְדָה עִם הִבֵּל,

דְּאִיהוּ חוֹזֵא בִישָׂא. (וְהִבֵּל בְּרֵא דְאִדָּם) הָהוּא. וּבְגִינָא דְקִין אֶתָּא מִסְטָרָא דְמִלֶּאֶךָ הַמּוֹת קְטִיל לִיהָ לְאַחֻוּי. וְהוּא בְּסְטָרָא דִילִיהָ. וּמִנִּיהָ כָּל מְדוּרִין בִּישִׁין וּמִזִּיקִין וְשָׂדִין וְרוּחוֹת אֶתְיִין לְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, קִין, קִינָא דְמְדוּרִין בִּישִׁין דְּאֶתוּ מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא לְעֵלְמָא. וּלְבַתֵּר אֵייתִיאוּ קִרְבָּנָא. דָּא אֶקְרִיב מִסְטָרָא דִילִיהָ וְדָא אֶקְרִיב מִסְטָרָא דִילִיהָ. הָדָא הוּא דְכִתִּיב וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים, מָהֵי מִקֶּץ יָמִים, דָּא הוּא קֶץ כָּל בְּשָׂר. וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת. וְקִין מֵהֵהוּא קֶץ יָמִים אֵייתִי קִרְבָּנָא. דִּיִּיקָא דְקָאֵמַר מִקֶּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מִקֶּץ יָמִין. וּבְגִינָא כֵּן פְּתוּב בְּדִנְיָאֵל (דְּנִיָּאֵל יב) וְאַתָּה לָךְ לִקְצֵי וְתַנּוּחַ וְתַעֲמֹד לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לִיהָ לִקְצֵי הַיָּמִים אוֹ לִקְצֵי הַיָּמִין. אָמַר לִיהָ לִקְצֵי הַיָּמִין. וְקִין מִקֶּץ הַיָּמִים אֵייתִי. (דף נד ע"ב)

וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה. כְּמָה דְאֶתָּא אָמַר וּמִפְּרִי הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִפְּרִי הָאֲדָמָה כְּמָה דְאֶתָּא אָמַר, (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע פִּי גְמוּל יִדְּיוֹ וְגו'. (כִּי פִּי מַעֲלִילֵהֶם יֹאכְלוּ פִּי מַעֲלִילֵהֶם יֹאכְלוּ דָא מִלֶּאֶךָ הַמּוֹת. יַעֲשֶׂה לוֹ דְאֶתְמַשֵּׁחַ) עֲלֵיֶיהֶם וַיִּדְבֹּק בָּהֶם לְהִרְגֵם לְהוֹן לְקָטְלָא לֹון וְלִסְאָבָא לֹון. וְעַל דָּא קִין אֶקְרִיב מִסְטָרָא דִילִיהָ.

וְהִבֵּל הִבִּיאוּ גַם הוּא מִבְּכוּרוֹת לְאַסְגָּאָה סְטָרָא עֲלָאָה דְאֶתִיָּא מִסְטָרָא קְדוּשָׁתָא (ד"א מִסְטָרָא קְדוּשָׁא). וּבְגִינָא כֵּן וַיִּשַׁע יי אֶל הִבֵּל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קִין וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. לֹא קִבַּל (לֹון) (ד"א לִיהָ) קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא וַיִּחַר לִקְצֵי מֵאֹד. וַיִּפְּלוּ פָּנָיו דְהָא לָא אֶתְקַבְּלוּ אֲנָפוּי, אֲנָוִין אֲנָפוּי

שְׁכָתוֹב וְתִסְף לְלֶדֶת, וְהָרִי נֹאמֵר.
הַלּוֹא אִם תִּיטִיב שָׂאת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
שְׁנֵאמַר. אָבֵל שָׂאת כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
רַבִּי אֲבָא, שָׂאת תַעֲלֶה לְמַעַל וְלֹא
תֵרֵד לְמַטָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּבַר זֶה
כַּעֲת נֶאֱמַר וְנָאָה הוּא, אָבֵל כִּף
שְׁמַעְתִּי, שָׂאת יַעֲלֶה מִמֶּךָ וְיַעֲזֹב
לְךָ הַדְּבָקוֹת זֹו שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה.
וְאִם לֹא - לִפְתַּח חֲטָאת רַבִּץ. מַה
זֶה לִפְתַּח? זֶה הַדִּין הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא
הַפְּתַח שֶׁל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
קמ) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. חֲטָאת
רַבִּץ - אוֹתוֹ הֵצִד שֶׁנֶּדְבָקָה בּוֹ
וְנִמְשָׁךְ עֲלָיָה, יִשְׁמַר אוֹתָךְ לְהַפְרֵעַ
מִמֶּךָ, כְּתַרְגוּמוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא רָאָה, בְּשַׁעֲה
שֶׁקִּין הֵרַג אֶת הַבַּל, לֹא יָדַע אִיךָ
יּוֹצֵא [יוצאת] נְשַׁמְתוּ מִמֶּנּוּ, וְהָיָה
נוֹשֵׁף אוֹתוֹ בְּשָׁנָיו כְּנֹחֵשׁ, וְהָרִי
בְּאֵרוֹהַ הַחֲבָרִים. בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה
קָלְלוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָיָה
הוֹלֵךְ לְכָל צַדִּיק הַעוֹלָם, וְלֹא הָיָה
מְקוֹם שֶׁמִּקְבֵּל אוֹתוֹ, עַד שֶׁטִּפַּח
עַל רֹאשׁוֹ וְשָׁב לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, וְהֶאֱרַץ
קִבְּלָה אוֹתוֹ בְּמִדּוֹר הַפְּתוּחוֹן
לְמַטָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הֶאֱרַץ קִבְּלָה אוֹתוֹ
לְלַכֵּת בָּהּ, שְׁכָתוֹב וְיִשֵּׁם ה' לְקִין
אוֹת. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לֹא כִּף, אֲלֵא
לְמַטָּה קִבְּלָה אוֹתוֹ הֶאֱרַץ בְּמִדּוֹר
אֶחָד שֶׁתְּחַתֶּיהָ, שְׁכָתוֹב הֵן גִּרְשֵׁת
אֵתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה גִּרְשֵׁת, אָבֵל לְמַטָּה לֹא
גִּרְשֵׁת. וּבִכְאִיזָה מְקוֹם קִבְּלָה אוֹתוֹ
הָאֲדָמָה? בְּאֶרְקָא, וְעַל כָּל אֵלֶּה
שֶׁדָּרִים שֵׁם כְּתוּב (ירמיה') יֵאבְדוּ מִן
הָאֶרֶץ וּמִפְּתַח הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּה.
וְשֵׁם שֵׁם אֶת מִדּוֹרוֹ, וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב
וְיֹשֵׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדַמַּת עֵדֶן.

דְּסִטְרוּי וְקַבִּיל לִיָּה לְהַבֵּל. וּבְגִינֵי כִף כְּתוּב
וְיָהִי בְהִיּוֹתֶם בְּשַׁעֲה. בְּשַׁעֲה דָא אֲתַתָּא. כְּמַה
דָּאֵת אָמַר (דברים כב) כִּי בְשַׁעֲה מְצָאָהּ, וְקִין קָנִי
עַל נוֹקְבָא יִתִּירָה דְאֲתִילִידַת עִם הַבֵּל דְכְּתִיב
וּתוֹסֵף לְלֶדֶת וְהָא אֲתַמָּר :

הַלּוֹא אִם תִּיטִיב שָׂאת כְּמַה דְאֲתַמָּר. אָבֵל
שָׂאת כְּדֹאֲמַר רַבִּי אֲבָא שָׂאת תִּסְתַּלַּק
לְעִילָא וְלֹא תִיחֹת לְתַתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
הָאִי מְלָה הַשְׁתָּא אֲתַמָּר וְיָאוֹת הוּא. אָבֵל
הַכִּי שְׁמַעְנָא שָׂאת יִסְלַק מִינָךְ וְיִשְׁבוּק לְךָ
אֲתַדְּבָקוּתָא דָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא.

וְאִי לֹא לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִץ. מְאִי לִפְתַּח דָּא
דִּינָא עֲלָאָה דְאִיְהוּ פִתְחָא דְכֹלָא כְּמַה
דָּאֵת אָמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק.
חֲטָאת רוּבִץ הֵהוּא סִטְרָא דְאֲתַדְּבָקַת בֵּיָה
וְאֲתַמְשַׁכַּת עֲלָךְ יְהֵא נְטִיר לְךָ לְאֲתַפְרָעָא
מִנָּךְ כְּתַרְגוּמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְקִטִּיל
קִין לְהַבֵּל, לֹא הָוָה יָדַע הֵיךְ (נפיק) (ר"א
יפיק) נְשַׁמְתִּיהָ מִנִּיהָ. וְהָוָה נָשִׁיף לִיָּה בְּשִׁינִיָּה
כְּחֹוּיָא. וְהָא אוּקְמוּוָה חֲבָרִיָּא. בֵּיָה שַׁעֲתָא
לִיִּיט לִיָּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְהָוָה אָזִיל לְכָל
סִטְרֵי עֲלָמָא, וְלֹא הָוָה אֲתַר דְמִקְבֵּל לִיָּה. עַד
דְאֲטַפַּח עַל רִישִׁיהָ וְתַב קָמִי מְאִרִיָּה. וְקַבִּילַת
לִיָּה אֲרַעָא בְּמִדּוֹרָא לְתַתָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר אֲרַעָא קַבִּילַת לִיָּה לְמִיְהוּ בָּהּ
דְכְּתִיב וְיִשֵּׁם יי לְקִין אוֹת. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר לֹאוֹ הַכִּי. אֲלֵא לְתַתָּא קַבִּילַת לִיָּה אֲרַעָא
בְּמִדּוֹרָא חֲדָא דְתַחֲוֹתָהּ דְכְּתִיב הֵן גִּרְשֵׁת אוֹתִי
הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה

גִּרְשֵׁת. אָבֵל לְתַתָּא לֹא גִרְשֵׁת. וּבְאֶן אֲתַר קַבִּילַת לִיָּה אֲרַעָא, בְּאֶרְקָא. וְכָל
אֲנֹן דְדִיִּרִי תַמְן עֲלִיהוֹן כְּתִיב (ירמיה') יֵאבְדוּ מְאֲרַעָא וּמִתַּחֲוֹת שְׁמִיָּא אֵלֶּה.
וְתַמְן שׁוּי מְדוֹרִיָּה. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב וְיֹשֵׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדַמַּת עֵדֶן.

תוספתא

בין דאמר קין גדול עוני מנשא, מחל ליה קדשא בריה
הוא פלגו מעונשיה. בגין דגזר עליה בקדמיתא
ואמר ליה נע ונד תהיה בארץ והשתא אשתאר בנוד
בלחודי. קדא הוא דכתיב ויצא קין מלפני יי' וגו'.
כלומר דכד נפק מן קדם יי', הוה בגין למיהוי נד בארעא
ולא נע.

ועוד אמרו כד נפק קין מן קדם יי', אמר לו אדם ברי
מה אתעביד על דינך. אמר לו קין אבא כבד
אתבשרית דמחל לי קדשא בריה הוא בנוד בלחודי.
אמר לו היאך הוא. אמר לו בגין דתבית ואודית קמיה.
אמר אדם וכי דין הוא רב ותקיף חילא דתשובה ואנא
לא ידיעת. שרא לשבחא למריה ולאודאה ליה פתח
ואמר, (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת טוב להודות
ליי'. כלומר טוב לשבחא ולאתבא ולאודאה קמיה
קדשא בריה הוא. (עד כאן תוספתא)

ואמר רבי יצחק מההיא שענתא דקטיל קין
להבל, דאתפרש (ד"א אתפרש) אדם
מאתתיה. תרין רוחין נוקבין הוו אתיין
ומזדווגן עמיה, ואוליד רוחין ושרדין דשאטן
בעלמא. ולא תקשי לך האי. דהא בר נש פד
איהו בחלמיה אתיין רוחין נוקבין וחייכן
עמיה ומתחממן מניה ואולידין לבתר. ואלין
אקרון נגעי בני אדם. ולא מתהפכן אלא
לדיוקני בני נשא. ולית לון שערין ברישא.
ועל דא כתיב בשלמה (שמואל ב ז) והוכחתיו
בשכט אנשים ובנגעי בני אדם. ואפילו כהאי
גוונא רוחין דכורין אתיין לנשי עלמא
ומתעברן מניהו ואולידן רוחין. וכלהון נגעי
בני אדם אקרון.

בתר מאה ותלתין שנין אתלבש אדם (דף נה)

תוספתא

בין שאמר קין גדול עוני
מנשא, מחל לו הקדוש ברוך
הוא חצי מענשו. משום שגזר
עליו בהתחלה ואמר לו נע ונד
תהיה בארץ, ועכשו נשאר בנוד
בלבדו. זהו שכתוב ויצא קין
מלפני ה' וגו'. כלומר, שכשנשא
מלפני ה' ה' היה בשביל להיות נד
בארץ ולא נע.

ועוד אמרו, כשנשא קין מלפני
ה', אמר לו אדם: בני, מה נעשה
על דינך? אמר לו קין: אבא,
כבד התבשרתי שמחל לי הקדוש
ברוך הוא בנוד בלבדו. אמר לו:
היאך הוא? אמר לו: משום
שחטאתי והודיתי לפניו. אמר
אדם: וכי זהו גדל וחזק כח
התשובה ואני לא ידעתי! והתחיל
לשבח לרבנו ולהודות לו. פתח ואמר (תהלים צב) מזמור
שיר ליום השבת טוב להודות
לה'. כלומר, טוב לשבח ולשוב
ולהתודות לפני הקדוש ברוך
הוא. עד כאן התוספתא.

ואמר רבי יצחק, מאותה שעה
שברג קין את הבל, שנפרד (גפר) [גפר]
אדם מאשתו, שתי רוחות נקבות
היו באות ומזדווגות עמו, והוליד
רוחות ושדים שמשוטטים
בעולם. וזה לא יקשה לך, שהרי
בן אדם פשהוה בחלומו, באות
רוחות נקבות וצוחקות עמו
ומתחממות ממנו ומולידות אחר
כה, ואלה נקראים נגעי בני אדם,
ולא מתהפכים אלא לדמיות בני
אדם, ואין להם שערות בראש.
ועל זה כתוב בשלמה (שמואל ב ז)

והוכחתיו בשכט אנשים ובנגעי
בני אדם. ואפלו כמו זה רוחות
זכרים באים לנשות העולם, והן
מתעברות מהם ומולידות רוחות.
אחר מאה ושלושים שנים התלבש אדם בקנאה והתחבר באשתו, והוליד בן וקרא שמו ש"ת.

ו"א) בקינויָא וְאַתְחַבַּר בְּאַתְתִּיָּה וְאוֹלִיד בַּר וְקָרָא שְׁמִיָּה ש"ת. רְזָא דְסוּפָא דְאַתְרוּן בְּקִיטְרֵי גְלִיפִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רְזָא דְרוּחָא דְאַתְאָבִיד דְאַתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא (דְאַרְעָא) אַחְרָא בְּעֻלְמָא הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחַר פַּחַת הַבֵּל.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּתִיב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ מִשְׁמַע דְּבִנְיָן אַחְרַנְיָן לָא הוּוּ (בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ וּמְלַח דָּא הוּוּא) בְּדִיוקְנָא דִּילֵיהּ. וְדָא בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ בְּתִיקוּנָא דְגוּפָא וּבְתִיקוּנָא דְנַפְשָׁא בְּאַרְחַ מִישְׁרָ. (נ"א וּמְלַח דָּא הוּוּא כְּמַח דְאַתְחַבַּר. וְאָמַר רַבִּי אַבְבָּא מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יוֹסָא) כְּמַח דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִשְׁמִיָּה דְרַב יִיבָא סָבָא כְּנִין אַחְרַנְיָן בְּאַתְדַּבְּקוּתָא דְזוּהֵמָא דְנַחֵשׁ וְהָהוּא דְרַכִּיב בֵּיהּ דְאִיהוּ סַמְאֵל הוּוּ. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא הָוָה בְּדִיוקְנָא דְאָדָם. וְאִי תִימָא הָא אַמְרַתְּ דְהַבֵּל מִסְטָרָא אַחְרָא הָוָה. הֲכִי הוּוּא. אֲבָל תְּרוּוִייהוּ לָא הוּוּ בְּדִיוקְנָא דְלַתְתָּא.

אָמַר (ד"א לֵיה) רַבִּי יוֹסִי וְהָא כְּתִיב וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. וְלָא (ד"א אָמַר לֵיה הֲכִי הוּוּא. אֲבָל תְּרוּוִייהוּ לָא הוּוּ בְּדִיוקְנֵיהּ. דְלָא) כְּתִיב וַיּוֹלֵד אֶת קַיִן. וְאַפִּילוּ בְּהַבֵּל לָא כְּתִיב וַיּוֹלֵד אֱלָא וַתּוֹסֵף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל. וְדָא הוּוּא רְזָא דְמְלָה. אֲבָל בְּהַאי מַה כְּתִיב, וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מָאָה וַתֵּלֶתִין שְׁנִין אַתְפַּרְשׁ אָדָם מְאַתְתִּיָּה. וְכָל אֲנוּן מָאָה וַתֵּלֶתִין שְׁנִין הָוָה אוֹלִיד רוּחִין וְשַׁדִּין בְּעֻלְמָא. בְּגִין הָהוּא חִילָא דְזוּהֵמָא דְהָוָה שְׂאִיב בֵּיהּ. פִּיּוּן דְחִסִּיל מְנִיָּה הָהוּא זוּהֵמָא, תָּב וְקַיִי (דְאַעֲרִי) לְאַנְתְּתִיָּה וְאוֹלִיד בַּר. כְּדִין כְּתִיב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ.

סוּד שֶׁל סוּף הָאוֹתִיּוֹת בְּקִשְׁרִים חֲקוּקִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, סוּד שֶׁל רוּחַ שְׂאוּבֶדֶת שְׁמַתְלַבֶּשֶׁת בְּגוּפָא וְשֶׁל הָאָרֶץ אַחַר בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׂכַתוּב כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחַר פַּחַת הַבֵּל.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ, מִשְׁמַע שְׁבָנִים אַחֲרִים לֹא הָיוּ (בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ, וְדָבָר זֶה הוּוּא) בְּדַמּוֹתוֹ. וְזֶה בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ, בְּתַקְוֵן הַגּוּף וּבְתַקְוֵן הַנֶּפֶשׁ בְּדַרְדַּף יִשְׂרָ. (נ"א וְדָבָר זֶה הוּוּא כְּמוֹ שְׁנַמְרִי. וְאָמַר רַבִּי אַבְבָּא מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסָא) כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִשֵּׁם רַבִּי יִיבָא הַזִּקֵּן, בְּנִים אַחֲרִים בְּהַתְּדַבְּקוֹת זְהַמַּת הַנֶּחֱשׁ, וְאוֹתוֹ שְׂרוּכָב עֲלָיו, שֶׁהוּא סְמָא"ל הָיוּ, וְלִכְּן לֹא הָיָה בְּדַמּוֹת אָדָם. וְאִם תֵּאמַר, הָרִי אַמְרַתְּ שֶׁהַבֵּל הָיָה מִצַּד אַחֵר - כֶּף הוּוּא! אֲבָל שְׁנֵינְהֶם לֹא הָיוּ בְּדַמּוֹת שְׁלַמְטָה.

אָמַר (ל"ו) רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי כְּתוּב וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, וְלָא (ד"א אָמַר לֵיה כֶּף הוּוּא, אֲבָל שְׁנֵינְהֶם לֹא הָיוּ בְּדַמּוֹתוֹ, שְׁלֹא) כְּתוּב וַיּוֹלֵד אֶת קַיִן. וְאַפִּילוּ בְּהַבֵּל לֹא כְּתוּב וַיּוֹלֵד, אֱלָא וַתּוֹסֵף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל. וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר. אֲבָל בְּזֶה מַה כְּתוּב? וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מָאָה וּשְׁלוּשִׁים שָׁנִים נִפְרַד אָדָם מְאַשְׁתּוֹ, וְכָל אוֹתָם מָאָה וּשְׁלוּשִׁים הַשָּׁנִים הָיָה מוֹלִיד רוּחוֹת וְשָׁדִים בְּעוֹלָם בְּגִלְל אוֹתוֹ פַּח הַזְּהֵמָה שֶׁהָיָה שְׂאוּב בּוֹ. פִּיּוּן שְׁחַסֵּל מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ הַזְּהֵמָה, שָׁב וְקָנָא (שְׁעַבְרִי) אֶת אִשְׁתּוֹ וְהוֹלִיד בֶּן. אַז כְּתוּב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצֻלְמוֹ.

בֹּא רָאָה, כָּל בֶּן אָדָם שֶׁהוֹלֵף לְצַד שְׁמָאל וּמְטַמֵּא אֶת דְּרָכָיו, כָּל רוּחוֹת הַטְּמָאָה מוֹשֵׁף עַל עֲצָמוֹ, וְרוּחַ טְמָאָה נִדְבָקֶת בּוֹ וְלֹא זָזָה

תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲזִיל לְסִטְרַ שְׁמָאלָא וְסָאִיב אַרְחוּי, כָּל רוּחֵי

ממנו, והתדבקות [שלו] של אותו רוח טמא יהיה באיש הזה ולא באחר, ולכן התדבקותם אינה אלא באלה שנדבקים בהם. אשרי הצדיקים שהולכים בדרך ישרה, והם צדיקי אמת, ובניהם צדיקים בעולם, ועליהם כתוב (משלי ב) פי ישרים ישפנו ארץ.

אמר רבי חייא, מה שכתוב ואחות תוכל קין נעמה, מה קרה כאן שהכתוב אמר ששמה נעמה? אלא משום שטענו בני אדם אחריה ואפלו רוחות ושרים. רבי יצחק אמר, אותם בני האלהים עזא ועזאל טענו אחריה.

רבי שמעון אמר, אדם של השרים היתה שיצאה מצד קין, והיא התמנתה על הלילה [עם לילה] באסקרה של תינוקות. אמר לו רבי אבא, והרי אמר מר שהיא התמנתה לצחק בבני אדם? אמר לו, כף הוא ודאי, שהרי היא באה ומצחקת בהם בבני אדם, ולפעמים מולידה רוחות בעולם מהם, ועד עכשו היא עומדת לצחק בבני אדם.

אמר לו רבי אבא, והרי הם מתים בבני אדם, מה הטעם היא עומדת עד עכשו? אמר לו, כף זה! אבל לילית ונעמה ואגרת בת מחלת שיצאה מהצד שלהם, כלן קימות, עד שיבער הקדוש ברוך הוא רוח הטמאה מן העולם, שכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

אמר רבי שמעון, אוי להם לאותם בני אדם שלא יודעים ולא משגיחים ולא מסתכלים וכלם אטומים, שלא יודעים כמה מלא העולם מבריות משנות שלא נראות ומדברים נסתרים. שאלמלא [נמן] נתנה רשות לעין לראות, יתמהו בני

מסאבי משיך על גרמיה ורוח מסאב אתדבק ביה ולא אעדי מניה. ואתדבקותא (ריליה) דההוא רוחא מסאב הוי כהאי בר נש ולא באחרא. ובגיני כך אתדבקותא דלהון לאו איהו אלא באנון דמתדבקין בהו. זפאין אנון צדיקאי דאזלי בארע מישר ואנון זפאין קשוט ובניהון זפאין בעלמא ועלייהו כתיב, (משלי ב) פי ישרים ישפנו ארץ.

אמר רבי חייא מאי דכתיב ואחות תוכל קין נעמה. מאי איריא הכא דקאמר קרא דשמה נעמה. אלא בגין דטעיין בני נשא אבתרה ואפילו רוחין ושרין. רבי יצחק אמר אנון בני האלהים עזא ועזאל טענו בתרה.

רבי שמעון אמר אמן של שדים הות. דמסטרא דקין נפקת. והיא אתמנת על ליליא (עם לילית) באסקרה דרבני. אמר ליה רבי אבא והא אמר מר דהיא אתמנת לחייכא בבני נשא. אמר ליה הכי הוא ודאי דהא איהי אתיית וחייכאת בהו בבני נשא, ולזמנין דאולידת רוחין בעלמא מניהו ועד פאן איהי קיימת לחייכא בהו בבני נשא.

אמר ליה רבי אבא והא אנון מתין בבני נשא, מאי טעמא איהי קיימת עד השתא. אמר ליה הכי הוא. אבל לילית ונעמה ואגרת בת מחלת דנפקת מסטרא דלהון פלהו קיימות עד דיבער קדשא בריך הוא, רוח מסאבא מעלמא דכתיב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

אמר רבי שמעון ווי לון לבני נשא אנון דלא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלין וכלהו אטימין דלא ידעין כמה מלייא עלמא מברין משניין דלא אתחזון וממלין סתימין. דאלמלא (חייב) אתייהב רשו

לְעִנְיָא לְמַחְזִי, יתְמַהוּן בְּנֵי נֶשֶׁא הִיף יְכַלִּין
לְאַתְקֵימָא בְּעֶלְמָא.

תָּא חֲזִי, הָאֵי נַעֲמָה אַמָּא דְשַׁדִּין הֵות.
וּמִסְטָרָה אַתְיִין כָּל אַנּוּן שַׁדִּין
דְּמַתְחַמְמָן מִבְּנֵי נֶשֶׁא וְנִטְלֵי רוּחַ תִּיאוּבְתָא
מִנְיֵיהוּ וְחִיּוּכַת בְּהוּן דְּעַבְדֵי לֹון בְּעֵלֵי קְרִיִין.
וּבְגִין דְּבַעַל קְרִי אֲתֵי מִסְטָרָא דְרוּחַ מִסְאַבָּא,
בְּעֵי לְאַסְחָאָה גְרַמִּיהָ לְאַתְדַּפְּאָה מִנְיָה. וְהָא
אוּקְמוּהָ חֲבָרְיָא:

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיּוֹקְנִי. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק אַחְמֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאָדָם
דִּיּוֹקְנִי דְכָל אַנּוּן דְרִין דִּיִּיתוּן לְעֶלְמָא. וְכָל
חֲפִימֵי עֶלְמָא וּמַלְכֵי עֶלְמָא דְזַמִּינִין לְקֵימָא
עַלִּייהוּ דִּישְׂרָאֵל. מְטָא לְמַחְמֵי דוֹד מְלַכָּא
דִּישְׂרָאֵל דְאַתְיִילִיד וּמִית. אָמַר לִיהָ ל"ג אָמַר
וְכו' מְשָׁנִין דִּילֵי (אוּסִיף) אוֹזִיף לִיהָ שְׁבַעִין שָׁנִין.
וְגָרְעוּ מֵאָדָם שְׁבַעִין שָׁנִין וְסָלִיק לֹון קַדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְדוֹד.

זַעֲרֵ דָא שְׁבַח דְּוֹד וְאָמַר (תהלים צב) כִּי שִׂמַּחְתַּנִּי
(דף נה ע"ב) יְיָ בְּפַעֲלָךְ בְּמַעֲשֵׁי יְדִיךָ אַרְנָן.
מֵאֵן גָּרַם לִי חֲדוּהָ בְּעֶלְמָא, פַּעֲלָךְ דָּא
הוּא אָדָם קַדְמָאָה דְאִיהוּ פַּעֲלוֹ דְקַדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וְלֹא פַּעֲלוֹ דְבִשְׁוֹר וְדָם. מַעֲשֵׂה יָדָיו
דְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלֹא מִבְּנֵי נֶשֶׁא. וְעַל דָּא
גָּרְעֵי אַנּוּן שְׁבַעִין שָׁנִין מֵאָדָם, מֵאֶלְפָּה שָׁנִין
דִּהוּהָ לִיהָ לְאַתְקֵימָא בְּהוּ. וְאַחְמֵי לִיהָ
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כָּל חֲפִימֵי דְרָא וְדָרָא. עַד
דְּמְטָא לְדַרְיָה דְרַבִּי עֶקִיבָא. וְחֲמֵי אוּרִייתָא
דִּידִיהָ וְחֲדִי. חֲמֵי מִיתְתִּיהָ וְעַצִּיב. פְּתַח וְאָמַר
(תהלים קלט) וְלִי מָה יִקְרוּ רַעֲיָךְ אֵל מָה עֲצָמוֹ
רַאשִׁיָּהּ:

זֶה סֵפֶר, סֵפֶר וְדָאֵי. וְהָא אוּקְיָמָנָא דְכַד הָוָה
אָדָם בְּגַנְתָּא דְעַדָן נַחִית לִיהָ קַדְשָׁא בְרִיךְ

אָדָם אִיף יְכֹולִים לְהַתְקִים
בְּעוֹלָם.

בֵּא רְאָה, נַעֲמָה הַזֶּה, אִם הַשְּׂדִים
הֵינָה, וּמַצְדָּה בָּאִים כָּל אוֹתָם
שְׂדִים שְׁמַתְחַמְמִים בְּבִנֵי אָדָם
וְלוֹקְחִים מֵהֶם רוּחַ תְּפֹאָה,
וְצוֹחֶקֶת בְּהֶם, שְׁעוֹשִׂים אוֹתָם
בְּעֵלֵי קְרִי. וּבְגַלְל שְׁבַעַל קְרִי בֵּא
מַצְדָּה שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה, צְרִיף
לְרַחֵץ עֲצָמוֹ לְהַטְהֵר מִמֶּנּוּ. וְהָרִי
בְּאֵרוּהָ הַחֲבָרִים:

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֵת אָדָם - לְדִמְיוֹתָיו.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲרָאָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם דְּמִיּוֹת שֶׁל כָּל
אוֹתָם דוֹרוֹת שִׁיבְאוּ לְעוֹלָם, וְכָל
חֲכָמֵי הָעוֹלָם וּמַלְכֵי הָעוֹלָם
שְׁעִתִּידִים לְעַמֵּד עַל יִשְׂרָאֵל.
הַגִּיעַ לְרֵאוֹת אֶת דּוֹד מְלַכָּה
יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹלֵד וּמַת. אָמַר לוֹ,
[אמר] מֵהַשָּׁנִים שְׁלֵי [אוּסִיף] אֵלּוּהָ לוֹ
שְׁבַעִים שָׁנִים. וְגָרְעוּ מֵאָדָם
שְׁבַעִים שָׁנִים וְהַעֲלָה אוֹתָם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹד.

זַעֲרֵ זֶה שְׁבַח דְּוֹד וְאָמַר, (תהלים צב)
כִּי שִׂמַּחְתַּנִּי ה' בְּפַעֲלָךְ בְּמַעֲשֵׁי
יְדִיךָ אַרְנָן. מִי גָרַם לִי חֲדוּהָ
בְּעוֹלָם [מהו]? פַּעֲלָךְ, זֶהוּ אָדָם
הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא פַּעֲלוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא פַּעֲלוֹ שֶׁל בִּשְׁוֹר
וְדָם, מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְלֹא מִבְּנֵי אָדָם. וְעַל
זֶה גָרְעוּ אוֹתָם שְׁבַעִים שָׁנִים
מֵאָדָם מֵאֶלְפָּה שָׁנִים שֶׁהֵיוּ לוֹ
לְהַתְקִים בְּהֶם. וְהָרָאָה לוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כָּל חֲכָמֵי דוֹר וְדוֹר, עַד
שֶׁהַגִּיעַ לְדוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי עֶקִיבָא,
וְרָאָה תוֹרָה שְׁלוֹ וְשִׂמַּח. רְאָה
מִיתָתוֹ וְהַתְעַצֵּב. פְּתַח וְאָמַר,
(תהלים קלט) וְלִי מָה יִקְרוּ רַעֲיָךְ אֵל
מָה עֲצָמוֹ רַאשִׁיָּהּ.

זֶה סֵפֶר - סֵפֶר וְדָאֵי. וְהָרִי בְּאֵרְנוּ,
כְּשֶׁהָיָה אָדָם בְּגֵן עֵדֶן, הוֹרִיד לוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סֵפֶר עַל יְדֵי
הַמַּלְאָךְ רְזִיאֵל הַקְּדוּשׁ הַמְּמַנָּה

על הסודות העליונים הקדושים, ובו חקוקים חקיקות עליונות וחקמה קדושה, ושבעים ושנים מיני חכמה היו מתפרשים ממנו לשש מאות ושבעים חקיקות של סודות עליונים.

באמצע הספר חקיקת החכמה לדעת אלה וחמש מאות מפתחות שלא נמסרו לעליונים קדושים, וכלם נסתרים בספר, עד שהגיע (לו לאדם, כיון שהגיע) אצל אדם, ממנו היו מתכנסים מלאכים עליונים לדעת ולשמע, והיו אומרים (שם נ) רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך.

באותה שעה נרמו אליו להדרניאל המלאך הקדוש, ואמר לו: אדם, אדם, גנו את כבוד רבונך, שלא נתנה רשות לעליונים לדעת בכבוד רבונך פרט לך. והיה הספר ההוא שמור ונגזז עמו עד שיצא אדם מגן עדן. שהרי בהתחלה היה מעין בו ומשתמש כל יום בגנוי רבונו, והתגלו לו סודות עליונים מה שלא ידעו שמשים עליונים. כיון שחטא ועבר על מצות רבונו, פרח ממנו אותו הספר, והיה אדם טופח על ראשו ובוכה, ונכנס במי גיחון עד צוארו, והמים עושים את גופו נקבים נקבים והשתנה זיוו.

באותה שעה רמו הקדוש ברוך הוא לרפאל, והשיב לו אותו הספר, ובו היה אדם עוסק והניחו לשת בנו, וכן לכל אותם צאצאים, עד שהגיע לאברהם, ובו היה יודע להסתפל בכבוד רבונו, והרי נאמר. וכן לחנוך נתן לו הספר והסתפל ממנו בכבוד העליון.

הוא ספרא על ידא דריואל מלאכא קדישא ממנא על רזי עלאין קדישין וביה גליפין גלופי עלאין וחקמה קדישא. ושבעין ותריין זיני דחקמתא הוו מתפרשין מגיה לשית מאה ושבעין גליפין דרזי עלאי.

באמצעיהא הספרא גליפא דחקמתא למנדע אלה וחמש מאה מפתחין דלא אתמסרין לעלאי קדישי. וכלהו אסתימו ביה בספרא עד דמטא (ר"א ליה לאדם, כיון דמטא) לגבי דאדם, (מניה) הוו מתפנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע. והוו אמרי (תהלים נז) רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך.

בה שעתא אתרמיז לגביה הדרניאל מלאכא קדישא ואמר ליה, אדם, אדם, הוי גניז יקרא דמארך דלא אתייהיב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת. והוה עמיה טמיר וגניז ההוא ספרא עד דנפק אדם מגנתא דעדן. דהא בקדמיתא הוה מעיין ביה ומשתמש כל יומא בגינזיא דמריה ואתגליין ליה רזין עלאין מה דלא ידעו שמשי עלאין. כיון דחטא ועבר על פקודא דמאריה פרח ההוא ספרא מגיה. והוה אדם טפח על רישוי ובכי ועאל במי גיחון עד קדליה ומיא עבדין גופיה חלדין חלדין ואשתני זיויה.

בשעתא ההיא רמו קדשא ברין הוא לרפאל ואתיב ליה ההוא ספרא וביה הוה משתדל אדם ואנח ליה לשת בריה וכן לכל אנון תולדות עד דמטא לאברהם וביה הוה ידע לאסתפל ביקרא דמאריה והא אתמר. וכן לחנוך אתייהב ליה ספרא ואסתפל מגיה ביקרא עלאה:

סתרי תורה

השלמה מההשממות (סימן ט)

ויוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת אוֹלִיפְנָא מֵהֵכָא
דְּאַחְרִינֵן לֹא הוּוּ בְּדִיּוֹקְנָא דִּילִיָּה וְדָא בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ
אַתְעֵבִיד בְּתִיקוֹנָא דְגוֹפִיָּה וּבְתִיקוֹנָא דְנַפְשָׁא כְּאוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל
כְּדָקָא יְאוּת.

תא חזי נחש אטיל זוהמא בתוה וזהוהא זוהמא הנה
מפשפשא במעהא ולא יכיל לאצטיירא בגין דעד
לא חטא אדם הוה אתוון באלפא ביתא מתתקני ביה
ואתצטיירן ביה בהאי עלמא עד דמטת לאת כ"ף אתתקנו
דכר ונוקבא בחביבו בגנתא ומלאכי עלאי קמייהו מיד
אבאיש לסמ"אל ברקיעא ונחת ורכב על נחש מקיף ואחזי
קמיה מיד אתערבו אתוון כדין אתחבר סמ"אל בהוה נחש
ואתעבידו חד, ונטלו אתוון ועבידו מתמן והלאה אומנותא
בישא באתוון צ"ד צי"ד והינינו צ"ץ וצדו להו בפתויה
בישא ועבדו אומנותא תיר באתוון ק"ר אומנות דשקרא
בגין דאתהדרו לאפקא אתוון באומנותא בישא. קו"ף דלא
יכיל לקנימא דלית לה רגלין קופא קמיה בני נשא לית ליה
קיומא.

רי"ש רע, אלין אתהפכו באומנותא בישא על דנפלו אדם
ואתתיה ובאלין אתוון ק"ר אולידו בגין ולא הוה
בקיומא בדיל זוהמא דנחש דאשתאיב בתוה מהוהא זוהמא
ממש אתיליד קנן ובגין דא אשתכח קטולא בגין דנחש
אומנותא דיליה קטולא הוא ואתעפכו אתוון עד הכא.

בשעתא דתב אדם בתיובתא ואהדר כמלקדמין לשמשא
בנוקביה מה כתיב ויוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ דָּא הוה
מתיקונא דרוחא וגופא כדקא יאות וכדין כתיב (קהלת ה') יש
הבל אשר נעשה על הארץ ואהדרו אתוון בשירותא דשי"ן
ותי"ו דכתיב (בראשית ד') כי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זרע אחר תחת

סתרי תורה

השלמה מההשממות (סימן ט)

ויוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. לְמַדְנּוּ מִכָּאן,
שְׁהָאֲחֵרִים לֹא הִיוּ בְּדַמּוֹת שְׁלוֹ, וְזֶה בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ נַעֲשָׂה,
בְּתַקוּן הַגּוֹף וּבְתַקוּן הַנַּפֶּשׁ, כְּדִרְךָ יִשְׂרָאֵל.

בא ראה, הנחש הטיל זהמה
בתוה, ואותה זהמה היתה
מכשפשת במעיה ולא יכלה
להצטיר, משום שעד שלא חטא
אדם, היו אותיות הא"ב מתקנים
בו ומצטיירים בו בעולם הזה, עד
שהגיעו לאות כ"ף, נתקנו זכר
ונקבה בחביבות בגן, ומלאכים
עליונים לפניהם. מיד הרע
לסמ"ל ברקיע, וירד ורכב על
נחש חזק ונראה לפניו. מיד
התערבו האותיות, ואז התחבר
סמ"ל עם אותו הנחש ונעשו
אחד, ולקחו אותיות, ועשו משם
והלאה אומנות רעה באותיות
צ"ד צי"ד, והינינו צ"ץ, וצדו
אותם בפתוי רע, ועשו אומנות
יתרה באותיות ק"ר, אומנות של
שקר, משום שחזרו להפוך
אותיות באומנות רעה. קו"ף,
שלא יכול לעמד, שאין לו
רגלים. קוף לפני בני אדם אין לו
קיום.

רי"ש, רע אלו התהפכו באומנות
רעה עד שנפלו אדם ואשתו,
ובאותיות הללו ק"ר הולידו
בנים ולא היו בקיום בשביל
זהמת הנחש שנשאכה בתוה,
מאותה זהמה ממש נולד קנן,
ולכן נמצא ההרג, משום
שאומנות הנחש היא הרג,
והתעפכו האותיות עד כאן.

בשעה שאדם שב בתשובה וחזר
כמו קדם לשמש עם נקבתו, מה פתוב? ויוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ, זֶה הִיָּה מִתְקוּן שֶׁל רוּחַ וּגּוּף
כְּרְאוּי, וְאֵז פְּתוּב (קהלת ה) יש הבל אשר נעשה על הארץ, וחזרו האותיות בהתחלה של שי"ן

וְתִיּוֹ, שְׁכַתוֹב (בראשית ד) פִּי 'שֶׁת'
 לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחַר תַּחַת הַבֶּל.
 שֶׁת הוּא בְּצֶלֶם וּדְמוּת,
 שֶׁהָרֵאשׁוֹנִים לֹא כָּף, וּמִכַּאֲן נִבְנָה
 הָעוֹלָם בְּגוֹן אַחַר שֶׁל אֵלֶּפָא
 בֵּיתָא. קִינָן וּמַהֲלָלֵאל יֵרֵד, נוֹסֵף
 לְתַקֵּן סְדוּר הָעוֹלָם בְּשִׁבְעָה
 קְשָׁרִים.

שִׁבְעַ אַרְצוֹת הֵן זו לְמַעְלָה מִזוּ,
 כְּמוֹ שְׂאוֹתֶם שִׁבְעָה רְקִיעִים זֶה
 לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהֵם: אֶרֶץ, אֲדָמָה,
 אֶרְקָא, גֵּיא, נְשִׂיָה, צִיָּה, תַּבַּל.
 תַּבַּל הִיא לְמַעְלָה מִכֻּלָּם, שְׁכַתוֹב
 (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תַּבַּל בְּצֶדֶק.
 כְּשִׁיִּצֵּא אָדָם מִגֵּן עֵדֶן וְגֵרַשׁ
 מִשָּׁם, הוּא נִזְרַק לְאוֹתָהּ שְׁנִקְרֵאת
 אֶרֶץ, וְהוּא מְקוּם חֲשׁוֹף שְׂאִין
 שֵׁם אוֹר כָּלֵל וְלֹא מְשֻׁמֵּשׁ כְּלוּם.
 כִּינָן שְׂאָדָם נִכְנָס לְשָׁם, הוּא פָּחַד
 פָּחַד גְּדוֹל, וְלֵהֵט הַחֶרֶב
 הַמַּתְהַפֶּכֶת הִיָּתָה לוֹהֵטָת בְּכָל
 הַצְּדָדִים בְּכָל הָאֶרֶץ.

כִּינָן שִׁיִּצֵּאָה שֶׁבֶת וְהִרְהַר
 תְּשׁוּבָה, הוֹצִיא אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ מְקוּם שְׁנִקְרֵאת
 אֲדָמָה, שְׁכַתוֹב (בראשית ג) לְעַבֵּד
 אֶת הָאֲדָמָה. בְּזֹאת יֵשׁ אוֹר
 שְׂמֵאִיר וּדְמִיּוֹת שֶׁל כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְשֵׁם יוֹם, וְצִיּוּרִים שֶׁל
 בְּנֵי אָדָם עֲלִיּוֹנִים, גְּבָרִים שִׁיִּצְאוּ
 מֵאָדָם בְּמֵאָה וּשְׁלֹשִׁים הַשָּׁנִים
 שֶׁהָיָה מְשֻׁמֵּשׁ עִם רוּחוֹת נִקְבוֹת,
 וְהֵם תְּמִיד עֲצוּבִים, שְׂאִין בָּהֶם
 חֲדוּה, וְאֵלֶּה מְשׁוֹטְטִים וְיוֹצְאִים
 לְעוֹלָם הַזֶּה וּמַתְהַפְּכִים לְצַד רַע,
 וְחוֹזְרִים לְשָׁם וּמַתְפַּלְלִים תְּפִלָּה,
 וּמַתְיַשְׁבִּים בְּמִקְוָם שֵׁם,
 זוֹרְעִים זָרְעִים בְּרַחֲמִים וְאוֹכְלִים, וְאִין שֵׁם חֲטִים. וְלֹא אַחַד מִזוּ מִינֵי תְבוּאָה.
 בְּזֶה הַמְּקוּם נוֹלְדוּ קִינָן וְהַבֶּל, כִּינָן דְּחֻטָּא קִינָן הוֹרִיד אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ מְקוּם שְׁנִקְרֵאת
 אֲדָמָה, שְׁכַתוֹב (שם ד) הֵן גְּרֻשָׁת אֲתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מֵאוֹתוֹ מְקוּם שְׁנִקְרֵאת אֲדָמָה.
 וְהִיִּיתִי נֵעַ וְנָד בְּאֶרֶץ, מְשׁוּם שְׁשָׁם נִדְחָה וְגֵרַשׁ.

וְהָיָה כָּל מִצְאֵי יִהְרַגְנִי - אוֹתָהּ לֵהֵט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת, וְהָיָה פּוֹחַד, וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, וְהָעֵלָה אוֹתוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֶרְקָא, וְהָיָה שֵׁם וְהוֹלִיד בְּנִים בְּאֶרְקָא, וּבְאֶרְקָא יֵשׁ אוֹר שְׂמֵאִיר מִתּוֹף

הַבֶּל שֶׁת הוּא בְּצֶלֶם וּדְמוּת דְּקַדְמָאֵי לְאוֹ הַכִּי וּמַהֲכָא אֲתַבְּנִי
 עֲלֵמָא בְּגוֹנוֹנָא אַחְרָא דְאֵלֶּפָא בֵּיתָא, קִינָן וּמַהֲלָלֵאל יֵרֵד,
 אַתּוֹסָף לְאַתְקָנָא סִידוּרָא דְעֲלֵמָא בְּשִׁבְעַ קְטָרִין סְגֻלָּגְלוֹן.

שִׁבְעַ אַרְצוֹת אִינּוֹן דָּא לְעִילָא מִן דָּא כְּמָה דְאִינּוֹן שִׁבְעָה
 רְקִיעִין דָּא לְעִילָא מִן דָּא וְאִינּוֹן אֶרֶץ אֲדָמָה אֶרְקָא גֵּיא
 נְשִׂיָה צִיָּה תַּבַּל. תַּבַּל לְעִילָא מִפְּלָהוּ, דְכְּתִיב (תהלים ט) וְהוּא
 יִשְׁפֹּט בְּצֶדֶק כִּד נֶפֶק אָדָם מִגֵּנְתָא דְעֵדֶן וְאַתְתַּרְף מִתְּמָן
 אֲתַרְמִי לְהֵהוּא דְאִיקְרִי אֶרֶץ וְאִיהוּ אֲתַר חֲשׁוֹף דְלִית תְּמָן
 נְהִירוֹ כָּלֵל וְלֹא מְשֻׁמֵּשׁ כְּלוּם וְכִינָן דְאָדָם עֵאל תְּמָן דְחִיל
 דְחִילוֹ סְגִי וְלֵהֵט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת הָיָה מְלַהֵטָא בְּכָל סְטָרִין
 גּוֹ אֶרֶץ.

כִּינָן דְנֶפֶק שֶׁבֶת וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה אֲפִיק קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לִיה
 לְהֵהוּא אֲתַר דְאִיקְרִי אֲדָמָה דְכְּתִיב (בראשית ג) לְעַבֵּד אֶת
 הָאֲדָמָה, בְּהֵאִי אִית נְהִירוֹ דְנְהִיר וְדִיּוֹקִינָן דְכְּכַבִּיא וּמְזֻל,
 וְתִמָּן יוֹמָא וְצִיּוּרִין דְבְּנֵי נְשָׂא עֲלִאִין גְּבָרִין דְנֶפְקוּ מֵאָדָם
 בְּמֵאָה וְתַלְתִּין שָׁנִין דְקָא הָיָה מְשֻׁמֵּשׁ בְּרוּחֵי נוֹקְבֵי וְאִינּוֹן
 עֲצִיבִין תְּדִיר, דְלִית בְּהוּ חֲדוּה וְאִלִּין מְשֻׁטְטִי וְנֶפְקִי לְעֲלֵמָא
 דָּא וּמַתְהַפְּכִין לְסְטָרָא בִישָׂא וּמַתְהַדְרִין תְּמָן וְצֵלָאן צְלוֹתָא
 וּמַתְיַשְׁבִּין בְּדוֹכְתֵיהוּ תְּמָן, וְזָרְעִין זָרְעִין בְּרִיחִינָן, וְאִכְלִי.
 וְחֲטִין לִית תְּמָן וְלֹא חַד מִזוּ מִינֵי תְבוּאָה.

בְּהֵאִי אֲתַר אֲתִילִיד קִינָן וְהַבֶּל, כִּינָן דְחֻטָּא קִינָן אַחִית לִיה
 קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְהֵהוּא אֲתַר דְאִיקְרִי אֲדָמָה דְכְּתִיב
 (בראשית ד) הֵן גְּרֻשָׁת אֲוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵהֵהוּא
 אֲתַר דְאִיקְרִי אֲדָמָה וְהִיִּיתִי נֵעַ וְנָד בְּאֶרֶץ בְּגִין דְתִמָּן אֲתַדְחָא
 וְאַתְתַּרְף.

וְהָיָה כָּל מוֹצְאֵי יִהְרַגְנִי הֵהוּא לֵהֵט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת וְהָיָה
 דְחִיל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְסֻלִיק לִיה קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא

השמש, וזורעים זרעים ונוטעים אילנות, ואין שם חטים ולא מאותם שבעה מיני תבואה. כל אותם ששם הם מתולדות קנן, והם עם שני ראשים, מהם גברים עליונים ומהם גברים קטנים, ואין בהם דעת שלמה כשאר בני אדם שכאן. לפעמים הם צדיקים וחוזרים לצד הטוב, ולפעמים חוזרים לצד הרע, ומולידים ומתים כשאר בני האדם.

אדם היה באדמה (וארקא), עד שהוליד שת, ומשם עלה למעלה ארבע דרגות, ועלה למקום הזה שנקרא תבל. ותבל זו היא העליונה של כל הדרגות. פיון שעלה, עלה למקום בית המקדש שנקרא באותם שמות שדיורו היה בהם, ארץ אדמה כף נקרא. דלג אדם שלשה מקומות - גיא, נשיה, ציה. גיא הוא אטר ומקום גדול כמו רחב וארץ הגיהנם. בגיא ונשיה וציה התפזרו אותם שפנו מגדל והולידו שם על שהרגיו את המלך העליון, לכן זה קרוב לאש הדולקת.

ויש בני אדם נכבדים בכל עשר ועפרות זהב ואבנים יקרות. מי שנכנס לשם והיה מתבל, בחמדת אותו העשר נותנין לו, ולפעמים עולה למקום שנקרא נשיה, משום שנשכח שם. יורד לגיא הזה ולא יודע את המקום שהיה משם. גיא הוא באמצע של מעלה ומטה, וזה נקרא גיא בן הנם, ורצועה אחת יוצאת משם למעלה לתבל הזאת, ונקראת אף כף גיא בן הנם, ושם פתח הגיהנם.

אותם בני אדם ששם, כלם יודעים כשפים וחכמות נכבדות, ושם זורעים ונוטעים עצים, ואין שם לא חטים ולא אחד משבעת המינים. בנשיה יש בני אדם כלם קטועים קטנים, ואין להם חטמים, פרט לשני נקבים שיוצאת בהם רוח, וכל מה שעושים מיד שוכחים, ועל כף נקראת נשיה, וזורעים ונוטעים עצים, ואין שם חטים ולא משבעת המינים.

לארקא והיה תמן ואוליד בנין בארקא ובארקא אית נהירו דנהיר מגו שמשא, וזרעין וזרעין ונטעין אילנין ולית תמן חטין ולא מאינון שבע זני תבואה. כל אינון תמן אינון מתולדין דקין ואינון בתרין רישין מנהון גברין עלאין ומנהון גברין זעירין ולית בהו דעתא שלים כשאר בני נשא דהכא, לזמנין אינון זכאין ואתהדרן לסטרא טבא ולזמנין אתהדרן לסטרא בישא ומולידין ומתין כשאר בני נשא.

אדם היה באדמה (וארקא) עד דאוליד שת ומתמן סליק לעילא ד' דרגין וסליק להאי אטר דאקרי תבל ודא תבל איהו עלאה דכלהו דרגין. פיון דסליק סליק לאתר בית מקדשא דאקרי באינון שמקן דהוה דינריה בהו ארץ אדמה הכי אקרי דליג אדם תלת דוכתי גיא, נשיה, ציה, גיא איהו אטר ודוכתא סגי כהאי פותיא וארקא דגיהנם בגיא ונשיה וציה אתפזרו אינון דפנו מגדלא ואולידו תמן על דארגיון למלכא עלאה בגין דא קריב לנורא דדליק.

ואית בני נשא יקירי בכל עותרא ועפרות זהב ואבנין יקירין מאן דעאל תמן והוה מתבל בחמידו דהוה עותרא יקבין ליה וסליק לזמנין לדוכתא דאקרי נשיה בגין דאתנשי תמן ונחית להאי גיא ולא ידע אטר דהוה מתמן. גיא דא הוא באמצעותא דעילא ומתא ודא אקרי גיא בן הנום. ורצועה חדא נפקא מתמן לעילא להאי תבל ואיקרי אוף הכי גיא בן הנום ותמן פתחא דגיהנם.

אינון בני נשא תמן פולהו ידעי חרשין וחכמאן יקירין ותמן זרעי ונטעי אילנין ולית תמן חטין ולא חד משבעת המינים. בנשיה אית בני נשא כולהו קטיעין זעירין ולית להון חוטמין פר תרין נוקבין דנפיק בהו רוחא וכל מה דעבדי מיד משתכחי ועל דא אקרי נשיה וזרעי ונטעי אילנין ולית תמן חטין ולא משבעת המינים.

צ"ה איהו אַתָּר כְּשִׁמְיָהּ בִּיה יִבְשׁוּתָא כְּכֹלָא וְתַמָּן בְּנֵי נֶשְׂא שְׁפִירָן בְּחִיזוּ וּמְגוּ דְאִיהוּ צִיָּה כַּד יַדְעֵי אַתָּר דְּמִקּוּרָא דְמִיין נִבְעִין עָאלין תַּמָּן וְלִזְמִינֵן דְּסַלְקִין מְגוּ אַתָּר דְּמִיָּא וְסַלְקִין לְהַאי תַּבַּל וְאַיִנוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא וְתִיר מִבְּנֵי נֶשְׂא אַתְרֵינִן וּבִינֵיהוּ דִּירוּרִין טְבִין וְעוּתְרָא סְגִי וְזִרְעֵי זְעִיר מְגוּ יִבְשׁוּתָא דְהַתָּם וְנִטְעֵי אֵילָנִין וְלֹא מְצַלִּיחִין וְתִיאִוּבְתָא דִּילְהוּן לְבְנֵי נֶשְׂא דְהָבָא. וּמְפַלְהוּ לִית דְּאַכְלֵי נְהֵמָא כַּד (ס"א כר) אֵלִין דְּהָבָא דְבְתַבַּל הָכָא לְעִילָא מִפַּל אֵלִין תַּבַּל וְכְתִיב (תהלים ט') וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצַדֵּק.

כְּגוֹנוֹנָא דְכָל אֵלִין אֲרַעָאן אִית בְּהַאי תַּבַּל וְכָל אֵלִין שְׁמָהָן אִית לְהוּ אוּף הָכִי בְּגִין דְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, אִית הָכָא כְּגוֹנוֹנָא דְאִינוּן דּוּכְתִי תְּחוּמִין וְדוּכְתִי הָכָא וְאִיקְרִי כָּל חַד וְחַד כְּגוֹנוֹנָא דְהַהוּא דּוּכְתָא דְלַתְתָּא. וְכָל אֵלִין בְּדִירוּרִין דְבְנֵי נֶשְׂא מְשַׁנְיִין אֵלִין מְאֵלִין דְכְתִיב (תהלים ק"ד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי פִּלְם בְּחֻכְמָהּ עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ ע"כ: (ע"ד כּאן מַהשְּׁמֻטוֹת)

זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רִזִּין עֲלָאִין אֲתַגְלִיִּין בְּהַנִּי תְרִי קָרְאִי. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם, לְמַנְדַּע יִקְרָא עֲלָאָה רִזָּא דְמְהֵימְנוּתָא דְמְגוּ רִזָּא דְנָא אַתְבְּרִי אָדָם. תָּא חֲזִי בְרִזָּא דְאַתְבְּרִיאוּ שְׁמַיִם וְאַרְצָן אַתְבְּרִי אָדָם. בְּהוּ כְתִיב אֵלֵה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (בְּהַבְּרָאִם). בְּאָדָם כְּתִיב זֶה סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם. בְּהוּ כְתִיב בְּהַבְּרָאִם. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם. מְהָכָא כָּל דִּיוקְנָא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בִּיה דְכַר וְנוֹקְבָא לָאו אִיהוּ דִּיוקְנָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי. וּבְרִזָּא דְמַתְנִיתִין אִוְקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אַתָּר דְלֹא אֲשַׁתְּפַחוּ דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא לָא שְׁוִי מְדוּרְיָה בְּהַהוּא אַתָּר. וּבְרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ בָּא רָאָה, בְּכָל מְקוּם שְׁלֹא נִמְצְאִים זָכַר וּנְקֵבָה כְּאַחַד, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שֵׁם אֶת מְדוּרוֹ בְּאוֹתוֹ הַמְקוּם, וְהַבְּרָכוֹת לֹא נִמְצְאוֹת רַק בְּמְקוּם שְׁנִמְצְאִים זָכַר וּנְקֵבָה, שְׁפָתוֹב וְכִרְךָ אַתָּם וַיִּקְרָא אֶת

צ"ה הוא מקום כשמו, יש שם יבש של הכל, ושם בני אדם יפים למראה, ומתוך שהוא ציפה, כשיוֹדְעִים מְקוּם שֶׁל מְקוּר מִיָּם נֹבְעִים, נִכְנָסִים לְשָׁם, וְלִפְעָמִים שְׁעוּלִים מִתּוֹךְ הַמְקוּם שֶׁל הַמַּיִם וְעוּלִים לְתַבַּל הַזֶּה, וְהֵם בְּנֵי אֲמוּנָה יוֹתֵר מִבְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים, וּבִינֵיהֶם דִּירוּרִים טוֹבִים וְעֹשֶׂר רַב, וְזוֹרְעִים מְעַט מִתּוֹךְ הַיֵּבֶשׁ שֶׁל שָׁם, וְנוֹטְעִים עֲצִים וְלֹא מְצַלִּיחִים, וְתִשׁוּקְתָם לְבְנֵי אָדָם שֶׁל פֶּאֶן, וּמִפְלֵם אֵין אוֹכְלֵי לֶחֶם - כְּמוֹ [ק] אֵלֵה שְׁפָאן בְּתַבַּל, כְּפֶאֶן מְעַל כָּל אֵלֵה תַּבַּל, וְכְתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצַדֵּק.

כְּגוֹנוֹנָא דְכָל אֵלִין אֲרַעָאן אִית בְּהַאי תַּבַּל וְכָל אֵלִין שְׁמָהָן אִית לְהוּ אוּף הָכִי בְּגִין דְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, אִית הָכָא כְּגוֹנוֹנָא דְאִינוּן דּוּכְתִי תְּחוּמִין וְדוּכְתִי הָכָא וְאִיקְרִי כָּל חַד וְחַד כְּגוֹנוֹנָא דְהַהוּא דּוּכְתָא דְלַתְתָּא. וְכָל אֵלִין בְּדִירוּרִין דְבְנֵי נֶשְׂא מְשַׁנְיִין אֵלִין מְאֵלִין דְכְתִיב (תהלים ק"ד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי פִּלְם בְּחֻכְמָהּ עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ ע"כ: (ע"ד כּאן מַהשְּׁמֻטוֹת)

זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רִזִּין עֲלָאִין אֲתַגְלִיִּין בְּהַנִּי תְרִי קָרְאִי. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם, לְמַנְדַּע יִקְרָא עֲלָאָה רִזָּא דְמְהֵימְנוּתָא דְמְגוּ רִזָּא דְנָא אַתְבְּרִי אָדָם. תָּא חֲזִי בְרִזָּא דְאַתְבְּרִיאוּ שְׁמַיִם וְאַרְצָן אַתְבְּרִי אָדָם. בְּהוּ כְתִיב אֵלֵה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (בְּהַבְּרָאִם). בְּאָדָם כְּתִיב זֶה סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם. בְּהוּ כְתִיב בְּהַבְּרָאִם. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאִם. מְהָכָא כָּל דִּיוקְנָא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בִּיה דְכַר וְנוֹקְבָא לָאו אִיהוּ דִּיוקְנָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי. וּבְרִזָּא דְמַתְנִיתִין אִוְקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אַתָּר דְלֹא אֲשַׁתְּפַחוּ דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא לָא שְׁוִי מְדוּרְיָה בְּהַהוּא אַתָּר. וּבְרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ

בָּא רָאָה, בְּכָל מְקוּם שְׁלֹא נִמְצְאִים זָכַר וּנְקֵבָה כְּאַחַד, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שֵׁם אֶת מְדוּרוֹ בְּאוֹתוֹ הַמְקוּם, וְהַבְּרָכוֹת לֹא נִמְצְאוֹת רַק בְּמְקוּם שְׁנִמְצְאִים זָכַר וּנְקֵבָה, שְׁפָתוֹב וְכִרְךָ אַתָּם וַיִּקְרָא אֶת

שָׁמַם אָדָם בַּיּוֹם הַבֶּרֶאֱם, וְלֹא כְּתוּב וַיִּבְרַךְ אוֹתוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָדָם. שְׁאִפְלוֹ אָדָם לֹא נִקְרָא אֶלֶּא זְכַר וַנִּקְבְּהָ כְּאֶחָד.

רבי יהודה אָמַר, מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לֹא נִמְצְאוּ בְּרִכּוֹת בְּעוֹלָם, וְהֵם אוֹבְדוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁכַתוּב (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֶבֶד. מָה אֶבֶד? אֶבֶד הַבְּרִכּוֹת שֶׁהָיוּ שׁוֹרֹת בּוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (משלי י) בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק, וְכַתוּב (ירמיה ז) אֶבְדָה הָאֱמוּנָה. כְּמוֹ זֶה כְּתוּב וַיִּבְרַךְ אֹתָם, וְכַתוּב וַיִּבְרַךְ אֹתָם אֱלֹהִים. מִשׁ"ת הַתִּיּוֹחֶסוּ כָּל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם וְכָל אוֹתָם צְדִיקֵי אָמֶת שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאוֹתִיּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת הִלְלוּ שֶׁהָיוּ בַּתּוֹרָה [לְהַמְצִיא] נִמְצְאוּ אַחַר שֶׁעָבַר אָדָם עַל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּלָם [בְּסֵדֶר תְּשׁוּבָה] וְלָבֵן קָרָא לְאוֹתוֹ חֵבֶן שֶׁהוּא כְּדַמּוֹתוֹ בְּצִלְמוֹ שׁ"ת, שֶׁהֵם קוּיִם הָאוֹתִיּוֹת. וּבְכַתְּשׁוּבָתוֹ [ובְּחִשּׁוּקָתוֹ] לְפָנָיו רְבוּנוּ אַחַז בְּשֵׁנֵי אֱלֹהִים, וּמֵאֵז חֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְמִפְרַע בְּסֵדֶר תְּשׁוּבָה.

וְכֵן קָרָא לְאוֹתוֹ בֶּן שְׁנוּלָד לוֹ שֶׁהוּא בְּדַמּוֹתוֹ בְּצִלְמוֹ שׁ"ת, שֶׁהֵם סִיּוּם הָאוֹתִיּוֹת. וְלֹא נִתְקַנּוּ הָאוֹתִיּוֹת עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי, וְאֵז חֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת עַל תְּקוּנָם בַּיּוֹם שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהַתְּבַסֵּם הָעוֹלָם וְעָמַד עַל קִיּוּמוֹ. רַבִּי אַבָּא אָמַר, בַּיּוֹם שֶׁעָבַר אָדָם עַל מִצְוֹת רְבוּנוּ, רָצוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ [לְהִנְגָף] לְהַעֲקֹר מִמְּקוֹמָם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֵם לֹא עָמְדוּ רַק עַל הַבְּרִית, שְׁכַתוּב (ירמיה לב) אִם לֹא בְרִיתִי יוּמָם וְלִילָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. וְאָדָם עָבַר בְּרִית, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו) וְהִמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. וְאֵלְמָלָא שְׁגָלוּי לְפָנָי

אִם לֹא בְרִיתִי יוּמָם וְלִילָה (ירמיה לב) אִם לֹא בְרִיתִי יוּמָם וְלִילָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. וְאָדָם עָבַר בְּרִית שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו) וְהִמָּה

אֶלֶּא כְּאֶתֶר דְּאִשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. דְּכַתִּיב וַיִּבְרַךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם בַּיּוֹם הַבֶּרֶאֱם. וְלֹא כְּתוּב וַיִּבְרַךְ אוֹתוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָדָם. דְּאִפְלוֹ אָדָם לֹא אִקְרִי אֶלֶּא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִיּוֹמָא דְּאִתְחַרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא בְּרַכָּאן לֹא אִשְׁתַּכַּחוּ בְּעִלְמָא וְאִתְאַבְדוּ בְּכָל יוֹמָא. דְּכַתִּיב, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֶבֶד. מָאי אֶבֶד, אֶבֶד בְּרַכָּאן דְּהוּוּ שְׁרִיין בֵּיהּ כְּמָה דְּכַתִּיב, (משלי י) בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק. וְכַתִּיב, (ירמיה ז) אֶבְדָה הָאֱמוּנָה. כְּגוֹוְנָא דָּא כְּתִיב וַיִּבְרַךְ אוֹתָם וְכַתִּיב וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. מִשׁ"ת אִתְיִיחֶסוּ כָּל דְּרֵי עֲלָמָא וְכָל אַנְוִין צְדִיקֵי קְשׁוּט דְּהוּוּ בְּעִלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵלִין אֲתוּוֹן בַּתְּרַאין דְּהוּוּ בְּאוּרִייתָא (לְאִשְׁתַּכַּח) אִשְׁתַּכַּחוּ בְּתַר דְּעָבַר אָדָם עַל אֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא כְּלֵהוּ [בְּסֵדֶר תְּשׁוּבָה]. וּבְגִין כִּד קָרָא לְהוּא כְּרָא דְּאִיהוּ כְּדַמּוֹתוֹ (ד' טו' ע"א) בְּצִלְמוֹ שׁ"ת דְּאַנְוִין קִיּוּמָא דְּאֲתוּוֹן. וּבְתִיּוּבְתִיהּ (ס"א) וּבְתִיּוּבְתִיהּ לְקַמֵּי מְאָרִיָּה אַחִיד בְּאֵלִין תְּרִין. וּמִכְּדִין אֲתַהֲדְרוּ אֲתוּוֹן לְמִפְרַע בְּסֵדֶר תְּשׁוּבָה.

וּבְגִין דָּא קָרָא לְהוּא בְּרָא דְּאִתְלִיד לִיהּ דְּאִיהוּ בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ שׁ"ת דְּאַנְוִין סִיּוּמָא דְּאֲתוּוֹן. וְלֹא אֲתַתְּקִנוּ אֲתוּוֹן עַד דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. וּכְדִין אֲהִדְרוּ אֲתוּוֹן עַל תְּקוּוּנִיהוּ כִּיּוּמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאִתְבַּסֵּם עֲלָמָא וְקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִיהּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר יוּמָא דְּעָבַר אָדָם עַל פְּקוּדָא דְּמְאָרִיָּה, בְּעֵינֵין שָׁמַיִם וָאָרֶץ (לְאִתְנַפָּא) לְאִתְעַקְרָא מֵאֲתְרִיָּהוּ. מָאי טַעְמָא בְּגִין דְּאַנְוִין לֹא קִיּוּמוֹ אֶלֶּא עַל בְּרִית דְּכַתִּיב (ירמיה לב) אִם לֹא בְרִיתִי יוּמָם וְלִילָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. וְאָדָם עָבַר בְּרִית שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו) וְהִמָּה

הקדוש ברוך הוא שצתידיים
 ישראל לעמד על הר סיני לקיים
 את הברית הזאת, לא התקיים
 העולם [מזה]. רבי חזקיה אמר, כל
 מי שמודה על חטאו, הקדוש
 ברוך הוא מניח לו ומחיל לו על
 חטאו.

בא ראה, כשברא הקדוש ברוך
 הוא את העולם, עשה ברית זו
 והעמיד עליה את העולם. מנין
 לנו? שכתוב [בראשית], ברא שית.
 זו הברית שהעולם עומד עליה.
 שית שממנו שופעים ויוצאים
 ברכות לעולם, ועליה נברא
 העולם. ואדם עבר על הברית
 הזו והעבירה ממקומה [ס"א מעמו].
 ברית זו נרמזה באות יו"ד, אות
 קטנה עקר ויסוד העולם.
 כשהוליד בן, הודה על חטאו
 וקרא שמו ש"ת, ולא הזכיר בו
 יו"ד להיות שית, משום שעבר
 עליו. ולכן הקדוש ברוך הוא
 [מכאן] ממנו שתל את העולם,
 והתניחו כל דורות צדיקי
 העולם [משת].

ובא וראה, כשעמדו ישראל על
 הר סיני, נכנס בין שתי האותיות
 הללו סוד הברית, ומיהו? בי"ת.
 ונכנס בין שתי האותיות
 שנשארו, ונתן אותה לישראל.
 וכשנכנסה בי"ת, סוד הברית,
 בין שתי האותיות הללו, שהם
 שי"ן תי"ו, [נכנסו] ונעשו שבת,
 כמו שנאמר (שמות לא) ושמרו בני
 ישראל את השבת לעשות את
 השבת לדרתם ברית עולם. כמו
 שהיה ראשית העולם להתייחס
 בהם כל דורות העולם משתי
 האותיות הללו ש"ת, היו תלויים
 עד שנתקן העולם כראוי ונכנס
 ביניהם הברית הקדוש, ונתקן
 בשלמות ונעשה שב"ת.

כאדם עברו ברית. ואלמלא דגלי קמי קדשא
 בריך הוא דזמינין ישראל לקיימא על טורא
 דסיני לקיימא האי ברית, לא אתקיים עלמא
 (דיו). רבי חזקיה אמר כל מאן דאודי על
 חטאיה, קדשא בריך הוא שביק ליה ומחיל
 על חוביה.

תא חזי, כד ברא קדשא בריך הוא עלמא,
 עבד האי ברית וקיימא עליה עלמא.
 מנלן דכתיב (בראשית) ברא שית, דא ברית
 דעלמא קיימא עליה. שית דמניה נגידין
 ונפקא ברכאן לעלמא ועליה אתברי עלמא.
 ואדם עבר על האי ברית ואעבר ליה מאתריה
 (ס"א מעמיה).

האי ברית אתרמינת באת יו"ד את זעירא
 עקרא ויסודא דעלמא. כד אוליד בר,
 אודי על חטאו וקרא שמה ש"ת. ולא אדפר
 ביה יו"ד למיהוי שית, בגין דעבר עליה.
 ובגין כך קדשא בריך הוא (מהקא) מיניה
 אשתיל עלמא ואתניחו כל דרי זכאה
 דעלמא (משת).

והא חזי, כד קיימו ישראל על טורא דסיני,
 עאל בין תרין אתוון אלין רזא דברית.
 ומאן איהו בי"ת. ועאל בין תרין אתוון
 דאשתארו ויהיב ליה לישראל. וכד עאל
 בי"ת רזא דברית בין תרין אתוון אלין דאנון
 שי"ן תי"ו (עאלו) ואתעבידו שב"ת. כמה דאת
 אמר, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת
 לעשות את השבת לדורותם ברית עולם.
 כמא דהוה שירותא דעלמא לאתניחסא בהו
 כל דרי עלמא מאלין תרין אתוון ש"ת הוו
 תליין עד דאשתכלל עלמא כדקא יאות ועאל
 ביניהו ברית קדישא ואשתכלל בשלימו
 ואתעבידו שב"ת.

אמר רבי יוסי אלין תריין אתון אשתכללו באת בי"ת וכד אתהדר אתון למפרע מן יומא דאתייליד שת אהדרו אתון בכל דרא ודרא עד דמטי ישראל לטורא דסיני ואתתקנו.

אמר רבי יהודה לתתא אתהדרו. ובכל דרא ודרא הוה גפיה עלמא באתון ולא מתישבין בדוכתייהו. כד אתייהבת אורייתא לישראל אתתקן פלא (נ"א אתון בלהו אתתקנו) רבי אלעזר אומר ביומי אנוש הוה חפימין בני נשא בחכמה דחרשין וקוסמין ובחכמתא למעצר לחילי דשמיא. ולא הוה בר נש מיומא דנפק אדם מגנתא דעדן ואפיק עמיה חכמתא דטרפי אילנא דאשתדל בה. דהא אדם ואתתיה ואנון דנפקו מגניה עד דאתא אנוש, שביקו לה.

בר אתא אנוש חמא לון וחמא חכמתהון משניין (ס"א משניין) עלאין. ואשתדלו בהון ועבדין (ת) עבידתין וחרשין וקוסמין ואוליפו מנהון עד דאתפשטת ההיא חכמתא בדרא דמבול. וכלהו הוה עבדי עבידתיהו לאבאשא.

זהו מתתקפי לגבי נח באנון חכמתן. ואמרי דלא יכיל דינא דעלמא לאשראה עלייהו, דהא אנון עבדי חכמתא לדחייא לכל אנון מארי דינא. ומאנוש שריאו פלהו לאשתדלא באלין חכמתן דהא הוא דכתיב אז הוהחל לקרא בשם יי.

רבי יצחק אמר כל אנון זכאין דהוה בהו לבתר בההוא דרא, פלהו הוה משתדלי למחאה בהו (נ"א גנין דלא אתעששו עליהו) כמו ירד מתושלח וחנוך. ולא יכילו. עד דאתפשטו חייבין מרדי במאריהון המורדים ברבונם, ואמרו (איוב כא)

אמר רבי יוסי אלין תריין אתון אשתכללו באת בי"ת וכד אתהדר אתון למפרע מן יומא דאתייליד שת אהדרו אתון בכל דרא ודרא עד דמטי ישראל לטורא דסיני ואתתקנו.

אמר רבי יהודה לתתא אתהדרו. ובכל דרא ודרא הוה גפיה עלמא באתון ולא מתישבין בדוכתייהו. כד אתייהבת אורייתא לישראל אתתקן פלא (נ"א אתון בלהו אתתקנו) רבי אלעזר אומר ביומי אנוש הוה חפימין בני נשא בחכמה דחרשין וקוסמין ובחכמתא למעצר לחילי דשמיא. ולא הוה בר נש מיומא דנפק אדם מגנתא דעדן ואפיק עמיה חכמתא דטרפי אילנא דאשתדל בה. דהא אדם ואתתיה ואנון דנפקו מגניה עד דאתא אנוש, שביקו לה.

בר אתא אנוש חמא לון וחמא חכמתהון משניין (ס"א משניין) עלאין. ואשתדלו בהון ועבדין (ת) עבידתין וחרשין וקוסמין ואוליפו מנהון עד דאתפשטת ההיא חכמתא בדרא דמבול. וכלהו הוה עבדי עבידתיהו לאבאשא.

זהו מתתקפי לגבי נח באנון חכמתן. ואמרי דלא יכיל דינא דעלמא לאשראה עלייהו, דהא אנון עבדי חכמתא לדחייא לכל אנון מארי דינא. ומאנוש שריאו פלהו לאשתדלא באלין חכמתן דהא הוא דכתיב אז הוהחל לקרא בשם יי.

רבי יצחק אמר כל אנון זכאין דהוה בהו לבתר בההוא דרא, פלהו הוה משתדלי למחאה בהו (נ"א גנין דלא אתעששו עליהו) כמו ירד מתושלח וחנוך. ולא יכילו. עד דאתפשטו חייבין מרדי במאריהון

וְאָמְרִי (איוב כא) מַה שְׂדֵי כִי נַעֲבֹדְנֹו.

וְכִי הָאִי טַפְשׁוּתָא הוּוּ קָא אָמְרִי. אֶלְא בְּגִין דְּהוּוּ יָדְעִי כֹּל אַנּוּן חֲכָמְתָן וְכֹלְהוּ מִמָּנָן דְּעֶלְמָא דְּאִתְפַּקְדָן עֲלֵייהוּ וְהוּוּ מְרַחֲצָן בְּהוּ. עַד דְּאָתִיב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אֶלְמָא כְּדָקָא הָוָה. דְּהָא (דף נו ע"ב) בְּקִדְמִיתָא הָוָה מִיָּם בְּמִיָּם. וְלִבְתֵּר אָתִיב לִיהּ לְעֶלְמָא כְּדִקְדְּמִיתָא. וְלֹא אִתְחַרֵּיב מִכְּלָא. דְּהָא בְּרַחֲמִין אֲשַׁגַּח עֲלֵייהוּ. דְּכָתִיב, (תהלים כט) יְיָ לַמַּבּוּל יֹשֵׁב. וְלֹא כָּתִיב אֱלֹהִים.

בְּיוֹמוֹי דְּאָנוּשׁ אָפְלוּ יְנוּקֵי דְּהָהוּא (יזמא) דְּרָא כֹּלְהוּ הוּוּ מְשַׁגְּחָן בְּחֲכָמְתָן עֲלֵאִין וְהוּוּ מְסַתְּפֵלָן בְּהוּ. אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי הָכִי טַפְשִׁין הוּוּ דְּלֹא הוּוּ יָדְעִין דְּזַמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְאִיתְתָּאָה עֲלֵייהוּ מִי טוֹפְנָא וַיְמִיתוּן בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְנַדַּע יָדְעִי. אָבֵל אֲחִידוּ טַפְשׁוּתָא בְּלַבֵּייהוּ. דְּאַנּוּן הוּוּ יָדְעִי הָהוּא מְלֶאכְא דְּמִמְנָא עַל אֲשָׁא וְהָהוּא דְּמִמְנָא עַל מִיָּא וְהוּוּ יָדְעִין לְמַעְצֵר לֹוֹן דְּלֹא יִכְלִין לְמַעְבַּד דִּינָא עֲלֵייהוּ. וְאַנּוּן לֹא הוּוּ יָדְעִי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ שְׁלִיט עַל אֲרַעָא וּמִנְיָה יִיתִי דִּינָא עַל עֶלְמָא. (דף נו ע"ב)

אֲרָא הוּוּ חֲמָאן דְּעֶלְמָא אִתְפַּקְדַּ בִּידָא דְּאַנּוּן מִמָּנָן וּבְהוּ כֹּל מְלִי עֶלְמָא. וּבְגִינֵי כֹּף לֹא הוּוּ מְסַתְּפֵלָן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְלֹא מְשַׁגְּיחִין בְּעֵבִידְתֵּיהּ. עַד דְּאֲרַעָא אִתְחַבְּלַת. וְרוּחַ קִדְשָׁא אֲכַרִּיז בְּכֹל יוֹמָא וְאָמַר (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם. וְאוּרִיךְ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לֹוֹן כֹּל הָהוּא זְמָנָא דְּאַנּוּן זְכָאִין יִרַד וּמִתּוּשְׁלַח וְחֲנוּף קִיִּמִּין בְּעֶלְמָא. כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלְקוּ מִעֶלְמָא, כְּדִין אֲנַחֲתִית קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ דִּינָא עֲלֵייהוּ וְאִתְאַבְּדוּ

מַה שְׂדֵי כִי נַעֲבֹדְנֹו. וְכִי הִטְפְּשׁוּת הַזֶּה הֵם הָיוּ אוֹמְרִים? אֵלְא מִשׁוּם שְׁהִיוּ יוֹדְעִים כֹּל אוֹתָם הַחֲכָמוֹת וְכֹל אוֹתָם הַמְּמַנִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהִפְקִדוּ עֲלֵיהֶם וְהִיוּ סוֹמְכִים עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁהִשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ אֶת הָעוֹלָם כְּשֶׁהִיָּה. שְׁהָרִי בְּתַחֲלָה הִיָּה מִיָּם בְּמִיָּם, אַחֵר כִּף הִשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ אֶת הָעוֹלָם כְּבַתְּחִלָּה, וְלֹא נִחְרַב מִהֶפֶל, שְׁהָרִי בְּרַחֲמִים הִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, שְׁפָתוֹב (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יֹשֵׁב, וְלֹא כְּתוּב אֱלֹהִים. בְּיַמֵּי אָנוּשׁ אָפְלוּ תִינוּקוֹת שֶׁל אוֹתוֹ [ימים] הַדּוֹר הָיוּ מְשַׁגְּיחִים בְּחֲכָמוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְהִיוּ מְסַתְּפֵלִים בָּהֶם. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אִם כֹּף, טַפְשִׁים הָיוּ שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ לְהִבְיֵא עֲלֵיהֶם מִי מִבּוּל וַיְמִיתוּן בָּהֶם? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יָדוּעַ הָיוּ יוֹדְעִים, אָבֵל אֲחִזּוּ טַפְשׁוּת בְּלַבָּם. שֶׁהֶם הָיוּ יוֹדְעִים אוֹתוֹ מְלֶאכְא הַמְּמַנָּה עַל אֲשׁ וְאוֹתוֹ הַמְּמַנָּה עַל הַמִּיָּם, וְהָיוּ יוֹדְעִים לְעַצֵּר אוֹתָם שְׁלֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת דִּין עֲלֵיהֶם. וְהֵם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ שׁוֹלֵט עַל הָאָרֶץ וּמִמְנָו יָבֵא דִין עַל הָעוֹלָם?.

אֲרָא הָיוּ רוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם הִפְקַד בְּיַד אוֹתָם מְמַנִּים, וּבָהֶם כֹּל דְּכַרֵּי הָעוֹלָם, וְלִכְּנָן לֹא הָיוּ מְסַתְּפֵלִים בְּקִדְשׁוֹ בְּרוּךְ-הוּוּ וְלֹא מְשַׁגְּיחִים בְּמַעֲשָׂיו עַד שֶׁהָאָרֶץ נִשְׁחַתָּה. וְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ מְכַרִּיזָה בְּכֹל יוֹם וְאוֹמְרַת: יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ הָאָרֶץ לְהֵם כֹּל אוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁאוֹתָם צְדִיקִים, יִרַד וּמִתּוּשְׁלַח וְחֲנוּף, קִיִּמִּים בְּעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִהָעוֹלָם, אָז הוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

כָּמָא דְאֵתְ אָמַר, (בראשית ז) וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ :
 וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח
 אוֹתוֹ אֱלֹהִים. רַבִּי יוֹסִי פָתַח (שיר השירים
 א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. הָאִי
 קָרָא אֶתְמָר. אָבֵל תָּא חֲזִי, כֶּף אֲרַחוּי דְקַדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא. בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ אֶתְדַבֵּק בִּיהַ
 וְהוּא אֲשֵׁרֵי דִיּוּרִיָּה עָלֶיהָ. וַיִּדַע דְּלִבְתָּר יוֹמִין
 יִסְרַח. אַקְדִּים וְלָקִיט רִיחִיה טַב מִנִּיה וְסָלִיק
 לִיה מַעְלָמָא.

הָרָא הוּא דְכְתִיב עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבוֹ נְרָדִי
 נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךְ דָּא קַדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא. בְּמִסְבוֹ דָּא הֵהוּא פִּר נֶשׁ דְּאֶתְדַבֵּק בִּיהַ
 וְאֲזִיל בְּאֲרַחוּי. נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ, אַנּוּן עוֹבְדִין
 טְבִין דְּבִיהַ דְּבִגְיָהוּן יִסְתַּלֵּק מַעְלָמָא עַד דְּלָא
 מָטָא זְמַנִּיהַ.

וְעַד דָּא הָוָה שְׁלֵמָה מְלָפָא אָמַר (קהלת ח) יֵשׁ
 הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ
 צַדִּיקִים וְגו'. יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּבִגְיָן
 דְּעוֹבְדֵיהוּן טְבִין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא סָלִיק לוֹן
 מַעְלָמָא (בגין דְּלֵא יִסְרַחוּ (חיו). וּבְגוּ רַחֲמֵימוֹתָא כְּהוּ מְסַלֵּק לְהוּן) עַד
 לָא מָטָא זְמַנִּיָּהוּ. וְעַבִּיד בְּהוּן דִּינִין. וַיֵּשׁ
 רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אוֹרִיף לוֹן יוֹמִין וְאוֹרִיף
 רוּגְזִיָּה בְּהוּ. וְכָל דָּא כְּמָה דְּאֶתְמָר. אֲלִין בְּגִין
 דְּלָא יִסְרַחוּן. וְאֲלִין בְּגִין דְּלֵהֲדַרוּ לְגַבִּיָּה. או
 בְּגִין דִּיפּוֹק מְנִיָּיהוּ בְּנִין דִּמַּעְלִי.

תָּא חֲזִי, חֲנוּךְ זִפְאָה הָוָה. וְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 חָמָא לִיה דִּיִּסְרַח לְבָתָּר. וְלָקִיט לִיה עַד

לָא יִסְרַח. הָרָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ו)
 וְלָלִקוּט שׁוֹשָׁנִים. בְּגִין דִּיהִבֵי רִיחָא טַב לָקִיט

הוּא דִּין עָלֵיהֶם וְנֶאֱבְדוּ, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (בראשית ז) וַיִּמְחוּ מִן
 הָאָרֶץ.

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים
 וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. רַבִּי
 יוֹסִי פָתַח, (שיר א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ
 בְּמִסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. פְּסוּק זֶה
 נֶאמַר. אָבֵל בֵּא רָאָה, כֶּף דְּרַכּוֹ
 שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - בְּשַׁעֲהַ
 שֶׁבֶן אָדָם נִדְבֵק בּוֹ וְהוּא מְשַׁרְהַ
 דִּיּוּרוֹ עָלָיו וַיִּוְדַע שְׂאֲחַר יָמִים
 הוּא יִסְרַח, מְקַדִּים וְלוֹקֵט רִיחוֹ
 הַטּוֹב מִמֶּנּוּ וּמְסַלֵּק אוֹתוֹ
 מִהָעוֹלָם.

זֶהוּ שְׁכַתוּב עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבוֹ
 נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךְ - זֶה
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּמִסְבוֹ - זֶה
 אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁנִּדְבֵק בּוֹ וְהוֹלֵךְ
 בְּדַרְכּוֹ. נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ - אוֹתָם
 מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁבוּ שְׂבַגְלָלִם
 יִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם בְּטָרָם הַגִּיעַ
 זְמַנּוֹ.

וְעַד זֶה הִנֵּה שְׁלֵמָה הִמְלִיךְ אוֹמַר
 (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים וְגו'. יֵשׁ
 צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים - כְּמוֹ
 שְׂבַאֲרָנוּ, שְׂבַשְׁבִּיל מַעֲשִׂים
 טוֹבִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּקֵם
 מִהָעוֹלָם [כְּדִי שְׂלֵא יִתְקַלְקְלוּ (חיו). וּמִתּוֹךְ
 אֲהַבְתּוּ בְּהֶם מְסַלֵּק אוֹתָם] בְּטָרָם הַגִּיעַ
 זְמַנָּם, וְעוֹשֶׂה בְּהֶם דִּינִים. וַיֵּשׁ
 רְשָׁעִים שְׂמִגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַצַּדִּיקִים - שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְאָרִיף לָהֶם יָמִים וּמְאָרִיף בְּהֶם
 אֶת רְגוּזוֹ, וְכָל זֶה כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר.
 אֵלֶּה בְּשַׁבִּיל שְׂלֵא יִתְקַלְקְלוּ,
 וְאֵלֶּה כְּדִי שְׂיַחְזְרוּ אֵלָיו, אוֹ כְּדִי
 שְׂיִצְאוּ מֵהֶם בְּנִים מַעְלִים.

בֵּא רָאָה, חֲנוּךְ הִנֵּה צַדִּיק,
 וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָאָה שְׂאֲחַר
 כֶּף יִקְלָקֵל, וְלָקַח אוֹתוֹ בְּטָרָם
 יִקְלָקֵל. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שיר ו) וְלָלִקוּט שׁוֹשָׁנִים. מִשּׁוּם שְׁנוֹתָנִים רִיחַ טוֹב, לּוֹקֵחַ אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּטָרָם יִקְלָקֵלוּ. וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וַאֲיַנְנוּ - לְהָאֲרִיף יָמִים כְּשֶׂאֵר בְּנֵי אָדָם שְׁהִיוּ

מֵאֲרִיכִים יָמִים. מָה הַטַּעַם? פִּי לָקַח אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּטָרֵם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִטְלוֹ אֶת חֲנוּךְ וְהַעֲלָהוּ לְשָׁמַי מְרוֹמִים, וּמָסַר בְּיָדוֹ כָּל הַגְּזוּזִים הָעֲלִיוֹנִים וְחַמְשָׁה וְאַרְבַּעִים מִפְּתָחוֹת סְתָרִים חֲקוּקִים שְׂבָהֶם מִשְׁתַּמְשִׁים מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים, וְכֵלֶם נִמְסְרוּ בְּיָדוֹ, וְהָרִי בְּאֲרֹנוֹ.

וַיֵּרָא ה' פִּי רֶבֶה רַעַת הָאָדָם בְּאֶרֶץ וְכָל יֶצֶר מַחְשֶׁבֶת לְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים ה) פִּי לֹא אֶל חֶפֶץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹךָ רָע. פְּסוּק זֶה נֹאמַר וּבְאֲרֹנוֹהוּ. אֲבָל בֹּא רְאֵה, מִי שֶׁנִּדְבַק בְּיֶצֶר הָרָע וְנִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, יִטְמָא הוּא וְיִטְמָאוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

כִּי רֶבֶה רַעַת הָאָדָם - כָּל הַרְעוֹת הַיּוֹ עוֹשִׂים, וְלֹא נִשְׁלַם חֲטָאֵם עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִים דָּמִים לְחִנָּם עַל הָאֶרֶץ. וּמִי הֵם שֶׁהָיוּ מִשְׁחִיתִים דְּרָכָם עַל הָאֶרֶץ? זֶהוּ שֶׁכָּתוּב רַק רָע כָּל הַיּוֹם. כְּתוּב כְּאֵן רַק רָע, וְכָתוּב שָׁם (לֹא יִגְדֹךָ רָע, וְכָתוּב) [בראשית לח] וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינָי ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכִי רָע אֵינוֹ רָשָׁע? אָמַר לוֹ, לֹא. רָשָׁע - אֶפְלוּ הָרִים יָדוּ עַל חֲבֵרוֹ, אִף עַל גֹּב שְׂלֵא עָשָׂה לוֹ דְּבַר, נִקְרָא רָשָׁע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ב) וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּפְּהָ רָעָךְ. הַפִּית לֹא כְּתוּב, אֶלָּא תִּפְּהָ.

אֲבָרָה רָע לֹא נִקְרָא אֶלָּא מִי שֶׁמִּשְׁחִית דְּרָכּוֹ וּמִטְמָא עֲצָמוֹ וּמִטְמָא אֶת הָאֶרֶץ, וְנוֹתֵן כַּח וְחֹזֵק לְרוּחַ הַטְּמָאָה שֶׁנִּקְרָאת רָע, שֶׁכְּתוּב רַק רָע כָּל הַיּוֹם. וְלֹא נִכְנַס בְּפִלְטְרִין וְלֹא רוֹאֵה פְּנֵי

חֵילָא וְתוֹקְפָא לְרוּחַ מְסֻאָבָא דְאֶקְרִי רָע דְכָתִיב רַק רָע כָּל הַיּוֹם. וְלֹא עָאֵל

לֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לֹא יִסְרְחוּ. וְאֵינְנוּ פִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינְנוּ, לְאֶרְכָּא יוֹמִין כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נִשְׂא דְהוּוּ אוֹרְכֵי יוֹמִין. מָאִי טַעְמָא בְּגִין דְלָקַח לִיהַ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לֹא מְטִי זְמַנְיָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר חֲנוּךְ נִטִּיל לִיהַ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא מֵאֲרַעָא וְאַסְקִיָּה לְשָׁמַי מְרוֹמִים וְאַמְסַר בְּיָדֵיהַ כָּל גְּזוּזֵי עֲלָאִין וְחַמְשָׁה וְאַרְבַּעִין מִפְּתָחוֹן סְתָרֵי גְלִיפִין דְּבַהּוּ מִשְׁתַּמְשִׁי מִלְּאָכֵי עֲלָאִי וְכֵלְהוּ אֶתְמַסְרוּ בְּיָדֵיהַ. וְהָא אוֹקִימָנָא:

וַיֵּרָא יי פִּי רֶבֶה רַעַת הָאָדָם בְּאֶרֶץ וְכָל יֶצֶר מַחְשֶׁבוֹת לְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים ה)

פִּי לֹא אֶל חֶפֶץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹךָ רָע. הַאִי קָרָא אֶתְמַר וְאוֹקִימוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי, מָאֵן דְאֶתְדַבֵּק בְּיֶצֶר הָרָע וְאֶתְמַשִּׁיךְ אֶבְתְּרִיָּה וְיִסְתַּאֵב הוּא וְיִסְאָבוּן לִיהַ כְּמָה דְאֶתְמַר.

כִּי רֶבֶה רַעַת הָאָדָם, כָּל בִּישׁוּן הוּוּ עֲבָדִי, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים חוֹבִיָּהוּ עַד דְּהוּוּ אוֹשְׁדִין דְּמִין לְמַגְנָא עַל אֲרַעָא. וּמָאֵן אֲנוּן דְּהוּוּ מְחַבְּלִין אֲרַחֲיָהוּ עַל אֲרַעָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב רַק רָע כָּל הַיּוֹם. פְּתִיב הֲכָא רַק רָע (דף נו ע"א) וְכָתִיב הָתָם (לֹא יִגְדֹךָ רָע, וְכָתִיב) [בראשית לח] וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינָי יי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְכִי רָע לֹא אִיהוּ רָשָׁע. אָמַר לִיהַ, לֹא. רָשָׁע אֶפְלוּ אָרִים יְדִיהַ לְגַבִּי חֲבֵרִיָּה, אִף עַל גֹּב דְלֹא עֲבִיד לִיהַ מִיְדֵי אֶקְרִי רָשָׁע. כְּמָה דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּפְּהָ רָעָךְ. הַפִּית לֹא כְּתִיב אֶלָּא תִּפְּהָ.

אֲבָרָה רָע לֹא אֶקְרִי אֶלָּא מָאֵן דְּמְחַבֵּל אֲרַחֲיָה וְסָאִיב גְּרַמְיָה וְסָאִיב אֲרַעָא וְיָהִיב

חֵילָא וְתוֹקְפָא לְרוּחַ מְסֻאָבָא דְאֶקְרִי רָע דְכָתִיב רַק רָע כָּל הַיּוֹם. וְלֹא עָאֵל

שְׂכִינָה, מִשׁוּם שְׂבִיחַ מִסְתַּלַּקַת
שְׂכִינָה מִן הָעוֹלָם.

וּמִנֵּין לָנוּ? מִיַּעֲקֹב. שְׂפָשֶׁה סְתַלַּקָה
מִמֶּנּוּ שְׂכִינָה, חָשַׁב שֵׁשׁ פְּסוּל
בְּכַנּוּי שְׂבָגְלָלִים הַתְחַזְקָה בְּעוֹלָם
רוּחַ הַטְּמָאָה וְנִגְרַע הָאֵוֶר מֵהַלְבֵּנָה
וּפְגָם אוֹתָהּ. וְאִם תֹּאמַר לְמָה?
מִשׁוּם זֶה מְטַמֵּא אֶת הַמְקַדָּשׁ
וְהַסְתַּלַּקָה שְׂכִינָה מֵעַל יַעֲקֹב. כֹּל
שֶׁכֵּן אוֹתוֹ שְׂמֻטָּמָא דְרַכּוּ וּמְטַמֵּא
עֲצָמוֹ שֶׁהוּא מְחֻזַּק אֶת רוּחַ
הַטְּמָאָה, וְלָכֵן כְּשֶׁנְּטַמֵּא נִקְרָא רַע.
בֹּא רָאָה, כְּשֶׁכֵּן אָדָם נְטַמֵּא, לֹא
נִפְקֵד מִן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטוֹב,
וּבְכֹל פַּעַם נִפְקֵד מֵאוֹתוֹ שְׂנִקְרָא
רַע לְרַע. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מְשַׁלֵּי ט) וְשִׁבְעַ
לֵינן בֵּל יִפְקֵד רַע. כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ בֵּל יִפְקֵד רַע. וְעַל זֶה
כְּתוּב רַק רַע כֹּל הַיּוֹם, וְכְתוּב לֹא
יִגְרֶךְ רַע. וְזֶה נִקְרָא רַע וְלֹא נִקְרָא
רְשָׁע. וְכְתוּב (תְּהִלִּים כג) גַּם כִּי אֶלֶף
בְּגִיָּא צְלָמוֹת לֹא אֵירַע רַע כִּי אֶתָּה
עֲמָדִי.

וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ
וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי יוֹסִי פְתַח,
(ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחֻבְלֵי
הַשָּׂוִא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֻטְאָה. הוּי
מוֹשְׁכֵי הָעוֹן - אֵלוֹ בְּנֵי אָדָם
שְׂחוּטָאִים לְפָנֵי רַבּוֹנָם בְּכֹל יוֹם,
וְנִדְמִים בְּעִינֵיהֶם אוֹתָם חֻטְאִים
שֶׁהֵם כְּחֻבְלֵי הַשָּׂוִא, וְחוֹשְׁבִים
שְׂאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעֵשׂוֹ וְאוֹתוֹ חֻטָּא
שְׁעֵשׂוֹ שְׂאִינוֹ כְּלוּם, וְלֹא מְשַׁגִּיחַ
בְּהֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
שְׁעוֹשִׂים אֶת אוֹתוֹ חֻטָּא חֻזַּק
וְגִדּוּל כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה, שֶׁהוּא חֻזַּק
שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִתְפַּלּוֹת.

וְכֹא וְרָאָה, כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא דִּין בְּרַשְׁעֵי הָעוֹלָם, אֵף עַל גַּב
שֶׁהֵם חֻטְאוֹ לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְהִרְגִּיזוּ אוֹתוֹ כֹּל יוֹם, אֵינוֹ
רוֹצֵה לְאִבֵּד אוֹתָם מִהָעוֹלָם.

בְּפִלְטָרִין וְלֹא חָמֵי אִפִּי שְׂכִינָתָא. בְּגִין
דְּבַהֲאֵי אֶסְתַּלַּק שְׂכִינָתָא מֵעֲלָמָא.

מִנְלָן מִיַּעֲקֹב. דְּכַד אֶסְתַּלַּק שְׂכִינָתָא מִנֵּיהּ
חָשִׁיב דְּבַכְנוּהֵי הוּא פִּיסוּל דְּבִגְיָנֵיהּ
אֶתְתַּקַּף בְּעֲלָמָא רוּחָא מְסֻאָבָא וְגַרַע נְהוּרָא
מִן סִיְהָרָא וּפְגָמִים לָהּ. וְאִי תִימָא אִמְאֵי. בְּגִין
דְּדָא סָאִיב מְקַדָּשָׁא וְאֶסְתַּלַּקַת שְׂכִינָתָא
מֵעֲלוֹי דִּיעֲקֹב. כֹּל שֶׁכֵּן הוּא דְמְסֻאָב
אֶרְחִיָּה וְסָאִיב גְּרַמִּיָּה דֵּהוּא אֶתְקִיף לֵיהּ
לְרוּחָא מְסֻאָבָא. וּבְגִין כֹּף כַּד אֶסְתַּאֵב אֶקְרִי
רַע.

תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ אֶסְתַּאֵב לֹא יִתְפַּקֵּד
מֵעַם קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטוֹב. וּבְכֹל
זְמַנָּא אֶתְפַּקֵּד מִהֵוּא דְאֶתְקְרִי רַע לְבִישׁ.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מְשַׁלֵּי ט) וְשִׁבְעַ לֵינן בֵּל
יִפְקֵד רַע, כַּד אֲזִיל בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדִין בֵּל
יִפְקֵד רַע. וְעַל דָּא כְּתִיב רַק רַע כֹּל הַיּוֹם.
וְכְּתִיב לֹא יִגְוֶרְךָ רַע. וְדָא אֶקְרִי רַע וְלֹא
אֶקְרִי רְשָׁע. וְכְּתִיב (תְּהִלִּים כג) גַּם כִּי אֶלֶף
בְּגִיָּא צְלָמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֶתָּה עֲמָדִי:

וַיִּנְחָם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב
אֵל לְבוֹ. רַבִּי יוֹסִי פְתַח (ישעיה ה) הוּי
מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחֻבְלֵי הַשָּׂוִא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה
חֻטְאָה. הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן אֶלֶין בְּנֵי נֶשׂא
דְּחֻטְאָן קָמֵי מְאִרְיָהוֹן בְּכֹל יוֹמָא, וְאֶתְדַּמְן
בְּעִינֵיהֶוּ אֲנּוּן חוּבִין דְּאֲנּוּן כְּחֻבְלֵי הַשָּׂוִא.
וְחָשְׁבִין דֵּהוּא עוֹבְדָא דְּעַבְדִּין וְהוּא חוּבָא
דְּעַבְדִּין דְּלָאוּ אִיהוּ כְּלוּם וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהוּ
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד דְּעַבְדִּין לֵהוּא חוּבָא
תְּקִיף וְרַבִּי כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה דְאִיהוּ תְּקִיף דְּלֹא
יְכִיל לְאַשְׁתַּצָּאָה.

וְתָא חֲזִי כַּד עָבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא
בְּחִיבֵי עֲלָמָא, אֵף עַל גַּב דְּאֲנּוּן חֻטְאָן קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּחִיבֵי עֲלָמָא, אֵף עַל גַּב דְּאֲנּוּן חֻטְאָן קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וְאַרְגָּזִין לַיהוָה כָּל יוֹמָא. לֹא בָעֵי לְאוּבָדָא לְהוּ
מַעְלָמָא. וְכַד אֲשַׁגַּח בְּעוּבְדֵיהוֹן אֲתַנְחַם
עַלְיֵיהוּ עַל דְּאַנּוֹן עוּבְדֵי יְדוּי וְאוּרִיךְ לֹון
בְּעַלְמָא.

וּבְגִין דְּאַנּוֹן עוּבְדֵי יְדוּי נָטִיל נַחְמָה וְאַתְנַחֵם
עַלְיֵיהוּ וְחֵיס עַלְיֵיהוּ. וְכַד בָּעֵי לְמַעְבַּד
בְּהוּ דִּינָא כְּבִיכּוּל עָצִיב (ד"א ל"ג חֲדוּן לֹא תִעוּל קַדְמוּהִי)
דְּכִיּוֹן דְּעוּבְדֵי יְדוּי אַנּוֹן, עָצִיב עַלְיֵיהוּ. כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל 1) וְדַחְוּוֹן לֹא הִנְעַל קַדְמוּהִי.

בְּתוּב, (ס"א וְהָא כְּתִיב) (תהלים צו) הוּד וְהָדַר לְפָנָיו
עוֹז וְחֲדוּהָ בְּמִקּוּמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
תָּא חֲזִי, וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ פְּתִיב. אֶל לְבוֹ עָצִיב
וְלֹא לְאַתְר אַחְרָא. לְבוֹ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל
א ב) כְּאֲשֶׁר בְּלִבְכִי וּבִנְפֹשִׁי יַעֲשֶׂה. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר וַיִּנְחַם יְיָ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לב) וַיִּנְחַם
יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי
יִיסָא אָמַר לְטוֹב. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי
יִיסָא אָמַר לְטוֹב, כְּמָה דְּאַתְמָר דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נְחִים עַל דְּאַנּוֹן עוּבְדֵי יְדוּי וְחֵיס
עַלְיֵיהוּ. וַיִּתְעַצֵּב בְּגִין דְּאַנּוֹן חָטָאן קַמִּיהָ.

וְרַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְבִישׁ דְּכַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בָּעֵי לְאוּבָדָא לְחֵיבֵי עַלְמָא נָטִיל
נִיחוּמִין עַלְיֵיהוּ וְקַבִּיל נִיחוּמִין. כְּבִיכּוּל
כְּמָאן דְּמַקְבֵּל נִיחוּמִין עַל מַה דְּאַבִּיד. פִּיּוֹן
דְּקַבֵּל נִיחוּמִין וְדָאִי דִּינָא אֲתַעְבַּד וְלֹא תִלְיָא
מְלִתָּא בְּתַשׁוּבָה.

אִימְתִי תִלְיָא בְּתַשׁוּבָה, עַד לֹא קַבִּיל
תְּנַחוּמִין עַלְיֵיהוּ. הָא קַבִּיל תְּנַחוּמִין
עַלְיֵיהוּ לֹא תִלְיָא מְלִתָּא בְּתַשׁוּבָה כְּלָל וְדִינָא
אֲתַעְבִּיד. וְכַדִּין אוּסִיף דִּינָא עַל דִּינָא,
וְאַתְקִיף לְהוּא אֲתַר דְּדִינָא, לְמַעְבַּד דִּינָא
וְאוּבִיד לֹון לְחֵיבֵי מִן עַלְמָא. וְכִלָּא בְּקָרָא
דְּכְתִיב וַיִּנְחַם יְיָ. קַבֵּל תְּנַחוּמִין. וּלְבַתַּר

וּכְשֶׁמְשַׁגִּיחַ בְּמַעֲשֵׂיהֶם, מִתְנַחֵם
עֲלֵיהֶם עַל שֶׁהֵם מַעֲשֵׂי יְדוּי
וּמְאַרְיָךְ לָהֶם בְּעוֹלָם.

וּבְגִינָא שֶׁהֵם מַעֲשֵׂי יְדוּי, נוֹטֵל
נַחְמָה וּמִתְנַחֵם עֲלֵיהֶם וְחֵס
עֲלֵיהֶם. וּכְשֶׁרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בְּהֵם
דִּין, כְּבִיכּוּל הוּא עָצוּב [ד"א שְׂמֻחוֹת
לֹא יִכְנסוּ לְפָנָיו]. שְׂכִינָן שֶׁהֵם מַעֲשֵׂי
יְדוּי, הוּא עָצוּב עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל 1) וּשְׂמֻחוֹת לֹא
הִכְנִיס לְפָנָיו.

כְּתוּב [ס"א וְהָא כְּתוּב] (תהלים צו) הוּד
וְהָדַר לְפָנָיו עוֹז וְחֲדוּהָ בְּמִקּוּמוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֹּא רְאֵה, וַיִּתְעַצֵּב
אֶל לְבוֹ פְּתוּב. הוּא הִתְעַצֵּב אֶל
לְבוֹ וְלֹא לְמִקּוּם אַחֵר. לְבוֹ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א-ב) כְּאֲשֶׁר בְּלִבְכִי
וּבִנְפֹשִׁי יַעֲשֶׂה. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
וַיִּנְחַם ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב)
וַיִּנְחַם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי יִיסָא אָמַר
לְטוֹב. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְרַע. רַבִּי
יִיסָא אָמַר לְטוֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר
שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַחֵם עַל
אוֹתָם מַעֲשֵׂי יְדוּי וְחֵס עֲלֵיהֶם.
וַיִּתְעַצֵּב, מִשּׁוּם שֶׁהֵם חוֹטְאִים
לְפָנָיו.

וְרַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְרַע,
שֶׁכְּשֶׁרוֹצֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַבֵּד רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, נוֹטֵל
עֲלֵיהֶם נִיחוּמִים וּמַקְבֵּל נִיחוּמִים,
כְּבִיכּוּל כְּמִי שֶׁמַּקְבֵּל נִיחוּמִים עַל
מַה שֶׁאַבֵּד. פִּיּוֹן שֶׁמַּקְבֵּל נִיחוּמִים,
וְדָאִי נַעֲשֶׂה דִין, וְלֹא תִלּוּי הַדְּבַר
בְּתַשׁוּבָה.

אִימְתִי זֶה תִלּוּי בְּתַשׁוּבָה? עַד
שֶׁלֹּא קַבֵּל עֲלֵיהֶם תְּנַחוּמִים. הֲרִי
שֶׁמַּקְבֵּל עֲלֵיהֶם תְּנַחוּמִים, אִזּוֹ
הַדְּבַר כְּבָר לֹא תִלּוּי בְּתַשׁוּבָה
כְּלָל וְהַדִּין נַעֲשֶׂה. וְאִזּוֹ מוֹסִיף דִּין
עַל דִּין וּמְחַזֵּק אֶת אוֹתוֹ מִקּוּם
הַדִּין לַעֲשׂוֹת דִּין, וּמְאַבֵּד אֶת
הַרְשָׁעִים מִהָעוֹלָם, וְהַכֵּל בְּכַתוּב,
שֶׁכְּתוּב וַיִּנְחַם ה', קַבֵּל תְּנַחוּמִים.

ואחר כך ויתעצב אל לבו, נתן פח לדין לעשות דין.

רבי חייא אמר, וינחם ה' פי עשה את האדם בארץ - נטל תנחומים וחדוה. בשעשה הקדוש ברוך הוא את האדם בארץ, שהוא כדגמא עליונה, וכל המלאכים העליונים משבחים את הקדוש ברוך הוא כשראו אותו בדמות עליונה, ואמרו (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד וקדר תעטרהו. אחר כך כשחטא אדם, התעצב הקדוש ברוך הוא על שחטא. שנתן פתחון פה למלאכי השרת שאמרו לפניו בפתחה כשרצה לברא אותו, מה אנוש פי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו.

אמר רבי יהודה, ויתעצב אל לבו, פי רצה לעשות בהם דין, שנאמר (דברי הימים ב-ב) בצאת לפניי החלוץ ואמרים הודו לה' פי לעולם חסדו. ואמר רבי יצחק, למה לא כתוב כאן פי טוב? אלא משום שהאביד את מעשי ידיו מפני ישראל. כמו זה כשהיו ישראל עוברים את הים, באו מלאכים עליונים לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא באותו לילה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: ומה מעשי ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה?! אז (שמות יד) ולא קרב זה אל זה כל הלילה. גם כאן, בכל הפעמים של אבוד רשעים מהעולם, אז נמצאת עליהם עצבות.

רבי אבא אמר, בשעה שחטא אדם לפני הקדוש ברוך הוא ועבר על מצותו, אז נמצאה עצבות לפניו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אדם, אוי שהחלשת את הכח העליון. בשעה זו נחשף מאור אחר. מיד גרש אותו מגן עדן.

ויתעצב אל לבו. יהב תוקפא לדינא למעבד דינא.

רבי חייא אמר וינחם יי פי עשה את האדם בארץ. נטל תנחומין וחדוה, כד עבד קדשא בריך הוא לאדם בארעא דאיהו כגוונא עלאה וכל מלאכי עלאי משבחין ליה לקדשא בריך הוא כד חמו ליה בדיוקנא עלאה ואמרו (דף נז ע"ב) (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד וקדר תעטרהו. לבתר כד חטא אדם אתעצב קדשא בריך הוא על דחטא. דיהב פתחון פה למלאכי השרת דאמרו קמיה בקדמיתא כד בעא למברי ליה, מה אנוש פי תזכרנו וכן אדם פי תפקדנו.

אמר רבי יהודה ויתעצב אל לבו בגין דבעי למעבד בהו דינא שנאמר (דברי הימים ב ב)

בצאת לפניי החלוץ ואומרים הודו ליי פי לעולם חסדו. ואמר רבי יצחק אמאי לא כתיב הכא כי טוב. אלא בגין דאוביד עובדי ידוי קמיהו דישראל. כגוונא דא כד הווי ישראל עברין ימא. אתו מלאכי עלאי למימר שירה קמיה קדשא בריך הוא בההוא ליליא. אמר להו קדשא בריך הוא ומה עובדי ידי

טבעין בימא ואתון אמרין שירה. פדין (שמות יד) ולא קרב זה אל זה כל הלילה. אוף הכא בכל זמנין דאיבוד רשיעיא איהו מעלמא כדין עצבוו אשתכח עליהו.

רבי אבא אמר בשעתא דחב קמי קדשא בריך הוא אדם ועבר על פקודוי, כדין אשתכח עצבוו קמיה. אמר ליה קדשא בריך הוא אדם ווי דחלשת חילא עלאה. בהאי שעתא אתחשכת נהורא חד. מיד תריך ליה מגנתא דעדן.

אָמַר לוֹ: אֲנִי הַכֹּנְסֵי אוֹתָךְ לִגְן
עֵדֶן לְהַקְרִיב קִרְבָּן, וְאַתָּה פְּגַמְתָּ
אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁלֹּא נִקְרַב הַקִּרְבָּן! ?
מִכָּאן וְהִלָּאָה - לַעֲבֹד אֶת
הָאֲדָמָה. וְגִזַּר עָלָיו מִיתָה. וְחַס
עָלָיו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגִנְזוּ
בְּשִׁעָה שְׁמַת סְמוּךְ לִגְן.

מָה עָשָׂה אָדָם? עָשָׂה מְעַרְה
אֶחָת וְהִסְתַּפֵּר בָּהּ הוּא וְאִשְׁתּוֹ.
מֵאִיפָה יָדַע? אֵלֶּא רָאָה אוֹר
דְּקִיק אֶחָד שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
שִׁיּוּצָא מִגְן עֵדֶן, וְהִתְאַוָּה תְּאֻנּוֹ
לְקַבְרוֹ, וְשֵׁם הוּא מְקוֹם סְמוּךְ
לְשַׁעַר גֶּן עֵדֶן.

בֹּא רָאָה, לֹא מִסְתַּלֵּק אָדָם
מִהָעוֹלָם עַד שִׁירָאָה אֶת אָדָם
הִרְאִישׁוֹן. שׁוֹאֵל אוֹתוֹ: עַל מָה
הִלַּךְ מִהָעוֹלָם וְאִיךָ יָצָא? הוּא
אוֹמֵר לוֹ: אוֹי שְׁבַגְלִלְךָ יָצָאתִי
מִהָעוֹלָם. וְהוּא מְשִׁיב לוֹ: בְּנִי,
אֲנִי עֲבַרְתִּי עַל מִצְוֵה אֶחָת
וְנִעְנַשְׁתִּי בְּשִׁבִילָהּ, רָאָה אֶתָּה
כְּמָה חֲטָאִים וְכְמָה מִצְוֹת שֶׁל
רְבוּנְךָ עֲבַרְתָּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִי, עַד הַיּוֹם הַזֶּה
עוֹמֵד אָדָם הִרְאִישׁוֹן וְרוֹאָה אֶת
הָאֲבוֹת פְּעֻמִּים בְּיוֹם וּמוֹדָה עַל
חֲטָאוֹ, וּמִרְאָה לָהֶם אֶת אוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁהָיָה בּוֹ כְּכַבּוֹד עֲלִיּוֹן,
וְהוֹלֵךְ וְרוֹאָה כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים
וְחֲסִידִים שִׁיּוּצָאוּ מִמֶּנּוּ וְיָרְשׁוּ אֶת
אוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן שְׁבַגְנָן עֵדֶן. וְכָל
הָאֲבוֹת מוֹדִים וְאוֹמְרִים, (תהלים לו)
מָה יָקָר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם
בְּצַל כְּנָפֶיךָ יַחְסִיּוּן.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
רוֹאִים אֶת אָדָם הִרְאִישׁוֹן בְּשִׁעָה
שֶׁמִּסְתַּלְּקִים מִהָעוֹלָם, לְהִרְאוֹת
עֲדוֹת שְׁמֻשׁוֹם חֲטָאֵי הָאִישׁ הוּא
מִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם וְלֹא בְּגִלְלוֹ שֶׁל
אָדָם, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ אֵין מִיתָה
בְּלֹא חֲטָא, פָּרַט לְאוֹתָם שְׁלִשָּׁה
שֶׁהִסְתַּלְּקוּ בְּעֵטוֹ שֶׁל נַחֲשׁ
הַקְּדָמוֹנִי, וְאֵלֶּה הֵם: עַמְרָם, לְוִי

אָמַר לִיָּה אָנָּה אֲעֲלִית לָךְ לְגַנְתָּא דְעֵדֶן
לְקַרְבָּא קִרְבָּנָא. וְאַתָּה פְּגַיַּמְתָּ מִדְּבַחָא
דְלֹא אֶתְקַרַב קִרְבָּנָא. מִכָּאן וְהִלָּאָה לַעֲבֹד
אֶת הָאֲדָמָה. וְגִזַּר עָלָיָה מִיתָה. וְחַס עָלָיָה
קְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא וְגִנְזוּ לִיָּה בְּשִׁעָתָא דְמִית
סְמוּךְ לְגַנְתָּא.

מָה עֲבַד אָדָם עֲבַד מְעַרְתָּא חָדָא וְאֶתְטַמַּר
בָּהּ הוּא וְאֶתְתִּיה. מִנָּא יָדַע. אֵלֶּא חָמָא
חַד נְהוּרָא דְקִיק עֲיִיל בְּהָהוּא אֶתְר דְנַפְיָק
מִגַּנְתָּא דְעֵדֶן וְתַאב תִּיאוּבְתִּיה לְקַבְרִיה. וְתַמָּן
הוּא אֶתְר סְמוּךְ לְתַרְע דְגַנְתָּא דְעֵדֶן.

תָּא חֲזִי, לֹא אִסְתַּלֵּק בַּר נֶשׁ מִעֲלָמָא עַד
דְּחָמִי לִיָּה לְאָדָם הִרְאִישׁוֹן. וְשִׁאִיל לִיָּה
עַל מָה אֲזִיל מִעֲלָמָא וְהִיךְ נַפְיָק. הוּא אָמַר
לִיָּה וְוִי דְבְּגִינְךָ נַפְקָנָא מִעֲלָמָא. וְהוּא אֶתִּיב
לִיָּה בְּרִי אָנָּה עֲבַרְתָּ עַל פְּקוּדָא חָדָא
וְאֶתְעַנְשִׁית בְּגִינָה. חָמִי אֶתְּ כְּמָה חוּבִין וְכְמָה
פְּקוּדִין דְמֵאָרְךָ עֲבַרְתָּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִי, עַד פְּדוּ יוֹמָא קָאִים אָדָם
הִרְאִישׁוֹן וְחֲזִי בְּאַבְהֵן תְּרִין זְמַנִּין
בְּיוֹמָא וְאוּדִי עַל חוּבוֹי. וְאַחֲמִי לוֹן הָהוּא
אֶתְר דְהָיָה בִּיה בִּיקְרָא עֲלָאָה. וְאַזִּיל וְחָמִי כָּל
אֲנוּן צְדִיקִיָּא וְחֲסִידֵי דְנַפְקוּ מִגִּיָּה וְיִרְתּוּ
לְהָהוּא יְקָרָא עֲלָאָה דְבְּגַנְתָּא דְעֵדֶן. וְאַבְהֵן
כְּלָהוֹן אוּדִין וְאַמְרִין (תהלים לו) מָה יָקָר חֲסִדְךָ
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנָפֶיךָ יַחְסִיּוּן.

רַבִּי יִיסָא אָמַר כְּלָהוּ בְּנֵי עֲלָמָא חָמָא לִיָּה
לְאָדָם הִרְאִישׁוֹן בְּשִׁעָתָא דְמִסְתַּלְּקֵי מִן
עֲלָמָא, לְאַחְזָאָה סְהֻדוּתָא דְבְּגִין חוּבוֹי דְבַר
נֶשׁ אִיְהוּ אִסְתַּלֵּק מִעֲלָמָא וְלֹא בְּגִינָה דְאָדָם.
כְּמָה דְתַנִּינוּן אֵין מִיתָה בְּלֹא חֲטָא. בַּר אֲנוּן
תְּלַתָּא דְאִסְתַּלְּקוּ בְּגִין הָהוּא עִיטָא דְנַחֲשׁ
הַקְּדָמוֹנִי. וְאֵלֶּין אֲנוּן, עַמְרָם לְוִי וּבְכַנְיָמִין.

ובנימין. ויש אומרים גם ישי.
שלא חטאו, ולא נמצא בהם
חטא שימותו בו, רק שזוברה
עליהם אותה עצת הנחש, כמו
שבארנו.

בא ראה, כל הדורות שהיו בימי
נח, כלם הפשיטו חטאים על
העולם בגלוי לעיני כל. רפי
שמעון היה הולך יום אחד
בשערי טבריה. ראה בני אדם
שהיו קושרים בקשר הקשת
בכדי חרס. אמר, ומה חטא זה
בגלוי להרגיז את רבונם? נתן
עינו בהם ונזרקו לתוף הים
ומתו.

בא ראה, כל חטא שנעשה
בגלוי, דוחה את השכינה
מהארץ ומסלק את דיונה מן
העולם. אלה היו הולכים בראש
זקוף ועושים חטאיהם בגלוי,
ודחו את השכינה מהעולם, עד
שהקדוש ברוך הוא דחה אותם
והעביר אותם ממנו. ועל זה
כתוב (משלי כה) הגו רשע לפני
מלך וגו', הגו סיגים מכסף וגו'.
ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם
לעלם בשגם הוא בשר וגו'. אמר
רבי אלעזר, בא ראה, פשברא
הקדוש ברוך הוא את העולם,
עשה את העולם הזה להשתמש
כמו שלמעלה, וכשבני אדם הם
צדיקים שהולכים בדרך ישר,
הקדוש ברוך הוא מעורר רוח
חיים שלמעלה, עד שמגיעים
אותם חיים למקום שיעקב
אבינו שרוי בו.

ומשם שופעים אותם חיים, עד
שנמשכת אותה רוח לעולם הזה
שדוד המלך שרוי בו, ומשם
שופעות הברכות לכל אותם
המתחננים. ואותה רוח עליונה
שופעת ונמשכת למטה, ויכולים
להתקיים בעולם. ומשום כן
לעולם חסדו, זהו עולם של דוד

ואית האמרי אוף נמי ישי. דלא חבו ולא
אשתכח עלייהו חובא דימותון ביה, פר
דאדפר עלייהו ההוא עיטא דנחש כדאמרן.

תא חזי, פלהון דרין דהו ביומוי דנח פלהו
אפשיטו חובין על עלמא באתגליא
לעיניהון דכלא. רבי שמעון הוה אזיל יומא
חד בפילי דטבריה, חמא בני נשא דהו
מקטרי בקיטרא דקשתא בקולפא דקנסיר.
אמר ומה חובא דא באתגליא לארגזא
למריהון. יהיב עינוי בהו ואתרמיו לגו ימא
ומיתו.

תא חזי, כל חובא דאתעביד באתגליא דחי
לה לשכינתא מארעא וסליקת דיורה
מעלמא. ואלין הוו אזלין פרישא זקיף ועבדי
חובייהו באתגליא ודחו לה לשכינתא
מעלמא. עד דקדשא בריך הוא דחא לון
ואעביר לון מניה. ועל דא כתיב (משלי כה) הגו
רשע לפני מלך וגו' הגו סיגים מכסף וגו' :

ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם
הוא בשר וגו'. אמר רבי אלעזר תא

חזי, כד ברא קדשא בריך הוא עלמא עבד
להאי עלמא לאשתמשא (דף נח ע"א) פגוונא
דלעילא. וכד בני עלמא אנון זפאין דאזלי
בארח מישר, קדשא בריך הוא אתער רוחא
דחיי דלעילא עד דמטו אנון חיינ לאתר
דיעקב שריא ביה.

ומתמן נגדי אנון חיינ עד דאתמשיף ההוא
רוחא להאי עולם דדוד מלפא שריא
ביה. ומתמן נגדי ברכאן לכלהו אנון תתאי.

וההוא רוחא עלאה אתנגיד ואתמשיף לתתא
ויכלין לאתקיימא בעלמא. ובגיני כן לעולם
חסדו דא הוא עולם דדוד מלפא. ובגין כן
כתיב לעלם בלא וא"ו. דהא כד (איהו) ההוא

המלך, ולכן כתוב לעולם בלי וא"ו. שהרי פשאוה רוח שופעת לאותו עולם, משם יוצאות ברכות וחיים לכל להתקיים. עכשו שחטאו בני אדם, הסתלק הכל, בשביל שלא יגיע אותו רוח חיים לעולם זה להנות ממנו הפחתונים ולהתקיים בו. בשגם הוא כשר - כדי שלא תשפע זו הרוח לעולם הזה. מה הטעם? שלא להרבות נחש הפחתון. שדרגות שיתחזק בו [וצריכים] רוח של קדשה שלא יתערב ברוח טמא.

בשגם הוא כשר - זה נחש הקדמוני שיתברך. משום כך הוא כשר, כמו שנאמר (בראשית ו) קץ כל בשר בא לפני ואמר רבי שמעון, זהו מלאך המות. והיו ימיו מאה ועשרים שנה - המתנה של מגדל המקשר.

הנפילים היו בארץ. שנה רבי יוסי, אלו עז"א ועז"ל, כמו שנאמר שהוציא [ד"א שהפיל] אותם הקדוש ברוך הוא מהקדשה שלמעלה. ואם תאמר, איך יכלו להתקיים בעולם הזה? אמר רבי חייא, אלה היו מאותם שכתוב ועוף יעופף על הארץ. והרי נאמר שאלה נראים לבני אדם כמראה שלהם. ואם תאמר, איך יכלו להתהפף? הרי נאמר שמתהפכים לכמה גונים. ובשעה שירדו, התלבשו באויר העולם ונראו כבני אדם.

ועז"א ועז"ל הללו שמרדו למעלה והפילם הקדוש ברוך הוא והתלבשו בארץ והתקיימו בה, ולא יכלו להתפשט ממנו, ואחר כך טעו אחר נשות העולם. ועד היום הזה הם קיימים ומלמדים פשמים לבני אדם, והולידו בני אלהים, והרי נתבאר.

רוחא אתנגיד להווא עולם, מתמן נפקי ברכאן וחייין לכלא לאתקיימא. השתא דחבו בני נשא אסתלק כלא. בגין דלא ימטי ההוא רוחא דחיי להאי עולם לאתהנאה מניה תתאי ולא אתקיימא ביה. בשגם הוא כשר בגין דלא יתרק האי רוחא להאי עולם. מאי טעמא דלא לאסגאה נחש תתאה. דדרגין דיתתקף ביה (ד"א ל"ג ובעין) רוחא דקדושא דלא יתערב ברוח מסאב.

בשגם הוא כשר דא נחש קדמא דיתברך בגין כך הוא כשר כמה דאת אמר, קץ כל בשר בא לפני ואמר רבי שמעון דא מלאך המות. והיו ימיו מאה ועשרים שנה אוריכו דקוסטירא דקייטרא:

הנפילים היו בארץ. תני רבי יוסי אלין עז"א ועז"ל. כמה דאתמר דאפיק (ד"א

דאפיל) לון קדשא בריך הוא מקדוששתא דלעילא. ואי תימא והיך יכלו לאתקיימא בהאי עלמא. אמר רבי חייא אלין הוּו מאנון דכתיב ועוף יעופף על הארץ. והא אתמר דאלין אתחזו לבני נשא כחזו דלהון. ואי תימא היך יכלין לאתהפכא. הא אתמר דאתהפכן לכמה גוונין ובשעתא דנחתא אגלימו באוירא דעלמא ואתחזון כבני נשא.

והני עז"א ועז"ל דמרדו לעילא ואפיל לון קדשא בריך הוא ואגלימו בארעא ואתקיימו ביה ולא יכלו לאתפשטא מניה. ולבתר טעו בתר נשי עלמא. ועד כען יומא דא אנון קיימי ואולפי חרשין לבני נשא ואולידו בנין וקרו להו ענקים גבריין. ואנון נפילים אקרון בני אלהים. והא אתמר.

והולידו בנים, וקראו להם ענקים גבורים. ואותם נפילים וקראים בני אלהים, והרי נתבאר.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

השלמה מההשמטות (סימן מ"ו)

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי כְּבוֹד וְלֵב הָרִי הֵן אֶחָד
 אֶלֶּא שְׁכַבּוּד נִקְרָא עַל שֵׁם מַעְלָה וְלֵב
 אֶתְקָרִי עַל שֵׁם פְּעוּלַת מִטָּה. וְהֵינּוּ כְבוֹד
 הַשֵּׁם וְהֵינּוּ לֵב הַשָּׁמַיִם. מָאִי נִיהוּ (ישעיה ו')
 מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ אֶלֶּא כָּל אוֹתָהּ אָרֶץ
 שְׁנַבְרָאֵת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה כִּנְגַד
 אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מְלֵאָה מִכְבוֹד הַשֵּׁם וּמָאִי נִינְהוּ
 חֲכָמִים דְּכֹתִיב (משלי א') כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֵלוּ
 וְכֹתִיב (חזקאל א') בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ.

וּמָאִי הוּי כְבוֹד זֶה. מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה
 לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ מְטְרוֹנִיתָא בְּחִדְרוֹ
 שְׁפַל חֲיִילָיו מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהּ וְהִיּוּ לָהּ בְּנִים
 וּבָאִים כָּל הַיּוֹם לְרֵאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין
 אוֹתוֹ אָמְרוּ לוֹ אָנָּה אֲמַנּוּ אָמַר לָהֶם לֹא תוּכְלוּ
 לְרֵאוֹתָהּ עִתָּהּ. אָמְרוּ בְרוּכָה תְּהֵא בְּכָל מְקוֹם
 שֶׁהִיא. וּמָאִי דְּכֹתִיב מִמְקוֹמוֹ מִכָּל דְּלִיכָא
 דִּידַע אֶת מְקוֹמוֹ מְשַׁל לְמְטְרוֹנִיתָא שְׁבָאָה
 מִמְקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאִין בָּאָה עַד שֶׁרָאוּ
 שֶׁהִיא אִשְׁתַּ חֵיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל מַעֲשֵׂיהָ,
 אָמְרוּ זֹאת וְדָאִי מִן הָאוּר נִלְקַחָה כִּי בְּמַעֲשֵׂיהָ
 הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שְׁאֵלוּ אוֹתָהּ מֵאִין אֶת
 אָמְרָה לָהֶם מִמְקוֹמִי אָמְרוּ אִם פֶּן גְּדוּלִים
 אֲנָשִׁי מְקוֹמְךָ בְרוּכָה תְּהִי וּמְבוֹרָךְ מְקוֹמְךָ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד יְיָ אֶחָד מְצַבְאוֹתָיו לֹא גֵרַע
 אֲמָאִי מְבָרְכִין לִיהּ. אֶלֶּא מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר
 דּוּמָה, לְאִישׁ שֶׁהִיָּה לוֹ גֵן נָאָה וְחוּץ לְגֵן בְּקְרוּב
 מִמְנוּ חֲתִיכַת שְׂדֵה. וְאִם הַשְּׂקָה הֵגֵן בְּתַחֲלַת
 שְׁקִיוֹתוֹ הִלְכוּ לָהֶם הַמַּיִם עַל כָּל הֵגֵן. אַף
 אוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁל שְׂדֵה שֶׁהִיא אֵינָה דְּבוּקָה, אַף
 עַל פִּי שֶׁהַכֹּל אֶחָד הוּא לְפִיכָךְ פֶּתַח לָהּ מְקוֹם
 וְהַשְּׂקָה לָהּ לְבִדְהָ. (עַד כֵּאן מַההַשְּׁמָטוֹת)

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, כְּבוֹד וְלֵב
 הָרִי הֵם אֶחָד, אֶלֶּא שְׁכַבּוּד נִקְרָא
 עַל שֵׁם מַעְלָה, וְלֵב נִקְרָא עַל שֵׁם
 פְּעוּלַת מִטָּה, וְהֵינּוּ כְבוֹד הַשֵּׁם,
 וְהֵינּוּ לֵב הַשָּׁמַיִם. מָה הוּא (ישעיה
 ו') מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ? אֶלֶּא כָּל
 אוֹתָהּ אָרֶץ שְׁנַבְרָאֵת בְּיוֹם
 רֵאשׁוֹן, שֶׁהִיא לְמַעְלָה כִּנְגַד אָרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, מְלֵאָה מִכְבוֹד הַשֵּׁם,
 וּמָה הֵם? חֲכָמִים, שְׁכָתוּב (משלי
 א') כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֵלוּ, וְכָתוּב
 (חזקאל א') בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְקוֹמוֹ.
 וּמָה הִיָּה הַכְּבוֹד הַזֶּה? מְשַׁל
 לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ
 שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה בְּחִדְרוֹ שְׁפַל
 חֲיִילָיו מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהּ, וְהִיּוּ לָהּ
 בְּנִים, וּבָאִים כָּל הַיּוֹם לְרֵאוֹת פְּנֵי
 הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין אוֹתוֹ. אָמְרוּ לוֹ:
 אָנָּה אֲמַנּוּ? אָמַר לָהֶם: לֹא תוּכְלוּ
 לְרֵאוֹתָהּ עִתָּהּ. אָמְרוּ: בְרוּכָה
 תְּהֵא בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא. וּמָה
 שְׁכָתוּב מִמְקוֹמוֹ, מִכָּל דְּלִיכָא
 יוֹדַע אֶת מְקוֹמוֹ. מְשַׁל לְגְּבִירָה
 שְׁבָאָה מִמְקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ
 מֵאִין בָּאָה. עַד שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא
 אִשְׁתַּ חֵיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיהָ, אָמְרוּ: זֹאת וְדָאִי מִן
 הָאוּר נִלְקַחָה, כִּי בְּמַעֲשֵׂיהָ
 הָאִירָה אֶת הָעוֹלָם. שְׁאֵלוּ אוֹתָהּ:
 מֵאִין אַתָּה? אָמְרָה לָהֶם: מִמְקוֹמִי.
 אָמְרוּ: אִם פֶּן, גְּדוּלִים אֲנָשִׁי
 מְקוֹמְךָ, בְרוּכָה תְּהִי וּמְבוֹרָךְ
 מְקוֹמְךָ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד ה' אֶחָד מְצַבְאוֹתָיו
 לֹא גֵרַע, לְמָה מְבָרְכִים אוֹתוֹ?
 אֶלֶּא מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה?
 לְאִישׁ שֶׁהִיָּה לוֹ גֵן נָאָה, וְחוּץ לְגֵן
 בְּקְרוּב מִמְנוּ חֲתִיכַת שְׂדֵה, וְאִם
 הַשְּׂקָה הֵגֵן בְּתַחֲלַת שְׁקִיוֹתוֹ -
 הִלְכוּ לָהֶם הַמַּיִם עַל כָּל הֵגֵן, אַף
 אוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁל שְׂדֵה שֶׁהִיא
 אֵינָה דְּבוּקָה, אַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל
 אֶחָד הוּא, לְפִיכָךְ פֶּתַח לָהּ מְקוֹם וְהַשְּׂקָה אוֹתָהּ לְבִדְהָ: ע"כ מַההַשְּׁמָטוֹת.

וַיֹּאמֶר ה' אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרַאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה נה) כִּי לֹא מַחֲשׁוֹבוֹתֵי מַחֲשׁוֹבוֹתֵיהֶם.

בא ראה, כשפן אדם רוצה לנקם מאחר, הוא שותק ולא אומר דבר. שאם יודיע לו, שהוא ישמר ולא יוכל לו. אבל הקדוש ברוך הוא לא עושה כן, לא עושה דין בעולם עד שמכריז ומודיע להם פעם פעמים ושליש, כי אין מי שימחה בידו שיאמר לו מה עשית, ולא ישמר ממנו ולא יוכל לעמד לפניו.

בא ראה, ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה. הודיע להם על ידי נח והתרה בהם כמה פעמים ולא שמעו. אחר שלא שמעו, הביא עליהם דין והאביד אותם מעל פני הארץ.

בא ראה מה כתיב ביה בנח ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו מפעשנו. (כ"א) נח לאמר זה ינחמנו מפעשנו. (יה) מקומו בדה"ס' ובתוס' בהגהת האר"י) (כ"א אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא לאמר דא אתתא. זה דא צדיק. רמז דקדשא ברוך הוא קרא ליה לנח נתיחא דארעא. לאמר. מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח ומאן איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו עבד ליה קדשא ברוך הוא לתתא כנונא עילאה. כתיב הכא זה ינחמנו וכתיב התם (ישעיה כה) זה יי קוינו לו. וכאין אננו צדיקניא דרשימין ברשימו דגושפנקא דמלכא עילאה למתני בשמיה רשימין. ואיהו שוי שמקו בארעא כדקא יאות. כתיב ויקרא את שמו נח, וכתיב, (בראשית כה) ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא התם דרנא (קרא) והכא דרנא אחרא. כמה דאת אמר (ישעיה ו) ואראה את ה'. ואראה יי לא כתיב אלא את יי. אוף הכא ויקרא שמו יעקב דרנא דיליה קדשא ברוך הוא ממש קרי ליה יעקב. אבל הכא א"ת, לאכללא שכינתא.)

וַיֹּאמֶר יי אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרַאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח (ישעיה נה) כִּי לֹא מַחֲשׁוֹבוֹתֵי מַחֲשׁוֹבוֹתֵיהֶם.

תא חזי, פד בר נש בעי לנקמא מאחרא שתיק ולא אמר מידי. דאילו אודעיה יסתמר ולא יכיל ליה. אבל קדשא ברוך הוא לאו הכי עביד. לא עביד דינא בעלמא עד דאכריז ואודע להו זמנא תרין ותלתא. בגין דלא איתאי דימחי בידיה דיימא ליה מה עבדת ולא יסתמר מניה ולא יכיל לקיימא קמיה.

תא חזי, ויאמר יי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה. אודע לון על ידא דנח ואתרי בהון כמה זמנין ולא שמעו. בטר דלא שמעו, אייתי עליהון דינא ואביד לון מעל אפי ארעא.

תא חזי, מה כתיב ביה בנח ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו מפעשנו. (יה)

מקומו בדה"ס' ובתוס' בהגהת האר"י) (כ"א אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא לאמר דא אתתא. זה דא צדיק. רמז דקדשא ברוך הוא קרא ליה לנח נתיחא דארעא. לאמר. מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח ומאן איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו עבד ליה קדשא ברוך הוא לתתא כנונא עילאה. כתיב הכא זה ינחמנו וכתיב התם (ישעיה כה) זה יי קוינו לו. וכאין אננו צדיקניא דרשימין ברשימו דגושפנקא דמלכא עילאה למתני בשמיה רשימין. ואיהו שוי שמקו בארעא כדקא יאות. כתיב ויקרא את שמו נח, וכתיב, (בראשית כה) ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא התם דרנא (קרא) והכא דרנא אחרא. כמה דאת אמר (ישעיה ו) ואראה את ה'. ואראה יי לא כתיב אלא את יי. אוף הכא ויקרא שמו יעקב דרנא דיליה קדשא ברוך הוא ממש קרי ליה יעקב. אבל הכא א"ת, לאכללא שכינתא.)

מנא הוה ידע. אלא בשעתא דלייט קדשא ברוך הוא עלמא דכתיב ארוורה

האדמה בעבורך. אמר אדם קמי (דף נח ע"ב)

קדשא ברוך הוא, רבונו של עולם עד מתי שהקדוש ברוך הוא קלל את העולם, שכתוב ארוורה האדמה ברוך הוא: רבונו של עולם, עד מתי יהיה העולם בקללה?

בא ראה מה כתיב ביה בנח ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו מפעשנו. (יה) מקומו בדה"ס' ובתוס' בהגהת האר"י) (כ"א אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא לאמר דא אתתא. זה דא צדיק. רמז דקדשא ברוך הוא קרא ליה לנח נתיחא דארעא. לאמר. מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח ומאן איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו עבד ליה קדשא ברוך הוא לתתא כנונא עילאה. כתיב הכא זה ינחמנו וכתיב התם (ישעיה כה) זה יי קוינו לו. וכאין אננו צדיקניא דרשימין ברשימו דגושפנקא דמלכא עילאה למתני בשמיה רשימין. ואיהו שוי שמקו בארעא כדקא יאות. כתיב ויקרא את שמו נח, וכתיב, (בראשית כה) ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא התם דרנא (קרא) והכא דרנא אחרא. כמה דאת אמר (ישעיה ו) ואראה את ה'. ואראה יי לא כתיב אלא את יי. אוף הכא ויקרא שמו יעקב דרנא דיליה קדשא ברוך הוא ממש קרי ליה יעקב. אבל הכא א"ת, לאכללא שכינתא.)

במותך. והיו מחכים עד שעה שנולד נח. וכיון שנולד, ראה אותו מהול רשום באות הקדש, וראה שכניה דבוקה עמו, ואז קרא את שמו על מה שעשה אחר כך.

בתחלה לא היו יודעים לזרע ולקצר ולחרש, והיו עושים עבודת האדמה בידיהם. כיון שבא נח, התקין אמנות להם וכל הכלים שצריכים לתקן את האדמה לעשות פרות. זהו שכתוב זה ינחמנו ממצענו ומעצבון ידנו מן האדמה. שהוא הוציא את הארץ ממה שהתקלה שהיו זורעים חטים - וקוצרים קוצים ודרדרים. ולכן כתוב איש האדמה.

רבי יהודה אמר, איש האדמה, כמו שנאמר (רות א) איש נעמי. משום שנקרא צדיק והוציא את הארץ בקרבן שעשה ממה שהתקלה, שכתוב לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. ולכן נקרא איש האדמה, ועל זה קרא לו שם על מה שיבא.

רבי יהודה פתח, (תהלים מז) לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ. פסוק זה הקימוהו ונתבאר. אבל לכו חזו וגו' (מה זה חזו? כמו שנאמר (ישעיה בא) חזות קשה הגד לי. במעשי הקדוש ברוך הוא נגלה נבואה עליונה לבני אדם. אשר שם שמות בארץ - שמות ודאי, שהרי השם גורם לכל) [והוא לשון שממון]. שאלו היו מפעלות יו"ד ה"א ודאי ה"א - שם קיום בארץ, אבל משום שהיו מפעלות השם של אלהים - שם שמות בארץ. אמר לו רבי חייא, כעת התעוררת לזה? לא כן אני אמרתי לו, משום שבין שם זה ובין שם זה הכל הוא שבת. אבל אני אמרתי לו כמו שהעירו

יהא עלמא בלטיותא. אמר ליה עד דיתיליד לך בן מהול כגוונא דילך. והווי מחפאן עד שעתא דאתיליד נח. וכיון דאתיליד חמא ליה גזיר רשים באת קדישא. וחמא שכינתא מתדבקא בהדיה. פדין קרא שמייה על מה דעביד לבתר.

בקרמותא לא הוו ידעי למזרע ולמחצד ולמחרש והוו עבדי פולחנא דארעא בידיהו. כיון דאתא נח אתקין אומנותא להו וכל מאנין דצריכין לתקנא ארעא למעבד פירין. הךא הוא דכתיב זה ינחמנו ממצענו ומעצבון ידנו, מן האדמה. דאיהו אפיק ארעא ממה דאתלטייא. דהווי זרעין חטין וקצרין גובין ודרדרין. ובגיני כן פתיב איש האדמה.

רבי יהודה אמר איש האדמה כמה דאת אמר, (רות א) איש נעמי. בגין דאקרי צדיק ואפיק לה לארעא בקרבנא דעבד ממה דאתלטייא דכתיב לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. ובגין דא אקרי איש האדמה. ועל דא קרא ליה שמא על מה דייתי.

רבי יהודה פתח (תהלים מז) לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שמות בארץ. האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל לכו חזו וגו'. (פאי חזו כמה דאת אמר, (ישעיה בא) חזות קשה הוגד לי. בעובדוי דקדשא ברוך הוא אתגלי נבואה עלאה לבני נשא. אשר שם שמות בארץ. שמות ודאי דהא שמא גרים לכלא) (והוא לשון שממון) דאלו הוו מפעלות יוד הא ואו הא שם קיום בארץ, אבל בגין דהווי מפעלות שמא דאלהים שם שמות בארץ. אמר ליה רבי חייא השתא אתעררת להאי לאו, אנא הכי אמינא ליה. בגין דבין שמא דא ובין שמא דא כללא הוא שבחא.

החברים ששם שמות. שמות בארץ, שמות ממש ושם בארץ, ולמה? בשביל להשתמש בהם העולם ולהיות קיום בעולם.

רבי יצחק אמר, הכל הוא, ואפילו מה שאמר רבי יהודה - יפה אמר. שאלו העולם יהיה בשם הרחמים, יתקיים העולם. אבל משום שהעולם נברא על דין ועומד על דין, שם שמות בארץ, ויפה הוא, שאלמלא כף לא יוכל העולם להתקיים מלפני חטאי בני האדם.

בא ראה, כשנולד נח קראו לו על שם של נחמה (נח - נח לו, נח לעולם, נח לאבות, נח לבנים, נח לעליונים, נח לתחתונים, נח לעולם הזה, נח לעולם הבא) ושיהיה [ולחיות] השם גורם. אבל לגבי הקדוש ברוך הוא לא כף. נח בהפוך אותיות - ח"ן, כמו שנאמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי, חן הינו נח. בצדיקים, השם שלהם גורם לטוב. ברשעים, השם שלהם גורם לרע. בנח כתוב ונח מצא חן בעיני ה'. בער בכור יהודה התהפכו אותיותיו לרע. ע"ר ר"ע. רע בעיני ה'.

בא ראה, כיון שנולד נח, ראה את מעשי בני האדם שהם חוטאים לפני הקדוש ברוך הוא, והיה גונז עצמו ועסק בעבודת רבוננו כדי לא ללכת בדרךם. וכי תאמר, במה הוא עסק? באותו ספר של אדם וספר של חנוך. והיה עוסק בהם לעבד את רבוננו.

בא ראה שפך הוא, שהרי מאיפה ידע נח להקריב קרבן לרבוננו? אלא משום שמצא חכמה על מה העולם עומד, וידע שהוא עומד על הקרבן, ואלמלא הקרבן לא היו עומדים עליונים ותחתונים.

אבל אָנָּא אָמִינָא לִיה פִּמָּה דְּאִתְעָרוּ חֲבָרִיא דְּשׁוּי שְׁמָהָן. שְׁמוֹת בְּאַרְצָן שְׁמוֹת מִמֶּשׁ (שֵׁם בְּאַרְצָן וְאִמְרֵי בְּנֵי לְאִשְׁתִּמְשָׁא בְּהוּ עֲלֵמָא וְלִמְהוּ קִיּוּמָא בְּעֲלֵמָא).

רבי יצחק אמר פלא הוא. ואפילו מה דאמר רבי יהודה שפיר קאמר. דאלו יהא עלמא בשמא דרחמי יתקיים עלמא, אבל בגין דאתפרי עלמא על דינא וקיימא על דינא שם שמות בארץ ושפיר הוא דאלמלא כף לא יכיל עלמא לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא.

תא חזי, נח פד אתייליד קרון ליה על שמא דנחמה (נח, נחמה ליה, נחמה לעלמא, נחמה לאביו, נחמה לבניו, נחמה לעליוני, נחמה לתחתוני, נחמה לעלמא דין, נחמה לעלמא דאתי) ולהוי (ד"א ולמהו) שמא גרים. אבל (נ"א לגבי) קדשא ברין הוא לאו הכי. נח בהפוך אתוון חן פמה דאת אמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי חן הינו נח. בצדיקייא שמייהון גרים לטב. בחייביא שמייהון גרים לביש. בנח פתיב ונח מצא חן בעיני יי. בער בכור יהודה אתהפכו אתווי לביש. ע"ר ר"ע. רע בעיני יי.

תא חזי, כיון דאתייליד נח חמא עובדיהון דבני נשא דאנון חטאון קמי קדשא ברין הוא, והוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמאריה. בגין דלא למהן באורחיהו. וכי תימא במה אשתדל. בההוא ספרא דאדם וספרא דחנוך והוה אשתדל בהו למפלח למריה.

תא חזי, דהכי הוא דהא נח מנא הוה ידע לקרב קרבנא למריה. אלא בגין דאשפח חכמתא על מה מתקיים עלמא וידע דעל קרבנא מתקיים. ואלמלא קרבנא לא הוו קיימי עלאי ותתאי.

רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי אלעזר בנו ורבי יוסי ורבי חזי' עד שהיו הולכים, אמר רבי אלעזר לאביו, הדרך מתקנת לפנינו, רוצים לשמע דברי תורה פתח רבי שמעון ואמר, (קהלת י) וגם בדרך כשהסכל הלך לבו חסר וגו'. כשבין אדם רוצה לתקן דרכיו לפני הקדוש ברוך הוא, עד שלא יצא לדרך צריך להמלך בו ולהתפלל לפניו על דרכו, כמו ששינונו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. שהרי השכינה לא נפרדת ממנו. וכו' שלא מאמין ברבוננו, מה כתוב בו? וגם בדרך שהסכל הלך לבו חסר. מי זה לבו? זה הקדוש ברוך הוא שלא ילך עמו בדרך וגורע מסיועו בדרך. משום שאותו בן אדם שלא מאמין ברבוננו, עד שלא יצא לדרך לא בקש את סיוע רבוננו.

ואפילו בדרך כשהוא הולך, לא עוסק בדברי תורה, ולכן לבו חסר, שאינו הולך יחד עם רבוננו ולא נמצא בדרך. ואומר לכל סכל הוא - ואפלו כששומע דבר אמונה של רבוננו, הוא אומר שזו טפשות לעסק בזה. כמו זה ששאלו לבן אדם על אות הברית שרשמו בבשר האדם, ואומר שלא דבר אמונה הוא. שמע זאת רבי ייבא הזקן והסתפל בו, ונעשה גל של עצמות. ואנו בדרך הזו בסיוע הקדוש ברוך הוא רוצים לומר דברי תורה.

פתח ואמר, (תהלים פו) הורני ה' ורפך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. פסוק זה קשה, שהרי שנינו, הכל ביד הקדוש ברוך הוא חוץ מלהיות צדיק או רשע. ודוד איך תבע את זה

רבי שמעון היה אזיל בארחה והיו עמיה רבי אלעזר בריה ורבי יוסי ורבי חזי'.

עד דהו אולי, אמר רבי אלעזר לאבוהי ארחה מתקנא קמן בעינן למשמע מלי דאורייתא. פתח רבי שמעון ואמר (קהלת י) גם בדרך כשהסכל הולך לבו חסר וגו'. כד בר נש בעי לאתקנא ארחיה קמי קדשא בריה הוא. עד לא יפוק לארחה בעי לאמלכא ביה ולצלי קמיה על ארחיה. כמה דתנינן דכתיב, (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. דהא שכינתא לא אתפרשא מניה.

ומאן דאיהו לא מהימנא במריה, מה כתיב (דף נט ע"א)

הולך לבו חסר. מאן לבו. דא קדשא בריה הוא דלא יהי עמיה בארחה וגרע מן סיעתיה בארחיה. בגין דההוא בר נש דלא מהימן ביה במאריה עד לא יפוק בארחה לא בעי סיעתא דמאריה.

ואפילו בארחה כד איהו אזיל לא אשתדל במלי דאורייתא. ובגיני כך לבו

חסר דלא אזיל בהדיה דמריה ולא אשתכח בארחיה. ואמר לכל סכל הוא, אפלו כד שמע מלה דמהימנותא דמאריה, הוא אמר דטפשותא הוא לאשתדלא ביה. פהאי דשאלו לבר נש על את קיימא דרשימו בבשריה דבר נש. ואמר לאו איהו מהימנותא. שמע רב ייבא סבא ואסתפל ביה ואתעביד תלא דגרמי. ואנן פהאי אורחא בסיעתא דקדשא בריה הוא בעינן למימר מלי דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים פו) הורני יי ורפך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. האי

קרא קשיא. דהא תנינן כלא היא בידי דקדשא בריה הוא, בר למהוי

מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלֶּא דְּוֹד
כֶּף אָמַר, הוֹרְנֵי ה' דְּרַכְּךָ - אוֹתָהּ
דְּרַךְ מִישׁוּר וּמִתְקַנְתָּ לְגַלּוּת עֵינֵי
וְלַדְעַת אוֹתוֹ. אַחַר כֶּף אֶהֱלֶךְ
בְּאַמְתָּךְ - אֵלֶךְ בְּדְרַךְ אָמֶת וְלֹא
אֶסְטָה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. יַחַד
לְבָבִי - מַה זֶה לְבָבִי? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שם עג) צוּר לְבָבִי וְחֻלְקִי.
וְכָל זֶה אֲנִי מִבְקֵשׁ לִירְאָה אֶת
שְׁמֶךָ. לְהַדְבִּיק בִּירְאָתְךָ, לְשֹׁמֵר
אֶת דְּרָכֶי כְּרֵאוֹי. לִירְאָה שְׁמֶךָ -
מְקוֹם חֻלְקִי שָׁבוּ שְׂרוּיָה הִירְאָה
לִירָא.

בֵּא רְאֵה, כָּל בֶּן אָדָם שִׁירָא אֶת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂרוּיָה עִמּוֹ
הָאֱמוּנָה כְּרֵאוֹי, שְׁהֲרֵי אוֹתוֹ אָדָם
הוּא שְׁלָם בְּעִבּוּדַת רְבוּנוֹ. וְיָמֵי
שְׂלָא שְׂרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רְבוּנוֹ, לֹא
שְׂרוּיָה בּוֹ אָמוּנָה, וְאֵינּוּ כְּדָאֵי
לְהִיּוֹת לוֹ חֻלְקָא לְעוֹלָם הַבָּא.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (משלי ד) וְאֶרְחַ
צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד
נְכוּן הַיּוֹם. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִיקִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
בִּיקְרָם.

בֵּא רְאֵה מַה כְּתוּב, וְאֶרְחַ
צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ. מַה זֶה כְּאוֹר
נֶגְהָ? כְּמוֹ אוֹתוֹ הָאוֹר הַמְּאִיר
שֶׁבְּרֵא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, זֶהוּ שְׁגָנִז
לְצְדִיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. הוֹלֵךְ
וְאוֹר - שֶׁהוּא עוֹלָה כְּאוֹרוֹ תְּמִיד
וְלֹא גוֹרַע מִמֶּנּוּ. אֲכַל בְּרִשְׁעִים
מַה כְּתוּב? (שם) דְּרַךְ רִשְׁעִים
כְּאֶפְלָה לֹא יָדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ. לֹא
יָדְעוּ - וְכִי לֹא יוֹדְעִים? אֵלֶּא
רִשְׁעִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדְרַךְ עֲקָמָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא רוֹצִים לְהִסְתַּכַּל
לְהֵם [לְהֵם] שֶׁעֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְדוֹן אוֹתָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
וְלְהַכְנִיסָם בְּדִין גִּיהֵנָם. וְהֵם
צוֹרְחִים וְאוֹמְרִים: אוֹי לָנוּ שְׂלֵא
הִרְפַּנְנוּ אֲזַנִּים וְלֹא הִקְשַׁבְנוּ

זַכָּאָה אוֹ חֵיבָא. וְדוֹד הֵיךְ תִּבְעֵ דָא מַעֵם
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵלֶּא דְּוֹד הָכִי קָאֱמַר. הוֹרְנֵי
יְיָ דְּרַכְּךָ. הַהוּא אֶרְחַ מִישׁוּר וּמִתְקַנְתָּ לְגַלּוּתָהּ
עֵינֵי וְלִמְנַדַּע לִיָּהּ, וְלִבְתָּר אֶהֱלֶךְ בְּאַמְתָּךְ
אִיְהוּ בְּאַרְחַ קְשׁוּט וְלֹא אֶסְטָה לְיָמִינָא
וְלִשְׂמָאלָא. יַחַד לְבָבִי מֵאֵן לְבָבִי. כְּמַה דְּאֶתְּ
אָמַר (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְחֻלְקִי. וְכָל דָּא אֲנָא
תִּבְעֵ לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לְאֶתְדַבְּקָא בְּדַחְלָתְךָ,
לְאֶסְתַּמְרָא אוֹרְחֵי כְדָקָא יָאוּת. לִירְאָה שְׁמֶךָ
אֶתְר חוֹלְקֵי דְבִיָּה שְׂרִיא דַחְלָתָא לְמַדְחַל.

תָּא חֲזִי, כָּל בֶּר נֶשׁ דְּדַחִיל לִיָּהּ לְקַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׂרִיא עִמִּיהָ מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא
יָאוּת דְּהָא הַהוּא בֶּר נֶשׁ שְׁלִים בְּפוּלְחָנָא
דְּמַרְיָה. וּמֵאֵן דְּלָא שְׂרִיא בִיָּהּ דַּחְלָא דְּמַרְיָה
לֹא שְׂרִיא עִמִּיהָ מְהִימְנוּתָא וְלֹאוּ אִיְהוּ כְּדָאֵי
לְמַהוּי לִיָּהּ חוֹלְקָא בְּעֻלְמָא דְּאֶתִי.

תָּו פִּתַּח וְאָמַר, (משלי ד) וְאֶרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר
נוֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. זַכָּאִין
אֲנוּן צְדִיקָנָא בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְּאֶתִי
דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרֵיהוּן.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתוּב וְאֶרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר
נוֹגֵה. מָאֵי כְּאוֹר נוֹגֵה. כֶּהֱהוּא נְהוּרָא
דְּנִהִיר דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא
דְּבְרֵאשִׁית, דָּא הוּא דְּגָנִיז לוֹן לְצְדִיקָנָא
לְעֻלְמָא דְּאֶתִי. הוֹלֵךְ וְאוֹר דְּאִיְהוּ סְלִיק
בְּנִהוּרִיָּה תְּדִיר וְלֹא גֵרַע מִנִּיהָ. אֲכַל בְּחֵיבָא
מַה כְּתוּב, (משלי ד) דְּרַךְ רִשְׁעִים כְּאֶפְלָה, לֹא
יָדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ. לֹא יָדְעוּ, וְכִי לֹא יָדְעִין.

אֵלֶּא חֵיבָא אֲזִלִּי בְּעֻקְמוֹ דְּאֶרְחַא כֶּהֱאֵי
עֻלְמָא. וְלֹא בְּעָאן לְאֶסְתַּכְּלָא דְּזַמִּין (ד"א ל"ג לוֹן)
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן לְהוּ כֶּהֱהוּא עֻלְמָא
וְלֹאֲעֻלְאָה לוֹן בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם. וְאֲנוּן צְוֹרְחִין
וְאֶמְרִין וְוִי לָן דְּלָא אוֹרִיכְנָא אוֹדְנִין וְלֹא

בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וּבְכָל יוֹם אוֹמְרִים:
יֵי לָנוּ!

בֹּא רֵאָה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְהֵאִיר לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם
הַבֹּא וּלְתַתּ לָהֶם שְׂכָר חֶלְקָם,
מְקוֹם שְׁעִין לֹא שׁוֹלֵטֵת לְעַמֵּד
עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה טד) עֵין
לֹא רֵאָתָה אֱלֹהִים זולָתְךָ יַעֲשֶׂה
לְמַחֲפָה לוֹ. וְכָתוּב (שם טו) וַיֵּצְאוּ
וַיֵּרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים
בִּי. וְכָתוּב (מלאכי א) וְעִסְוֹתֵם
רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אִפְרַת תַּחַת כַּפּוֹת
רַגְלֵיכֶם. אֲשֶׁרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבֹּא. עָלֵיהֶם כְּתוּב
(ישעיה ט) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ. וְכָתוּב (תהלים קמ) אֵף צַדִּיקִים
יִדְּוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֵת
פְּנֵיךָ. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:
פְּרֻשֶׁת תּוֹלְדוֹת נח

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נח. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח,
(ישעיה ט) וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטַעֵי
מַעֲשֶׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
וַיִּוֹדְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְּגִלְלָה
יִזְכּוּ לְעוֹלָם הַבֹּא.

בֹּא רֵאָה, לְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חֶלֶק
לְעוֹלָם הַבֹּא, מֵהַ טַעֲמִים? מִשׁוּם
שְׁשׁוּמְרִים הַבְּרִית שֶׁהָעוֹלָם
עוֹמֵד עָלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לב)
אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמְתִי. וְעַל זֶה,
יִשְׂרָאֵל שְׁשׁוּמְרִים הַבְּרִית וְקִבְּלוּ
אוֹתָהּ, יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם
הַבֹּא.

וְרֵא עוֹד, אֵלֶּא מִשׁוּם כֶּף נִקְרָאוּ
צַדִּיקִים. מִכָּאן לְמַדְּנוּ, כָּל מִי
שֶׁשׁוּמֵר הַבְּרִית הַזֶּה שֶׁהָעוֹלָם
עוֹמֵד עָלֶיהָ, נִקְרָא צַדִּיק. מִנֵּיִן
לָנוּ? מִיּוֹסֵף. מִשׁוּם שֶׁשָּׁמַר אֵת
בְּרִית הָעוֹלָם זָכָה שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק.
וְעַל כֶּף וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

אֲצִיתָנָא בְּהֵוֹא עֲלֵמָא. וּבְכָל יוֹמָא אָמְרִי ווי
דָּא.

תָּא חֲזִי, זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לֹון
לְצַדִּיקָיָא לְעֲלֵמָא דְאַתִּי, וּלְמִיָּהֵב לֹון
אַגְר חוּלְקֵהוֹן אַתְר דְּעִינָא לֹא שְׁלֵטָא לְמִיקָם
עָלִיהָ כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה טד) עֵין לֹא רֵאָתָה
אֱלֹהִים זולָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲפָה לוֹ. וְכָתִיב, (ישעיה
טו) וַיֵּצְאוּ וַיֵּרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי.
וְכָתִיב, (מלאכי א) וְעִסְוֹתֵם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אִפְרַת
תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם. זְפֹאִין אַנוּן צַדִּיקָיָא
בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. עָלֵייהוּ פְּתִיב
(ישעיה ט) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וְכָתִיב,
(תהלים קמ) אֵף צַדִּיקִים יִדְּוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל
אֵת פְּנֵיךָ. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן (חסר):

פְּרֻשֶׁת תּוֹלְדוֹת נח

(דף נט ע"ב)

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נח, רַבִּי חֵיִיא פְּתַח (ישעיה ט)
וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ
נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֶׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. זְפֹאִין אַנוּן
יִשְׂרָאֵל דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּדְּעֵי אֶרְחִין
דְּאוֹרֵייתָא, דְּבִגְיִנָּה יִזְפוּן לְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, כָּל יִשְׂרָאֵל אֵית לֹון חוּלְקָא לְעֲלֵמָא
דְאַתִּי. מְאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּנִטְרִין בְּרִית
דְּעֲלֵמָא אַתְקִיִּים עָלִיהָ. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ירמיה
לב) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם
וָאָרֶץ לֹא שָׁמְתִי. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל דְּנִטְרִי בְּרִית
וְקִבְּלוּ לִיהָ אֵית לֹון חוּלְקָא בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי.

וְרֵא עוֹד אֵלֶּא בְּגִין כֶּף אִקְרוּן צַדִּיקִים. מִכָּאן
אוּלְפִנָּא כָּל מְאָן דְּנִטְרִי הֵאֵי בְּרִית
דְּעֲלֵמָא אַתְקִיִּים עָלִיהָ. אִקְרִי צַדִּיק. מִנָּא לֹון
מִיּוֹסֵף. בְּגִין דְּנִטְרִי לִיהָ לְבְּרִית עֲלֵמָא, זָכָה
דְּאִקְרִי צַדִּיק. וְעַל כֶּף וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

רבי אלעזר אמר, אלה בכל מקום פסל את הראשונים. שנינו וכו'. מה כתוב למעלה בפרשת בראשית? (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו'. אותו הנהר ששופע ויוצא ונכנס לגן ומשקה אותו מהשקאה שלמעלה, ועושה לו נחת ועושה פרות ומגדל זרעים, הוא אז נוח לכל. וזה נוח לגן. וזה עושה מנוחה בו [נ"א לגן, וכן נח בו], כמו שנאמר (שם) פי בו שבת, וכתוב וישבת ביום השביעי. וזה סוד שדבר זה עושה תולדות ולא אחר.

בא ראה, כמו זה נח למטה הברית הקדוש היה דגמא שלמעלה, ועל זה נקרא איש האדמה. וסוד למדנו, שהרי נח הצטרף לתבה להתחבר עמה ולקיים זרע של הכל, שכתוב לחיות זרע.

מי זו התבה? [נח] ארון הברית. ונח והתבה למטה כף הם כמו דגמא [נח] שלמעלה. בנח כתוב ברית, שכתוב והקימתי את בריתי אתך. ועד שהתקיים בו ברית לא נכנס לתבה, שכתוב והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה. ואז היתה התבה ארון הברית. [נח] תבה ונח, הכל כמו שלמעלה. ובגלל שהברית הזאת למעלה, הוא עושה תולדות. כמו זה נח [למטה] הוא עושה תולדות. משום כף [כמו שנאמר] אלה תולדות נח.

נח איש צדיק, כף הוא בודאי כמו שלמעלה. ועל זה כתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. והארץ מתקימת על זה, שהרי הוא העמוד שהעולם עומד עליו, ומיהו? זה צדיק, ונח נקרא צדיק למטה. וסוד [נ"א נח] של הכל - את האלהים התהלך נח. דוקא. שלא

רבי אלעזר אמר, אלה בכל אתר פסל את הראשונים תנינן וכו'. מה כתוב לעילא בפרשתא דבראשית (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו'. ההוא נהר דנגיד ונפיק ועייל לגנתא ואשקי ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא ועביד איבין ורבי זרעין. והוא כדין נייחא לכלא. ודא נייחא ליה לגנתא. ודא עביד נייחא ביה (נ"א לגנתא. וננתא נייחא ביה). כמה דאת אמר (בראשית ג) פי בו שבת. וכתוב, (בראשית ב) וישבות ביום השביעי. ודא רזא דמלה דא עביד תולדות ולא אחרא.

תא חזי, (כח ב) כגוונא דא נח לתתא. קיימא קדישא הוה דוגמא דלעילא. ועל דא אקרי איש האדמה. ורזא אוליפנא, דהא נח אצטרף לתיבה לאתחברא בה. ולקיימא זרעא דכולא דכתיב לחיות זרע.

מאן תיבה. דא (דא) ארון הברית. ונח ותיבה לתתא הכי הוו פדוגמא (דא) דלעילא. נח פתיב ביה ברית דכתיב והקימתי את בריתי אתך וגו'. ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא. דכתיב והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התיבה. וכדין הוה תיבה ארון הברית. (דא) תיבה ונח פלא כגוונא דלעילא. ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות. כגוונא דא נח (ד"א לתתא) איהו עביד תולדות. בגיני כף (כמה דאת אמר) אלה תולדות נח.

נח איש צדיק. הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא. ועל דא (משלי י) וצדיק יסוד עולם פתיב. וארעא על דא אתקיימת. דהא איהו עמודא דעלמא קיימא עליה. ומאן איהו דא צדיק. ונח אקרי צדיק לתתא. ורזא (נ"א דא) דכלא, את האלהים התהלך נח, דייקא, דלא אתפרש מניה לעלמין. ולמהווי הוא בארעא

נפרד ממנו לעולמים, ושיהיה הוא בארץ כמו שלמעלה איש צדיק יסוד העולם. ברית שלום, שלום של העולם. איש האדמה ודאי. ועל זה (בראשית 1) ונח מצא חן בעיני יי. חן בעיני ה'.

תמים היה בדרתיו, מה זה בדרתיו? אלה אותם שיצאו ממנו. הוא השלים את כלם, והוא היה שלם מכלם. תמים היה - שנולד מהול, שכתוב התהלה לפני והיה תמים. בדרתיו - ולא בדרות של העולם, שהרי ממנו יצאו (תולדות בעולם).

בא ראה, נח ראוי היה מיום שנברא העולם להיות בתבה בחבור אחד להפנס בה, ועד שלא התחברו כאחד, לא היה העולם פראוי. אחר כך מה כתוב? (שם ט) ומאלה נפצה כל הארץ. מהו נפצה? כמו שנאמר (שם א) ומשם יפרד. משם נמצא פרוד והתפזרו תולדות לכל הצדדים והכל אחד כדגמא אחת. משום כך אלה תולדות נח. אלה ודאי. שהרי יסוד העולם הוא שעושה תולדות לקיים בארץ. בא רבי אבא ונשקו. אמר, אריה בכחו נוקב סלע ושובר. כך זה בודאי. ובא וראה, משעור התבה גם כך זה.

תוספתא

למה נח נח פעמים? אלא כל צדיק וצדיק שבעולם יש לו שתי רוחות - רוח אחת בעולם הזה, ורוח אחת בעולם הבא. וכך תמצא בכל הצדיקים: משה, אברהם, יעקב, אברהם, שמואל, שמואל, שם. פרט ליצחק שלא כתוב בו כמו שכתוב בהם, משום שיצחק, בשעה שנקרב על גבי המזבח, יצאה נשמתו שהיתה בו

כגוונא דלעילא איש צדיק יסודא דעלמא. ברית שלום שלמא דעלמא. איש האדמה ודאי. ועל דא (בראשית 1) ונח מצא חן בעיני יי. תמים היה בדרותיו. מאי בדרותיו, אלין אנון דנפקו מניה. הוא אשלים לכלהו. והוא הוה שלים מפלהו. תמים היה דאתייליד מהול דכתיב התהלה לפני והיה תמים. בדרותיו ולא בדרין דעלמא דהא מניה נפקו (תולדות בעלמא).

תא חזי, נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למיהוי בתיבה בחבורא חד ולמיעל בה, ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות, לבתר מה כתיב, (בראשית ט) ומאלה נפצה כל הארץ. מהו נפצה. כמה דאת אמר, (בראשית ב) ומשם יפרד. דמתמן אשתכח פרודא ואתבררו תולדות לכל סטרין וכלא חד פדונגמא חדא. בגיני כך אלה תולדות נח. אלה ודאי. דהא יסודא דעלמא איהו דעביד (דף ט ע"א) תולדות לקיימא בארעא. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר אריא בחיליה טינרא נקיב ותבר. כך הוא ודאי. ותא חזי, משיעורא דתיבותא אוף נמי הכי הוא.

תוספתא

למה נח נח תרי זמני. אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא אית ליה תרי רוחין. רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי. והכי תשפח בכלהו צדיקי משה, משה, יעקב, יעקב, אברהם, אברהם, שמואל, שמואל, שם שם. פר מיצחק דלא כתיב ביה כמה דכתיב בהו. בגין דיצחק בשעתא דאתקרב על גבי מדבחא נפקת נשמתיה דהות ביה בהאי עלמא. וכיון דאתמר ביה באברהם, ברוד מניה המתים תבת ביה נשמתיה דעלמא דאתי. בגין דא תשפח דלא יחד קדשא ברין הוא שמייה אלא על יצחק בגין דאתחשב כמת ועל דא רמז קרא ואמר (איוב ז) הן בקדושו לא יאמין וגו'.

בעולם הזה. וכיון שנאמר באברהם ברוך מתייה המתיים, שבה אליו נשמתו של העולם הבא. משום זה תמצא שלא יחד הקדוש ברוך הוא את שמו אלא על יצחק, משום שנחשב כמת. ועל זה רמז הכתוב ואמר (איוב טו) הן בקדשו לא יאמין וגו'.

דבר אחר אלה תולדות, משום שהיה צדיק שבח אותו פעמים. תמים היה בדרתיו, אבל בדורות אחרים אינו נחשב לכלום, כמו דורו של אברהם ודור משה ודור דוד. דבר אחר, ראה מה עשה בדור שכלם רשעים, קל וחמר אלו היה בדור שכלם צדיקים.

ע"כ התוספתא

רבי אלעזר פתח, (תהלים מז) לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ. הפסוק הזה הרי נתבאר, ובארוהו. אבל לכו חזו, מה זה חזו? כמו שנאמר (ישעיה כא) חזות קשה הגד לי. במעשיו שהקדוש ברוך הוא עושה מתגלה נבואה עליונה לבני אדם. אשר שם שמות - שמות ודאי, שהרי השם גורם לכל.

כתוב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו', למה כאן לאמר? ולמה זה? אלא לאמר זו האשה. זה זה צדיק. [כמו כמו שהקדוש ברוך הוא קרא לו נח, מנחת הארץ. לאמר, מה זה לאמר? אלא מקום זה קרא לו נח, ומי הוא? ארץ הקדושה. לאמר זה ינחמנו ממעשנו וגו'. עשה אותו הקדוש ברוך הוא למטה בנגוא עליונה.]נ"א זה זה צדיק, [וכן נח (לאמר, נח) זה צדיק. לאמר זו נקבת, משום שלא נקדרים זה מזה. אמר רבי יצחק, לאמר זו ארץ הקדושה] [וזה אמת]. כתוב כאן זה ינחמנו, וכתוב שם (ישעיה כה) זה ה' קוינו לו. אשריהם הצדיקים

שרשומים ברשם של חותמת המלך להיות ברשמו רשומים, והוא שם שמות בארץ פראוי. כתוב ויקרא את שמו נח, וכתוב ויקרא שמו יעקב. למה לא כתוב את? אלא שם דרגה אחרת [ר"א אמת] וכאן דרגה אחרת, [נ"א את, כמו שנאמר ואראה את ה'] בכתוב (שם ו) ואראה את ה'. לא

דבר אחר אלה תולדות בגין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני. תמים היה בדורותיו, אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום, כמו דרא דאברהם ודרא דמשה ודרא דדוד. דבר אחר חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייבים, קל וחומר אלו היה בדרא דכלהו צדיקים: (עד כאן תוספתא)

רבי אלעזר פתח (תהלים מז) לכו חזו מפעלות יי אשר שם שמות בארץ. האי קרא הא אתמר ואוקמוה. אבל לכו חזו, מאי חזו. כמא דאת אמר, (ישעיה כא) חזות קשה הוגד לי. בעובדוי דקדשא בריה הוא עביד, אתגלי נבואה עלאה לבני נשא. אשר שם שמות שמות ודאי, דהא שמה גרים לכלא.

כתיב ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו' אמאי הכא לאמר. ואמאי זה. אלא

לאמר דא אתתא. זה דא צדיק. (כמו כמו דקדשא בריה הוא קרא ליה נח נייחא דארעא. לאמר, מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח. וימאן איהו ארעא קדישא. לאמר זה ינחמנו ממעשנו וגו'. עבד ליה קדשא בריה הוא לתתא כגוונא עלאה) (נ"א זה דא צדיק וכן נח (לאמר, נח) דא צדיק. לאמר דא נקבא. בגין דלא מתפרשן דא מן דא. אמר רבי יצחק לאמר

דא ארעא קדישא) [וזה אמת] כתיב הכא זה ינחמנו, וכתוב התם (ישעיה כה) זה יי קוינו לו. זכאין אנון צדיקאי דרשימין ברשימו דגושפנא דמלפא למהוי בשמיה רשימין ואיהו שוי שמהן בארעא פדקא יאות.

כתיב ויקרא את שמו נח. וכתוב, ויקרא שמו יעקב. אמאי לא כתיב את. אלא

התם דרגא אחרא (ר"א דרא) והכא דרגא אחרא. (נ"א את, כמה דאת אמר ואראה את יי) פדכתיב, (ישעיה ו) ואראה את יי. ואראה יי לא כתיב אלא את יי. אוף הכא בנח ויקרא את שמו נח.

שרשומים ברשם של חותמת המלך להיות ברשמו רשומים, והוא שם שמות בארץ פראוי. כתוב ויקרא את שמו נח, וכתוב ויקרא שמו יעקב. למה לא כתוב את? אלא שם דרגה אחרת [ר"א אמת] וכאן דרגה אחרת, [נ"א את, כמו שנאמר ואראה את ה'] בכתוב (שם ו) ואראה את ה'. לא

וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְּרָגָא דִּילִיָּהּ, קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִמֶּשׁ קָרָא לִיָּהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָכָא אֵת
 לְאַתְּפִלָּא שְׂכִינְתָּא. (נ"א דְהוּא דְרָגָא אַחֲרָא לְמִתָּא) :

אַרְיָה תּוֹלְדוֹת נַח וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (תהלים
 קיב) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלֹוּה יִכְלָפֵל דְּבָרֵיו
 בְּמִשְׁפָּט. טוֹב אִישׁ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאִקְרִי טוֹב. פְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים קמה) טוֹב ה'
 לְפָל. וְכְּתִיב, (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֲמָה. לְהֵאֵי
 פֶל חוֹנֵן וּמְלֹוה. לְאַתֵּר דְּלִית לִיָּהּ מְדִילִיָּהּ.
 וְהֵוּא אֲתֵר מַנְיָה אֲתֹנֵן יִכְלָפֵל דְּבָרֵיו
 בְּמִשְׁפָּט, דְּהָא הֵוּא דָּבָר לָא אֲתֹנֵן אֲלָא
 בְּמִשְׁפָּט פְּמָה דְּאֵת אֲמֵר (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט
 מְכוֹן פְּסָאָךְ.

דְּבָר אַחֲר טוֹב אִישׁ, דָּא צְדִיק דְכְּתִיב, (ישעיה
 א) אֲמָרוּ צְדִיק פִּי טוֹב פִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם
 יֵאָכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר דָּא נַח דְכְּתִיב נַח אִישׁ
 צְדִיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא שְׁבָחָא דְשַׁבְּת,
 דְּבִיָּה פִתַּח טוֹב, דְכְּתִיב, (תהלים צב) טוֹב לְהוֹדוֹת
 לָהּ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר פִּלָּא חַד וְכִלְהוּ מְלָה חָדָא
 אָמְרוּ. וְדָא עֶבִיד תּוֹלְדוֹת בְּעֻלְמָא.
 תּוֹלְדוֹת דְּעֻלְמָא מָאן אֲנוּן. אֲלִין נִשְׁמַתְהוּן
 דְּצְדִיקָא דְאֲנוּן אִיבָא דְעוֹבְדוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְתַעֲטֵר בְּעֵטְרוֹי, מְתַעֲטֵר מְעִילָא
 וּמִתְתָּא. מְעִילָא מְאֵתֵר דְּעֵמִיקָא דְכֻלָּא.
 מְתַעֲטֵר מִתְתָּא בְּמָה. בְּנִשְׁמַתְהוּן דְּצְדִיקָא.
 פְּדִין אֲתוּסְף חַיִּים מְעִילָא וּמִתְתָּא. וְאַתְּפִלָּל
 אֲתֵר מְקִדְשָׁא מְפֵל סְטָרִין וּבִירָא אֲתַמְלִיָּא
 וַיִּמָּא אֲשַׁתְּלִים, וּכְדִין יְהֵב לְכֻלָּא.

בְּתִיב, (משלי ה) שְׁתֵּה מֵיִם מְבוֹרָךְ וְנוֹזְלִים

כְּתוּב אֲלָא אֵת ה', גַּם כֶּף בְּנַח
 וַיִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ נַח. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
 יַעֲקֹב - דְּרָגָה שְׁלוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִמֶּשׁ קָרָאָה לוֹ יַעֲקֹב. אֲבָל
 כֶּפֶן אֵת - לְהַכְלִיל אֵת הַשְּׂכִינָה
 [נ"א שְׁהִיא דְרָגָה אַחֲרָא לְמִטָּה].

אַרְיָה תּוֹלְדַת נַח וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה
 פִּתַּח, (תהלים קיב) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן
 וּמְלֹוּה יִכְלָפֵל דְּבָרֵיו בְּמִשְׁפָּט.
 טוֹב אִישׁ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁנִקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שְׂכִתוּב (שם קמה)
 טוֹב ה' לְפָל, וְכְּתוּב (שמות טו) ה'
 אִישׁ מְלַחֲמָה. לְפָל הַזֶּה חוֹנֵן
 וּמְלֹוה, לְמָקוֹם שְׁאִין לוֹ מִשְׁלוֹ,
 וְאוֹתוֹ מָקוֹם נְזוּן מִמֶּנּוּ. יִכְלָפֵל
 דְּבָרֵיו בְּמִשְׁפָּט - שְׁהִירֵי אוֹתוֹ
 דָּבָר לָא נְזוּן אֲלָא בְּמִשְׁפָּט, כְּמוֹ
 שְׁנִאֲמֵר (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט
 מְכוֹן פְּסָאָךְ.

דְּבָר אַחֲר טוֹב אִישׁ - זֶה צְדִיק,
 שְׂפָתוֹב (ישעיה א) אֲמָרוּ צְדִיק פִּי
 טוֹב פִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֵאָכְלוּ.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶה נַח, שְׂפָתוֹב נַח
 אִישׁ צְדִיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זֶה
 הַשְּׁבַח שֶׁל הַשַּׁבָּת שְׁבוּ פִתַּח
 טוֹב, שְׂפָתוֹב (תהלים צב) טוֹב
 לְהוֹדוֹת לָהּ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, הַפֵּל אַחַד, וְכֻלָּם
 אָמְרוּ דְבָר אַחַד. וְזֶה עוֹשֶׂה
 תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם. תּוֹלְדוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם מִי הֵם? אֵלוֹ נִשְׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם פְּרִי מַעֲשֵׂי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 בְּשַׁעָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְתַעֲטֵר בְּעֵטְרוֹתָיו, מְתַעֲטֵר
 מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, מְלַמְעֵלָה
 מִמָּקוֹם שֶׁלְעֵמֶק הַפֵּל. מְתַעֲטֵר
 מְלַמְטָה בְּמָה? בְּנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים.
 וְאֵז נוֹסְפִים חַיִּים מְלַמְעֵלָה
 וּמְלַמְטָה, וְנִכְלָל מָקוֹם הַמְקִדָּשׁ
 מְפֵל הַצְּדִידִים, וְהַבְּאֵר מְתַמְלָאֵת
 וְהֵיטֵב נִשְׁלָם, וְאֵז נוֹתֵן לְפָל.

כְּתוּב (משלי ה) שְׁתֵּה מֵיִם מְבוֹרָךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךְ. לְמָה [כָּאן] בּוֹרֵךְ בְּתַחֲלָה וְאַחֲר כֶּף בְּאֵרֶךְ?

שְהַרִי בּוֹר לֹא נִקְרָא אֶלָּא רִיק
שְׂאִינוּ נּוֹבַע. בָּאֵר - מִים
שְׁנוּבְעִים? אֶלָּא הַכֵּל מְקוּם אֶחָד
הוּא. אֶלָּא מְקוּם שְׁהַעֲנִיִּים [נ"א
שְׁהַעֲנִי] אֶחָדִים בּוֹ נִקְרָא בּוֹר, שְׂאִין
לוֹ מִשְׁלוֹ אֶלָּא מֵה שְׁנוּתָנִים
לְתוֹכוֹ, וּמִיָּהוּ? דַּל"ת. אַחַר כֶּף
נַעֲשֶׂה בָּאֵר שֶׁהוּא נּוֹבַע וּמִלֵּא
[שְׁמֹתָמָא] מְכַל הַצְּדִידִים, וּמִיָּהוּ?
ה"א. מִתְּמַלֵּאת מִלְּמַעְלָה וְנוֹבַעַת
מִלְּמַטָּה. מִתְּמַלֵּאת מִלְּמַעְלָה כְּמוֹ
שְׂאֵמְרָנוּ, וְנוֹבַעַת מִלְּמַטָּה
מִנְּשֹׂמוֹת הַצְּדִידִקִּים.

דְּבַר אַחַר, שְׁתֵּה מִים מִבּוֹרָךְ - זֶה
דְּוֹד הַמְּלָךְ, שְׁכַתוּב בּוֹ (שְׁמוּאֵל ב' כג)
מִי יִשְׁקֵנִי מִים מִבְּאֵר בֵּית לָחֶם.
וְנוֹזְלִים - זֶה אַבְרָהָם. מִתּוֹךְ - זֶה
יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּאֶמְצַע. בָּאֵרָךְ - זֶה
יַצְחָק, שֶׁנִּקְרָא בָּאֵר מִים חַיִּים. הָרִי
בְּפִסּוּק הַזֶּה נִמְצְאָת הַמְּרַכְבָּה
הַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה מֵהָאֲבוֹת. וְדוֹד
הַמְּלָךְ הַתַּחֲבֵר עִמָּם. יֵשׁ מִי
שְׂיֵאמֶר, וְנוֹזְלִים - זֶה יַצְחָק. מִתּוֹךְ
- זֶה מִשָּׁה, שֶׁהוּא בְּאֶמְצַע. בָּאֵרָךְ
- זֶה אֶהְרֹן, שֶׁנִּקְרָא בָּאֵר מִים
חַיִּים, וְדוֹד הַמְּלָךְ שֶׁהַתַּחֲבֵר
עִמָּהֶם.

תְּשׁוּקַת הַנִּקְבָּה לְזָכַר אֵינָה אֶלָּא
כְּאִשֶּׁר נִכְנַסַת בְּהָ רוּחַ וְשׁוֹפְכַת
מִים כְּנֶגֶד הַמַּיִם הַעֲלִיּוֹנִים
הַזְּכָרִיִּים. כֶּף כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל לֹא
מְעוֹרַרַת הַשְּׁתוֹקְקוֹת לְקְדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא אֶלָּא בְּרוּחַ הַצְּדִידִקִּים
שְׁנוֹכְסִים בְּתוֹכָהּ, וְאִזּוּ נּוֹבְעִים מִים
מִתּוֹכָהּ כְּנֶגֶד מִי הַזְּכָר. וְהַכֵּל
נַעֲשֶׂה תְּשׁוּקָה אַחַת [וְאֶנְהָ אַחַת]
וְקָשׁוּר אֶחָד. וְזֵהוּ רְצוֹן שֶׁל הַכֵּל
וְהַטִּייל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִיל
עִם נְשֹׂמוֹת הַצְּדִידִקִּים.

בֵּא רְאֵה, כֹּל אוֹתָן תּוֹלְדוֹת גֵּן
הַעֲדָן לֹא יוֹצְאִים מִצְדִּיק אֶלָּא
כְּשֶׁנִּכְנַס בְּתוֹכָהּ הַזֶּה בְּחִבּוּר אֶחָד,

מִתּוֹךְ בָּאֵרָךְ. אֶמְאִי (הָבֵא) בּוֹרָךְ בְּקַדְמִיתָא
וּלְבַתֵּר בָּאֵרָךְ. דְּהָא בּוֹר לֹא אֶקְרִי אֶלָּא
רִיקְנִיָּא דְלֹא נְבִיעַ. בָּאֵר מִיִּין דְּנִבְעִין. אֶלָּא
כֹּלָּא אַתֵּר חַד הוּא. אֶלָּא אַתֵּר דְּמִסְפְּנִי (נ"א
דְּמִסְפְּנִיתָא) אַחִידָן בֵּיה אֶקְרִי בּוֹר. דְּלִית לִיה
מְדִילִיה אֶלָּא מֵה דִּיהֲבִין בְּגוּיָהּ. וּמֵאֵן אִיהוּ
דְּלִי"ת. לְבַתֵּר אַתְּעֵבִיד בָּאֵר דְּאִיהוּ נְבִיעַ
וּמְלִיָּא (ד"א דְּמְלִיָּא) מְכַל סְטְרִין. וּמֵאֵן אִיהוּ
ה"א. אַתְּמְלִיָּא מְעִילָא (דף ס ע"ב) וְנְבִיעַ
מִתְּתָא. אַתְּמְלִיָּא מְעִילָא כְּמָה דְאַמְרִין.
וְנְבִיעַ מִתְּתָא מְנַשְׂמַתְהוֹן דְּצִדִּיקָא.

דְּבַר אַחַר שְׁתֵּה מִים מִבּוֹרָךְ, דָּא דְוֹד מְלָפָא
דְּכַתִּיב בֵּיה (שְׁמוּאֵל ב' כג) מִי יִשְׁקֵנִי מִים
מִבּוֹר בֵּית לָחֶם. וְנוֹזְלִים דָּא אַבְרָהָם. מִתּוֹךְ,
דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּאֶמְצַעִיתָא. בָּאֵרָךְ דָּא
יַצְחָק דְּאֶקְרִי בָּאֵר מִים חַיִּים. הָא בְּהֵאֵי קְרָא
אַשְׁתַּכַּח רְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה מְאֻבְהֵן. וְדוֹד
מְלָפָא אַתְּחַבֵּר עִמָּהוֹן. אִית מֵאֵן דְּיִימֶר,
וְנוֹזְלִים דָּא יַצְחָק. מִתּוֹךְ דָּא מִשָּׁה דְּאִיהוּ
בְּאֶמְצַעִיתָא. בָּאֵרָךְ דָּא אֶהְרֹן דְּאֶתְקְרִי בָּאֵר
מִים חַיִּים. וְדוֹד מְלָפָא דְאַתְחַבֵּר עִמָּהוֹן.

תִּיאוּבְתָא דְנוּקְבָא לְגַבִּי דְכוּרָא לָאו אִיהוּ
אֶלָּא כַד עֵייל רוּחָא בְּהָ וְאַשְׁדַּת
מִיָּא לְקַבְלָא מִיִּין עֲלָאִין דְּכוּרִין. כֶּף כְּנַסַת
יִשְׂרָאֵל לֹא אַתְעַרַת תִּיאוּבְתָא לְגַבִּי קְדִישָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא בְּרוּחָא דְצִדִּיקָא דְעֲאֻלִּין
בְּגוּיָהּ. וְכַדִּין נְבִיעִין מִיָּא מְגוּוּהָ לְקַבְלָא מִיִּין
דְּכּוּרָא. וְכֹלָּא אַתְעֵבִיד תִּיאוּבְתָא חָדָא (פ"א
וְצִבּוּרָא חָדָא) וְצִבּוּרָא חָדָא וְקָשׁוּרָא חָדָא. וְדָא
הוּא רַעוּא דְכֹלָּא וְטִיּוּלָא דְמְטִייל קְדִישָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּנַשְׂמַתְהוֹן דְּצִדִּיקָא.

תָּא חֲזִי, כֹּל אֲנוּן תּוֹלְדוֹת דְּגַנְתָּא דְעֲדָן לֹא
נִפְקִין מִצְדִּיק. אֶלָּא כַד עֵייל בְּהֵאֵי תִיבָה

בְּחִבּוּרָא חָדָא. וְכֹלָּא גְנִיזִין

בַּהּ. וּלְבַתֵּר מִיִּנְהָ נִפְקִין. אוֹף הָכָא נַח אִישׁ צָדִיק לָא אִפִּיק תּוֹלְדוֹת לְמַפְרֵי בְּעִלְמָא עַד דְּעָאֵל לְתִיבָה וְאִתְכַּנְּשׁ כִּלְא בַּהּ וְהוּוּ גְּנִיזִין בַּהּ. וּלְבַתֵּר מִנְהָ נִפְקוּ לְמַפְרֵי בְּעִלְמָא וְלֹאֲתַקְיִימָא בְּאַרְעָא. וְאִלְמָלָא דִּנְפִיקוּ מִגּוּ תִיבָה לָא אֲתַקְיִימוּ בְּעִלְמָא. וְכִלְא כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא. מִגּוּ תִיבָה נִפְקֵי לְעִילָא. מִגּוּ תִיבָה נִפְקֵי לְתַתָּא. דָּא כְּגִוּוֹנָא דָּא. (מגו) וְהָכָא אֲתַקְיִים עִלְמָא וְלָא מְקַדְמַת דִּנְא. דְּבַגְיִי כֶּף כְּתִיב וְנוֹזְלִים מִתּוֹף בְּאַרְךְ. וְכְתִיב וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָּנִים (אמר רבי יהודה וְגו' ככתוב ברה סב א) :

וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כִּיּוֹן דְּכְתִיב וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ אֲמַאי לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אֲלָא כִּיּוֹן דְּעֵבְדוּ חוּבִיהוֹן בְּאַתְגְּלִיא לְעֵינֵיהוֹן דְּכִלְא כְּדִין לְפָנֵי הָאֱלֹהִים כְּתִיב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר אָנָּא אִפְכָּא אֲמַרִית. וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. בְּקַדְמִיתָא לְפָנֵי הָאֱלֹהִים דְּלָא הָווּ עֵבְדֵי בְּאַתְגְּלִיא. לְפָנֵי הָאֱלֹהִים עֵבְדוּ וְלָא לְפָנֵי בְּנֵי נְשָׂא. וְלְבַסוּף עֵבְדוּ בְּאַתְגְּלִיא הָדָא הוּא דְכְתִיב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ חֲמָס. דְּלָא הָוָה אֲתֵר בְּכֹל אֲרַעָא דְּלָא הָוָה בְּאַתְגְּלִיא. וּבְגִין כֶּף בְּתַרֵי גִוּוֵי אָמַר קְרָא.

אַלְהָ תּוֹלְדוֹת נַח. רַבִּי אַבָּא אָמַר מִיּוֹמָא דְּעֵבֵר אָדָם עַל פְּקוּדָא דְּמַרְיָה כָּל בְּנֵי עִלְמָא דְּאֲתִילִידוּ לְבַתֵּר אֲקִרוּן בְּנֵי הָאָדָם. וְלָא לְשִׁבְחָא אֲקִרוּן הַכִּי. אֲלָא כְּמָאן דְּאָמַר בְּנוֹי דְּהָוָה דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְּמַרְיָה. כִּיּוֹן דְּאֲתָא נַח, אֲקִרוּן בְּנֵי עִלְמָא עַל שְׁמֵיהּ דִּנְח. תּוֹלְדוֹת נַח לְשִׁבְחָא. דְּקָאִים לוֹן בְּעִלְמָא. וְלָא תּוֹלְדוֹת דְּאָדָם דְּאֲעֵבֵר לוֹן מְעִלְמָא וְגַרִים מוֹתָא לְכִלְהוּ.

וְהַכֵּל גְּנוּזִים בַּהּ, וְאַחַר כֶּף יוֹצְאִים מִמֶּנָּה. גַּם כָּאן נַח אִישׁ צָדִיק לָא הוֹצִיא תּוֹלְדוֹת לְפָרוֹת בְּעוֹלָם עַד שְׁנַכְנַס בְּתַבָּה, וְהִתְכַּנְּסוּ הַכֵּל בַּהּ וְהָיוּ גְּנוּזִים בַּהּ, וְאַחַר כֶּף יִצְאוּ מִמֶּנָּה לְפָרוֹת בְּעוֹלָם וְלֹהֲתַקִּים בְּאַרְץ. וְאִלְמָלָא שְׁיִצְאוּ מִתּוֹף הַתַּבָּה, לָא הִתְקִימוּ בְּעוֹלָם. וְהַכֵּל כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה - מִתּוֹף תַּבָּה יוֹצְאִים לְמַעְלָה, מִתּוֹף תַּבָּה יוֹצְאִים לְמַטָּה, זֶה כְּמוֹ זֶה. (מתוך) וְכָאן הִתְקִים הָעוֹלָם וְלָא מְקַדְּם לְזֶה, שְׁמִשׁוּם כֶּף כְּתוּב וְנוֹזְלִים מִתּוֹף בְּאַרְךְ, וְכְתוּב וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָּנִים.

וְהִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּיּוֹן שְׁכַתוּב וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ, לְמָה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים? אֲלָא כִּיּוֹן שְׁעִשׂוּ חֲטָאֵיהֶם בְּגִלּוּי לְעֵינֵי הַכֵּל, אִזְ כְּתוּב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֲנִי אֲמַרְתִּי הַפּוּף. וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים - בְּהִתְחַלָּה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, שְׁלָא הָיוּ עוֹשִׂים בְּגִלּוּי. לְפָנֵי הָאֱלֹהִים עָשׂוּ וְלָא לְפָנֵי בְּנֵי אָדָם. וְלְבַסוּף עָשׂוּ בְּגִלּוּי. זֶהוּ שְׁכַתוּב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ חֲמָס, שְׁלָא הָיָה מְקוּם בְּכֹל הָאָרֶץ שְׁלָא הָיָה בְּגִלּוּי, וּבְגִלּוּל כֶּף אָמַר הַפּוּסוּק בְּשֵׁי גִוּוֵים.

אַלְהָ תּוֹלְדוֹת נַח - רַבִּי אַבָּא אָמַר, מִיּוֹם שְׁעֵבֵר אָדָם עַל מַצּוֹת רַבּוּנוּ, כָּל בְּנֵי הָאָדָם שְׁנוּלְדוּ אַחַר כֶּף נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאָדָם. וְלָא לְשִׁבְחָא נִקְרְאוּ כֶּף, אֲלָא כְּמוֹ שְׁאֲמַר בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁעֵבֵר עַל מַצּוֹת רַבּוּנוּ. כִּיּוֹן שְׁבָא נַח, נִקְרְאוּ בְּנֵי הָעוֹלָם עַל שֵׁם נַח. תּוֹלְדוֹת נַח לְשִׁבְחָא. שְׁהַעֲמִידֵם בְּעוֹלָם. וְלָא תּוֹלְדוֹת אָדָם שְׁהַעֲבִירֵם מִהָעוֹלָם וְגַרְסַם מוֹת לְכֻלָּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם כָּף, הָרִי פְּתוּב אַחַר כָּף, וַיֵּרֵד ה' לִרְאוֹת אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם פְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב בְּנֵי נַח. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׂאָדָם [שְׂהָטָא ד"א חָטָא] לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, טוֹב לוֹ שְׂלֵא נִבְרָא וְלֹא יִכְתּוּב עֲלָיו הַפְּתוּב פְּסוּק זֶה.

אֲלֵא בֵּא רְאָה, כְּתוּב (מִשְׁלִי י) בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב. פֶּאֶשֶׁר הִבֵּן טוֹב, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם זוֹכְרִים אֶת אָבִיו לְטוֹב. וּכְשֶׁהוּא רַע, כָּלֵם זוֹכְרִים אֶת אָבִיו לְרַע. אָדָם, מִשּׁוּם שְׂחָטָא וְעֵבֶר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ, כְּשֶׁבָאוּ אוֹתָם שְׂמֵרְדוּ בְּרַבּוֹנָם מֵה פְּתוּב? אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. אָדָם הִרְאִישׁוֹן שְׂמֵרְד בְּרַבּוֹנוֹ וְעֵבֶר עַל מִצְוֹתוֹ, וְלִכְּנֵן אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה וְלֹא הִרְאִישׁוֹנִים. אֵלֶּה שְׂיִצְאוּ וּנְכַסְּנוּ לְתוֹף הַתְּבָה וְהוֹצִיאוּ תוֹלְדוֹת לְעוֹלָמִים. וְלֹא תוֹלְדוֹת אָדָם שְׂיִצְא מִגֵּן עֵדֶן וְלֹא הוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם.

בֵּא רְאָה, אֵלֶּה הוֹצִיא אָדָם תוֹלְדוֹת מִגֵּן עֵדֶן, לֹא הָיוּ מִשְׁמַדִּים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְלֹא נִחְשָׁף אִוַר הַלְּבָנָה לְעוֹלָמִים, וְכָלֵם הָיוּ קְיָמִים לְעוֹלָמִים, וְאִפְלוּ מִלְּאֲכִים עֲלִיוֹנִים לֹא עָמְדוּ לִפְנֵיהֶם בְּאוֹר וְזִיו וְחֻכְמָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל בִּיּוֹן שְׁגָרָם הַחֲטָא וַיִּצְא מִגֵּן עֵדֶן וַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת בַּחוּץ, לֹא הִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם וְלֹא הָיוּ פְּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, וְכִי אֵיךְ יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת תוֹלְדוֹת שָׁם, שְׁהָרִי אֲלֵמְלֵא לֹא נִמְשָׁף עֲלָיו יִצֵּר הָרַע וְחָטָא, יִתְקַיֵּם הוּא בְּעוֹלָם לְבָדוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת? כְּמוֹ זֶה אֲלֵמְלֵא שְׂחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם יִצֵּר הָרַע, לֹא יַעֲשׂוּ לְעוֹלָמִים תוֹלְדוֹת וְלֹא כְּבָאוּ דוֹרוֹת אַחֲרָיִם לְעוֹלָם.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, הָא כְּתוּב לְבַתָּר וַיֵּרֵד יי לִרְאוֹת אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם פְּתוּב וְלֹא כְּתוּב בְּנֵי נַח. אָמַר לִיָּה בְּגִין דְּאָדָם (דְּחָטָא ד"א חָטָא) קָמִי מְרִיָּה טַב לִיָּה דְּלֵא אֲבָרִי וְלֹא יִכְתּוּב עֲלָיָה הָאִי קָרָא.

אֲלֵא תֵּא חֲזִי, פְּתוּב (מִשְׁלִי י) בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב. פֶּד בְּרָא טַב, כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא דְּכָרִין לִיָּה לְאָבוּי לְטַב. וְכַד אִיהוּ בִּישׁ, כָּלֵא דְּכָרִין לִיָּה לְאָבוּי לְבִישׁ. אָדָם בְּגִין דְּחָטָא וְעֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְּמְרִיָּה, פֶּד אֶתוּ אַנּוּן דְּמְרִדוּ בְּמְרִיָּהוּן מֵה כְּתוּב אֲשֶׁר בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנוּי דְּאָדָם קְדַמָּא דְּמְרִד בְּמְרִיָּה וְעֵבֶר עַל פְּקוּדֵיהּ. וּבְגִינֵי כָּף אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח. אֵלֶּה וְלֹא קְדַמָּאִי. אֵלֶּה דְּנִפְקוּ וְעֵאלוּ גוֹ תִּיבָה וְאִפִּיקוּ תוֹלְדִין לְעֵלְמִין וְלֹא תוֹלְדוֹת אָדָם דְּנִפְק מִגֵּנְתָא דְּעֵדֶן וְלֹא אִפִּיק לוֹן מִתְּמָן.

תֵּא חֲזִי, אֵלֶּה אִפִּיק אָדָם תוֹלְדוֹת מִגֵּנְתָא דְּעֵדֶן, לֹא יִשְׁתַּצּוֹן לְדְרֵי דְרִין. וְלֹא אֶתְחַשֵּׁן נְהוּרָא דְּסִיְהָרָא לְעֵלְמִין. וְכִלְהוּ הוּוּ קְיָיִמִין לְעֵלְמִין. וְאִפִּילוּ מִלְּאֲכִי עֲלָאִי לֹא קְיָיִמִי קְמִיָּהוּ בְּנְהוּרָא וְזִיוָא וְחֻכְמָתָא. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. אֲבָל בִּיּוֹן דְּגָרִים (דָּר טָא ע"א) חֲטָאָה וְנִפְק אִיהוּ מִגֵּנְתָא דְּעֵדֶן וְעֵבֶד תוֹלְדוֹת לְבַר. לֹא אֶתְקַיְיְמוּ בְּעֵלְמָא וְלֹא הָיוּ כְּדָקָא חֲזִי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה וְכִי הֵיךְ יִכְלִין לְמַעֲבֵד תוֹלְדוֹת תְּמָן דְּהָא אֲלֵמְלֵא לֹא אֶתְמַשִּׁיךְ עֲלָיָה יִצֵּר הָרַע וְחָטָא אֶתְקַיְיִם אִיהוּ בְּעֵלְמָא בְּלַחֲדוּי וְלֹא יַעֲבִיד תוֹלְדוֹת. כְּגוֹוֵנָא דָּא אֲלֵמְלֵא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וְאִמְשִׁיכוּ עֲלָיָהוּ יִצֵּר הָרַע לֹא עֵבְדוּ תוֹלְדוֹת לְעֵלְמִין וְלֹא יִתּוֹן דְּרִין אַחֲרֵינִין לְעֵלְמָא.

אמר לו, אלמלא לא חטא אדם, לא יעשה תולדות כמו זה מצד של יצר הרע, אבל יעשה תולדות מצד של רוח הקודש. שעכשו אינו עושה תולדות אלא מצד היצר הרע, ומשום שכל תולדות בני האדם כלם מן הצד של יצר הרע, לכן אין להם קיום, ואי אפשר להם להתקיים, שהצד האחר מערב בהם ואפשר להם בצד האחר.

אבל אלמלא לא חטא אדם ולא גרש מגן עדן, היה עושה תולדות מצד של רוח הקודש, שקדושים כמלאכים עליונים עומדים לדורי דורות כמו שהיה למעלה. כיון שחטא והוליד בנים מחוץ לגן עדן ולא זכה להוציאם מן הגן, לא התקיימו אפלו להשתרש בעולם הזה, עד שבא נח, שהוא צדיק, ונכנס בתבה, ומתתבה וצאו כל דורות העולם, ומשם התפזרו לכל ארבע רוחות העולם.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחיתה. למה נשחיתה? משום פי השחית כל בשר את דרכו, כמו שנאמר. רבי חייא פתח פסוק ואמר, (יונה א) וירא אלהים את מעשיהם פי שבו מדרכם הרעה. בא ראה, בשעה שבני אדם זוכים ושומרים את מצוות התורה, אז הארץ מתחזקת ונמצאת בה כל השמחה. מה הטעם? משום שהשכינה שורה על הארץ. ואז הכל, עליונים ותחתונים, בחדוה. וכשבני אדם משחיתים דרכיהם ולא שומרים את מצוות התורה וחוטאים לפני רבונם, אז כפיכול דוחים את השכינה מהעולם, ונשארת הארץ משחיתה, שהרי השכינה נדחתה ולא שורה עליה, ואז היא נשחיתה. מה הטעם

אמר ליה אלמלא לא חטא אדם לא עביד תולדות כגוונא דא מסטרא דיצר הרע. אבל עביד תולדות מסטרא דרוחא קדישא. דהשתא לא עביד תולדות אלא מסטרא דיצר הרע. ובגין דכל תולדות דבני נשא כלהו מסטרא דיצר הרע, בגין כן לית לון קיום. ואי אפשר לון לאתקיימא, דסטרא אחרא אתערב בהו. (ו"ח ל"ג ואפשר לון בסטרא אחרא).

אבל אלמלא לא חטא אדם ולא אתתרין מגנתא דעדן. הוה עביד תולדות מסטרא דרוח קדשא דקדישין כמלאכי עלאין קיימין לדרי דרין כגוונא דלעילא. כיון דחטא ואוליד בגין לבר מגנתא דעדן, ולא זכה לאפקא לון מגנתא, לא אתקיימו אפלו לאשתרשא בעלמא דא. עד דאתא נח דאיהו צדיק ועאל בתבה. ומן תבה נפקו כל דרין דעלמא. ומתמן אתבדרו לכל ארבע רוחי עלמא.

וירא אלהים את הארץ והנה נשחיתה. אמאי נשחיתה. בגין פי השחית כל בשר את דרכו, כמה דאתמר. רבי חייא פתח קרא ואמר (יונה א) וירא אלהים את מעשיהם פי שבו מדרכם הרעה.

הא חזי, בשעתא דבני נשא זכאן ונטרי פקודי דאורייתא, כדין ארעא אתתקפת, וכל חידו אשתפחת בה. מאי טעמא בגין דשכינתא שריא על ארעא. וכדין כללא עלאי ותתאי בחדוה. וכד בני נשא מחבלן ארחייהו ולא נטרי פקודי אורייתא וחסאן קמי מאריהון, וכדין כפיכול דחזין לה לשכינתא מעלמא ואשתארת ארעא מחבלא. דהא שכינתא אתדחייא ולא שריא עליה וכדין אתחבלת. מאי טעמא אתחבלת. בגין דשריא

נשחתת? משום ששורה רוח אחרת עליה שמחבלת את העולם. ועל זה אומרים, שישראל נותנים עז לאלהים שמעמידים את העולם. אלהים זו שכינה.

ואם חס ושלום אם ישראל ימצאו רשעים, מה כתוב? (תהלים) רומה על השמים אלהים וגו', משום שרשת הכינו לפעמי. כפף נפשי, בסבת חמס ושנאת חנם. פרו לפני שוחה וגו', כמו שבדור המבול, שמשום החמס שהיה ביניהם, היתה ביניהם שנאה ואיבה.

יכול אף בארץ ישראל כן? והרי שנינו שארץ ישראל לא שורה עליה רוח אחרת ולא ממנה אחר חוץ מהקדוש ברוך הוא בלבד. בא ראה שארץ ישראל כף היא שלא שורה עליה ממנה ולא שליח אחר פרט לקדוש ברוך הוא לבדו, אבל שעה אחת שורה עליה להשחית את בני האדם. מנין לנו? מדוד, שכתוב (דברי הימים א כא) וירא דוד את מלאך ה' וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים, ואז נשחתה הארץ.

אמר רבי אלעזר, אפלו באותה שעה הקדוש ברוך הוא היה. כתוב פאן מלאך ה', וכתוב שם (בראשית מח) המלאך הגאל אתי, וכתוב ויסע מלאך האלהים. הן לטוב הן לרע שולט עליה הקדוש ברוך הוא. לטוב - משום שלא נמסרה תחת שאר הממנים, וכל דברי העולם יתבישו ממצעשיהם. לרע - פדי שלא ישמחו אלה לשלט עליה. ואם תאמר, והרי כתוב (איכה א) פי ראטה גוים באו מקדשה, והחרבו ביתא ואתם ממנים, לא נחרב המקדש!

רוחא אחרא עלה דמחבלא עלמא. ועל דא אמרינן דישראל יהבי עוז לאלהים דמקיימינן עלמא. אלהים דא שכונתא.

ואם חס ושלום אי ישראל ישתפחו חייבין מה כתיב, (תהלים ו) רומה על השמים אלהים וגו' משום דרשת הכינו לפעמי. כפף נפשי בסבת חמס ושנאת חנם. פרו לפני שוחה וגו' פגוונא דדור המבול דבגין חמס דהות ביניהון הוה ביניהון שנאה ודבבו.

יכול אף בארעא דישראל כן. והא תנינן ארעא דישראל לא שריא עלה רוחא אחרא ולא ממנא אחרא בר קדשא בריך הוא בלחודוי. תא חזי, דארעא דישראל הכי הוא דלא שריא עלה ממנא ולא שליחא אחרא בר קדשא בריך הוא בלחודוי. אבל שענתא חדא שריא עלה לחבלא בני נשא. מנלן מדוד דכתיב, (דברי הימים א כא) וירא דוד את מלאך ה' וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים וכדין אתחבלת ארעא.

אמר רבי אלעזר אפלו בההיא שענתא קדשא בריך הוא הוה. פתיב הכא מלאך ה'. וכתוב ה' (בראשית מח) המלאך הגואל אותי. וכתוב (שמות יד) ויסע מלאך ה' ויטע מלאך האלהים. הן לטב והן לביש קדשא בריך הוא שליט עליה. לטב בגין דלא אתמסרא תחות שאר ממנן, וכל דיירי עלמא יכספון מן עובדייהו. לביש בגין דלא יחדון אנון לשלטאה עליה. ואי תימא (ד"א ל"ג לא) והא כתיב, (איכה א) פי ראטה גוים באו מקדשה וחרבו ביתא ואי לא שלטין אנון ממנן לא אתחרב מקדשא.

והחרבו ביתא. ואם לא שולטים

בא ראה, פתוב כי אפה עשית, וכתוב (שם ב) עשה ה' אשר זמם. בא ראה, פתוב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה. נשחתה ודאי, כמו שנאמר. כף גם (יונה א) וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרפם הרעה. שהרי אז הארץ קוראת למעלה ועולה בעליה עליונה ומקשטת פניה פנקבה שמתקשטת אל הזכר, כף גם הארץ, שהרי גדלה בנים צדיקים למלך.

ועכשו שלא שבו דור המבול מה פתוב? וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה, כאשה שנשטמאה והסתירה פניה מבעלה. ובזמן שמתרבים חטאי בני האדם בגלוי, הארץ שמה פניה פנקבה שאין לה בושא מכל, כמו שנאמר (ישעיה כד) והארץ חנפה תחת ישיביה. ועל זה וירא כי נשחתה ודאי. מה הטעם? משום כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ.

רבי אלעזר הלך אל רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו. פיון שראה אותו, התקין לו שטיח של פסוי במוטות של עץ, וישבו. אמר לו חמיו, אפשר ששמעת מאביך זה שכתוב (איכה ב) עשה ה' אשר זמם בצע אמרתו אשר צנה מימי קדם?

אמר לו, הרי פרשוה החברים, בצע אמרתו - שקרע האדרת שלו. אשר צנה מימי קדם - שהרי אותה האדרת צנה מאותם ימים ראשונים עליונים, וכיום שחרב בית המקדש קרע אותה, משום שהאדרת הזו היא כבודו ותקונו, וקרע אותה.

אמר לו, עשה ה' אשר זמם, וכי מלך חושב [קדם] להרע לבניו עד שלא יבאו לחטא?! אמר לו, (משל)

תא חזי, פתוב כי אפה עשית וכתוב עשה יי את אשר זמם. תא חזי, פתוב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה. נשחתה ודאי כמה דאתמר. הכי נמי (יונה ג) וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרפם הרעה. דהא כדין ארעא קראת לעילא וסלקא בסליקו עלאה ומקשטא אנפיה. פנוקבא דמקשטא לגבי דכורא. הכי נמי ארעא. דהא גדלת בנין זפאין למלפא.

והכא דלא תבו דרא דטופנא מה כתיב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה וגו' פאתתא דאסתאבת ואסתירת אנפיהא מבעלה. ובזמנא דאסגיאו חובי בני נשא באתגליא, ארעא שויאת אנפיהא כנוקבא דלית לה פסופא מפלא כמה דאת אמר, (ישעיה כב) והארץ חנפה תחת יושביה. ועל דא וירא כי נשחתה ודאי. מאי טעמא בגין כי השחית כל (דף טו ע"ב) בשר את דרכו על הארץ.

רבי אלעזר אזל לגביה דרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו. פיון דחמא ליה אתקין ליה תופסיתא (ס"א טופסיקא) דקומרא במטון דקולפא ויתיבו. אמר ליה חמוי אפשר דשמעת מאבוך האי דכתיב (איכה ב) עשה יי אשר זמם בצע אמרתו אשר צנה מימי קדם.

אמר ליה הא אוקמוה חבריא. בצע אמרתו, דבזע פורפירא דיליה. אשר צנה מימי קדם, דהא פורפירא פקיד לה מאנון יומי קדמאי עלאי, וביומא דאתחריב בי מקדשא בזע לה. בגין דהאי פורפירא איהי יקרא דיליה ותיקונא דיליה ובזע ליה.

אמר ליה עשה יי אשר זמם. וכי מלפא חשיב (קודם) לאבאשא לבנוי עד

לֹא יִיתוּן לְמַחְטִי. אָמַר לַיהוָה לְמַלְכָּא דְהוּהָ לַיהוָה מָאן יָקָר, וּבְכָל יוֹמָא הָוּה דְחִיל עַלְיָה דְלֹא יִתְבַר וְהוּהוּ מְסַתְפַל בֵּיה וְתַקִּין בְּעֵינָיו. לְיוֹמִין אָתָּא בְרִיה וְאַרְגִּיזוּ לַיהוָה לְמַלְכָּא, נָטַל מְלָכָא הַהוּא מָאן יָקָר וְתִבְרַר לַיהוָה. הָדָא הוּא דְכָתִיב עָשָׂה יי אֲשֶׁר זָמַם.

לְמַלְכָּא שְׁהִיָּה לוֹ כְּלֵי יָקָר, וּבְכָל יוֹם הִיָּה פּוֹחַד עַלְיוּ שְׁלֵא יִשְׁבֵר וְהִיָּה מְסַתְפַל בּוֹ וּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו. לְיָמִים בָּא בְּנוֹ וְהִרְגִּיזוּ אֶת הַמְּלָכָה. לְקַח הַמְּלָכָה אוֹתוֹ כְּלֵי יָקָר וְשִׁבְרָה אוֹתוֹ. זְהוּ שְׁכָתוּב עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

תָּא חֲזִי, מִן יוֹמָא דְאַתְבַּנִּי בֵּי מְקַדְשָׁא הָוּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסַתְפַל בֵּיה וְחָבִיב עַלְיָה סִגְי וְהוּהוּ דְחִיל עַלְיָהוּ דִישְׂרָאֵל דִּיחֲטוּן וּיִתְרַב בֵּי מְקַדְשָׁא. וְכֵן בְּכָל זְמַנָּא דְהוּהוּ אָתִי לְגַבִּי בֵּי מְקַדְשָׁא הָוּה לְבִישׁ הַהוּא פּוֹרְפִירָא. לְבַתָּר דְגָרְמוֹ חוֹבִין וְאַרְגִּיזוֹ קָמִי מְלָכָא אֲתִתְרַב בֵּי מְקַדְשָׁא וּבְזַע הַהוּא פּוֹרְפִירָא (ד"א גְרִים חֲכִי הַהוּא פּוֹרְפִירָא וְאַתְתְּרַב בֵּי מְקַדְשָׁא) הִלְנֵנוּ דְכָתִיב עָשָׂה יי אֲשֶׁר זָמַם.

בָּא רָאָה, מִיּוֹם שְׁנַבְנָה בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ הִיָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתְפַל בּוֹ וְחָבִיב עַלְיוּ הַרְבֵּה, וְהִיָּה פּוֹחַד עַל יִשְׂרָאֵל שְׁיִחְטָאוּ וְיִתְרַב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. וְכֵךְ בְּכָל פַּעַם שְׁהִיָּה בָּא אֲצֵל בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ, הִיָּה לּוֹבֵשׁ אוֹתָהּ אֲדָרְתָּ. אַחַר שְׁגָרְמוּ הַחֲטָאִים וְהִרְגִּיזוּ לְפָנֵי הַמְּלָכָה, נִתְרַב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ וְקָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרְתָּ וְקָרַע אוֹתָהּ הָאֲדָרְתָּ וְנִתְרַב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. הִלְנֵנוּ שְׁכָתוּב עָשָׂה ה' אֲשֶׁר זָמַם.

בְּצַע אֲמַרְתוּ וְגו' (הָאִי אֲמַרְתוּ בְּקַדְמִיתָא וְתִבְאָ בְּרֵאשׁ אַמִּיר. וְהָאִי אֲתַעֲמַרו עֲמָרָא לְרִישָׁא וְאִילֵן נָאָה לְפָנֵינוּ. וְאִיהִי מִימֵי קָדָם וְדָאִי. וְכֵדִין עֲצִיבֵי קַמִּיָּה בְּתַמִּי בְּרֵאשׁ וְדָאִי וְהֵן (יִשְׁעִיָּה לֵג) אֲרָאִלִּים צִעְקוּ חוּצָה. (יִשְׁעִיָּה כֵב) וְנִקְרָא יי צְבָאוֹת בְּיוֹם הַהוּא וְגו') הִלְנֵנוּ בְּזַמְנָא דְאַתְתְּרַב בֵּי מְקַדְשָׁא. אֲבָל בְּזַמְנָא אַחְרָא לִית חֲדוּה קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּזַמְנָא דְאַתְתְּאֲבִידוּ חֲתִיבֵי עֲלֵמָא וְאַנּוּן דְאַרְגִּיזוֹ קַמִּיָּה הָדָא הוּא דְכָתִיב, (מְשֻׁלִּי יֵא) וּבְכָבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן בְּכָל דְרָא וְדָרָא דְעָבִיד דִּינָא בְּחֲתִיבֵי עֲלֵמָא. חֲדוּה וְתוֹשְׁבַתָּא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא.

בְּצַע אֲמַרְתוּ וְגו' [הָאֲמַרְתוּ הוּוּ בְּחִתְלָה יִשְׁבָּה בְּרֵאשׁ אַמִּיר, וְהָרִי תַעֲמַרו עֲמָרָה לְרֵאשׁ וְאִילֵן נָאָה לְפָנֵינוּ. וְהָאִי מִימֵי קָדָם וְדָאִי. וְאִי עֲצִיבֵי לְפָנֵינוּ בְּתַמִּים הַחֲצִיזִים וְדָאִי, (יִשְׁעִיָּה לֵג) וְהֵן אֲרָאִלִּים צִעְקוּ חוּצָה. (שֵׁם כֵב) וְנִקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בְּיוֹם הַהוּא וְגו']. הִלְנֵנוּ בְּזַמְנָא שְׁנַתְרַב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. אֲבָל בְּזַמְנָא אַחַר אִין חֲדוּה לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ זְמַן שְׁאוּבָדִים רְשָׁעֵי הָעוֹלָם וְאוֹתָם שְׁהִרְגִיזוּ לְפָנֵינוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב (מְשֻׁלִּי יֵא) וּבְכָבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן בְּכָל דוֹר וְדוֹר שְׁעוֹשָׂה דִין בְּרְשָׁעֵי הָעוֹלָם, חֲדוּה וְתוֹשְׁבַתָּא לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן דְלִית חֲדוּה קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא פִּד אִיהוּ עָבִיד דִּינָא בְּחֲתִיבָא. אֲלֵא תָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְעָבִיד דִּינָא בְּחֲתִיבָא, חֲדוּוֹן וְתוֹשְׁבַתָּא קַמִּיָּה עַל דְאַתְתְּאֲבִידוּ מְעֲלָמָא. וְהִנֵּי מִיִּלִּי כַּד מְטָא הַהוּא זְמַנָּא דְאוּרִיךְ לוֹן וְלֹא תִאָּבֵן לְגַבִּיָּה מְחוּבִיָּהוּ. אֲבָל אִי אֲתַעֲבִיד בְּהוּ דִינָא עַד לֹא

וְאִם תִּיאָמַר, הָרִי שְׁנִינּוּ שְׁאִין חֲדוּה לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֵׁהוּא עוֹשָׂה דִין בְּרְשָׁעִים? אֲלֵא בָּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׁנַעְשָׂה דִין בְּרְשָׁעִים, חֲדוּוֹת וְתוֹשְׁבַתָּא לְפָנֵינוּ עַל שְׁנַאָבְדוֹ מִהָעוֹלָם. וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ כְּשִׁמְגִיעַ אוֹתוֹ זְמַן שְׁהִמְתִּין לְהֵם וְלֹא שָׁבוּ אֵלָיו מְחֻטָּאֵיהֶם. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה בְּהֵם דִין עַד שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּם, [וְשִׁר]

שלא נשלם חטאם, כמו שנאמר
(בראשית טו) כי לא שלם עון
האמורי עד הנה, אז אין חדוה
לפניו, ורע לפניו על שנאבדו.

ואם תאמר, למה עושה בהם דין
טרם שהגיע זמנם? אלא הם
גרמו רע לעצמם, שהרי הקדוש
ברוך הוא אינו עושה דין בטרם
מגיע זמנם, אלא משום
שמשתתפים עם ישראל להרע
להם, ולכן עושה בהם דין
ומאבדם מהעולם בלא הזמן.
וזהו שרע לפניו. ולכן הטביע
מצרים בים והאביר שונאי
ישראל בימי יהושפט, וכן כלם,
שהרי משום ישראל נאבדו לפני
זמנם.

אבר פשה שלם הזמן שחכה
להם ולא שבו, אז חדוה
ותשפחת לפניו על שאבדו
מהעולם, פרט לזמן שחרב בית
המקדש, שאף על גב ששה שלם
הזמן שלהם שהרגיזו לפניו, לא
היתה חדוה לפניו. ומאותו זמן
לא היתה חדוה לפניו למעלה
ולמטה.

כי לימים עוד שבעה אנכי
ממטיר על הארץ ארבעים יום
וארבעים לילה וגו'. רבי יהודה
אמר, ארבעים יום וארבעים
לילה הללו, מה מעשיהם? אלא
ארבעים יום להלקות רשעי
העולם, וכתוב (דברים כה) ארבעים
יפנו לא יסוף, פנגד ארבעה
רוחות העולם, לכל אחד עשרה.
משום שבן אדם נכרא מארבעה
רוחות העולם, ועל זה ומחיתי
את כל היקום. וצריך ארבעים
להלקות ולמחות את העולם.

רבי יצחק היה מצוי לפני רבי
שמעון. אמר לו פסוק זה [שאמר]
שפתוב ותשחת הארץ לפני
האלהים. אם בני אדם חטאו -
הארץ במה חטאה? אמר לו,

מטא זמנייהו, (ועד) דלא אשתלים חובייהו,
כמה דאת אמר, (בראשית טו) כי לא שלם עון
האמורי עד הנה, פדין לית חדוה קמיה
ובאיש קמיה על דאתאבדו.

ואי תימא איהו עד לא מטו זמנייהו אמאי
עביד בהו דינא. אלא אנון גרמין בישא
לגרמייהו. דהא קדשא בריך הוא לא עביד
בהו דינא עד לא מטא זמנייהו. אלא בגין
דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון.
ובגין פך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא
בלא זמנא. ודא הוא דאבאיש קמיה. ובגין
פך אטבע מצראי בימא. ואוביד שנאיהון
דישראל בימי יהושפט. וכן פלהו. דהא
בגיניהון דישראל אתאבדו בלא זמנא.

אבר פד אשתלים זמנא דאוריך לון ולא
תבו. פדין חדוה ותושפחתא קמיה על
דאתאבדו מעלמא. פר בזמנא דאתחרב פי
מקדשא. דאף על גב דאשתלים זמנא דלהון
דארגיזו קמיה, לא הוה חדוה קמיה.

ומההוא זמנא לא הוה חדוה לעילא ותתא:
כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ
ארבעים יום וארבעים לילה וגו'. רבי
יהודה אמר הני ארבעים יום וארבעים לילה
מאי עבידתייהו. אלא ארבעים יום לאלקאה
חייבי עלמא וכתוב, (דברים כה) ארבעים יפנו לא
יוסוף, לקבל ארבע סטרי עלמא לכל חד
עשרה. בגין דבר נש מארבע סטרי עלמא
אתברי. ועל דא ומחיתי את כל היקום.
ואצטריך ארבעים לאלקאה ולא תמחי עלמא.

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי שמעון
אמר ליה האי קרא (דקאמר) דכתוב
ותשחת הארץ (דף סב ע"א) לפני האלהים. אי בני
נשא חטאן ארעא במה. אמר ליה בגין

משום שכתוב כי השחית כל
בשר את דרכו, כמו שנאמר. כמו
זה, (ויקרא יח) ותטמא הארץ
ואפקוד עונה עליה. אלא בני
אדם חטאו. ואם תאמר, הארץ
במה? אלא עקר הארץ הם בני
האדם, והם משחיתים את הארץ
והיא נשחתת, והכתוב מוכיח,
שכתוב וירא אלהים את הארץ
והנה נשחתה כי השחית כל בשר
את דרכו על הארץ.

בא ראה, כל חטאי האדם פלם,
השחתתם תלויה בתשובה.
והחטא של שופך זרע על הארץ
ומשחית דרכו ומוציא זרע על
הארץ - משחית אותו ומשחית
את הארץ, ועליו כתוב (ירמיה ב)
נכתם עונך לפני, וכתוב בו (תהלים
ח) כי לא אל חפץ רשע אמה לא
יגרף רע. פרט לתשובה גדולה.
וכתוב (בראשית לח) ויהי ער בכור
יהודה רע בעיני ה' וימיתהו ה',
והרי נתבאר.

אמר לו, למה דן הקדוש ברוך
הוא את העולם במים ולא באש
ולא בדבר אחר? אמר לו, סוד
הוא, שהרי הם השחיתו דרכם
בשביל שמים עליונים ומים
תחתונים לא התחברו זכר ונקבה
כראוי. ומוי הם המים העליונים? בינה ומים
תחתונים - מלכות ה"א עליונה ה"א תחתונה.
וכאשר הם משחיתים, נסתלק י"ו, שהוא זכר,
ונשאר ה"א בה"א ומים במים. מה הם
השחיתו דרכם, כמו זה מים
זכריים ונקביים. ועל זה נדונו
במים, במה שהם חטאו. והמים
היו רותחים ופושטים מהם את
העור, כמו שהשחיתו דרכם
במים רותחים. דין פנגד דין. זהו
שכתוב נבקעו כל מעינות תהום
רבה. הרי מים תחתונים. וארבת
השמים נפתחו - זה מים
עליונים. מים עליונים
ותחתונים.

דכתיב כי השחית כל בשר את דרכו כמה
דאמר. פגוונא דא (ויקרא יח) ותטמא הארץ
ואפקוד עונה עליה. אלא בני נשא חטאן ואי
תימא ארעא במה, אלא עקרא דארעא בני
נשא אנון. ואנון מחבלין ארעא והיא
אתחבלת. וקרא אוכח דכתיב וירא אלהים
את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר
את דרכו על הארץ.

תא חזי, כל חטאי דבר נש פלהו חבלותא
דיליה תליין בתשובה. וחטאה דאושיד
זרעא על ארעא ומחבלא ארחיה ואפיק זרעא
על ארעא, מחבל ליה ומחבל ארעא. ועליה
כתיב, (ירמיה ב) נכתם עונך לפני. וכתיב ביה
(תהלים ה) פי לא אל חפץ רשע אמה לא יגורף
רע. פר בתשובה סגי. וכתיב, (בראשית לח) ויהי
ער בכור יהודה רע בעיני יי וימיתהו יי והא
אתמר.

אמר ליה אמאי דאין קדשא בריך הוא
עלמא במיא ולא באשא ולא במלה
אחרא. אמר ליה רזא הוא דהא אנון חבילו
ארחייהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא
אתחברו דכר ונוקבא כדקא יאות. (וכאן אלון מיין
עלאין בינה ומיין תתאין מלכות. ה"א עלאה ה"א תתאה. וכד אנון מחבילו,
אסתלק י"ו דהוא דכר, ואשתאר ה"א בה"א ומיין במיין). מאן אנון
דחבילו ארחייהו, פגוונא דא מיין דכורין
ונוקבין. ועל דא אתדנו במיא במה דאנון
חבו. ומיין הוו רתיחן ופשטו משכא מנייהו
כמה דחבילו ארחייהו במיין רתיחן. דינא
לקבל דינא. הדא הוא דכתיב נבקעו כל
מעיינות תהום רבה, הא מיין תתאין.
וארובות השמים נפתחו דא מיין עלאין. מיין
עלאין ותתאין.

רבי חייא ורבי יהודה הוו אֲזְלֵי בְּאַרְחָא. ומטו לגבי טורין רבֵּרְבָן וְאַשְׁכַּחוּ בִּינֵי טוּרָא גְרָמִי בְּנֵי נָשָׂא דְהוּוּ מֵאַנוּן בְּנֵי טוּפְנָא. ופסעו תלת מָאָה פְּסִיעַן בְּגֵרְמָא חָדָא. תוּוּהוּ. אָמְרוּ הֵינּוּ דְאָמְרוּ חֲבֵרְנָא דְאַנוּן לָא הוּוּ מִסְתַּפֵּי מְדִינָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְכָתִיב, (איוב כא) וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְרַכִּיךְ לֹא חֲפָצְנּוּ. מָה עֲבָדוּ. הוּוּ סְתִימִין בְּרַגְלֵיהוּ מִבּוּעֵי תְהוּמָא. וּמִיִּין נְפָקִין רְתִיחִין וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם בְּהוּ, עַד דְּהוּוּ נִשְׁמָטִין וְנִפְלִי בְּאַרְעָא וּמִיִּיתִין:

וַיִּוָּדְדַּ נַח שְׁלֹשָׁה בְּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יְהוּדָה, בָּא וְאָמַר לָךְ דְּבָרִים שְׁשֻׁמְעֵתִי בְּזָה. מִשָּׁל לְאַדָּם שְׁמַכְנִים לְנִקְבָּה שְׁמַתְעַבְרַת [ד"א פ"י משה] בְּפַעַם אַחַת, וַיִּצְאוּ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה בְּנִים. [גל] אַחַד נִפְרַד מֵאַחַר בְּדַרְכֵי בְּמַעֲשָׂיו. זֶה צַדִּיק וְזֶה רָשָׁע וְזֶה בֵּינוּנִי. אִף גַּם כָּאֵן שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים שָׁל רֹחַ הוֹלְכִים וְשָׁטִים וְנִכְלָלִים בְּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת.

בֵּא רָאָה, נִשְׁמָה יוֹצֵאת וְנִכְנַסַת בֵּין הָרִי פְרוּד, וּמַתְחַבְּרַת הָרוּחַ בְּנִשְׁמָה. יוֹרְדַת לְמַטָּה, מַתְחַבְּרַת הַנֶּפֶשׁ בְּרוּחַ, וְכֵלָם [הוֹלְכִים ד"א יוֹרְדִים] וּמַתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נֶפֶשׁ וְרוּחַ כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. הַנֶּשְׁמָה שׁוֹרָה בְּדַרְכֵי שָׁל בֶּן אָדָם, [וְהָא] וְהוּא מְדוֹר נִסְתָּר שְׁלֹא נוֹדַע מְקוּמוֹ.

בֵּא בֶן אָדָם לְהִטְהַר - מְסִיעֵים לוֹ בְּנִשְׁמָה קְדוּשָׁה וּמִטְהַרִים אוֹתוֹ וּמְקַדְשִׁים אוֹתוֹ וְנִקְרָא קְדוֹשׁ. לֹא זָכָה וְלֹא בֵּא לְהִטְהַר - שְׁתֵּי דְרָגוֹת פּוֹתְחִים, שְׁהֵם נֶפֶשׁ וְרוּחַ בּוֹ. אֵין בּוֹ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה [פְּסוּעָא שְׁלַמְעֵלָה, וְהָא כְּפִי דְרַבִּי]. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזְלֵי בְּאַרְחָא. ומטו לגבי טורין רבֵּרְבָן וְאַשְׁכַּחוּ בִּינֵי טוּרָא גְרָמִי בְּנֵי נָשָׂא דְהוּוּ מֵאַנוּן בְּנֵי טוּפְנָא. ופסעו תלת מָאָה פְּסִיעַן בְּגֵרְמָא חָדָא. תוּוּהוּ. אָמְרוּ הֵינּוּ דְאָמְרוּ חֲבֵרְנָא דְאַנוּן לָא הוּוּ מִסְתַּפֵּי מְדִינָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְכָתִיב, (איוב כא) וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְרַכִּיךְ לֹא חֲפָצְנּוּ. מָה עֲבָדוּ. הוּוּ סְתִימִין בְּרַגְלֵיהוּ מִבּוּעֵי תְהוּמָא. וּמִיִּין נְפָקִין רְתִיחִין וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם בְּהוּ, עַד דְּהוּוּ נִשְׁמָטִין וְנִפְלִי בְּאַרְעָא וּמִיִּיתִין:

וַיִּוָּדְדַּ נַח שְׁלֹשָׁה בְּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יְהוּדָה תָּא וְאִימָא לָךְ מְלִי דְשְׁמַעְנָא בְּהָאִי. מְתַל לְבַר נֶשׁ דְּאַעִיל לְנוֹקְבָא דְמַעְרִיא (ד"א איבא דְמַעְהָא) בְּזַמְנָא חָדָא. וְנִפְקִי תְרִין אוֹ תְלַתָּא בְּנִין. חַד מַתְפְּרָשָׁא מֵאַחַרָא בְּאַרְחוּי בְּעוֹבְדוּי. דָּא זְפָאָה וְדָא חֵיִיבָא וְדָא בֵּינוּנִי. אוּף הָכָא נְמִי תְלַת קְטָרִי דְרוּחָא אֲזְלִין וְשָׁטָאן וְאַתְפְּלִלָן בְּתַלְתָּא עֲלָמִין.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמָתָא נִפְקָאת וְאַעִיל בֵּין טוּרִי פְרוּדָא וְאַתְחַבְּר רֹחָא בְּנִשְׁמָתָא. נַחִית לְתַתָּא אַתְחַבְּר נֶפֶשׁ בְּרוּחַ וְכֵלָהּ (אוֹלֵי ד"א נַחֲתִין) וּמַתְחַבְּרִין דָּא עִם דָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נֶפֶשׁ וְרוּחַ כְּלִילָן דָּא עִם דָּא. נִשְׁמָתָא שְׂרִיא בְּאַרְחוּי דְבַר נֶשׁ. [וְהָא] וְהִיא מְדוֹרָא טְמִירָא דְלֹא אַתִּידַע אַתְרָהָא.

אַתָּא בַר נֶשׁ לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִיעֵין לִיה בְּנִשְׁמָתָא קְדִישָׁא וְדַכָּאן לִיה וּמְקַדְשִׁין לִיה וְאַקְרִי קְדוֹשׁ. לָא זָכָה וְלֹא אַתִּי לְאַתְדַּכְּאָה, תְּרִין דְרָגִין פְּתַחִין דְאַנוּן נֶפֶשׁ וְרוּחַ בֵּיה. נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא לִית בֵּיה (פְּסוּעָא דְלַעִילָא וְדָא כְּפּוּם אַרְמִיָה). וְלֹא עוֹד אֲלֵא דָאִי יִסְתַּאב

מִסָּאָבִין לִיה. וְסִיּוּעָא דְלַעֲיָלָא אַעֲדִיו מִיְנִיה. מִפָּאן וְלַהֲלָאָה כָּל חַד לְפִוּם אַרְחִיה.

שָׁאם יִטְמָא - מִטְמָאִים אוֹתוּ. וְהַסִּיּוּעַ שְׁלַמְעֵלָה מִסִּירִים מִמֶּנּוּ. מִפָּאן וְהַלָּאָה כָּל אֶחָד לְפִי דְרַכּוּ.

תּוֹסֶפְתָּא

תּוֹסֶפְתָּא

קְטוּרִים רְמָאִי, דְקִסְטוּרֵי דְהוֹסְטְרָא (ס"א דַּהּוּא סְטְרָא) אַנְן פְּתִיחֵן עֵינִין פְּתִיחֵן אוּדְנִין. קָל מִן קָלִיא נְחִית מַעֲיָלָא לְתַתָּא. מִתְבַּר טוּרִין וְטַנְרִין. מָאן אַנּוּן דְחִמָּאן וְלֹא חִמָּאן. אֲטִימִין אוּדְנִין. סְתִימִין עֵינִין. לֹא חִמָּאן וְלֹא שְׁמַעִין לֹא יַדְעִין בְּסַכְלָתְנוּ, חַד דְכָלִילָא בְתַרִין בְּגוּוֹיֵיהוּ. דְחִינִין לִיה לְבַר.

אֲנּוּן מִתְדַבְּקֵן בֵּין (ס"א בִּיה) בְּאֲנּוּן תְּרִי, חַד אוּמְנָא דְאוּמְנָא לֹא שְׂרִיא (ס"א שְׂוִין) בְּגוּוֹיֵיהוּ. לֹא עָאֲלִין בֵּין סְפָרֵי קְדִישִׁין. כָּל אַנּוּן דְאוּמְנָא דָּא לֹא (דף סב ע"ב) שְׂרִיא בְּגוּוֹיֵיהוּ לֹא אַכְתְּבוּ בְּסְפָרֵי דְכַרְנֵיִיא אֶתְמַחוּן מִסְפָּרָא דְחֵי כְמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפָּר חַיִּים וְעַם צַדִּיקִים אַל יִכְתְּבוּ.

הֵם נְדַבְקִים בֵּין (ס"א ב) בְּאוֹתָם שְׁנַיִם, הָאֶחָד אֲמֵן הָאֲמֵנִים לֹא שׁוּרָה (ס"א שְׁמִים) בְּתוֹכָם. לֹא נִכְנָסִים בֵּין סְפָרִים קְדוּשִׁים. כָּל אֲלוֹ שָׁל אֲמֵן זֶה לֹא שׁוּרָה בְּתוֹכָם, לֹא נִכְתְּבוּ בְּסִפְרֵי הַזְכָּרוֹנוֹת וְנִמְחִים מִסְפָּר חַיִּים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפָּר חַיִּים וְעַם צַדִּיקִים אַל יִכְתְּבוּ.

ווי לון פד יפקון מהאי עלמא ווי לון (לתייהו). מָאן יִתְבַּע לֹון פִּד יִתְמַסְרוּן בִּידָא דְדוּמָה וְיִתּוּקְדוּן בְּנוּרָא דְדַלִּיק וְלֹא יִפְקוּן מִנֵּיהּ בַּר פְּרִישׁ גְּרַחֵי וְשַׁבְתִּי כְמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה ט) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר יִי. לְבַתֵּר פְּרוּזָא דְבִסְטֵר צְפוּן אַכְרִיז עַלֵּיהוּ וְאָמַר (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוּלָה וְגוֹ'. פְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין אֶתְפַּנְשׁוּ עַלֵּיהוּ בְּאַרְבַּע סְטְרִין. אָשָׂא מְלַהֲטָא בְּגִי בֵן הַנֶּם.

אוי להם כשיצאו מהעולם הזה. אוי להם (לתייהו). מי יתבע אותם כאשר ימסרו בידי דומה וישרפו באש שדולקת ולא יצאו ממנה רק בראשי חדשים ושבבות, כמו שנאמר (ישעיה ט) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'. אחר כך פרוז שפצד צפון מכריז עליהם ואומר, (תהלים ט) ישובו רשעים לשאולה וגו'. כמה אגדות של יסורים יתפנסו עליהם בארבעה צדדים. אש לוהטת בגיא בן הנזם.

ווי לון פד יפקון מהאי עלמא ווי לון (לתייהו). מָאן יִתְבַּע לֹון פִּד יִתְמַסְרוּן בִּידָא דְדוּמָה וְיִתּוּקְדוּן בְּנוּרָא דְדַלִּיק וְלֹא יִפְקוּן מִנֵּיהּ בַּר פְּרִישׁ גְּרַחֵי וְשַׁבְתִּי כְמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה ט) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר יִי. לְבַתֵּר פְּרוּזָא דְבִסְטֵר צְפוּן אַכְרִיז עַלֵּיהוּ וְאָמַר (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוּלָה וְגוֹ'. פְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין אֶתְפַּנְשׁוּ עַלֵּיהוּ בְּאַרְבַּע סְטְרִין. אָשָׂא מְלַהֲטָא בְּגִי בֵן הַנֶּם.

תלת זמנין ביומא מתפקדן (ס"א מתוקדו). וְלֹא עוֹד אֵלָא בְּזַמְנָא דְיִשְׂרָאֵל אֶתִּיבּוּ בְּקוּל רַם אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְמַלֵּי רַחֲמִין וְחַיִּים עַל כָּלָּא. וְרַמְיז לְמַלְאָכָא דְמִמְנָא עַל תְּרַעֲי דְגִיְהֵנָם סְמִרְיָאֵל שְׁמִיהּ וְתִלְת מִפְתָּחֵן בִּידֵיהּ וּפְתַח תְּלַת תְּרַעֲיִן דְבִסְטֵר מְדַבְּרָא וְחִמָּאן נְהוּרָא דְהָאֵי עַלְמָא. אֶתָּא תְּנַנָּא דְנוּרָא וְסִתִּים אוּרְחִין.

שריש פעמים ביום מתפקדים (נשרפים). וְלֹא עוֹד, אֵלָא בְּזַמְן שְׁיִשְׂרָאֵל עוֹנִים בְּקוּל רַם אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחַס עַל הַכָּל, וְרוּמוֹ לְמַלְאָךְ הַמְּמַנֶּה עַל שְׁעָרֵי הַגִּיהֵנָם, שְׁשִׁמוֹ סְמִרְיָאֵל, וְשִׁלְשָׁה מִפְתָּחוֹת בִּידוֹ, וּפְתוּחַ שְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים שְׁפָצַד הַמְדַבְּר, וְרוּאִים אֶת אוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּא עֶשֶׂן שֶׁל אֵשׁ וְסוֹתָם הַדְּרָכִים.

פדין תלת ממנן דתחות ידיהו תלת מגרופין מנשבן (נשרפים). וְלֹא עוֹד, אֵלָא בְּזַמְן שְׁיִשְׂרָאֵל עוֹנִים בְּקוּל רַם אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחַס עַל הַכָּל, וְרוּמוֹ לְמַלְאָךְ הַמְּמַנֶּה עַל שְׁעָרֵי הַגִּיהֵנָם, שְׁשִׁמוֹ סְמִרְיָאֵל, וְשִׁלְשָׁה מִפְתָּחוֹת בִּידוֹ, וּפְתוּחַ שְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים שְׁפָצַד הַמְדַבְּר, וְרוּאִים אֶת אוֹר הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּא עֶשֶׂן שֶׁל אֵשׁ וְסוֹתָם הַדְּרָכִים.

ונותנים להם רוחה שעה וחצי.
ואחר כך שבים לאש שלהם. וכך
שלש פעמים ביום. ובכל זמן
שאומרים ישראל אמן יהא
שמייה רבא מברך וכו', מרוחחים
להם. אשריהם הצדיקים שדרךכם
מאירה באותו עולם לכל
הצדדים, כמו שנאמר (משלי ד)
וארח צדיקים כאור נגה הולך
ואור עד נכון היום. (עד כאן
התוספתא).

רבי אבא אמר, בגיהנם יש
מדורים על מדורים, שניים
שלישיים, עד שבע. והרי בארוה
החברים. ואשרי הצדיקים שהם
נשמרים מחטאי הרשעים ולא
הולכים בדרךיהם ולא נטמאים
בהם. וכל מי שנטמא, כשהולך
לאותו עולם יורד לגיהנם, ויורד
עד המדור התחתון.

ושני מדורים הם שסמוכים זה
עם זה - שאול ואבדון. מי שיורד
לשאול, דנים אותו שם ומקבל
ענשו, ומעלים אותו למדור
עליון אחר. וכן דרגה אחר
דרגה, עד שהם מעלים אותו.
אבל מי שיורד לאבדון, לא
מעלים אותו לעולמים, ולכן
נקרא אבדון, שהרי אבוד הוא
מהכל.

בא ראה, נח הצדיק היה מתרה
בבני דורו, ולא היו שומעים לו,
עד שהקדוש ברוך הוא הביא
עליהם דין הגיהנם. מהו דין
גיהנם? אש ושלג, מים ואש. זה
צונן וזה רותח. וכלם נדונו בדין
הגיהנם ואבדו מהעולם, ואחר
כך התקיים העולם פראוי לו.
ונכנס נח בתבה והכניס בה כל
מין ומין [מכריות] העולם. ודאי נח
עץ עשה פרי הנה. ויצאו
מהתבה כל מיני העולם כמו
שלמעלה.

בא ראה, כשעץ זה עושה הפרי, מתחבר בעץ פרי כל אותם מינים שלמעלה חיות גדולות

בידיהו ואתיבו תננא לאתרייהו ורווחין לון שעתא
ופלגות שעתא. ולבתר תיבין לאשייהו. וכן תלת זמנין
ביומא ובכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא שמייה רבא
מברך וכו' אנון ורווחין לון. וזכאין אנון צדיקייא
דאורחיהון מנהרא בההוא עלמא לכל סטרין פמה דאת
אמר, (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד
נכון היום (עד כאן לשון התוספתא):

רבי אבא אמר, בגיהנם אית מדורין על
מדורין תניינין תליתאין עד שבע. והא
אוקמוה חברייא. וזכאין אנון צדיקיא דאנון
מסתמרין מחובי חייביא ולא אזלי בארחייהו
ולא מסתאבי בהו. וכל מאן דאסתאב פד
אזיל ללההוא עלמא, נחית לגיהנם. ונחית עד
מדורא תתאה.

ותרין מדורין אנון דסמיכין דא עם דא
שאול ואבדון. מאן דנחית לשאול
דיינין ליה תמן ומקבל ענשיה וסליקו ליה
למדורא אתרא עלאה. וכן דרגא בתר דרגא
עד דאנון סלקין ליה. אבל מאן דנחית
לאבדון לא סלקין ליה לעלמין. ובגין כך
אקרי אבדון דהא אביד הוא מפלא.

תא חזי, נח זכאה, הוה אתרי בבני דריה
ולא הוו שמעי ליה. עד דקדשא בריך
הוא אייתי עלייהו דינא דגיהנם. מאי דינא
דגיהנם אשא ותלגא. מייא ואשא. דא צנינא
ודא רתיחא. וכלהו בדינא דגיהנם אתדנו
ואתאבידו מעלמא. ולבתר אתקיים עלמא
כדקא חזי ליה. ועאל נח בתבה ואעיל בה כל
זינא וזינא (ר"א מבריון) דעלמא. ודאי נח עץ
עושה פרי הוה. ונפקו מן תבה כל זייני
עלמא כגוונא דלעילא.

תא חזי, פד האי עץ עושה פרי אתחבר בעץ

וְקַטְנוֹת, וְכַמָּה מֵיָנִים כָּל מִין לְמִינוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) חַיֹּת קַטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּמוֹ זֶה נִחַ בַּתְּבָה. וְכֻלָּם יֵצְאוּ מִהַתְּבָה, וְהַתְּקִים הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְלָכֵן נִחַ נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה. נִחַ נִקְרָא אִישׁ צָדִיק. וְהָרִי בְּאֶרֶץ־הַרְבֵּי רַבִּי חֵיִיא אָמַר, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה עַד שֶׁלֹּא בָּא הַמַּבּוּל הִיָּה נִחַ מִתְּרֵה בְּהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם וְלֹא הָיוּ שׁוֹמְעִים לוֹ, עַד שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִשְׁלִים הַזְּמַן שֶׁחִבָּה לָהֶם וְאָבְדוּ מִהָעוֹלָם

בֹּא רָאָה מֶה פְּתוּב לְמַעְלָה, וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ לָהֶם. וְהָיוּ הוֹלְכִים עֲרָמִים לַעֲזִין כֹּל. מֶה פְּתוּב? (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגו'.

וְזֶה הָיָה יְסוּד וְעֵקֶר לְהַמְשֵׁךְ בְּחֻטְאֵם עַד שֶׁגָּרַם לָהֶם לְהַשְׁמַד מִהָעוֹלָם, וְלָכֵן נִמְשְׁכוּ אַחֵר יֵצֵר הָרַע וּבִגְזָעוֹ וּבְשִׁרְשׁוֹ וְדָחַו אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִבִּינֵיהֶם, וְנִטְמְאוּ (נִי"א וְנִאֲבְדוּ) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. לָכֵן קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לִפְנֵי - לְלַמֵּד קַטְגוֹרִיָּה עֲלֵיהֶם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנִחַ קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לִפְנֵי.

השלמה מההשממות (סימן י)

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְּרַצָּה בְּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתַּן לָהֶם תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהִזְהִיר אוֹתָם וְנִתַּן לָהֶם עֲצָה לְהַשְׁמַר מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בְּהֶם - רַק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחוֹת מֵהֶם כָּל הַמְקַטְרָגִים וְכָל הַרוֹחֹת, כְּדֵי שֶׁיְהִי חֲלָק גּוֹרְלוֹ וִירְשָׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) כִּי חֲלָק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֲבֵל נִחַלְתּוֹ.

פְּרִי כָּל אֲנוּן זַיִנִין דְּלַעֲיָלָא חִיוּן רַבְרָבִין וְזַעֲרִין וְכַמָּה זַיִנִין וְכָל חַד לְזַיִנִיה פְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קד) חַיֹּת קַטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. כְּגוֹנָא דָּא נִחַ בַּתְּבָה. וְכֻלְהוּ נִפְקוּ מִן תִּיבּוֹתָא וְאֵתְקִיִים עֲלֵמָא כְּגוֹנָא דְלַעֲיָלָא. וּבְגִינֵי כֶף נִחַ אִישׁ הָאֲדָמָה אֲקָרִי. נִחַ אִישׁ צָדִיק אֲקָרִי וְהָא אוֹקְמוּהָ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר תְּלַת מָאָה שָׁנִין עַד לֹא אֵתִי טוֹפְנָא הָוָה נִחַ אֲתָרִי בְּהוּ עַל עוֹבְדֵיהוֹן וְלֹא הָווּ שְׁמַעִין לִיה. עַד דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים זְמַנָּא דְאוּרִיךְ לוֹן וְאֵתְאֲבִידוֹ מִמַּעְלָמָא. תָּא חֲזִי, מֶה כְּתִיב לַעֲיָלָא וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ לָהֶם. וְהָיוּ אֲזַלִּין עֲרֻטִילָאִין לַעֲיָנִיהוֹן דִּכְלָא. מֶה כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגו'. וְדָא הָוָה יְסוּדָא וְעֵקֶרָא לְמִיגַד בַּחוּבִיהוֹן עַד דְּגָרִים לוֹן לְאִשְׁתַּצָּאָה מִמַּעְלָמָא. וּבְגִין כֶּף אֲתַמְשְׁכָּאן בְּתַר יֵצֵר הָרַע וּבְגִזְעוּי וְשִׁרְשׁוּי. וְדָחַו מִהִימְנוּתָא קְדִישָׁא מִבִּינֵיהוּ. וְאִסְתְּאָבוּ (נִ"א וְאִתְאֲבִידוּ) כְּמָה דְּאֵתְמַר. בְּגִין כֶּף קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לִפְנֵי, לְאַלְפָּא קַטְיגוֹרִיָּא עֲלֵיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נִחַ קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לִפְנֵי.

השלמה מההשממות (סימן י)

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר זַפְאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוֹן וַיְהִי לְהוֹן אוּרִיָּתָא קְדִישָׁא וְאֲזַהֵר לוֹן וַיְהִי לוֹן עֵיטָא לְאַסְתְּמָרָא מַעֲיָלָא וְתַתָּא בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ בְּרַ קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִינוּן יְדַעֵי לְדַחֲיָא מִבִּינֵיהוּ כָּל מְקַטְרָגִין וְכָל קַסְטִירִין בְּגִין דִּיהוֹן חוֹלְקָא דְעַדְבִּיָּה וְאַחְסַנְתִּיָּה כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (דברים ל"ב) כִּי חֲלָק יי עִמּוֹ יַעֲקֹב חֲבֵל נִחַלְתּוֹ.

בא ראה, ביום של ראש השנה הקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם, וכל בני העולם יושבים בחשבון, ואין מי שלא נכנס בחשבון, וספרי חיים ומתים נפתחים באותו יום. ובגלל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם, נתן להם עצה להנצל מכל הקטרוגים של מעלה שהם התמנו, וכן בכל זמן שהדין שורה על העולם. ביום זה מזמנים ישראל לעורר עליהם רחמים, ובמה? בשופר, שהקול הזה שיוצא עולה למעלה ומעורר שופר העליון, אז מתעוררים רחמים ממקומם, והקדוש ברוך הוא קם מכסא דין ויושב בכסא רחמים ומרחם על ישראל, ולא נתנת רשות למקטרג.

וישראל יושבים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה ותוקעים בשופר [ומעוררים] ומתעוררים רחמים, שהרי אותו קול שיוצא הוא התעוררות הרחמים, ואז המלשין לא יכול לעמד לפני פסא הרחמים, שהרי לא בא מאותו צד ולא נמצא קטגוריא. ביום הכפורים שהוא חתימת הדין, וישראל עומדים בקדשת רבונם, באותו יום, כדי שלא יקרב מלשין למקדש, נותנים לו שעיר, שבא מצד רוח הטמאה והוא טמא, ורוח טמאה נהנה ממנו. [והוא] הוא מתעסק בו, ולא מתקרב למקדש לטמא, ואז הפנים מאירות, וישראל נצולים ממנו.

בזמן אחר, כשרבים חטאי בני האדם, המלשין הנה בשעת הדין מתעורר על חטאי העולם, אז הוא בא, ונמצאת הלשנה לפני הקדוש ברוך הוא, והמקדש נטמא, וכל הפנים עצובות

תא חזי, ביומא דראש השנה קדשא בריך הוא יתיב בדינא על עלמא וכל בני עלמא יתבי בחושבנא ולא אית מאן דלא עאל בחושבנא וספרין דחיינ ומתין פתיחן בה הוא יומא וקדשא בריך הוא בגין דאתרעי בהו יתב לון עיטא לאשתזבא מפל קטרוגין דלעילא דאינון אתמנן וכן בכל זמנא דדינא שרייא על עלמא. בהאי יומא אזדמנן ישראל לאתער א רחמי עליהו ובמה בשופר. דהא קלא דנפיק סליק לעילא ואתער שופר דלעילא כדין אתערו רחמי מאתריהו וקודשא בריך הוא קם מפורסייא דדינא ויתיב בכורסייא דרחמי ורחים עליהו דישראל ולא אתייהיב רשו למקטרגא.

וישראל יתבי קמי קדשא בריך הוא בתיובתא ותקעי שופר (ומתערי) ואתערו רחמי, דהא ההוא קלא דנפיק אתערותא דרחמי איהו וכדין דלטורא לא יכיל לקיימא קמי כורסייא דרחמי דהא לא אתי מההוא סטרא ולא אשתכח קטיגוריא. ביומא דפפורי דאיהו חתימא דדינא וקיימי ישראל בקדושתא דמריהו בההוא יומא בגין דלא יקרב דלטורא למקדשא יתבין ליה שעיר דאתי מסטרא דרוחא מסאבא והוא מסאבא ורוח מסאבא אתהני ביה (והוא) הוא אתעסק ביה ולא אתקרב למקדשא לסאבא וכדין אנפין נהירין וישראל משתזבין מניה.

בזמנא אחרא כד סגיין חובי בני נשא האי דלטורא בשעתא דדינא אתער על חובי עלמא כדין איהו אתי ואשתכח דלטורא קמי קדשא בריך הוא ויסתאב מקדשא וכל אנפין עצובין ודינא אשתכח

וְעַל דָּא (בְּרֵאשִׁית ו') קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי לְמַתְבַּע חוּבֵי עֲלָמָא בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ: (עך כּאן מִהַהֲשַׁמּוּת)

וְנִמְצָא הַדִּין, וְעַל זֶה (בְּרֵאשִׁית ו') קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי, לְתַבַּע חֲטָאֵי הָעוֹלָם מִשּׁוּם שְׂהֵם גְּרָמוּ: (ע"כ מִהַהֲשַׁמּוּת).

(אֲהַרְרָנָא לְמַלְחָה קְרִטָּאָה קִין כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי. בָּא לְפָנַי וְדָאֵי כְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ). רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי וּמִדַּת יָמֵי מָה הִיא אֲדַעָה מָה חִדַּל אָנִי. אָמַר דָּוִד קִמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תְּרִין קִצִּין אֲנוּן, חַד לְיַמֵּינָא וְחַד לְשִׁמְאַלָּא, וְאֲנוּן תְּרִין אֲוִרְחִין לְמִיּהוּ בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא לְהֵהוּא עֲלָמָא. קִין לְיַמֵּינָא דְכִתִּיב, (דְּנִיָּאל יב) לְקִץ הַיָּמִין, וְקִין לְשִׁמְאַלָּא דְכִתִּיב, (אִיּוֹב כח) קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ

(חֲרַנְוֵי לְדַבְּרֵי הַרְאִשׁוֹן. קִין כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי. מִשּׁוּם שְׂהֵם גְּרָמוּ). רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצִּי וּמִדַּת יָמֵי מָה הִיא אֲדַעָה מָה חִדַּל אָנִי. אָמַר דָּוִד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁנֵי קִצִּים הֵם, אֶחָד לְיָמִין וְאֶחָד לְשִׁמְאַל, וְהֵם שְׁתֵּי דְרָכִים לְלַכֵּת בְּהֵם בְּנֵי אָדָם לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוּקֵר (אֲבָן אֹפֶל וְצִלְמוֹת. מָאֵי וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוּקֵר, מָאֵן הוּא חוּקֵר. אֵלָּא הֵהוּא קִין לְשִׁמְאַלָּא דְמַחְשֵׁיף אֲפִיּהוּן דְּבְרִיּוּתָא) מָאֵי וְלִכְל תְּכַלִּית, בְּזַמְנָא דְּדִינָא שְׂרִיאַ עַל עֲלָמָא לְשִׁיבְרָאָה אֲבָן אֹפֶל וְצִלְמוֹת. קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ. דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, דָּא נַחֲשׁ, קִין כָּל בֶּשֶׂר, קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ, דְּהָא מְסֻטְרָא דְּהַתּוּכָא דְּדִהֲבָא קָאֲתִי. וְלִכְל תְּכַלִּית בְּזַמְנָא דְּדִינָא שְׂרִיאַ עַל עֲלָמָא הוּא חוּקֵר לְמַהוּי קְטִיגוּרִיאַ לְעֲלָמָא לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיּהוּן דְּבְרִיּוּתָא וְכוּ'. (דף סג ע"א) קִין לְיַמֵּינָא כְּדִקְאָמְרִין דְּכִתִּיב לְקִין הַיָּמִין.

קִין לְיָמִין - שְׁכַתּוּב (דְּנִיָּאל יב) לְקִץ הַיָּמִין. וְקִין לְשִׁמְאַל - שְׁכַתּוּב (אִיּוֹב כח) קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוּקֵר (אֲבָן אֹפֶל וְצִלְמוֹת. מָה זֶה וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוּקֵר? מִי הוּא הַחוּקֵר? אֵלָּא אוֹתוֹ קִין לְשִׁמְאַל שְׁמַחְשֵׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת). מַהוּ וְלִכְל תְּכַלִּית? בְּזַמֵּן שְׁשׂוּרֵי הַדִּין עַל הָעוֹלָם לְהַשְׁמִיד - אֲבָן אֹפֶל וְצִלְמוֹת. קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ - זֶה מְלֵאךְ הַמּוֹת, זֶה נַחֲשׁ. קִין כָּל בֶּשֶׂר, קִין שָׁם לְחֻשְׁךָ, שְׂהֵרֵי מִצַּד שֶׁל הַתּוּף הַזֶּהָב הוּא בָּא. וְלִכְל תְּכַלִּית - בְּזַמֵּן שְׂדִין שְׂרוּי עַל הָעוֹלָם, הוּא חוּקֵר לְהִיּוֹת קְטַגּוּר לְעוֹלָם לְהַחְשֵׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. קִין לְיָמִין, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ שְׁכַתּוּב לְקִין הַיָּמִין.

אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדְנִיָּאל וְאַתָּה לָךְ לְקִין וְתַנּוּחַ. אָמַר לִיה מְנוּחָה בְּהֵאֵי עֲלָמָא אוּ בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אָמַר לִיה בְּהֵהוּא עֲלָמָא כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם. (דְּנִיָּאל יב) (וְתַעֲמוּד לְגוֹרְלָךְ לְקִין תַּנּוּחֵי. אָמַר לִיה לְאֵן אַתָּר דְּהָא לֹא יִדְעָנָא מַה יְהֵא עָלֵי בְּהֵהוּא עֲלָמָא. אָמַר לִיה וְתַנּוּחַ). אָמַר לִיה בְּזַמְנָא דִּיקוּמוּן מְעַפְרָא אִיקוּם בִּינֵייהוּ אוּ לָאוּ. אָמַר לִיה וְתַעֲמוּד. אָמַר לִיה הָא יִדְעָנָא דִּי יְקוּמוּן כְּתוּתָא כְּתוּתָא, מְנַהוּן דִּזְכָּאֵי קְשׁוּט וּמְנַהוּן דְּחִיבֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִדְעָנָא עִם מָאֵן מְנַהוּן אִיקוּם. אָמַר לִיה לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לִיה הָא

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדְנִיָּאל: וְאַתָּה לָךְ לְקִין וְתַנּוּחַ. אָמַר לוֹ: מְנוּחָה בְּעוֹלָם הַזֶּה אוּ בְּעוֹלָם הַהוּא? אָמַר לוֹ: בְּעוֹלָם הַהוּא, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם. (דְּנִיָּאל יב) (וְתַעֲמוּד לְגוֹרְלָךְ לְקִין תַּנּוּחֵי. אָמַר לוֹ: אַתָּה מְקוּם, שְׂהֵרֵי לֹא יִדְעָנִי מַה יְהֵא עָלֵי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? אָמַר לוֹ: וְתַנּוּחַ). אָמַר לוֹ: בְּזַמֵּן שְׂיָקוּמוּ מְהַעֲפֵר, אִיקוּם בִּינֵיהֶם אוּ לֹא? אָמַר לוֹ: וְתַעֲמוּד. אָמַר לוֹ: הֲרֵי יִדְעָנִי שְׂיָקוּמוּ כְּתוּתָא כְּתוּתָא, מְהֵם שֶׁל צְדִיקֵי אָמֶת וּמְהֵם שֶׁל רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְלֹא יִדְעָנִי עִם מִי מְהֵם אִיקוּם.

אמר לו: לגורלך. אמר לו: הרי
אמרתי ואפה לך לקץ. יש קץ
לימין ויש קץ לשמאל, ולא
ידעתי לאיזה קץ, לקץ הימין או
לקץ הימין? אמר לו: לקץ
הימין.

גם כאן דוד אמר לקדוש-ברוך-
הוא, (תהלים ט), הודיעני ה' קציו,
מהו חלק גורלי. ולא נחה דעתו
עד שהתבשר שיהיה לימין,
שפתוב (שם ק) שב לימיני. בא
ראה, גם הקדוש ברוך הוא אמר
לו לנח, קץ כל בשר בא לפני.
מיהו? זה הקץ שמחשיף פני
הבריות, שהוא קץ כל בשר, בא
לפני. מכאן למדנו שרשעי
העולם מקדימים ומושכים אותו
עליהם להחשיף להם. שפינון
שנותנים לו רשות, הוא נוטל את
הנשמה, ולא נוטל עד שנותנים
לו רשות, ועל זה בא לפני לטל
רשות להחשיף פני בני העולם.
ולכן והנני משחיתם את הארץ.
ועל זה עשה לך תבת עצי גפר,
כדי להנצל, ולא יוכל לשלט
עליך.

בא ראה, שנינו, בזמן שיש מות
בעיר או בעולם (נ"א שנתה רשות
למלאך המות להשחית) לא יראה אדם
בשוק, משום שיש לו רשות
למשחית להשחית הכל. משום
כך אמר לו הקדוש ברוך הוא:
אפה צריך להשמר, ולא תראה
את עצמך לפני המשחית שלא
ישלט עליך.

ואם תאמר, מי נתן כאן משחית,
שחרי מים היו והתגברו? בא
ראה, אין לך דין בעולם או
כשמה או כשגמסר העולם
בדין, שלא נמצא אותו המשחית
שהולך בתוך אותם הדינים
שנעשים בעולם. גם כאן במבול
כך היה, והמשחית הולך בתוך המבול. והוא נקרא כך, שנכלל בשם הזה. ועל זה אמר הקדוש

אמרתי ואפה לך לקץ. אית קץ לימינא ואית
קץ לשמאלא, ולא ידענא לאן קץ. לקץ
הימין או לקץ הימין. אמר ליה לקץ הימין.
אוף הכא דוד אמר ליה לקדשא בריך הוא

(תהלים ט) הודיעני יי קציו. מה איהו חולק
עדביו. ולא נח דעתיה עד דאתבשר דיהוי
לימינא דכתיב, (תהלים קי) שב לימיני. תא חזי,
אוף קדשא בריך הוא אמר ליה לנח קץ כל
בשר בא לפני. מאן איהו. דא קץ דאחשף
אפייהו דברייתא דאיהו קץ כל בשר בא
לפני. מכאן אוליפנא חייבי עלמא מקדימין
ליה ומשכן ליה עלייהו לאחשכא לון. דכיון
דיהבי ליה רשותא נטיל נשמתא. ולא נטיל
עד דיהבי ליה רשותא. ועל דא בא לפני
למיטל רשו לאחשכא אנפייהו דבני עלמא.
ובגיני כך והנני משחיתם את הארץ. ועל דא
עשה לך תבת עצי גופר בגין לאשתזבא ולא
יכיל לשלטאה עלך.

תא חזי, תנינן בזמנא דמותא אית במתא או
בעלמא (נ"א דאתייהוב רשו למלאך המות לחבלא). לא
יתחזי בר נש בשוקא. בגין דאית ליה רשו
למחבלא לחבלא כלא. בגיני כך אמר ליה
קדשא בריך הוא בעי לך לאסתמרא ולא
תחזי גרמך קמי דמחבלא דלא ישלוט עלך.
ואי תימא מאן יהיב הכא מחבלא. דהא מיין
הוו ואתגברו. תא חזי, לית לך דינא
בעלמא או פד אתמחי או פד אתמסר עלמא
בדינא, דלא אשתכח ההוא מחבלא דאזיל
בגו אנון דינין דאתעבידו בעלמא. אוף הכי
הכא טופנא הוה, ומחבלא אזיל בגו טופנא.
ואיהו אקרי הכי דאתפליל בשמא דא. ועל

דא אָמר קדשָא בריךּ הוא לנח לטמרא גרמיה ולא יתחזי בעלמא.

ברוךּ הוא לנח לשמר עצמו ולא יתראה בעולם.

ואי תימא האי תיבותא אתחזי בגו האי עלמא ומחבלא אזיל בגויה. פל זמנא דלא יתחזי אפי דבר נש קמי מחבלא לא יכיל לשלטאה עליה. מנלן ממצרים דכתיב, (שמות יב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מאי טעמא בגין דאיהו אשתפח ויכיל הוא לחבלא. ולא אצטריך לאתחזאה קמיה. בגין פך הוה גניז נח וכל אנון דעמיה בתיבותא. ומחבלא לא יכיל לשלטאה עלייהו:

ואם תאמר, הרי התבה הזו נראית בתוך העולם הזה והמשחית הולך בתוכו? כל זמן שלא נראים פני אדם לפני המשחית, לא יכול לשלט עליו. מנין לנו? ממצרים, שכתוב (שמות יב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מה הטעם? משום שהוא נמצא והוא יכול להשחית, ולא צריך להתראות לפניו. לכן היה גנוז נח וכל אלו שעמו בתוך התבה, והמשחית לא יכל לשלט עליהם.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. אערעו בהני טורי דקרדו, חמו רשימין בקיעין בארחא דהו מן יומי דטופנא. אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הני בקיעין דהו מיומוי דטופנא, וקדשא בריךּ הוא שביק לון לדרי דרין בגין דלא יתמחי חוביהון דרשיעיא קמיה.

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. פגשו באותם הרי אררט. ראו רשומים בקיעים בדרך שהיו מימי המבול. אמר רבי חייא לרבי יוסי, הבקיעים הללו שהיו מימי המבול והקדוש ברוך הוא השאירם לדורי דורות, כדי שלא ימחה חטאם של הרשעים לפניו. שך דרך הקדוש ברוך הוא: לצדיקים שעושים רצונו - רוצה שיזכרו אותם למעלה ולמטה ולא ישכח זכרם לדורי דורות לטוב. כמו זה לרשעים שלא עושים רצונו - כדי שלא ישכח חטאם, ולהזכיר ענשיהם וזכרונם לרע לדורי דורות, היינו שכתוב (ירמיה ב) נכתם עונך לפני וגו'.

דכך ארחוי דקדשא בריךּ הוא. לזפאין דעבדין רעותיה, בעי דידפרון להו לעילא ותתא ולא יתנשי דוכרניהון לדרי דרין לטב. פגוונא דא לרשיעיא דלא עבדין רעותיה, בגין דלא יתנשי חוביהו ולאדפרא ענשייהו ודכרניהון לביש לדרי דרין. היינו דכתיב, (ירמיה ב) נכתם עונך לפני וגו'.

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה י) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לשה עניה ענתות. פסוק זה פרשהו החברים. אבל פסוק זה נאמר על פנסת ישראל. צהלי קולך בת גלים - פתו של אברהם אבינו, כף פרשהו בת גלים, ככתוב (שיר ד) גל נעול. גלים הם מאורות שמתכנסים והולכים ונכנסים לתוכה וממלאים אותה, ככתוב

פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה י) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לשה עניה ענתות. האי קרא אוקמוה חבריא. אבל האי קרא על פנסת ישראל אתמר. צהלי קולך בת גלים, פרטיה דאברהם אבינו הכי אוקמוה בת גלים כדכתיב, (שיר השירים ד) גל נעול. גלים אנון נהרין דמתפנשי ואזלי ועאלין לגווה ומליין

לָהּ פְּדֻתָּיִב, (שיר השירים ד) שְׁלַחֲנִיךָ פְּרִדְסֵי רְמוּנִים.
 הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה כְּמָה דְאֵת אָמֵר (איוב ד) לַיִשׁ
 אוֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף. לַיִשׁ דְּכַר. לַיְשָׁה
 נוֹקְבָא. אֲמַאי אֶקְרִי לַיִשׁ, אִי מְשׁוּם (משלי ל)
 דְּכֻתִּיב לַיִשׁ גְּבוּר בְּבַהֲמָה, אוֹ מְשׁוּם דְּכֻתִּיב
 לַיִשׁ אוֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף. אֶלֶּא כֻלָּא אִיהוּ לַיִשׁ
 גְּבוּרָה תַתְּאָה דְאֵתִי מִגְּבוּרָה עֲלָאָה. לַיִשׁ
 אוֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף, בְּשַׁעֲתָא דְאֲנוּן נַחֲלִין
 מִסְתַּלְקִין וְלֹא עֲאֲלִין לְגוּוּה, פְּדִין אֶתְקִרִי
 לַיְשָׁה דְאֲבִידַת מִבְּלֵי טָרְף. דְּכֻתִּיב לַיִשׁ אוֹבֵד
 מִבְּלֵי (דף טג ע"ב) טָרְף וּבְגִי לְבִיא יִתְפְּרְדוּ.

וְכֵּה דְאָמֵר לַיְשָׁה הֵינּוּ עֲנִיָּה עֲנִיָּה מִסְפִּנָּא
 דְּמִסְפִּנּוּתָא כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (ירמיה א) מִן
 הַכְּהֻנִּים אֲשֶׁר בַּעֲנִיָּה וְכֻתִּיב, (מלכים א ב) עֲנִיָּה
 לָךְ עַל שְׂדִיךָ. מְאִי אִירִיא. אֶלֶּא כֻלָּא זְמַנָּא
 דְדוּד מִלְפָּא הָוָה קִיָּים, אֶסְתַּלַּק אֶבְיָתֵךְ
 בַּעֲוִתְרָא וּבְכֻלָּא. לְבַתֵּךְ אָמֵר לִיָּה שְׁלֵמָה
 עֲנִיָּה לָךְ עַל שְׂדִיךָ.

אֲמַאי קָרִי לִיָּה שְׁלֵמָה הַכִּי. אֶלֶּא אָמֵר לִיָּה
 בְּיוֹמֶךָ הָוָה אֲבָא בְּמִסְפִּנּוּ וְהִשְׁתָּא לָךְ
 עַל שְׂדִיךָ. הִשְׁתָּא אִית לוֹמֵר אֲמַאי אֶקְרִי
 אֶבְיָתֵךְ עֲנִיָּה. אִי תִימָא דְהָוָה מִן עֲנִיָּה, הָא
 תְּנִינָן דְּכֻתִּיב, (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֵּן אֶחָד
 לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ אֶבְיָתֵר. וְהוּא
 מְנוּב הָוָה, דְּהָא נוּב עִיר הַכְּהֻנִּים הָוָה. וְאָף
 עַל פִּי דְאָמְרוּ דְהִיא נוּב הִיא עֲנִיָּה וְאֲמַאי
 אֶקְרִי לָהּ עֲנִיָּה בְּגִין דְנַחֲתַת לְמִסְפִּנּוּ
 וְאֶתְאֲבִיד קִרְתָּא עַל יְדָא דְשָׂאוּל וְאֶתְאֲבִידוּ
 כְּהֻנִּי. אֶלֶּא עֲנִיָּה כְּפַר הָוָה, וְלֹא הוּא נוּב,
 וְעַל דָּא קָרִי לִיָּה אֶבְיָתֵךְ עֲנִיָּה, בְּגִין דְאָמֵר
 (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכֻלָּא אֲשֶׁר הִתְעַנְּהָ אֲבִי.
 וּמִקִּרְתָּא דְנוּב הָוָה, וְעַל מִסְפִּנּוּ דְדוּד דְהָוָה
 בְּיוֹמוֹי אֶקְרִי לִיָּה הַכִּי.

(שם) שְׁלַחֲנִיךָ פְּרִדְסֵי רְמוּנִים.
 הַקְּשִׁיבִי לַיְשָׁה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר (איוב
 ד) לַיִשׁ אֲבֵד מִבְּלֵי טָרְף. לַיִשׁ -
 זְכַר. לַיְשָׁה - נְקֻבָּה. לְמָה נִקְרָא
 לַיִשׁ? אִם מְשׁוּם שְׁכֻתוֹב (משלי ל)
 לַיִשׁ גְּבוּר בְּבַהֲמָה, אוֹ מְשׁוּם
 שְׁכֻתוֹב לַיִשׁ אֲבֵד מִבְּלֵי טָרְף.
 אֶלֶּא הַכֻּל הוּא לַיִשׁ, גְּבוּרָה
 תַתְּוֹנָה שְׁבָאָה מִגְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה.
 לַיִשׁ אֲבֵד מִבְּלֵי טָרְף - בְּשַׁעֲתָא
 שְׂאוֹתָם נַחֲלִים מִסְתַּלְקִים וְלֹא
 נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ, אַזְ נִקְרָאת לַיְשָׁה
 שְׂאוֹבְדַת מִבְּלֵי טָרְף, שְׁכֻתוֹב
 לַיִשׁ אֲבֵד מִבְּלֵי טָרְף וּבְגִי לְבִיא
 יִתְפְּרְדוּ.

וְכֵּה שְׁאָמֵר לַיְשָׁה, הֵינּוּ עֲנִיָּה
 עֲנִיָּה, עֲנִיָּה שְׁל עֲנִיָּה, כְּמוֹ
 שְׁנֹאֲמֵר (ירמיה א) מִן הַכְּהֻנִּים אֲשֶׁר
 בַּעֲנִיָּה, וְכֻתִּיב (מלכים א ב) עֲנִיָּה
 לָךְ עַל שְׂדִיךָ. מָה מְשִׁיעֵנּוּ?
 אֶלֶּא כֻלָּא כֻלָּא זְמַן שְׁהַמְלִיךְ דְדוּד הָיָה
 קִיָּים, עֲלָה אֶבְיָתֵךְ בַּעֲשֶׂר וּבְכֻלָּא.
 אַחַר כֶּף אָמֵר לוֹ שְׁלֵמָה, עֲנִיָּה
 לָךְ עַל שְׂדִיךָ.

דְּמָה קָרָא לוֹ שְׁלֵמָה כֶּף? אֶלֶּא
 אָמֵר לוֹ, בְּיָמֶיךָ הָיָה אֲבָא בְּעִנִּי,
 וְעַכְשָׁו לָךְ עַל שְׂדִיךָ. כַּעַת יֵשׁ
 לוֹמֵר, לְמָה נִקְרָא אֶבְיָתֵךְ
 עֲנִיָּה? אִם תֹּאמֵר שְׁהָיָה
 מִעֲנִיָּה, הָרִי שְׁנִינוּ שְׁכֻתוֹב
 (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֵּן אֶחָד
 לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ
 אֶבְיָתֵר. וְהוּא מְנוּב הָיָה, שְׁהָרִי
 נוּב הָיָה עִיר הַכְּהֻנִּים. וְאָף עַל
 פִּי שְׁאָמְרוּ, הִיא נוּב הִיא עֲנִיָּה,
 וְלָמָּה נִקְרָאת עֲנִיָּה? מְשׁוּם
 שְׂרִדָּה לְעִנִּי וְאֶבְיָתֵךְ הָעִיר עַל יְדֵי
 שְׂאוּל וְאֶבְיָתֵךְ הַכְּהֻנִּים. אֶלֶּא
 עֲנִיָּה כְּפַר הָיָה, וְאִינָּה נוּב, וְלִכְּ
 קָרָא לָהּ אֶבְיָתֵךְ עֲנִיָּה, מְשׁוּם
 שְׁאָמֵר (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית
 בְּכֻלָּא אֲשֶׁר הִתְעַנְּהָ אֲבִי. וְהוּא הָיָה
 מְהָעִיר נוּב, וְעַל הָעִנִּי שְׁל דְדוּד
 שְׁהָיָה לוֹ בְּיָמֵי קָרָא לוֹ כֶּף.

אָמַר רַבִּי חֲזִי בְּמִסְכְּנוֹתָא הָיָה עֲלָמָא
 מִיּוֹמָא דְעֵבֶר אָדָם עַל פְּקוּדֵי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאַתָּא נַח וְקָרִיב קָרְבָן
 וְאַתֵּי יוֹשֵׁב עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא אֶתִּישֵׁב
 עֲלָמָא וְלֹא נִפְקָא אַרְעָא מִזוּהָמָא דְנַחֲשׁ עַד
 דְּקֵיִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינֵי וְאַתָּא חִידוּ
 בְּאֵילָנָא דְחִיִּי כַדִּין אֶתִּישֵׁב עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִי, הָעוֹלָם הָיָה
 בְּעֵנֵי מַיּוֹם שְׁעֵבֶר אָדָם עַל מִצְוֹת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁבָּא נַח
 וְהַקָּרִיב קָרְבָן וְהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא הִתְיַשֵּׁב
 הָעוֹלָם וְלֹא יֵצֵא הָאָרֶץ מִזוּהַמַּת
 הַנַּחֲשׁ, עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר
 סִינֵי וְנִאֶחָזוּ בְּעֵץ הַחַיִּים, וְאָז
 הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם.

וְאַלְמָרָא דְהִדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמִּיהּ קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לֹא הוּוּ מִתִּין לְעֲלָמִין.
 דְּהָא אֶתְפַּסֵּק מִנֵּיהּ זוּהָמָא דְנַחֲשׁ. פִּיּוֹן
 דְּחָבוּ כַדִּין אֶתְבְּרוּ אֲנוּן לִוְחֵי קְדָמָי, דְּהוּוּ
 בְּהוּ חִירוּ דְכָלָא. חִירוּ דְהָהוּא נַחֲשׁ דְּאִיְהוּ
 קָץ פֶּל בְּשֵׁר. וְכַד קָמוּ לִיּוֹאֵי לְקַטְלָא קַטְלָא,
 כַּדִּין אֶתְעַר חוּיָא בִישָׂא וְהוּוּ אֲזִיל קַמִּיהּ
 וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, בְּגִין דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל
 מְזַדְרִזִין פְּלָהוּ בְּחִגְרֵי מְזַיְיָן וְלֹא יָכִיל הָהוּא
 נַחֲשׁ לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. וְכִיּוֹן דְּאָמַר לְמֹשֶׁה (שמות
 לב) וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלֶיךָ, אֶתִּיְהִיב רְשׁוּ
 לְהֵאֵי נַחֲשׁ לְשַׁלְטָאָה עַלֵּיהּוּ.

וְאַלְמָרָא שְׁחֹרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָטְאוּ
 לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא הָיוּ
 מֵתִים לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי נִפְסָקָה
 מֵהֶם וְהַמַּת הַנַּחֲשׁ. פִּיּוֹן שְׁחָטְאוּ,
 אֲזַי נִשְׁבְּרוּ אוֹתָם הַלְּוֹחֹת
 הַרְּאשׁוֹנִים שְׁהִיתָה בְּהֶם חֲרוּת
 שֶׁל הַכֹּל, הַחֲרוּת מֵאוֹתוֹ הַנַּחֲשׁ
 שֶׁהוּא קָץ כָּל בְּשֵׁר. וְכַשְׁקָמוּ
 הַלְּוִיִּם לְהַרְגַּ הַרְּג, אֲזַי הִתְעוֹרֵר
 הַנַּחֲשׁ הָרַע וְהָיָה הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם,
 וְלֹא יָכִיל לְשַׁלֵּט בְּהֶם, מִשׁוּם
 שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מְזַדְרִזִים כָּלֵם
 בְּחִגְרוֹת מְזַיְיָנוֹת, וְלֹא יָכִיל הַנַּחֲשׁ
 לְשַׁלֵּט בְּהֶם. וְכִיּוֹן שֶׁאָמַר לְמֹשֶׁה
 (שמות לב) וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ
 מֵעֲלֶיךָ, נִתְּנָה רְשׁוּת לְנַחֲשׁ הָיָה
 לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (שמות לב) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָה מֵהַר חֲרִב. וַיִּתְנַצְּלוּ
 וַיִּנְצְלוּ מִיַּבְעֵי לֵיהּ. אֵלָא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יַדָּא
 דְּאַחְרָא בְּגִין דְּאַתֵּיְהִיב רְשׁוּ לְנַחֲשׁ
 לְשַׁלְטָאָה. אֶת עֲדֵימָה מֵהַר חֲרִיב דְּקָבְלוּ
 מִטוֹרָא דְּחֲרִיב כַּד אֶתִּיְהִיב אוֹרִיְתָא
 לְיִשְׂרָאֵל.

בֹּא רְאֵה מַה כְּתוּב (שם), וַיִּתְנַצְּלוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָה מֵהַר חֲרִיב.
 וַיִּתְנַצְּלוּ? וַיִּנְצְלוּ צְרִיף לְהִיּוֹת!
 אֵלָא וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יַדֵּי הָאֲחֵר,
 מִשׁוּם שְׁנִתְּנָה רְשׁוּת לְנַחֲשׁ
 לְשַׁלֵּט. אֶת עֲדֵימָה מֵהַר חֲרִיב,
 שֶׁקָּבְלוּ מֵהַר חֲרִיב כְּשִׁנְתְּנָה
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֲזִי נַח דְּהוּוּ צְדִיק אֲמָאי לֹא
 הָיָה בְּטִיל מוֹתָא מְעֲלָמָא. אֵלָא בְּגִין
 דְּעַד לֹא סָלְקַת זוּהָמָא מְעֲלָמָא. וְעוֹד דְּאֲנוּן
 לֹא הוּוּ מְהֵימְנִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְכָלְהוּ אֶחִידִין בְּטַרְפֵּי אֵילָנָא לְתַתָּא
 כַּד לְחָטָא וְלָלְקַת אַחַר יֵצֵר הָרַע כְּבִרְאשׁוֹנָה. וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,

אָמַר רַבִּי חֲזִי, נַח שְׁהָיָה צְדִיק,
 לְמַה לֹּא הָיָה מְבַטֵּל מוֹת
 מִהָעוֹלָם? אֵלָא מִשׁוּם שְׁעָדִין לֹא
 הִסְתַּלְּקָה הַזְּהֻמָּה מִן הָעוֹלָם.
 וְעוֹד, שְׁהֶם לֹא הֶאֱמִינוּ בְּקְדוּשַׁת
 בְּרוּךְ-הוּא, וְכָלֵם אַחֲזוּזִים בְּעֵלִים
 שֶׁל הָאֵילָן לְמַטָּה וּמִתְּלַבְּשִׁים
 בְּרוּחַ טְמָאָה. וְעוֹד הוֹסִיפוּ אַחַר
 שְׁהֵי אֵץ הַחַיִּים, עָדִין לֹא הוֹרִיד

אותה הקדוש ברוך הוא לארץ, ועוד שהוא משך אותו בעולם אחר כף, שפתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה, והרי נתבאר.

עד שהיו הולכים, ראו יהודי אחד שהיה בא. אמר רבי יוסי, האיש הזה הוא יהודי ונראה. כשהגיע אליהם, שאלו אותו. אמר להם, אני שליח מצוה, שהרי אנו גרים בכפר ראמין, והגיע זמן החג, ואנו צריכים לולב עם המינים שלו עמו, ואני הולך לקטף אותם למצוה. הלכו פאחד. אמר להם אותו יהודי, ארבעת מיני הלולב הללו שבכלם באים לרצות בעד העולם [נ"א על המים], שמעתם למה אנו צריכים אותם בחג? אמר לו, כבר העירו בזה החכמים, אבל אם דבר חדש הוא תחת ידך - אמר אותה.

אמר להם, ודאי אותו מקום שאנו גרים בו הוא קטן, וכלם עוסקים בתורה, ויש עלינו תלמיד חכם ושמו רבי יצחק בר יוסי מחוזא, ובכל יום ויום אומר לנו דברי תורה חדשים, ואמר שהרי בחג זמן הוא לשלט. [ישראל שולטים באותו זמן ולוקחים לולב שמראה שאנו נצחנו על כל אותם שנקראים המון העם ולשלט עליהם] [אוי עבר על נפשנו המון הודונים ברוך ה' שלא נתנו סוף לשניהם. וכי יש שנים למום? אלא] [שכל אותם גדולים] אותם שאר העמים. אותם ממנים גדולים על שאר העמים עכו"ם, ומתברכים מצדם של ישראל, וקוראים להם מים הזידונים, כמו שנאמר (תהלים קכד) המים הזידונים.

ובשביע לשלט עליהם באנו בסוד

ומתלבשן ברוח מסאבא. ותו לבתר אוספו למחטי ולמהך בתר יצר הרע כד בקדמיתא. ואורייתא קדישא דאיהי אילנא דחיי אפתי לא נחית לה קדשא ברוך הוא בארעא. ותו דאיהו אמשיך ליה בעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה והא אתמר.

עד דהוו אזלי, חמו חד יודאי דהוה אתי. אמר רבי יוסי האי בר נש יודאי איהו ואתחזי. כד מטא גבייהו שאילו ליה. אמר לון שליחא דמצוה אנא. דהא אנן דיירי בכפר דראמין, ומטי זמנא דחג, ואנן צריכין לולב וזינין דעמיה, ואנא אזיל לקטעא לון למצוה. אזלו פחדא. אמר להו ההוא יודאי הני ארבע מינין דלולב דבכלהו אתאן לרצויי עלמא [נ"א על מ"א] שמעתון אמאי אנן צריכין לון בחג. אמר ליה כבר אתערו בהו חכרייא. אבל אי מלה חדתא איהו תחות ידך אימא לה.

אמר לון ודאי ההוא אתר דאנן דיירי ביה הוא זעיר וכלהו עסקי באורייתא. ואית עלן צורבא מרבנן רבי יצחק בר יוסי מחוזא שמייה. ובכל יומא ויומא אמר לן מלין חדתינ באורייתא. ואמר דהא בחג זמנא הוא לשלטאה. (ישראל שליטין ביהווא זמנא, ונקיטנא לולב דמתחו דאנו נציתנא עליהו על כל אנון דאקרונ המון העם ולשלטאה עליהו) [אוי עבר על נפשנו המון הודונים ברוך ה' שלא נתנו סוף לשניהם. וכי אית שנים למום, אלא] [כ"א דכל אנון רבבין] אנון שאר עמין. אנון רבבין ממנן על שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות ומתברכאן מסטרייהו דישראל וקרנין לון מים הזידונים. כמה דאת אמר, (תהלים קכד) המים הזידונים. ובגין לשלטאה עליהו אתינא ברזא דשמא קדישא באנון ארבע מינין

השם הקדוש באותם ארבעה מיני הלולב לרצות את הקדוש ברוך הוא [עליהם] ולשלט עליהם בסוד השם הקדוש, ולהעיר עלינו מים קדושים לנסף על גבי המזבח.

עוד אמר להם, בראש השנה התעוררות ראשונה היא בעולם. מה זה התעוררות ראשונה? זה בית דין הפתוח [נ"א זה ראש השנה ממשי] שמתעורר לדון את העולם. והקדוש ברוך הוא יושב על העולם בדין ודן את העולם.

ושורט בית הדין [שלמטה] הזה לדון את העולם, עד יום הכפורים שמאירים פניה, ולא נמצא נחש מלשין בעולם, שהוא מתעסק במה שמביאים לו אותו השעיר, שהוא מצד רוח הטמאה פראוי לו. ומשום שמתעסק באותו שעיר, לא קרב למקדש.

ושעיר זה כמו אותו שעיר של ראש חדש שמתעסק בו ומאירות פניה של ראש השנה [כך בראש השנה] [מאירים] [פני המקדש]. ועל זה כל ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא, וחטאייהם מתבטלים. וסוד אחד אמר לנו, ולא נתנה רשות לגלות פרט לחסידים קדושים עליונים חכמים. אמר רבי יוסי, מהו? אמר להם, עדין לא בדיקתי אתכם.

הכבו. אחר כך אמר להם, כשהלכנה מתקרבת לשמש, מעורר הקדוש ברוך הוא צד הצפון ואוחז בו באהבה ומושך אותו אליו, והדרום מתעורר מצד אחר, והלכנה עולה ומתחברת במזרח. ואז יונקת משגי צדדים ונוטלת ברכות בחשאי, ואז מתברכת הלכנה ומתמלאת. וכאן מתקרבת האשה לבעלה.

שבלולב לרצוויי ליה לקודשא בריך הוא (עליהו) ולשלטאה (דף טו ע"א) עלייהו ברזא דשמא קדישא. ולא תערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

הו אמר לון בראש השנה אתערוותא קדמאה איהו בעלמא. מאי אתערוותא קדמאה. דא בי דינא דלתתא (נ"א דא ראש השנה ממש) דאתער למידן עלמא. וקדשא בריך הוא יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא.

ושלטא האי בי דינא למידן עלמא, עד יומא דכפורי דנהרין אנפיה, ולא אשתכח חויה דלטורא בעלמא. דאיהו אתעסק במה דאתיין ליה ההוא שעיר דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה. ובגין דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא. ושעיר דא כההוא שעיר דראש חדש דאתעסק ביה ואנהירו אנפיהא

דראש השנה (נ"א כך בראש השנה) (נ"א אנהירו) (אנפוי דמקדשא). ועל דא ישראל בלהו משכחין רחמי קמי קדשא בריך הוא ואתעבר חובייהו. ורזא חדא אמר לן ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין עליונים חכימין. אמר רבי יוסי מאן איהו. אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזלו. לבתר אמר לון. פד סיהרא אתקריבת בשמשא. אתער קדשא בריך הוא סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אחרא. וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח. וכדין ינקא מתרין סטרין ונטילת ברכאן בחשאי, וכדין אתברכא סיהרא ואתמלייא. והכא אתקריבת אתתא בבעלה.

בְּמָה דְאִית רְזָא דְיוֹקְנָא שְׂיִיפִי (נ"א בתיקוני דש"יפ) **דְּאָדָם וְתִיקוּנֵי. הָכִי נָמִי אִית** (נ"א איהו) **רְזָא דְדְיוֹקְנָא דְשְׂיִיפִי נוֹקְבָא וְתִיקוּנֵי דְנוֹקְבָא. וְכֻלָּא פְרִישׁ בְּגוּוֹן. הָכִי נָמִי אִית לְעִילָא** (ר"א מאו) **אָחִיד בְּה וְאַתְעַר לְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא רְזָא וְתִיקוּנָא דְאָדָם תַּתָּאָה אַתְרָא תַּחֲתֵי סִיְהָרָא** (ר"א ותיקונא דנוקבא).

בְּמָה דְדְרוּעָא שְׂמַאלָא לְעִילָא אָחִיד בְּה וְאַתְעַר לְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי. הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא. (ווי העמודים בלהו קנימי שייפין לאתאחדא דא ברא ולאיתקשרא דא ברא קשרי מהימנותא סטרא דקדושא מסטרא דרוח מסאבא דאיהו רוא נחש לתתא). **הַאי נַחֲשׁ אִיהוּ דְרוּעָא שְׂמַאלָא דְרוּחַ מְסַאבָא. וְאָחִיד בֵּיה מָאן דְרַכִּיב בֵּיה וְקַרְבָּא לְגַבֵּי דְסִיְהָרָא וּמְשִׁיךְ לָהּ בִּינְיֵיהוּ** (נ"א בדביקו) **דְּקוּטְפָא וְאַסְתְּאַבְת.**

וְכַדִּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַרְבִּין שְׁעִיר. וְהֵהוּא נַחֲשׁ אַתְמֶשֶׁךְ אַבְתְּרִיה דְהֵהוּא שְׁעִיר. וְסִיְהָרָא אַתְדְּכִיאַת וְסִלְקַת לְעִילָא וְאַתְקַשְׂרַת לְעִילָא לְאַתְבְּרָכָא. וְנִהֲרִין אַנְפְּהָא מַה דְאַתְחַשְׁכַת לְתַתָּא.

בְּדִין הָכָא בְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כִּיּוֹן דְהֵהוּא חוּיָא בִישָׂא אַתְעַסַק בְּהֵהוּא שְׁעִיר. סִיְהָרָא אַתְפְּרַשַׁת מְנִיה וְאַתְעַסַקַת (בישראל) **לְאוּלְפָא עֲלִיֵיהוּ סְיִגוּרִיא וְסוּכְכַת עֲלִיֵיהוּ כְּאֵמָא עַל בְּנִין. וְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְרִיךְ לֹוֹן מְלַעִילָא וּמַחִיל לֹוֹן.**

דְּבַתְרָא יִשְׂרָאֵל פַּד מְטוּ לַחַג מַתְעַרֵי סְטְרָא דְיִמִּינָא לְעִילָא. בְּגִין דִּיתְקַשְׁרַת בֵּיה סִיְהָרָא וִיתְנַהֲרוּ אַנְפְּהָא כְּדָקָא חֲזִי. וְכַדִּין פְּלַגַת (הב) **חוּלְקָא דְבְרַכָּאן לְכֻל אַנוּן מְמַנָן דְלְתַתָּא דִּיתְעַסְקוּן בְּחוּלְקֵהוּן. וְלֹא יִיתוּן לְיִנְקָא וְלְקַרְבָּא בְּסְטְרָא דְחוּלְקֵהוּן דִּישְׂרָאֵל. בְּגוּזוּנָא דְא לְתַתָּא כַּד שְׂאָר עֲמִין מַתְבְּרַכִּין.**

כְּמוּ שְׁלֹשׁ סוּד דְמוֹת אֵיבְרֵי (נ"א בתיקוני האיברים) **הָאָדָם וְתִיקוּנֵי, כְּף גַּם יֵשׁ [הווא] סוּד שֶׁל דְמוֹת אֵיבְרֵי הַנְּקֵבָה וְתִיקוּנֵי הַנְּקֵבָה, וְהַכֵּל מְפָרֵשׁ בְּתוֹכָהּ. כְּף גַּם יֵשׁ לְמַעְלָה [מי] שְׁאוּחֹז בָּה וּמִתְעוֹרֵר כְּנֶגֶד בְּאַהֲבָה, כְּף גַּם יֵשׁ לְמַטָּה סוּד וְתִיקוּן הָאָדָם הַתַּחֲתוֹן הָאֲחֵר תַּחֲת הַלְבָנָה** (ר"א ותקון הנקבה).

כְּמוּ שְׁזָרוּעַ שְׂמַאל לְמַעְלָה אוּחוּזַת בְּה וּמִתְעוֹרֵר כְּנֶגְדָה בְּאַהֲבָה, כְּף גַּם יֵשׁ לְמַטָּה. [ווי העמודים כלם עומדים איברים להאמו זה בזה ולהתקשר זה בזה קשרי האמונה צד הקדשה מצד של רוח במקא שהוא סוד הנחש שלמטה]. **נַחֲשׁ זֶה הוּא זְרוּעַ שְׂמַאל שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְאוּחוּז בּוּ מִי שְׂרוּכְב עָלָי, וְקָרַב לְלִבָּהּ וּמוֹשֵׁךְ אוֹתָהּ בְּיַנְיָהֶם** (נ"א בדבקות) **שֶׁל דְבִקוּת וְנִטְמָאת.**

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְקַרְבִּים שְׁעִיר, וְאוֹתוֹ נַחֲשׁ נִמְשֵׁךְ אַחֵר אוֹתוֹ הַשְׁעִיר, וְהַלְבָנָה נִטְהַרַת וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמִתְקַשְׂרַת לְמַעְלָה לְהַתְבַּרֵךְ, וּפְנִיָה מְאִירִים מַה שְׂנַחֲשָׁכָה לְמַטָּה.

אִזּוּ פְּאֵן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, פִּיּוֹן שְׁאוֹתוֹ נַחֲשׁ הִרְעַ מִתְעַסַק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, הַלְבָנָה נִפְרַדַת מִמֶּנּוּ וּמִתְעַסַקַת (בישראל) **לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם סְיִגוּרִיא, וְסוּכְכַת עֲלֵיהֶם כְּמוֹ אֵם עַל הַבָּנִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַרֵךְ אוֹתָם מְלַמְעֵלָה וּמוֹחֵל לָהֶם.**

אַחֵר כְּף כְּשִׂישְׂיִשְׂרָאֵל מְגִיעִים לַחַג, מְעוֹרְרִים צַד יְמִין לְמַעְלָה, כְּדִי שִׁתְקַשְׁרַת בּוּ הַלְבָנָה וְיֵאֹרֻוּ פְּנֵיהָ כְּרְאוּי. וְאִזּוּ מַחֲלֵקַת [נחמת] חֵלֶק שְׁלָהּ בְּרַכּוֹת לְכֻל אוֹתָם מְמַנִּים שְׁלַמְטָה שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֵלְקָם, וְלֹא יִבְאוּ לִינֵק וְלִהַתְקַרֵב לְצַד שֶׁל חֵלֶק יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה - כְּשִׂישְׂאָר הַעַמִּים

מתברכים, כלם מתעסקים בירשת חלקם, ולא יבאו להתערב עם ישראל ולחמד חלק ירשתם. ולכן ישראל מושכים ברכות לכל אותם ממנים, כדי שיתעסקו בחלקם ולא יתערבו עמם.

וכשהלכנו מתמלאת ברכות למעלה פראוי. ישראל באים ויונקים ממנה לבדם. ועל זה כתוב (במדבר טז) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. מה זה עצרת? פתרגומו כנישו (התבנסו). כל מה שפנסו מאותם ברכות עליונות, לא יונקים ממנה עמים אחרים, פרט לישראל לבדם. ולכן פתוב עצרת תהיה לכם, לכם ולא לשאר העמים, לכם ולא לשאר הממנים.

ועד זה הם מרצים על המים, לתת להם חלק ברכות שיתעסקו בו, ולא יתערבו אחר כך בחדות ישראל כשיונקים ברכות עליונות. ועל אותו יום פתוב דודי לי ואני לו. שלא מתערב אחר עמנו.

למלך שהזמין אהובו לסעודה עליונה שעשה לו ליום רשום. אהוב המלך הרי יודע שהמלך רוצה בו. אמר המלך, פעת אני רוצה לשמח עם אהובי, ואני חושש שפאשר אני בסעודה עם אהובי, יפנסו כל אותם פקידים ממנים וישבו עמנו לשלחן לסעד סעודת השמחה עם אהובי. מה עשה? הקדים אותו אהוב מינים של ירקות וכשר שורים והקריב לפני אותם פקידים ממנים לאכל. אחר כך ישב המלך עם אהובו לאותה הסעודה העליונה מכל עדוני העולם. ובעוד שהוא לבדו עם המלך, בקש ממנו כל צרכיו ונתן לו, ושמח המלך עם אהובו

בלהוץ אנון מתעסקין באחסנת חולקהוץ. ולא הו אטיין לאתערבא בהדייהו דישראל ולחמדא חולק אחסנתייהו. ובגין כך ישראל אנון משכין ברבאן לכל אנון ממנן בגין דיתעסקון בחולקהוץ ולא יתערבון בהדייהו. וכד סיהרא אתמלי ברבאן לעילא כדקא יאות. ישראל אטיין וינקין מינה בלחודייהו. ועל דא כתיב (במדבר טז) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. מאי עצרת, פתרגומו פנישו. כל מה דכנישו מאנון ברבאן עלאין. לא ינקין מניה עמין אחרנין בר ישראל בלחודייהו. ובגין כך פתיב עצרת תהיה לכם. לכם ולא לשאר עמין. לכם ולא לשאר ממנן.

ועד דא אנון מרצין על המים למיהב לון חולק ברבאן דיתעסקון ביה. ולא יתערבון לבתר בחדותא דישראל פד ינקין ברבאן עלאין. ועל ההוא יומא כתיב דודי לי ואני לו. דלא אתערב אוחרא בהדן.

למלכא דזמן רחימיה בסעודתא עלאה דעביד ליה ליומא רשימא. הא רחימיה דמלכא ידע דמלכא (דף טו ע"ב) אתרעי ביה. אמר מלכא השתא אנא בעי למחדרי עם רחימאי. ודחילנא דכד אנא בסעודתא עם רחימאי יעלון כל אנון קסטורי ממנן ויתיבון עמנא לפתורא למסעד סעודתא דחדה עם רחימאי. מה עבד אקדים ההוא רחימיה קוסטורין דירוקי ובשרא דתורי ואקריב קמייהו דאנון קסטורי ממנן למיכל. לבתר יתיב מלכא עם רחימוי לההיא סעודתא עלאה מכל עדונין דעלמא. ובעוד דאיהו בלחודוי עם מלכא שאיל ליה כל צרכוי ויהיב ליה. ואחדי מלכא עם רחימיה

לכדו, ולא התערכו אחרים ביניהם. כף ישראל עם הקדוש ברוך הוא. לכן פתוב ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

אמרו רבי יוסי ורבי חייא, הקדוש ברוך הוא התקין הדרף לפנינו. אשרי אותם שעוסקים בתורה. באו ונשקוהו. קרא עליו רבי יוסי, (ישעיה נד) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. כשהגיעו לשדה, ישבו. אמר אותו האיש, מה שונה שפתוב (בראשית ט) וה' המטיר על סדם ועל עמרה וגו', ומה שונה במבול שפתוב אלהים בכל מקום, [למה] ולא כתוב וה' [בכל]?

אמרו שנינו, בכל מקום שפתוב וה' - הוא ובית דינו. אלהים סתם - דין לבדו. אלא בסדם נעשה דין ולא להשמיד עולם, ולכן הוא התערב בדין, אבל במבול השמיד כל העולם וכל אותם שנמצאו [בלבד] בעולם.

ואם תאמר, [מרי] נח ומי שהיה עמו [נצלו - מרי] נסתר מן העין הנה, שלא נראה. ועל זה כל מה שנמצא בעולם השמיד אותו, ועל זה וה' בגלוי, ולא השמיד הכל. אלהים צריך הסתרה, וצריך [אדם] להשמר, שהרי הכל משמיד, ועל זה אלהים לבדו הנה.

וזה סוד (תהלים כט) ה' למבול ישב. מה זה ישב? אלמלא פסוק פתוב, לא יכלנו לאמרו. ישב לבדו, שלא בא עם דין. פתוב כאן ישב, וכתוב שם (ויקרא יג) בדרד ישב לבדו.

ומשום שנת הנה נסתר מן העין, אחר כך נעשה דין, והשמיד העולם ונח רגזו, מה פתוב? ויזכר אלהים את נח וגו'. שהרי כשהשמיד העולם, לא נזכר

בלחודוהי ולא אתערכין אחרנין ביניהו. כף ישראל עם קדשא בריך הוא. בגין כף פתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

אמרו רבי יוסי ורבי חייא קדשא בריך הוא אתקין אורחא קמן. זכאין אנון דמשתדלי באורייתא. אתו נשקוהו. קרא עליה רבי יוסי (ישעיה נד) וכל בניך למודי יי ורב שלום בניך. פד מטו בי חקל יתיבו. אמר ההוא בר נש מאי שנא דכתיב, (בראשית ט) ויי המטיר על סדום ועל עמורה וגו'. ומאי שנא בטופנא דכתיב אלהים בכל אתר. (אמאי) ולא כתיב ויי (בכלא).

אמא תנינן בכל אתר דכתיב ויי הוא ובית דינו. אלהים סתם דינא בלחודוי. אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא. ובגין כף אתערב איהו בהדי דינא. אבל בטופנא כל עלמא שצי וכל אנון דאשתפחו (ג"א בלחודוי) בעלמא.

ואי תימא (ד"א דהא) נח ודעמיה (ד"א אשתובו). (ג"א) סתים מעינא הוה דלא אתחזי. ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שצי ליה. ועל דא ויי באתגליא ולא שצי כלא. אלהים בעי סתימו ובעי לאסתמרא דהא כלא שצי. ועל דא אלהים בלחודוי הוי.

ורוא דא (תהלים כט) יי למבול ישב. מהו ישב. אלמלא קרא כתיב לא יכלינן למימר. ישב בלחודוי דלא אתיא עם דינא. פתיב חכא ישב, וכתיב התם (ויקרא יג) בדרד ישב בלחודוי.

ובגין דנח הוה סתים מעינא. לבתר פד אתעביד דינא ושצי עלמא ונח רוגזיה מה כתיב ויזכר אלהים את נח וגו'. דהא כד שצי עלמא לא אדפר דסתים מעינא הוה.

שְׁהִיָּה נִסְתָּר מֵהַעֵין, וְסוּד [ות] לְמַדְנוּ - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְגִלּוּי. גִּלּוּי הוּא בֵּית הַדִּין שְׁלֹמֶטָה, וְנִסְתָּר הוּא מְקוֹם שֶׁכֵּל הַבְּרִכּוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם. וְלִכְּנֹן כֹּל דְּבָרֵי הָאָדָם שֶׁהֵם בִּסְתֵּר, בְּרִכּוֹת שׁוֹרֹת עָלָיו. וְכֹל אוֹתָם שֶׁבִּנְגְלָה, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל בֵּית דִּין שׁוֹרִים עָלָיו, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְקוֹם בְּגִלּוּי, וְאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא רַע עֵין שׁוֹלֵט עָלָיו, וְהַכֵּל הוּא בְּסוּד עָלָיו כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׁרָבִי שְׁמַעוֹן שְׁרוּי בְּתוֹכוֹ, שְׁהָרִי זְכוּתוֹ הַזְּמִינָה לָנוּ בְּהָרִים דְּבָרִים עָלִינוּנִים כְּאֵלֶּה [ועד כאן]. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִישׁ הַזֶּה בָּא לְהוֹדִיעַנוּ הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלַח אוֹתוֹ אֵלֵינוּ. כְּשֶׁבָאוּ וְסִדְרוּ הַדְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וְדָאִי שְׁיִפָּה אָמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר הֵיךְ יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ, קֵץ כָּל בְּשֵׁר הַזֶּה נִהְיָ מְאוּתָם קְרִבּוֹת שֶׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּים עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ, כֻּלָּם הָיוּ מְסַפְּקִים כְּאֶחָד לְמַעְלָה וְלְמַטָּה.

וְכֹא וְרָאָה, כְּהֵנִים וְלוּיִם וְיִשְׂרָאֵלִים הֵם נִקְרָאִים אָדָם בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתָם רְצוּנוֹת קְדוּשִׁים שְׁעוֹלִים מִתּוֹכָם. אוֹתוֹ כְּשֶׁב אוֹ אֵיל אוֹ אוֹתָהּ בְּהֵמָה שְׁמִקְרִיבִים, צָרִיךְ עַד שֶׁלֹּא תִקְרַב עַל הַמְּזֻבָּח לְפָרֹשׁ עָלֶיהָ כֹּל הַחֲטָאִים וְכֹל הַרְצוּנוֹת הַרְעִים לְהַתְּנוּדוֹת עָלֶיהָ, וְאִזּוֹ הִיא נִקְרָאת בְּהֵמָה בְּכֹל בְּתוֹךְ אוֹתָם חֲטָאִים וְרַעוֹת וְהַרְהוּרִים.

כְּמוֹ הַקְּרָבָן שֶׁל הַעֲזָאוֹל שְׁכַתּוֹב (ויקרא יז) וְהַתְּנוּדָה עָלָיו אֵת כָּל עוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' - כֵּף גַּם כָּאֵן. וְכִשְׁעוֹלָה עַל הַמְּזֻבָּח מִשָּׂא עַל אֶחָד שָׁנִים, וְלִכְּנֹן זֶה עוֹלָה

וְרָזָא (וידא) אוֹלִיפְנָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים וְגִלְיָא. גִּלְיָא הוּא בֵּי דִינָא דְלִתְתָּא. סְתִים הוּא אֲתֵר דְכָל בְּרַכָּאן נִפְקִי מִתְּמָן. וְבִגִּין כֵּן כָּל מְלוּי דְבַר נֶשׁ דְּאֲנוּן בְּסְתִימוֹ בְּרַכָּאן שְׁרִיין עָלָיו. וְכֹל דְּאֲנוּן בְּאֲתַגְלִיָּא הֵהוּא אֲתֵר דְּבֵי דִינָא שְׁרִיאן עָלָיו בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתֵר בְּאֲתַגְלִיָּא וְהֵהוּא דְאֶקְרִי רַע עֵין שְׁלִיט עָלֶיהָ, וְכֹלָא הוּא בְּרָזָא עֲלָאָה כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲיָלָא.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר זְכָאָה דְרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁרִיא בְּגוּיָה דְהָא זְכוּתָא דִּילֵיהָ אֲזַמִּין לָן בְּטוּרֵי מְלִין עֲלָאִין כְּאֵלִין (עד כאן). אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי בַר נֶשׁ לְאוֹדְעָא לָן מְלִין אֵלִין קָא אֲתֵי וְשִׁדְרִיהָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבְּן. כִּד אֲתֵי וְסִדְרוֹ מְלִין קָמִיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וְדָאִי שְׁפִיר קָא אָמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר הֵיךְ יְתִיב יוֹמָא חַד קָמִיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לֵיהָ הָאִי קֵץ כָּל בְּשֵׁר אֲתַהֲנִי מְאֲנוּן קְרִבְנִין דְּהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְבִּין עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא אוֹ לֹא. אָמַר לֵיהָ כֻּלָּא הָיוּ מְסַתְּפְקִי כְּחֶדָא לַעֲיָלָא וְתַתָּא.

וְהָא חֲזִי כְּהֵנִי וְלִיּוֹאִי וְיִשְׂרָאֵל אֲנוּן אֶקְרוּן אָדָם בְּחִבּוּרָא דְאֲנוּן רַעוּתִין קְדִישִׁין דְּסִלְקִין מְגוּוּיָהוּ. הֵהוּא כְּשֶׁבָא אוֹ אֲמָרָא אוֹ הֵיכָא בְּהֵמָה דְקָרְבִין אֲצִטְרִיךְ עַד לֹא יִתְקַרֵּב עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא לְפָרֹשָׁא עָלֶיהָ כֹּל חֲטָאִין וְכֹל רַעוּתִין בִּישִׁין לְאֲתוּדָאָה עָלֶיהָ. וְכִדִּין הֵיכָא אֲתַקְרִי בְּהֵמָה כְּכֹלָא כְּגוֹ אֲנוּן חֲטָאִין וְבִישִׁין וְהַרְהוּרִין.

בְּגוֹנוּנָא דְקְרִבְנָא דְעֲזָאוֹל דְכַתִּיב (ויקרא יז) וְהַתְּנוּדָה עָלָיו אֵת כָּל עוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. הֵכִי נָמִי הֵכָא. וְכִד סִלְקָא עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא מְטוּלָא עַל חַד תְּרִין. וְבִגִּין כֵּן דָּא סִלְקָא לְאֲתֵרִיהָ. וְדָא סִלְקָא לְאֲתֵרִיהָ. דָּא

למקומו וזה עולה למקומו. זה בסוד אדם, וזה בסוד בהמה, כמו שנאמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע ה'.

החבתין וכל שאר המנחות לעורר רוח קדושה ברצון הפהנים ושירת הלויים ובתפלת ישראל. ובאותו עשן ושמן וקמח שעולים, מתרוים

ומסתפקים [ס"א ומתפנקים - ס"א ומתפשטים] כל שאר בעלי הדינים שלא יכולים לשלט באותו הדין שנמסר להם, והכל בזמן אחד. בא ראה, הכל נעשה בסוד האמונה להסתפק זה בזה ולעלות למעלה מי שצריך עד אין סוף.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות למעלה, שפשרצון העליון למעלה למעלה עומד על אותו רצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולמים, הראש היותר נסתר שלמעלה, ואותו הראש מוציא מה שמוציא, ולא ידוע, ומאיר מה שמאיר הכל בסתר.

רצון המחשבה העליונה לרדף אחריו ולהיות מואר ממנו. מסוף אחד נפרד. ומתוך אותו מסוף ברדיפת אותה מחשבה עליונה מגיעה ולא מגיעה עד אותו מסוף, מאירה מה שמאירה. ואז אותה מחשבה עליונה מאירה באור [בסתר] נסתר שלא ידוע, ואותה מחשבה לא ידוע. ואז מפה אור המחשבה הנה שלא נודע באור של המסוף שעומד, שמאיר ממה שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז [נ"א וז] זה אור המחשבה שלא נודע מפה באור של המסוף, ומאירים כאחד. ונעשים תשעה היכלות.

וההיכלות אינם אורות ולא רוחות ולא נשמות, ואין מי שעומד בהם. הרצון של כל

ברזא דאדם ודא ברזא דבהמה כמה דאת אמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי.

חביתין וכל שאר מנחות לאתערא רוחא קדישא ברעותא דכהני ושירתא דליואי ובצלותא דישראל. ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק מתרוון ומסתפקין (ס"א ומתפנקין) (ס"א ומתפשטין) (דף טו ע"א) כל שאר מארי דדינין דלא יכלין לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון. וכלא בזמנא חדא. תא חזי, פלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא בדא, ולאסתלקא לעילא מאן דאצטרין עד אין סוף.

אמר רבי שמעון ארימת ידי בצלותין לעילא, דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס כלל לעלמין רישא דסתים יתיר לעילא. וההוא רישא אפיק מאי דאפיק ולא ידע ונהיר מאי דנהיר פלא בסתימו.

רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאנתהרא מגיה. חד פריסו אתפריס. ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההוא פריסא נהיר מה דנהיר. וכדין (ס"א תהוא) איהו מחשבה עלאה נהיר בנהירו (בסתימו) סתים דלא ידע וההוא מחשבה לא ידע. פדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע בנהירו דפרסא דקיימא דנהיר ממה דלא ידע ולא אתידע ולא אתגלייא. וכדין (נ"א הא) דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהירין כחדא ואתעבידו תשע היכלין.

והיכלין לאו אנון נהורין ולא אנון רוחין ולא אנון נשמתין. ולא אית (איהו) מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין

דְּקִיּוּמֵי כְּלֵהוּ בְּמַחְשָׁבָה דְּאִיהוּ חַד מְנַיִיהוּ
 בְּחֻשְׁבָּנָא כְּלֵהוּ לְמַרְדָּף בְּתַרְיִיהוּ בְּשַׁעֲתָא
 דְּקִיּוּמֵי בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא מִתְדַבְּקִין וְלֹא
 אֲתִיידְעוּ. וְאֵלִין לֹא קִיּוּמֵי לֹא בְּרַעוּתָא וְלֹא
 בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה (נ"א ע"א ז'). תְּפָסִין בָּהּ וְלֹא
 תְּפָסִין. בְּאֵלִין קִיּוּמֵי כָּל רְזִי דְמַהִימְנוּתָא וְכָל
 אֲנוּן נְהוּרִין מְרָזָא דְמַחְשָׁבָה עֲלָאָה (וּלְתַמָּא ד"א
 וּלְתַמָּא) כְּלֵהוּ אֲקָרוּן אֵין סוּף. עַד הֵכָא מָטוּ
 נְהוּרִין וְלֹא מָטוּן וְלֹא אֲתִיידְעוּ. לֹאוּ הֵכָא
 רַעוּתָא וְלֹא מַחְשָׁבָה.

(פְּרִין ד"א כו) נְהִיר מַחְשָׁבָה וְלֹא אֲתִיידְע (ד"ע)
 מִמָּאן דְּנְהִיר. פְּרִין אֲתַלְבֵּשׁ וְאַסְתִּים גּוּ
 בִינָה וְנְהִיר לְמָאן דְּנְהִיר וְאַעִיל דָּא בְּדָא עַד
 דְּאֲתַפְּלִילוּ כְּלֵהוּ כְּחָדָא. וּבְרָזָא דְקַרְבְּנָא כַּד
 סָלִיק כְּלֵא אֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא וְנְהִיר דָּא בְּדָא.
 פְּרִין קִיּוּמֵי כְּלֵהוּ בְּסָלִיקוּ וּמַחְשָׁבָה אֲתַעֲטֵר
 בְּאֵין סוּף. הֵהוּא נְהִירוּ דְּאֲתַנְהִיר מְנַיִה
 מַחְשָׁבָה עֲלָאָה דְּלֹא אֲתִיידְע בָּהּ כְּלָל אֲקָרִי
 אֵין סוּף. וּמְנַיִה אֲשַׁתְּכַח וְקִיּוּמָא וְנְהִיר לְמָאן
 דְּנְהִיר וְעַל דָּא כְּלֵא קְאִים. זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן
 דְּצַדִּיקָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

תָּא חֲזִי, הָאֵי קִין כָּל בְּשָׁר, כְּמָה דְקִשׁוּרָא
 אֲשַׁתְּכַח לְעִילָא בְּחֵדוּ, אוּף הֵכִי נְמִי
 לְתַמָּא בְּחֵדוּתָא. וּרַעוּתָא לְאַסְתַּפְּקָא כְּלֵא
 לְעִילָא וְתַמָּא. וְאִמָּא קִיּוּמָא עֲלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל
 כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזִי, כְּכָל רִישֵׁי יִרְחָא וְיִרְחָא כַּד סִיְהִרָא
 מִתְחַדְשָׁא יְהִבִין לִיהּ לְהָאֵי קִין כָּל בְּשָׁר
 חוּלְקָא חָדָא יִתִיר עַל קַרְבְּנִין לְאַתְעֵסְקָא בִּיהּ
 וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקִיהּ. וְיִהָא סִטְרָא דִּישְׂרָאֵל
 בְּלַחוּדִייהוּ. בְּגִין דִּיתְאַחַדוּן בְּמַלְכִיְהוּן, וְדָא
 אִיהוּ שְׁעִיר. בְּגִין דְּאִיהוּ בְּחוּלְקָא דְעֵשׂוּ
 דְכַתִּיב בִּיהּ שְׁעִיר (בְּרַאשִׁית כו) הֵן עֵשׂוּ אַחֵי אִישׁ

תְּשַׁעָה הָאוּרוֹת שְׁעוּמְדִים כְּלָם
 בְּמַחְשָׁבָה, שְׁהוּא אֶחָד מֵהֶם
 בְּחֻשְׁבוֹן כְּלָם לְרֹדֵף אַחְרֵיהֶם.
 בְּשַׁעֲתָא שְׁעוּמְדִים בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא
 נִדְבָקִים וְלֹא נוֹדְעִים. וְאֵלֵה לֹא
 עוּמְדִים לֹא בְּרַצוֹן וְלֹא
 בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה (עֲלִיוֹנוּת).
 תוֹפְסִים בָּהּ וְלֹא תוֹפְסִים. בְּאֵלֵה
 עוּמְדִים כָּל סוּדוֹת הָאִמוּנָה וְכָל
 אוּתָם הָאוּרוֹת מְסוּד הַמַּחְשָׁבָה
 הַעֲלִיוֹנָה (שְׁלִמְסָה - וּלְמִסָּה) כְּלָם
 נִקְרָאִים אֵין סוּף. עַד פֶּאן מְגִיעִים
 אוּרוֹת וְלֹא מְגִיעִים וְלֹא נוֹדְעִים.
 אֵין פֶּאן רַצוֹן וְלֹא מַחְשָׁבָה.

[א] כְּשִׁמְאִירָה הַמַּחְשָׁבָה וְלֹא
 נוֹדְעַת [ד"ע] מִמִּי שְׁמֵאִירָה, אֲזַ
 מִתְלַבֵּשֵׁת וְנִסְתַּרְתָּ לְתוּף הַבִּינָה
 וּמֵאִירָה לְמִי שְׁמֵאִירָה, וְנִכְנְסִים
 זֶה בְּזֶה, עַד שֶׁכָּלֶם נִכְלָלִים
 כְּאַחַד. וּבְסוּד הַקְּרָבִין כְּשַׁעוּלָה,
 הַכָּל נִקְשֵׁר זֶה בְּזֶה וּמֵאִיר זֶה
 בְּזֶה. אֲזַ עוּמְדִים כְּלָם בְּעֲלִיָּה,
 וְהַמַּחְשָׁבָה מִתְעַטֶּרֶת עִם אֵין
 סוּף. אוּתוּ הָאוּר שְׁמוּאֲרַת מְמַנּוּ
 הַמַּחְשָׁבָה הַעֲלִיוֹנָה שְׁלֹא נוֹדְעַת
 בָּהּ כְּלָל נִקְרָא אֵין סוּף, וּמְמַנּוּ
 נִמְצָא וְעוּמְד וּמֵאִיר לְמִי שְׁמֵאִיר,
 וְעַל זֶה הַכָּל עוּמְד. אֲשֶׁרִי חֵלְקִים
 שְׁל הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רְאֵה, קִין כָּל בְּשָׁר הַזֶּה, כְּמוֹ
 שֶׁהִקְשֵׁר נִמְצָא לְמַעְלָה בְּשִׁמְחָה,
 גַּם פֶּאן לְמַטָּה בְּחֵדוּהּ, וְרַצוֹן
 לְהַסְתַּפֵּק הַכָּל לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
 וְהָאֵם עוּמְדַת עַל יִשְׂרָאֵל כְּרֵאוּי.
 בֹּא רְאֵה, כְּכָל רֹאשׁ חֲדָשׁ וְחֲדָשׁ
 כְּשִׁמְתַּחְדָּשֵׁת הַלְבָנָה, נוֹתְנִים
 לְקִין כָּל בְּשָׁר הַזֶּה חֵלְק אֶחָד
 יוֹתֵר עַל הַקְּרָבָנוֹת לְהַתְעַסֵּק בּוֹ
 וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֵלְקוֹ, וְיִהְיֶה צַד שְׁל
 יִשְׂרָאֵל לְבָדָם כְּדִי שִׁיתְאַחַדוּ עִם
 מַלְכָם, וְזֶהוּ הַשְּׁעִיר, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא בְּחֵלְק עֵשׂוּ, שְׁכַתוּב בּוֹ
 שְׁעִיר, (בְּרַאשִׁית כו) הֵן עֵשׂוּ אַחֵי

שְׁעִיר. וְעַל דָּא אִיהוּ אֲשַׁתְּמַשׁ בַּחוּלְקֵיהּ. וְיִשְׂרָאֵל אֲנוּן מִשְׁתַּמְּשִׁין בַּחוּלְקֵיהוֹן. וּבִגְיִן כְּךָ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ.

אִישׁ שְׁעִיר. וְעַל זֶה הוּא הַשְׁתַּמְשׁ בַּחֲלָקוֹ, וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְּשִׁים בַּחֲלָקָם, וְלִכְּן כְּתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ.

תָּא חֲזִי, הָאִי קִץ כָּל בְּשָׂר, כָּל רְעוּתֵיהּ לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא בְּבִשְׂרָא תְדִיר וּבִגְיִן כְּךָ תְּקוּנָא דְּבִשְׂרָא תְדִיר לְגַבֵּיהּ וְעַל דָּא אֶקְרִי קִץ כָּל בְּשָׂר. וְכַד אִיהוּ שְׁלִיט, שְׁלִיט עַל גּוּפָא וְלֹא עַל נִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא סָלְקָא לְאַתְרָא וּבִשְׂרָא אֲתֵיחִיב לְאַתְרֵיהּ דָּא. כְּגוּוּנָא דָּא בְּקַרְבְּנָא דְרַעוּתָא סָלְקָא לְאַתְרֵיהּ חַד, וּבִשְׂרָא לְאַתְרֵיהּ חַד.

בֹּא רָאה, קִץ כָּל בְּשָׂר הִנֵּה, כָּל רְצוּנוֹ אִינוּ אֶלָּא בְּבִשְׂרֵיהּ תְּמִיד, וְלִכְּן תְּקוּנָא בְּבִשְׂרֵיהּ תְּמִיד אֵלִינוּ, וְלִכְּן נִקְרָא קִץ כָּל בְּשָׂר. וּכְשֵׁהוּא שׁוֹלֵט, שׁוֹלֵט עַל הַגּוּף וְלֹא עַל הַנִּשְׁמָה. הַנִּשְׁמָה עוֹלָה לְמִקְוָמָהּ, וְהַבְּשָׂר נִתֵּן לְמִקְוָם הִנֵּה. כְּמוֹ זֶה בְּקַרְבָּן, שְׁהַרְצוּן עוֹלָה לְמִקְוָם אֶחָד, וְהַבְּשָׂר לְמִקְוָם אֶחָד.

וּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ זַכָּאָה אִיהוּ קַרְבְּנָא מִמֶּשׁ לְכַפֵּרָה. וְאַחֲרָא דְלָאוּ אִיהוּ זַכָּאָה, לָאוּ אִיהוּ קַרְבְּנָא בְּגִין דְּבִיהּ מוּמָא דְכְּתִיב, (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרִצּוֹן וְגו'. וְעַל דָּא צְדִיקָא כְּפִרָה אֲנוּן דְּעֵלְמָא וְקַרְבְּנָא אֲנוּן בְּעֵלְמָא (עד כאן):

וְהָאִישׁ שֶׁהוּא צְדִיק, הוּא קַרְבָּן מִמֶּשׁ לְכַפֵּרָה, וְאַחַר שְׂאִינוּ צְדִיק אִינוּ קַרְבָּן, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוּם, שְׁכַתוּב (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרִצּוֹן וְגו'. וְעַל זֶה הַצְּדִיקִים הֵם כְּפִרַת הָעוֹלָם וְהֵם קַרְבָּן בְּעוֹלָם.

תָּא חֲזִי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי. לְמִיטַל רְשׁוֹ לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיְהוּ (דף טו ע"ב) דְּבִנְיָ עֵלְמָא. וּבִגְיִנֵי כְךָ הִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ. (ועל דא עשה לך תבנת עצי גופר בגין לאשתובא בה ולא יכיל לשלמא עלה. רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארְחָא אֲמַר חַד) כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה'.

בֹּא רָאה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי. לְמִיטַל רְשׁוֹ לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיְהוּ הִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ. (ועל זֶה עָשָׂה לָךְ תַּבְּנֵת עֵצֵי גֹפֶר, כִּדִּי לְהַנְצִיל בְּהּ וְלֹא יוּכַל לְשַׁלֵּט עָלֶיהָ. רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֲמַר אֶחָד. כְּתוּב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה').

השלמה מההשממות (סימן יא)

צוּהּ ה'. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּאֲתֵיחִיב לְהוֹן אֲוִרִיתָא קְדִישָׁא וְאִינוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּהּ יְמָא וְלִילֵי. תָּא חֲזִי דְהָא מִשְׁמַע דְּאֲלוּלֵי דְאֲשַׁתְּפַח נַח עִם תִּיבּוּתָא בְּאַתְחַבְרוּתָא כַּחְדָּא לָא אֲשַׁתְּזִיב (ובגין כד) אֲסִתִּים מִן עֵינָא בְּגוּ תִיבּוּתָא. קָמוּ וְאָזְלוּ. אֲמַר הַהוּא יוֹדָאי כְּתִיב עֲשֵׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גּוֹפֶר, לָךְ לְגַרְמוֹךְ בְּגִין לְאַתְחַבְרָא בְּהָדָה וְלֹא שְׁתִּזְבָּא בְּהּ מַה כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּהוּ וְגו'. (עד כאן)

הַשְׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סימן יא)
צוּהּ ה'. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי יִשְׂרָאֵל שְׁנַתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה וְהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בְּהּ יָמִים וְלֵילוֹת. בֹּא רָאה, שְׁהָרִי מִשְׁמַע שְׁלוּלָא שְׁנַמְצָא נַח עִם הַתִּבָּה בְּהַתְּחַבְרוּת כְּאֶחָד, לֹא הִיָּה נִצָּל, (ולכן) נִסְתַּר מִן הָעֵינִן בְּתוֹךְ הַתִּבָּה. קָמוּ וְהִלְכוּ. אֲמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, כְּתוּב עֲשֵׂה לָךְ תִּבַת עֲצֵי גֹפֶר, לָךְ וְלַעֲצֻמְךָ, כִּדִּי לְהַתְּחַבֵּר עִמָּה וְלְהַנְצִיל בְּהּ. מַה כְּתוּב? וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּהוּ וְגוּמַר. (ע"כ)

מההשממות.

מההשממות.

בא ראה מה פתוב, ונח בן שש מאות שנה וגו'. וכי למה בא החשבון הזה למנות? אלא אלו לא היה נח בן שש מאות שנה, לא יכנס לתבה ולא יתחבר עמה. כיון שהשתלם בשש מאות שנה, אז התחבר עמה.

ועל כן, מיום שהשתלם חטאם של בני העולם, חכה להם הקדוש ברוך הוא עד שהשתלם נח בשש מאות שנה, ונשלמה דרגתו כראוי והיה צדיק שלם, ואז נכנס לתבה. והכל כמו שלמעלה.

ונח בן שש מאות שנה, כמו שאמרנו. ולכן לא נאמר כבן שש מאות שנה [ר"א כנגד ששת צדרי העולם]. עוד פתח ואמר, ואני הנני מביא את המבול מים. מה הטעם הנני כיון שאמר ואני? אלא אני, אנכי, [הנני] - הכל זה דבר אחד.

בא ראה, בכל מקום אני נעשה גוף לגשמה, ודאי שמקבלת ממה שלמעלה, ולכן נרמז באות הברית, שכתוב אני הנה בריתי אפך. אני שקיימת בגלוי מזמנת לדעת, אני כפסא למה שלמעלה, אני שעושה נקמות לדורי דורות. ואני - כולל זכר ונקבה כאחד. אחר כך נרשם לבדו, שהזדמן לעשות דין. הנני. מביא את המבול מים.

כיון שאמר מביא את המבול, לא ידענו שהוא מים? אלא את המבול, לרבות מלאך המות. שאף על גב שהיו מים, המשחית [להשחית בהם] [היה] הולך בעולם להשמיד באותם המים. אני ה' - כך שנינו, נאמן אני לשלם שכר טוב לצדיקים ולהפרע מהרשעים. ולכן הבטיח להם הפסוק לצדיקים באני, לשלם שכר טוב שלהם לעולם הבא. ואים

תא חזי, מה כתיב ונח בן שש מאות שנה וגו'. וכי אמאי אתא חושבנא דא לממני. אלא אילו לא היה נח בן שש מאות שנה לא ייעול לתיבותא ולא יתחבר בהדה. כיון דאשתלים בשש מאות שנה כדיון אתחבר בהדה.

ועל דא מן יומא דאשתלים חובייהו דבני עלמא אוריף לון קדשא בריף הוא עד דאשתלים נח בשש מאות שנה ואשתלים דרגיה פדקא יאות והוה צדיק שלים. וכדיון עאל לתיבותא. וכלא כגוונא דלעילא:

ונח בן שש מאות שנה כמה דאמרן. ובגניי כך לא אתמר כבן שש מאות שנה. [ר"א ל"ג לקביל שית ספרין דעלמא]. תו פתח ואמר ואני הנני מביא את המבול מים. מאי טעמא הנני כיון דאמר ואני. אלא אני אנכי [ר"א הנני] כלא מלה חדא היא.

תא חזי, בכל אתר אני אתעביד גופא לנשמתא ודאי דמקבלא ממה דלעילא. ובגין כך אתרמיז באת קיימא דכתיב אני הנה בריתי אפך. אני דקיימא באתגליתא מזומנת למנדע. אני כרסיא למה דלעילא. אני דעבידנא נוקמין לדרי דרין. ואני כליל דכר ונוקבא פחדא. לבתר אתרשים בלחודוי דאזדמן למעבד דינא. הנני. מביא את המבול מים.

כיון דאמר מביא את המבול לא ידענא דאיהו מים. אלא את המבול לאסגאה מלאך המות, דאף על גב דמאי הוו. מחבלא (לחבלא בהון) [ר"א הנה] אזיל בעלמא לשיצאה באנון מיון. אני יי, הכי תנינן נאמן אנא לשלמא אגר טב לצדיקיא ולא תפרע מרשיעיא. ובגין כך אבטח לון קרא לצדיקיא באני לשלמא אגר טב

מרשיעיא. ובגין כך אבטח לון קרא לצדיקיא באני לשלמא אגר טב

דְּלִהוֹן לְעֶלְמָא דְאַתִּי. וְאַגְזִים לְרִשְׁיַעֲיָא
לְאַתְפָּרַע מִנִּיּהוּ לְעֶלְמָא דְאַתִּי בְּאַנִּי.

לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר. כְּמָה דְאוֹקִימָנָא דְדָא הוּא
מִחֻבְלָא דְעֶלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות יב)
וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבָא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוֹף. וְדָא
הוּא לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר מִסְטָרָא דְקִין כָּל בֶּשֶׂר בָּא
לְפָנֵי. דְהָא כִּיּוֹן דְמֵטָא זְמָנָא דְאוֹרִיף לִוֵּן
קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא (ד"א ל"ג וְאוֹרִיף לִוֵּן) עַד דְאַשְׁלִים נַח
לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדִין לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר. אָמַר
הֵכִי אוֹלִיפְנָא מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק (כ"א בְּרַבִּי יוֹסִי
מְחוֹזָא) דְאָמַר לֵן (כ"א הָא דְאָמַר לְכוּן).

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אֲמַרְתִּי לֹא אֲרָאָה יְהוָה יְהוָה
בְּאַרְצֵן הַחַיִּים לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד עִם
יוֹשְׁבֵי חֲדָל. אֲמַרְתִּי לֹא אֲרָאָה יְהוָה, כְּמָה
אֲטִימִין אַנוּן בְּנֵי נֶשֶׂא דְלֹא יִדְעִין וְלֹא מִשְׁגִּיחִין
בְּמַלְי דְאוֹרִיָּתָא, אֶלָּא מִסְתַּפְּלִי בְּמַלוּי דְעֶלְמָא
וְאַתְנַשִּׁי מִנִּיּהוּ רוּחָא דְחֻכְמָתָא.

דְּכַד בַּר נֶשֶׁא אֶסְתַּלַּק מֵהָאֵי עֶלְמָא וְיְהִיב
חוּשְׁבָנָא לְמֵאֲרִיָּה מִכָּל מַה דְעֵבַד בְּהָאֵי
עֶלְמָא בְּעוֹד דְאִיְהוּ קָאִים רוּחָא וְגוּפָא כְּחֲדָא
וְחַמִּי מַה דְחַמִּי, עַד דְאַזִּיל לְהֵוּא עֶלְמָא וּפְגַע
לִיָּה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן יִתִּיב לְתַרְעָא דְגַנְתָּא דְעָדָן
לְמַחְמֵי כָּל אַנוּן דְנִטְרוּ פְקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּהוֹן וְחַדִּי
בְהוּ.

וְכַמָּה צְדִיקָא סְתַרְנִיָּה דְאָדָם. אַנוּן דְאַתְמַנְעוּ
מֵאַרְחָא דְגִיְהֵנָם וְסִטוּ לְגַבֵּי אַרְחָא דְגֵן
עָדָן. וְאַלִּין אַקְרוּן יוֹשְׁבֵי חֲדָל. וְלֹא כְּתִיב
יוֹשְׁבֵי חֲדָל. בְּגִין דְלֹא הוּוּ כְּמוּ חוּלְדָּה דְגַרְרָא
וּמִנְחָא וְלֹא יִדְעָא לְמָאן שְׂבָקָא. אֶלָּא יוֹשְׁבֵי
חֲדָל. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן
הָאָדָם וְגו' (אֶלָּא יוֹשְׁבֵי חֲדָל) דְאַתְמַנְעוּ לִוֵּן מֵאַרְחָא
דְגִיְהֵנָם. וְאַתְקִיפוּ בְהוּ לְאַעְלָא לְהוּ בְּגַנְתָּא
דְעָדָן.

לְרִשְׁעִים לְהַפְרַע מֵהֶם לְעוֹלָם
הֵבֵא בְּאַנִּי.

לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר - כְּמוּ
שְׁהַעֲמַדְנוּ, שְׁזָהוּ הַמִּשְׁחִית שֶׁל
הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות יב)
וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבָא אֶל
בְּתִיכֶם לְנִגּוֹף. וְזֶה הוּא לְשַׁחַת
כָּל בֶּשֶׂר, מִצַּד שֶׁל קִין כָּל בֶּשֶׂר
בָּא לְפָנֵי. שְׁהֵרִי כִּיּוֹן שְׁהַגִּיעַ זְמַן
שְׁחִפָּה לְהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
[ד"א וְחִפָּה לְהֶם] עַד שְׁהַשְׁלִים נַח
לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אִזּוּ לְשַׁחַת כָּל
בֶּשֶׂר. אָמַר, כְּפוּ לְמַדְנוּ מִשְׁמוּ
שֶׁל רַבִּי יִצְחָק [כ"א בְּרַבִּי יוֹסִי מְחוֹזָא],
שְׂאֵמַר לָנוּ, [כ"א זֶה שְׂאֵמַרְתִּי לָכֶם].

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לח) אֲמַרְתִּי לֹא
אֲרָאָה יְהוָה יְהוָה בְּאַרְצֵן הַחַיִּים לֹא
אֲבִיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חֲדָל.
אֲמַרְתִּי לֹא אֲרָאָה יְהוָה, כְּמָה
אֲטוּמִים הֵם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא
יִדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּדַבְּרֵי
הַתּוֹרָה, אֶלָּא מִסְתַּפְּלִים בְּדַבְּרֵי
הָעוֹלָם וְנִשְׁפַּחַת מֵהֶם רוּחַ
חֻכְמָה.

שְׂבִשְׂאָדָם מִסְתַּלַּק מֵהָעוֹלָם
הַזֶּה וְנוֹתֵן חִשְׁבוֹן לְרַבּוֹנוּ מִכָּל
מַה שְׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹד
שֶׁהוּא קָיָם רוּחַ וְגוּף כְּאֲחָד,
וְרוּאָה מַה שְׂרוּאָה, עַד שְׁהוֹלֵף
לְאוֹתוֹ עוֹלָם וּפּוֹגֵשׁ בְּאָדָם
הָרֵאשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֵּן עֵדֶן
לְרֵאוֹת כָּל אוֹתָם שְׂשִׁמְרוּ אֵת
מִצְוֹת רַבּוֹנָם וְשִׁמַּח בָּהֶם.

וְכַמָּה צְדִיקִים סָבִיב אָדָם. אֵלוּ
שְׁנַמְנַעוּ מִדְּרָף הַגִּיְהֵנָם וְסִטוּ
לְדְרָף גֵּן הָעֵדֶן, וְאַלְהָ נִקְרְאִים
יוֹשְׁבֵי חֲדָל. וְלֹא כְּתוּב יוֹשְׁבֵי
חֲדָל, כִּי אֵינָם כְּמוֹ חֲלָדָה
שְׂגוֹרֶרֶת וּמִנִּיחָה וְלֹא יִדְעֵת לְמִי
מִנִּיחָה, אֶלָּא יוֹשְׁבֵי חֲדָל, כְּמוֹ
שְׂנַאֲמַר (שם ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן
הָאָדָם וְגו', [אֶלָּא יוֹשְׁבֵי חֲדָל] שְׁנַמְנַעוּ
מִדְּרָף הַגִּיְהֵנָם, וְהִחְזִיקוּ בָהֶם
לְהַכְנִיסָם בְּגֵן עֵדֶן.

דָּבַר אַחַר יוֹשְׁבֵי חֶדְל - אֵלּוּ
 בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה שְׁמַנְעוּ עֲצָמָם
 מֵאוֹתָם חֲטָאֵי הַרְשָׁעִים. וּמִשׁוּם
 שֶׁאָדָם הָרָאשׁוֹן שָׁב בַּתְּשׁוּבָה
 לִפְנֵי רַבּוּנוֹ, יוֹשֵׁב [ע"ט] עַל אוֹתָם
 שְׁנַמְנְעוּ מִחֲטָאֵיהֶם וְהֵם בְּנֵי
 חֶדְל, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים לט)
 אֲדַעַה מֶה חֶדְל אָנִי. וְלִכְּן הוּא
 יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר גֵּן הָעֵדֶן וְשֹׁמֵחַ
 בְּצַדִּיקִים שְׂפָאִים בְּאוֹתָהּ דְּרַף
 שֶׁל גֵּן עֵדֶן

בֵּא רְאָה מֶה פְּתוּב, אֲמַרְתִּי לֹא
 אֲרָאָה יְהוָה. וְכִי מִי יִכּוֹל לְרֹאוֹת
 יְהוָה? אֲלֵא סוֹף הַפְּתוּב מוֹכִיחַ,
 שְׁפָתוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים. בֵּא
 רְאָה, כְּשֶׁהַנְּשֻׁמוֹת עוֹלוֹת לְמִקּוֹם
 צְרוּר הַחַיִּים, שֵׁם נְהַיִם בּוֹהֵר
 שֶׁל הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּה שְׁמֵאִירָה
 מֵהַמִּקּוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל. וְאֵלּוּ
 לֹא הִתְלַבְּשָׁה הַנְּשֻׁמָּה בּוֹהֵר שֶׁל
 לְבוּשׁ אַחֵר, לֹא תוּכַל לְהִתְקַרֵּב
 לְרֹאוֹת אֶת אוֹתוֹ הָאוֹר. וְסוּד
 הַדְּבָר - כְּמוֹ שְׁנוֹתְנִים לְנִשְׁמָה
 לְבוּשׁ שְׁמֵתְלַבְּשֵׁת בּוֹ לַעֲמֹד
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף גַּם נוֹתְנִים לָהּ
 לְבוּשׁ שֶׁל זֶהר עֲלִיּוֹן לַעֲמֹד בֵּה
 בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וּלְהִסְתַּכֵּל בְּתוֹךְ
 אוֹתָהּ אֶסְפֶּקְלָרִיָּה שְׁמֵאִירָה מֵתוֹךְ
 אוֹתָהּ אֶרֶץ חַיִּים.

בֵּא רְאָה, מִשֶּׁה לֹא יִכַּל לְהִתְקַרֵּב
 לְהִסְתַּכֵּל בְּמֵה שֶׁהִסְתַּכֵּל אֲלֵא
 כְּשֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחֵר, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
 הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְתַרְגוּם,
 בְּאֲמָצְעוֹת הָעֵנָן. וְהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ
 כְּמִי שֶׁמֵתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ. וְלִכְּן [שם]
 וַיָּבֵא מֹשֶׁה נִגְשׁ אֶל הָעֲרֶפֶל אֲשֶׁר
 שָׁם הָאֱלֹהִים, וְכָתוּב (שם כד) וַיָּבֵא
 מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיְהִי מִשֶּׁה בְּהָר
 אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים
 לַיְלָה, וַיִּכַּל לְהִסְתַּכֵּל בְּמֵה
 שֶׁהִסְתַּכֵּל.

כְּמוֹ זֶה מֵתְלַבְּשׁוֹת נִשְׁמוֹת
 הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּלְבוּשׁ

דָּבַר אַחַר יוֹשְׁבֵי חֶדְל אֲנֹן מְרִיהוּן דִּתְשׁוּבָה
 דְּמַנְעוּ גְרַמְיֵיהוּ מֵאֲנֹן חוֹבִין דְּחֵיבֵיָא.
 וּבְגִין דְּאָדָם הָרָאשׁוֹן תָּב בַּתְּיֹבְתָא קָמִי
 מֵאִירָה. יְתִיב (נ"א ע"ט) עַל אֲנֹן דְּאֵתְמַנְעוּ
 מִחוֹבִיָּהוּן וְאֲנֹן בְּנֵי חֶדְל. כְּמֵה דְּאֵת אֲמַר,
 (תהלים לט) אֲדַעַה מֶה חֶדְל אָנִי. וּבְגִין כִּף אִיהוּ
 יְתִיב לְתַרְעָא דְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן וְחֵדִי בְּהוּ בְּצַדִּיקָיָא
 דְּאֵתִין בְּהוּא אוֹרְחָא דְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן.

תָּא חֲזִי, מֵה כְּתִיב אֲמַרְתִּי לֹא אֲרָאָה יְהוָה. וְכִי
 מָאן יִכִּיל לְמַחְמֵי יְהוָה. אֲלֵא סוֹפָא דְּקָרָא
 אוֹכַח דְּכְתִיב יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים. תָּא חֲזִי, כִּד
 סְלָקִין נִשְׁמַתִּין לְאַתֵּר צְרוּרָא דְּחַיִּי. תַּפְּן
 מִתְּהַנֵּן בּוֹהֵרָא דְּאֶסְפֶּקְלָרִיָּא דְּנְהָרָא דְּנְהָרִיר
 (דף טו ע"א) מֵאַתֵּר עֲלָאָה דְּכֹלָא. וְאֵילוּ לֹא
 מִתְּלַבְּשָׁא נִשְׁמַתָּא בּוֹהֵרָא דְּלְבוּשָׁא אַחֵרָא לֹא
 תִּיכּוֹל לְאַתְקַרְבָּא לְמַחְמֵי הַהוּא נְהוּרָא. וְרוּזָא
 דְּמִלָּה כְּמֵה דִּיְהִיבֵי לְנִשְׁמַתָּא לְבוּשָׁא
 דְּמִתְּלַבְּשָׁא בֵּיה לְמִיקָם בְּהַאי עֲלָמָא. הָכִי נְמִי
 יְהִיבֵי לָהּ לְבוּשָׁא דְּזִהְרָא עֲלָאָה לְמִיקָם בֵּיה
 בְּהוּא עֲלָמָא וּלְאַסְתַּפְּלָא כְּגוֹ הַהוּא
 אֶסְפֶּקְלָרִיָּא דְּנְהָרָא מְגוּ הַהוּא אֶרֶץ חַיִּים.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה לֹא יִכִּיל לְקַרְבָּא לְאַסְתַּפְּלָא
 בְּמֵה דְּאַסְתַּפֵּל אֲלֵא כִּד אֲתַלְבֵּשׁ
 בְּלְבוּשָׁא אַחֵרָא כְּמֵה דְּאֵת אֲמַר (שמות כד) וַיָּבֵא
 מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְתַרְגוּם
 בְּמִצִּיעוֹת עֵנָן. וְאַתְלַבֵּשׁ בֵּה כְּמֵה דְּאַתְלַבֵּשׁ
 בְּלְבוּשָׁא. וּבְגִין דָּא (שמות כ) וּמֹשֶׁה נִגְשׁ אֶל
 הָעֲרֶפֶל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים וְכְתִיב, (שמות כד)
 וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיְהִי מִשֶּׁה בְּהָר
 אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה וַיִּכִּיל לְאַסְתַּפְּלָא
 בְּמֵה דְּאַסְתַּפֵּל.

כְּמוֹנָא דָּא מִתְּלַבְּשִׁין נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָיָא
 בְּהוּא עֲלָמָא בְּלְבוּשָׁא כְּגוֹוָנָא

כמו של אותו העולם, שלא יתנהג אלא בלבוש כמו זה, ועומדים להסתפל באור המאיר באותה ארץ החיים. וזהו זה יה בארץ החיים. דהוה סביר דלא יזכי ליהוה נהורא ולהוה אסתפלותא בגין דנהרא דנגיד פסיק ליה ולא אוליד. לא אביט אדם עוד דא אדם קדמאה כמה דאתמר.

וכר דא למא. בגין דאמר ליה נביאה כי מת אתה בהאי עלמא ולא תחיה ליהוה עלמא. בגין. דמאן דלא (הוה) אוליד בגין בהאי עלמא, פד נפיק מניה מתרכין ליה מכל מה דאמרן. ולא שריא למחמי בהוה נהורא דנהיר (כל שכן וכל שכן שאר עמא ושאר בני נשא). ומה חזקיה דהוה ליה זכות אבות ואיהו זכאה צדיק וחסידא כד. כל שפן מאן דלית ליה זכות אבות וחסידא קמי מאריה.

האי לבושא דקאמרן איהו (אניו) מה דאמרן חברייא חלוקא דרבנן דאתלבישו בהוה עלמא. זכאה חולקיהון דצדיקיא דגניז לון קדשא ברין הוא כמה טבין ועידונין ליהוה עלמא, עלייהו כתיב, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו:

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ. רפי יהודה פתח (במדבר ט) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם. וכי במקום אחר לא רבו בני ישראל את ה' מה שונה כאן שאמר המה מי מריבה, ולא אחרים? אלא מי המריבה הללו היו ודאי שנתנו כח וחזק לבעלי הדין להתחזק. משום שיש מים מתוקים ומים מרורים. יש מי צלולים ויש מים עכורים. יש מי שלום ומי קטטה. ועל זה, המה

דהוה עלמא דלא יתנהג אלא בלבושא כגוונא דא וקיימי לאסתפלא בנהורא דנהיר בהוה ארץ החיים. וזהו זה יה בארץ החיים. דהוה סביר דלא יזכי ליהוה נהורא ולהוה אסתפלותא בגין דנהרא דנגיד פסיק ליה ולא אוליד. לא אביט אדם עוד דא אדם קדמאה כמה דאתמר.

וכר דא למא. בגין דאמר ליה נביאה כי מת אתה בהאי עלמא ולא תחיה ליהוה עלמא. בגין. דמאן דלא (הוה) אוליד בגין בהאי עלמא, פד נפיק מניה מתרכין ליה מכל מה דאמרן. ולא שריא למחמי בהוה נהורא דנהיר (כל שכן וכל שכן שאר עמא ושאר בני נשא). ומה חזקיה דהוה ליה זכות אבות ואיהו זכאה צדיק וחסידא כד. כל שפן מאן דלית ליה זכות אבות וחסידא קמי מאריה.

האי לבושא דקאמרן איהו (אניו) מה דאמרן חברייא חלוקא דרבנן דאתלבישו בהוה עלמא. זכאה חולקיהון דצדיקיא דגניז לון קדשא ברין הוא כמה טבין ועידונין ליהוה עלמא, עלייהו כתיב, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו:

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ. רפי יהודה פתח (במדבר ט) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם. וכי במקום אחר לא רבו בני ישראל את ה' מה שונה כאן שאמר המה מי מריבה, ולא אחרים? אלא מי המריבה הללו היו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא. בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן. אית מיין צלילן ואית מיין עכירן. אית מיין שלם ואית מיין קטטו. ועל דא המה מי

מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת ה', שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ עֲלֵיהֶם אֶת מִי
שֶׁלֹּא צָרִיף וְנִטְמָאוּ בוֹ. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב וַיִּקְדַּשׁ בָּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם כֶּף, מַה
זֶה וַיִּקְדַּשׁ? הֲיֵה צָרִיף לְהִיּוֹת
וַיִּקְדַּשׁוּ! אֲלָא הֲדַבֵּר עָלֶה.
וַיִּקְדַּשׁ - נִפְגַּם מִי שֶׁלֹּא צָרִיף.
כְּבִכּוֹל שֶׁנִּפְגַּמָּה הַלְבָנָה. וַיִּקְדַּשׁ
אִינוֹ לְשֹׁבַח פֶּאֶן. וְאִנִּי הִנְנִי מְבִיא
אֶת הַמְּבּוֹל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ,
לְהַבִּיא מִשְׁחִית עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁהֵם
נִטְמָאוּ בוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹי לְרַשְׁעִים
שֶׁלֹּא רוֹצִים לְשׁוֹב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל חֲטָאֵיהֶם בְּעוֹד
שֶׁהֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכְּשֶׁאָדָם שָׁב
וּמִתְנַחֵם עַל חֲטָאוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מוֹחֵל לוֹ, וְכָל אוֹתָם
שֶׁמִּחֲזִיקִים בְּחֲטָאֵיהֶם וְלֹא רָצוּ
לְשׁוֹב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
[חֲטָאִים] חֲטָאֵיהֶם, אַחַר כֵּן [פֶּל]
יִפְלוּ לְגִיהֵנָם וְלֹא יַעֲלוּ מִשָּׁם
לְעוֹלָמִים.

בֵּא רָאָה, מִשׁוֹם שֶׁחֲזַקוּ אֶת לְבָם
כָּל אוֹתָם דּוֹרוֹ שֶׁל נַח וַיִּרְצוּ
לְהִרְאוֹת חֲטָאֵם בְּגִלוּי, הִבִּיא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם הַדִּין
בְּאוֹתוֹ הַגָּנוּן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אִפְלוּ כְּשִׁחֻטָּא אָדָם בְּנִסְתָּר,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רַחֲמָן. וְאִם
שָׁב בֶּן הָאָדָם אֵלָיו, מְכַסֶּה עָלָיו
וּמוֹחֵל לוֹ וּמוֹתֵר לוֹ. וְאִם לֹא,
הוּא מַגְלָה אוֹתוֹ לְעֵינֵי כָל מִנִּין
לְנוֹ? מִסּוּטָה.

וְכַךְ גַּם נִמְחוּ הַרְשָׁעִים הַלְלוּ
מִהָאָרֶץ בְּגִלוּי. וְאִיךָ נִמְחוּ? אֲלָא
שֶׁהָיוּ יוֹצְאִים מִיָּם, וְהָיוּ רוֹתְחִים
מִהִתְהוּם, וְעוֹלִים וּמַעֲבִירִים
מֵהֵם אֶת עוֹרָם. וְכִיּוֹן שֶׁהֲעֵבֵר
מֵהֵם הָעוֹר - כֶּף גַּם הַבֶּשֶׂר, וְלֹא
נִשְׂאָרוֹ אֲלָא בְּעֲצָמוֹת שֶׁלָּהֶם
בְּלִבָּד, לְקַיֵּם אֶת מַה שְׁכַתוֹב
וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכָל אוֹתָם

מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי', דְּאִמְשִׁיכוּ
עֲלֵיהֶם לְמֵאן דְּלֹא אֲצַטְרִיף וְאִסְתְּאִיבוּ בֵּיה
הָדָא הוּא דְכַתִּיב וַיִּקְדַּשׁ בָּם.

אָמַר לִיָּה רַבִּי חֲזַקְיָה אִי הָכִי מְאִי וַיִּקְדַּשׁ
וַיִּקְדַּשׁוּ מִיבְעֵי לִיָּה. אֲלָא מְלָה
אִסְתְּלִיקַת. וַיִּקְדַּשׁ אֶתְפָּגִים מֵאֵן דְּלֹא
אֲצַטְרִיף. כְּבִכּוֹל דְּאֶתְפָּגִימַת סִיְהֵרָא. וַיִּקְדַּשׁ
לָאו לְשֹׁבַחָא אִיהוּ הָכָא. וְאִנִּי הִנְנִי מְבִיא אֶת
הַמְּבּוֹל כְּמָה דְּאוּקִימָנָא לְאִיְתָאָה מְחַבְּלָא
עֲלֵיהֶם כְּמָה דְּאֵנוּן אִסְתְּאָבוּ בֵּיה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְוִי לֹון לְרַשְׁעִיָּא דְלֹא כְּעֵאֵן
לְאַתְבָּא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
חוֹבֵיהוֹן בְּעוֹד דְּאֵנוּן בְּהֵאִי עֲלֵמָא. דְּכַד בַּר
נָשׁ אֶתִּיב וְאֶתְנַחֵם עַל חוֹבוּי. קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְחִיל לִיָּה. וְכָל אֵנוּן דְּמִתְתַּקְּפִין
בְּחוֹבֵיהֶם וְלֹא בְּעוֹ לְאַתְבָּא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עַל (חוביו) חוֹבֵיהוֹן. לְבַתֵּר (יגפול) יִנְפְלוּ
לְגִיהֵנָם וְלֹא יִסְקוּן לִיָּה מִתְּמָן לְעֵלְמִין.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּאֶתְקִיפוּ לְבִיָּהוּ כָּל אֵנוּן דְּרָא
דְּנַח וּבְעוּ לְאַחֲזָאָה חוֹבֵיהֶם בְּאֶתְגַּלְיָא.
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיְתִי דִּינָא עֲלֵיהֶם בְּהֵוֹא
גְּוֹוָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְאִפְלוּ כַּד חָטִי בַר נָשׁ
בְּאֶתְפָּסִיָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמָן. וְאִי תַב בַּר
נָשׁ לְגַבִּיָּה חָפִי עֲלֵיהֶם וּמְחִיל לִיָּה וְשָׁבִיק לִיָּה.
וְאִי לָא, גְּלִי לִיָּה לְעֵינֵי כָּלָא. מְנַלָּן מִסּוּטָה.

וְהָכִי נָמִי אֶתְמַחוּן אֵלִין חֲיִיבִיָּא מֵאַרְעָא
בְּאֶתְגַּלְיָא. וְהִיךְ אֶתְמַחוּן. אֲלָא דְהוּוּ
נִפְקִי מִיָּא וְהוּוּ רְתִיחָן מִן תְּהוּמָא וְסִלְקִי
וְאֶעֱבֵר מִנִּיָּהוּ מְשָׁכָא. וְכִיּוֹן דְּאֶעֱבֵר מִנִּיָּהוּ
מְשָׁכָא הָכִי נָמִי בְּשָׂרָא וְלֹא אֶשְׁתְּאָרוּ אֲלָא
בְּגַרְמֵיהֶם לְחוּד. לְקִיְימָא דְכַתִּיב וַיִּמְחוּ מִן
הָאָרֶץ. וְכָל אֵנוּן גְּרַמִּי אֶתְפָּרְדֵּן דָּא מִן דָּא
וְלֹא אֶשְׁתְּאָרוּ כְּחָדָא. וּמְכַלָּא אֶתְעַבְּרוּ

העצמות נפרדו זו מזו ולא נשארו
כאחד, ומהכל העברו מהעולם.
רבי יצחק אמר, וימחו מן הארץ,
מה זה וימחו? כמו שנאמר ימחו
מארץ חיים. מכאן למדנו, שאין
להם תחיה לעולמים ולא יקומו
בדין.

והקמתי את בריתי אתך. אמר רבי
אלעזר, מכאן קיום הברית
למעלה פקיום הברית למטה,
משמע שכתוב אתך. ואמר רבי
אלעזר, מכאן למדנו,
שכשהצדיקים בעולם, מתקיים
העולם למעלה ולמטה. אמר רבי
שמעון, דבר נסתר הוא,
כשהתעוררות הזכר לנקבה

כשהוא מקנא לה

בא ראה סוד הדבר, כשצדיק יש
בעולם, מיד השכינה לא יזזה
ממנו והשתוקקותה בו. ואז
השתוקקות שלמעלה אליה
באכה כהשתוקקות הזכר
לנקבתו כשהוא מקנא לה. ועל
זה, והקמתי את בריתי אתך.
ההשתוקקות מתעוררת בגלגלך.
כמו זה (בראשית יז) ואת בריתי אקים
את יצחק.

והקמתי את בריתך אתך, להיות
אות בריתי בעולם, ואחר כך
ובאת אל התבה. שאלמלא אינו
צדיק (ברית), לא יכנס לתבה. שהרי
לא מתחבר לתבה, רק צדיק. ולכן
ובאת אל התבה, והרי זה נתבאר.
אמר רבי אלעזר, בכל זמן שבני
אדם יאחזו בברית זו ולא יעזבו
אותה, אין עם ולשון בעולם
שיוכלו להרע להם. ונח החזיק
בברית זו ושמר אותה, ולכן שמר
אותו הקדוש ברוך הוא (וכל אשר לו).
וכל בני דורו לא שמרו אותה,
ולכן העביר אותם הקדוש ברוך
הוא מהעולם. והרי נאמר, באותו
חטא ממש שהם חטאו - באותו
גון נמחו מהעולם.

מעלמא. רבי יצחק אמר וימחו מן הארץ,
מאי וימחו, כמה דאת אמר ימחו מספר
חיים. מכאן אוליפנא דלית לון תחיה
לעלמין ולא יקומו בדינא. (דף טו ע"ב).

והקומותי את בריתי אתך. אמר רבי אלעזר
מהכא קיומא דברית לעילא
כקיומא דברית לתתא. משמע דכתיב אתך.
ואמר רבי אלעזר מכאן אוליפנא דכד זכאין
אנון בעלמא אתקיים עלמא לעילא ותתא. אמר
רבי שמעון מלה סתים איהו. כד אתערותא
דדכורא לגבי נוקבא כד איהו מקני לה.

תא חזי, רזא דמלה כד צדיקא איהו
בעלמא מיד שכינתא לא אתעדיותא
מניה ותיאובתא דילה ביה. כדין תיאובתא
דלעילא לגבה ברחימו כתיאובתא דדכורא
לנוקביה כד איהו מקני לה. ועל דא
והקומותי את בריתי אתך. אתער תיאובתא
בגינה. כגוונא דא (בראשית יז) ואת בריתי אקים
את יצחק.

והקומותי את בריתי אתך למהוי את בריתי
בעלמא. ולבתר ובאת אל התבה,
דאלמלא לאו איהו צדיק (ברית) לא ייעול
לתיבותא דהא לא אתחבר לתבה בר צדיק,
ובגיני כף ובאת אל התבה והא אתמר.

אמר רבי אלעזר בכל זמנא דבני נשא
תאחדון בברית דא, ולא ישפקון ליה,
לית עם ולישן בעלמא דייכול לאבאשא לון.
ונח אתקיף בברית דא ונטר ליה, בגיני כף
קדשא בריך הוא נטר ליה (וכל דליה). וכל בני
דריה לא נטרו ליה, בגין כף קדשא בריך
הוא אעבר לון מעלמא. והא אתמר בההוא
חובא ממש דאנון חאבו בההוא גוונא
אתמחון מעלמא.

רבי יהודה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון,
והוה עסקי בהאי קרא דכתיב, (מלכים א יח)
וירפא את מזבח ה' ההרוס. מאי וירפא. תא
חזי, בימי אליהו, ישראל פלהו שבקו ליה
לקדשא בריך הוא ושבקו ברית קיימא
דלהון. פד אתא אליהו וחמא דקא שבקו בני
ישראל האי ברית קיימא ואעברו מנייהו האי
ברית.

בין דחמא אליהו כף אתא לאתקנא מלה
לדוכתיה. פיון דקריב מלה לדוכתיה
אתסי כלא. דא הוא דכתיב וירפא את מזבח
יי ההרוס. דא ברית קיימא (ד"א ל"ג דאחא לאתקנא
מזבח יי ההרוס ברית קיימא) דהוה שביק מעלמא.
וכתיב, (מלכים א יח) ויקח אליהו שתיים עשרה
אבנים למספר שבטי בני יעקב. דא הוא
תקונא דמזבח יי.

אשר היה דבר יי אליו לאמר ישראל יהיה
שמך. מאי טעמא אדפר הכא ישראל,
אלא ודאי ישראל יהיה שמך ודאי לאסתלקא
לעילא ולאכתבא ברית קיימא לאתריה. והינו
דכתיב פי עזבו בריתך בני ישראל. ובגין כף
את מזבחותיה הרסו.

תא חזי, פל זמנא דישראל נטרו קיימא
קדישא כדין עבדי קיימא לעילא ותתא.
וכד שבקי להאי ברית כדין לא אשתכח קיום
לעילא ותתא דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי
יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי.
ובגין כף וירפא את מזבח יי ההרוס. וכי
רפואה איהו. הכי הוא ודאי דהא מקיים
להווא אתר דמהימנותא תליא ביה.

תא חזי, אוף הכי פנחס בשעתא דקני
לעובדא דזמרי אתקין להאי ברית
באתריה. ובגין כף כתיב, (במדבר כה) הנני נותן

בין שראה כף אליהו, בא לתקן
דבר במקומו. פיון שהקריב דבר
למקומו - הפל התרפא. זהו
שכתוב וירפא את מזבח ה'
ההרוס. זו ברית המילה ושבא לתקן
מזבח ה' ההרוס ברית המילה שנוצרה
בעולם. וכתוב (שם) ויקח אליהו
שתיים עשרה אבנים כמספר
שבטי בני יעקב. זהו תקון של
מזבח ה'.

אשר היה דבר ה' אליו לאמר
ישראל יהיה שמך. מה הטעם
נזכר כאן ישראל? אלא ודאי
ישראל יהיה שמך ודאי
להתעלות למעלה ולהשיב את
ברית המילה למקומה. והינו
שכתוב (שם יט) כי עזבו בריתך בני
ישראל, ומשום כף את מזבחותיה
הרסו.

בא ראה, פל זמן שישאל שמרו
ברית הקדוש, אז עשו קיום
למעלה ולמטה. וכשעזבו את
הברית הזאת, אז לא נמצא קיום
למעלה ולמטה, שכתוב (ירמיה לג)
אם לא בריתי יומם ולילה חקות
שמים וארץ לא שמתי. ולכן
וירפא את מזבח ה' ההרוס. וכי
זו רפואה? כף זה ודאי, שהרי
מקיים את אותו מקום שהאמונה
תלויה בו.

בא ראה, גם כף פנחס, בפשה
שקנא למעשה זמרי, התקין את
הברית הזו במקומה, ולכן כתיב

(במדבר כח) הנני נתן לו את בריתי שלום. וכי יעלה על דעתך שמשום פנחס היה? איזו קטטה היתה לו לפנחס בברית הזו? אלא פאן נקשר הדבר במקומו. הנני נתן לו את בריתי. ומה אתן לו? שלום [להתחבר כל אחד במקומו] להתחבר הברית במקומה, ועל זה הנני נתן לו את בריתי שלום. ומהו? שלום, שהוא מקום להתחבר עמו. מה שנפרד ממנו בחטאם - בגללו התחבר בו. ועל זה, הואיל והוא התקין הדבר במקומו, מפאן והלאה - והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם פחת אשר קנא לאלהיו.

אמר רבי שמעון, אין לך דבר בעולם שהקדוש ברוך הוא מקנא לו כמו חטא הברית, כמו שנאמר (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית. ובא וראה, לא השלם חטא דור המבול אלא משום שחטאו בהשחתת דרכם על הארץ, ואף על גב שהיו חומסים זה את זה, ככתוב ותמלא הארץ חמס (וחמס מהכל היה, ולכן), וכתוב כי מלאה הארץ חמס מפניהם. מפל מקום ותשחת הארץ לפני האלהים. והנני משחיתם - מדה כנגד מדה. הנני משחיתם בחטא ההשחתה.

ויש אומרים שלא התמלאה סאתם אלא בחטא החמס שהיו חומסים זה את זה, שהיו רעים לשמים ולבריות בא ראה פמה ממנים מלמעלה שמפקדים על קולות אלו שמוסרים הדין על חבריהם על מה שעשו להם, ועל זה כתוב כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ולכן כתוב והנני משחיתם את הארץ.

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך. אמר רבי שמעון, למה בכלם [אמר] אלהים וכאן יי? מה

לו את בריתי שלום. וכי סלקא דעתך דבגין פנחס הוה. ומה קטטא הוה ליה לפנחס בהאי ברית. אלא הכא אתקשר מלה בדוכתיה. הנני נתן לו את בריתי. ומה אתן לו שלום (להתחבר כל חר בדוכתיה) להתחבר ברית באתריה. ועל דא הנני נתן לו את בריתי שלום. ומה איהו שלום דאיהו אתריה להתחבר בהדיה. מה דאתפרש מניה בחוביהו. בגיניה אתחבר ביה. ועל דא הואיל והוא אתקין מלה בדוכתיה, מפאן ולהלאה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם, פחת אשר קנא לאלהיו וגו'.

אמר רבי שמעון לית לך מלה בעלמא דקודשא בריך הוא קני לה כמו חובא

דברית פמה דאת אמר, (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית. ותא חזי, לא אשתלים חובא דדרא דטופנא, אלא בגין דחבו בחבילו דארחייהו על ארעא. ואף על גב דהווי מקפחי דא לדא כדכתיב ותמלא הארץ חמס (וחמס מכלא הוה ובגין כך) וכתוב כי (דף טו ע"א) מלאה הארץ חמס מפניהם. מפל מקום ותשחת הארץ לפני האלהים. והנני משחיתם מדה כנגד מדה, הנני משחיתם בחובא דחבלותא.

ואית דאמרי דלא אשתלים קסטייהו אלא בחובא דחמס דהווי מקפחין דא לדא דהווי בישין לשמים ולבריות. תא חזי, פמה אנון ממנן מלעילא דאתפקדן על קלי דאנון דמסרי דינא על חבריהון על מה דעבדי לון. ועל דא כתיב כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ובגין כך פתיב והנני משחיתם את הארץ:

ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך. אמר רבי שמעון אמאי בכלהו (ד"א ל"ג אמר)

אלהים והכא יי. מאי שנא הכא דאתמר יי

שונה פאן שנאמר ה', השם העליון של הרחמים? אלא סוד הוא שלמדנו - אין דרך ארץ שתקבל אשה אורח עמה אלא ברשות בעלה.

אף כף (גם נתן) נח רצה להפגס לתבה להתחבר עמה, ולא היה לו ראי עד שבעל התבה יתן לו רשות להפגס [עמה], שכתוב בא אתה וכל ביתך אל התבה. ולכן נקרא פאן ה', הבעל של התבה, ואז נכנס נח והתחבר עמה. וכן למדנו שאין רשות לאורח להפגס לבית אלא ברשות בעלה, בעל הבית. זהו שכתוב אחר כף ויבא נח וגו'.

בא ראה מה פתוב, פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. מכאן למדנו שלא יקבל אדם אורח בכיתו אם הוא חושד בו שהוא רשע, אלא אם עומד בעניו לצדיק שלא חשוד בעניו כלל. זהו שכתוב בא אתה וכל ביתך אל התבה. מה הטעם? משום פי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה.

ולמדנו, שאם נתן לו רשות לבדו ולא נתן רשות לכל אותם שבאים עמו, לא יכניס אותם לבית. זהו שכתוב בא אתה וכל ביתך אל התבה. לכלם נתן רשות להפגס. ומפסוק הזה למדנו סוד דרך ארץ. (ד"א בא אתה וכל ביתך אל התבה וגו').

רבי יהודה פתח, (תהלים כד) לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה. הרי שנינו, לדוד מזמור - שאמר שירה ואחר כף שרתה עליו רוח הקדש. מזמור לדוד - ששרתה עליו רוח הקדש ואחר כף אמר שירה.

ר"ה הארץ ומלואה - פסוק זה נאמר על ארץ ישראל שהיא ארץ הקדושה. ומלואה זו השכינה,

שמה עלאה דרחמי. אלא רזא איהו דאוליפנא. לאו אורח ארעא לקבלא אתתא אושפיזא בהדה אלא ברשו דבעלה.

אוף הכי (נמי נח) נח בעא לאעלא בתיבותא לאתחברא בהדה. ולאו הוה (ליה) יאות עד דבעלה דתיבה יהב ליה רשו לאעלאה (בהדה). דכתיב בא אתה וכל ביתך אל התבה. ובגין כף אקרי הכא יי בעלה דתיבה. וכדין עאל נח ואתחבר בהדה. וכן אוליפנא דלית ליה רשו לאושפיזא למיעאל לביתא אלא ברשו בעלה מאריה דביתא, הדא הוא דכתיב לבתר ויבא נח וגו'.

תא חזי, מה כתיב פי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. מכאן אוליפנא דלא יקבל בר נש אושפיזא בביתיה אי איהו חשיד ביה דאיהו חייבא. אלא אי קאים בעינוי לזפאה דלא חשיד בעינוי כלל. הדא הוא דכתיב בא אתה וכל ביתך אל התבה, מאי טעמא בגין פי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה.

ואוליפנא דאי יהיב ליה רשו בלחודוי ולא יהיב רשו לכל אנון דאתיין עמיה, לא ייעול לון לביתא. הדא הוא דכתיב בא אתה וכל ביתך אל התבה. לכלא יהיב רשותא למיעל. ומקרא דא אוליפנא רזא דארחוי דארעא. (ד"א ל"ג בא אתה וכל ביתך אל התבה וגו').

רבי יהודה פתח (תהלים כד) לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי בה. הא תנינן לדוד מזמור דאמר שירתא ולבית שירת עליה רוח קדשא, מזמור לדוד דשירת עליה רוח קדישא ולבית אמר (לח) שירתא.

ל"י הארץ ומלואה, האי קרא על ארעא

דִּישָׁרְאֵל אֶתְמַר דְּאִיהִי אֶרְעָא קְדִישָׁא. וּמְלוֹאָה
 דָּא שְׂכִינְתָּא פְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (דברוי הימים ב ה) פִּי
 מְלֵא כְבוֹד יִי אֵת בֵּית יִי. וּכְתִיב, (שמות מ) וּכְבוֹד
 יִי מְלֵא אֵת הַמִּשְׁכָּן. מְאִי מְלֵא וְלֹא מִיֵּלֵא. אֶלֵּא
 מְלֵא וְדֵאִי דְּאֵתְמִלְיָא מְפֻלָּא. דְּאֵתְמִלְיָא מִן
 שְׂמֵשָׁא. סִיְהָרָא שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. מְלֵא מְפֻלָּ
 טוּבָא דְּלַעֲלֵלָא. פְּאַסְקוּפָא דָּא דְּאֵתְמִלְיָא מְפֻלָּ
 טוּבָא דְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב לִיִּי הָאָרְץ
 וּמְלוֹאָה. תְּבַל וְיִוִּשְׁבֵי בָּהּ דָּא שְׂאָר אֶרְעָאן.

דְּבַר אַחַר לִיִּי הָאָרְץ וּמְלוֹאָה דָּא אֶרְעָא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְרַעֲי בָּהּ. וּמְלוֹאָה אֲלִין נְשַׁמְתְּהוֹן
 דְּצִדִּיקָיָא (ד"א ל"ג דְּפֻלְחוֹן מְלִיִּין לַה) אֶתְמִלְיָא (ד"א
 דְּאֵתְמִלְיָא) מְנַיְיהוּ מְחִילָא דְּעֵמוּדָא חַד דְּעֵלְמָא
 קְיִימָא עֲלֵיהּ. וְאִי תִימָא עַל חַד קְיִימָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (תהלים כד) פִּי הוּא עַל יַמִּים
 יְסֻדָּהּ.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יַמִּים יְסֻדָּהּ, אֲלִין חֲפִימִין דִּישָׁרְאֵל
 רְבֻרְבֵיָא דִּיְסָדֵן אֲוִרִיתָא וְחַכְמָתָא
 דְּאֵתְקִרִיאַת הַיָּם הַגְּדוֹל וְכֵן הוּא אֲוִמֵר (קהלת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְעַל נְהֻרֹת אֲלִין
 תְּלַמִּידֵיָא דְּאִינוּן רְבֻרְבִין מִן נְהָרָא. וְכֵן הֵרֵב
 גְּדוֹל מִן הַתְּלַמִּידִים. וְאִינוּן מְחַדְדִין אֵת הֵרֵב
 בְּקוּשִׁיּוּתֵיהֶן. וְהוּא מְתַרְץ לֹון כָּל הַקּוּשִׁיּוּת
 וְאִינוּ מְתַרְשֵׁל. כְּמוֹ הַנְּהֻרֹת שְׁנַמְשְׁכִין לַיָּם
 וְאִינוּ מְלֵא שְׁנַאֲמֵר כָּל הַנְּחָלִים הַוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם. וְהִרְאִיָּה אָמֵרוּ אַחֲרֵי כֵן מִי יַעֲלֶה בְּהַר
 יִי. פִּי אִין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חַכְמָה. פִּי הַתְּלַמּוּד

מְבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה : (עד כאן מההשמטות)

כִּי הוּא. מָאן הוּא. דָּא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 כְּמָה דְּאֵת אָמֵר הוּא עֲשֻׁנוּ. וּכְתִיב, (איוב כח)
 פִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרְץ יַבִּיט.

כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (דברוי הימים-ב ה) פִּי
 מְלֵא כְבוֹד ה' אֵת בֵּית ה', וְכְתוּב
 (שמות מ) וּכְבוֹד ה' מְלֵא אֵת
 הַמִּשְׁכָּן. לְמָה מְלֵא וְלֹא מְלֵא?
 אֶלֵּא מְלֵא וְדֵאִי, שְׁהֵתְמֵלֵא
 מֵהַשְׂמֵשׁ. שְׁהֵתְמֵלֵא מֵהַשְׂמֵשׁ.
 הַלְבָנָה שְׁלֵמָה בְּכָל הַצְּדִידִים.
 מְלֵא מְפֻלָּ טוּב שְׁלֵמְעֵלָה, כְּמוֹ
 הָאוּצֵר הַזֶּה שְׁהֵתְמֵלֵא מְפֻלָּ טוּב
 שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב לַה'
 הָאָרְץ וּמְלוֹאָה. תְּבַל וְיִשְׁבֵי בָּהּ -
 אֵלֹו שְׂאָר הָאָרְצוֹת.

דְּבַר אַחַר, לַה' הָאָרְץ וּמְלוֹאָה -
 זֹו אָרְץ הַקְּדוּשָׁה הַעֲלִינָה
 שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה בָּהּ.
 וּמְלוֹאָה - אֵלֹו נְשַׁמּוֹת הַצְּדִיקִים
 [ד"א שְׁכֵלִים מְמֻלָּים אוֹתָהּ] מֵתְמֵלֵאֵת [ד"א
 שְׁמֵתְמֵלֵאֵת] מֵהֶם מִכַּח עֵמוּד אַחַד
 שְׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו. וְאִם תֵּאמֵר
 עַל אַחַד עוֹמֵד.

בָּא רָאָה מַה כְּתוּב, (תהלים כד) פִּי
 הוּא עַל יַמִּים יְסֻדָּהּ.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ז)

עַל יַמִּים יְסֻדָּהּ (תהלים כד) - אֵלֹו
 חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלִים שְׁיִסְדּוּ
 תוֹרָה וְחַכְמָה שְׁנַקְרָאת הַיָּם
 הַגְּדוֹל, וְכֵן הוּא אֲוִמֵר, (קהלת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְעַל
 נְהֻרֹת - אֵלֹו הַתְּלַמִּידִים שְׁהֵם
 הַגְּדוֹלִים מִנְּהָרָא, וְכֵן הֵרֵב גְּדוֹל
 מִן הַתְּלַמִּידִים, וְהֵם מְחַדְדִים אֵת
 הֵרֵב בְּקוּשִׁיּוּתֵיהֶן, וְהוּא מְתַרְץ
 לָהֶם כָּל הַקּוּשִׁיּוּת וְאִינוּ מְתַרְשֵׁל,
 כְּמוֹ הַנְּהֻרֹת שְׁנַמְשְׁכִים לַיָּם
 וְאִינוּ מְלֵא, שְׁנַאֲמֵר כָּל הַנְּחָלִים
 הַלְכִים אֶל הַיָּם. וְהִרְאִיָּה - אָמֵרוּ
 אַחֲרֵי כֵן, מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה', פִּי
 אִין מַעֲשֶׂה בְּלֹא חַכְמָה, פִּי
 הַתְּלַמּוּד מְבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה : ע"כ
 מֵהַשְׂמֵטוֹת.

כִּי הוּא, מִי הוּא? זֶה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר הוּא
 עֲשֻׁנוּ, וְכְתוּב (איוב כח) פִּי הוּא
 לְקַצוֹת הָאָרְץ יַבִּיט.

על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה
 - אלו שבעה עמודים שעומדת
 הארץ עליהם וממלאים אותה,
 והיא מתמלאת מהם. איך
 מתמלאת מהם? בשעה
 שמתרבים הצדיקים בעולם, אז
 הארץ הזו עושה פרות
 ומתמלאת מהכל.

ובשעה שמתרבים הרשעים
 בעולם, אז כתוב (שם יד) אָזְלוּ מִיָּם
 מִי יָם וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ. אָזְלוּ
 מִיָּם מִיָּם יָם - זו הארץ הקדושה
 שאמרנו שנשקית מהשקאה
 עליונה. ונהר יחרב ויבש - אותו
 העמוד האחד שעומד עליה
 להיות מואר ממנו. ונהר יחרב
 ויבש - כמו שנאמר (ישעיה נז)
 הצדיק אבד.

ואמר רבי יהודה, באותו זמן
 שנאבדים אותם רשעים
 מהעולם, הקדוש ברוך הוא [עצוב]
 [מסתכל] משתדל על העולם ולא
 רואה מי שמגן [שעומד] עליו. ואם
 תאמר הרי נח, שהיה לו להגן על
 [דורו] עצמו ולהוציא ממנו
 תולדות לעולם - זהו שכתוב כי
 אתך ראיתי צדיק לפני בדור
 הזה. וזקא בדור הזה.

רבי יוסי אמר, בדור הזה זה
 שבה שלו, שהיה באותו דור
 רשע, ונמצא כל כך איש צדיק
 תמים [נדאי ולא בדרו, אלא] [ס"א וזה שלו]
 ואפלו בדרו של משה, אבל לא
 היה יכול להגן על העולם,
 משום שלא נמצאו עשרה
 בעולם, כמו שנאמר (בראשית יח)
 אולי ימצאון שם עשרה, ולא
 נמצאו שם. גם כאן לא נמצאו
 עשרה, אלא הוא ושלשת בניו
 ונקבותיהם, ולא היו עשרה.

על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה אלין
 שבעה עמודים דקיימא (ארעא) עלייהו
 ומליין לה. היא אתמלייא מנייהו, היך
 אתמלייא מנייהו. בשעתא דאסגיאו זפאין
 בעלמא כדין ארעא דא עבדת פירין
 ואתמלייא מכלא.

ובשעתא דאסגיאו חייבין בעלמא כדין
 פתיב, (איוב יד) אָזְלוּ מִיָּם מִיָּם יָם
 וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ. אָזְלוּ מִיָּם מִיָּם יָם, דא
 ארעא קדישא דאמרן דאשתקיא משקיו
 עלאה. ונהר יחרב ויבש, ההוא עמודא חד
 דקאים עלה לאתנהרא מניה. ונהר יחרב
 ויבש כמה דאת אמר (ישעיה נז) הצדיק אבד.

ואמר רבי יהודה בההוא זמנא דאתאבדו
 אנון חייבין מעלמא קדשא בריה הוא
 (עצוב) (נ"א אסתכל) אשתדל על עלמא ולא חמא
 מאן (דקאים) דאגין עליה. ואי תימא הא נח,
 דהוה ליה לאגנא על (דריה) גרמיה ולאפקא
 מניה תולדין לעלמא. הדא הוא דכתיב פי
 אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. בדור הזה
 דיקא.

רבי יוסי (דף טו ע"ב) אמר בדור הזה דא שבחא
 דיליה דהוה בההוא דרא חייבא
 ואשתכח פולי האי איש צדיק תמים (נדאי ולא
 בדרא דיליה אלא) (ס"א ודא די ליה) ואפילו בדרא דמשה,
 אבל לא הוה יכיל לאגנא על עלמא. בגין
 דלא אשתפחו עשרה בעלמא כמה דאת
 אמר, (בראשית יח) אולי ימצאון שם עשרה ולא
 אשתפחו תמן, אוף הכא לא אשתפחו
 עשרה. אלא הוא ותלת בנוי ונוקבייהו ולא
 הוו עשרה.

סתרי תורה

(בוזר ישן נמצא זה)

השלמה מההשממות (סימן יב)

מה השיב הקדוש ברוך הוא לנח כשיצא מן התיבה וראה את העולם חרב, והתחיל לבכות לפניו ואמר: רבוננו של עולם, נקראת רחום, ה'ה לך לרחם על בריותיך וכו'? השיבו הקדוש ברוך הוא ואמר: רועה שוטה, עכשו אתה אומר את זה? למה לא אמרת בשעה שאמרתי לך כי אתה ראיתי צדיק לפני וגו'. ואחר כך, הנני מביא את המבול מים. ואחר כך, עשה לך תיבת עצי גופר. כל האי אתעקבית ואמרית לך בגין דתבעי רחמין על עלמא. ומכדין שמעתא דתשתזיב בתיבותא לא עאל בלבך למבעי רחמין על ישובא דעלמא ועבדת תיבותא ואשתזיבת וכען דאתאביד עלמא פתחת פומך למללא גדמי בעיין ותחנונים. פיון דחזא נח כך, אקריב קרבנין ועלוון דכתיב (בראשית ח) ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור וגו'.

אמר רבי יוחנן בא וראה מה בין צדיקים שהיו להם לישראל אחר נח ויבין נח, נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליהם כאברהם, דכיון דאמר קדשא ברוך הוא לאברהם (בראשית י"ח) זעקת סדום ועמורה כי רבה מיד ויגש אברהם ויאמר וגו' והרבה תחנונים לפני הקדוש ברוך הוא עד ששאל שאם ימצא עשרה צדיקים שיכפר לכל המקום בעבורם, וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים ולפיכך לא התפלל.

אחר כך בא משה והתפלל והגין על דורו פיון שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות ל"ב) סרו מהר מן הדרך. מיד עמד משה בתפלה ויחל משה וגו' עד שאחזתו חלחלה. רבנן אמרי, לא הניח משה לקודשא ברוך הוא עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא דכתיב (שם) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת אמר רבי יוסי מהכא

אחר כך בא משה והתפלל והגין על דורו. פיון שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך - מיד עמד משה בתפלה, ויחל משה וגומר, עד שאחזתו חלחלה. רבותינו אמרו, לא הניח

סתרי תורה

(בוזר ישן נמצא זה)

השלמה מההשממות (סימן יב)

מה השיב הקדוש ברוך הוא לנח כשיצא מהתיבה וראה את העולם חרב, והתחיל לבכות לפניו ואמר: רבוננו של עולם, נקראת רחום, ה'ה לך לרחם על בריותיך וכו'? השיבו הקדוש ברוך הוא ואמר: רועה שוטה, עכשו אתה אומר את זה? למה לא אמרת בשעה שאמרתי לך כי אתה ראיתי צדיק לפני וגו', ואחר הנני מביא את המבול מים, ואחר כך עשה לך תיבת עצי גפר? כל זה התעבבתי ואמרתי לך כדי שתבקש רחמים על העולם, ומאז ששמעת שתנצל בתבה, לא נכנס בלבך לבקש רחמים על ישוב העולם, ועשית תבה ונצלת, וכעת, אחר שגאבד העולם, פתחת פיה לומר לפני בקשות ותחנונים? ! פיון שראה נח כך, הקריב קרבנות ועולות, שפתיב (בראשית ח) ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור וגומר.

אמר רבי יוחנן, בא ראה מה בין צדיקים שהיו להם לישראל אחר נח ויבין נח. נח לא הגן על דורו ולא התפלל עליהם כאברהם, שפיון שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם (שם י"ח) זעקת סדום ועמורה כי רבה - מיד גש אברהם ויאמר וגומר, והרבה תחנונים לפני הקדוש ברוך הוא, עד ששאל שאם ימצא עשרה צדיקים, שיכפר לכל המקום בעבורם, וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים, ולפיכך לא התפלל.

אחר כך בא משה והתפלל והגין על דורו. פיון שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך - מיד עמד משה בתפלה, ויחל משה וגומר, עד שאחזתו חלחלה. רבותינו אמרו, לא הניח

משה לקדוש-ברוך-הוא עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא, שכתוב (שם) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. אמר רבי יוסי, מכאן (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפּרץ לפניו.

אמר רבי יהושע, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו? אמר בלבו, אולי לא אמלט, שכתוב (בראשית ז) כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה, כלומר לפי הדור, ולפיכך לא בקש רחמים עליהם. אמר רבי אלעזר, אפלו כך היה לו לבקש רחמים על העולם, משום שנוח לקדוש-ברוך-הוא מי שיאמר טוב על בניו, מנין לנו? מגדעון בן יואש, שלא היה צדיק ולא בן צדיק, ומשום שאמר טוב על ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא (שופטים ו) לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדן. מה זה בכחך זה? הטוב שאמרת על בני ע"כ מההשמטות.

רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, הרי שנינו, בשעה שהעולם מתמלא בִּחטאי בני אדם והדין יוצא - או לאותו צדיק שנמצא בעולם, שהוא נתפס בִּחטאי הרשעים בתחלה. איך נצל נח שלא נתפס בִּחטאיהם? אמר לו, הרי נאמר שרצה הקדוש ברוך הוא להוציא ממנו תולדות לעולם מתוך התבה. ועוד, שהרי הדין לא יכל לשלט עליו, משום שהיה טמיר ונסתר בתבה והתפסה מהעין.

ובא וראה, כתוב (צפניה ב) בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף ה'. ונח בקש צדק, ונכנס לתוך התבה ונסתר ביום אף ה', ועל זה הדין לא יכל לשלט ולקטרג עליו. כאן נרמז לאותם קדושים עליונים לדעת בסוד האותיות הקדושות העליונות ההפוך של האותיות כ"ב להכות את הארץ פתיב, ועל זה וימחו מן הארץ פתיב, בא אתה וכל ביתך.

(תהלים ק"ו) ויאמר להשמידם לולא משה בחירו עמד בפּרץ לפניו.

אמר רבי יהושע, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו. אמר בלבו אולי לא אמלט דכתיב (בראשית ז) כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כלומר לפי הדור ולפיכך לא בקש רחמים עליהם. אמר רבי אלעזר אפילו הכי היה ליה למבעי רחמין על עלמא בגין דניחא ליה לקדשא בריך הוא, מאן דנימר טבא על פנוי. מנא לן מגדעון בר יואש דלא היה זכאי ולא בר זכאי ומשום דאמר טיבותא על ישראל, אמר ליה קדשא בריך הוא, (שופטים ו) לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדן. מהו בכחך זה טיבותא דאמרת על בני. (עד כאן מההשמטות)

רבי אלעזר שאיל ליה לרבי שמעון אבוי, הא תנינן בשעתא דעלמא אתמלייא חובי בני נשא ודינא נפק, ווי להווא זכאה דאשתכח בעלמא דאיהו אתפס בחובוי דחייבאי בקדמיתא. נח איך אשתזיב דלא אתפס בחוביהו. אמר ליה הא אתמר דקדשא בריך הוא בעא לאפקא מגיה תולדין לעלמא מגו תיבותא. ותו דהא דינא לא יכלא לשלטאה עלוי בגין דהוה טמיר וגניז בתבה ואתפסייא מעינא. ותא חזי, פתיב, (צפניה ב) בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף יי. ונח בקש צדק ועאל בגווה דתיבותא, ואסתתר ביום אף יי. ועל דא דינא לא יכל לשלטאה ולקטרגא ליה. הכא אתרמיז לאנון קדישי עליונין למנדע ברזא דאתוון קדישין עלאין הפוכא דאתוון כ"ב לאתמחי לאנון חייבאי. ועל דא וימחו מן הארץ פתיב. בא אתה וכל ביתך.

אותם הרשעים, ועל זה וימחו מן הארץ פתיב, בא אתה וכל ביתך.

רבי יצחק פתח, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם. (נ"א זרוע תפארתו) דא זכותא דאברהם דאיהו ימינא ממשה. תפארת דמשה. ובגין כך בוקע מים מפניהם. דהא זכותא דאברהם בוקע מים איהו.

וכל דא למה לעשות לו שם עולם.

תא חזי, מה בין משה לשאר בני עלמא. בשעתא דאמר לה קדשא ברין הוא למשה (שמות לב) ועתה הניחה לי וגו'. ואעשה אותך לגוי גדול וגו'. מיד אמר משה וכי אשובק דינהון דישראל בגיני השתא יימרון כל אנון בני עלמא דאנא קטלית לון לישראל. כמה דעבד נח.

דביון דאמר ליה קדשא ברין הוא דישיב ליה בתיבותא (בבא דאתמר) דכתיב ואני הנני מביא את המבול מים וגו', וכתוב ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ואני הנני מקים את בריתי וגו' וכתוב אל התבה כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי לא בעא רחמין על עלמא ואתאבידו. ובגין כך אקרון מי המבול על שמייה כמה דאת אמר, (ישעיה נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח.

אמר משה השתא יימרון בני עלמא דאנא קטילת לון בגין דאמר לי ואעשה אותך לגוי גדול. השתא טב לי דאימות ולא ישתצון ישראל. מיד ויחל משה את פני יי אלהיו. בעא רחמין עליהו ואתער רחמי על עלמא.

ואמר רבי יצחק שירותא דבעא רחמי

בא ראה מה בין משה לשאר בני העולם. בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה (שמות לב) ועתה הניחה לי וגו', ואעשה אותך לגוי גדול וגו' - מיד אמר משה, וכי אעזב דינם של ישראל בשבילי? כעת יאמרו כל אותם בני העולם שאני הרגתי את ישראל כמו שעשה נח.

שביון שאמר לו הקדוש ברוך הוא שיציל אותו בתבה, (כמו שנאמר) וכתוב ואני הנני מביא את המבול מים וגו', וכתוב ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ואני הנני מקים את בריתי וגו' וכתוב אל התבה - כיון שאמר לו שינצל הוא ובניו, לא בקש רחמים על העולם ונאבדו. ומשום כך נקראים מי המבול על שמו, כמו שנאמר (ישעיה נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח.

אמר משה, כעת יאמרו בני העולם שאני הרגתי אותם משום שאמר לי ואעשה אותך לגוי גדול. כעת טוב לי שאמות ולא ישמדו ישראל. מיד - ויחל משה את פני ה' אלהיו. בקש רחמים עליהם ועורר רחמים על העולם. ואמר רבי יצחק, בתחלה כשבקש רחמים עליהם מה אמר? למה ה' יחרה אפך בעמך. וכי הדבר הזה איך אמר אותו משה למה, והרי

עליהו מאי קאמר. למה יי יחרה אפך בעמך. וכי מלה דא איך

אָמַר לָהּ מֹשֶׁה לָּמָּה. וְהָאֵל עֲבָדוּ כוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת כְּמָה דְאַתְּ אָמַר עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֵּכָה
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגו'. וּמֹשֶׁה אָמַר
 לָּמָּה. אֲלֵא הֵכִי אוֹלִיפְנָא מֵאֵן דְּמַרְצָה
 לְאַחְרָא לֹא בְעֵי לְמַעְבַּד הֵהוּא חוּבָא (ד'איהו)
 רב, אֲלֵא יִזְעִיר לִיה קַמִּיה. וּלְבַתֵּר יִסְגִי לִיה
 קַמִּיה אַחְרָא (ד'א ל"ג ח"יבא) דְּכַתִּיב אַתֶּם חֲטֵאתֶם
 חֲטָאָה גְדֹלָה.

עֲבָדוּ כוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֵּכָה
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה וְגו',
 וּמֹשֶׁה אָמַר לָּמָּה? אֲלֵא כִּף
 לְמַדְנֵוּ, מִי שְׁמַרְצָה אֶת הָאֲחֵר,
 לֹא צְרִיף לַעֲשׂוֹת אֶת אוֹתוֹ חֲטָא
 [שְׁהוּא] לְגְדוֹל, אֲלֵא יִקְטִין אוֹתוֹ
 לְפָנָיו, וְאַחֵר כִּף יִגְדִיל אוֹתוֹ לְפָנָיו
 הָאֲחֵר וְהַרְשָׁעוּ, שְׁכַתוּב אַתֶּם
 חֲטֵאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה.

וְלֹא שְׂבִיק לִיה לְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא עַד דְּמָסַר
 גְּרַמִּיה לְמוֹתָא דְכַתִּיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא
 חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר
 כְּתַבְתָּ. וְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא מְחִיל לוֹן דְּכַתִּיב
 וַיִּנָּחֵם יי עַל הָרָעָה וְגו'. וְנַח לֹא עֲבַד כֵּן אֲלֵא
 בְּעַא לְאַשְׁתַּזְבָּא וְשְׂבִיק כָּל עֲלָמָא.

וְלֹא עֹב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עַד שְׁמָסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, שְׁכַתוּב
 וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין
 מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ.
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִיל לָהֶם,
 שְׁכַתוּב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה וְגו'.
 וְנַח לֹא עֲשָׂה כֵּן, אֲלֵא רָצָה
 לְהַנְצִיל, וְעֹב אֶת כָּל הָעוֹלָם.

וּבְבַר זְמַנָּא דְדִינָא שְׂרִיָּא עַל עֲלָמָא, רוּחַ
 קְדָשָׁא אָמַר וְוִי דְלָא אֲשַׁתְּכַח כְּמֹשֶׁה
 דְּכַתִּיב (ישעיה ס"ג) וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עֲמוֹ
 (וְגו) אֵינָה הַמַּעֲלָם מִיָּם וְגו'. דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת יד)
 וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי. דְּהָא אֵינָהוּ
 בְּצִלוֹתָא סְלִיק לוֹן מִן יַמָּא. וּבְגִין דְּשׂוּי
 גְרַמִּיה בְּצִלוֹתָא עֲלִיָּהוּ דִישְׂרָאֵל בְּיַמָּא. אֲקָרִי
 (עַל שְׁמִינָה) הַמַּעֲלָם מִיָּם. דְּאֵינָהוּ אֲסִיק לוֹן מִן
 יַמָּא.

וּבְבַר פַּעַם שְׁהִדִין שׂוּרָה עַל
 הָעוֹלָם, רוּחַ הַקְּדוֹשׁ אוֹמְרָת: אוֹי
 שְׂלֵא נִמְצָא כְּמוֹ מֹשֶׁה, שְׁכַתוּב
 (ישעיה סג) וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה
 עֲמוֹ אֵינָה הַמַּעֲלָם מִיָּם וְגו',
 שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל
 מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי. שְׁהִרִי
 בַתְּפִלָּה הוּא הַעֲלָה אוֹתָם מִיָּם,
 וּמִשׁוּם שְׁשָׁם עֲצָמוֹ בַתְּפִלָּה עַל
 יִשְׂרָאֵל בְּיָם, נִקְרָא [עַל שְׁמוֹ]
 הַמַּעֲלָם מִיָּם, שְׁהוּא הַעֲלָה אוֹתָם
 מִיָּם.

אֵינָה הַשָּׁם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קְדָשׁוֹ דָּא אֵינָהוּ
 מֹשֶׁה דְאַשְׁרִי (דף סח ע"א) שְׁכִינְתָּא בִינֵינָהוּ
 דִישְׂרָאֵל. מוֹלִיכֶם בַּתְּהֵמוֹת כִּד אַתְּבַקְעוּ מִיָּא
 וְאֲזִלוּ בְּגוֹ תְהוֹמֵי בִיבְשָׁתָא דְגְלִידוֹ מִיָּא (וּכְלָא
 אַתְמַר עַל מֹשֶׁה). (נ"א וְעַל דָּא אֲקָרִי מֹשֶׁה עֲמוֹ) בְּגִין דְּאֲמָסַר
 גְּרַמִּיה עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֶף עַל
 גַּב דְּזַפְּאָה הָוָה נַח לָאו אֵינָהוּ כְּדָאִי (בְּגִין)
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יִגִּין עַל עֲלָמָא בְּגִינָה.
 תָּא חֲזִי, מֹשֶׁה לֹא תִלָּה מְלָה בְּזִכּוֹתֶיהָ אֲלֵא
 בְּזִכּוֹת אַבְהָן קְדָמָאִי. אֲבָל נַח לֹא הָוָה

אֵינָה הַשָּׁם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קְדָשׁוֹ
 - זְהוּ מֹשֶׁה, שְׁהִשְׁרָה שְׁכִינָה בֵּין
 יִשְׂרָאֵל. מוֹלִיכֶם בַּתְּהֵמוֹת -
 כְּשֶׁנִּבְקְעוּ הַיָּם וְהִלְכוּ בַתּוֹף
 הַתְּהוֹם בִּיבְשָׁה שְׁקָפְאוֹ הַיָּם
 [וְהַכֵּל נִאָמַר עַל מֹשֶׁה] (נ"א וְעַל דָּא נִקְרָא מֹשֶׁה
 עֲמוֹ), מִשׁוּם שְׁמָסַר עֲצָמוֹ עַל
 יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶף עַל
 גַּב שְׁצַדִּיק הָיָה נַח, אֵינָהוּ כְּדָאִי
 [בְּרִי] שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגִּין עַל
 הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵוּ.
 בָּא רָאָה, מֹשֶׁה לֹא תִלָּה הַדְּבָר
 בְּזִכּוֹתוֹ, אֲלֵא בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת
 הַרְאִשׁוֹנִים, אֲבָל לְנַח לֹא הָיָה לוֹ

ליה במאן דיתלי בזכותא כמשה. אמר רבי יצחק ועם כל דא כיון דאמר ליה קדשא בריך הוא והקמתי את בריתי אתך הוה ליה למבעי רחמי עלייהו. וקרבנא דאקריב לבתר, דיקריב ליה מן קדמת דנא דלמא ישכף רוגזא מעלמא.

אמר רבי יהודה מאי הוה ליה למעבד דהא חייבי עלמא הוו מרגיזין קמי קדשא בריך הוא ואיהו יקריב קרבנא. אלא ודאי נח דחיל על גרמיה הוה, בגין דלא יערע ביה מותא בגו חייבי עלמא דהוה חמי עובדיהון בישא כל יומא, והיך מרגזן קמי קדשא בריך הוא כל יומא.

רבי (אלעזר פתח) יצחק אמר כל זמנא דחייבי עלמא אסגיא, זכאה דאשתכח בינייהו הוא אתפס בקדמיתא. דכתיב, (יחזקאל ט) וממקדשי תחלו. ותנינן אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי. ונח היך שזיב ליה קדשא בריך הוא בין כל אנון חייביא. אלא בגין דיפקון מגיה תולדין בעלמא דהוה צדיק פדקא יאות.

ותו דאיהו אתרי בהו כל יומא ויומא ולא קבילו מגיה, וקיים בנפשיה קרא דכתיב, (יחזקאל א) ואתה כי הזהרת רשע וגו'. וכתיב ואתה את נפשך הצלת. מפאן כל מאן דאזהר לחייבא אף על גב דלא קביל מגיה הוא שזיב ליה לגרמיה וההוא חייבא אתפס בחוביה. ועד כמה יזהר ליה עד דימחי ליה הוה אוקמוה חברי.

רבי יוסי הוה שכיח קמיה דרבי שמעון יומא חד, אמר ליה מאי חמא קדשא בריך הוא לשיצאה כל חיות ברא ועוף שמא עמהון דחייביא. אי בני נשא חטאן בעירי

במה שיתלה בזכות כמו משה. אמר רבי יצחק, ועם כל זה, כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא והקמתי את בריתי אתך, הנה לו לבקש עליהם רחמים. והקרוב שהקריב אחר כך - שיקריב אותו מקדם לזה, אולי ישכף הכעס מהעולם.

אמר רבי יהודה, מה הנה לו לעשות, שהרי רשעי העולם היו מכעיסים לפני הקדוש ברוך הוא, והוא יקריב קרבן?! אלא ודאי נח פוחד על עצמו הנה בשביל שלא יפגש בו המות בתוך רשעי העולם, שהיה רואה מעשיהם הרעים בכל יום ואיך מכעיסים לפני הקדוש ברוך הוא כל יום.

רבי (אלעזר פתח) יצחק אמר, כל פעם שמתרבים רשעי העולם, הצדיק שנמצא ביניהם נתפס בראשונה, שכתוב (יחזקאל ט) וממקדשי תחלו. ושנינו, אל תקרי ממקדשי אלא ממקדשי. ואיך השאיר הקדוש ברוך הוא את נח בין כל אותם הרשעים? אלא כדי שיצאו ממנו תולדות לעולם, שהיה צדיק פראוי.

ועוד, שהוא התרה בהם כל יום ויום ולא קבלו ממנו, וקיים בנפשו את הפסוק שכתוב (שם א) ואתה כי הזהרת רשע וגו', וכתוב ואתה את נפשך הצלת. מפאן שכל מי שמזהיר את הרשע - אף על גב שלא קבל ממנו, הוא מציל את עצמו, ואותו רשע נתפס בחטאו. ועד כמה יזהיר אותו? עד שיכה אותו, והרי פרושה החברים.

רבי יוסי היה מצוי לפני רבי שמעון יום אחד. אמר לו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להשמיד את כל חיות הבר ועוף השמים עם הרשעים? אם בני האדם

חטאו, בהמות ועופות השמים ושאר הבריות מה חטאו? אמר לו, משום שכתוב פי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. כלם היו משחיתים דרכיהם. עזבו את מינם ונדבקו במין אחר.

בא ראה, אותם רשעי העולם גרמו כף לכל הבריות, ורצו להכחיש ^[להשכיח] להכחיש מעשה בראשית, והם גרמו לכל הבריות להשחית דרכם כמו שהם השחיתו. אמר הקדוש ברוך הוא, אתם רציתם ^[להשכיח] להכחיש מעשי ידי? אני אשלים רצונכם, ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה. אחזיר העולם למים כמו שהיה בהתחלה, מים במים, והרי נתבאר. מפאן והלאה אעשה בריות אחרות בעולם כראוי.

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו. רבי חייא פתח ואמר, ^{(ירמיה} אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'. ^{כג)} כמה הם בני אדם אטומי לב וסתומי עינים שלא משגיחים ולא יודעים בכבוד רבונם, שכתוב בו הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא. איך רוצים בני אדם להסתתר מחטאיהם ואומרים מי רואנו ומי יודענו, וכתוב ^(ישעיה כט) והיה במחשף מעשיהם. לאן יתמרון מפניו?

למלך שבנה פלטרין ועשה פתח הארץ מחלות נסתרות. לזמים מרדו בני הארמון במלך. הקיף ^[עיר] עליהם המלך בגינסות. מה עשו? נכנסו והחביאו עצמם פתח נקבי המחלות. אמר המלך, אני עשיתי אותם, ומלפני אתם רוצים להתחבא? זהו שכתוב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'. אני הוא שעשיתי מחלות ועשיתי חשף

ועופי שמיא ושאר ברין מה חטו. אמר ליה בגין דכתיב פי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. פלהו הוּו מחבלי ארתייהו. שבקי זינניהו ודבקו בזינא אחרא.

תא חזי, אנון חייבי עלמא גרמו הכי לכל ברין. ובעון ^(לאשכחא) לאפחשא עובדא דבראשית. ואנון גרמו לכל ברין לחבלא ארתייהו כמה דאנון מחבלן. אמר קדשא בריך הוא אתון בעיתו ^(לאשכחא) לאפחשא עובדי ידי, אָנא אשלים רעותא דלכון ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה. אהדר עלמא למיין כמה דהוה בקדמיתא מיין במיין והא אתמר. מפאן ולהלאה אעביד ברין אחרנין בעלמא כדקא יאות:

ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו רבי חייא פתח ואמר ^(ירמיה כג) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי. כמה אנון בני נשא אטימי לבא וסתימי עינין דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון דכתיב ביה הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא. היך בעון בני נשא לאסתתרא מחובביהו ואמרי מי רואנו ומי יודענו, וכתוב, ^(ישעיה כט) והיה במחשף מעשיהם. לאן יתמרון מקמיה.

למלכא דבנה פלטרין ועבד תחות ארעא טמירין פצירין. ליומין מרדו בני פלטרין במלכא אסחר ^(אצער) עליהו מלכא בגייסוי. מה עבדו עאלו וטמירו גרמייהו תחות נוקבי פסירין. אמר מלכא אנא עבדית לון ומקמאי אתון בעאן לאתטמרא, הדא הוא דכתיב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי. אנא הוא דעבדית נוקבי

פְּסִירִין וְעֶבְדִית חֲשׂוּכָא וּנְהוּרָא וְאַתּוּן אֵיף
יְכַלִּין לְאַתְמָרָא קַמְאֵי.

תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ חֲטִי קָמִי מְאָרִיָּה
וְאַמְשִׁיף גְּרַמְיָה לְאַתְפְּסִיא. קַדְשָׁא בְרִיף
הוּא עֶבֶיד בֵּיה דִּינָא בְּאַתְגְּלִיא. וְכַד בַּר נָשׁ
אַדְפִי גְרַמְיָה קַדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּעֵי לְאַסְתְּרָא
לִיה דְּלָא יִתְחַזִי בְיוֹם אָף יִי. דְּוַדָּאי אֲבַעֵי לִיה
לְאַיְנֵשׁ (דף טו ע"ב) דְּלָא יִתְחַזִי קָמִי מְחַבְּלָא כַּד
שְׂרִיא עַל עֲלָמָא דְּלָא יִסְתַּפֵּל בֵּיה. דְּהָא כָּל
אַנוּן דִּיתְחַזוּן קָמִיָּה אֵית לִיה רְשׁוּ לְחַבְּלָא.

וְחֵינּוּ דְקָאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל בַּר נָשׁ דְּעֵינִיָּה
בִּישָׂא, עֵינָא דְמְחַבְּלָא שְׂרִיא עֲלוּי.
וְאִיהוּ מְחַבְּלָא דְעֲלָמָא אֲקָרִי. וְלַבְּעֵי לִיה
לְאַיְנֵישׁ לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה וְלָא לְאַתְקַרְבָּא
בְּהַדְיָה דְּלָא יִתְזַק (קַמְיָה). וְאַסִיר לְמַקְרַב בְּהַדְיָה
בְּאַתְגְּלִיא. וּמִשׁוּם הַכִּי מְאִישׁ רַע עֵין בְּעֵי
לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה. מְקָמִי מְלֵאף הַמּוֹת עַל אַחַת
כַּמְּהָ וְכַמְּהָ.

(ועל דא) מַה כְּתִיב בְּבַלְעִם (במדבר כד) וְנָאֵם הַגִּבֹּר
שְׁתֵּם הָעֵין. דְּעֵינָא בִישָׂא הָוָה לִיה וּבְכָל
אַתְר דְּהָוָה מְסַתְּפֵל בֵּיה הָוָה אֲמַשִּׁיף עֲלֵיהּ
רוּחַ מְחַבְּלָא. וּבְגִין כֶּף הָוָה בְּעֵי לְאַסְתְּפֵלָא
בְּהוּ בִישְׂרָאֵל בְּגִין דִּישְׂעִי בְכָל אַתְר דְּעֵינִיָּה
הָוָה מְסַתְּפֵל. מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו
דְּזָקִיף עֵינָא חַד וּמְאִיף עֵינָא חַד בְּגִין
לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל בְּעֵינָא בִישָׂא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שׂוֹכֵן
לְשֶׁבֶטִיו. וְחָמָא דְשְׂכִינְתָּא חֲפִיא עֲלֵיהּ
וּרְבִיעָא עֲלֵיהּ מִתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שְׁבֻטִין
תַּחוּתָּהּ וְלָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ עֵינִיָּה.
אָמַר אֵיף אֵיכּוֹל לְהוּן דְּהָא רוּחַ קַדִּישָׁא
עֲלָאָה רְבִיעָא עֲלֵיהּ וְחַפְתָּ לוֹן בְּגַדְפָּהָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב פְּרַע שָׁכַב פְּאָרִי, וּכְלָבִיא.

וְאוּר, וְאַתָּם אֵיף תּוּכְלוּ לְהַתְחַבֵּא
מִלְּפָנָי !

בֵּא רְאָה, כְּשֶׁאָדָם חוּטֵא לְפָנָי
רְבוּנוּ וּמִמְשִׁיף עֲצָמוּ לְהַסְתַּתֵּר,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בּוֹ דִּין
בְּגִלוּי. וּכְשֶׁהָאָדָם מְטַהֵר עֲצָמוּ,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
לְהַסְתִּירוֹ שְׁלֵא יִרְאָה בְיוֹם אָף
ה'. שְׂוַדָּאי שְׂצָרִיף לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא
לְהִרְאוֹת לְפָנָי הַמְּשַׁחִית
כְּשֶׁשׂוּרָה עַל הָעוֹלָם שְׁלֵא יִסְתַּכַּל
בּוֹ, שְׁהָרִי כָּל אֱלוֹ שְׂנֵאִים לְפָנָיו,
יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁחִית.

וְזָהוּ מַה שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל
אָדָם שְׁעִינוּ רַעָה - עֵין הַמְּשַׁחִית
שׂוּרָה עֲלוּי. וְהוּא נִקְרָא מְשַׁחִית
הָעוֹלָם. וְצָרִיף הָאָדָם לְהַשְׁמַר
מִמֶּנּוּ וְלֹא לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו כְּדִי
שְׁלֵא יִצָּק וּלְפָנָיו, וְאַסִיר לְקַרֵּב
אֵלָיו בְּהַתְגַּלוּת. וּמִשׁוּם כֶּף צָרִיף
לְהַשְׁמַר מְאִישׁ רַע עֵין, וּמִלְּפָנָי
מְלֵאף הַמּוֹת עַל אַחַת כַּמְּהָ
וְכַמְּהָ.

(ועל זה) מַה פְּתוּב בְּבַלְעָם ? (במדבר
כד) וְנָאֵם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין. שְׁעֵין
רַעָה הִיָּתָה לוֹ, וּבְכָל מְקוֹם שְׁהִיָּה
מְסַתְּפֵל בּוֹ, הִיָּה מִמְשִׁיף עֲלוּי אֶת
רוּחַ הַמְּשַׁחִית. וְלִכֵּן רַצָּה
לְהַסְתַּפֵּל בִּישְׂרָאֵל, כְּדִי לְהַשְׁמִיד
בְּכָל מְקוֹם שְׁעֵינּוּ הָיוּ
מְסַתְּפֵלוֹת. מַה פְּתוּב? וַיִּשָּׂא
בַלְעָם אֶת עֵינָיו. שְׁזָקַף עֵין אַחַת
וְהִנְמִיף עֵין אַחַת כְּדִי לְהַסְתַּפֵּל
עַל יִשְׂרָאֵל בְּעֵין רַעָה.

בֵּא רְאָה מַה פְּתוּב, וַיִּרְא אֶת
יִשְׂרָאֵל שׂוֹכֵן לְשֶׁבֶטִיו. וְרָאָה
שְׁהַשְׂכִּינָה מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם וְרוֹבְצַת
עֲלֵיהֶם מִתְקַנֶּת בְּשָׁנִים עֲשׂר
שְׁבֻטִים תַּחְתֵּיהָ, וְאֵין יְכוּלוֹת
עֵינָיו לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם. אָמַר, אֵיף
אוּכַל לָהֶם, שְׁהָרִי רוּחַ קְדוּשָׁה
עֲלֵיהֶם רוֹבְצַת עֲלֵיהֶם וּמְכַסֶּה
אוֹתָם בְּכַנְפֵיהָ? זָהוּ שְׁכַתוּב פְּרַע
שָׁכַב פְּאָרִי וּכְלָבִיא מִי יִקְיַמְנוּ. מִי

מִי יְקִימוּנוּ. מִי יְקִימוּנוּ מֵעֲלִייהוּ בְּגִין דִּיתְגַּלְיִין וְשִׁלְטָא עֵינָא עֲלִייהוּ.

וְעַל זֶה רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַסּוֹת אֶת נַח, לְהַסְתֵּר מִהֶעֵין, שְׁלֵא תוּכַל רוּחַ הַטְּמֵאָה לְשַׁלֵּט עָלָיו כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁחַת, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וַיֵּבֵא נַח, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר לְהַסְתֵּר מִהֶעֵין. מִפְּנֵי מִי הַמְּבּוּל, וְשִׁחַרְיָ הַמַּיִם דְּחִקּוּ אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, רָאָה מְלֶאכֶּה הַמּוֹת שֶׁהָיָה בָּא [אלו] וְלִכְן נִכְנַס לַתְּבֵה וְנִשְׁמַר בִּיה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשִׁים [שָׁל הַשָּׁנָה]. וְלָמָּה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשִׁים? נִחְלְקוּ בֵּה רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה. הָאֶחָד אָמַר שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ שֶׁכֶּף הוּא דִּין הַרְשָׁעִים. וְהָאֶחָד אָמַר לְהַשְׁלִים צְדִיק [נ"א צְדִיק] שְׁתַּיִם עֲשֶׂרָה דְרָגוֹת וּשְׁאָר הַדְרָגוֹת שֶׁהָיוּ רְאוּיִים לְצִאת מִהַתְּבֵה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שֶׁשֶׁה חֲדָשִׁים הֵם בְּמַיִם וְשֶׁשֶׁה חֲדָשִׁים בְּאֵשׁ, וְהָרִי כָּאֵן הָיוּ מַיִם, וְלָמָּה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים? אָמַר [ר"י] רַבִּי יוֹסִי, בְּשָׁנֵי דִינֵי הַגִּיהֶנֶם נִדּוּנוּ - בְּמַיִם וְאֵשׁ. בְּמַיִם - שֶׁהַמַּיִם שִׁיבְדוּ עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה הָיוּ צוֹנְנִים כְּשֶׁלָּג. וּבְאֵשׁ - שֶׁהַמַּיִם שִׁיבְאוּ מִלְמַטָּה הָיוּ רוֹתְחִים כְּאֵשׁ. וְעַל זֶה בְּדִין הַגִּיהֶנֶם נִדּוּנוּ - בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם [ולכן שנים עשר חדש היו. שאמר רבי אלעזר, דין הרשעים בגיהנם הם שנים עשר חדשים. ומרי פרשות. ועל זה כל אותם רשעי העולם נדונים בשני דיינים הללו - במים ואש] עַד שֶׁהַשְּׂמַדוֹ מִן הָעוֹלָם. וְנַח הָיָה מִסְתַּתֵּר בַּתְּבֵה וְהַתְּכֶסֶה מִן הָעֵין וְהַמְשָׁחִית וְלֹא קָרַב אֵלָיו, וְהַתְּבֵה הִיָּתָה שְׁטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבֵה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ, שְׁכָתוּב וַיְהִי הַמְּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכָל שְׂאָר זְמָנָא אֲתַמְחִין מֵעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְוִי לֹוֹן לְאַנּוֹן חֲזִיבִיא

מִי יְקִימוּנוּ. מִי יְקִימוּנוּ מֵעֲלִייהוּ בְּגִין דִּיתְגַּלְיִין וְשִׁלְטָא עֵינָא עֲלִייהוּ.

וְעַל זֶה רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַא לְחַפְּיָא לְנַח לְאַסְתַּתְרָא מֵעֵינָא דְלָא יְכִיל רוּחַ מְסֻבָּא לְשַׁלֵּטָא עֲלֵיהּ בְּגִין דְלָא יִתְחַבֵּל וְהָא אֲתַמְר. וַיֵּבֵא נַח כְּמָה דְאֲתַמְר לְאַסְתַּתְרָא מֵעֵינָא. מִפְּנֵי מִי הַמְּבּוּל (דְהָא) דְמִיִּין דְחִקּוּ לִיה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי חָמָא מְלֶאכֶּה הַמּוֹת דִּיהוּה אֲתִי (ד"א ל"ג לְגַבִּיָה) וּבְגִין כֶּף עָאֵל לְתִיבּוֹתָא, וְאַסְתַּמְר בֵּה תְרִיסַר יְרַחִי (שְׁתָּא). וְאַמְאִי תְרִיסַר יְרַחִין. פְּלִיגִי בֵּה רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה. חַד אָמַר תְרִיסַר יְרַחִין דְכֶף אִיהוּ דִינָא דְחִיבִיא. וְחַד אָמַר לְאַשְׁלָמָא צְדִיק (נ"א צְדִיק) דְרָגִין תְרִיסַר וּשְׁאָר דְרָגִין דְאֲתַחֲזִי לְאַפְקָא מִן תִּיבָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שְׁתָּא יְרַחִי אַנּוֹן בְּמִיא וְשִׁיפָא יְרַחִי בְּאִשָּׁא. וְהָא הָכָא מִיָּא הוּו אַמְאִי תְרִיסַר יְרַחִי. אָמַר (לִיָה) רַבִּי יוֹסִי בְתַרִי דִינִין דְגִיְהֶנֶם אֲתַדְנוּ בְּמִיא וְאִשָּׁא. בְּמִיא דְמִיִּין דְנַחְתּוּ עֲלִייהוּ מִלְעִילָא הוּו צְנִינִין כְּתַלְגָּא. בְּאִשָּׁא דְמִיִּין דְנַפְקִי מִתְתָּא הוּו רְתִיחִן כְּאִשָּׁא. וְעַל זֶה בְּדִינָא דְגִיְהֶנֶם אֲתַדְנוּ בְּאִשָּׁא וּבְמִיא (ובגין כף תריסר ירחי הווי דאמר רבי אלעזר דינא דחזיבא בגיהנם תריסר ירחי הווי והא אוקמוהו. ועל דא כל אנון חזיבי עלמא אתדנו בתרין דינין אליו במיא ואשא) עַד דְאַשְׁתַּצִּיאֻ מֵעֲלָמָא. וְנַח הוּוה מִסְתַּתֵּר בְּתִיבּוֹתָא וְאַתְפְּסִי מֵעֵינָא וּמְחַבֵּלָא לָא קָרִיב לְגַבִּיָה, וְתִיבּוֹתָא אִיהִי הוּוה שְׁטִיָא עַל אַנְפִּי מִיא כְּמָה דְאֲתַ אָמַר וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּיבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַרְבָּעִים יוֹם לָקוּ. דְכָתִיב וַיְהִי הַמְּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכָל שְׂאָר זְמָנָא אֲתַמְחִין מֵעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְוִי לֹוֹן לְאַנּוֹן חֲזִיבִיא

דְּהָא לָא יְקוּמוּן לְאַחֲיָא בְּעֵלְמָא לְמִיקָם
בְּדִינָא הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּמְחוּ כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר, (תהלים ט) שָׁמֶם מַחִית לְעוֹלָם וְעַד. דְּאַפִּילוּ
לְמִיקָם בְּדִינָא לָא יְקוּמוּן:

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אַבָּא
פָּתַח (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים
עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. וְוִי לֹוֹן לְחִיבֵיָא דְאַנוּן
חֻטְאָן וּמְרַגְיִזִין לְמֵאֲרִיהוּן בְּכָל יוּמָא.
וּבְחֻבְבֵייהוּ דְחִיִּין לָהּ לְשְׂכִינְתָא מֵאַרְעָא.
וְגַרְמִין דְתִסְתַּלַּק מֵעֵלְמָא. וְשְׂכִינְתָא אַקְרִי
אֱלֹהִים. וְעַלָּה פְתִיב רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם
אֱלֹהִים.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה דְדְחִיִּין
לָהּ לְבַר. וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלֹא שְׂרִיָּא
בְּעֵלְמָא וְאַסְתַּלַּקַת מִנָּה. וְכַד אִסְתַּלַּקַת
מֵעֵלְמָא, הָא לִית מָאן דִּישַׁגַּח בְּעֵלְמָא וְדִינָא
שְׁלֵטָא (בְּדִינָא) כְּדִין עֲלוּי. וְכַד יִתְמַחוּן חִיבֵי
עֵלְמָא וַיִּסְתַּלְקוּן מִנָּה (דְּעֵלְמָא), שְׂכִינְתָא
אַהֲדַרַת מְדוּרָה בְּעֵלְמָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא, אִי הָכִי הָא אַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל דְּאַתְמַחוּן חִיבֵיָא דְהוּוּ
בְּהוּא זְמַנָּא אַמַּאי לָא אַהֲדַרַת שְׂכִינְתָא
לְאַתְרָה פְּדַבְקְדְּמִיתָא. אָמַר לִיה בְּגִין דְּלֹא
אַשְׁתָּארוּ בָּהּ שְׂאָר זַפְּאֵי עֵלְמָא. אֵלָא (אבֵּל)
בְּכָל אַתְר דְּאָזְלוּ נַחַת וְשׁוּיָאֵת (דף טט ע"א)
מְדוּרָה עֲמַהוּן. וּמַה בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה אַחְרָא
לָא אַתְפְּרָשָׂא מְנִייהוּ, כָּל שְׂפָן אִי אַשְׁתָּארוּ
בְּאַרְעָא קְדִישָׂא.

וְהָא אַתְמַר. בְּכָל חוּבִין דְחִיבֵי עֵלְמָא
דְחִיִּין לָהּ לְשְׂכִינְתָא. חַד מְנִייהוּ
מָאן דְמַחְבֵּל אַרְחִייה עַל אַרְעָא כְּדֵאמְרִין.
וּבְגִין כֵּן לָא חָמִי אַנְפִי שְׂכִינְתָא וְלֹא
עָאֵל בְּפִלְטְרִין. וְעַל דָּא כְתִיב בְּאַלִּין

הָאָרֶץ. אִוִי לָהֶם לְאוֹתָם רְשָׁעִים,
שְׁתַּרְי לֹא יְקוּמוּ לְחַיּוֹת בְּעוֹלָם
לְעַמְד בְּדִין. זְהוּ שְׂכַתוּב וַיִּמְחוּ,
כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים ט) שָׁמֶם מַחִית
לְעוֹלָם וְעַד. שְׂאֵפְלוּ לְעַמְד בְּדִין
לֹא יְקוּמוּ.

וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתָּרֶם מֵעַל
הָאָרֶץ. רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (שם נז)
רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. אִוִי לָהֶם לְרְשָׁעִים
שְׁחוּטָאִים וּמְרַגְיִזִים אֶת רְבוּנָם
בְּכָל יוֹם, וּבְחֻטְאֵיהֶם דּוּחִים
אֶת הַשְּׂכִינָה מִן הָאָרֶץ, וְגוֹרְמִים
שְׁתַּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. וְהַשְּׂכִינָה
נִקְרָאת אֱלֹהִים, וְעַלֵּיהּ כְּתוּב
רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

בֵּא רְאֵה מַה כְּתוּב, וַיִּשְׂאוּ אֶת
הַתְּבָה, שְׂדַחוּ אוֹתָהּ הַחוּצָה.
וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ, שְׁלֹא שׁוּרָה
בְּעוֹלָם וְהַסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁהִיא
מְסַתַּלַּקַת מִהָעוֹלָם, הָרִי אֵין
מִי שְׂיִשְׁגִיחַ בְּעוֹלָם, וְאִזּוּ הַדִּין
שׁוֹלֵט (הדין) עֲלוּי. וּכְשֶׁיִּמְחוּ רְשָׁעֵי
הָעוֹלָם וַיִּסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ (מִהַסְתַּלַּם),
הַשְּׂכִינָה מְחֻזְרָה אֶת מְדוּרָה
לְעוֹלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא, אַם כֵּן, הָרִי
אַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׂנַמְחוּ הָרְשָׁעִים
שְׁהִיוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, אִזּוּ לְמַה
לֹא חֻזְרָה הַשְּׂכִינָה לְמִקוּמָהּ
כְּבַתְחֻלָּה? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁלֹא
נִשְׂאָרוּ בָּהּ שְׂאָר צְדִיקֵי הָעוֹלָם,
אֵלָא (אבֵּל) בְּכָל מְקוֹם שְׁהִלְכוּ,
יְרֵדָה וְשָׁמָּה אֶת מְדוּרָה עֲמַהֶם.
וּמַה בְּאַרְץ נְכֻרְיָה אַחְרַת לֹא
נִפְרְדָה מֵהֶם - כָּל שְׂפָן אַם
נִשְׂאָרוּ בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה.

וְהָרִי אַמְרֵנוּ. בְּכָל הַחֻטָּאִים
שֶׁל רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, דּוּחִים
אֶת הַשְּׂכִינָה. אַחַד מֵהֶם מִי
שְׂמַשְׁחִית דְּרַכּוּ עַל הָאָרֶץ, כְּמוֹ
שְׂאֵמְרֵנוּ, וְלִכְּן לֹא רוּאָה פְּנֵי
שְׂכִינָה וְלֹא נִכְנָס לְפִלְטְרִין.
וְעַל זֶה כְּתוּב עַל אֵלָה

וימחו מן הארץ את מחוץ מן פלא.
 תא חזי, בההוא זמנא דזמין קדשא ברין
 הוא לאחייאה מתייא, כל אנון מתין
 דישתפחון לבר בשאר ארעין נוכראין קדשא
 ברין הוא יברא לון גופייהו (נ"א יוקים לון בגופייהו)
 פדקא חזי. דהא גרמא חד דאשתאר ביה בבר
 נש תחות ארעא ההוא גרמא יתעביד
 פחמירא בעיסה ועליה יבני קדשא ברין הוא
 כל גופא.

ולא יהיב לון קדשא ברין הוא נשמתין אלא
 בארעא דישראל. דכתיב, (יחזקאל לו) הנה
 אני פותח את קברותיכם והעליתי אתכם
 מקברותיכם עמי והבאתי אתכם
 אל אדמת ישראל. שיתגלגלו
 פחת הארץ. ואחר כך מה כתוב?
 ונתתי רוחי בכם וחייתם וגו',
 שהרי בארץ ישראל יקבלו
 נשמות כל אותם בני העולם,
 פרט לאלו (דור המבול) שנטמאו
 ונטמאו את הארץ. באלה כתוב
 וימחו מן הארץ, דוקא מן הארץ.
 ואף על גב שהקשו ונחלקו
 הראשונים על זה. וימחו, כמו
 שנאמר (תהלים טו) ימחו מספר
 חיים.

אמר לו רבי שמעון ודאי לית לון חולקא
 להם חלק בעולם הבא, שכתוב
 וימחו מן הארץ, וכתוב לעולם
 יירשו ארץ. אבל קומו בדין.
 ועליהם כתוב (דניאל יב) ורבים
 מישני עפר יקיצו אלה לחיי
 עולם ואלה לתרפות לדראון
 עולם. והמחלקת בזה. אבל הכל
 כפי שבאוה החברים.

וימח את כל היקום אשר על פני
 האדמה. רבי אבא אמר, (את כל) -
 לכלל כל אותם שליטים
 ששולטים הממנים על הארץ,
 וזהו היקום אשר על פני
 האדמה. שכאשר עושה הקדוש
 ברוך הוא דין בבני העולם,

וימחו מן הארץ את מחוץ מן פלא.
 תא חזי, בההוא זמנא דזמין קדשא ברין
 הוא לאחייאה מתייא, כל אנון מתין
 דישתפחון לבר בשאר ארעין נוכראין קדשא
 ברין הוא יברא לון גופייהו (נ"א יוקים לון בגופייהו)
 פדקא חזי. דהא גרמא חד דאשתאר ביה בבר
 נש תחות ארעא ההוא גרמא יתעביד
 פחמירא בעיסה ועליה יבני קדשא ברין הוא
 כל גופא.

ולא יהיב לון קדשא ברין הוא נשמתין אלא
 בארעא דישראל. דכתיב, (יחזקאל לו) הנה
 אני פותח את קברותיכם והעליתי אתכם
 מקברותיכם עמי והבאתי אתכם
 אל אדמת ישראל. שיתגלגלו
 פחת הארץ. ואחר כך מה כתוב?
 ונתתי רוחי בכם וחייתם וגו',
 שהרי בארץ ישראל יקבלו
 נשמות כל אותם בני העולם,
 פרט לאלו (דור המבול) שנטמאו
 ונטמאו את הארץ. באלה כתוב
 וימחו מן הארץ, דוקא מן הארץ.
 ואף על גב שהקשו ונחלקו
 הראשונים על זה. וימחו, כמו
 שנאמר (תהלים טו) ימחו מספר
 חיים.

אמר ליה רבי שמעון ודאי לית לון חולקא
 בעלמא דאתי דכתיב וימחו מן הארץ.
 וכתוב לעולם יירשו ארץ. אבל יקומו בדין.
 ועלייהו כתיב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת
 עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לתרפות
 ולדראון עולם. ופלוגתא בהא אבל פלא כמה
 דאוקמוה חברייה:

וימח את כל היקום אשר על פני האדמה.
 רבי אבא אמר (את כל) ללאכלא כל אנון
 שליטין דשליטין ממנן על ארעא. ודא הוא
 היקום אשר על פני האדמה. דכד עביד
 קדשא ברין הוא דינא בבני עלמא אעבר

לֹאנוּן שְׁלִיטִין דְּמִמְנָן עַל־יְהוּ בְּקִדְמִיתָא
 וּלְבַתֵּר לֹאנוּן דִּיתְבִּי תַחֲוֹת גְּדַפְיִיהוּ דְכְּתִיב
 (ישעיה כד) יִפְקֹד יי עַל צְבָא הַמְרוֹם בְּמְרוֹם
 וּלְבַתֵּר עַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

וְהִיךְ מִתְעַבְרָן קַמִּיהּ. אָלָא אַעֲבַר לֹון בְּנוּרָא
 דְדָלִיק הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) כִּי ה'
 אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא אֵל קִנָּא. אָשָׁא (הוּא)
 דְאָכִיל אָשָׁא. הַהוּא יְקוּם דְעַל־יְהוּ (נ"א מַעֲבָר)
 בְּאָשָׁא. וְאִנּוּן דִּיתְבִּי תַחֲוֹתִייהוּ בְּמִיָּא. וּבְגִינֵי
 כְּף וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.
 וּלְבַתֵּר מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף
 הַשָּׁמַיִם וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. כָּל אֵלִין דְלִתְתָא.
 וַיִּשְׁאָר אֶף נַח. אֶף לְמַעוּטֵי. דְלֹא אֲשַׁתְּאָרוּ
 בְּעֵלְמָא בַר נַח וַדְעַמִּיה בְּתִיבוּתָא. רַבִּי יוֹסִי
 אֹמֵר חֲגִיר הָוָה דְאֶפִּישׁ לִיה אַרְיָא וְהָא
 אוֹקְמוּהָ:

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל
 הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבָה. רַבִּי חִיָּיא
 פִּתַּח (משלי כב) עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. הָאִי קָרָא
 אֲתָמָר עַל נַח דְעָאֵל לְתִיבוּתָא וְאִסְתַּתֵּר בַּה.
 וְעָאֵל לָגוּ תִיבוּתָא בְּזַמְנָא דְמִיָּיא דְחִקוּ לִיה.
 וְהָא אֲתָמָר דְעַד לֹא עָאֵל לְתִיבוּתָא חָמָא לִיה
 לְמֵלֶאךָ הַמּוֹת דְאִזִּיל בִּינִייהוּ וְאִסְתַּר לֹון.
 כִּיּוֹן דְחָמָא לִיה, עָאֵל לַתְּבָה וְאִסְתַּתֵּר בְּגִיָּה.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה
 רָעָה דָא מֵלֶאךָ הַמּוֹת וְנִסְתָּר מִקַּמִּיהּ הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב מִפְּנֵי מִי הַמְּבוּל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. (וַיִּסְתַּר
 לֹא כְּתִיב), אֲהַדְרַר עַל מַה דְאֲתָמָר בְּזַמְנָא
 דְמוֹתָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא בַר נַח חַפִּים יִסְתַּר וְלֹא
 יְקוּם לְבַר וְלֹא יִתְחַזֵּי קַמִּי מְחַבְּלָא. בְּגִין
 דְכִיּוֹן דְאֲתִייהִיב לִיה רְשׁוּ, יַחֲבֵל כָּל אִנּוּן
 דִּישְׁתַּפְּחוּן קַמִּיהּ וַיַּעֲבְרוּן קַמִּיהּ בְּאֲתַגְלִיָּיא.

מַעֲבִיר אֶת אוֹתָם הַשְּׁלִיטִים
 הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם בְּהַתְחַלָּה, וְאַחַר
 כֵּן אֶת אוֹתָם שְׁיוֹשְׁבֵים תַּחַת
 כְּנַפְיֵיהֶם, שְׁכַתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד
 ה' עַל צְבָא הַמְרוֹם בְּמְרוֹם, וְאַחַר
 כֵּן - עַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל
 הָאֲדָמָה.

וְאִיךְ מַעֲבָרִים מִלְּפָנָיו? אֵלָא
 מַעֲבִיר אוֹתָם בְּאֵשׁ שְׂדוּלְקַת. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ
 אֹכְלָה הוּא אֵל קִנָּא. אֵשׁ [הוּא]
 שְׂאוּכֶלֶת אֵשׁ. אוֹתוֹ שְׁעוּמַד
 מַעֲלֵיהֶם [נ"א עוֹבֵר] בְּאֵשׁ. וְאוֹתָם
 שְׁיוֹשְׁבֵים תַּחֲתֵיהֶם בְּמִים.
 וּמִשׁוּם כֵּן וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם
 אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְאַחַר כֵּן
 מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד
 עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ, כָּל
 אֵלוֹ שְׁלֵמָטָה. וַיִּשְׁאָר אֶף נַח - אֶף
 לְמַעַט. שְׁלֹא נִשְׂאָרוּ בְּעוֹלָם רַק
 נַח וּמִי שְׁעֵמוּ בַּתְּבָה. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, שְׁהִיָּה חֲגִיר, שְׁהַפִּישׁוּ
 אַרְיָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת כָּל
 הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ
 בַּתְּבָה. רַבִּי חִיָּיא פִּתַּח, (משלי כב)
 עָרוֹם רָעָה רָעָה וְנִסְתָּר. פְּסוּק זֶה
 נֶאֱמַר עַל נַח שְׁנַכְנַס לַתְּבָה
 וְהִסְתַּתֵּר בַּה, וְנַכְנַס לַתּוֹךְ הַתְּבָה
 בְּזַמַּן שְׁהַמִּים דְּחִקוּ אוֹתוֹ. וְהָרִי
 נֶאֱמַר שְׁעַד שְׁלֹא נַכְנַס לַתְּבָה,
 רָאָה אֶת מֵלֶאךָ הַמּוֹת שְׁהוֹלֵךְ
 בִּינֵיהֶם וּמְקִיף אוֹתָם. כִּיּוֹן שְׂרָאָה
 אוֹתוֹ, נַכְנַס לַתְּבָה וְהִסְתַּתֵּר
 בַּתּוֹכָהּ. זְהוּ שְׁכַתוֹב עָרוֹם רָאָה
 רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה רָעָה - זְהוּ
 מֵלֶאךָ הַמּוֹת, וְנִסְתָּר מִלְּפָנָיו. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב מִפְּנֵי מִי הַמְּבוּל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, עָרוֹם רָאָה רָעָה
 וְנִסְתָּר, [לֹא כְּתוּב וַיִּסְתַּר] חֲזַר עַל מַה
 שְׁנֶאֱמַר, בְּזַמַּן שְׁהַמּוֹת שְׂרִוִי
 בְּעוֹלָם, כִּן אָדָם חָכֵם יִסְתַּתֵּר וְלֹא
 יַעֲמַד בַּחוּץ וְלֹא יִתְרָאָה לְפָנֵי
 הַמְּשַׁחִית, מִשׁוּם שְׁכִיּוֹן שְׁנַתְּנָה

לו הַרְשׁוּת, הוּא יִשְׁחִית אֶת כָּל
אוֹתָם שְׁנֵמֶצְאִים לְפָנָיו וְעוֹבְרִים
לְפָנָיו גְּלוּי. וְסוּף הַפְּסוּק -
וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ. עָבְרוּ
לְפָנָיו וְהִתְרָאוּ לְפָנָיו, וְנִעְנְשׁוּ.
דְּבַר אַחַר עָבְרוּ - עָבְרוּ עַל
מִצְוָה זוֹ [נִי"א שֶׁל רְבוּכָם] וְנִעְנְשׁוּ. דְּבַר
אַחַר עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתַּר - זֶה
נַח. וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ - אֵלוּ
בְּנֵי דוּרוֹ [וְנִעְנְשׁוּ]. כִּינּוּן שֶׁהִסְתַּתֵּר
וְהִשְׁתַּהֵּה שֵׁם כָּל אוֹתוֹ זְמַן, אַחַר
כִּף וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, [וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח]
בֵּא רָאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהִדִּין נַעֲשֶׂה,
לֹא כְּתוּב בּוֹ זְכִירָה. כִּינּוּן שֶׁנַּעֲשֶׂה
[בּוֹ] הִדִּין וְנִאֲבָדוּ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם,
אֲזַי כְּתוּב בּוֹ זְכִירָה. שֶׁהָרִי כִּפְאֶשֶׁר
הִדִּין שְׂרוּי בְּעוֹלָם, לֹא נִמְצְאָת
הַתַּחֲבֻרוֹת, וְהִמְשִׁחִית שְׂרוּי עַל
הָעוֹלָם. כִּינּוּן שֶׁעָבַר הִדִּין וְשִׁכַּף
הַרְגוּ, שֶׁבִּהֶל לְמַקְוָמוֹ, וְלִכְן
כְּתוּב כִּפְאֵן וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח,
שֶׁבּוֹ שׁוֹרָה זְכוּר, שֶׁנַּח אִישׁ צַדִּיק
כְּתוּב בּוֹ.

כְּתוּב (תְּהִלִּים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל
בְּגִאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא גְלוּי אַתָּה
תְּשַׁבְּחָם. בְּשַׁעַה שֶׁהִים קוֹפֵץ
בְּגְלוּי וְהִתְהוּמוֹת עוֹלָם וַיּוֹרְדִים,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח חוּט
אֶחָד מִצַּד הַיָּמִין וּמוֹשֵׁף אֶת גְּלוּי
וְשׁוֹכֵף זַעֲפוֹ, וְאִין מִי שִׁיּוּדַע
אוֹתוֹ.

יִוָּה יָרַד לַיָּם וְהִזְדַּמֵּן לוֹ אוֹתוֹ
הַדָּג וּבִלַּע אוֹתוֹ, אִיךָ לֹא יִצָּאָה
נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ וְלֹא פָּרְחָה מִיָּד?
אֵלָּא מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹלֵט בְּאוֹתָהּ גִּאוֹת שֶׁל הַיָּם,
וְאוֹתָהּ גִּאוֹת הַיָּם הִיא חוּט אֶחָד
שֶׁל הַשְּׂמַאל שֶׁמַּעֲלָה אֶת הַיָּם
לְמַעֲלָה, וּבּוֹ הוּא מִתְעַלָּה. וְאִם
לֹא אוֹתוֹ הַחוּט שֶׁמַּגִּיעַ אֵלָיו
מִצַּד הַיָּמִין, לֹא יַעֲלָה לְעוֹלָמִים.
שִׁכְפָּאֶשֶׁר [שְׁכִינּוּ] שְׂאוֹתוֹ הַחוּט
יָרַד לַיָּם, וְהִים אוֹחֲזוּ בּוֹ, אֲזַי

וְסוּפָא דְקָרָא וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ עָבְרִין
קַמִּיהַ וְאִתְחַזְזִין קַמִּיהַ וְנִעְנְשׁוּ.

דְּבַר אַחַר עָבְרוּ, עָבְרוּ פְקוּדָא (דָּא) (נִי"א דְמֵאֲרִיחִין)
וְנִעְנְשׁוּ. דְּבַר אַחַר עָרוּם רָאָה רָעָה
וְנִסְתַּר דָּא נַח. וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ אֵלִין בְּנֵי
דְרִיָּה. (וְנִעְנְשׁוּ), כִּינּוּן דְאִסְתַּתֵּר וְאִשְׁתַּהֵי תַּמָּן כָּל
הַהוּא זְמַנָּא. (דף סט ע"ב) לְבַתֵּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
נַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח) תָּא חֲזִי
בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא אִתְעַבִּיד לֹא כְּתִיב בִּיהַ
זְכִירָה. כִּינּוּן דְאִתְעַבִּיד (בִּיהַ) דִּינָא וְאִתְאֲבִידוּ
חֲזִיבֵי עֲלָמָא, כִּדִּין כְּתִיב בִּיהַ זְכִירָה. דִּהַא כִּד
דִּינָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא אִתְחַבְּרוּתָא לֹא אִשְׁתַּכַּח.
וּמַחֲבָלָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא. כִּינּוּן דְאִתְעַבֵּר
דִּינָא וְאִשְׁתַּכִּיף רּוּגְזָא, תָּב כִּלָּא לְאִתְרִיָּה.
וּבְגִין כִּף כְּתִיב הָכָא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.
דְּבִיהַ שְׂרִיא זְכוּר. דִּנַּח אִישׁ צַדִּיק כְּתִיב בִּיהַ.
כְּתִיב, (תְּהִלִּים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגִאוֹת הַיָּם
בְּשׂוֹא גְלוּי אַתָּה תְּשַׁבְּחָם. בְּשַׁעֲתָא
דִּימָא קַפִּיץ בְּגִלְגּוּלֵי וְתִהוּמֵי סִלְקֵי וְנַחֲתֵי,
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר חַד חוּטָא מִסְטְרָא
דִּימִינָא וּמְשִׁיף גִּלְגּוּלֵי וְשִׁכִּיף זַעֲפִיָּה וְלִית
מָאן דִּידַע לִיהַ.

יִוָּה נַחַת לִימָא וְאִזְדַּמֵּן לִיהַ הַהוּא נוּנָא
וּבִלַּע לִיהַ. הִיךָ לֹא נִפְקַת נִשְׁמָתִיהַ מִנִּיהַ
וְלֹא פָּרְחָא מִיָּד. אֵלָּא בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שְׁלִיט בְּהַהוּא גִּאוֹתָא דִימָא. וְהַהוּא גִּאוֹתָא
דִימָא הוּא חַד חוּטָא דְשְׂמָא לֹא דְסִלְקֵי לִיהַ
לִימָא לְעִילָא וּבִיהַ אִסְתַּלַּק. וְאִי לָאו הַהוּא
חוּטָא דְמִטֵּי לִיהַ מִסְטְרָא דִימִינָא לֹא סִלְקָא
לְעֲלָמִין. דְכַד (דְּכִינּוּ) דִּהַהוּא חוּטָא נַחֲתֵי לִימָא
וְיִמָא אִתְאֲחִיד בְּהַ כִּדִּין אִתְעָרִין גִּלְגּוּלֵי
וְשִׁאֲגֵן לְמִטְרַף טְרַפָּא. עַד דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

מתעוררים הגלים ושואגים לטרף טרף, עד שהקדוש ברוך הוא משיב אותו [אותם] לאחור ושבים למקומם.

זהו שפתוב בשוא גליו אתה תשפחם. תשפחם את אותם גלי הים. תשפחם - תשבר אותם לחזר למקומם. דבר אחר, תשפחם ממש. שבח הוא להם משום שעולים לראות בהשתוקקות. מכאן, כל מי שנכסף להסתכל ולדעת, אף על גב שלא יכול [ג"א ולא נהנים לו רשות] - השבח הוא שלו, וכלם משפחים אותו.

אמר רבי יהודה, נח, כשהיה בתבה, היה פוחד שלא יזכר אותו הקדוש ברוך הוא לעולמים. וכיון שנעשה הדין ונעברו רשעי העולם, אז מה פתוב? ויזכר אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר, בא ראה, בשעה שהדין שרוי בעולם, לא צריך לאדם שיזכר שמו למעלה ולפני הקדוש ברוך הוא בעולם]. שהרי אם נזכר שמו, נזכרים [כל] חטאיו ויבואו להשגיח בו. מנין לנו? משונמית. שאותו היום היה יום טוב של ראש השנה, והקדוש ברוך הוא דן את העולם, ואז אמר לה אלישע (מלכים ב ד) ה'יש לדבר לך אל המלך? זה הקדוש ברוך הוא, שאז נקרא מלך. מלך הקדוש. מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. איני רוצה שיזכרו אותי וישגיחו בי, אלא בתוך עמי. מי שמכניס ראשו בין העם [גלו], לא ישגיחו עליו לדון אותו לרע. משום כך אמרה בתוך עמי.

בא ראה, נח, בשעה שהרגו היה שרוי בעולם, לא נזכר. כיון שעבר הדין, מה פתוב? ויזכר אלהים את נח. עכשו נזכר שמו. דבר אחר ויזכר אלהים את נח, כמו שנאמר ואזכר את בריתי.

אתיב ליה (ליו) לאחורא ותבין לאתרייהו. הדרא הוא דכתיב בשוא גליו אתה תשפחם. תשפחם לאנון גלי ימא. תשפחם תתבר לון לאתבא לאתרייהו. דבר אחר תשפחם ממש שבחא הוא לון בגין דסלקין בתיאובתא למחמי. מכאן כל מאן דכסיף לאסתפלא ולמנדע אף על גב דלא יכול [ג"א ולא נהבין ליה רשותא] שבחא איהו דיליה וכלא משבחן ליה.

אמר רבי יהודה נח פד הוה בתיבה דחיל הוה דלא ידבר ליה קדשא בריה הוא לעלמין. וכיון דאתעביד דינא ואתעברו חייבי עלמא כדין מה כתיב ויזכר אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר תא חזי, בשעתא דדינא שריא בעלמא לא ליבעי ליה לאיניש דידבר שמייה לעילא (במיה דקדשא בריה הוא בעלמא). דהא אי אדבר שמייה ידפרון חובוי (גלו) וייתון לאשגחא ביה. מנלן משונמית, דההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה וקדשא בריה הוא דאין עלמא. וכדין אמר ליה אלישע (מלכים ב ד) ה'יש לדבר לך אל המלך? דא קדשא בריה הוא. דכדין אקרי מלך. מלך הקדוש מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. לא בעינא דידפרון לי וישגחון בי אלא בתוך עמי. מאן דעייל רישיה בין עמא (בלא) לא ישגחון עליה למידן ליה לביש. בגיני כך אמרה בתוך עמי.

תא חזי, נח בשעתא דרוגזא שריא בעלמא לא אדבר. כיון דדינא אתעבר מה כתיב ויזכר אלהים את נח השתא אדבר שמייה. דבר אחר ויזכר אלהים את נח כמה דאת אמר ואזכר את בריתי.

רבי תזקקה הנה הולך
מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי
ייסא. אמר לו, תמהני עלך
שאתה לבד, שהרי שנינו שלא
יצא אדם יחידי לדרך. אמר לו,
תינוק אחד הלך עמי, והוא בא
אחרי. אמר לו, ועל זה אני תמה,
איך הולך עמך מי שלא תדבר
עמו דברי תורה? שהרי שנינו,
כל מי שהולך בדרך ואין עמו
דברי תורה, מסתכן בנפשו. אמר
לו, כך זה בודאי.

בינתים הגיע אותו תינוק. אמר
לו רבי ייסא, בני, מאיזה מקום
אתה? אמר לו, מעיר לוד,
ושמעתי שהאיש הזה החכם
הולך לשם, וזמנתי עצמי
לעבודתו וללכת עמו. אמר לו,
בני, אתה יודע דברי תורה? אמר
לו, אני יודע, שהרי אבי למד
אותי בפרשת קרבנות, והרפנתי
אזני למה ששניה אומר עם אחי,
שהוא גדול ממני. אמר לו רבי
ייסא, בני, אמר לי.

פתח ואמר: ויבן נח מזבח לה'
ויקח מכל הבהמה הטהרה ומכל
העוף הטהור ויעל עלת במזבח.
ויבן נח מזבח - זהו המזבח
שהקריב בו אדם הראשון. למה
נח הקריב עולה, שהרי עולה לא
עולה אלא בשביל הרהור ורצון
הלב, ונח במה חטא? אלא נח
הרהר ואמר: הרי הקדוש ברוך
הוא גזר דין על העולם שיחרב,
אולי משום שמציל אותי פקעה
כל זכותי ולא תשאר לי זכות
בעולם? מיד - ויבן נח מזבח
לה'.

אותו מזבח שבו הקריב אדם
הראשון היה. אם כך, אז למה
ויבן? אלא משום שרשעי
העולם גרמו שלא עמד במקומו.
כיון שבא נח, כתוב בו ויבן.
ויעל עלת, כתוב עלת, אחד.

רבי תזקקה הנה אזיל מקפוטקיא ללוד. פגע
ביה רבי ייסא. אמר ליה תוהנא עלך
דאת בלחודך. דהא תנינן דלא יפוק בר נש
יחידי בארעה. אמר ליה רביא חד אזיל
בהדאי ואיהו אתי אבתראי. אמר ליה ועל דא
תוהנא איך אזיל בהדרך מאן דלא תשתעי
ביה מלי דאורייתא. דהא תנינן כל מאן
דאזיל בארעה ולא עמיה מלי דאורייתא
אסתכן בנפשיה. אמר ליה הכי הוא ודאי.

אדהכי מטא ההוא רביא. אמר ליה רבי
ייסא ברי מאן אתר אנת. אמר ליה
מקרתא לוד ושמענא דהאי בר נש חפים
אזיל תמן וזמינא גרמאי לפולחניה ולמיהך
בהדיה. אמר ליה ברי ידעת מלי דאורייתא.
אמר ליה ידענא דהא אבא הנה אוליף לי
בפרשת קרבנות וארכינא אודנאי למאי דהנה
אמר עם אחי דאיהו קשישא מנאי. אמר ליה
רבי ייסא ברי אימא לי.

פתח ואמר ויבן נח מזבח ליי' ויקח מפל
הבהמה הטהורה ומפל העוף הטהור
ויעל עולות במזבח. ויבן נח מזבח, דא איהו
מזבח דאקריב ביה אדם קדמאה. נח (דף ע"ב א)
אמאי קריב עולה. דהא עולה לא סלקא אלא
בגין הרהורא ורעותא דלבא ונח במה חב.
אלא נח הרהר ואמר הא קדשא בריך הוא
גזר דינא על עלמא דיתחרב, דילמא בגין
דשזיב לי כל זכותא פקע לי ולא ישתאר לי
זכו בעלמא. מיד ויבן נח מזבח ליי'.

ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון
הנה. אי הכי אמאי ויבן. אלא בגין
דחייבי עלמא גרמו דלא קיימא בדוכתיה.
כיון דאתא נח פתיב ביה ויבן. ויעל עולות
עלת פתיב חדא. פתיב, (ויקרא א) עולה הוא

כְּתוּב (ויקרא א) עֲלֶה הוּא אִשָּׁה רִיחַ
נִיחֹחַ לְהוֹי [לְעוֹלָם עֲלֶה עוֹלָה וְזָכַר. אַם]
עוֹלָה - עוֹלָה זָכַר וְלֹא עוֹלָה
נְקִבָה, שְׁכָתוּב זָכַר תָּמִיד
יִקְרִיבוּנוּ. לְמָה כְּתוּב אִשָּׁה, שְׁהָרִי
אֵשׁ צְרִיכָה לְהַמְצִיא שָׁם?.

אֲרָא אִף עַל גַּב שְׁעוֹלָה נְקִרְבַת
זָכַר וְלִמְקוּמָהּ נְקִרְבַת, הַנְּקִבָה
לֹא צְרִיכָה לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אֲלֹא
עָמָה נְקִרְבַת, בְּשִׁבְלִי לְחִבְרָה זֶה עִם
זֶה. שְׁעוֹלָה הַנְּקִבָה אֶל הַזָּכֵר
לְהַתְחַבֵּר כְּאַחַד, וְאִף עַל גַּב
שְׁאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח הִיָּה צְרִיף לְהַקְרִיב עוֹלָה,
שֶׁהוּא בְּמִקוֹם שֶׁל הַזָּכֵר, עֲשֵׂה
אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהַתְחַבֵּר
וְלִהְיוֹת לְתַבָּה, וְעַל זֶה הַקְרִיב
עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אֵשׁ הִי.
שְׁהַתְחַבֵּר [עִמָּה] הַשְּׂמֹאל בְּנְקִבָה.
שְׁהָרִי [כָּל] נְקִבָה מִצַּד הַשְּׂמֹאל
בְּאֵה, וְזָכַר מִצַּד הַיָּמִין
בְּהַתְדַבְּקוֹת זֶה בְּזֶה, וְלִכְּן נְקִרְבַת
[עוֹלָה] נְקִבָה אִשָּׁה. אִשָּׁה - קָשֶׁר
שֶׁל הָאֵהָבָה שְׁאוּחֵז בָּהּ הַשְּׂמֹאל
לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעְלָה וְלְהַתְקַשֵּׁר
כְּאַחַד, וְלִכְּן כְּתוּב עֲלֶה הוּא
אִשָּׁה, הַקָּשֶׁר שֶׁל זָכֵר וְנְקִבָה זֶה
עִם זֶה.

וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ. וְכָתוּב
אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ. אִשָּׁה, כִּף
שְׁמַעְנוּ - עֵשֶׂן וְאֵשׁ מְחַבְּרִים
כְּאַחַד, שְׁהָרִי אֵין עֵשֶׂן בְּלֹא אֵשׁ,
כִּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יט) וְהָרִי סִינִי
עֵשֶׂן כָּלֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו ה'
בְּאֵשׁ.

בֹּא רְאֵה, אֵשׁ יוֹצֵאת מִבְּפָנִים
וְהוּא זָק, וְאוּחֵז בְּדָבָר אֶחָד
בְּחוּץ שְׁאֵינוֹ זָק כִּף, וְנִאָּחֲזִים זֶה
בְּזֶה, וְאֵז עוֹלָה הָעֵשֶׂן. מָה
הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁהָאֵשׁ אוּחֶזֶת
בְּדָבָר הַמְתַּפְּעֵל, וְסִימָן לְדָבָר -
הַחֲטָם שֶׁיוּצֵא בּוֹ עֵשֶׂן מִחוּץ אֵשׁ.
וְעַל זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים לג) יִשְׁמִימוּ
קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ. מִשׁוּם שְׁחוֹזְרַת

אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לִי (לְעוֹלָם עוֹלָה סִלְקָא דְכָר. אִי) עוֹלָה
סִלְקָא דְכָר וְלֹא סִלְקָא נְוִקְבָא דְכָתִיב זָכַר
תָּמִיד יִקְרִיבוּנוּ. אֲמָאִי כְּתִיב אִשָּׁה דְהָא אֵשׁ
בְּעֵי לְאַשְׁתַּפְּחָא תַּמָּן.

אֲרָא אִף עַל גַּב דְּעוֹלָה אֲתִקְרִיב דְכָר.
וְלֹאֲתִרִיהּ אֲתִקְרִיב. נְוִקְבָא לֹא בְּעֵיָא
לְאַתְפְּרָשָׁא מִנִּיהּ, אֲלֹא בָּהּ אֲתִקְרִיב בְּגִין
לְחִבְרָא דָּא בְּדָא. דְּסִלְקָא נְוִקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא
לְאַתְחַבְּרָא כְּחֻדָּא. וְאִף עַל גַּב דְּאִשָּׁה לְשׁוּם
אִישִׁים.

נַח אֲצִטְרִיף לִיהּ לְמַקְרֵב עוֹלָה. דְּאִיהוּ בְּאַתֵּר
דְּדְכוּרָא. עֶבֶד לִיהּ קְדֻשָּׁא כְּרִיף הוּא
לְאַתְחַבְּרָא וְלֹאֲעֲלָאָה בְּתִיבָה. וְעַל דָּא אֲקִרִיב
עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אֵשׁ הִי דְּאַתְחַבְּרָא (כָּה)
שְׂמֹאלָא בְּנְוִקְבָא. דְּהָא (כָּל) נְוִקְבָא מְסִטְרָא
דְּשְׂמֹאלָא קָא אֲתִיָּא וְדְכוּרָא מְסִטְרָא דִּימִינָא
בְּאַתְדַבְּקוֹתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כִּף אֲקִרִי (עוֹלָה)
נְוִקְבָא אִשָּׁה. אִשָּׁה קְטִירוֹ דְּרַחֲמִימוֹ דְּאַחִיד בָּהּ
שְׂמֹאלָא לְסִלְקָא לָהּ לְעִילָא וְלֹאֲתִקְשֵׁרָא
כְּחֻדָּא. וּבְגִין כִּף (ר"א כְּתִיב) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה.
קְשִׁירוֹ דְּזָכֵר וְנְוִקְבָא דָּא בְּדָא :

וַיִּרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ. וְכָתִיב אִשָּׁה רִיחַ
נִיחֹחַ. אִשָּׁה הִכִּי שְׁמַעְנָא תִנְנָא וְאִשָּׁא
מְחַבְּרִין כְּחֻדָּא. דְּהָא לִית תִּנְנָא בְּלֹא אִשָּׁא
כְּמָה דְכָתִיב (שְׁמוֹת יט) וְהָרִי סִינִי עֵשֶׂן כָּלֹ מִפְּנֵי
אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יי בְּאֵשׁ.

תָּא חֲזִי, אֵשׁ נְפִיק מִלְּגִיו וְאִיהוּ זָק. וְאַחִיד
בְּמִלָּה אֲחִרָא לְבַר דְּלֹאוֹ אִיהוּ זָק הִכִּי
וְאַתְאַחֲדִין דָּא בְּדָא וְכִדִּין תִּנְנָא סִלְקָא. מָאִי
טַעְמָא בְּגִין דְּאַתְאַחֲדִיד אִשָּׁא בְּמִלָּה דְּרַגִּישׁ.
וְסִימָנִיהּ חוּטְמָא דְנִפְיָק בִּיהּ תִּנְנָא מְגוֹ אִשָּׁא.
וְעַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים לג) יִשְׁמִימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ.
בְּגִין דְּאַהֲדַר אִשָּׁא לְאַתְרִיהּ. וְחוּטְמָא

הָאֵשׁ לְמִקְוָמָהּ. וְהַחֲטָטִים [מתפעל]
נֶאֱסַף בְּאוֹתוֹ רֵיחַ לְפָנַי וּלְפָנֶיךָ,
עַד שֶׁנֶּאֱחָזוּ הַכֹּל וְחֹזֵר לְמִקְוָמוֹ,
וְנִקְרַב הַכֹּל לְתוֹךְ הַמִּחְשָׁבָה
וְנִעְשָׂה רִצּוֹן אֶחָד. וְאֵז רֵיחַ נִיחַח,
שֶׁנֶּחַח הִרְגֹּז וְנִעְשָׂה נַחַח.

שְׁהָרִי הַעֲשֵׂן נֶאֱסַף וְנִכְנָס
וּמִתְקַמֵּט בְּאֵשׁ, וְהָאֵשׁ אוֹחֶזֶת
בְּעֵשֶׂן, וְנִכְנָסִים שְׁנֵיהֶם לְפָנַי
וּלְפָנֶיךָ עַד שֶׁנֶּחַח הִרְגֹּז. וְכִשְׁהַכֹּל
נֶאֱחָזִים [אוחז] זֶה בְּזֶה וְנַח הִרְגֹּז,
אֵז הוּא מְנוּחָה וְקָשֶׁר אֶחָד
וְנִקְרָאת נַחַח. נַחַח הַרוּחַ חֲדוּת
הַכֹּל בְּאֶחָד. הָאֲרֵת הַגְּרוּת הָאֲרֵת
הַפְּנִים. וְלִכְן כְּתוּב וַיִּרַח ה' אֶת
רֵיחַ הַנִּיחַח, כְּמוֹ מִי שֶׁמְרִיחַ
וְכֹנֵס הַכֹּל לְתוֹךְ מִקְוָמוֹ.

בָּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקוּ. אָמַר, וּמָה
כָּל הַטוֹב הַזֶּה פִּתַח יָדָךְ וְלֹא
יִדְעֵתִי בּוֹ? אָמַר, אֲחֹזֵר מִהֲדַרְךָ
וְנִתְחַבֵּר עִמָּךְ. הֲלֹכּוּ. אָמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה, בְּדַרְךָ זֶה עִם הַשְּׂכִינָה
גִּלְךָ, שְׁהָרִי מִתְקַנֵּת לְפָנֵינוּ. אֲחֹז
בְּיַדִּי אוֹתוֹ תִּינוּק וְהֲלֹכּוּ. אָמַר לוֹ,
אָמַר לָנוּ פְּסוּק אֶחָד מֵאוֹתָם
שֶׁאֵבִיד אָמַר לָךְ.

פִּתַּח אוֹתוֹ הַתִּינוּק וְאָמַר, (שיר א)
יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דָּא הוּא תִּיאוּבְתָא
הַשְּׂתוּקוֹת הַעֲלִינָה שִׁינָא
וְשִׁינָא רִצּוֹן מִהֶפֶה לְנֶשֶׁק, וְלֹא
יֹצֵא מִהַחֲטָט כְּאֶשֶׁר יֹצֵאת אֵשׁ.
שְׁהָרִי כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר הֶפֶה לְנֶשֶׁק,
יֹצֵאת אֵשׁ בְּרִצּוֹן בְּפָנִים
מֵאִירוֹת, בְּחֲדוּת הַכֹּל,
בְּהַתְדַּבְּקוֹת שֶׁל מְנוּחָה.

וּמִשּׁוּם כֶּף פִּי טוֹבִים דִּוְדִּיק מִיָּין.
מֵאוֹתוֹ יִין [יין] הַמְּשַׁמֵּחַ וּמֵאִיר
פְּנִים וְהַעֲיִנִים מְחִיכוֹת, וְנִעְשָׂה
הַרְצוֹן. וְלֹא מִהֵינן הַמְּשַׁכֵּר
[שְׂמִיכָר] וְעוֹשָׂה רִגְזוֹ וּמְחַשֵּׂיף
פְּנִים, וְהַעֲיִנִים לוֹהֲטוֹת יִין שֶׁל
רִגְזוֹ. וְעַל זֶה, מִשּׁוּם שִׁינָא זֶה טוֹב
מֵאִיר הַפְּנִים וּמִשְׁמַח הַעֲיִנִים
וְעוֹשָׂה הַשְּׂתוּקוֹת שֶׁל אַהֲבָה,

(אתרניש) אֶתְפָּנִישׁ בְּהוּא רִיחָא לָגוּ לָגוּ עַד
דְּאֶתְאַחִיד כְּלָא וְתַב לְאֶתְרִיהּ. וְאֶתְקָרִיב כְּלָא
לָגוּ מִחְשָׁבָה וְאֶתְעַבִּיד רְעוּתָא חֲדָא. וְכַדִּין
רֵיחַ נִיחַח. דְּנַח רוּגְזָא וְאֶתְעַבִּיד נִיחָא.

דְּהָא תְּנַנָּא אֶתְפָּנִישׁ וְעִיל וְקָמִיט בְּאֶשָּׁא
וְאֶשָּׁא אֶחִיד בְּתַנְנָא וְעִילִי תְרוּוִייהוּ
לָגוּ לָגוּ עַד דְּנַח רוּגְזָא. וְכַד אֶתְאַחִיד (אחיד)
כְּלָא דָּא בְּדָא וְנַח רוּגְזָא, פְּדִין הוּא נִיחָא,
וְקָשִׁירוּ חַד וְאֶתְקָרִי נִיחָא. נִיחָא דְרוּחָא
חֲדוּתָא דְכְּלָא כְּחֲדָא. נְהִירוּ דְבוּצִינִין נְהִירוּ
דְאַנְפִּין. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, וַיִּרַח יי אֶת רֵיחַ
הַנִּיחַח. כְּמֵאן דְּאֶרַח וְכִנִּישׁ כְּלָא לָגוּ אֶתְרִיהּ.
אֶתָּא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקִיהּ. אָמַר וּמָה כָּל הַדִּין
טְבָא אִית תַּחוּת יָדְךָ וְלֹא יִדְעָנָא בֵּיהּ.
אָמַר אֶהֱדַרְנָא מִן אוּרְחָא, וְנִתְחַבֵּר בְּהַדְרָךְ.
אָזְלוּ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אֶרְחָא דָּא בְּהַדִּי
שְׂכִינְתָּא נְהִיךְ דְּהָא מִתְקַנָּא קִמְן. אֶחִיד בִּידָא
דְּהוּא יְנוּקָא וְאָזְלוּ. אָמַרוּ לִיהּ אִימָא לָן
קָרָא חַד מֵאֲנוּן דְּאָמַר לָךְ אָבוּךְ.

פִּתַּח הוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דָּא הוּא תִּיאוּבְתָא
עֲלָאָה דִּיפּוּק (דִּיפּוּק) רְעוּתָא מְפּוּמָּא לְנֶשֶׁקָא
וְלֹא נְפִיק מִחוּטְמָא כַּד אֶשָּׁא נְפָקָא, דְּהָא כַּד
אֶתְחַבֵּר פּוּמָּא לְנֶשֶׁקָא נְפִיק אֶשָּׁא בְּרְעוּתָא
בְּנְהִירוּ דְאַנְפִּין בְּחֲדוּהּ דְכְּלָא בְּאֶתְדַבְּקוּתָא
דְּנִיחָא.

וּבְגִין כֶּף פִּי טוֹבִים דִּוְדִּיק מִיָּין. מֵהוּא יִין
דְּמִחְדִּי וְנְהִיר אַנְפִּין וְחִיכִין עֵינִין
וְעַבִּיד רְעוּתָא. וְלֹא מִיָּין דְּמִשְׁכֵּר (דִּשְׁכֵּר)
וְעַבִּיד רוּגְזָא וְאַחְשִׁיף אַנְפִּין וְלַהֲטָאן עֵינִין
יִין דְּרוּגְזָא. וְעַל דָּא בְּגִין דְּחַמַּר דָּא טַב, נְהִיר
אַנְפִּין וְחֲדִי עֵינִין וְעַבִּיד תִּיאוּבְתָא דְרַחֲמִימוּ,
מְקָרִיבִין לִיהּ כָּל יוּמָא עַל גְּבִי מְדַבְּחָא (דף טו)

ע"ב) שְׁעוּרָא דְמֵאן דִּשְׁתִּי לִיה לִיה חֲדִי לִיה וְעֵבִיד לִיה נִיחָא דְכְּתִיב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ יִין רְבִיעִית הֵהִיךְ. וּבִגִּין כֶּךָ פִּי טוֹבִים דְּוִדִּיק מִיִּין. מִהֵהוּא יִין דְּאֲתַעַר רְחִימוּתָא וְתִיאוּבְתָא.

וּבְרָא כְּמָה דְלִתְתָא אֲתַעַר רְחִימוּתָא דְלַעֲיִלָא. תְּרִין שְׂרָגִין פִּד אֲתַדְעָךְ נְהוּרָא דְלַעֲיִלָא בְתַנְנָא דְסְלִיק מִהֵהוּא דְלִתְתָא אֲתַדְלִיק הֵהוּא דְלַעֲיִלָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה הֵכִי הוּא וְדָאֵי דְעַלְמָא עֲלָאָה תִלְיָא בְתַתְּאָה וְתַתְּאָה בְעַלְאָה, וּמִזְמַנָּא דְאֲתַחְרִיב בִּי מִקְדָּשָׁא בְרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ לַעֲיִלָא וְתַתָּא. לְאֲחֻזָּאָה דְדָא בְדָא תִלְיָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּפַחוּ וּלְוֹטִין אֲשַׁתְּפַחוּ, דְהָא יְנִיקוּ דְכֻלָּא בְהֵהוּא

סְטָרָא נְפֻקִי (ד"א וּבְרַכָּאן לָא נְפֻקוּ), מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל לָא שְׂרִיין בְּאַרְעָא וְלָא פְלַחִי פּוּלְחָנָא דְאַצְטְרִיךְ לְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִין וְלֹאֲשַׁתְּפַחָא בְרַכָּאן, וּבִגִּין כֶּךָ לָא מִשְׁתְּפַחִי לַעֲיִלָא וְתַתָּא, וְעַלְמָא לָא יְתִיב בְּקִיּוּמִיהָ כְּדָקָא יָאוּת.

וְאָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאֲדָם. מָאֵי הוּא, אָמַר רַבִּי יִיסָא הֵכִי שְׂמַעְנָא מִרַבִּי שְׂמַעוֹן דְּאָמַר כֹּל זְמַנָּא דְאִשָּׁא דְלַעֲיִלָא אוֹסִיף לְתַקְפָּא, תַּנְנָא דְאִיהוּ דִּינָא דְלִתְתָא אֲתַקִּיף רוּגְזָא וְשַׁצִּי כֻלָּא. בְּגִין דְּכַד נְפִיק אִשָּׁא לִית לִיה פְּסֵק (קַמִּיחָה) עַד דִּישְׁתַּלִּים דִּינָא. וְכַד דִּינָא דְלִתְתָא לָא אוֹסִיף לְאֲתַתְּקָפָא בְּדִינָא דְלַעֲיִלָא עֵבִיד דִּינָא וּפְסִיק וְלָא יִשְׁתַּלֵּם דִּינָא לְשִׁיזְעָאָה. וּבִגִּין כֶּךָ פְּתִיב לֹא אוֹסִיף לְמִיָּהֵב תּוֹסַפֵּת לְאֲתַתְּקָפָא דִּינָא דְלִתְתָא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא שְׂמַעְנָא בְּגִין דְכְּתִיב אַרְוֶרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹרָךְ. דְהָא בְהֵהוּא

מְקַרְיָבִים אוֹתוֹ כֹּל יוֹם עַל גְּבִי הַמְּזוּבָח בְּשַׁעוֹר שְׁמִי שְׁשׁוּתָה אוֹתוֹ, מִשְׁמַח אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ נַחַת, שְׁפָתוֹב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִיךְ. וּמִשׁוּם כֶּךָ פִּי טוֹבִים דְּדִיק מִיִּין, מֵאוֹתוֹ הִיין שְׂמַעוֹרָר אֶהְבֵּה וְהִשְׁתַּוְּקוּת.

וְהַבֵּל כְּמוֹ שְׁלֹמֹתָה מְעוֹרָר אֶהְבֵּה שְׁלֹמֹתָה. שְׁנֵי גְרוּת, כְּשֹׁדְעוּךְ הָאוֹר שְׁלֹמֹתָה בְּעֵשֶׂן שְׁעוּלָה מֵאוֹתוֹ שְׁלֹמֹתָה, נְדַלֵּק אוֹתוֹ שְׁלֹמֹתָה. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כֶּךָ הוּא בּוֹדָאֵי, שְׁהַעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן תְּלוּי בְּתַתְּוֹן וְהַתַּתְּוֹן בְּעֲלִיּוֹן. וּמִזְמַן שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא נִמְצְאוּ בְּרִכּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּדֵי לְהִרְאוֹת שְׁזָה תְּלוּי בְּזָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִכּוֹת אֵין נִמְצְאוֹת, וְקַלְלוֹת נִמְצְאוֹת, שְׁהֵרִי יְנִיקַת הַכֹּל מֵאוֹתוֹ צַד יוֹצְאִים (ד"א וּבְרִכּוֹת לֹא יוֹצְאוֹת). מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל לֹא שְׂרוּיִים בְּאֶרֶץ וְלֹא עוֹבְדִים עֲבוּדָה שְׂצִרִיךְ לְהַדְלִיק מְאוֹרוֹת וְלִהְמַצֵּא בְּרִכּוֹת, וְלִכֵּן לֹא נִמְצְאוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהַעוֹלָם לֹא יוֹשֵׁב בְּקִיּוּמוֹ כְּרָאוּי. וְאָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאֲדָם. מַהוּ זֶה? אָמַר רַבִּי יִיסָא, כֶּךָ שְׂמַעְתִּי מִרַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂאָמַר, כֹּל פַּעַם שְׂאֵשׁ שְׁלֹמֹתָה מוֹסִיפָה לְהַתְּחַזֵּק - הַעֲשֵׂן, שְׁהוּא דִּין שְׁלֹמֹתָה, מִחֻזַּק הַרְגֵזוּ וּמִשְׁמִיד הַכֹּל. מִשׁוּם שֶׁשִׁישְׂרָאֵל אֵשׁ, אֵין לָהּ הַפְּסָקָה (לַפְּנִי) עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַדִּין, וּכְשֶׁדִּין שְׁלֹמֹתָה לֹא מוֹסִיף לְהַתְּחַזֵּק עִם הַדִּין שְׁלֹמֹתָה, עוֹשֶׂה דִּין וּפּוֹסֵק, וְלֹא יִשְׁלַם הַדִּין לְהַשְׁמִיד. וְלִכֵּן כְּתוּב לֹא אֶסֶף, לְתַת תּוֹסַפֵּת שִׁיתְחַזֵּק הַדִּין שְׁלֹמֹתָה.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, שְׂמַעְתִּי מִשׁוּם שְׁפָתוֹב אַרְוֶרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹרָךְ,

שְׁהַרְי בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִתְקַלְלָה
הָאָרֶץ בְּחַטָּאוֹ שֶׁל אָדָם, נִתְּנָה
רְשׁוּת שִׁשְׁלֹט עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ
הַרְעָה, שֶׁהוּא מְשַׁחֵת אֶת הָעוֹלָם
וּמְשַׁמֵּד אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. מֵאוֹתוֹ
יוֹם שֶׁהִקְרִיב נֹחַ קָרְבָן וְהָרִיחַ
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ, נִתְּנָה
רְשׁוּת לָאָרֶץ לְצַאת מִתַּחַת אוֹתוֹ
הַנְּחָשׁ וּיִצְאֶה מִשְׁמַאֲתָהּ. וְלִכֵּן
מְקַרְבִּים יִשְׂרָאֵל קָרְבָן לַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ הוּא, כְּדֵי לְהָאִיר פְּנֵי
הָאָרֶץ.

הַשְׁלֵמָה מִהַשְׁמֹמֹת (סימן יג)
עוֹד פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שיר
הַשִּׁירִים א) לְרִיחַ שְׁמָנִיךָ טוֹבִים,
לְרִיחַ מִי? אֵלֶּא יֵשׁ רִיחַ וְיֵשׁ רִיחַ,
רִיחַ הַקָּרְבָן וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת. רִיחַ
הַקָּרְבָן מְקַרֵּב וּמִיַּחַד כֹּל אוֹתָם
שְׁבֻטִים שֶׁל הַיֵּכָל בֵּית דָּוִד, וְרִיחַ
הַקְּטֹרֶת מְקַרֵּב וּמִיַּחַד וּמֵאִיר
אוֹתָם גְּרוֹת עֲלִיוֹנִים נִהְרֹת
אֶפְרָסִמוֹן וְךָ.

וְעַל זֶה הָיוּ שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת - מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת וּמִזְבַּח הָעוֹלָה. מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת הוּא פְּנִימִי, מִזְבַּח
הָעוֹלָה הוּא חִיצוֹנִי. רִיחַ מִזְבַּח
הָעוֹלָה מִתְקִין לְהָאִיר מְנוֹרוֹת
תַּחְתּוֹנוֹת, רִיחַ מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת
מִתְקִין לְהָאִיר מְנוֹרוֹת עֲלִיוֹנוֹת.
וְעַל זֶה לְרִיחַ שְׁמָנִיךָ טוֹבִים,
לְרִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַקְּטֹרֶת, שְׁמָנִיךָ
טוֹבִים.

בֹּא רֵאֵה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבַּח
פְּנִימִי לְמַעַל מִזְבַּח חִיצוֹן
לְמַטָּה. מִזְבַּח הַפְּנִימִי הוּא שְׁלֵם.
וְזֶהוּ שְׁכָתוּב הַמִּזְבְּחָהּ, בְּתוֹסַפֵּת
ה"א, וְכָף הוּא בְּכָל מְקוֹם.
וּמִזְבַּח הַחִיצוֹן הוּא חֶסֶר ה"א,
כְּמוֹ נֶעְרָה, נֶעַר חֶסֶר ה'. נִמְצָא
שֶׁמֶהֱתַעֲוֹרוֹת הַמִּזְבְּחִים (הַחִיצוֹן) שֶׁל
מִטָּה מִתְעוֹרֵר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל
מַעְלָה, וּבִמְהַר מִתְעוֹרֵר? בְּרִיחַ
[שְׁמַהֲתַעֲוֹרוֹת מִזְבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה מִתְעוֹרֵר

שְׁעַתָּא דְאַתְלִטְיָא אַרְעָא בְּחוּבָא דְאָדָם.
אַתְיִיחֵיב רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה עָלֶיהָ הֵהוּא חוּיָא
בִישָׂא דְאִיהוּ מִחְבְּלָא דְעִלְמָא וְשָׂצִי בְנֵי
עִלְמָא. מַהֵהוּא יוֹמָא דְקָרִיב נֹחַ קָרְבָנָא, וְאַרְח
לִיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתְיִיחֵיב רְשׁוֹ לְאַרְעָא
לְנַפְקָא מִתַּחַת הֵהוּא נְחָשׁ וְנַפְקָא מִמְסַאָבָא.
וְעַל דָּא מְקַרְיבִין יִשְׂרָאֵל קָרְבָנָא לְקוֹדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַנְהָרָא אִפִּי אַרְעָא.

הַשְׁלֵמָה מִהַשְׁמֹמֹת (סימן יג)

עוֹד פָּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שיר הַשִּׁירִים א') לְרִיחַ
שְׁמָנִיךָ טוֹבִים. לְרִיחַ מָאן, אֵלֶּא אִית
רִיחַ וְאִית רִיחַ. רִיחַ הַקָּרְבָן וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת.
רִיחַ הַקָּרְבָן מְקַרֵּב וּמִיַּחַד כֹּל אִינוֹן שְׁבֻטִיָּא
דְּהִיכְלָא דְבֵית דָּוִד וְרִיחַ הַקְּטֹרֶת מְקַרֵּב
וּמִיַּחַד וְאַנְהָרִי אִינוֹן בּוֹצִינִין עֲלֵאִין נְהָרִי
אֶפְרָסִמוֹנָא דְכָנָא.

וְעַל דָּא תְרִין מְדַבְּחִין הִיוּ, מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת
וּמִזְבַּח הָעוֹלָה מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת אִיהוּ
פְּנִימָאָה מִזְבַּח הָעוֹלָה אִיהוּ לְבַר. רִיחַ מִזְבַּח
הָעוֹלָה מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין תַּתְּאִין, רִיחַ
מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין
עֲלֵאִין. וְעַל דָּא לְרִיחַ שְׁמָנִיךָ טוֹבִים לְרִיחַ
דְּהֵהוּא קְטֹרֶת שְׁמָנִיךָ טוֹבִים.

בֹּא וּרְאֵה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבַּח פְּנִימִי
לְעִילָא מִזְבַּח חִיצוֹן לְתַתָּא. מִזְבַּח
הַפְּנִימִי הוּא שְׁלֵם וְזֶהוּ דְכָתִיב הַמִּזְבְּחָהּ
בְּתוֹסַפֵּת ה"א וְכָף הוּא בְּכָל מְקוֹם. וּמִזְבַּח
הַחִיצוֹן הוּא חֶסֶר ה"א כְּמוֹ נֶעְרָה נֶעַר חֶסֶר
ה' אֲשֶׁתְכֶח דְּמֵאֲתַעֲרוּתָא דְּמִזְבְּחִים (ס"א חִיצוֹן) שֶׁל
מִטָּה אֲתַעֲרֵר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה וּבִמְהַר
אֲתַעֲרֵר בְּרִיחַ (ס"א דְּמֵאֲתַעֲרוּתָא דְּמִזְבְּחִים חִיצוֹן) שֶׁל מִטָּה אֲתַעֲרֵר
מִזְבַּח הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה וּבִמְהַר אֲתַעֲרֵר בְּרִיחַ הַקְּטֹרֶת שֶׁל
מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מִטָּה אֲתַעֲרֵר מִזְבַּח הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבִמְהַר אֲתַעֲרֵר בְּרִיחַ

מזבוח החיצון של מעלה, ובמה מתעורר? ברים הקרבנות. וברים הקמרת של מזבוח הפנימי של מטה מתעורר מזבוח הפנימי של מעלה, ובמה מתעורר? ברים הקמרת. ועל זה הקטרת של מטה. ועל זה (שם) לריח שמניך טובים, אותם גרות מאירים נוצצים. פתוב פאן טובים, וכתוב שם (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב: ע"כ מההשמטות.

אמר רבי חזקיה, לפה הוא, [והוא] וזה היה תלוי עד שעמדו ישראל על הר סיני. אמר רבי ייסא, הקדוש ברוך הוא הקטין את הלבנה ושלט אותו הנחש, אבל משום חטאו של אדם התקללה כדי לקלל את העולם. באותו יום [שתנה התורה] יצאה הארץ מאותה קללה ועמדה הלבנה באותה גריעות, פרט לשעה שקרבנות נמצאו בעולם וישראל יושבים על ארצם.

אמר רבי ייסא לאותו תינוק, מה שמך? אמר לו, אבא. אמר לו, אבא תהיה בכל, בחכמה ובשנים. קרא עליו (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

אמר רבי חזקיה, עתיד הקדוש ברוך הוא להעביר רוח הטמאה מהעולם, כמו [שנאמר] שכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ, וכתוב (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ פי ה' דבר.

ועתיד הקדוש ברוך הוא להאיר את הלבנה ולהוציאה מהחשך משום אותו נחש הרע, כמו שכתוב (שם ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים. איזה אור? אותו האור שנגזו הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית.

ויברך אלהים את נח ואת בניו

הקמרת. ועל דא) הקטרת של מטה. ועל דא (שיר השירים א) לריח שמניך טובים אינון בוצינין נהרין ונציצין. פתיב הכא טובים וכתוב התם (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב: (עד כאן מההשמטות)

אמר רבי חזקיה זאת הוא (והיא) והאי הוה תלי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני. אמר רבי ייסא קדשא בריך הוא אזעיר לה לסיהרא ושלטא ההוא נחש, אבל בגין חובא דאדם אתלטייא בגין למילט עלמא. בההוא יומא (דאתנייחבת אורייתא) נפקת ארעא מההיא קללה וקיימא סיהרא בההיא גריעותא, פר פשעתא דקורבניא אשתפחו בעלמא וישראל יתבין על ארעהון.

אמר רבי ייסא לההוא ינוקא מה שמך, אמר ליה אבא. אמר ליה אבא תהא בכלא בחכמה ובשנים. קרא עליה (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

אמר רבי חזקיה זמין קדשא בריך הוא לאעברא רוח מסאבא מן עלמא כמה (ד"א ל"ג דאתמר) דכתיב, (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ. וכתוב, (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ פי יי דבר. וזמין קדשא בריך הוא לאנהרא לסיהרא ולאפקא לה מחשוכא בגין ההוא חויה בישא. כמה דכתיב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים. מאי אור, ההוא אור דגניז ליה קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית:

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו וגו'. רבי אבא

וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. בְּרַכַּת ה' - זֶה הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל בְּרֻכּוֹת הָעוֹלָם, וּמְמַנָּה יוֹצְאוֹת בְּרֻכּוֹת לְכָל.

בֵּא רְאֵה מָה פְּתוּב בְּהִתְחַלָּה, וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֵּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה וּגְו'. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, שֶׁבַע הַבֵּית נִתְּן לוֹ רְשׁוּת לְהַכְנִס. אַחֲרַי כִּף הָאִשָּׁה אָמְרָה לוֹ לְצֵאת. בְּהִתְחַלָּה נִכְנַס בְּרֻשׁוֹת בַּעֲלָה, וּבִסּוּף יָצָא בְּרֻשׁוֹת הָאִשָּׁה. מִכָּאן לְמַדְּנוּ שֶׁבַע הַבֵּית נִכְנַס, וְהָאִשָּׁה תּוֹצִיא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתְּבָה. שְׂרֻשׁוֹת הֵיטָה בְּיַדֶּיהָ לְהוֹצִיא אֶת הָאוֹרֹחַ, וְלֹא לְהַכְנִיֵסוֹ.

בֵּינָן שְׂצֵא, נִתְּן לָהּ מִתְּנוּת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּבֵית וְהַבֵּית בְּיַדֶּיהָ. וְאוֹתָם הַמִּתְּנוּת שֶׁנִּתְּן לָהּ, כְּדֵי לְהַרְבוֹת אַהֲבָה אֶל בַּעֲלָה. מִכָּאן לְמַדְּנוּ דֶרֶךְ אֶרֶץ לְאוֹרֹחַ [לחַת בֵּד בַּעֲלָה, כְּשׂוֹצֵא נוֹחַ מִתְּנוּת לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא בְּיַדֶּיהָ, בֵּינָן שֶׁנִּתְּן לוֹ מִתְּנוּת]. וְעַל זֶה, לְאַחַר שֶׁנִּתְּן לָהּ מִתְּנוּת לְהַרְבוֹת לָהּ אַהֲבָה עִם בַּעֲלָה.

גַּ"כּ בֵּינָן שְׂצֵא, נִתְּן מִתְּנוּת וְאוֹצְרוֹת בֵּד בַּעֲלָה לַחַת לְאִשְׁתּוֹ וְלַשְׂמֵחַ עִמָּה וְלְהַרְבוֹת לָהּ אַהֲבָה עִם בַּעֲלָה. וְדוּ שְׂכָתוּב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וְעַל עֵלֶת בְּמִזְבֵּחַ. אֵלּוּ מִתְּנוּת שֶׁנִּתְּן בְּיַד שַׁל בַּעֲלָה כְּדֵי לְהַרְבוֹת לָהּ אַהֲבָה בְּעוֹלָם. וּמִכָּאן לְמַדְּנוּ דֶרֶךְ אֶרֶץ לְאוֹרֹחַ שִׁיתָן מִתְּנוּת בְּיַד שַׁל בַּעֲלָה לְאִשְׁתּוֹ וְלֹא בְּיַדֶּיהָ. וְעַל זֶה וְעַל עֵלֶת בְּמִזְבֵּחַ, קָרָנוּ לִקְרָא, לְהַרְבוֹת אַהֲבָה עִם בַּעֲלָה בְּרַךְ אוֹתוֹ [בְּרַךְ אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. וְלִכְן כְּתוּב (משלי י) בְּרַכַּת ה' הִיא

תַעֲשִׂיר. וַדַּאי כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וְדַא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה - סוּד הַכְּתוּב בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. עֲצָבוֹן - עֲצָבוֹת וְרִגְזוּ בְּלִי הָאֶרֶת פְּנִיִם. כְּשֶׁנִּשְׁחָשְׁתָּ הַלְבָנָה (מַלְכוּת)

פָּתַח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת יי הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב עִמָּה. בְּרַכַּת יי דָּא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי אִתְּפַקְדָּא עַל בְּרַכָּאן דְעֻלְמָא, וּמְנָה נַפְקִי בְּרַכָּאן לְכָלֵּא.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא וַיֹּאמֶר יי לְנֹחַ בֵּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה וּגְו'. כְּמָה דְאִתְּמַר דְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא יְהִיב לִיה רְשׁוּ לְמִיעָאֵל. לְבַתָּר אִתְּתָא אִמְרָה לִיה לְנַפְקָא. בְּקַדְמִיתָא עָאֵל בְּרֻשׁוֹתָא דְבַעֲלָה, לְסוּף נַפְקָ בְּרֻשׁוֹ דְאִתְּתָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מֵאֲרִיָּה (דף עא ע"ב) דְבֵיתָא יַעֲיֵל וְאִתְּתָא תְּפִיק, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן הַתְּבָה. דְרֻשׁוֹ הוּא בִידְהָא לְאַפְקָא לִיה לְאוֹשְׁפִיזָא וְלֹא לְאַעֲלָא לִיה.

בֵּינָן דְנַפְקָ יְהִיב מִתְּנָן לָהּ, בְּגִין דְאִיהִי בְּבֵיתָא וּבֵיתָא בִידְהָא. וְאִנּוּן מִתְּנָן דְיִהִיב לָהּ בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרְחָא אֶרְעָא לְאוֹשְׁפִיזָא. (לְמִיבַּ בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה כְּדֵי נַפְקָ וְחַב מִתְּנָן לְאִתְּמִיָּה וְלֹא בְּיַדֶּיהָ וּבְגִין כְּדֵי בֵּינָן דְיִהִיב לִיה מִתְּנָן) וְעַל דָּא לְבַתָּר דְיִהִיב לָהּ מִתְּנָן לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה.

(ג"כ בֵּינָן דְנַפְקָ וְחַב מִתְּנָן וּנְכֻבְּוֹן בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה לְמִיבַּ לְאִתְּמִיָּה וְלְמַחְדֵּי כַּה וְלְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח מִכָּל וְגו' וְעַל עוֹלוֹת בְּמִזְבֵּחַ, אֵלּוּ מִתְּנָן דְיִהִיב בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוּתָא בְּעֻלְמָא, וּמִכָּאן אוֹלִיפְנָא אוֹרְחָא אֶרְעָא לְאוֹשְׁפִיזָא דְיִהִיב מִתְּנָן בְּיַדֶּיהָ דְבַעֲלָה לְאִתְּמִיָּה וְלֹא בִידְהָא, וְעַל דָּא וְעַל עוֹלוֹת בְּמִזְבֵּחַ, קוֹרְבָנָא לְדְכוּרָא לְאַסְגָּאָה רְחִימוּתָא בְּבַעֲלָה בְּרַכָּא לִיה) בְּרַכָּא לִיה, דְכְּתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּגְו'. וּבְגִין כְּדֵי פְתִיב, (משלי י) בְּרַכַּת יי הִיא תַעֲשִׂיר. וַדַּאי כְּמָה דְאִתְּמַר.

וְדַא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה. רְזָא דְכְּתִיב בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה. עֲצָבוֹן עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלֵא נְהִירוּ דְאַנְפִּין. כְּדֵי אִתְּחַשְׁףַּן סִיְהָרָא וּבְרַכָּאן לֹא מִשְׁתַּכְּחִי. בְּעֲצָבוֹן סְטָרָא דְרוּחָא אִתְּרָא

וברכות לא נמצאות. בעצבון -
 צד של רוח אחר שמונע ברכות
 מהעולם, ולכן לא יוסף עצב
 עמה. וזהו סוד הפתוב (בראשית ח)
 לא אסף עוד לקלל את האדמה.
 ומוראכם וחתכם יהיה. מפאן
 ולהלאה יהיה לכם דמיות בני
 אדם, שהרי בתחלה לא היו
 דמיות של בני אדם. בא ראה,
 בתחלה פתוב (שם ט) בצלם אלהים
 עשה את האדם, וכתוב (שם ה)
 בדמות אלהים עשה אתו. כיון
 שחטאו, השתנתה דמותם מאותה
 דמות עליונה, והם התהפכו
 לפחד מלפני חיות השדה.

בתתחלה כל בריות העולם זקפו
 עינים, וראו דמות קדושה עליונה
 וזעו ופחדו מלפניו. כיון שחטאו,
 התהפכה דמותם בעיניהם לדמות
 אחרת, והתהפך שבני אדם זעים
 ופחדים לפני שאר הבריות.

בא ראה, כל אותם בני אדם שלא
 חוטאים לפני רבונם ולא עוברים
 על מצוות התורה, זיו דמותם לא
 משתנה ממראה הדמות העליונה,
 וכל בריות העולם זעים ופחדים
 לפניו. ובשעה שבני אדם עוברים
 על דברי התורה, מתחלפת
 דמותם, וכלם מזדעזעים ופחדים
 מלפני הבריות האחרות, משום
 שהתחלפה הדמות העליונה
 והעברה מהם, ואז שולטים בהם
 חיות השדה, שהרי לא רואים
 בהם אותה דמות עליונה כראוי.

וער כף עכשו, כיון שהעולם
 התחדש כמו מקדם, ברכם את
 הברכה הזו והשליט אותם על
 הכל, כמו שגאמר וכל דגי הים
 בידכם נתנו. ואפלו דגי הים. רבי
 חייא אמר, בידכם נתנו - מקדם
 לכן. כשהקדוש ברוך הוא ברא
 את העולם, מסר בידיהם את
 הכל, שכתוב ורדו בדגת הים
 ובעוף השמים וגו'.

דאמנע ברכאן מעלמא, ובגין כך ולא יוסף
 עצב עמה. ודא הוא רזא דכתיב, (בראשית ח) לא
 אוסיף לקלל עוד את האדמה:

ומוראכם וחתכם יהיה. מפאן ולהלאה יהא
 לכוון דיוקנין דבני נשא דהא
 בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא. תא חזי,
 בקדמיתא כתיב, (בראשית ט) בצלם אלהים
 עשה את האדם, וכתוב, (בראשית ה) בדמות אלהים
 עשה אתו. כיון דחטו אשתנו דיוקנייהו
 מההוא דיוקנא עלאה ואתהפכו אנון למדחל
 מקמי חיוון ברא.

בקדמותא כל בריין דעלמא זקפן עיינין
 וחקאן דיוקנא קדישא עלאה
 וזעאן ודחלין מקמיה. כיון דחטו אתהפך
 דיוקנייהו מעינייהו לדיוקנא אחרא. ואתהפך
 דבני נשא זעין ודחלין קמי שאר בריין.

תא חזי, כל אנון בני נשא דלא חטאן קמי
 מאריהון ולא עברין על פקודי אורייתא.
 זיו דיוקנא דלהון לא אשתני מחיזו דדיוקנא
 עלאה. וכל בריין דעלמא זעין ודחלין קמיה.
 ובשעתא דבני נשא עברין על פתגמי
 אורייתא, אתחלף דיוקנא דלהון וכלהו זעין
 ודחלין מקמי בריין אחרנין, בגין דאתחלף
 דיוקנא עלאה ואתעבר מנייהו, וכדין שליטי
 בהו חיות ברא, דהא לא חמו בהו ההוא
 דיוקנא עלאה כדקחזי.

וער בן השתא כיון דעלמא אתחדש
 כמלקדמין, בריף לון ברכתא דא ושליט
 לון על פלא, כמה דאת אמר וכל דגי הים
 בידכם נתנו. ואפילו נויני ימא. רבי חייא אמר
 בידכם נתנו. מקדמת דנא. דכד ברא קדשא
 בריף הוא עלמא מסר פלא בידהון דכתיב
 ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'.

וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (תהלים לב) לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה. פְּסוּק זֶה בְּאֵרוֹהוּ, אֲבָל פְּסוּק זֶה נִתְבָּאָר בְּסוּד הַחֲכָמָה. שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, בַּעֲשָׂרָה מֵינֵי שְׂבַח שְׂבַח דָּוִד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֶחָד מֵהֶם הוּא מִשְׁפִּיל, וְהוּא דְרָגָה אַחַת מֵאוֹתָן עֶשֶׂר. וְדוֹד הַתְּקִין עֲצָמוֹ בְּטָרִם שִׁתְּשָׁרָה עָלָיו הַדְּרָגָה הַזֹּאת.

אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע, שְׁהָרִי בִּשְׁעָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹקֵל חֲטָאִים וְזִכְרֵי שֵׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁל אוֹתוֹ [ד"א כְּשִׁאוֹתוֹ] מִשְׁקָל שְׂבָצָד הַחֲטָאִים עוֹלִים, וְאוֹתָם הַאֲחֵרִים, הַזִּכְרֵי שֶׁהֵן בְּמִשְׁקָל אַחֵר, מְכַרְעוֹת לַמַּטָּה - זֶהוּ נְשׁוּי פֶשַׁע.

כְּסוּי חֲטָאָה - בִּשְׁעָה שֶׁהֵדִין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה מְכֻסָּה שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עָלָיו הַמַּשְׁחִית, כְּמוֹ שֶׁהִיא לְנֹחַ שֶׁכֻּסָּה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ חֲטָא שֶׁהִמְשִׁיף עָלָיו אָדָם עַל הָעוֹלָם. שְׁכִינָן שְׁחָטָא זֶה הַשְּׁפִיעַ אָדָם עַל הָעוֹלָם, שְׁאָר הַבְּרִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת, וְכֵן אָדָם פּוֹחַד מֵהֶם, וְהָעוֹלָם לֹא הִתְקַן בְּתַקְוָנוֹ. וְלָכֵן כְּשִׁיִּצֵּא נֹחַ מִהַתְּבָחָה, בְּרָכּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוּב וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וְגו'.

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּבִרְכוֹת הַלְלוּ לֹא נִמְצְאוּ נִקְבוֹת, אֲלֹא אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו, אֲבָל נִקְבוֹת הַפְּסוּק לֹא אָמַר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאַתֶּם - כָּלֵל שֶׁל הַזְּכָרִים וְהַנְּקֻבוֹת כְּאַחַד. וְעוֹד, אֶת נֹחַ - לְרִבּוֹת אֶת אֲשֶׁתּוֹ. וְאֶת בְּנָיו - לְרִבּוֹת אֶת נִקְבוֹתֵיהֶם.

וְלָכֵן כְּתוּב וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ, לַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת מִכָּאן וְהַלָּאָה, שְׂרָצוּ בְּאֶרֶץ. וְכָאן נִתֵּן לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂבַע מִצְוֹת

וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח (תהלים לב) לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל קָרָא דָּא בְרַזָּא דְחֲכָמָתָא אֲתָמַר. דִּהָא תַנִּינָן בַּעֲשָׂרָה זִינֵי שְׂבַחָא שְׂבַח דָּוִד לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְחַד מִזֵּינֵיהוּ מִשְׁפִּיל. וְהוּא דְרָגָא חַד מֵאַנּוּן עֲשָׂרָה. וְדוֹד אֲתָקִין גְּרַמִּיָּה עַד לֹא יִשְׂרִי עָלָיו הַאי דְרָגָא.

אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע, דִּהָא בִּשְׁעָתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתָקִיל חוּבֵי וְזִכּוּן דְבְנֵי נְשָׂא דִּהְיוּא (ד"א כַּד הָיוּא) תִּיקְלָא דְבִסְטָר חוּבִין מִסְתַּלְקִין וְאַנּוּן אוּחְרַנִּין זְכִינָן דְאַנּוּן בְּתִיקְלָא אַחְרָא מְכַרְעִין לְתַתָּא דָּא הוּא נְשׁוּי פֶשַׁע.

כְּסוּי חֲטָאָה בִּשְׁעָתָא דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא דִּיהָא מְחַפֵּיא דְלֹא יִשְׁלוּט עָלָיו מְחַבְּלָא, כְּמָה דִּהְוָה לְנֹחַ דְכֻסֵּי לִיהָ קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מֵהָיוּא חֲטָאָה דְאַמְשִׁיף עָלֵיהָ אָדָם עַל עֵלְמָא. דְכִינָן דְחֲטָאָה דָּא אֲנַגִּיד אָדָם עַל עֵלְמָא, שְׂאָר בְּרִינָן שְׁלִטָאן וּבַר נֶשׁ דְחִיל מִזֵּינֵיהוּ וְעֵלְמָא לֹא אֲתָקִין בְּתַקְוָנִיהָ. וּבְגִין כֶּף כַּד נִפְקָ נֹחַ מִתִּיבּוֹתָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּרַכִּיָּה. דְכְּתִיב וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וְגו'.

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּהֵינִי בְּרַכָּאן לֹא אֲשַׁתְּפַחוּ נּוּקְבֵי, אֲלֹא אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו, אֲבָל נּוּקְבֵי לֹא אָמַר קָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַתֶּם כָּלְלָא דְדְכּוּרֵי (ד"א ע"א ע"ב) וְנוּקְבֵי כְּחַדָּא. וְתוּ אֶת נֹחַ לְאַסְגָּאָה נּוּקְבֵיָהּ. וְאֶת בְּנָיו לְאַסְגָּאָה נּוּקְבֵי דִלְהוֹן.

וּבְגִין כֶּף כְּתִיב אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ לְמַעַבְדַּד תּוֹלְדוֹת מִכָּאן וְהַלָּאָה שְׂרָצוּ בְּאֶרֶץ. וְהָכָא זְהִיב לֹון קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂבַע פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא לֹון וְלָכֵל דְאֵתוּ אֲבַתְרִיָּהוּ, עַד

התורה ולכל הבאים אחריהם, עד שצמדו ישראל בהר סיני ונתנו להם כל מצוות התורה כאחד. ויאמר אלהים לנח וגו', זאת אות הבטחה אשר אני נתן ביני וביניכם וגו', את קשתי בענן. נתתי - מקדם לכן. רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות פסא. מה כתוב למעלה? ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי בלכתן. אלו ארבע חיות גדולות עליונות קדושות שאותו הרקיע מתקן עליהם. וכל הכנפים [גפרות] מתחברות זו בזו לכסות את גופם.

ובשעה שהם פורשים כנפיהם, נשמע קול הכנפים שלכלם שאומרים שירה. זהו שכתוב כקול שדי, שלא שוכף לעולמים, כמו שנאמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידום. ומה אומרים? (שם צח) הודיע ה' ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו.

קוד המלה כקול מחנה, כקול מחנה קדוש כשמתחברים כל הצבאות העליונים למעלה. ומה אומרים? קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. חוזרים לדרום, אומרים קדוש. חוזרים לצפון, אומרים קדוש. חוזרים למזרח, אומרים קדוש. חוזרים למערב, אומרים ברוך.

והרקיע הזה עומד על ראשיהם. ובכל מקום שהיא הולכת, מסובבים פנים לאותו צד שנכללים הפנים בו. מסובב פניו לארבעה רוחות, וכלם מסתובבים למטה. ברבוע שלו נחלקת בארבע פנים: פני אריה, פני נשר, פני שור, פני אדם. חקוק בכלם אדם. פני אריה אדם. פני נשר אדם. פני שור אדם. פני כלם פולחים בו. ולכן כתוב

דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינֵי וְאֲתִיְיָהּ לֹוּן
כָּל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא כְּחֻדָּא :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ וְגו'. זאת אות הבטחה אשר אני נתן ביני וביניכם וגו'. את קשתי נתתי בענן. נתתי מקדמת דנא. רבי שמעון פתח (יחזקאל א) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות פסא. מה כתוב לעילא ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול שדי בלכתן. אליון ארבע חיוון רברבן עליון קדישין דההוא רקיע מתתקנא עלייהו. וכלהו גדפיהו (ד"א ל"ג פרישון) מתחבראן דא בדא לחפייא גופייהו.

ובשעתא דאנון פרשי גדפיהו, אשתמע קול גדפין דכלהו דאמרי שירתא, הדא הוא דכתיב כקול שדי. דלא אשתכיף לעלמין. כמה דכתיב, (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידום. ומאי אמרי, (תהלים צח) הודיע יי ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו.

קוד המלה כקול מחנה, כקול משרייתא קדישא כד מתחברין כל חילין עליון לעילא. ומאי אמרי קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו. אהדרו לדרום אמרו קדוש, אהדרו לצפון אמרו קדוש. אהדרו למזרח אמרו קדוש. אהדרו למערב אמרו ברוך.

והאי רקיע קאים על רישיהון. ובכל אתר דאיהי אזלא, אסחרו אפין לההוא סטרא דאתפלילו אנפין ביה. אסחרו אנפין לארבע זווין, וכלהו מסתחרין לתתא. ברבועא דיליה אתגליפת בארבע אנפין, אנפי אריה. אנפי נשר. אנפי שור. אנפי אדם. גליף בכלהו אדם. אנפי אריה אדם. אנפי נשר אדם. אנפי שור אדם. אנפי כלם פולחים בו. ולכן כתוב

כְּלִילָן בֵּיהּ. וּבִגְיִן כְּפֹךְ פְּתִיב וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנִי אָדָם.

וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנִי אָדָם. וְהִרְקִיעַ הָיָה שֶׁהִתְרַבַּע, כֹּל הַגְּוֹנִים כְּלוּלִים בּוֹ. אַרְבַּעַת גְּוֹנִים נִרְאִים בּוֹ חֻקּוּקִים בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּעַת חֻקּוּקִים וְשׁוּמִים אֲוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. כְּשֶׁנִּפְרְדִים הַגְּוֹנִים שֶׁל אוֹתָם אַרְבַּע, עוֹלָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר. גּוֹן יֶרֶק. גּוֹן אָדָם. גּוֹן לְבָן. גּוֹן סְפִיר שֶׁנִּכְלְלוּ מִכָּל הַגְּוֹנִים. זֶהוּ שְׁכֵתוּב (יחזקאל א) כְּמֵרְאָה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגִּשָׁם כִּן מֵרְאָה הַנִּגְהָה סְבִיב הוּא מֵרְאָה דְמוּת כְּבוֹד ה'. הַמֵּרְאָה שֶׁל כָּל הַגְּוֹנִים, וְלִכְּן אֵת קִשְׁתִּי נִתְּמִי בְּעֵנָן.

וְהָאִי רְקִיעַ דְּאַתְרַבַּע כְּלָהוּ גְוֹנִין כְּלִילָן בֵּיהּ, אַרְבַּע גְּוֹנִין אֲתַחֲזִיין בֵּיהּ גְּלִיפִין בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּע גְּלִיפִין רְשִׁימִין טְהִירִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כַּד מִתְפָּרְשָׁאן גְוֹנִין דְּאַנוּן אַרְבַּע סְלָקִין תְּרִיסַר. גּוֹן יֶרֶק. גּוֹן סוּמָק. גּוֹן חוּור. גּוֹן סְפִיר דְּאַתְפְּלִילוּ מִכָּל גְּוֹנִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) כְּמֵרְאָה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגִּשָׁם כִּן מֵרְאָה הַנּוֹגְהָ סְבִיב הוּא מֵרְאָה דְמוּת כְּבוֹד יי. חִיזוּ דְגְוֹנִין דְּכֻלָּא. וּבִגְיִן כְּפֹךְ אֵת קִשְׁתִּי נִתְּמִי בְּעֵנָן.

מָה זֶה קִשְׁתִּי? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹסֵף, שְׁכֵתוּב (בראשית מט) וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתוֹ, מִשׁוּם שְׂיוּסָף נִקְרָא צְדִיק. וְלִכְּן קִשְׁתוֹ, זוֹ בְּרִית שֶׁל הַקֶּשֶׁת שֶׁנִּכְלְלַת בְּצְדִיק, שֶׁהַבְּרִית זֶה עִם זֶה נֶאֱחָז. וּמִשׁוּם שֶׁנֶּחַ הָיָה צְדִיק, הַבְּרִית שֶׁלוֹ קִשְׁת.

מָהִי קִשְׁתִּי, כְּמָה דְּאַתְמָר בְּיוֹסֵף דְּכְּתִיב, (בראשית מט) וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתוֹ. בְּגִין דְּיוֹסֵף צְדִיק אֶקְרִי, וּבִגְיִן כְּפֹךְ קִשְׁתוֹ דָּא בְּרִית דְּקִשְׁת דְּאַתְפְּלִיל בְּצְדִיק, דְּבְּרִית דָּא בְּדָא אֲתַאֲחִיד. וּבִגְיִן דִּנְחַ הָיָה צְדִיק, קִיִּמָּא דִּילֵיהּ קִשְׁת.

וַיְפֹזוּ, מָה זֶה וַיְפֹזוּ? הָאִירוּ בְּחֻמְדַּת הַכּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) הַנְּחַמְדִים מִזְהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים. הוּאֲרוּ בְּאוֹר עֲלִיּוֹן כְּשֶׁשָּׁמֵר הַבְּרִית. וְלִכְּן נִקְרָא יוֹסֵף הַצְּדִיק. וְעַל זֶה הַקֶּשֶׁת נִקְרָאת בְּרִית, כּוֹלֵל זֶה בְּזָה.

וַיְפֹזוּ. מָהִי וַיְפֹזוּ, אֲנֵהִירוּ בְּחֻמְדוֹ דְּכֻלָּא. כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר (תהלים יט) הַנְּחַמְדִים מִזְהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים. אֲתַנְהִירוּ בְּנֵהִירוּ עֲלָאָה כַּד נִטְר בְּרִית. וּבִגְיִן כְּפֹךְ אֶקְרִי יוֹסֵף הַצְּדִיק. עַל דָּא אֶקְרִי הַקֶּשֶׁת בְּרִית, כְּלִיל דָּא בְּדָא.

זֶהר נִכְבַּד עֲלִיּוֹן הַמֵּרְאָה שֶׁל כָּל הַמֵּרְאֹת, מֵרְאָה כְּמֵרְאָה טְמוּנִים [ג"א טמון] הַגְּוֹנִים הַטְּמוּנִים. הַגְּוֹנִים שֶׁלֹּא הִתְגַּלְּוּ וְאִין רְשׁוּת לְהִסְתַּפֵּל בְּעֵין בְּקִשְׁת כְּשֶׁנִּרְאִית בְּעוֹלָם, שֶׁלֹּא יִתְרָאָה קְלוּן בְּשִׁכְיִנְתָּה. וְכֵן גּוֹנֵי הַקֶּשֶׁת הוּא מֵרְאָה מוֹצֵק קְשׁוּר כְּמֵרְאָה כְּבוֹד הַעֲלִיּוֹן שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּל.

וְהָרָא יִקְרָא עֲלָאָה חִיזוּ דְכָל חִיזוּ חִזוּ כְּחִיזוּ טְמִירִין (ג"א טמירא) גְּוֹנִין טְמִירִין. גְּוֹנִין דְּלָא אֲתַגְּלִיין. וְלִית רְשׁוּ לְאַסְתַּפְּלָא בְּעֵינָא בְּקִשְׁת כַּד אֲתַחֲזִי בְּעֵלְמָא דְלָא יִתְחַזִּי קְלָנָא בְּשִׁכְיִנְתָּא. וְכֵן גְּוֹנִין דְּקִשְׁת הוּא חִיזוּ סוּסְטִיפָא קְטִירָא כְּחִיזוּ יִקְרָא עֲלָאָה דְלָא לְאַסְתַּפְּלָא.

וְכִינן שֶׁהָרָצַן רָאָתָה אֵת הַקֶּשֶׁת הַזֶּה, בְּרִית קְדוּשָׁה, הַתְּקִימָה בְּקִיּוּם. וְעַל זֶה וְהִיָּתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. זֶה

וְכִינן דְּאַרְעָא חֲמַאת לְהָאִי קִשְׁת קִיִּמָּא קְדִישָׁא, אֲתַקִּימַת בְּקִיּוּמָא. וְעַל דָּא

שֶׁאֵמְרָנוּ שְׂאֵלוֹ שְׁלֹשֶׁת הַגְּנִיּוֹם
וְאֶחָד שֶׁנִּכְלָל בִּיגִיחָם כֹּלָם סוּד
אֶחָד, וּבְתוֹךְ הָעֵצִים עוֹלָה
לְהִרְאוֹת. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרִקְיעַ
אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמִרְאֵה אֶבֶן
סַפִּיר - זוּהִי אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה שֶׁהִיא
נִקְדָּה אַחַת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וְעוֹמֵד
עָלֶיהָ קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וּמִהִיא?
הַפֶּסַח הַקְּדוּשׁ הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּמֶּנָּה
עַל אֲרֻבָּעָה אֱלֹהִים דְּמוּת פֶּסַח
בְּאֲרֻבָּעָה עֲמוּדִים, וְזוּהִי תוֹרָה
שֶׁבַעל פֶּה.

וְעַל דְּמוּת הַפֶּסַח דְּמוּת כְּמִרְאֵה
אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה - זוּהִי תוֹרָה
שֶׁבַכְתָּב. מִכָּאן שֶׁתוֹרָה שֶׁבַכְתָּב
יִשְׁמָרוּ אוֹתָהּ עַל תּוֹרָה שֶׁבַעל
פֶּה, מִשּׁוּם שֶׁזֶה פֶּסַח לְזֶה.
כְּמִרְאֵה אָדָם, שֶׁהוּא הַדְּמוּת שֶׁל
יַעֲקֹב שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עָלֶיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לִילָה אֶחָד לְעֶסֶק
בְּתוֹרָה בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה בְּאֶכְסֵנְיָה
בְּעִיר מַחְסִיָּא, וְהָיָה שָׁם בְּבֵית
יְהוּדִי אֶחָד שֶׁבָּא בְּשֵׁתִי אֲמַתְחוֹת
שֶׁל מְלַבּוּשִׁים. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה
וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת
אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצִּבְחָה יְהִיָּה בֵּית
אֱלֹהִים - זוּהִי אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה
שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁתַּל הָעוֹלָם וְעָלֶיהָ
נִבְנְה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

הַרִיִם רֵאשׁוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי וְאָמַר
לוֹ, דְּבַר זֶה אֵיךְ אֲפָשֶׁר? וְהָרִי
אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה טָרַם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם
הַיְתָה, וּמִמֶּנָּה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם,
וְאֵתָה אֲמַרְתָּ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר
שְׁמִתִּי מִצִּבְחָה, שֶׁמִּשָּׁמַע שִׁיעַקֵב
שֵׁם אוֹתָהּ עֲכָשׁוּ, שְׁכַתוּב (שם)
וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם
מִרְאֲשֹׁתָיו? וְעוֹד, שִׁיעַקֵב בְּבֵית
אֵל הָיָה, וְהָאֶבֶן הַזֹּאת הַיְתָה
בִּירוּשָׁלַיִם.

רַבִּי יְהוּדָה לֹא סוֹבֵב רֵאשׁוֹ אֵלָיו,
פָּתַח וְאָמַר, (עֲמוּס ד) הַכּוֹן לְקִרְיַת
אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב (דְּבָרִים כז)
הִסְכַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. דְּבַרִי תוֹרָה

וְהַיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. הַאִי
דְּאֲמָרָן דְּאֵלִין תְּלַת גְּוֹנִין וְחַד דְּאֲתַכְּלִיל
בִּינֵיהוּ כְּלָהוּ רְזָא חֲדָא. וּבְגוּ עֲנָנָא סְלִקָּא
לְאֲתַחְזָא. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרִקְיעַ אֲשֶׁר עַל
רֵאשִׁים כְּמִרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר. הַאִי הִיא אֶבֶן
שְׁתִיָּה דְּאִיְהִי נִקְוֵדָה חֲדָא דְּכָל עֲלָמָא. וְקִיִּימָא
עָלָה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. וּמֵאִי הִיא, כְּרִסְיָא
קִדִּישָׁא עֲלָאָה דְּאִיְהִי מִמֶּנָּא עַל אֵלִין אֲרֻבָּע
דְּמוּת פֶּסַח בְּאֲרֻבָּע סְמִכִין, וְדָא הוּא תוֹרָה
שֶׁבַעל פֶּה.

וְעַל דְּמוּת הַפֶּסַח דְּמוּת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו
מְלַמְעֵלָה. דָּא הִיא תוֹרָה שֶׁבַכְתָּב. מִכָּאן
דְּתוֹרָה שֶׁבַכְתָּב יִשְׁוּוֹן (דף עב ע"א) יְתָה עַל תּוֹרָה
שֶׁבַעל פֶּה. בְּגִין דְּהֵאִי כְּרִסְיָא לְדָא, כְּמִרְאֵה
אָדָם דְּאִיְהוּ דִּיּוֹקְנָא דִּיעַקֵב דְּאִיְהוּ יְתִיב עָלָה.
רַבִּי יְהוּדָה קָם לִילָא חַד לְמַלְעֵי בְּאוּרִיִּיתָא
כְּפִלְגוּ לִילָא בְּבִי אוּשְׁפִיזָא בְּמַתָּא
מַחְסִיָּא. וְהָוָה תַּמָּן בְּבֵיתָא חַד יוֹדָאֵי דְּאֲתָא
בְּתַרִי קְסִירִי דְּקֻטְפִירָא. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר
(בְּרַאשִׁית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצִּבְחָה
יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים. דָּא הִיא אֶבֶן שְׁתִיָּה דְּמַתַּמָּן
אֲשֶׁתִּיל עֲלָמָא וְעָלָה אֲתַבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא.

זְקַן רִישִׁיָּה הַהוּא יוֹדָאֵי וְאָמַר לִיה הַאִי מְלָה
אֵיךְ אֲפָשֶׁר, וְהָא אֶבֶן שְׁתִיָּה עַד לֹא
אֲתַבְּרִי עֲלָמָא הוֹת וּמִינָּה אֲשֶׁתִּיל עֲלָמָא, וְאֵת
אֲמַרְתָּ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצִּבְחָה.
דְּמִשָּׁמַע דִּיעַקֵב שׁוּי לָהּ הַשְּׁתָא דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית
כח) וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֹׁתָיו. וְתוֹ
דִּיעַקֵב בְּבֵית אֵל הָוָה וְהֵאִי אֶבְנָא הוֹת
בִּירוּשָׁלַם.

רַבִּי יְהוּדָה לֹא אֲסַחֵר רִישִׁיָּה לְגַבִּיָּה, פָּתַח
וְאָמַר (עֲמוּס ד) הַכּוֹן לְקִרְיַת אֱלֹהֵיךָ
יִשְׂרָאֵל. וְכַתִּיב, (דְּבָרִים כז) הִסְכַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל.

צריכים פּוֹנָה, וְדַבְרֵי תוֹרָה צְרִיכִים לְהַתְתַּקֵּן בְּגוֹף וּרְצוֹן כְּאַחַד. קָם אוֹתוֹ יְהוּדִי וְהִתְלַבֵּשׁ, וַיֵּשֶׁב אֶצֶל רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, אֲשֶׁרִיכֶם הַצְדִּיקִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, עֲכָשׁוּ שְׂכוּנָתְךָ עֲצֻמָּךְ, אָמַר דְּבָרְךָ שְׁנַתְחַבֵּר כְּאַחַד, שְׁהֵרִי דַבְרֵי תוֹרָה צְרִיכִים תִּקְוֶן הַגּוֹף וְתִקְוֶן הַלֵּב, וְאִם לֹא - בְּמַטְתִּי הֵייתִי שׁוֹכֵב, וּבִלְבָבִי הֵייתִי אוֹמֵר דְּבָרִים. אֲלֹא הֵרִי שְׁנִינוּ, שְׁאַפְלוּ אַחַד שְׁיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַשְׂכִּינָה מִתְחַבֵּרַת עִמוֹ, וְמָה שְׂכִינָה כֹּאן וְאֲנִי שׁוֹכֵב בְּמַטְתִּי?! וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁצָרִיכִים צְחוּת.

וְעוֹד, שֶׁכָּל בֶּן אָדָם שֶׁקָּם לְעִסֵּק בַּתּוֹרָה מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת רוּחַ צְפוֹן [בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה], הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְדִּיקִים בְּגוֹן עֵדוֹן. וְהוּא וְכָל הַצְדִּיקִים שְׂבֻגִין כָּלָם מְקַשְׁיָבִים [לו, וּמְקַשְׁיָבִים] לְאוֹתָם דְּבָרִים שְׁיוֹצְאִים מִפִּיו. וְמָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַצְדִּיקִים שְׂמַתְעַדְנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תוֹרָה בְּשִׁעָה הַזֹּאת, וְאֲנִי אֶהְיֶה שׁוֹכֵב בְּמַטְתִּי?! אָמַר לוֹ, כַּעַתְּ לֹא דְבָרְךָ.

אָמַר לוֹ, שְׂאֵלְתִי עַל מָה שְׂאַמְרַת בְּפִסְוִיק הַזֶּה [סוּד שֶׁל אֲבוֹן הַשְּׁתִיָּה שְׂאַמְרַת], וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׂמַתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים, דָּדָא אֲבָן הַשְּׁתִיָּה, [הַשְּׁתִיָּה דְצִיִּית לְמַלְיָ] הֵיךְ אֶפְשָׁר, דְּהָא אֲבָן שְׁתִיָּה עַד לֹא אֲתַבְרִי עֲלִמָּא הוֹת וּמְנָה אֲשֵׁתִיל עֲלִמָּא, וְאֵת אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר שְׂמַתִּי, דְּמִשְׁמַע דִּיעֻקֵּב שׁוּי לָהּ הַשְּׁתָּא. וְכַתִּיב וַיִּקַּח אֶת הָאֲבָן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשׁוֹתָיו.

וְתוֹ דִּיעֻקֵּב בְּבֵית אֵל הָוָה וְאֲבָנָא דָּא הוֹת בִּירוּשָׁלַם. אָמַר לִיהּ כָּל אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֲכַפְּלַתְחוּתָיו וְהוּא אֲבָן תְּחוּתִיהּ הוֹת. אָמַר

מַלְי דְּאוֹרֵייתָא בְּעֵינֵי פּוֹנָה. וּמַלְיִן דְּאוֹרֵייתָא בְּעָאן לְאַתְתַּקְנָא בְּגוּפָא וּרְעוּתָא כְּחָדָא. קָם הוּא יוֹדָאי וְאַתְלַבֵּשׁ, וַיְתִיב לְגַבִּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר זְכָאִין אַתּוּן צְדִיקָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא יוֹמָא וְלַיְלָה.

אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה הַשְּׁתָּא דְּכוּוֹנַת גְּרַמְךָ, אִימָא מִלְךָ דְּנִתְחַבֵּר כְּחָדָא. דְּהָא מַלְי דְּאוֹרֵייתָא בְּעֵינֵי תִקְוֶנָא דְּגוּפָא וְתִקְוֶנָא דְּלִבָּא. וְאִי לֹא בְּעַרְסָאי שְׂכִיבָנָא וּבִלְבָבָי אֲמַרְנָא מַלְיִן. אֲלֹא הָא תְּנִינְן דְּאַפִּילוּ חַד דִּיתִיב וְלַעֵי בְּאוֹרֵייתָא שְׂכִינְתָּא אֲתַחַבֵּרַת בְּהַדִּיהּ, וְמָה שְׂכִינְתָּא הַכָּא וְאֲנָא שְׂכִיב בְּעַרְסָאי. וְלֹא עוֹד אֲלֹא דְּבְעֵינֵי צְחוּתָא.

וְתוֹ דְּכָל בֶּר נֶשׁ דְּקָם לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא מִפְּלָגוּ לִילְיָא כַּד אַתְעַר רוּחַ צְפוֹן [בְּפִלְגוּ לִילְיָא] קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם צְדִיקָא בְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן. וְהוּא וְכָל צְדִיקָא דְּבְגַנְתָּא כְּלָהוּ צִיִּיתִין [לֵיהּ וְצִיִּיתִין] לְאַלִּין מַלְיִן דְּנִפְקִי מִפּוּמִיָּה. וְמָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָא מִתְעַדְנִין לְמִשְׁמַע מַלְי דְּאוֹרֵייתָא בְּשַׁעְתָּא דָּא וְאֲנָא אֶהָא שְׂכִיב בְּעַרְסָאי. אָמַר לִיהּ הַשְּׁתָּא אִימָא מִלְךָ.

אָמַר לִיהּ שְׂאֵילְנָא עַל מָה דְּאֲמַרְתָּ בְּפִסְוִיקָא דָּא [רְזָא דְּאֲבָן שְׁתִיָּה דְּאֲמַרְתָּ] וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׂמַתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִים דָּדָא אֲבָן שְׁתִיָּה. [הַשְּׁתָּא דְצִיִּית לְמַלְיָ] הֵיךְ אֶפְשָׁר, דְּהָא אֲבָן שְׁתִיָּה עַד לֹא אֲתַבְרִי עֲלִמָּא הוֹת וּמְנָה אֲשֵׁתִיל עֲלִמָּא, וְאֵת אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר שְׂמַתִּי, דְּמִשְׁמַע דִּיעֻקֵּב שׁוּי לָהּ הַשְּׁתָּא. וְכַתִּיב וַיִּקַּח אֶת הָאֲבָן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשׁוֹתָיו.

וְתוֹ דִּיעֻקֵּב בְּבֵית אֵל הָוָה וְאֲבָנָא דָּא הוֹת בִּירוּשָׁלַם. אָמַר לִיהּ כָּל אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֲכַפְּלַתְחוּתָיו וְהוּא אֲבָן תְּחוּתִיהּ הוֹת. אָמַר

אמר לו, כל ארץ ישראל
התקפלה תחתיו, ואותה אבן
תחתיו היתה. אמר לו, אשר שם
כתוב, וכתוב והאבן הזאת אשר
שמתי מצבה. אמר לו, אם ידעת
הדבר - אמר אותו.

פתח ואמר, (תהלים יז) אני בצדק
אחזה פניך אשבעה בהקיץ
תמונתך. דוד המלך, החביבות
והדבקות שלו היתה באבן
הזאת, ועליה אמר (שם קיח) אבן
מאסו הבונים היתה לראש פנה.
וכשרצה להסתכל במראה פבוד
רבונו, נטל אבן זו בידו בתחלה,
ואחר כך נכנס.

משום שכל מי שרוצה להראות
לפני רבונו, לא נכנס אלא עם
אבן זאת, שכתוב (ויקרא יג) בזאת
יבא אהרן אל הקדש. ודוד
משבח עצמו ואומר, אני בצדק
אחזה פניך. וכל השתדלותו של
דוד להראות באבן זאת פראוי
כלפי מעלה.

בא ותראה, אברהם תקן תפלת
הבקר והודיע טוב רבונו בעולם,
ותקן אותה השעה בתקוניה
פראוי, שכתוב (בראשית כב) וישכם
אברהם בבקר. יצחק תקן תפלת
מנחה, והודיע בעולם שיש דין
ויש דין שיכול להציל ולדון את
העולם.

יעקב תקן תפלת ערבית,
ובשביל התפלה הזו שתקן מה
שלא תקן בן אדם מקדם לזה
פראוי, לכן שבח את עצמו ואמר
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה.
שעד אותה שעה לא תקן אותה
אחר כמותו.

ורבן ויקח את האבן אשר שם
מראשותיו וישם אותה מצבה. מה
זה מצבה? שהיתה נפולה,
והקים אותה. ויצק שמן על
ראשה. שהרי בייעקב תלוי הדבר
לעשות יותר מכל בני העולם.

ליה אשר שם פתיב. וכתוב והאבן הזאת
אשר שמתי מצבה. אמר ליה אי ידעת מלה
אימא לה.

פתח ואמר, (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך
אשבעה בהקיץ תמונתך. דוד מלכא
חביבותא ודבקותא דיליה בהאי אבן הוה.
ועלה אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה
לראש פנה. וכד בעא לאסתפלא בחיזו יקרא
דמריה, נטל להאי אבן בידיה בקדמיתא
ולבתר עייל.

בגין דכל מאן דבעי לאתחזאה קמי מריה,
לא אעיל אלא בהאי אבן. דכתוב, (ויקרא
יג) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ודוד משבח
גרמיה ואמר אני בצדק אחזה פניך. וכל
אשתדלותיה דדוד לאתחזאה בהאי אבן
פדקא יאות לגבי דלעילא.

תא חזי, אברהם אתקין צלותא דצפרא
ואודע טיבו דמאריה בעלמא. ואתקין
ההיא שעתא בתקוניהא פדקא יאות דכתוב,
(בראשית כב) וישכם אברהם בבקר. יצחק אתקין
צלותא דמנחה ואודע בעלמא דאית דין ואית
דיין דיכול לשזבא ולמידן עלמא.

יעקב אתקין צלותא דערבית, ובגין צלותא
דא דאתקין מה דלא אתקין בר נש
מקדמת דנא פדקא יאות. בגין כך שבח
גרמיה ואמר (דף עב ע"ב) והאבן הזאת אשר
שמתי מצבה. דעד ההיא שעתא לא שוי לה
אחרא כנותיה.

ובגין כך ויקח את האבן אשר שם
מראשותיו וישם אותה מצבה. מאי
מצבה דהוה נפילה ואוקים לה. ויצוק שמן
על ראשה. דהא בייעקב תליא מילתא למעבד
יתיר מכל בני עלמא. אתא רבי יהודה

בא רבי יהודה ונשקו. אמר לו, וכל זה ידעת, ואיך אתה עוסק בסחורה ומניח חיי עולם?! אמר לו, שדחוקה היתה לי השעה, ויש לי שני בנים, ועומדים כל היום בבית הרב, ואני משתדל במזונם ולתת להם שכר למורם כדי שיעסקו בתורה.

פתח ואמר, (מלכים א-ב) ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותפן מלכתו מאד. מה הוא השבח הזה? אלא שהתקין אבן שתיה ושם עליה קדש הקדשים, ואז תפן מלכתו מאד. וכתוב (בראשית ט) וראייתה לזכר ברית עולם. שהרי הקדוש ברוך הוא חשקו בה תמיד, ומי שלא נראה עמה, לא נכנס לפני רבנו. ועל זה כתוב וראייתה לזכר ברית עולם.

וראייתה, מה זה וראייתה? סוד הוא, כמו שנאמר (יחזקאל ט) והתוית תו על מצחות וגו', להראות עליהם. ויש אומרים, זה רשם האות הקדוש שבבשר. אמר רבי יהודה, ודאי הכל הוא. [קד] אבל קשת זו שנראית בעולם עומדת בסוד עליון, וכשיצאו ישראל מהגלות, עתידה קשת זו להתקשט בגונים כפלה הזו שמתקשטת לבעלה. אמר לו אותו יהודי, כך אמר לי אבא, כשהיה מסתלק מהעולם, [אמר לי] אל תצפה לרגלי משיח עד שתראה קשת זו בעולם [בענין] מקשטת בגונים מאירים ויאר לעולם, ואז צפה למשיח.

מנין לנו? שכתוב וראייתה לזכר ברית עולם. וכעת שנראית בגונים חשוכים, נראית לזכרון [והיא לזכר] שלא יבא מבול. אבל באותו זמן נראית בגונים מאירים ומקשטת בתקון כמו פלה שמתקשטת לבעלה, ואז

ונשקיה, אמר ליה וכל האי ידעת (ומיד) ואת משתדל בסחורתא ומנח חיי עלמא. אמר ליה דהנה דחיקא לי שעתא, ואית לי תרין בנין וקיימין כל יומא כבי רב ואנא אשתדלנא על מזונייהו ולמיהב לון אגר למורייהו בגין דישתדלון באורייתא.

פתח ואמר, (מלכים א ב) ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותפון מלכותו מאד. מאי שבחא דא. אלא דאתקין אבן שתיה ושוי עליה קדש הקדשים וכדין ותפון מלכותו מאד. וכתוב, (בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. דהא קדשא בריך הוא תיאובתא דיליה בה תדיר, ומאן דלא אתחזי בה לא אעיל קמי מאריה. ועל דא כתיב וראייתה לזכור ברית עולם.

וראייתה. מאי וראייתה, רזא הוא כמה דאת אמר (יחזקאל ט) והתוית תו על מצחות וגו'. לאתחזא עלייהו. ואיכא דאמרי דא רשימו דאת קדישא די בבשרא.

אמר רבי יהודה ודאי כללא הוא. (ד"א הכי) אבל האי קשת דאתחזי בעלמא ברזא עלאה קיימא. וכד יפקון ישראל מן גלותא זמינא האי קשת לאתקשטא בגונוני כפלה דא דמתקשטא לבעלה. אמר ליה ההוא יודאי כך אמר לי אבא כד הוה מסתלק מעלמא (אמר לי) לא תצפי לרגלי דמשיחא עד דיתחזי האי קשת בעלמא (ד"א ל"ג בענא) מתקשטא בגווי נהירין ויתנהיר לעלמא. וכדין צפי ליה למשיח.

מנלן, דכתיב וראייתה לזכור ברית עולם. והשתא דאתחזיא בגוויין חשוכין מתחזיא לדוכרנא (והיא לזכור) דלא ייתי מבול. אבל בההיא זמנא אתחזייתא בגוויין נהירין

וּמִתְקַשְׁטָא בְתִקּוּנָא כְּכֵלָה דְּמִתְקַשְׁטָא
 לְבַעֲלָהּ וְכַדִּין לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם וְיִדְכַר קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְהַאי בְרִית דְּאִיהוּ בְּגִלוּתָא וְיָקִים
 לָהּ מַעֲפָרָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ
 אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מִלְּפָנָי, וְכְתִיב, (ירמיה
 ל) וְעַבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מִלְּפָנָי
 אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם, אֲשֶׁר אָקִים מַעֲפָר פְּמָה
 דְּאֵת אָמֵר, (עמוס ט) אָקִים אֶת סִפְתֵי דָּוִד
 הַנּוֹפְלֹת. וְעַל דָּא וְרֵאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם
 וְלֵאקֵמָא לָהּ מַעֲפָרָא.

וְאָמֵר הָכִי אָבָא דְּבַגִּין פֶּה אֲדַכַּר בְּאוֹרֵייתָא
 פּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל וְדְכוּרָנָא דִּילָהּ.
 וְדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי
 מִעֲבוּר מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפַּעְתִּי
 מִקְצוֹף עַלְיָךְ וּמִגְעָר כֶּף: (דף עב ע"ב)

וַיְהִי בְּנֵי נַח הַיּוֹצְאִים מִן הַתְּבָה. רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר פִּיּוֹן דְּכְתִיב וַיְהִי בְּנֵי נַח.
 אֲמַאי אָמַר הַיּוֹצְאִים מִן הַתְּבָה. וְכִי בְּנִין
 אַחֲרָנִין הָווּ לִיהּ דְּלֵא נַפְקִי מִן תִּיבוּתָא. אָמַר
 לִיהּ רַבִּי אָבָא אֵין. דְּהָא לְבַתֵּר אוֹלִידוּ בְּנוֹי
 בְּנִין. דְּכְתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת שֵׁם וְגו'. וְאֲנוּן
 לֹא נַפְקִי מִגּוֹ תִיבוּתָא. וּבַגִּין כֶּף כְּתִיב
 הַיּוֹצְאִים מִן הַתִּיבָה שֵׁם וְחָם וַיִּפֹּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אֵילוּ הוּינָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא
 כַּד יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא
 דְּחִנּוּף בְּעֵלְמָא וְסְפָרָא דְּאָדָם, אֶתְקִיפְנָא דְּלֵא
 לְשַׁתְּפַחוּן בֵּין בִּינֵי אַנְשָׁא, בַּגִּין דְּלֵא חֵיִישׁוּ
 כָּל חֲכָמָאן לֹא סִתְפְּלָא כְּהוּ וְטַעֵן בְּמַלְיָן
 אַחֲרָנִין לְאַפְקָא מְרֵשׁוּ עֲלָאָה לְרֵשׁוּ אַחֲרָא.
 וְהַשְׁתָּא הָא חֲפִימֵי עֲלָמָא יַדְעִין מַלְיָן
 וְסִתְמִין לוֹן וּמִתְתַקְפִּי בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיהוּן.
 וְהַאי קָרָא אֲשַׁפְחָנָא בְּרָזָא דְּרָזִין. (תוספתא)

לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם, וְיִזְכַּר הַקְדוּשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת שֶׁהִיא
 בְּגִלוּת וַיִּקְיָמָהּ מִהַעֲפָר. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (הושע א) וּבִקְשׁוּ אֶת ה'
 אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מִלְּפָנָי. וְכְתוּב
 (ירמיה ל) וְעַבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת
 דָּוִד מִלְּפָנָי אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. אֲשֶׁר
 אָקִים מַעֲפָר. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ט)
 אָקִים אֶת סִפְתֵי דָּוִד הַנּוֹפְלֹת. וְעַל
 זֶה וְרֵאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְרִית עוֹלָם
 וְלֵהקִימָהּ מִהַעֲפָר.

וְאָמַר כֶּף אָבָא, שְׁמֵשׁוּם כֶּף נִזְכָּרָה
 בַּתּוֹרָה גְּאֵלַת יִשְׂרָאֵל וְזִכְרוּנָהּ.
 וְזֵהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה נד) אֲשֶׁר
 נִשְׁפַּעְתִּי מִעֲבוּר מִי נַח עוֹד עַל
 הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפַּעְתִּי מִקְצוֹף עַלְיָךְ
 וּמִגְעָר כֶּף.

וַיְהִי בְּנֵי נַח הַיּוֹצְאִים מִן הַתְּבָה.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פִּיּוֹן שְׁפָתוֹב
 וַיְהִי בְּנֵי נַח, לָמָּה אָמַר הַיּוֹצְאִים
 מִן הַתְּבָה? וְכִי בְּנִים אַחֲרִים הָיוּ
 לוֹ שְׁלֵא יֵצְאוּ מִהַתְּבָה? אָמַר לוֹ
 רַבִּי אָבָא, כֵּן, שְׁחַרֵי אַחַר כֶּף
 הוֹלִידוּ בְּנוֹי בְּנִים, שְׁפָתוֹב אֵלֶּה
 תוֹלְדוֹת שֵׁם וְגו', וְהֵם לֹא יֵצְאוּ
 מִהַתְּבָה. וְלָכֵן כְּתוּב הַיּוֹצְאִים מִן
 הַתְּבָה שֵׁם וְחָם וַיִּפֹּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵילוּ הַיִּיטִי מְצוּי
 בְּעוֹלָם כִּשְׁנַתֵּן הַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא
 סְפָרוֹ שֶׁל חִנּוּף בְּעוֹלָם וְסְפָרוֹ שֶׁל
 אָדָם, הַיִּיטִי מִתְחַזֵּק שְׁלֵא יִמְצְאוּ
 בֵּין הָאֲנָשִׁים, כִּי לֹא חָשְׁשׁוּ כָּל
 הַחֲכָמִים לְהַסְתַּפֵּל בָּהֶם וְטַעוּ
 בְּדַבְרֵים אַחֲרִים לְהוֹצִיא מְרֵשׁוֹת
 עֲלֵיוֹנָה לְרֵשׁוֹת אַחֲרָת, וְכַעַת הִנֵּה
 חֲכָמֵי הָעוֹלָם יוֹדְעִים דְּבָרִים
 וּמְסִתִּירִים אוֹתָם וּמִתְחַזְּקִים
 בְּעַבְדוֹת רְבוּנָם.

וּכְסוּךְ זֶה מְצֵאתִי בְּסוּד הַסּוּדוֹת
 [תוספתא], שְׁכַשְׁמַעוּרָר חֲדוֹת כָּל
 הַחֲדוֹת הַטְּמִיר הַנְּסִתָּר, זָקֵן
 הַזְּקֵנִים מֵאִיר מִמֶּנּוּ אוֹר דְּקִיק.

דְּכַד אַתְעַר חֲדוּהָ דְּכָל חֲדוּוֹן טְמִירָא סְתִימָא דְּסִבְתִּין אֲנַהִיר

חֲדוֹת כָּל הַחֲדוֹת מֵאִיר לְמִינֵן
בְּשִׁמְן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וּמֵאִיר
לְשִׁמְאֵל בְּחֲדוֹת הַיּוֹן הַטּוֹב,
מֵאִיר לְאַמְצַע בְּחֲדוֹה [של הארנונה]
שֶׁל שְׁנֵי צִדִּים. רוּחַ מִתְעוֹרֶרֶת
וְרוּחַ עוֹלָה וְנִתֵּן בְּרוּחַ.

דְּבֻקִים זֶה בְּזֶה. שְׁלֹשׁ נִכְנָסִים
לְשִׁלֵּשׁ. מִתּוֹךְ שְׁלֹשׁ יוֹצֵאת בְּרִית
אַחַת שְׂדֻבְקָה בְּבְרִית. עוֹבֶרֶת
הַרוּחַ הַעוֹלָה וּמִתְעַבֶּרֶת מִמֶּנּוּ.
כְּשֶׁנִּתְּנָה בְּשְׁנֵי צִדִּים, נִדְּבָקִים
רוּחַ בְּרוּחַ, וּמִתְעַבְרוֹת מִשְׁלֹשָׁה
בְּנִים. וְנַח וְתִבָּה יֵצְאוּ מֵהֶם
שְׁלֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁלֹשֶׁת הַעֲלִיּוֹנִים,
וְאַלֶּה הֵם שֶׁיֵּצְאוּ מִתּוֹךְ הַתִּבָּה -
שֵׁם וְחַם וְיֶפֶת. שֵׁם שְׂבָצַד יִמִּין,
חַם שְׂבָצַד שְׂמָאל, יֶפֶת אֲרֻגְמָן
שְׂכּוֹלֵל אוֹתָם.

וְחַם הוּא אָבִי כְּנַעַן, זְהֻמַּת הַזֶּהָב
תַּחַת סִיגִים. הַתְּעוֹרְרוֹת רוּחַ
הַטְּמָאָה שֶׁל נַחֵשׁ הַקְּדֻמוֹנִי. וְלִכְן
רָשָׁם וְאָמַר, וְחַם הוּא אָבִי כְּנַעַן.
שֶׁהֵבִיא קָלְלוֹת עַל הָעוֹלָם. אוֹתוֹ
כְּנַעַן שֶׁהִתְקַלֵּל, אוֹתוֹ כְּנַעַן
שֶׁהִחְשִׁיף פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת.

וְכֵן [כְּלָם] לֹא יֵצֵא מִכָּלֵל כָּלֵם,
אֲלֹא זֶה שֶׁכְּתוּב וְחַם הוּא אָבִי
כְּנַעַן, אוֹתוֹ שֶׁהִחְשִׁיף אֶת
הָעוֹלָם, וְלֹא כְּתוּב בְּכָלֵל זֶה וְשֵׁם
הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי כְּנַעַן,
אֲלֹא מִיֵּד קִפְצָן וְאָמַר וְחַם הוּא
אָבִי כְּנַעַן. וְדַאי.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁבֵּא אֲבָרָהִם, מַה
כְּתוּב? (בְּרֵאשִׁית יב) וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם
בְּאַרְצָה. שְׂעֵדִין לֹא הָיָה קִיּוֹם שֶׁל
הָאֲבוֹת וְלֹא בָּאוּ זֶרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם שֶׁיֵּצֵא הַשֵּׁם הַזֶּה וַיִּכְנַס
שֵׁם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ. כְּשֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל
צַדִּיקִים, נִקְרָאָה הָאֲרֶץ עַל הַשֵּׁם
הַזֶּה - אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁלֵּא זָכוּ,
נִקְרָאָה הָאֲרֶץ עַל שֵׁם אַחֵר - אֲרֶץ
כְּנַעַן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר
כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו.

מִגִּיהָ נִהִירוּ דְקִיק. חֲדוֹה דְכָל חֲדוֹן נִהִיר
לְמִינָא בְּמִשְׁחָה רְבוּת עֲלָאָה. וְנִהִיר לְשִׁמְאֵל
בְּחֲדוֹה דְחִמְרָא טַב, נִהִיר לְאַמְצַעִיתָא
בְּחֲדוֹה (ר"א דְאַרְנוֹנָא) דְתַרִּין סְטְרִין. רוּחַ אֲתַעֲר
וְרוּחַ סְלָקָא וְאַתִּיּהִיב בְּרוּחָא.

דְּבֻקָן דָּא בְּדָא. תְּלַת עָאלין בְּתַלַּת. מְגוּ תְּלַת
נְפָקָא חַד בְּרִית דְּדְבָקָא בְּבְרִית.
אַתְעַבְרַת רוּחַ דְּסְלָקָא, מִתְעַבְרַת מִגִּיהָ. כַּד
אַתִּיּהִיבַת בְּתַרִּין סְטְרִין אֲתַדְבְּקוּ רוּחָא
בְּרוּחָא (דף עג ע"א) וּמִתְעַבְרָן מִתְּלַת בְּנִין. וְנַח
וְתִיבָה נְפָקוּ מִגִּיהָ תְּלַתָּא, כְּגוֹוֹנָא דְתְּלַתָּא
עֲלֵאִין, וְאַלִּין אֲנוּן דְנִפְקוּ מְגוּ תִיבּוֹתָא שֵׁם
וְחַם וְיֶפֶת. שֵׁם דְּבִסְטֵר יִמִּינָא, חַם דְּבִסְטֵר
שְׂמָאֵלָא. יֶפֶת אֲרֻגְוֹנָא דְכָלִּיל לוּן.

וְחַם הוּא אָבִי כְּנַעַן. זוֹהֵמָא דְדִהֲבָא תַּחוֹת
קְסִטִּיפִין. אֲתַעֲרוֹתָא דְרוּחָא מְסֻאָבָא
דְנַחֵשׁ קְדֻמָּאָה. וּבְגִין כֵּן רְשִׁים וְאָמַר, וְחַם
הוּא אָבִי כְּנַעַן. דְּאִיִּתִּי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא.
הֵהוּא כְּנַעַן דְּאַתְלִטְיָא. הֵהוּא כְּנַעַן דְּאַחְשִׁיף
אַנְפִּי בְּרִיּוֹן.

וּבְגִין כֵּן (כְּלָהוּ) לֹא נִפִּיק מְגוּ כָּלֵלָא דְכָלְהוּ
אֲלֹא דָא דְכְּתִיב וְחַם הוּא אָבִי כְּנַעַן.
הֵהוּא דְאַחְשִׁיף עֲלָמָא, וְלֹא כְּתִיב בְּכָלֵלָא דָא
וְשֵׁם הוּא אָבִי כְּנַעַן אוֹ יֶפֶת הוּא אָבִי כְּנַעַן, אֲלֹא
מִיֵּד קִפְצָן וְאָמַר וְחַם הוּא אָבִי כְּנַעַן. וְדַאי.

וְעַל דָּא כַּד אֲתָא אֲבָרָהִם מַה כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית יב)
וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָה. דְּעַד לֹא הָיָה
קִיּוֹמָא דְאַבְהָן וְלֹא אֲתוּ זֶרַע דְּיִשְׂרָאֵל
בְּעֲלָמָא, דִּיפּוֹק שְׂמָא דָא וַיִּיעוֹל שְׂמָא עֲלָאָה
קְדִישָׁא. כַּד הוּוּ זְכָאִין יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי אֲרַעָא
עַל שְׂמָא דָא אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל. כַּד לֹא זָכוּ אֲקָרִי
אֲרַעָא עַל שְׂמָא אַחֲרָא, אֲרֶץ כְּנַעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן

עבד עבדים יהיה לאחיו. דאיהו אייתי לווטין על עלמא. ובנחש מה פתיב, (בראשית א) ארוור אתה מכל הבהמה, היינו מה שפתיב עבד עבדים. ועל זה פתיב שם וחס ויפת. שלשת אלה בני נח היוצאים מן התיבה כדקאמרינן:

שרישה אלה בני נח. קיומא דכל עלמא, קיומא דרזא עלאה. ומאלה נפצה כל הארץ. היינו רזא (דא) דתלת גוונים עלאין. דכד ההוא נהר דנגיד ונפיק אשקי לגנתא בחילא דתלת אלין עלאין. ומתמן אתפרשן גוונים דלתתא כל חד וחד פליל בחדריה, לאחזאה דיקרא דקדשא בריה הוא אתפשט לעילא ותתא, ואיהו חד בעלאי ותתאי.

אמר רבי אלעזר תלת גוונים אלין בכל אנון דאתיין מסטר דקדושה, ומחיוזו דתלת גוונים אלין מתפרשן לכל אנון דאתיין מסטרא דרוחא אחרא. וכד תסתפל ברזא דדרגין תשפח הין מתפרשן גוונים לכל אנון סטרין עד דעיילין לתתא ברזא דאנון שבעה ועשרין צנורין (ספרי) דדשי דחפיין לתהומי.

וברא ידיעא לחכימין עליונים. זפאה חולקהון דצדיקניא דקדשא בריה הוא אתרעי ביקריהון וגלי לון סטרין עלאין דחכמתא, עלייהו כתיב, (תהלים כה) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם.

פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה כה) יי אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה אית לון לבני נשא לאסתפל לא ביקרא דקדשא בריה הוא ולשפחא ליקריה. בגין דכל מאן

שהוא הביא קלות על העולם. ובנחש מה פתיב? (שם א) ארוור אתה מכל הבהמה, היינו מה שפתיב עבד עבדים. ועל זה פתיב שם וחס ויפת. שלשת אלה בני נח היוצאים מן התיבה, כמו שאמרנו.

שרישה אלה בני נח, הקיום של כל העולם, הקיום של סוד עליון. ומאלה נפצה כל הארץ, היינו סוד (יה) של שלשת הגונים העליונים. שפשאותו נהר ששופע ויוצא, משקה את הגן בכח של שלשת העליונים הללו. ומשם נפרדים הגונים שלמטה כל אחד ואחד כלול בחדרו, להראות שפבוד הקדוש ברוך הוא התפשט למעלה ולמטה, והוא אחד בעליונים ובתחתונים.

אמר רבי אלעזר, שלשת הגונים הללו בכל אותם שבאים מצד הקדושה, וממראה של שלשת גונים אלו נפרדים לכל אותם שבאים מצד הרוח האחרת, וכשסתפל בסוד הדרגות תמצא איך נפרדים הגונים לכל אותם הצדדים, עד שנכנסים למטה בסוד של אותם עשרים ושבעה הצנורות, (הצדדים) של הדלתות שמכסים את התהומות.

והבדל ידוע לחכמים עליונים. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם וגלה להם סתרי חכמה עליונים, עליהם פתיב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה כה) ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. פמה יש לבני אדם להסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא ולשפח לכבודו, משום שכל

מי שיוֹדע לְשַׁבַּח אֶת רְבוֹנוֹ כְּרֵאוּי, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד - אֲלֵא שְׁמֵרְבָה בְּרֻכּוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְעַל כֵּן, מִי שְׂוֹדֵעַ לְשַׁבַּח אֶת רְבוֹנוֹ וְלִיחַד אֶת שְׁמוֹ, חֲבִיב הוּא לְמַעַלָּה וְנִחְמַד לְמַטָּה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בּוֹ [בַּכְבוֹד], וְעַלֵּיו כְּתוּב (שֵׁם מַט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

וַיְחַלֵּל נח איש האֲדָמָה וַיִּטַּע כְּרֵם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי. חֵד אָמַר מִגֵּן עֵדֶן (אֶתְרַבְּנַת) אֶתְתַּרְכַּת וּנְצִיב לָהּ הַכָּא. וְחֵד אָמַר בְּאַרְעָא הֵוֹת וְעַקֵּר לָהּ וְשִׁתַּל לָהּ, וּבִהֵהוּא יוֹמָא עַבְדַּת אִיבִין וְנִיצַת לְבָלְבִין וְעַנְבִּים וְהָוָה סַחִיט לָהּ וְשִׁתִּי מִן חֲמָרָא וְרוּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רְזָא דְחַכְמָתָא אִיהוּ הַכָּא בְּהַאי קָרָא. פֶּד בַּעַא נח לְמַבְדֵּק בְּהֵהוּא חוּבָא דְבִדְק אָדָם הֲרֵא שׁוֹן. לָאו לְאַתְדַּבְקָא בִּיהַ, אֲלֵא לְמַנְדַּע וּלְאַתְקַנָּא עֲלֵמָא וְלֹא יְכִיל. סַחַט עַנְבִּים לְמַבְדֵּק בְּהֵהוּא כְּרֵם. פִּיּוֹן דְּמָטָא לְהַאי, (ר"א בְּרִין) וַיִּשְׁפֹּר וַיִּתְגַּל. וְלֹא הָוָה לִיהַ חִילָא לְמִיקָם. וּבִגִּין כֶּף וַיִּתְגַּל גְּלִי פְרֻצָּה דְעֲלֵמָא דְהָוָה סְתִים. בְּתוּף אֶהְלָה כְּתִיב בְּה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוּף (דף עג ע"ב) אֶהְלָה דְהֵהוּא כְּרֵם.

בְּגוֹוְנָא דָא בְּנֵי אֶהְרִן דְתַגִּינֵן שְׁתוּיִי יִין הוּו. וְכִי מָאן יְהִיב לֹוֹן חֲמָרָא בְּהֵהוּא אֶתְר לְמִשְׁתִּי. אִי סִלְקָא דְעַתְרָה דְאַנּוֹן חֲצִיפִין הוּו דְרוּו חֲמָרָא. לָאו הַכִּי, אֲלֵא וְדָאִי מֵהֵהוּא חֲמָרָא רוּו דְכְּתִיב, (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה. כְּתִיב הַכָּא אֵשׁ זָרָה וְכְּתִיב הָתָם (משלי ז) לְשִׁמְרֹךְ מֵאֲשֶׁה זָרָה. וְהַפֵּל דְבַר אֶחָד.

וְכִי כְמוֹ זֶה וַיִּשְׁתֵּי מִן הַיִּין וַיִּשְׁפֹּר וַיִּתְגַּל. וְעַל זֶה הִתְעוֹרֵר חֵם אַבִּי כְנַעַן, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאֵר, וְנִתֵּן מְקוֹם

דִּידַע לְשַׁבַּחָא לְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַבִּיד לִיהַ רְעוּתִיהַ. וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְאַסְגִּי בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא מָאן דִּידַע לְשַׁבַּחָא לִיהַ לְמֵאֲרִיָּה וְלִיחַדָּא שְׁמִיהַ, חֲבִיב הוּא לְעִילָא וְחֲמִיד לְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בִּיהַ (נ"א בִּיקְרִיָּה), וְעַלֵּיהַ כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר:

וַיְחַלֵּל נח איש האֲדָמָה וַיִּטַּע כְּרֵם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי. חֵד אָמַר מִגֵּן עֵדֶן (אֶתְרַבְּנַת) אֶתְתַּרְכַּת וּנְצִיב לָהּ הַכָּא. וְחֵד אָמַר בְּאַרְעָא הֵוֹת וְעַקֵּר לָהּ וְשִׁתַּל לָהּ, וּבִהֵהוּא יוֹמָא עַבְדַּת אִיבִין וְנִיצַת לְבָלְבִין וְעַנְבִּים וְהָוָה סַחִיט לָהּ וְשִׁתִּי מִן חֲמָרָא וְרוּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רְזָא דְחַכְמָתָא אִיהוּ הַכָּא בְּהַאי קָרָא. פֶּד בַּעַא נח לְמַבְדֵּק בְּהֵהוּא חוּבָא דְבִדְק אָדָם הֲרֵא שׁוֹן. לָאו לְאַתְדַּבְקָא בִּיהַ, אֲלֵא לְמַנְדַּע וּלְאַתְקַנָּא עֲלֵמָא וְלֹא יְכִיל. סַחַט עַנְבִּים לְמַבְדֵּק בְּהֵהוּא כְּרֵם. פִּיּוֹן דְּמָטָא לְהַאי, (ר"א בְּרִין) וַיִּשְׁפֹּר וַיִּתְגַּל. וְלֹא הָוָה לִיהַ חִילָא לְמִיקָם. וּבִגִּין כֶּף וַיִּתְגַּל גְּלִי פְרֻצָּה דְעֲלֵמָא דְהָוָה סְתִים. בְּתוּף אֶהְלָה כְּתִיב בְּה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוּף (דף עג ע"ב) אֶהְלָה דְהֵהוּא כְּרֵם.

בְּגוֹוְנָא דָא בְּנֵי אֶהְרִן דְתַגִּינֵן שְׁתוּיִי יִין הוּו. וְכִי מָאן יְהִיב לֹוֹן חֲמָרָא בְּהֵהוּא אֶתְר לְמִשְׁתִּי. אִי סִלְקָא דְעַתְרָה דְאַנּוֹן חֲצִיפִין הוּו דְרוּו חֲמָרָא. לָאו הַכִּי, אֲלֵא וְדָאִי מֵהֵהוּא חֲמָרָא רוּו דְכְּתִיב, (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְיָ אֵשׁ זָרָה. כְּתִיב הַכָּא אֵשׁ זָרָה וְכְּתִיב הָתָם (משלי ז) לְשִׁמְרֹךְ מֵאֲשֶׁה זָרָה. וְהַפֵּל דְבַר אֶחָד.

וְכִי כְמוֹ זֶה וַיִּשְׁתֵּי מִן הַיִּין וַיִּשְׁפֹּר וַיִּתְגַּל. וְעַל זֶה הִתְעוֹרֵר חֵם אַבִּי כְנַעַן, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאֵר, וְנִתֵּן מְקוֹם

לכנען לשלט. ומה שהיה זה צדיק בסוד הברית, סרס אותו. ושנינו, שהעביר ממנו אותו קיום.

ורבן אמר ארור, שהרי הקללות התעוררו בתחלה על ידו בעולם. [ועל זה ויאמר ארור כנען, שהרי קללות יבאו על העולם כבתחלה]. עבד עבדים יהיה, כמו שנאמר ארור אתה מכל הבהמה וגו'. הפל תשן לעתיד לבא, והוא לא תשן. וכלם יצאו לחרות, והוא לא יצא. וסוד הוא לאותם שיודעים דרכי ושבילי התורה.

פתח ואמר, (תהלים נא) פי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד. כמה יש לבני אדם להשמר מחטאיהם לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי אחר שחטא אדם, רשום חטאו למעלה ולא נמחק, רק בכח של תשובה רבה, כמו שנאמר (ירמיה ב) כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני.

בא ראה, כיון שחטא אדם לפני הקדוש ברוך הוא פעם אחת - עושה רשם. וכשחטא בו פעם שניה - מתחזק יותר אותו הרשם. חטא בו פעם שלישית - מתפשט אותו הכתם מצד זה לצד זה, ואז פתוב נכתם עונך לפני.

בא ראה, כיון שחטא דוד המלך לפני הקדוש ברוך הוא על העסק של בת שבע, חשב שאותו חטא נרשם עליו לעולמים. מה פתוב? (שמואל ב-יב) גם ה' העביר חטאתך לא תמות. העבר אותו הרשם מלפניו.

אמר לו רבי אבא, והרי שנינו שבת שבע היתה של דוד המלך מיום שנברא העולם, למה נתן אותה הקדוש ברוך הוא לאוריה החתי מקדם לזה? אמר לו, כך

דאמר ואתיהיב אתר לכנען לשלטאה, ומאי דהוה הדין צדיק ברזא דברית סרסו. ותניא דאעבר מיניה ההוא קיומא.

ובגין כך אמר ארור דהא לווטין אתעררו בקדמיתא על ידיה בעלמא. (ועל דא ויאמר ארור כנען דהא לווטין ייתון על עלמא בקדמיתא). עבד עבדים יהיה כמה דאת אמר ארור אתה מכל הבהמה וגו'. פלא יתתקן לזמנא דאתי והוא לא יתתקן. וכלא יפקון לחירו והוא לא יפוק. ורזא איהו לאנון דיודעי ארחוי ושבילי דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים נא) פי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא מחובייהו מקמי קדשא בריך הוא. דהא לבתר דחטא בר נש רשים הוא חוביה לעילא ולא אתמחק בר בתוקפא דתיובתא סגיא. כמה דאת אמר, (ירמיה ב) כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני.

תא חזי, כיון דחב בר נש קמי קדשא בריך הוא זמנא חדא עביד רשימו. וכד חב ביה זמנא תניינא אתתקף ההוא רשימו יתיר. חב ביה זמנא תליתאה אתפשט ההוא כתמא מסטרא דא לסטרא דא, פדין פתיב נכתם עונך לפני.

תא חזי, דוד מלכא כיון דחב קמי קדשא בריך הוא על עסקא דבת שבע, חשיב דההוא חובא אתרשים עליה לעלמין. מה כתיב, (שמואל ב יב) גם יי העביר חטאתך לא תמות. אעבר ההוא רשימו מקמיה.

אמר ליה רבי אבא והא תנינן דבת שבע דיליה דדוד מלכא הות מן יומא דאתברי עלמא, אמאי יהבה קדשא בריך הוא

דרכו של הקדוש ברוך הוא - אף על גב שמוזמנת לכן אדם להיות שלו, מקדים אחר ונושא אותה עד שמגיע זמנו של זה. כיון שהגיע זמנו, נדחה זה שנשא אותה מלפני האחר הזה ששא אחר כך ומסתלק מהעולם, וקשה לפני הקדוש ברוך הוא להעבירו מהעולם כשעדין לא הגיע זמנו מלפני האחר הזה. וסוד שבת שבע שנתנה לאוריה החתי (כפי שאמרנו) בתחלה, צא ודיק ותמצא למה נתנה הארץ הקדושה לכנען בטרם שבאו ישראל, ותמצא דבר זה. והכל סוד אחד הוא ודבר אחד.

בא ראה, דוד, אף על גב שהודה על חטאו ושב בתשובה, לא הסיר מלבו ורצונו מאותם חטאים שחטא ומאותו חטא של פת שבע, כי פחד עליהם תמיד שמא יגרם אחד מהם ויקטרג עליו בשעת הספקנה, ולכן לא שכח אותם ממנו ומרצונו.

דבר אחר, כי פשעי אני אדע - כל הדרגות שתלויות בהם חטאי בני אדם אני אדע. וחטאתי נגדי תמיד - זו פגימת הלכנה שלא יצאה מטמאתה עד ששא שלמה והאינה בשלמות, ואז התבסס העולם וישבו ישראל לבטח, שפתיב (מלכים א-ה) וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו. ועם כל זה - וחטאתי נגדי תמיד, ולא נפסק מהעולם עד שיבא מלך המשיח לעתיד לבא, כמו שנאמר (זכריה א) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

הוא היה גבור ציד לפני ה' על פן יאמר פנמרד גבור ציד לפני ה'. בא ראה, הוא היה איש חזק. לבושי אדם הראשון היה לובש, וידע

לאוריה החתי מן קדמת דנא. אמר ליה הכי אורחוי דקדשא בריך הוא אף על גב דאתתא אזמינא ליה לבר נש למיהוי דיליה, אקדים אחרא ונסיב לה עד דמטא זמניה דהאי. כיון דמטא זמניה, אתדחייא האי דנסיב לה מקמי האי אחרא דאתי לבתר ואסתלק מעלמא. וקשי קמיה קדשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא עד לא מטי זמניה מקמי האי אחרא. ורזא דבת שבע דאתיהיבת לאוריה החתי (בראשון) בקדמיתא, פוק ודיק ותשפח. אמאי אתיהיבת ארעא קדישא לכנען עד לא ייתון ישראל. ותשפח מלה דא. וכלא רזא חדא איהו ומלה חדא.

תא חזי, דוד אף על גב דאודי על חוביה ותב בתיובתא, לא אעדי לביה ורעותיה מאנון חובין דחב, וימההוא חובא דבת שבע, בגין דדחיל עלייהו תדיר דילמא גרים חד מנייהו ויקטרג עליה בשעתא דספקנה. ובגין כך לא אנשי לון מיניה ומרעותיה.

דבר אחר כי פשעי אני אדע פלהו דרגין דתליין בהו חובי בני נשא אני אדע. וחטאתי נגדי תמיד דא פגימו דסיהרא דלא נפקא מסאובתא עד דאתא שלמה ואתנהירת באשלמותא. וכדין אתבסם עלמא ויתיבו ישראל לרחצן דכתיב, (מלכים א ה) וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו. ועם כל דא וחטאתי נגדי תמיד. ולא אתפסק מעלמא. עד דייתי מלכא משיחא לזמנא דאתי כמה דאתמר (זכריה יג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ:

הוא היה גבור ציד לפני יי על פן יאמר פנמרוד גבור ציד לפני יי. תא חזי, הוא היה גבר תקיף. לבושו דאדם הראשון היה

לְבִישׁ וְהוּה יָדַע לְמִיַּצֵּד צִידָה דְּבִרְיִיתָא בְּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר נִמְרֹד הָוה מִפְּתֵי לְבִרְיִיתָא לְמִיָּהּ בְּתַר פּוּלְחִין דְּעִבּוּדָה זָרָה וְהוּה שְׁלִיט בְּאַנוּן לְבוּשִׁין וְנָצַח בְּנֵי עֲלָמָא וְהוּה אָמַר דְּאִיהוּ שְׁלִיטָא בְּעֲלָמָא וּפְלַחִין לֵיהּ בְּנֵי נְשָׂא. וְאַמְאֵי אַקְרִי שְׁמִיהּ נִמְרֹד דְּמֵרַד בְּמַלְפָּא עֲלָאָה דְּלַעֲיִלָּא דְּמֵרַד בְּעֲלָאֵי וּמֵרַד בְּתַתָּאֵי.

בְּאַנוּן (דף טד ע"א) לְבוּשִׁין שְׁלִיט עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא וּמָלְךְ בְּהוּ וּמֵרַד בְּמֵאֲרִיָּה וְאָמַר דְּאִיהוּ שְׁלִיטָא דְּעֲלָמָא וְהוּה מִפְּתֵי לְבִרְיִיתָא אֲבִתְרִיָּה עַד דְּמָשַׁךְ בְּנֵי נְשָׂא לְמִיַּפְק מִבְּתַר פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאִילִין לְבוּשִׁין יָדַעֵי בְּהוּ חִבְרִיא רָזָא עֲלָאָה :

מִתְנִיתִין. וְיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח (מלכים א' ו') וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ אָבִין שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה וּמִקְבֹּת וְהַגְרָזִין כָּל כְּלֵי בְּרֹזֶל לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהַבְּנוֹתוֹ. וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ. וְכִי לֹא הָוה בְּנֵי לֵיהּ שְׁלֵמָה וְכִלְהוּ אֲמַנִּין דְּהוּוּ תַמָּן, מַהוּ בְּהַבְּנוֹתוֹ.

אַלְאָ כֶּף הוּא כְּמָה דְּכְתִיב, (שמות כה) מְקַשֶּׁה תִיעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה. אִם הִיא מְקַשֶּׁה מַהוּ תִיעֲשֶׂה. אֲלֵא וְדָאֵי כִּלְאָ בְּאֵת וְנִיֶּסָּא אֲתַעְבִּיד אִיהוּ מַגְרָמִיָּה. פִּינִין דְּשָׂרָאן לְמַעְבַּד עֲבִידְתָּא אֹלִיף לְאוּמַנִּין לְמַעְבַּד בְּהּ מַה דְּלֹא הוּוּ יָדַעֵין מִקְדַּמַּת דְּנָא.

מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּבִרְכַתָּא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׂרָא עַל יַדֵּיהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַבְּנוֹתוֹ אִיהוּ אֲתַבְּנֵי מַגְרָמִיָּה, דְּהוּא אֹלְפָּא אֹלְפִין לְאוּמַנִּין הִיאָךְ שָׂרָאן לְמַעְבַּד, וְלֹא אִסְתַּלַּק מְעִינֵיהּ רְשִׁימוּ דְּהוּא עֲבִידְתָּא מִמָּשׁ

לְצוּר צִידָה שֶׁל הַבְּרִיּוֹת בָּהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נִמְרֹד הָוה מִפְּתֵי אֵת הַבְּרִיּוֹת לְלַכֵּת אַחַר עֲבוּדַת הָעִבּוּדָה זָרָה, וְהָיָה שׁוֹלֵט בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים וּמְנַצֵּחַ אֵת בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁהוּא שְׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ נִמְרֹד? שְׁמֵרַד בְּמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁלַמְעֵלָה, שְׁמֵרַד בְּעֲלִיּוֹנִים וּמֵרַד בְּתַחְתּוֹנִים.

בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים הוּא שְׁלֵט עַל כָּל [שָׂרָא] בְּנֵי הָעוֹלָם וּמָלְךְ בָּהֶם, וּמֵרַד בְּרַבּוּנּוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא הַשְׁלִיט שֶׁל הָעוֹלָם, וְהָיָה מִפְּתֵי אֵת הַבְּרִיּוֹת אַחֲרָיו, עַד שְׁמָשַׁךְ בְּנֵי אָדָם לְצֵאת מֵאַחַר עֲבוּדַת רַבּוֹן הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּלְבוּשִׁים הִלְלוּ יוֹדְעִים בָּהֶם הַחִבְרִים סוּד עֲלִיּוֹן.

מִשְׁנָה. וְיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (מלכים א' ו') וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ אָבִין שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה וּמִקְבֹּת וְהַגְרָזִין כָּל כְּלֵי בְּרֹזֶל לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהַבְּנוֹתוֹ. וְהַבֵּית בְּהַבְּנוֹתוֹ - וְכִי לֹא הָיָה בּוֹנֵה אוֹתוֹ שְׁלֵמָה וְכָל הָאֲמָנִים שֶׁהָיוּ שָׂם? מַה זֶה בְּהַבְּנוֹתוֹ?

אַלְאָ כֶּף הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שמות כה) מְקַשֶּׁה תִיעֲשֶׂה הַמְּנוֹרָה. אִם הִיא מְקַשֶּׁה, מַהוּ תִיעֲשֶׂה? אֲלֵא וְדָאֵי הַכָּל בְּאוֹת וְנִסַּע נַעֲשֶׂה הוּא מַעֲצָמוֹ. פִּינִין שֶׁהִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲשֶׂה, לְמַד אֵת הָאֲמָנִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מַה שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִקְדָּם לָכֵן.

מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁבְּרַכַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂרָתָה עַל יָדָם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּהַבְּנוֹתוֹ, הוּא נִבְנָה מַעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא לְמַד אֵת הַלְמוּד לְאֲמָנִים אֵיךְ לְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת, וְלֹא הִסְתַּלַּק מְעִינֵיהֶם הַרְשָׁם שֶׁל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה מִמָּשׁ,

ומסתפלאן ביה ועבדי עד דאתבני כל ביתא.
כל הבית.

אבן שלמה מסע נבנה, שלמה
כתוב חסד יו"ד, אבן שלמה ודאי.
מסע, שנסעה ונבאה ושרתה
עליהם ונעשתה העבודה (מסע)
שנסעה דם (נעשתה העבודה). מסע,
שהסיע ידם לעשות שלא מדעתם.
כתוב פאן מסע, וכתוב שם (במדבר
י) ולמסע את המחנות. ומקבות
והגרזן כל פלי ברזל לא נשמע,
משום שהשמיר בקע הכל ולא
נשמע דבר, שלא הצטרכו לשאר
הכלים לעשות, והכל היה עם אות
ונס.

אמר רבי שמעון, כמה חביבין אנון מלי
הם דברי התורה. אשרי חלקו של
מי שמתעסק בהם ויודע ללכת [בה]
בדרך אמת. והבית בהבנתו.
כאשר עלה ברצון הקדוש ברוך
הוא לעשות כבוד לכבודו, עלה
מתוך המחשבה רצון להתפשט,
והתפשט מהמקום של אותה
המחשבה הנסתרת שאינה ידועה.
עד שמתפשטת ושורה בבית
הגרון, המקום שתמיד נובע בסוד
שהוא רוח חיים. ואז,
לשמתפשטת המחשבה היא
ושורה במקום הזה, נקראת
המחשבה היא אלהים חיים,
שכתוב (ירמיה י) הוא אלהים חיים.
עוד רצה להתפשט ולהתגלות,
משם יצאו אש רוח ומים כלולים
יחד, ויצא יעקב איש שלם, והוא
קול אחד שייצא ונשמע. מכאן
המחשבה שהיתה נסתרת בחשאי
נשמעת בגלוי.

עוד מתפשטת המחשבה הזו
להתגלות, ומכה הקול הזה
ומקיש בשפתים, ואז יוצא הדבור
שמשלים הכל ומגלה הכל. נשמע
שהכל הוא אותה מחשבה נסתרת
שהיתה בפנים, והכל אחד.

ומסתפלאן ביה ועבדי עד דאתבני כל ביתא.
אבן שלמה מסע נבנה. שלמה כתיב חסר
יו"ד אבן שלמה ודאי. מסע דאתנטיל
ואתייא ושרייא עלייהו ואתעביד עבידתא
(מסע דאתנטיל דון ועביד עבידתא), מסע דאתנטיל ידן
למעבד דלא מדעתיהו. כתיב הכא מסע
וכתיב התם (במדבר י) ולמסע את המחנות.
ומקבות והגרזן כל פלי ברזל לא נשמע. בגין
דשמיר בזע פלא ולא אשתמע מלה, דלא
אצטריכו לשאר מאנין למעבד. וכלא באת
וניסא הוה.

אמר רבי שמעון כמה חביבין אנון מלי
דאורייתא. ופאה חולקיה מאן
דאתעסק בהו וידע למיהן (ביה) בארץ קשוח.
והבית בהבנותו. פד סלקא ברעיותא דקדשא
ברין הוא למעבד יקרא ליקריה, סלקא מגו
מחשבה רעיותא לאתפשטא, ואתפשטת
מאתר דאיהי מחשבה סתימא דלא אתיידע.
עד דאתפשטת ושרייא לבי גרון אתר דאיהו
נביע תדיר ברזא דאיהו רוח חיים. וכדין
פד אתפשטת ההיא מחשבה ושריא באתר
דא, אקרי ההיא מחשבה אלהים חיים.
דכתיב, (ירמיה י) הוא אלהים חיים.

עוד בעא לאתפשטא ולא תגליא מתמן נפקו
אשא ורוחא ומי"א כלילן פחדא,
ונפק יעקב גבר שלים ואיהו קול חד דנפיק
ואשתמע. מהכא מחשבה דהוה סתימא
בחשאי אשתמע לאתגליא.

עוד אתפשטת האי מחשבה לאתגליא.
ובטש האי קול ואקיש בשפון, וכדין
נפקא דבור, דאשלים פלא, וגלי כלא.
אשתמע דכלא איהו ההיא מחשבה סתימא
דהות לגו וכלא חד.

בין דמטא אתפשטותא דא ואתעביד דבור בתקיפא דההוא קלא, כדין והפית בהפנותו. באשר נבנה לא כתיב אלא בהפנותו בכל זמנא וזמנא. אכן שלמה כמה דאתמר. וכתוב, ^(שיר השירים ג) בעטרה שעטרה לו אמו.

בין שמגיעה התפשטות זו ונעשה דבור בכח אותו הקול, אז - והפית בהפנותו. לא כתוב כאשר נבנה, אלא בהפנותו, בכל פעם ופעם. אכן שלמה, כמו שנתבאר. וכתוב ^(שיר א) בעטרה שעטרה לו אמו.

מסע דנפקא מלגו ושריא ונטיל לבר, נפקא מלעילא ושריא ונטיל לתתא. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל. אלין שאר דרגין תתאין דכלהו תליין ביה ולא אשתמעו ולא אתקבלן לגו פד איהי סלקא לאתאחדא לעילא ולינגא מתמן. ודא הוא בהפנותו. וכדין פד איהי ינגא, פלהו קיימי בחדוותא וינקין ואתמליין ברכאן. וכדין קיימין עלמין פלהו ברזא חדא ביחודא חד, ולא הוי בהו בכלהו עלמין פירוודא. לבתר דנטלי חולקהון כל חד וחד פלהו מתפשטן ומתפרשן לסטרייהו למה דאתמנן.

מסע, שיוצא מבפנים ושורה ונוסע החוצה. יוצא מלמעלה ושורה ונוסע למטה. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל - אלו שאר הדרגות התחתונות שכלם תלויים בו, ולא נשמעו ולא התקבלו פנימה כשהיא עולה להאזין למעלה ולינוק משם, וזהו בהפנותו. ואז, כשהיא יונקת, כלם עומדים בחדוה ויונקים ומתמלאים בכרכות, ואז כל העולמות עומדים בסוד אחד, ביחוד אחד, ואין בהם בכל העולמות פרווד. אחר שכל אחד ואחד נוטלים חלקם, כלם מתפשטים ונפרדים לצדיהם למה שהתמנו.

תא חזי, ויהי כל הארץ שפה אחת וגו' ^(דף טד ע"ב) לבתר מה כתיב ויהי בנסעם מקדם. מההוא קדמאה דעלמא. וימצאו בקעה בארץ שנער. דהא מתמן מתפרשן לכל אנון סטריין, ואיהו ריש מלכו לאתבדרא.

בא ראה, ויהי כל הארץ שפה אחת וגו'. מה כתוב אחר כך? ויהי בנסעם מקדם - מאותו קדמונו של העולם - וימצאו בקעה בארץ שנער. שהרי משם נפרדים לכל אותם הצדדים, והוא ראש המלכות להתפור.

ואם תאמר, הנה כתוב ^(בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד? ודאי שפכה זה שפיון שנוסעים משם יש פרווד, וכאשר הם מכנסים שם לינוק אין פרווד. וכשנוסעים יש פרווד, שכתוב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה, כמו שנתבאר.

ואי תימא הא כתיב ^(בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד. ודאי הכי הוא דכיון דנטלי מתמן הוי פירוודא, וכד אנון פנישין תמן לינגאה לא הוי פירוודא. וכד נטלין הוי פירוודא, דכתיב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה כמה דאתמר.

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחרים, שאז הרי העולם ביסוד ועקר ושרש אחד ואמונה אחת בקדוש-ברוך-הוא. מה כתוב? ויהי בנסעם מקדם, מהראשון

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחרים דהא כדין עלמא ביסודא ועקרא ושרשא חדא ומהימנותא חדא ביה בקדשא

לוּחַ זוהַר שׁ"ס דְּהַ הַיּוֹמִי מְסַכֶּת בְּרֻכּוֹת

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"א פה-פו	ברכות דף מד	ח"א מג-מד	ברכות דף כג	ח"א א-ב	ברכות דף ב
ח"א פז-פח	ברכות דף מה	ח"א מה-מו	ברכות דף כד	ח"א ג-ד	ברכות דף ג
ח"א פט-צ	ברכות דף מו	ח"א מז-מזח	ברכות דף כה	ח"א ה-ו	ברכות דף ד
ח"א צא-צב	ברכות דף מז	ח"א מט-נ	ברכות דף כו	ח"א ז-ח	ברכות דף ה
ח"א צג-צד	ברכות דף מח	ח"א נא-נב	ברכות דף כז	ח"א ט-י	ברכות דף ו
ח"א צה-צו	ברכות דף מט	ח"א נג-נד	ברכות דף כח	ח"א יא-יב	ברכות דף ז
ח"א צז-צח	ברכות דף נ	ח"א נה-נו	ברכות דף כט	ח"א יג-יד	ברכות דף ח
ח"א צט-ק	ברכות דף נא	ח"א נז-נח	ברכות דף ל	ח"א טו-טז	ברכות דף ט
ח"א קא-קב	ברכות דף נב	ח"א נט-ס	ברכות דף לא	ח"א יז-יח	ברכות דף י
ח"א קג-קד	ברכות דף נג	ח"א סא-סב	ברכות דף לב	ח"א יט-כ	ברכות דף יא
ח"א קה-קו	ברכות דף נד	ח"א סג-סד	ברכות דף לג	ח"א כא-כב	ברכות דף יב
ח"א קז-קח	ברכות דף נה	ח"א סה-סו	ברכות דף לד	ח"א כג-כד	ברכות דף יג
ח"א קט-קי	ברכות דף נו	ח"א סז-סח	ברכות דף לה	ח"א כה-כו	ברכות דף יד
ח"א קיא-קיב	ברכות דף נז	ח"א סט-ע	ברכות דף לו	ח"א כז-כח	ברכות דף טו
ח"א קיג-קי�	ברכות דף נח	ח"א עא-עב	ברכות דף לז	ח"א כט-ל	ברכות דף טז
ח"א קטו-קטז	ברכות דף נט	ח"א עג-עד	ברכות דף לח	ח"א לא-לב	ברכות דף יז
ח"א קיז-קיח	ברכות דף ס	ח"א עה-עו	ברכות דף לט	ח"א לג-לד	ברכות דף יח
ח"א קיט-קכ	ברכות דף סא	ח"א עז-עח	ברכות דף מ	ח"א לה-לו	ברכות דף יט
ח"א קכא-קכב	ברכות דף סב	ח"א עט-פ	ברכות דף מא	ח"א לז-לח	ברכות דף כ
ח"א קכג-קכד	ברכות דף סג	ח"א פא-פב	ברכות דף מב	ח"א לט-מ	ברכות דף כא
ח"א קכה-קכו	ברכות דף סד	ח"א פג-פד	ברכות דף מג	ח"א מא-מב	ברכות דף כב

לוח זיהור ש"ס דף היומי מפסקת שבת

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"א רנה-רנו	שבת דף סו	ח"א קצא-קצב	שבת דף לד	ח"א קכז-קכח	שבת דף ב
ח"א רנז-רנח	שבת דף סז	ח"א קצג-קצד	שבת דף לה	ח"א קכט-קל	שבת דף ג
ח"א רנט-רס	שבת דף סח	ח"א קצה-קצו	שבת דף לו	ח"א קלא-קלב	שבת דף ד
ח"א רסא-רסב	שבת דף סט	ח"א קצז-קצח	שבת דף לז	ח"א קלג-קלד	שבת דף ה
ח"א רסג-רסד	שבת דף ע	ח"א קצט-ר	שבת דף לח	ח"א קלה-קלו	שבת דף ו
ח"א רסה-רסו	שבת דף עא	ח"א רא-רב	שבת דף לט	ח"א קלז-קלח	שבת דף ז
ח"א רסז-רסח	שבת דף עב	ח"א רג-רד	שבת דף מ	ח"א קלט-קמ	שבת דף ח
ח"א רסט-רע	שבת דף עג	ח"א רה-רו	שבת דף מא	ח"א קמא-קמב	שבת דף ט
ח"א רעא-רעב	שבת דף עד	ח"א רז-רח	שבת דף מב	ח"א קמג-קמד	שבת דף י
ח"א רעג-רעד	שבת דף עה	ח"א רט-רי	שבת דף מג	ח"א קמה-קמו	שבת דף יא
ח"א רעה-רעו	שבת דף עו	ח"א ריא-ריב	שבת דף מד	ח"א קמו-קמח	שבת דף יב
ח"א רעז-רעח	שבת דף עז	ח"א ריג-ריד	שבת דף מה	ח"א קמט-קנ	שבת דף יג
ח"א רעט-רפ	שבת דף עח	ח"א רטו-רטז	שבת דף מו	ח"א קנא-קנב	שבת דף יד
ח"א רפא-רפב	שבת דף עט	ח"א ריז-ריח	שבת דף מז	ח"א קנג-קנד	שבת דף טו
ח"א רפג-רפד	שבת דף פ	ח"א ריט-רכ	שבת דף מח	ח"א קנה-קנו	שבת דף טז
ח"א רפה-רפו	שבת דף פא	ח"א רכא-רכב	שבת דף מט	ח"א קנז-קנח	שבת דף יז
ח"א רפז-רפח	שבת דף פב	ח"א רכג-רכד	שבת דף נ	ח"א קנט-קס	שבת דף יח
ח"א רפט-רצ	שבת דף פג	ח"א רכה-רכו	שבת דף נא	ח"א קסא-קסב	שבת דף יט
ח"א רצא-רצב	שבת דף פד	ח"א רכז-רכח	שבת דף נב	ח"א קסג-קסד	שבת דף כ
ח"א רצג-רצד	שבת דף פה	ח"א רכט-רל	שבת דף נג	ח"א קסה-קסו	שבת דף כא
ח"א רצה-רצו	שבת דף פו	ח"א רלא-רלב	שבת דף נד	ח"א קסז-קסח	שבת דף כב
ח"א רצז-רצח	שבת דף פז	ח"א רלג-רלד	שבת דף נה	ח"א קסט-קע	שבת דף כג
ח"א רצט-ש	שבת דף פח	ח"א רלה-רלו	שבת דף נו	ח"א קעא-קעב	שבת דף כד
ח"א שא-שב	שבת דף פט	ח"א רלז-רלח	שבת דף נז	ח"א קעג-קעד	שבת דף כה
ח"א שג-שד	שבת דף צ	ח"א רלט-רמ	שבת דף נח	ח"א קעה-קעו	שבת דף כו
ח"א שה-שו	שבת דף צא	ח"א רמא-רמב	שבת דף נט	ח"א קעז-קעח	שבת דף כז
ח"א שז-שח	שבת דף צב	ח"א רמג-רמד	שבת דף ס	ח"א קעט-קפ	שבת דף כח
ח"א שט-שי	שבת דף צג	ח"א רמה-רמו	שבת דף סא	ח"א קפא-קפב	שבת דף כט
ח"א שיא-שיב	שבת דף צד	ח"א רמז-רמח	שבת דף סב	ח"א קפג-קפד	שבת דף ל
ח"א שיג-שיד	שבת דף צה	ח"א רמט-רנ	שבת דף סג	ח"א קפה-קפו	שבת דף לא
ח"א שטו-שטז	שבת דף צו	ח"א רנא-רנב	שבת דף סד	ח"א קפז-קפח	שבת דף לב
ח"א שיז-שיח	שבת דף צז	ח"א רנג-רנד	שבת דף סה	ח"א קפט-קצ	שבת דף לג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"א שצט-ת	שבת דף קלח
ח"א תא-תב	שבת דף קלט
ח"א תג-תד	שבת דף קמ
ח"א תה-תו	שבת דף קמא
ח"א תז-תח	שבת דף קמב
ח"א תט-תי	שבת דף קמג
ח"א תיא-תיב	שבת דף קמד
ח"א תיג-תיד	שבת דף קמה
ח"א תטו-תטז	שבת דף קמו
ח"א תיז-תיח	שבת דף קמז
ח"א תיט-תכ	שבת דף קמח
ח"א תכא-תכב	שבת דף קמט
ח"א תכג-תכד	שבת דף קנ
ח"א תכה-תכו	שבת דף קנא
ח"א תכז-תכח	שבת דף קנב
ח"א תכט-תל	שבת דף קנג
ח"א תלא-תלב	שבת דף קנד
ח"א תלג-תלד	שבת דף קנה
ח"א תלה-תלו	שבת דף קנו
ח"א תלז-תלח	שבת דף קנז

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"א שנט-שס	שבת דף קיח
ח"א שסא-שסב	שבת דף קיט
ח"א שסג-שסד	שבת דף קכ
ח"א שסה-שסו	שבת דף קכא
ח"א שסז-שסח	שבת דף קכב
ח"א שסט-שע	שבת דף קכג
ח"א שעא-שעב	שבת דף קכד
ח"א שעג-שעד	שבת דף קכה
ח"א שעו-שעו	שבת דף קכו
ח"א שעז-שעח	שבת דף קכז
ח"א שעט-שפ	שבת דף קכח
ח"א שפא-שפב	שבת דף קכט
ח"א שפג-שפד	שבת דף קל
ח"א שפה-שפו	שבת דף קלא
ח"א שפז-שפח	שבת דף קלב
ח"א שפט-שצ	שבת דף קלג
ח"א שצא-שצב	שבת דף קלד
ח"א שצג-שצד	שבת דף קלה
ח"א שצה-שצו	שבת דף קלו
ח"א שצז-שצח	שבת דף קלז

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"א שיט-שכ	שבת דף צח
ח"א שכא-שכב	שבת דף צט
ח"א שכג-שכד	שבת דף ק
ח"א שכה-שכו	שבת דף קא
ח"א שכז-שכח	שבת דף קב
ח"א שכט-של	שבת דף קג
ח"א שלא-שלב	שבת דף קד
ח"א שלג-שלד	שבת דף קה
ח"א שלה-שלו	שבת דף קו
ח"א שלז-שלח	שבת דף קז
ח"א שלט-שמ	שבת דף קח
ח"א שמא-שמב	שבת דף קט
ח"א שמג-שמד	שבת דף קי
ח"א שמה-שמו	שבת דף קיא
ח"א שמו-שמח	שבת דף קיב
ח"א שטט-שנ	שבת דף קיג
ח"א שנא-שנב	שבת דף קיד
ח"א שנג-שנד	שבת דף קטו
ח"א שנה-שנו	שבת דף קטז
ח"א שנו-שנח	שבת דף קיז

תפילה קצרה לאומרה קדם הלימוד

לְשֵׁם יְהוָה קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלַם בְּשֵׁם כּל יִשְׂרָאֵל לְאֻמָּא שְׁכִינְתָא מַעֲפָרָא, וְלַעֲלוֹי שְׁכִינַת עֵזוֹנוּ אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלַם בְּשֵׁם כּל יִשְׂרָאֵל.

הַרְיֵנוּ מְקַשֵׁר עֲצָמֵי בְּלִימוֹד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כּל הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוֹהַר הַקְדוּשׁ וּבְרָאשֵׁם הַתְּנָא הַאֲלוּכֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבֵּי אֲלֵעָזָר בְּנֵי. וְעַל יְדֵי זֶה הַתְּקִינִים תְּפִילַת דְּוֹר הַמְּלָךְ עִ"ה (הַחֵלִים ס"א ד' ה') כִּי הָיִיתָ מַחֲסֵה לִי מִגְדָּל עֵז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲנוּרָה בְּאַהֲלָךְ עוֹלָמִים אַחֲסָה כְּסִתָּר בְּנִפְיָךְ סִלָּה. וְאַזְבַּח שְׁבָלִימוֹדֵינוּ זֶה יִהְיֶה שְׂפָתוֹתֵיהֶם דּוֹכְבוֹת בְּקִבְרֵי, לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַחֲבָה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהִרְיֵן סִפְרָא סִפְרָא הַזוֹהַר, וּבְקִינֵי יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, וְרָאָה אֵל עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּךְ וְהִרְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהְיֶה נֶעַם אֲדָרְיֵי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה, וְיִהְיֶה נֶעַם אֲדָרְיֵי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה (הַחֵלִים צ' ס"ז י"ג). (סוד ה')

רְבוּז הַעוֹלָמִים וְאֲדָרְיֵי הָאֲדוּנִים, אֵב הַרְחִמִים וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּקִבְרָה וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה, שְׂקַבְרָתֵנוּ לְהוֹרְתָךְ וְלַעֲבוֹדְתָךְ עֲבוֹדַת הַקְדָּשׁ, וְנַתַּת לָנוּ חֵלֶק בְּסוֹדוֹת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. מַה אֲנִי, מַה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גְּדוֹל בְּזֶה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, שְׂתַּמְחֹל, וְתַסְּלַח, לְכָל חַטָּאתֵנוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ, וְאַל יִהְיֶה עוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בִּיעֵינֵי לְבַבֶּיךָ.

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַּבְּוֵנוּ לְכַבֵּינוּ לְרִאֲתָךְ וְאַחֲבָתָךְ, וְתַקְשִׁיב אֲזַנֶּיךָ לְדַבְרֵינוּ אֵלֶּה, וְתַפְתַּח לְכַבֵּינוּ הַעֲרַל בְּסוֹדוֹת תּוֹרָתְךָ, וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֵי כַּסָּא כְּבוֹדָךְ בְּרִית נִיחוּת. וְהַאֲצִיל עֲלֵינוּ אוֹר מְקוֹר נִשְׁמַתֵנוּ כְּכֵל בְּחִינַתֵנוּ, וְשִׁתְּנוּצְצֵנוּ נִיצוּצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְדוּשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גְּלוּת דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתָם, וְזִכּוֹת אֲבוֹתָם, וְזִכּוֹת תּוֹרָתָם, וְתַמְיוּמוֹתָם, וְקִדְשָׁתָם, יַעֲמוּד לָנוּ לְכָל נַפְשַׁל בְּדָבָרִים אֵלֶּה. וּבְזִכּוֹתָם תֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּמַה שְׂאֵנוּ לוֹמְדִים. כְּמֵאֲמַר נְעִים וְמִדּוֹת יִשְׂרָאֵל "גַּל עֵינֵי וְאִפְסִיטָה נַפְלָאוֹת מִתּוֹרָתְךָ". וְיִהְיֶה לְרְצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיזֵן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צִוְרֵי וְנוֹאֲלֵי. כִּי יְיָ וְתֵן חֲכָמָה מִפִּיו דַּעַת וְתַבְּוֵנָה:

(בְּקִבְרָה מִקְדָּוִי'ל)

לאחר קריאת הזוהר יאמר תפלה זו בכונת הלב:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵי שִׁתְּקוּם בְּנֵי עֲתָה מִקְרָא שְׂפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּכָרֵי בְּפִיךָ וּבְצַל יְדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנַעַם שְׂמִים וְלִיסַד אֲרִיץ", לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן תְּרִיסוֹת וְחִרְבוֹת הַשְּׁכִינָה הַקְדוּשָׁה לְקַשׁוּט וּפְנוּרִפְרִיא עֲלֵיךָ וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוּנֵי יוֹשֵׁב לְחַזְזוֹר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנֵיהֶם וְקוּם בְּנֵי מַהֲרָה מִקְרָא שְׂפָתוֹב "וְיִהְיֶה אוֹר הַמְּלַבֵּנָה בְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתִים בְּאוֹר שְׁבַעֲתִים הַיּוֹמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב" הַקְדוּשׁ וּבְנֵי רַבֵּי אֲלֵעָזָר, וְיוֹתָם כֵּן עֲזִיחוּ, יַעֲמוּד לָנוּ לְתַקֵּן הַעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוֹפֵי בְּרַצוֹנוּ וְכְרַצוֹן יִרְאוּ. וּבְזִכּוֹת חֵיוֹתֵנוּ עֲסוּקִים בְּחֲכָמָה הַזֹּאת, עַל יְדֵי הַתְּקַרֵּב הַנְּאוּלָּה, וְיִשְׁעֵתָה מַהֲרָה תַּצְמִיחַ, לַעֲלוֹי שְׁכִינַת עֵזוֹנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנֵי מִקְרָא שְׂפָתוֹב "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אוֹר יְיָ, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֲחֵד וְשְׂמוֹ אֲחֵד, אֲמֵן נִצַּח סִלָּה וְעַד.

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלוֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵי שְׂזַבִּיתֵנוּ לְלִמּוֹד וּלְהַנּוֹת כְּסִפְרֵי הַקְדוּשׁ הַזֶּה וְיִתְרָה עֵילָתָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְדוּשִׁים שְׁלִמְדֵנוּ תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לָנוּ וּלְיוֹרְעֵנוּ וְנִזְבַּח לְחַבְּמַתַּת הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה נ"ב, כ"ב) וְכֵּן לְצִיּוֹן נוֹאֵל וְלְשָׁבִי פִשַׁע בְּעַקֵּב נָאִם ה'. וְאַנִּי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אֲמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עֲלֶיךָ וְדַבְרֵי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמְוִשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי וְרַעַף וּמִפִּי וְרַעַף אֲמַר ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַוִּים בְּנֵי הַנְּבִיאָה (יִשְׁעִיָּה נ"א, ס"ה) וְאֲשִׁים דְּכָרֵי בְּפִיךָ וּבְצַל יְדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנַעַם שְׂמִים וְלִיסַד אֲרִיץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. וּבְרַפַּת מִשַׁח רַעִיא מְהִימָנָא תִתְגַּלָּה בְּמַהֲרָה דִּדְוִן, ה' בְּרַד נַחְנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִבְר, וְרֵאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבַנּוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישְׁעֵתָךְ בְּאַמַּת כְּמֵאֲמַר לְצִיּוֹן מְלַךְ אֱלֹהֵיךָ, בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

אַלְהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלַךְ רַחֲמָן רַחֵם עֲלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדְרָשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ וְעֲלֵינוּ בְּחֵמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְלֵי אֲבוֹת שְׁעֵשׂוּ רְצוֹנָךְ. בְּנַח בִּיתָךְ בְּכַתְחֵלָה וּבְנוֹן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנֵי. וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשְׂמַחְנוּ בְּחַמְיָנוּ. וְהַשֵּׁב שְׁכִינְתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהַשֵּׁב בְּהֵנִים לַעֲבוֹדְתָם וְלוֹוִים לְדוּכְבָּם לְשִׁירִים וְלִמְרָם. וְהַשֵּׁב יִשְׂרָאֵל לְנִיחָם. וּמְלָאָה הָאֲרִיץ דַּעַת אֵת ה' לְרִאֲהָ וּלְאַחֲבָה אֵת שְׂמֶךְ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (סוד ה')

זוהר השבת

תוכן הספר: זוהר על פרשת השבוע - אור הזוהר מחלק. - זוהר על מעלת ושמירת השבת וימים טובים - שלחן ערוך הלכות שבת מחבר רמ"א מחלק לכל שבתות השנה - ספורי הזוהר, ספורים מיוחדים מלוקטים מכל ספר הזוהר - סיפור מדהים בהמשכים משני בעלי תשובה בעיר קראקא - מזכה הרבים כהלכתה - ועוד הרבה ספרים בהמשכים. **ספר קדוש זה מסוגל לאהבת השם ויראת שמים טהורה, וללמוד מקודשת וצדקת רבותינו הקדושים חכמי הזוהר, הסוד והנסתר, ולהתקשר לנשמת הרשב"י ורבי אלעזר בנו זיע"א.**

ספר הזוהר הקדוש חק לישראל דף היומי עם לשון הקודש – מנוקד מופסק ומחולק לקטעים מסדר על הפרשיות

<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדי</p> <p>בח הזוהר חלק א' 1-34 עלוני אור הזוהר מחודש אלול תש"ע עד תשע"א</p> <p>360 עמודים</p> <p>10</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיס</p> <p>תיקוני הזוהר דף היומי חלק ב' המוחלק ל-354 ימות השנה</p> <p>410 עמודים</p> <p>9</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיח</p> <p>תיקוני הזוהר דף היומי חלק א' המוחלק ל-354 ימות השנה עם שער התיקונים החדש</p> <p>416 עמודים</p> <p>8</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיז</p> <p>תיקוני הזוהר עמוד היומי המוחלק ל-354 ימות השנה עם שער התיקונים</p> <p>344 עמודים</p> <p>7</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיז</p> <p>אדרא רבא וויטא חלק ב' עם חספות חדשות שלא נראו כבושם הזה</p> <p>378 עמודים</p> <p>6</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיה</p> <p>אדרא רבא וויטא חלק א' ונספתו עליו ו' ספרים הפחות ובקשות הרשב"י נאולת הרשב"י שירה חמדה תחלות הזוהר תשובת הרשב"י עלון אור הזוהר 27-28 חספות הרשב"י רשימת 200 ספרי הזוהר</p> <p>344 עמודים</p> <p>5</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיד</p> <p>זהרי הזוהר ח' ספרים חבלי על כל דגש נשמת הרשב"י חיים של זהר הששקות הרשב"י רחמי הרשב"י הזוהר זהר סיני וזאת דרשב"י וזכות הרשב"י גימטריאות הזוהר שיער התקנים שירה חמדה בי זחאי</p> <p>416 עמודים</p> <p>4</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיג</p> <p>אורות הזוהר י"ב ספרים תשובת הרשב"י נשאלת הזוהר תחלות הזוהר נאולת הרשב"י במחיצת הרשב"י מסעלות הזוהר אור הרשב"י חזון והעובד וב זכות דרשב"י גימטריאות הזוהר שיער התקנים שירה חמדה בי זחאי</p> <p>418 עמודים</p> <p>3</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיב</p> <p>מאורות הזוהר ט"ו ספרים מאורות הזוהר התנלות הזוהר אגרות הזוהר הרמח"ל והזוהר סת לעשות לחי המשיח והזוהר הדייקים והזוהר חסבנות הזוהר קבלתי ונשעתי אלה מוכריא קודש הפנת הזוהר מצדיקי הרבים תיבת נח ישיבות הזוהר אל הנקטל</p> <p>418 עמודים</p> <p>2</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>	<p>מכריז</p> <p>אוצרות הזוהר</p> <p>ברדיא</p> <p>אור הזוהר המוחלק ל-354 ימות השנה גדולי ישראל והזוהר ערכה של שעה</p> <p>768 עמודים</p> <p>1</p> <p>מפעל הזוהר העולמי</p>
--	--	---	---	--	--	---	---	--	--

Shlomo Moshe Amar
 Rishon Lezion Chief Rabbi Of Israel
 President of the Great Rabbinical Court

שלמה משה עמאר
 ראשון לציון הרב הראשי לישראל
 נשיא בית הדין הרבני הגדול

בעה"ח"ש. בשלישי בשבט עשרים יום בתמוז התשע"ב.

25-718/ע"כ

קריאה של חבה

אחינו בית ישראל, עת צרה היא ליעקב, ואין להחריש לעת כזאת, כי הגה אויבנו נשאו ראש נזר ח' ונגד משיחו ועמו, אמרו לכו ונכתידם מגזי וגו', בעלילות שוא ומדוחים, והדברים מתמשכים ומתחזקים מזה זמן רב. הקב"ה יצילנו מידם, ויפר מחשבותם וישב גמולם על ראשם.

וגם הגזרה הקשה של התאונות והחולאים הרעים אשר חללים רבים הפילו, ה' יאמר לצרחה עמו ישראל ר'י. ועוד שזה זמן רב שהטומאים מרברים על רציחות אדמה, והן אמש נודע שהיתה רעידה אדמה בדרגה גבוהה רחמנא ליצלן ולישובינן.

וזה העת להקהל ולעמוד על נפשנו, באהבה רבה, להיות כולנו כאיש אחד בלב אחד, ולהרחיק המחלוקת והשנאה, "כי כוחנו הוא באחדותנו". ועינינו רואות שהשטן מרקד בתוכנו, ומצית אש של הסתה לשנאה ולפירודי הלבבות, ומעורר מהומות נגד תורת א-ל-הים חיים ולומריה, בסיסמאות ריקות ושדופות, בדברי הכל שלא יועילו ולא יצילו, ואחריהם מי ישדרנו.

וישכנו לדון בכוכבי ראש מתוך תרדה לעם ה' ונחלתו, כרת מח לצעות, כדי לבטל רעת השינאה והמחלוקת, ואחר דיונים רבים, באנו לכלל החלטה, שמלבד החיזוק הנדרש בכל זמן, להגדיל תורה ועבודה ה', ואהבת איש את רעהו, והרכות צדקה וחסד, שזה נחזק ביותר לעת הזאת.

עוד אנו קוראים בזה לכל איש ישראל שיקבל עליו, לקרא לפחות דף אחד של תורה הקדוש בכל יום, כל אתר כפי הבנתו, שאפילו הגירסו לבד מפגולה הרבה לטהרת הנפש, וקירוב הגאולה כירדע, (וודפס בחוברות מיוחדות, באהיזוח מאירות עינים, ומלווה בפירושי קל וקצר, ומחולק למי השיעור של כל יום יום), ובזכות הלימוד והקריאה בספר תורה הקדוש נצא מהגלות הרע והמר הזה, בחסד וברחמים רבים, כמאמר חננא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, בגין חיבורא דא יפקין ישראל מגלותא.

וגם זאת נבקש להרבות בקריאת הקטורת בכונה ובשמחה בכל הזדמנות (בנוסף על מה שאומרים בסדר החפלה) במקומות הקדושים ובקברי צדיקים. ומפורש כזהר הקדוש נודל מעלת אמירת הקטורת, שהיא מבטלת הגזרות הרעות, וממחקת הדינים, ומהפכת מרת הדין למדת הרחמים, ואלו הן מגולות ידועות ומנוסות.

ושומע חפלות ישמע תפילתו, ויקבל שרעתו, ותבא לפניו נאפתו, ויחיש לגאילנו גאולה עולם בשובה ונתח בב"א.

המצפים לישועת ה' ברחמים.

ביתנו יושבני שמואל
 בביתו שמואל
 ראש ושיבת המקובלים נהר שלום
 בעה"ק ירושלים ת"ו

ביתנו יושבני
 בית הדין הגדול לערעורים
 בעה"ק ירושלים ת"ו

שלמה משה עמאר
 ראשון לציון הרב הראשי לישראל
 נשיא בית הדין הרבני הגדול

הרב עובדיה יוסף
 מן מאורי ישראל מופה הודו הראשון
 ראש ממשלת התורה, מגדולי דורנו
 נשיא מועצת חכמי התורה

תן שלום יג' לר' זלמן
 אג' ק'ק'
 ה' יעקב יוסף יוסף
 אבדקים
 עמדת ישיני
 הגלמון
 בית עובדי תוככי

4/63
 כ"ב ס' ל' ה'
 א"ב 2008

שטר שותפות

יהודי יקר!!!

בס"ד זכית להיות שותף במאמצי הגאולה
 וללמוד זוהר הקדוש "יחד שבטי ישראל",
 להווי ידוע לך, שבשתי דקות לימוד זוהר ליום,
 אתה בן עולם הבא, וזוכה להיות מרואי פני המלך!
ברצוננו להגיע לכל יהודי ויהודי באשר הוא שם!
וזהו בגדר הצלת נפשות ממש! ובך משתבח הקב"ה בכל יום!
 בכמה שקלים ליום אתה נעשה שותף לרשב"י הקדוש,
 זוכה לשמירה והגנה לך ולמשפחתך ובכל משלח ידך.
 בא והטה שכם, למפעל הקדוש
 שבלו לשם שמים, לקירוב הגאולה ברחמים.

זכור המשיח בפתח!

וכל מי שיפגש בתוך תיבת ההצלה של הרשב"י, יזכה לספת מגן!
 ולא יחוש ולא יפחד מהאויבים, מהטילים, ומכל מיני פגעים.
 הרוח פולו שלך,
 תן לרשב"י ותקבל פי אלה,
 בברכת אלה המגן,
 מפעל הזוהר העולמי

אנא הושיטו ידיכם ומלאו את הטופס המצורף,
 ושלחו בפקס: 02-9951300
 לתרומות בפרטים אשראי: 054-8433385
 ניתן לשלוח בפקס הנ"ל, שמות לתפלה ושועה:
 וכן אפשר להתפלל וללמוד זוהר הקדוש לעלוי נשמות
 תזכו למצוות ולחיים טובים!

הוראה לחיוב חשבון תורם יקר אנא מלא במקומות הלבנים

קוד מסלקה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה			
4 7 6 9 5				

לכבוד בנק _____
 סניף _____
 כתובת הסניף _____

אני/הח"מ _____ (שם בעלי החשבון כמופיע בספרי הבנק) מס' זהות _____
 רחוב _____ עיר _____ מיקוד _____ טלפון _____

נותנים לכם בזה הוראה לחייב את חשבונו/הני"ל בסניפיכם, בנות תרומה כסכומים ובמועדים שיומציאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מונטי, עיי "גן עדן התחנות" כמפורט מטה ב"פרטי הרשאה".
 2. ידוע לי/לנו כי:
 א. הוראה זו ניתנת לכיטול ע"י הודעה מפני/מאתנו בכתב לבנק ול"גן עדן התחנות" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מות הודעה בבנק וכן, ניתנת לכיטול עפ"י הוראת כל דין.
 ב. אהיה/נחה רשאי/ם לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תיפטר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב.
 ג. אהיה/נחה רשאי/ם לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב אם אוכזר/נוכחי לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו.
 3. ידוע לי/לנו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר עם המטב.
 4. ידוע לי/לנו, כי סכומי החיוב עפ"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/לנו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנוגע חיובים אלה.
 5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו.
 6. הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סיבה סבירה לכך, ויודיע לי/לנו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה.
 7. נא לאשר לי/נו עדן התחנות" בספח המחובר לה, קבלת הוראות אלו מפני/מאתנו.

מספר פעמים _____ מתאריך _____ עד תאריך _____
 פרטי הרשאה _____
 חתימת בעלי החשבון _____

קוד מסלקה		סוג חשבון	מספר חשבון											
בנק	סניף													

קוד מוסד	אסמכתא/קוד מזהה של הלקוח בחברה			
4 7 6 9 5				

אישור הבנק

לכבוד "גן עדן התחנות" (עפ"י זוהר פי' לך) רח' נחשון 10 בית שמש 29099
 בית שמש
 קבלנו הוראות מ _____ לכבוד חיובים כסכומים ובמועדים שיופיעו באמצעי מונטי שתצוינו לנו מידי פעם בפעם, ואשר מספר חשבונו/ם בבנק יהיה נקוב בהם, והכל בהתאם למפורט בכתב הרשאה.
 רשמנו לפינו את ההוראות, ונפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, כל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו, כל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת כיטול בכתב על ידי בעלי החשבון, או כל עוד לא הוצאו/ו בעלי החשבון מן ההסדר. אישור זה לא יפגע בהתייבותיכם כלפינו, לפי כתב השיפוי שנחתם על ידיכם.

בכבוד רב,
 בנק _____
 סניף _____
 תאריך _____
 חתימה וחותמת הסניף _____